

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف

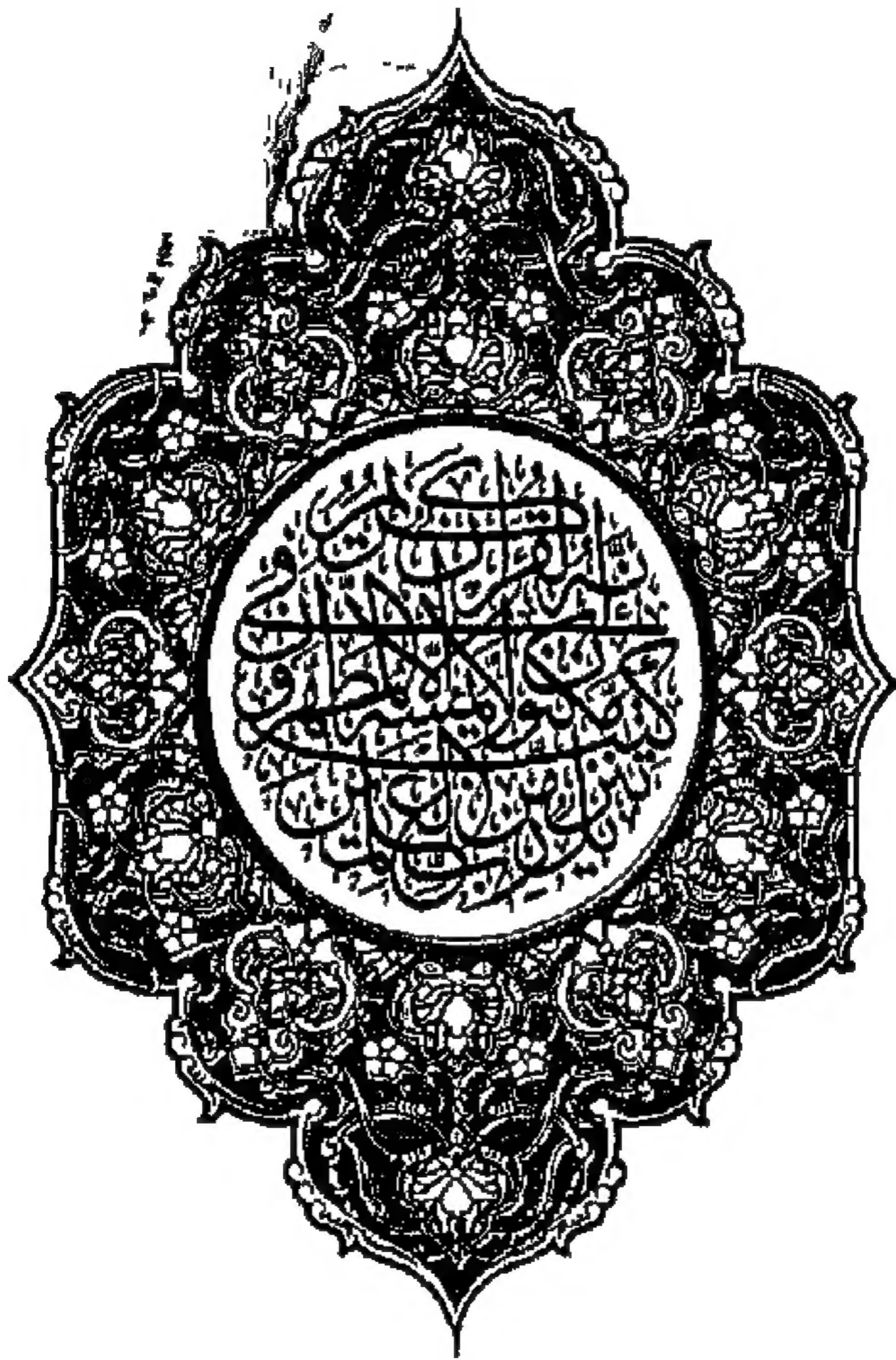

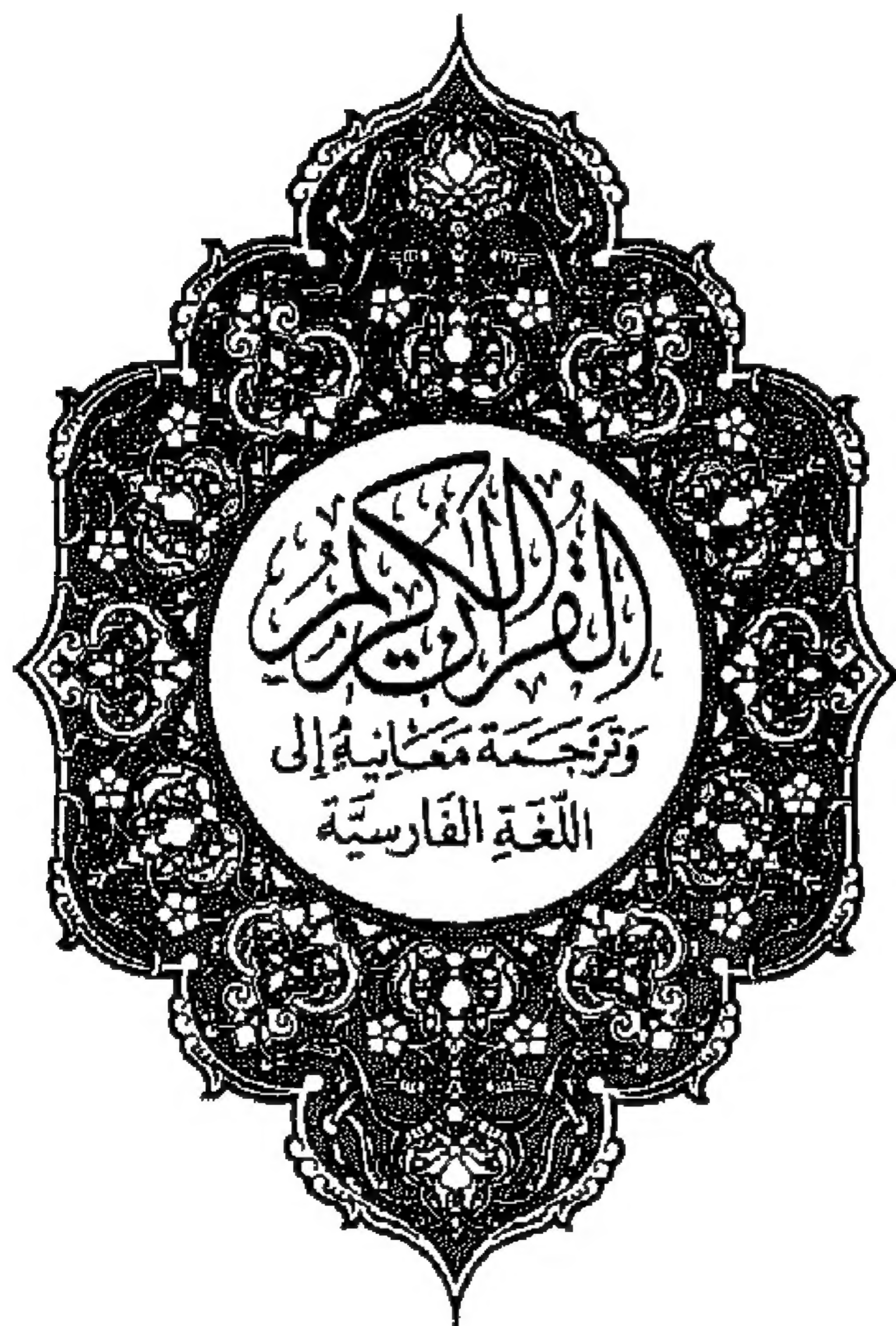
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَشْرِيفٌ عَلَى الْأَمْرِ طَبَاعَةُ هَذَا الْمَوْجُودِ الشَّرِيفِ وَتَرْجُومَةُ مَعَالِيهِ
عَلَى الْأَمْرِ طَبَاعَةُ الشَّرِيفِ وَالْمُتَالِفَةِ لَهُمْ عَنِ الْمَرْكَزِ الْأَعْلَى
مِلَالُ الْمَلِكَةِ الْمَرْجُومَةِ الشُّعُورِ وَبِئْسَ

هَذَا الْمُصْحَفُ الشَّرِيفُ وَتَرْجُمَةُ مَعَانِيهِ
هَدِيَّةٌ مِنْ خَادِمِ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ لِلْمَلِكِ فَهْدٍ بِنِ عَسْكَرِ الْعِزِّ آلِ سُعُودٍ

مَجْمُوعُ الْمَلِكِ فَهْدٍ بِنِ الْعِزِّ الشَّرِيفِ

این قرآن کریم و ترجمه معانی آن هدیه خادم حرمین شریفین
ملک فهد بن عبدالعزیز آل سعود است

چاپخانه قرآن کریم مجمع ملک فهد

مقدمة

بقلم معالي الدكتور . عبدالله بن عبدالمحسن التركي
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :
﴿ ... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴾ .
والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين ، نبينا محمد ، القائل :
((خيركم من تعلم القرآن وعلمه)) .
أما بعد .

لإنعازاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين، الملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود ، حفظه الله،
بالعناية بكتاب الله، والعمل على تيسر نشره، وتوزيعه بين المسلمين، في مشارق الأرض ومغاربها،
وتفسيره، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم .

وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالملكة العربية السعودية،
بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم، إلى جميع لغات العالم المهمة، تسهيلاً لفهمه على المسلمين
الناطقين بغير العربية، وتحقيقاً للبلاغ، المأمور به في قوله ﷺ : ((بلغوا عني ولو آية)) .

وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة الفارسية، يطيب لمجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
بالمدينة المنورة، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة الفارسية، التي قام بها الشيخ الشاه ولي الله
الدهلوي، وراحمها من قبل المجمع فضيلة الشيخين د. / عبدالغفور عبدالحق البلوشي، ومحمد علي
داري .

ونحمد الله سبحانه وتعالى، أن وفق لإتمام هذا العمل العظيم، الذي نرجو أن يكون خالصاً
لوجهه الكريم، وأن ينفع به المسلمين .

إننا لنبدرك أن ترجمة معاني القرآن الكريم، مهما بلغت دقتها، فإنها ستكون قاصرة عن أداء
المعاني العظيمة التي يحويها النص القرآني المعجز، وأن المعاني التي تزديها الترجمة إنما هي حصيلة ما
بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم، وأنه يعجزها ما يعجز عن عمل البشر كله من خطأ ونقص.

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يراعي بمجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
بالمدينة المنورة، بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة، للاستفادة من هذه الملاحظات في
الطبعات القادمة إن شاء الله .

والله الموفق، وهو الهادي إلى سواء السبيل .

پیش گفتار،

نوشته عالی‌مقام دکتر عبدالله بن عبدالمحسن التركي .
وزیر امور اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد
سرپرست عمومی مجمع (چاپ و ترجمه قرآن کریم) .

حمد و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است که در کتاب خود فرموده است ،
﴿ قَدْ حَقَّقَ كُمْ قِرَآنَ اللَّهِ نُورٌ وَصِيكَتْ مُبِیَّتٌ ﴾ به تحقیق که آمد شمارا از طرف خداوند
نوری و کتاب روش بیان و درود سلام بر اشراف انبیاء پیامبر مان محمد (ﷺ) که فرمودند ،
" خیرکم من تعلم القرآن و علمه " بهترین شما کسی است که قرآن را بیاموزد و به دیگران
آموزش دهد ، اما بعد :

برای تحقق رهنمودهای خادم حرمین شریفین شاه فهد بن عبدالعزیز آل سعود - حفظه الله .
در اهتمام راجع بقرآن کریم و چاپ و نشر آن و تقسیمش بین مسلمانان در اقصای نقاط جهان و
همچنین ترجمه و تفسیر معانی آن به زبانهای مختلف جهان ،

و بنا بر اعتقاد وزارت امور اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد مملکت عربستان سعودی
در اهمیت ترجمه معانی قرآن کریم به تمامی زبانهای مهم جهان و تسهیل فهم آن برای مسلمان غیر
عرب زبان و تحقق مصداق رهنمود پیامبرگرامی اسلام - ﷺ - که فرمودند (بلغوا عنی ولو آیه)
ابلاغ کنید از من حتی يك آیه .

و برای خدمت برادران فارسی زبانمان باعث مسرت است که این ترجمه فارسی را تقدیم
خوانندگان فارسی زبان کنیم که بوسیله شیخ شاه ولی الله دهلوی ترجمه ، و با زبانی و بررسی
مجدد از جهت مجمع توسط د/ عبدالغفور عبدالحق بلوچ و شیخ محمد علی داری شده است .
شکر و سپاس خدا را داریم که توفیق این کار بزرگ را عطا فرمود ، و امیدواریم که خالص برای
رضای خدا باشد و باعث منفعت مسلمانان قرارگیرد .

والهیه ما خوب درک می کنیم که ترجمه معانی قرآن کریم هر چند که دقیق باشد فراگیرنده مفهوم
اصلی معانی و وسیع نصوص پراعجاز قرآن نخواهد بود ، و اما معانی ای که ترجمه دربر دارد
خلاصه ای از رسائی علم مترجم در فهم قرآن کریم است .

و در برگیرنده نقص و اشتباهاتی خواهد بود که عموم بشر از آن مصون نیست .
پس بنابراین از تمامی خوانندگان محترم این ترجمه خواهشمندیم در صورت مشاهده هرگونه
اشتباهاتی از قیل کمی و بیشی و غیره لطفاً آنرا به مجمع ملک فهد برای چاپ قرآن کریم در مدینه
منوره ارسال نموده تا که در چاپهای آینده از ملاحظات شما استعاده گردد ان شاء الله تعالی .

والله الموفق و الهادی إلى سواء السبیل ،

خدا است توفیق دهنده و اوست راهنمای راه راست ،

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ①

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ②

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ③

إِلَهِكَ نَعْبُدُكَ وَإِلَيْكَ كَسْتَعِينُ ④

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑤

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ⑥

مُنِيرِ الْمَقْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ⑦

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ مَكِّيَّةٌ وَأَنْ هَلَّتْ آيَاتُهَا

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ستایش برای خدای است پروردگار
عالمها * ① ② (۱)

بخشاینده مهربان (۲) .

خداوند روز جزا (۳) .

(تنها) ترا می پرستیم و (تنها) از تو مدد
می طلبیم (۴) .

بنما مارا راه راست (۵) .

راه آنانکه اکرام کرده ای برایشان (۶) .

نه راه آنانکه خشم گرفته شد بر آنها و نه راه
گمراهان ② (۷) .

(۱) توضیح : ستایش خداوندی راسخ است که پروردگار جهانیان است .

(۱) مترجم گوید یعنی عالم انس و عالم جن و عالم ملائکه و علی هذا القیاس فتح الرحمن .

(۲) مترجم گوید مراد از آنانکه اکرام کرده شد بر آنها چهار فرقه اند نبین و صدیقین و شهدا و صالحین و مراد از آنانکه خشم گرفته شد بر آنها یهود اند و از گمراهان نصاری ، آمین قبول کن دعای مارا فتح الرحمن .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ

ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ۝

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۝

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِمَّا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ
وَيَاللَّذِينَ هُمْ يُؤْمِنُونَ ۝

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُم أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ۝

خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ وَعَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ
غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيَحِبُّونَ
نُفُوسَهُمْ ۝

يُضِلُّ اللَّهُ عَنَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ
وَمَا يَشْعُرُونَ ۝

سوره بقره مدنی است و آن دو صد و
هشتاد و شش آیه و چهل رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آلَم (۱) .

این کتاب هیچ شبهه نیست در آن
رهنماست پرهیزگاران را (۲) .

آنانکه ایمان می آرند به نادیده و برپای
دارند نماز را و از آنچه ایشان را روزی
داده ایم خرج می کنند (۳) .

و آنانکه ایمان می آرند بآنچه فرود آورده
شده بسوی تو و آنچه فرود آورده شده
پیش از تو و بآخرت ایشان یقین دارند
(۴) .

ایشانند بر هدایت از جانب پروردگار
خویش و ایشانند رستگاران (۵) .

هر آینه آنانکه کافر شدند برابر است
برایشان که بترسانی ایشان را یا نه ترسانی
ایشان را ایمان نیارند (۶) .

مهر نهاد خدا بر دلهای ایشان و بر شنوایی
ایشان - و بر چشمهای ایشان پرده ایست و
ایشان راست عذاب بزرگ (۷) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ایمان
آوردیم بخدا و بروز باز پسین و نیستند
ایشان مومنان (۸) .

فریب می دهند خدا را و مومنان را و
بحقیقت نمی فریبند مگر خود را و نمی
فهمند (۹) .

يَنْقُلُوهُمْ مَرِيضٌ فَرَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ
الِيمٌ ۖ إِنَّمَا كَانَ نَبِيُّكَ نُبُؤً ①

در دل‌های ایشان بیماری ست پس افزون
داد بایشان خدا بیماری و ایشان راست
عذاب درد دهنده بسبب آنکه دروغ
می گفتند (۱۰) .

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ
مُصْلِحُونَ ②

وچون گفته شود ایشان را تباه کاری
مکنید در زمین، گویند جزاین نیست که
ما اصلاح کاریم (۱۱) .

أَلَا لَهُمْ هُمُ الْفٰسِدُونَ وَلٰكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ③

آگاه شو به تحقیق ایشانند تباه کاران
ولیکن آگاه نمی شوند (۱۲) .

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ امْكُؤْا كَمَا مَنَّ الْكَاسُ قَالُوا إِنَّا لَنُؤْمِنُ كَمَا
مَنَّ الشَّهَادَةُ أَلَا لَهُمْ هُمُ الشَّهَادَةُ وَلٰكِنْ
لَا يَعْلَمُونَ ④

وچون گفته شود ایشان را که ایمان آرید
چنانکه ایمان آوردند مردمان، گویند آیا
ایمان آریم چنانچه ایمان آوردند
پیخردان؟ آگاه شو به تحقیق ایشانند بی
خردان ولیکن نمی دانند (۱۳) .

وَإِذَا قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ
كُفْيٰبِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُونَ ⑤

ووقتیکه ملاقات می کنند با اهل ایمان
گویند ایمان آورده ایم و چون تنها شوند
باشیاطین خود^(۱) گویند هر آئینه
ما با شما ایم جزاین نیست که ما تمسخر
می کنیم (۱۴) .

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ⑥

خدا تمسخر می کند به ایشان و مهلت
میدهد ایشان را در گمراهی خویش
سرگشته شده (۱۵) .

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلٰةَ بِالْهُدٰى كَمَا يَبْتَغِى تِجَارَتُهُمْ
وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ⑦

ایشان آنکسانند که خریدند گمراهی را
عوض هدایت پس سود نیافت تجارت
ایشان و راه یاب نشدند (۱۶) .

مَنْ لَهُمْ كَيْفٌ الَّذِى اسْتَوْقَدُوا نَارًا فَلْيَا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ

داستان ایشان مانند داستان کسی ست که

(۱) یعنی رئیسان خود .

ذَهَبَ اللَّهُ يَبُورِهِمْ وَتَوَكَّلْهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ⑩

افروخت آتش را پس چون روشن کرد
آتش دوربر او را دور ساخت خدا نور این
گروه را و بگذاشت ایشان را در تاریکی
ها هیچ نه بینند (۱۷) .

صُمُّوا عَنْهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ⑪

کرانند گنگانند کورانند پس ایشان
باز نمی کردند (۱۸) .

أَوْ كَصَيْدٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرِعْدٌ فَرَقٌ يَّجْعَلُونَ
أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ
بِالْكَافِرِينَ ⑫

یا داستان ایشان مانند باران تنداست آمده
از آسمان که باشد دروی تاریکی ها
ورعد و برق درمی آرند انگشتان خود را
در گوشهای خود بسبب آواز های پُر هول
از ترس مرگ، و خدا احاطه کننده است
کافران را (۱۹) .

يَكَادُ الْبَرْقُ يَغْلِقُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَّنْشَوْا فِيهِ
وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَبْعِمِ
وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑬

نزدیک ست که برق بُرباید چشمهای
ایشان را، هرگاه روشنی دهد برق
ایشان را راه روند در آن روشنی و چون
تاریکی دهد برایشان بایستند و اگر
خدای خواست هر آئینه می برد شنوائی
ایشان را و دیده های ایشان را هر آئینه
خدا بر همه چیز توانا است (۲۰) .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ
وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ⑭

ای مردمان پرستید پروردگار خویش را
آنکه آفرید شمارا و کسانی را که پیش

(۱) مترجم گوید که حاصل مثل آنست که اعمال منافقان همه نابود شود چنانکه
روشنی آن جماعت دور شد .

(۲) مترجم گوید که حاصل مثل آن ست که منافقان در ظلمات نفسانی افتاده اند
و چون مواعظه بلینه شنوند فی الجمله ایشان را تنبیهی می شود و آن فائده نکند
مانند مسافران که در شب تاریک و ابرحیران باشند و در برق دوسه قدم بروند
و باز ایستند والله اعلم .

از شما بوده اند تا در پناه شوید^(۱) (۲۱) .

آنکه ساخت برای شما زمین را بساطی و آسمان را سقفی و فرود آورد از آسمان آب پس بیرون آورد بسبب وی از انواع میوه ها روزی برای شما پس مقرر مکنید همتایان برای خدا در حالیکه شما میدانید (۲۲) .

و اگر هستید در شبهه از آنچه فرود آوردیم بر بنده خود (یعنی از قرآن) پس بیارید یک سوره مانند آن و بخوانید مددکاران خود را بغیر از خدا اگر هستید راست گو (۲۳) .

پس اگر نگرديد والبته نتوانید کردن پس حذر کنید از آن آتشی که آتش انگیز وی^(۲) مردمان و سنگها باشند آماده کرده شده است برای کافران (۲۴) .

و بشارت ده آنکسان را که ایمان آورده اند و کردند کارهای شائسته بآنکه ایشان راست بوستانها میرود زیر آن جویها هرگاه داده شوند از آنجا روزی از قسم میوه، گویند این همانست که داده شده بودیم پیش ازین و آورده شود بایشان آنروزی مانند یکدیگر^(۳) و ایشان راست در آنجا زنان پاک کرده شده و ایشان در آنجا جاویدند (۲۵) .

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِهَؤُلَاءِ أَدَا وَ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

لَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ سَوْأَدْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٢﴾

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي ذُكِّرَ مَا النَّاسُ وَالْجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٣﴾

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِن ثَمَرَةٍ رَّزَقُوا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِن قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَنْجَارٌ مُّطَهَّرَةٌ وَلَهُمْ فِيهَا خِلْدُونَ ﴿٢٤﴾

(۱) تا پر هیزگار شوید .

(۲) یعنی هیزمهای وی .

(۳) یعنی غباری نقد آن مرغوب هیچ ساعت بخاطر ایشان نه نشیند والله اعلم .

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ۝
 الَّذِينَ آمَنُوا قِيلَ لَهُمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا قِيلَ لَهُمْ
 كَفَرُوا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ
 بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ
 إِلَّا الْفَاسِقِينَ ۝

هر آئینه خدا شرم نمیکند از آنکه بزند مثال
 پشه و بالاتر از آن ، اما آنانکه ایمان آورده
 اند میدانند که این مثال راست است
 از پروردگار ایشان و اما آنانکه کافرند می
 گویند چه چیز خواسته است خدا باین
 مثال خدا گمراه میکند بسبب وی بسیاری
 را و هدایت میکند بسبب وی بسیاری را
 و گمراه نمی کند به آن مگر بدکاران را
 (۲۶).

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
 مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ
 هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝

(آن فاسقان)^(۱) که می شکنند پیمان خدا را
 بعد بستن آن و می بُرنند آنچه خدا فرموده
 است پیوستن آن و فساد می کنند در
 زمین ایشانند زیان کاران (۲۷).

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أََمْوَانًا فَأَخْيَارُ ثُمَّ
 يُبَيِّنُكُمْ ثُمَّ يُخَيِّلُكُمْ ثُمَّ رَأَيْتُمْ تَرْجِعُونَ ۝

چگونه کافر شوید بخدا و حال آنکه بودید
 بی جان پس زنده گردانید شمارا ، بعد از آن
 بمیرانید شمارا باز زنده گردانید شمارا
 باز بسوی وی باز گردانیده شوید (۲۸) .

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَعَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى
 السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝

وی آنست که بیافرید برای شما هر چه در
 زمین ست همه را باز متوجه شد به سوی
 آسمان پس ساخت آن را هفت آسمان
 و او به همه چیز دانا است (۲۹) .

وَأَذَانُ قَالَ رَبِّكَ إِلَهُكَ إِنَّ جَاءَكَ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةٌ كَالْوَا
 أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَيَنْهَنُ نَسِيمُ

و یسازد کن چون گفت پروردگار توبه
 فرشتگان که من آفریننده ام در زمین
 جانشینی را گفتند آیا می آفرینی در زمین

(۱) کافران چون ذکر پشه و عنکبوت در قرآن شنیدند طعن کردند و گفتند که
 خدای تعالی بذكر این چیزهای نحس چه اراده کرده است این آیت نازل شد
 والله اعلم .

يَعْبُدُونَ إِلَّاكَ قَالُوا إِنَّمَا نَعْبُدُ آبَاءَنَا وَإِنتَ الْغَالِي

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ
أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٠﴾

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ
الْحَكِيمُ ﴿٣١﴾

قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَاءِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَاءِهِمْ قَالَ
أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَكْثَرُ عِلْمًا مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ
بِأَنْبِئُونِ وَبِأَنْبِئْتُمْ تَكْفُورًا ﴿٣٢﴾

وَأَذَقْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدَ وَالْآدَمَ اسْجُدَ وَالْكَافِرِينَ إِلَى
وَأَسْتَكَبَرُوا وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٣﴾

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا
رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ
فَتَكُونَا مِنَ الْغَالِينَ ﴿٣٤﴾

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا

کسی را که فساد کند دروی و خونریزی
کند و ما تسبیح می گوئیم بحمدتو و به
پاکی اقرار می کنیم برای تو- فرمود هر
آئینه من میدانم آنچه شما نمی دانید
(۳۰).

و پیاموخت خدا آدم را نامهای همه
مخلوقات باز عرضه کرد آن چیزها را
بر فرشتگان پس گفت خبر دهید مرا بنام
های این چیزها اگر شماراست گوهستید
(۳۱).

گفتند به پاکی یاد می کنیم ترا هیچ دانش
نیست مارا مگر آنچه تو آموختی بما هر
آئینه تویی دانای با حکمت (۳۲).

فرمود ای آدم خبر ده فرشتگان را بنام
های این ها، پس چون خبر داد ایشان را
به نام های این ها فرمود آیانه گفته بودم
شمارا که هر آئینه من میدانم پنهان
آسمان ها و زمین را و میدانم آنچه آشکارا
می کنید و آنچه پوشیده می داشتید (۳۳).

و چون گفتیم به فرشتگان سجده کنید آدم
را، پس سجده کردند مگر ابلیس قبول
نکرد و سرکشی نمود و گشت از کافران
(۳۴).

و گفتیم ای آدم همان تو و زن تو در بهشت
و بخورید از بهشت خوردن بسیار هر جا که
خواهید و نزدیک شوید باین درخت که
خواهید شد از ستمگاران (۳۵).

پس بلغزائید هر دو را شیطان از آنجا پس
بر آورد ایشان را از آن نعمتها که بودند در آن

أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ
وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

قَتَلْنَا أَدَمَ مِنْ رِبِّهِ كُلَّ نَفْسٍ قَتَلَتْ عَلَىٰ رَأْسِهِ هُوَ الثَّوَابُ
الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِنَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنْ هُنَا مَآبِقٌ
هَدَايَ فَلَا يَخَوِّفُهُمْ عَلَيْهِمْ وَأَلَّامُهُمْ يُخَزِّنُونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

يَا بَنِي إِسْرَآءِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا
بِعَهْدِي أَوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَأَيَّاءِ قَارِعُونَ ﴿٤٠﴾

وَالْوَيْلُ لِمَنْ أَتَتْهُ مُصِيبَاتُ الْبَاءِ مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أُولَٰ
كَافِرِينَ وَلَا تَقْتُلُوا بِأَيْدِيكُمْ أَنْفُسَكُمْ قَلِيلًا مِمَّا تَكْفُرُونَ ﴿٤١﴾

و فرمودیم فرود آئید بعضی شما دشمن
باشد بعضی را و شما راهست در زمین
آرام گاه و بهره مندی تا مدتی (۳۶) .

پس فرا گرفت آدم از پروردگار خود
سخنی چند پس قبول کرد خداوند توبه
اورا بمهربانی خود، پیشك اوتوبه قبول
کننده مهربانست (۳۷) (۱) .

فرمودیم فرود آئید از آنجا همه شما پس
اگر بیاید به شما از من هدایتی پس هر که
پیروی کرد هدایت مرا هیچ ترس نیست
بر آن جماعت و نه ایشان اندوه خورند (۳۸) .
و کسانی که کفر ورزیدند و تکذیب کردند
آیاتهای ما را ایشان اند باشند گان دوزخ،
ایشان در آنجا جاویدند (۳۹) .

ای (۲) فرزندان یعقوب یاد کنید آن نعمت
مرا که ارزانی داشتم بر شما و وفا کنید به
پیمان من تا وفا کنم پیمان شما را و تنها
از من بترسید (۴۰) .

و ایمان آرید بآنچه فرود آورده ام در حالیکه
باور کننده آنچه باشماست و مباشید
نخستین منکرا و مستانید عوض آیتهای
من بهای اندك را تنها از من بترسید (۴۱) .

(۱) و آن کلمات این ست رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ وَالله اعلم .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی بنی اسرائیل را نعمتهای خود یاد آوری و معجزه هائی که
درین قوم ظاهر شده بود ذکر فرمود آنگاه شبهات و هفوات ایشان را رد کرد بدلائل
و این قصه ممتد است تا قوله تعالی وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ .

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَكَفَّ اللَّهُ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ كَعَمَلُونَ ﴿٥١﴾

وخلط مکنید راست را با ناراست و پنهان مکنید راست را درحالیکه شما میدانید، (۴۲).

وَاقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٥٢﴾

و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را و نماز گذارید بانماز گذارندگان (۴۳).

أَتَاْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ كَثَلُونَ
الْكَذِبِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥٣﴾

آیا می فرمائید مردمان را به نیکوکاری و فراموش می کنید خویشان را و شما می خوانید کتاب (یعنی تورات) را آیا نمی فهمید (۴۴).

وَأَسْمِعُوا الصَّابِرِينَ وَالصَّلَاةَ وَرَأَتْهَا الْكَبِيرَةُ إِلَّا عَلَى الْخَائِعِينَ ﴿٥٤﴾

و مددطلبید^(۱) به شکیبائی و نماز- و هر آینه نماز دشوار است مگر بر فروتنان (۴۵).

الَّذِينَ يَخْلَفُونَ أَثَمَهُمْ مُلْغُوا فِيهِمْ وَأَنْتُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٥٥﴾

آنانکه میدانند که ایشان ملاقات خواهند کرد با پروردگار خویش و آنکه ایشان بسوی وی باز خواهند گشت (۴۶).

يُنَبِّئُكُمْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَالْغَيْبِ الْعَلِيِّ عَلَيْكُمْ وَأَلَّا
فَصَلُّوا عَلَى الْغَائِبِينَ ﴿٥٦﴾

ای فرزندان یعقوب یاد کنید آن نعمت مرا که ارزانی داشته ام بر شما و آنکه فضل دادم شمارا بر همه عالم ها^(۲) (۴۷).

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ
وَمِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٥٧﴾

و حذر کنید از آن روز که کفایت نه کند هیچکس از کس چیزی را و پذیرفته نه شود از هیچ کس شفاعت و گرفته نشود از هیچ کسی عوض و نه ایشان یاری داده شوند (۴۸).

وَلَا تُنَجِّنُكُمْ مِنَ الْعَذَابِ يَوْمَ تُنْفَخُ الصُّورُ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْكُمْ كِبَرُكُمْ بَلْ أَنتُمْ
بِلَا مَعْنَى ﴿٥٨﴾

(یاد کنید نعمت من) آنوقت که رها نیدیم شمارا از آل فرعون می رسانیدند بشما سخت ترین عذاب ذبح میکردند پسران

(۱) یعنی در جمیع حاجات و مصائب والله اعلم .

(۲) یعنی عالمیان آن زمان .

وَلَكُمْ عِظِيمٌ ⑧

شمارا وزنده می گذاشتند دختران شمارا
و درین کار آزمائشی بزرگ بود از جانب
پروردگار شما^(۱) (۴۹) .

وَاذْكُرْمَا يَكُ الْبَحْرُ فَاَتَجَنَّبُكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ
وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ⑨

و آنوقت که شگافتیم برای شما دریارا پس
خلاص کردیم شمارا و غرق ساختیم کسان
فرعون را و شما میدیدید (۵۰) .

وَاذْكُرْ مَا نَأْمُرُكَ الْبَحْرُ الْبَحْرُ الْبَحْرُ الْبَحْرُ
مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ تَلْمِزُونَ ⑩

و آن^(۲) وقت که میعاد مقرر کردیم باموسی
چهل شب پس گرفتید گوساله^(۳) را پس
از رفتن موسی و شماستمگار بودید (۵۱) .

وَاذْكُرْ مَا نَأْمُرُكَ الْبَحْرُ الْبَحْرُ الْبَحْرُ
مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ تَلْمِزُونَ ⑪

پس در گزرانیدیم از شما بعد ازین تا بورد که
شما سپاسگذاری کنید (۵۲) .

وَاذْكُرْ مَا نَأْمُرُكَ الْبَحْرُ الْبَحْرُ الْبَحْرُ
مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ تَلْمِزُونَ ⑫

و آنوقت که دادیم موسی را کتاب و
حجت تا بورد که شمارا یابید (۵۳) .

وَاذْكُرْ مَا نَأْمُرُكَ الْبَحْرُ الْبَحْرُ الْبَحْرُ
مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ تَلْمِزُونَ ⑬

و آن وقت که گفت موسی قوم خود را ای
قوم من هر آئینه شما ستم کردید
بر خویشان بفرار گرفتن گوساله پس باز آئید
بسوی آفرید گار خود بکشید خویشان را
این بهتر است شمارا نزد آفرید گار شما
پس پذیرفت خداوند توبه شمارا
بمهربانی خود هر آئینه اوست توبه پذیر

(۱) مترجم گوید سبب کشتن پسران آن بود که کاهنان فرعون را خبر داده بودند که در

بنی اسرائیل پسری پیدا شود که باعث پرافتادن پادشاهی او گردد .

(۲) مترجم گوید که خدا موسی علیه السلام را وعده داد که چهل شب در طور معتکف

شود تا تورات عطا فرمائیم درین مدت بنی اسرائیل بفریب سامری گوساله پرستی

اختیار کردند خدای تعالی بعد عود موسی حکم فرمود که بعض ایشان بعض

را بکشند و این توبه ایشان است .

(۳) یعنی معبود ساختید .

مهربان (۵۴) .

و^(۱) آن وقت که گفتید ای موسی هرگز باور نداریم ترا تا آنکه به بینیم خدایا آشکارا پس گرفت شمارا صاعقه و شما میدیدید (۵۵) .

باز زنده گردانیدیم شمارا پس از مردن شما، تا شما شکرگزاری کنید^(۲) (۵۶) .

و سایبان ساختیم بر شما ابرا و فرود آوردیم بر شما من و سلوی را، گفتیم بخورید از پاکیزه های آنچه دادیم شمارا- و ایشان ستم نه کردند بر ما ولیکن بر خویش ستم میکردند (۵۷) .

و آن وقت که گفتیم درآید درین ده^(۳) پس بخورید از آنجا بافزونی هرچاکه خواهید خوردنی گوارا و درآید به دروازه سجده کنان و بگوئید سوال ما مرزش است تا بیامرزیم شمارا گناهان

وَاِذْ قُلْتُمْ يٰيٰمُوسٰى اِنۡ تُوۡفِیْكَ اِلٰکَ حَتّٰی تَرٰی اللّٰهَ جَهَنَّمَ
فَاَخَذْنَا کُلَّ مِصۡرَعةٍ وَّاَنْتُمْ تَنْظُرُوۡنَ ۝

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْۢ بَعْدِ مُوۡسٰى اٰتٰنَا لَعَلَّکُمْ تَشْكُرُوۡنَ ۝

وَقَدْ اٰتٰنَا عَلَیْکُمُ الغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَیْکُمُ الْمَنِّ
وَالسَّلٰوٰی کُلَّ اٰیَةٍ طٰیۡفَتٍ مَّا رَزَقْنٰکُمْ وَمَا ظَلَمُوۡنَا
وَلٰکِنْ کَاٰتُوۡا اَنْفُسَہُمْ یَظْلِمُوۡنَ ۝

وَاِذْ قُلْنَا اَدْخُلُوۡا هٰذِیۡہِ الْقَرْیَةَ فَلَکُلُوۡا مِنْۢ ہَا حَیْثُ شِئْتُمْ
رَءَیۡنَا اِذَا دَخَلُوا الْبَابَ سٰجِدًا اَوْ قُلُوۡا رَحۡمۡةً اُنۡفِرۡ لَکُمۡ
خَطَیۡکُمْ وَسَیَرِیۡدُ الْمُحْسِنِیۡنَ ۝

(۱) مترجم گوید موسی علیه السلام هفتاد کس را از بنی اسرائیل با خود بُرد تا باوی کلام الهی استماع نمایند ایشان بعد از شنیدن خواهانِ رویت شدند و در طلب آن پازحدِ ادب بیرون نهادند خدای تعالی آن همه را بصاعقه بسوخت و باز بدعای موسی زنده ساخت اشارت باین قصه است این آیت .

(۲) بنی اسرائیل مامور شدند به جهاد عمالقه و ایشان در آن باب تغافل کردند پس معاقب شدند بافتادن دریا بان چهل سال و آنجا چون آب و طعام و خیمه ها مفقود شد خدای تعالی به دعای موسی علیه السلام من و سلوی نازل ساخت و از سنگی دوازده چشمه روان کرد و ابر را سایبان گردانید قدر این نعمتها نشناختند و کفرانِ نعمت کردند اشارت بدین قصه است این آیت .

(۳) یعنی دهی که در زمان حضرت موسی فتح شده بود .

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا
عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رَحْمَةً مِنَّا وَمَا كَانُوا
يَشْعُرُونَ ﴿٥٨﴾

شما و زیاده خواهیم دادنکوکاران را (۵۸).
پس بدل کردند کسانی که ستمگار
بودند سخنی بجز آنچه فرموده شد ایشان
را (۱) پس فرود آوردیم بر آن ستمگاران
عذابی از آسمان بسبب بدکار بودن ایشان
(۵۹).

وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَايَةَ رَبِّهِ فَقُلْنَا أَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ نَضِيبًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ
مَشْرَبَهُمْ كُلُوا وَاشْرَبُوا مِن رِّزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوُوا
الْأَرْضَ مُضِيِّينَ ﴿٥٩﴾

وآنوقت که آب خواست موسی برای
قوم خود پس گفتیم بزنی بعصای خود
سنگ را پس روان شد از سنگ دوازده چشمه
بدانست هر قوم آب خورد خود را (۲)
گفتیم بخورید و بنوشید از روزی خدا و
فساد مکنید در زمین تباهی کنان (۶۰).

وَإِذْ قُلْنَا لِمُوسَىٰ لَنْ نُصِيبَ رَعْلَ طَعَامٍ إِحْدَىٰ قَادِرُ لَنَا
رَبِّكَ يُخْرِجُ لَنَا مِمَّا تُثْمِتُ الْأَرْضُ مِن بَقْلِهَا وَقِوَّاتِهَا
وَفُؤْمِهَا وَعَدَسِيَّهَا وَبَصِيلَهَا قَالَ أَسْتَسْتَوُونَ الْكَذِبَ
هُوَ أَذَىٰ يَ الْكَذِبِ هُوَ خَيْرٌ لِّمَنْ يَهْتَدِ وَيُفْطِرْ أَفَأَنْ لَّكُم مَّا
سَأَلْتُمُوهُ مِنْ خَيْرٍ عَلَيْهِمُ الدَّالَّةُ وَالسَّكَنَةُ وَيَا أَوْفِقْ
مَنْ اللَّهُ ذَلِكِ يَأْتِيهِمْ كَأَن لَّهُم مِّنْ عِشْرِينَ يَأْتِي اللَّهُ
وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّاتِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذَلِكِ يَسْأَعَمُونَ
وَكَأَن لَّهُم مِّنْ عِشْرِينَ ﴿٦٠﴾

وآن وقت که گفتید ای موسی هرگز
شکیبائی نه کنیم بر یک طعام پس طلب
برای ما از پروردگار خود تا بیرون آرد برای
ما از آن جنس که میرویانندش زمین از تره
وی و بادرنگ وی و گندم وی و عدس وی
و پیاز وی - گفت موسی آیا بدل می کنید
آنچه وی فرو ترست بر آنچه وی بهترست -
فرود آئید بشهری پس هر آئینه باشد شمارا
آنچه خواستید، وزده شد (۳) برایشان
خواری و بی نوائی و بازگشتند بخشمی
از خدا این بسبب آنست که باور نمی

(۱) یعنی بجای حطة حنطة گفتند .

(۲) یعنی بنی اسرائیل دوازده قبیله بودند برای هر قبیله يك چشمه معین شد والله اعلم .

(۳) یعنی فرود آورده شد .

داشتند آیت های خدا را می کشتند پیغامبران را به ناحق این بسبب گناه کردن ایشان است و آنکه از حد در می گذشتند (۶۱) .

هر آئینه آنانکه مسلمان شدند و آنانکه یهود شدند و نصاری و بی دینان هر که از ایشان ایمان آرد بخدا و بروز باز پسین و کردگار شائسته پس ایشان راست مزد ایشان نزد پروردگار ایشان و نه ترس بود برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند^(۱) (۶۲) .

و آن وقت که گرفتیم پیمان شما را و برداشتیم بالای شما طور را گفتیم بگیریید آنچه داده ایم شما را باستواری^(۲) و یاد کنید آنچه در آنست تا بود که در پناه شوید (۶۳) .

باز روگردانیدید بعد ازین پس اگر نمی بود بخشایش خدا بر شما و مهربانی او هر آئینه می شدید از زیان کاران (۶۴) .

و هر آئینه دانسته اید آن کسانی که از حد در گذشتند از شما در شب^(۳) پس گفتیم ایشان را بوزینه شوید خوار شده (۶۵) .

لِأُولَئِكَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّبِيَّانَ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ①

وَأَذِّنْ لَنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الْقُلُوبَ وَخَدَّوْنَا مَا
أَمْرُكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ②

ثُمَّ كَوْنُكُمْ مِّنْ أَعْيُنِ ذَٰلِكَ ۚ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ③

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنكُمْ فِي السَّبْتِ لَأُقْتَلَنَّهُمْ
كُلُّوا قِرَدَةً خَاسِرِينَ ④

(۱) حاصل معنی آیت آنکه آدمی در اصل از هر فرقه که باشد چون ایمان آورد از اهل نجات بود خصوصیت فرقه معتبر نیست .

(۲) یعنی احکام تورات .

(۳) یعنی شکار کردند و شکار کردن در روز شنبه در دین بنی اسرائیل حرام بود .

فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْجِةً
لِّلشَّاقِينَ ۝

پس ساختیم این قصه را عبرتی برای آن قوم که در آن ده بودند^(۱) و آن قوم که پس از ایشان آیند و پندی پرهیزگاران را (۶۶).

وَلَمَّا قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبُحُوا بَقَرَةً
قَالُوا أَتَتَذْبَحُ بَقَرَةٌ نَاهِيَةً قَالِ اعْوِذْ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ۝

و^(۲) آنوقت که گفت موسی بقوم خود هر آئینه خدا می فرماید شما را به کشتن گاوی گفتند آیامارا مسخره می گیری؛ گفت پناه می گیرم بخدا از آنکه باشم از نادانان (۶۷).

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ
إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ظَائِرُ فِيهَا وَلَا يَصْغَرُ وَلَا يَكُونُ بَيْنَ ذَلِكَ
فَاعْمَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ۝

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چیست آن گاو گفت هر آئینه خدا می فرماید که هر آئینه وی گاوی است نه پیرونه جوان میانه است در میان این و آن پس عمل کنید به آنچه فرموده شدید (۶۸).

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ
إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِمِ وَلُوقُهَا تُسْرُ الْعِظْرِينَ ۝

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چیست رنگ آن گاو، گفت هر آئینه خدا می فرماید که وی گاویست زرد، پُر رنگ آن قدر که خوش میکند بینندگان را (۶۹).

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ شَبَهُ عَلَيْهَا
وَأَنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ۝

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تا بیان کند برای ما چگونه است آن گاو هر آئینه گاو آن مشتبّه شدند بر ما و هر آئینه اگر خواسته است خدا راه

(۱) یعنی در آن زمانه حاضر بودند .

(۲) مترجم گوید شخصی را از بنی اسرائیل کشته یافتند و کشته آن معلوم نه بود خدای تعالی حکم فرمود که گاوی را ذبح کنند و بعضی وی را بر آن مقتول بزنند تا زنده شود و از قاتلان خود خبر دهد القصه گاؤ را به مبلغ خطیر خرید کردند و بزدند مقتول زنده شد و پسران عم خود را نام برد که ایشان کشتند پس قاتلان را بقصاص رسانیدند از آن باز قاتل را از میراث محروم ساختند والله اعلم .

یافتگانیم (۷۰) .

گفت هر آئینه خدا میفرماید که وی گاوِیست نه محنت کشنده که شخم زند زمین را و نه آب می دهد زراعت را سلامت ست هیچ خال نیست دروی ، گفتند حالا آوردی سخن درست (☆) پس ذبح کردند و نزدیک بود که این کار نکنند (۷۱) .

و آنوقت که کشتید شخصی را پس نزاع کردید دروی - و خدا بیرون آورده است چیزی را که پنهان میکردید (۷۲) .

پس فرمودیم بزندانین شخص را به پاره ای از گاو این طور زنده میکند خدا مردگان را و می نماید شمارا نشانهای خود تا بود که دربابید (۷۳) .

باز سخت شد دلهای شما بعد ازین پس آنها مانند سنگ اند بلکه زیاده تر در سختی ، و هر آئینه از سنگ هائست که روان می شود ازوی جویها - و هر آئینه از سنگها آنست که می شکافد پس بیرون می آید ازوی آب ، و هر آئینه از سنگها آنست که فرومی افتد از ترس خدا و نیست بیخبر از آنچه می کنید (۷۴) .

(ای مومنان) آیا میدی دارید که (یهود) منقاد شوند به دین شما و هر آئینه گروهی از ایشان می شنیدند کلام خدا را (یعنی

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ آدُلُ لَوْلَا نُشِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَكُنِ
الْحَرِيَّةَ مَسْكَنَةً لِأَشْيَاءَ فِيهَا قَالُوا لَنْ نَجِدَ بِالْحَقِّ
لَكَ بِعُومًا وَمَا كَادُوا يَلْعَلُونَ ①

وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَآلَرْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مِمَّا كُنْتُمْ
تَكْتُمُونَ ②

فَقُلْنَا أَفَرَأَوْهُ بَعْضُهَا كَذَلِكَ يُعْنِي اللَّهُ الْمُتَوَلَّى وَرُؤْيَا
الْآيَةِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ③

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ
أَوْ أَشَدَّ قَسْوَةً وَإِنْ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنْ
مِنْهَا لَمَا يَنْشَلِقُ فَيَصْرُبُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنْ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ
وَمِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِفَعَالٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ④

أَقْطَبِعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا بِالْكَرِّ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ
يُسَمِّعُونَ كَلِمَةَ اللَّهِ ثُمَّ يَصْرِفُونَ مِنْ بَعْدِ مَا عَاكَلُوا

(☆) توضیح: وی گاوِیست که پرورده نگشته تا زمین را شخم کند و نه کشت را آبیاری کند و از هر عیبی پاک و نباشد دروی رنگ دیگری .

وَهُمْ يَعْلَمُونَ ①

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا الْوَأْكَافَ إِذَا أَخَذُوا بِعَصَاهُمْ
إِلَىٰ بَعْضِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ نَكُفِّرْ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ ۚ فَكَلَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
لِيُخَالِفُوا لَهُمْ فِي عَمَلِهِمْ ۚ قَالُوا قُلُوبُنَا غُلُقُنَا ②

أُولَٰئِكَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
وَمَا يُنْجُوْنَ ③

وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَخْتَصِبُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانًا وَإِنْ هُمْ إِلَّا
يُظَنُّونَ ④

قَوْلُ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ
هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشَارَوْا بِهِ ثُمَّ قَلِيلًا قَوْلُ لَهُمْ وَمِنَّا
كُتِبَتْ أَيْدِيهِمْ وَقَوْلُ لَهُمْ وَمِنَّا يُكْتَبُونَ ⑤

وَقَالُوا لَنْ تَبْنِيَا الْقَارِيَّةَ إِلَّا أَيْمَانُ مَعْدُودَةٌ قُلْ أَعَدُّكُمْ
عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا أَفَلَنْ يَخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَذْ تَقُولُونَ عَلَى
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ⑥

تورات را) پس بدل میکردندش دانسته
بعد از آنکه فهمیده بودند اورا (۷۵) .

و چون ملاقات کنند با مومنان گویند ایمان
آوردیم و چون تنها شوند بعض از ایشان
بالبعضی^(۱) گویند آیا خبر مید هید ایشان را
بآنچه کشاده است خدا بر شما^(۲)
تامناظره کنند باشما بآن دلیل نزد
پروردگار شما آیا در نمی یابید (۷۶) .

(این جهولان) آیا نمیدانند که خدا میداند
آنچه پنهان می کنند و آنچه آشکارا می
نمایند (۷۷) .

و بعضی از ایشان ناخوانندگان (یعنی
بیسوادانند) کتاب (توراة) را جز آرزوهای
باطل نه پندارند و نیستند مگر گمان کننده
(۷۸) .

پس وای آنکسان را که می نویسند کتاب
را بدست های خود بازمی گویند این
از نزدیک خداست تا بگیرند عوض وی
بهای اندک را پس وای ایشان را بسبب
نوشتن دست های ایشان و وای ایشان را
بسبب پیشه گرفتن ایشان (۷۹) .

و گفتند نرسد بما آتش دوزخ مگر چند روز
شمرده شده بگو آیا گرفتید از پیش خدا
پیمانی تا هرگز خلاف نه کند خدا پیمان
خود را یا اینکه می گوئید برخدا آنچه

(۱) یعنی بارئسان خویش .

(۲) یعنی نعمت پیغمبر آخر الزمان .

نمی دانید^(۱) (۸۰) .

آری هر که کرد کار بد و به احاطه گرفت
اورا گناه او پس ایشان اند باشندگان
دوزخ ایشان در آنجا جاویدند (۸۱) .

و کسانی که ایمان آوردند و کردند کارهای
شائسته ایشانند باشندگان بهشت ایشان
در آنجا جاویدند (۸۲) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان بنی اسرائیل که نه
پرستید مگر خدا را و به والدین نکوئی کنید
و باهل قرابت و یتیمان و بی نوایان
و بگوئید بمردمان سخن نیک و برپادارید
نماز را و بدهید زکوة را پس برگشتید
روگردان شده مگر اندکی از شما (۸۳) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان شما را که
مریزید خون یکدیگر را و بیرون مکنید قوم
خویش را از خانه های خویش پس قبول
کردید و خود شما گواهی می دهید (۸۴) .

باز شما آن گروهید که می کشید قوم
خویش را و بیرون می کنید گروهی را
از قوم خود از خانه های ایشان یکی
مددگار دیگری می شوید پرستم کردن
در حق ایشان بگناه و تعدی و اگر اسیر شده
بشما می آیند فدا می دهید عوض ایشان

بَلْ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ
إِلَّا اللَّهَ سُوِيَ الْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا
وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ
إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُغْرِبُونَ
أَنفُسَكُمْ مِن دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٣﴾

ثُمَّ أَنتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فِرْقَانَكُمْ
مِّن دِيَارِكُمْ فَتُظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدَاوَانِ وَإِن
يَأْتُواكُم بِنُفُوسٍ مُّقْتَدِرَةٍ فَذَبِّحُوا بِهِنَّ دِمَاءَهُمْ وَإِجْزِئْهُمْ
أَقْتُوا وَمِن بَعْضِ الْكُتُبِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضِهَا فَمَا جَزَاءُ
مَنْ يَفْعَلُ ذَٰلِكَ مِنكُمْ إِلَّا جُزْءٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَذَٰلِكَ يَوْمَ

(۱) مترجم گوید یکی از عقائد باطله یهود آن بود که می گفتند یهود نباشند در دوزخ
مگر روزی چند و این خطا است زیرا که دخول جنت موقوف بر ایمان بخدا
و روز قیامت و پیغامبر آخر زمان است جنس یهود و غیر آن اعتبار ندارد و اشارت
بهین معنی است درین آیت واللہ اعلم .

الْقِيَمَةُ يُوزَنُونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿۸۵﴾

و حال آنکه حرام است بر شما بیرون کردن
ایشان آیا ایمان می آرید به بخشی از کتاب
و کافر می شوید به بخش دیگر پس
چيست جزای آنکه چنین کند از شما
مگر خواری در زندگانی دنیا و روز قیامت
گردانیده شوند بسوی سخت ترین عذاب
و نیست خدا بی خبر از آنچه میکنید^(۱)
(۸۵).

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ
عَذَابُ الْعَذَابِ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۸۶﴾

ایشان آنکسانند که خریدند زندگانی دنیا را
عوض آخرت پس سبک کرده نشود
از ایشان عذاب و نه ایشان یاری داده
شوند (۸۶).

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرِّسَالِ
وَأَتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ
أَتَكْفُرُ أَجَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْتَكُونَ أَنْفُسَكُمْ اسْتَذْكُرْكُمْ
فَكَرَيْتُمْ أَكْذَابًا ثُمَّ ذُرِّيَّتًا تَقْتُلُونَ ﴿۸۷﴾

و هر آینه دادیم موسی را کتاب و از پی
در آوردیم بعد از وی پیغمبران را و دادیم
عیسی پسر مریم را نشانه های روشن و قوت
دادیم او را بروح القدس - یعنی جبرئیل -
آیا هرگاه آورد پیغامبری نزد شما آنچه
دوست ندارد نفسهای شما سرکشی
کردید پس گروهی را دروغگو داشتید
و گروهی را کشتید (۸۷).

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ

و گفتند^(۲) دلهای ما در پرده است، بلکه

- (۱) یعنی منع کرده شدند از کشتن و جلاوطن کردن و در ظلم مدد گاری نمودن
و فرموده شدند بفدای اسیران و ایشان ازین همه احکام بفدای اسیران عمل کردند
و پس زیرا که موافق نفس ایشان افتاد و این طاعت نفس است طاعت خدا نیست .
(۲) مترجم گوید و دیگر از قبایح یهود آن بود که میگفتند قلوبنا غلف یعنی در دین خود
آنقدر استحکام داریم که هیچ شبهه بدان راه نمی یابد و این خطاست که سبب
قبول نکردن دین اسلام حسد و جهل بود نه تقوی زیرا که آثار تقوی هیچگاه =

فَقُلْ لِمَا يُؤْمِنُونَ ﴿۵۰﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ
وَكَاثِبٌ مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا وَقُلْ لِمَا
جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ
اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۵۱﴾

يَسْتَفْتِحُونَ عَلَيْهِمْ أَن كَفَرُوا بِهِمْ أَنْزَلَ اللَّهُ بَنِيَّ
أَنْ يَكِيدَ اللَّهُ إِلَيْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
فَبَاءُوا وَبَقِصَ عَلَى قَسَبٍ وَالْمُصْطَفِينَ عَذَابٌ
لَهُمْ ﴿۵۲﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْجِعُوا إِلَيْنَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا لَوْ رَأَيْنَا
إِلَهًا نَزَّلَ عَلَيْنَا وَكَفَرُوا بِهِمْ وَرَأَوْا وَهُمْ
الْحَقُّ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ قُلْ فِيمَ تَقْتُلُونَ
أَنبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۵۳﴾

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ نُوحِي بِالْأَحَادِيثِ تَحَرَّاهُ ثُمَّ الْعَجَلُ

نفرین کرده است ایشان را خدا بسبب
کفر ایشان پس اندکی ایمان آرند (۸۸) .
وآنگاه که آمد بایشان کتاب از نزدیک^(۱)
خدا باورکننده آنچه بایشان است و پیش
ازین طلب فتح می کردند بر مشرکان پس
هرگاه آمد بایشان آنچه میدانستند
منکر شدند ویرا پس لعنت خدا است
بر آن کافران^(۲) (۸۹) .

بد چیز است آنچه فروختند عوض وی
خویشتن را که کافر شوند بآنچه فرود آورده
است خدا بسبب حسد بر آنکه فرود آورد
خدا بر حمت خود بر هر که خواهد از بندگان
خود پس بازگشتند به خشمی بالای خشمی
و کافران راست عذاب خوارکننده (۹۰) .

و چون گفته شود ایشان را ایمان آرید بآنچه
فرود آورده است خدا گویند ایمان می
آریم بآنچه فرود آورده شد بر ما و ایشان
کافر می شوند بآنچه غیر از ویست حال
آنکه او راست است باورکننده آنچه
بایشان است بگو پس چرامی کشتید
پیغمبران خدا را پیش ازین اگر
شما مؤمن بودید (۹۱) .

وهر آینه آمد به شما موسی به نشانه های

از ایشان ظاهر نمی شد و اشارت بهمین معنی است درین آیات .

(۱) یعنی قرآن .

(۲) تعریض است بآن قصه که یهود خیر با غطفان جنگ میکردند و هزیمت می یافتند
آخر دعا کردند که به بعثت نبی آخر الزمان ما را نصرت بده .

مِنْ بَعْدِهِمْ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾

وَأَذِّنْ لَنَا مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَرَفَعْنَا قُرُونَكُمْ الْقُورُ
حُذُّوْا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَسْعُواْ قَالَوَا سُبْحَنَا
وَعَصَيْنَا وَأَشْرُواْ فِي ثُلُوثِهِمْ الْعِجْلُ
يُحْكَمُ لَهُمْ تَلْ يَسْمَأُ يَأْمُرُكُمْ بِهِ
إِنَّمَا تَكْفُرُ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِنْ
دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا التَّوْبَةَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾

وَلَنْ يَتَمَنَّوْا أَبَدًا بِهَا قَدْ مَاتَ آيِدِيَهُمْ
قَالَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ يَا ظَالِمِينَ ﴿٩٥﴾

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِمْ وَمِنَ
الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَتُودُّ أَحَدُكُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفَ سَنَةٍ
وَمَا هُوَ بِمُخْرِجِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ
بِصِرَاتٍ لِّهَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

روشن پس گرفتید گوساله را پس از وی
و شما ستمگار بودید (۹۲) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان شما را و برداشتیم
بالای شما طور را گفتیم بقوت بگیرید
آنچه رابه شما دادیم و بشنوید - گفتند (۱)
شنیدیم و نافرمانی کردیم و آمیخته کرده
شد دردلهای ایشان دوستی گوساله بسبب
کافر بودن ایشان بگوید چیز است آنچه
میفرماید شما را ایمان شما اگر
هستید از اهل ایمان (۹۳) .

بگو (۲) اگر هست شما را سرای باز پسین
نزد خدا بتخصیص بجزاز مردمان دیگر
پس آرزو کنید مرگ را اگر هستید راست
گو (۹۴) .

و هرگز آرزو نکنند او را هیچگاه بسبب آنچه
پیش فرستاده است دستهای ایشان و خدا
دانا است به ستمگاران (۹۵) .

و هر آینه بیابی ایشان را حریص ترین مردم
بر زندگانی و حریص تر از آنانکه مشرک
اند دوست میدارد یکی از ایشان کاش عمر
داده شود هزار سال و نیست رها ننده وی
از عذاب آنکه عمر داده شود و خدا
بینا است بآنچه می کنند (۳) (۹۶) .

(۱) یعنی بزبان حال .

(۲) دیگر از تحریفات یهود آن بود که میگفتند که داخل نخواهد شد در بهشت هیچکس
مگر یهود و این خطا است زیرا که علامت بهشتیان مشتاق شدن بملاقات خدا است
و ایشان از مرگ هراسان بودند و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

(۳) دیگر از جمع هفوه کلام بیهوده را گویند هر چه از ذهن برآید .

كُلُّ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ
بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى
لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٦﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ
وَمِيكَائِيلَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٧﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا الْكَافِرُونَ
الْبَاطِلُونَ ﴿٩٨﴾

أَوَكَلِمَاتُ عَهْدٍ وَأَمْعَدٍ أَتَذْكُرُونَ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩٩﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ
نَبَأَ قَوْمٌ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكِتَابِ اللَّهِ وَرَأَاهُمْ
ظُهُورُهُمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٠﴾

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُو الشَّيَاطِينُ عَلَى مُلْكٍ سُلَيْمَانَ

بگو^(۱) هر که باشد دشمن جبرئیل چه زیان
می کند پس به تحقیق جبرئیل فرود آورده
است قرآن را بر دل تو بحکم خدا باور
دارنده آنچه پیش از وی است و رهنما
و مرزده دهنده اهل ایمان (۹۷).

هر که باشد دشمن خدا را و فرشتگان ویرا
و پیغامبران ویرا و جبرئیل و میکائیل را
پس هر آئینه خدا دشمن کافران است
(۹۸).

و هر آئینه فرود آوردیم بسوی تو نشانه های
روشن و کافر نمی شوند بآنها مگر بدکاران
(۹۹).

آیا هرگاه که بستند پیمانی را بر انداخت آن
را گروهی از ایشان بلکه اکثر ایشان
باور نمی دارند (۱۰۰).

و هرگاه که آمد بایشان پیغامبری از نزد خدا
باوردارنده آنچه بایشان است افکند
گروهی از آن قوم که داده شده اند کتاب آن
کتاب خدا را پس پشت خویش، گویا نمی
دانند (۱۰۱).

و پیروی^(۲) کردند آنچه می خواندند

(۱) دیگر از هفوات یهود آن بود که جبرئیل را دشمن میداشتند که عذاب برامم سابقه
فرود آورده این خطا است که جبرئیل مامور است از بارگاه حق عزوجل ویرا چه
اختیار.

(۲) دیگر از هفوات یهود آن بود که سحر میکردند و سلیمان علیه السلام را ساحر می
دانستند این افترا بود بر سلیمان علیه السلام و اشارت بهمین معنی است درین
آیت.

وَمَا كَفَرُ سُلَيْمُومٌ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ
النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ
هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا
تَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرَا فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ
بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُم بِضَآئِرِينَ بِهِ مِنْ
أَحَدٍ إِلَّا يَذُنُ اللَّهُ دِيَارَهُمَا فَيُعَلِّمُونَ مَا يَفْتَرُونَ
وَلَا يَنْفَعُهُمْ ذَلِكَ شَيْءٌ قَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ
فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ يَبُولِشَ مَا يُكْرُوهُ
أَنْفُسُهُمْ فَذُكِّرُوا لِيَعْلَمُوا ⑤

شیطانان در سلطنت سلیمان - و کافر نشد
سلیمان ولیکن شیطانان کافر شدند
می آموختند مردمان را جادو و پیروی
کردند بآنچه فرود آورده شد بر دو فرشته
در بابل هاروت و ماروت و نمی آموزند
هیچ کس را تا آنکه گویند جز این نیست که
ما بلائیم پس کافر مشو پس یادمی
گیرند از ایشان افسونی که جدائی می
افکنند بسبب وی در میان مرد و زن او
و نیستند ایشان زیان رساننده بسحر
هیچکس را مگر باراده خدا و ایشان می
آموختند آنچه زیان میرساند ایشانرا و سود
ندهد ایشان را و هر آئینه دانسته اند هر که
بستاند جادو که نیست او را در آخرت هیچ
بهره و هر آئینه بد چیز است آنچه فروختند
عوض وی خویش را کاش می دانستند
(۱۰۲) .

وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ
لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ⑥

و اگر ایشان ایمان می آوردند و تقوی
اختیار می کردند هر آئینه ثواب از نزدیک
خدا بهتر بودی کاش می دانستند (۱۰۳) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انْظُرْنَا
وَأَسْمِعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑦

ای مومنان مگوئید راعنا و بگوئید انظرنا
ونیک بشنوید و کافران راست عذاب درد
دهنده (۱) (۱۰۴) .

(۱) دیگر از هفوات یهود آن بود که در مجلس پیغامبر آمده لفظ راعنامی گفتند و این
لفظ را دو معنی است یکی آنکه رعایتکن مارا و شفقت کن بر ما دیگر رهونت
دارنده یعنی ابله - و قصد ایشان سب بود حق سبحانه و تعالی را ازین کلمه نهی
کرد برای سد باب فساد و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

مَا يُوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الَّذِينَ
 أَنْ يُزَالَ عَنْكُمْ مِنْ خَلْقِهِمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ
 بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ⑤

مَا تَسْأَلُهُمْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نَذِيرٍ إِلَّا أَوَّلُوا بِهَا
 تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑥

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ ذَلٍّ وَلَا لَكُمْ ⑦

أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَى
 مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَقَدْ ضَلَّ
 سَوَاءً السَّبِيلِ ⑧

وَكَيْفَ يُدْرِكُ أَهْلَ الْكِتَابِ لُؤْلُؤُكُمْ مِنْ بَعْدِ
 إِيمَانِكُمْ أَكْثَرُ الْحَسَنَاتِ مِنْ عَشِيَةِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ
 مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا خَالِي يَأْتِي
 اللَّهُ بِأَمْرٍ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑨

دوست نمیدارند آنانکه کافر شدند از اهل
 کتاب و نه مشرکان که فرود آورده شود
 بر شما هیچ نیکی از پروردگار شما و خدا
 مخصوص می کند به بخشایش خود
 هر که خواهد و خدا خداوند فضل بزرگ
 است (۱۰۵) .

هر چه نسخ می کنیم از آیتی یا فراموش
 می گردانیم آنرا می آریم بهتر از وی یا
 ماندوی آیند انسته ای که خدا بر همه چیز
 تواناست (۱) (۱۰۶) .

آیند انسته ای که خدا راست پادشاهی
 آسمانها و زمین نیست شمارا به جزوی
 هیچ دوست و نه یاری دهنده (۱۰۷) .

آیامی خواهید که سوال کنید پیغامبر خود را
 چنانکه سوال کرده شد موسی پیش ازین
 و هر که بستاند کفر را عوض ایمان پس هر
 آئینه گم کرد راه میانه را (۱۰۸) .

دوست داشتند بسیاری از اهل کتاب که
 کافر گردانند شمارا بعد از ایمان شما
 بسبب حسد از نزدیک نفوس خود پس
 از آنکه واضح شد برایشان حق پس
 عفو کنید و درگذرانید تا آنکه آرد خدا فرمان
 خود را (۲) هر آئینه خدا بر همه چیز
 تواناست (۱۰۹) .

(۱) مترجم گوید درین آیت تعریض است بجواب یهود که انکار نسخ می کردند والله اعلم .

(۲) یعنی امر کنند بجهاد ایشان والله اعلم .

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا
لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ فَعُدُّوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ①

وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا
أَوْ نَصَارَى تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ مَا تَوْفَا
بُرُّهَا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ②

بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ
رَبِّهِ وَلَا يُخَوِّفُ عَلَيْهِمْ وَلَا لَهُمْ يَحْزَنُونَ ③

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَى عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَى
لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ وَهُمْ يَتَّبِعُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فَبِمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ④

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُكْرَمَ فِيهَا اسْمُهُ
وَسَعَى فِي خَرَابِهَا أُولَئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا
وَالْخَالِدِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ

و برپا دارید نماز را و بدهید زکوة را و آنچه
پیش می فرستید برای خویشان از نیکوکاری
خواهید یافت آنرا نزد خدا هر آئینه خدا
بانچه می کنید بینا است (۱۱۰).

و گفتند هرگز به بهشت درنیاید مگر آنکه
یهود باشد یا ترسا باشد این آرزوهای باطله
ایشانست بگوئید دلیل خود را اگر
هستید راست گو (۱۱۱).

بلی هر که منقاد کرد روی خود را برای خدا
ووی نیکوکار باشد پس او را است مزد او
نزد پروردگار خویش، و نیست ترس
برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند
(۱۱۲).

و گفتند^(۱) یهود نیستند ترسایان بر هیچ
چیزی، و گفتند ترسایان نیستند یهود
بر هیچ چیزی و ایشان همه می خوانند
کتاب را هم چنین گفتند آنانکه نمی
دانند،^(۲) مانند قول ایشان، پس خدا
حکم کند میان ایشان روز قیامت در آنچه
اختلاف می کنند در آن (۱۱۳).

و کیست ستمگارت از آنکه منع کرد مسجد
های خدا را از آن که یاد کرده شود نام
خدا در آنها و کوشش کرد در ویرانی آنها،
این گروه نمی سزد ایشان را که در آیند

(۱) دیگر از هفوات اهل کتاب آن بود که هر فرقه از یهود و نصاری دیگر را انکار می
کرد و اشارت به همین معنی است درین آیت .
(۲) یعنی مشرکان گفتند .

عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۱۴﴾

بمسجدها مگر هراسان ایشان راست
در دنیا خواری و ایشان راست در آخرت
عذاب بزرگ^(۱) (۱۱۴) .

بَلَدِ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ كَأَيِّ مَآثُورَاتٍ لِّذِكْرِ وَجْهِ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۱۵﴾

و خدا راست مشرق و مغرب هر سو که
رو آرید همانجا است روی خدا هر آینه
خدا فراخ نعمت دانا است^(۲) (۱۱۵) .

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ لَّهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَنُوتٌ ﴿۱۱۶﴾

و گفتند بگرفت خدا فرزند را، پاکی او
راست بلکه او راست آنچه در آسمانها
و زمین است، همه فرمانبردار او هستند^(۳)
(۱۱۶) .

بَدِيعُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ
لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۱۱۷﴾

آفریننده آسمان ها و زمین است، و چون
می کند کاری پس جزاین نیست که می
گوید او را بشو پس می شود (۱۱۷) .

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا
آيَةٌ مِّكَ ذٰلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ
قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِلْقَوْمِ
يُوقِنُونَ ﴿۱۱۸﴾

و گفتند آنانکه هیچ نمیدانند (یعنی
مشرکان) چرا با ما سخن نمی گوید خدا
یا نمی آید بما نشانه ای هم چنین گفتند
کسانیکه پیش از ایشان بودند مانند قول
ایشان بیکدیگر مشابعت دارند دلهای
ایشان، هر آینه بیان کردیم نشانه هارا
برای گروهی که یقین می کنند (۱۱۸) .

إِنَّمَا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُسْئَلُ عَنْ

هر آینه ما فرستادیم ترا برآستی مرده

(۱) درین آیت تعریض است بکفار مکه و بشارت است به مغلوب شدن ایشان والله اعلم .

(۲) دیگر از هفوات یهود آن بود که چون استقبال بیت المقدس منسوخ شد استهزاء میکردند اشارت بهمین معنی است درین آیت .

(۳) دیگر از هفوات اهل کتاب آن بود که یهود عزیز را و نصاری عیسی را پسر خدایمی گفتند در رد ایشان خدای تعالی این آیت نازل کرد .

أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ۝

وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ
قُلْ إِنْ هَدَى اللَّهُ هُوَ الْهَدَىٰ وَلَئِنْ أَتَيْتُمْ أَهْوَاءَكُمْ بَعْدَ
الَّذِي جَاءَكُمْ مِنَ الْعِلْمِ مَأَلَكُمُ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝

أَلَمْ يَنْزِلْ إِلَيْكُمُ الْكِتَابُ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمَنْ يَلْفَظْهُ لَا أُولَٰئِكَ هُمُ الْعَبْرُونَ ۝

يٰٓبَنِي إِسْرَءِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَلِيَّ
كُنْتُمْ مَلَائِكَةً ۝

وَأَتُوا يَوْمَ اللَّاحِقَةِ فَمَنْ تَبِعَ نَفْسَ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا فَلَا يُثْقَلْ مِنْهَا
شَيْئًا وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ۝

دهنده و بیم کننده، و پُرسیده نخواهد شد
ترا از اهل دوزخ (۱۱۹).

و هرگز خوشنود نشوند از توبه‌پردان و نه
ترسایان تا آنکه پیروی کنی کیش ایشان را
بگو هر آئینه هدایت خدا همانست هدایت
و اگر پیروی کردی آرزوهای باطله ایشان
را پس از آنچه آمده است بتو ازدانش
نباشد ترا برای خلاص از عذاب خدا هیچ
دوستی و نه یاری دهنده ای (۱۲۰).

آنانکه دادیم ایشان را کتاب (یعنی
تورات) میخوانند آنرا حق خواندن آن
ایشان باور میدارند ویرا (هدایت خدا را)
و هر که منکروی باشد پس ایشانند زیان
کاران^(۱) (۱۲۱).

ای بنی اسرائیل یاد کنید آن نعمت مرا که
انعام کرده ام بر شما و آنکه فضل دادم
شمارا بر همه عالمها (۱۲۲).

و حذر کنید از آن روز که کفایت نه کند
کسی از کسی چیزی را و پذیرفته نشود
از کسی بدل و سود ندهد او را شفاعت و نه
ایشان یاری داده شوند^(۲) (۱۲۳).

(۱) یعنی آنانکه تورات را می فهمند تصدیق شریعت محمدیه میکنند و آنانکه تصدیق
نمی کنند تورات را نمی فهمند .

(۲) مترجم گوید ازین جا تا سیقول السفهاء خدای تعالی اثبات می فرماید نبوت پیغمبر
مارا صلی الله علیه وسلم از قصه دعاء حضرت ابراهیم که در تورات مذکور است
و ترجیح میدهد ملت حنیفه را که حضرت پیغمبر برای آن مبعوث اندورد میکند
قول یهود را که حضرت یعقوب مارابه یهودیت وصیت کرده است و از تفریق =

وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ
لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنْتَهِى
الْفَالِغِينَ ﴿۱۲۴﴾

وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَانْشُرُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ
مُصَلًّى وَعَظَمْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿۱۲۵﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَانْدُقْ أَهْلَهُ مِنَ
الشُّرَكَاتِ مِن بَيْنِ يَدَيْهِمْ يَا اللَّهُ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ
فَأُصِيبْ عَذَابًا لَا يَشْفُوهُ إِلَّا عَذَابُ النَّارِ وَلَيْسَ الْبَصِيرُ ﴿۱۲۶﴾

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا
إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۲۷﴾

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً

و یاد کن چون بیازمود ابراهیم را پروردگار
او بسختی چند، پس ابراهیم بانجام
رسانید آنها را، گفت خدا هر آئینه من می
گردانم ترا پیشوای مردمان گفت ابراهیم
واز اولاد من نیز (پیشوایان پیدا کن -)
فرمود نه رسد عهد (وحی) من بظالمان
(۱۲۴).

و آنگاه که قرار دادیم کعبه را مرجع
مردمان و محل امن و بگیرد از جای قدم
(ایستگاه) ابراهیم نمازگاه و وحی
فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل که
پاک سازید خانه مرا برای طواف کنندگان
و اعتکاف کنندگان و رکوع سجده
کنندگان (۱۲۵).

و آنگاه که گفت ابراهیم ای پروردگار من
بساز این مکان را شهر با امن و روزی ده
ساکنان وی را از میوه ها و روزی ده آنرا
که ایمان آورد از ایشان بخدا و روز
باز پسین فرمود خدا و کسیکه کافر شود
بهره مند گردانمش اندکی پس به بیچارگی
برانم اورا بسوی عذاب آتش ووی
بدجای باز گشت است (۱۲۶).

آنگاه که بلند می کردند ابراهیم و اسمعیل
بنیادهای خانه را گفتند ای پروردگار ماقبول
کن از ما هر آئینه توئی شنوا دانا (۱۲۷).
ای پروردکار ما و برگردان ما را فرمان

لَكَ وَأَرْيَا مَنَّا لَكَ وَتُبَّ عَلَيْكَ إِنَّكَ أَنتَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿۳۸﴾

رَبَّنَا وَأَبْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۳۹﴾

وَمَنْ يُرَغِّبْ غَنٍّ يَلْكَوْا اِبْرَاهِمَ اَلْاَمِنْ سَوِيَّةً نَفْسَةً وَلَقَدْ
اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَآثَرَهُ فِي الْاُخْرَا لَيِّنَ
الطَّيْلَانِ ﴿۴۰﴾

لَا قَالَ لَهُ رَبُّهُ اسْلِمْ قَالَ اسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۱﴾

وَوَضَى بِهَا اِبْرَاهِمَ رِجْلَيْهِ وَيَعْقُوبُ يَبْنِي اِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى
لَكَمُ الدِّينَ فَلَا تَتَّبِعُوهُ اِلَّا وَانْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۴۲﴾

اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ اِذْ دَخَلَ يَعْقُوبُ النَّوْثُ اَلْقَالَ
يَبْنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ اِلَهَكَ وَآلَهُ
اَبَاكَ اِبْرَاهِمَ وَاِسْمَاعِيلَ قَدْ اسْلَمْنَا لَكَ وَآلِكَ
وَمَنْ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۴۳﴾

بردار خودت و از اولاد ما بکن گروهی
منتقاد خودت و بنامارای طریق عبادت‌های ما
و بمهربانی بازآ بر ما بدرستی که توئی توبه
پذیر مهربان (۱۲۸) .

ای پروردگار ما بفرست در میان ایشان
پیغامبری از ایشان بخواند برایشان آیت‌های
ترا و بیاموزد ایشان را کتاب و علم و پاک
کند ایشان را هر آئینه توئی توانادانا
(۱۲۹) .

و کیست که رو بگرداند از کیش ابراهیم
مگر آنکه در احمق افکند نفس خود را
و هر آئینه برگزیدیم او را درین سرای و هر
آئینه او در سرای دیگر از شائستگان است
(۱۳۰) .

آنگاه که گفت او را پروردگار او که
منتقاد شو گفت منتقاد شدم مر پروردگار
عالمهارا (۱۳۱) .

و وصیت کرد باین کلمه ابراهیم پسران
خود را و یعقوب نیز فرزندان را ای
فرزندان من هر آئینه خدا برگزیده است
برای شما این دین را پس (ازین جهان)
نمیرید مگر مسلمان شده (۱۳۲) .

آیا حاضر بودید آنگاه که پیش آمد یعقوب
را موت آنگاه که گفت فرزندان خود را چه
چیز را عبادت خواهید کرد بعد از من گفتند
عبادت کنیم معبود ترا و معبود پدران ترا
که ابراهیم و اسمعیل و اسحق اند
عبادت کنیم آن معبود یگانه را و ما او را
منتقادیم (۱۳۳) .

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ
وَلَا تُسْأَلُونَ عَنْهَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۲۹﴾

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۳۰﴾

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى
وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۳۱﴾

كَانَ امْتَوَابُهُمْ مَّا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ كَوَّلُوا
فِرَاقَنَا فَهَلْ يَسْتَفِيقُونَ فَسَيُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿۳۲﴾

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ
عَبِيدُونَ ﴿۳۳﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا رَبَّكُمْ وَأَطِيعُوا أَعْمَالَنَا

این گروهی است که درگذشت وی راست
آنچه کسب کردند و شمارا است آنچه
کسب کردید و شما پرسیده نخواهید شد
از آنچه آن گروه می کردند (۱۳۴) .

و گفتند شوید یهود یا ترسا تاراه بیابید،
بگو بلکه پیروی می کنیم بملت ابراهیم
که حنیف بود و نبود از اهل شرك (۱۳۵) .

بگوئید ایمان آوردیم بخدا و بآنچه فرود
آورده شده بسوی ما و آنچه فرود آورده
شده بسوی ابراهیم و اسمعیل و اسحق و
یعقوب و ذریت یعقوب و بآنچه داده شد
موسی و عیسی را و آنچه داده شدند
پیغامبران از پروردگار خویش تفریق نمی
کنیم در میان هیچ کس از ایشان و ما برای
حق عزوجل منقادیم (۱۳۶) .

پس اگر باور دارند اهل کتاب بآنچه باور
داشتید شما پس راه یافتند و اگر برگشتند
پس جزاین نیست که ایشان در مخالفت
اند پس زود با شد که کفایت کند ترا
خدا بانتقام از ایشان و اوست شنوا دانا
(۱۳۷) .

قبول کردیم رنگ خدا را^(۱) و کیست بهتر
از خدا باعتبار رنگ و ما او را پرستند گانیم
(۱۳۸) .

بگو آیا مکابره می کنید با ما در باب خدا
و او پروردگار ما و شما است و ما راست

وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَتَنْهَوْنَ لَهُ الْمَعْلُومُونَ ﴿۱۳۹﴾

کردارهای ما و شما راست کردارهای شما و ما اورا باخلاص پرستندگانیم (۱۳۹).

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْفَاطَ كَانُوا يَهُودَ أَوْ نَصَارَى قُلْ إِنَّمَا أَعْلِمُهُمُ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِخَافٍ عَلٰی عَمَّا يُعْمَلُونَ ﴿۱۴۰﴾

آیامی گوئید که هر آئینه ابراهیم و اسمعیل و اسحق و یعقوب و نیرگان او یهود بودند یا ترسابودند بگو شما دانا ترید یا خدا و کیست ستمگار تر از آنکه بپوشد آن گواهی را که نزدیک اوست از جانب خدا و نیست خدا بی خبر از آنچه می کنید (۱۴۰).

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَنْهَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴۱﴾

این گروهی است که درگذشت ویراست آنچه کسب کردند و شماراست آنچه شما کسب کردید و پرسیده نخواهید شد از آنچه ایشان می کردند (۱۴۱).

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّاهُمْ عَنْ قِبْلَتِهِمُ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۴۲﴾

(۱) خواهند گفت بیخردان از مردم چه چیز برگردانید ایشان را از آن قبله که ایشان بودند بر آن (یعنی از بیت المقدس) بگو خدا راست مشرق و مغرب راه می نماید هر کرا خواهد بسوی راه راست (۱۴۲).

(۱) چون آنحضرت صلی الله علیه وسلم بمدینه هجرت فرمود شانزده ماه یا هفتمده ماه بطرف بیت المقدس نماز می گذارد آرزو میکرد که خدای تعالی کعبه را قبله وی سازد خدای تعالی نازل کرد قد نری تقلب الآية بعد از آن جواب شبهه سفهادرین مسئله نازل کرد سيقول السفهاء وبعد از آن امر فرمود به صبر بر مشاق جهاد و در بسیاری از احکام توحید و قصاص و حج و صوم و صدقه و نکاح و طلاق که اهل جاهلیت تحریف کرده بودند یا رعایت انصاف نمی کردند بیان حقیقت حال فرمود و رد و ابطال شبهات مخالفین کرد و سوال های ایشان را جواب داد و این سیاق ممتد است تا الم ترالی الذین خرجوا .

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ
الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا ۚ وَجَعَلْنَا الْبَيْتَ الْبَقِيَّةَ الْكِبْرَىٰ ۚ كُنْتُمْ عَلَيْهَا
إِلَّا لَعَلَّكُمْ مِنْ تِلْكَ الرِّسَالَةِ تَذَكَّرُونَ ۚ يَنْقَلِبُ عَلَيْهَا
وَأَنْ كُنْتُمْ لِكَيْفَرَةٍ إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُضِلَّ أُمَّةً ۖ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَكَرِيمٌ ﴿۱۴۳﴾

وهم چنین ساختیم شما را گروهی مختار تا
گواه باشید بر مردمان و تا باشد رسول گواه
بر شما و مقرر نکردیم آن قبله را که بودی
بر آن (یعنی بیت المقدس را) مگر برای
آنکه بدانیم کسی را که پیروی پیغمبر کند
جدا از آن کس که بازگردد بر هر دو پاشنه
خود و هر آئینه هست این خصلت دشوار
مگر بر آنانکه ایشانرا راه نموده است خدا
و خدا ضائع نمی سازد گرویدن شما را هر
آئینه خدا بر مردمان بخشاینده مهربان است
(۱۴۳).

قَدْ نَرَىٰ تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ ۚ فَلْتُوَلِّ يَتَكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا ۚ لَوَلَّيْتَ
وَجْهَكَ لَشَرْ ۚ أَلَمْ تَرَ أَنَّ الشُّجُرَ الْحَرَامَ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ
شَرْقًا أَوْ غَرْبًا ۚ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ۚ أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْخُبْرُ مِنْ رَبِّهِمْ
وَأَلَمْ يَكُنْ لَهُ دَلِيلٌ ۖ إِنَّ اللَّهَ يُعَلِّمُونَ ﴿۱۴۴﴾

به تحقیق مای بینم گشتن روی تو
در جانب آسمان^(۱) پس البته متوجه
گردانیم ترا بآن قبله که خوشنود شوی
بوی پس متوجه گردان روی خود را
بطرف مسجد حرام و هر جا که باشید پس
متوجه گردانید روهای خویش را بطرف
وی و هر آئینه اهل کتاب میدانند که این
راست است از پروردگار ایشان و نیست
خدا بی خبر از آنچه می کنند (۱۴۴).

وَلَيْنَ آيَاتِ الَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ تَاتِيَعُوا قِبْلَتَكَ
وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ
وَلَيْنَ التَّبَعَاتِ لَأُولَٰئِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَ لَكَ مِنَ

و هر آئینه اگر بیاری پیش اهل کتاب
هر نشانیه هرگز پیروی نکنند قبله
ترا و نیستی تو پیروی کننده ایشان را

(۱) یعنی آنچه در سابق علم الهی مقرر شد آنست که قبله امت محمد مصطفی صلی
الله علیه وسلم کعبه باشد و توجه به بیت المقدس يك چندی مدت بنابر حکمت
امتحان است .

الْعِلْمَ إِنَّكَ إِذْ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٠﴾

و نیستند بعضی ایشان پیروی کننده قبله
بعض دیگر را و اگر تسو پیروی کنی
خواهش های نفسانی ایشان را بعد آنچه
آمده است بتوازدانش هر آئینه توباشی
آنگاه ازستمگاران (۱۴۵).

الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ فَلَا
فَرِيقَ بَيْنَهُمْ لَيَسْكُنُونَ أَعْنَاقَهُمْ وَيَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

کسانیکه داده ایم ایشان را کتاب می
شناسند * ویرا چنانکه می شناسند فرزندان
خویش را و هر آئینه گروهی از ایشان می
پوشند حق را دانسته (۲) (۱۴۶).

أَعْنَى مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٢٢﴾

این درست است از پروردگار تو پس
مباش از شک آرندگان (۱۴۷).

وَلِكُلِّ وُجْهَةٌ مَوْءُوئِيهَا فَاسْتَغْوُوا الْحَيَاتِ إِنَّ مَآكِلَهُمْ
يَأْتِيهِمْ بِاللَّهِ جَمِيعًا، إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٣﴾

و هر کسی راجانبی هست که وی متوجه
آنست پس شتاب کنید بسوی نیکی
ها هر جا که باشید پیارد شمارا خدا جمع
ساخته هر آئینه خدا بر همه چیز توانا است
(۱۴۸).

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ قَوْلٍ وَتَحْتَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ
لَحَقْتَ مِنْ رَبِّكَ وَاللَّهُ يَفْعَلُ لَكُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

و هر جا که روی پس متوجه کن روی
خود را جانب مسجد حرام و هر آئینه وی
راست است از پروردگار تو و نیست خدا
بی خبر از آنچه می کنید (۱۴۹).

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ قَوْلٍ وَتَحْتَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ
تَاكْتُمُونَ قَوْلًا أَوْ تَخْرُجُونَ شَطْرًا لَا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ
إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ وَلَا يَجِزُ
بِعِبَتِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٢٥﴾

و هر جا که روی پس متوجه کن روی
خود را جانب مسجد حرام و هر جا که
باشید پس متوجه کنید رو های خویش را
جانب وی تا نباشد مردمان را الزام بر شما
مگر آنانکه ستم کردند ازین جماعت پس

(☆) بعض علماء از ضمیر "يَعْرِفُونَهُ" پیغمبر مراد گرفته اند والله اعلم (مصحح).

(۱) یعنی حقیقت استقبال کعبه را.

مترسید از ایشان و پتر سید از من و تمام
کنم نعمت خود را بر شما و تابود که راه
یابید^(۱) (۱۵۱) .

چنانکه فرستادیم پیغامبری در میان
شما از قوم شما میخواند بر شما آیت های
مارا پاک می سازد شمارا و می
آموزد شمارا کتاب و حکمت و می آموزد
شمارا آنچه نمی دانستید (۱۵۱) .

پس یاد کنید مرا تا یاد کنم شمارا و سپاس
گوئید مرا و ناسپاسی من مکنید (۱۵۲) .

ای مسلمانان مدد جوئید در تحصیل ثواب
آخرت به صبر و نماز و هر آئینه خدا
باصابران است (۱۵۳) .

و مگوئید کسی را که کشته شود در راه
خدا که ایشان مرد گانند بلکه ایشان زنده
اند ولیکن شما درک نمی کنید (۱۵۴) .

و هر آئینه بیازمائیم شمارا به چیزی از ترس
و گرسنگی و نقصان مال ها و جان ها
و میوه ها و بشارت ده صابران را (۱۵۵) .

آنانکه چون برسند بدیشان سختی گویند
هر آئینه ما از آن خدائیم و هر آئینه
ما بسوی وی باز خواهیم گردید (۱۵۶) .

این گروه برایشان است درودها از

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ
وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ۝

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ۝

لَا يَأْتِيَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا السَّعْيَةُ رَايَا الْفَسَادِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ
الظَّالِمِينَ ۝

وَلَا تَقُولُوا إِنَّمَا يُعِطُّ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَالُ آبَائِنَا وَإِنَّمَا
لَا تَشْعُرُونَ ۝

وَلَقَدْ كُذِّبَتْكُم مِّنَ الْعَرَبِ وَالْجُوعِ وَنَقَصَ مِنَ الْأَمْوَالِ
وَالْأَنْفُسِ وَالْأَمْوَالِ وَالْظَّالِمِينَ ۝

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ
رَاجِعُونَ ۝

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝

(۱) مترجم گوید در تورات مذکور است که امتی از بنی اسرائیل پیدا خواهد شد که
تعظیم کعبه کند پس توجه آنحضرت صلی الله علیه وسلم به کعبه حجت باهره
است بر صدق نبوت آنحضرت صلی الله علیه وسلم نزدیک اخبار یهود اگرچه
سفهاء یهود طعن کنند که قبله انبیاء را گذاشت والله اعلم فتح الرحمن .

پروردگار ایشان و بخشایش وایشانند راه یافتگان (۱۵۷) .

هر آئینه صفا و مروه از نشانه های خدا است پس هر که حج خانه کند یا عمره بجاآرد پس بزه نیست بروی درآنکه طواف کند در میان این هر دو^(۱) و هر که نیکی بجا آرد پس خدا قبول کننده دانا است (۱۵۸) .

هر آئینه آنانکه می پوشند آنچه فرود آورده ایم از سخنان روشن و هدایت بعد از آنکه بیان کردیم آنرا برای مردمان در کتاب آن گروه لعنت می کند ایشان را خدا و لعنت میکنند ایشانرا لعنت کنندگان (۱۵۹) .

مگر کسانی که توبه کردند و نیکوکاری پیش گرفتند و بیان کردند پس این گروه (بمهربانی) توبه می پذیرم از ایشان و منم توبه پذیر مهربان (۱۶۰) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و مردند در حال کافر بودن آن گروه برایشان است لعنت خدا و فرشتگان و مردمان همه يك جا (۱۶۱) .

همیشه باشند در آن لعنت سبك کرده نشود از ایشان عذاب و نه ایشان مهلت داده شوند (۱۶۲) .

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْكِتَابِ وَالْمَدَى مِنْ بَعْدِ نَازِلِهِ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ الْجِنَّةُ ﴿١٥٩﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَإُولَئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْقَرُونَ ﴿١٦٢﴾

(۱) بعض اهل اسلام صفا و مروه را از شعائر طوا فیتگمان کرده از آن دست بازداشتند - زیرا که در جاهلیت بالای صفا و مروه دویت عبادت می شد - پس این آیه نازل شد .

وَاللَّهُمَّ إِلَهَ فَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَاللَّهِ الَّذِي يَجْرِئُ فِي الْبَحْرِ مَائِنَتَهُمُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
وَبَشَّرَ فِيهَا مِنْ كُلِّ ذَاكِبَةٍ وَتَضْرِبُ الرِّيحُ الرِّبَابَ وَالسَّحَابُ
الْمُتَغَرَّبِينَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يَتَى الْقَوْمُ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَكْفُرُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْذَرْنَا قَوْمَكُمُ النَّارَ
اللَّهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ كَفَرُوا إِذْ
يُرْفَعُ الْعَذَابُ أَنَّ الْعُزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ
اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾

إِذْ تَبَرَأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا دَرَأُوا الْعَذَابَ
وَلَقَدْ كَفَرْنَا بِهِمْ وَأَسْلَبْنَا مِنْهُمْ الْأَرْسَابَ ﴿١٦٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأُ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا
وَمَا كُنَّا بِإِلَهِائِهِمْ إِلَّا مُعَذِّبِينَ عَلَيْهِمْ
وَمَا لَهُمْ بِمُحَمَّدٍ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿١٦٧﴾

و معبود شما خدا یگانه است نیست
هیچ معبود برحقى بجزوى بخشاینده
مهربان است (۱۶۳) .

هر آئینه در آفرینش آسمانها و زمین
وآمدورفت شب و روز و آن کشتی که
میروود در دریا بآنچه سود میدهد مردم
را(یعنی بتجارت) ودرآنکه فرود آورد
خدا ازآسمان آب پس زنده ساخت
بسبب وی زمین را پس ازمردن آن و
پراکنده ساخت در زمین هر نوع چشبنده
و درگردانیدن بادهای و در ابرام کرده
شده میان آسمان و زمین هر آئینه نشانه
هست آن گروه را که درمی یابند (۱۶۴) .

و از مردمان کسی هست که می گیرد بغیر از
خدا هم تایان را، دوست میدارند ایشان
را مانند دوستی خدا و کسانی که ایمان
آوردند قوی تراند در دوستی خدا و اگر
ببینند ستمگاران هنگامیکه مشاهده کنند
عذاب را (می فهمند) اینکه قدرت و
توانائی همه خدا را است و اینکه خدا
صاحب سخت عقوبت است (۱۶۵) .

در آن حالت که بیزار شوند پیشوایان کفر
از تابعان و بیشند عذاب را و بریده شود به
نسبت ایشان همه اسباب یعنی وسیلهای
(۱۶۶) .

وگویند پیروی کنندگان کاش ما را باز
کشتی باشد تا بیزاری کنیم از آن پیشوایان
چنانکه بیزار شدند ایشان از ما هم چنین
بشماید خدا در نظر ایشان کردارهای

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِن ثَمَارِ الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا
خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٦٧﴾

إِنَّمَا يَأْمُرُكُم بِالشُّعْوَ وَالْفَحْشَاءِ وَإِنْ تَقُولُوا عَنِ اللَّهِ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٨﴾

وَلَا ذَا بَيْنَ لَهُمُ الشَّكَّ مِمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَكْتُمُ
مَّا آتَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَحْكُمُونَ ﴿١٦٩﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَدْعُو بِمَا لَا يُنْفَعُ إِلَّا
دُعَاؤُورِهِمْ أَوْ ضَرْبُهُمْ عَنِ كُفْرِهِمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧١﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَازِرِ وَمَا آمَنَ بِهِ

ایشانرا پشیمانی ها برایشان نیستند
ایشان بیرون آیندگان از دوزخ (۱۶۷) .
ای مردمان بخورید حلال پاکیزه را از
آنچه در زمین است و پیروی کنید گام
های شیطان را هر آینه او شمارا دشمن
آشکار است^(۱) (۱۶۸) .

جزاین نیست که میفرماید شمارا به
بدکاری و بی حیائی و بآنکه افترا کنید
برخدا آنچه نمی دانید (۱۶۹) .

و چون گفته شود ایشان را پیروی کنید
آنراکه فرود آورد خداگویند بلکه پیروی
می کنیم چیزی را که یافته ایم پیروی پدران
خویش را آیا تقلید می کنند اگرچه
پدران ایشان نمی فهمیدند چیزی را و راه
نمی یافتند (۱۷۰) .

و مثال کافران در نشیدن پند پیغامبر و درک
نکردن آن مانند حال کسی است که او
آواز کند آنچه را که نشنود او (یعنی حیوانی
که درک نکند) از آن آواز جز صدا و خواندن
پس ایشان کران و گنگان و کوراند پس
ایشان هیچ نمی فهمند (۱۷۱) .

ای مسلمانان بخورید از پاکیزه ها آنچه
روزی دادیم شمارا و سپاس گوئید خدا را
اگر هستید اورامی پرستید (۱۷۲) .

جزاین نیست که حرام کرده است بر شما
مردار را و خون را و گوشت خوک را و آنچه

(۱) مترجم گوید اهل جاهلیت چیزها را از نزد خویش حرام ساخته بودند بحائر و
سوائب خدای تعالی در ردایشان نازل کرد (فتح الرحمن) .

لَا تُغْنِي عَنْكُمْ كُنُوزُهُمْ شَيْئًا وَلَا أَعَادُوا فَلَاحَهُمْ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ ذُو جَبَرٍ ۝

آواز بلند کرده شود براو بغیر نام خدا پس
هر که مضطر شود نه تعدی کننده و نه
از حد درگذرنده پس گناه نیست بروی (۱)
هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۲)
(۱۷۳) .

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ
بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ
وَلَا يَكَلُمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

هر آئینه کسانی که می پوشند آنچه فرود
آورده است خدا از کتاب و می ستانند
عوض وی بهای اندک، آن جماعت نمی
خورند در شکم های خود مگر آتش را
و سخن نگوید بایشان خدا روز قیامت و
نه پاک کند ایشان را و ایشان راست
عذاب درد دهنده (۱۷۴) .

أُولَئِكَ الَّذِينَ اسْتَرَفُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى وَالْعَذَابِ
بِالْمَعْمُورَةِ قَلْبًا أَصْبَرُ لَهُمْ عَلَى النَّارِ ۝

ایشانند آنانکه خرید کردند گمراهی را
عوض هدایت و عذاب را عوض آمرزش
پس چه شکیبانند ایشان پردوزخ (۱۷۵) .
این همه بسبب آنست که خدا فرود آورد
کتاب را برآستی و هر آئینه آنانکه اختلاف
کردند در کتاب الیه در مخالفت دوراند
از صواب (۱۷۶) .

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ سَكَّرَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَلِأَنَّ الَّذِينَ
اِخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَبِئْسَ شِقَاقٌ بَعِيدٌ ۝

نیست نکوکاری آنکه متوجه کنید
روی خود را بطرف مشرق و

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ

(۱) یعنی در خوردن آن چیزها .

(۲) مترجم گوید که اگر کوئی که درین آیت حصر کرده شد تحریم را در اشیاء مذکوره
حالانکه در حدیث سبع و حمار و مانند آن را نیز حرام شمرده است پس وجه
تطبیق چه باشد گویم حصر اضافی است به نسبت بحائرو سوانب که حرام می
دانستند پس در بهیمة الانعام هیچ چیز حرام نیست غیر اشیاء مذکوره و در خبائث و
سباع و مانند آن سخن نه داشتند والله اعلم .

وَلَكِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ
 كُفْرَةٌ ۖ وَأَنَّ الْمَالَ عَلَىٰ حَيْثُ دَوَّى الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
 وَالسَّكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۚ وَالسَّائِلِينَ فِي الرِّقَابِ
 وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا
 عَاهَدُوا ۚ وَالصَّادِقِينَ فِي الْبَيْعَاتِ وَالصَّادِقِينَ
 الْبَيْنَاتِ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۱۷۷﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ ۚ الْحُرُّ
 بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ ۚ وَالْأَنفُ بِالْأَنفِ ۚ فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ
 مِثْلُ قَاتِلِهِ ۖ فَلْيَعْرِضْهُ بِالْعُرْشِ وَلَا أَلِیْهِ بِأَحْسَنَ ۚ ذَٰلِكَ عَفْوَكَ ۚ مِمَّنْ
 لَّيْسَ لَهُمْ رَحْمَةٌ مِّنْ عِنْدِي ۚ بَعْدَ ذَٰلِكَ ۚ فَكُلُّهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۷۸﴾

مغرب^(۱) ولیکن صاحب نیکوکاری
 آنست^(۲) که بخدا و روز قیامت و
 فرشتگان و کتاب و پیغامبران ایمان آورد
 و بدهد مال را باوجود دوست داشتن آن
 مال به خویشاوندان و یتیمان و فقیران
 و مسافران را و سوال کنندگان را و خرج
 کند درباب بردها^(۳) و برپادارد نماز را و
 بدهد زکوة را و وفا کنندگان بر عهد خویش
 چون عهد کنند و صبر کنندگان در تنگی
 دستی و سختی و بوقت کارزار ایشانند
 راست گو و ایشانند پرهیزگاران (۱۷۷).

ای مسلمانان لازم کرده شد بر شما
 قصاص در کشتگان^(۴) آزاد در مقابله آزاد
 است^(۵) و بنده در مقابله بنده و زن در
 مقابله زن پس کسی که درگذاشته شد از
 او چیزی را از خون برادرش^(۶) پس
 حکم او پیروی کردن است به نیکوئی^(۷)
 و رسانیدن خون بهاست بوی به خوش
 خوئی^(۸) این حکم سبک کردن است

(۱) یعنی توجّه جهت مشرق و مغرب چنانکه یهود و نصاریّ زعم می کنند نیکوکاری نیست بلکه منسوخ شده است .

(۲) یعنی صاحب آن نیکوکاری که ملت‌ها در آن اختلاف ندارند فتح .

(۳) یعنی در آزادی یا خلاصی بندگان مکاتب .

(۴) یعنی اعتبار بمثلث در کشتگان .

(۵) یعنی مثل اوست در حکم .

(۶) یعنی چیزی از خون مسلمان مقتول .

(۷) یعنی وی دم به حسن معامله مطالبه کننده به درستی .

(۸) یعنی قاتل به خوش خوئی ادانماید نه به صعوبت .

از پروردگار شما و مهربانی است پس هر که از حد گذرد بعد ازین ویراست عذاب درد دهنده (۱۷۸) .

و شمارا بسبب قصاص زندگانی است ای خداوندانِ خرد تاباشید که پرهیزگاری کنید^(۱) (۱۷۹) .

لازم کرده شد بر شما و قتیکه پیش آید کسی را از شماموت اگر مال بگذارد وصیت کردن برای پدر و مادر و نزدیکان به نیکوئی لازم شد این کار بر متقیان (۱۸۰) .

پس هر که بدل کند وصیت را بعد از آنکه شنیدش پس جزین نیست که گناه تبدیل بر آنکسان است که بدل می کنند آن وصیت را هر آئینه خدا شنوای داناست (۱۸۱) .

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۷۹﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا قَتَلْتُمْ أَحَدًا كُمُ الْمَوْتُ إِنَّ تَرْكَهُ خَيْرٌ لَّوَصَّيْتُمْ
لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِمَا نَعَرْتُمْ مِنْ حَقِّ مَا عَلَى الْمَوْتِينَ ﴿۱۸۰﴾

كَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَأَنَّهُ إِنَّمَا عَلَى الَّذِينَ
يَبْدِلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۸۱﴾

(۱) اهل جاهلیت شریف را در مقابله و ضعیف نمیکشتند و در مقابله شریف چند کس از وضع میکشتند خدای تعالی نازل فرمود که حکم الهی باعتبار مماثلت است در اجناس کشتگان باین معنی که احرار را حکم جداست که هر حرم مثل حر دیگرست در آن حکم و عبید را حکم جداست که هر عبد مثل عبد دیگرست در آن حکم و زنان را حکم جداست که هر زن مثل زن دیگرست در آن حکم و امتیاز زنان ست حکم و در باب دیات نه در باب قود یعنی قصاص پس هر فردی ازین اجناس مساوی ست با فرد دیگر هر چند بعضی شریف باشد و بعضی ضعیف و بعضی جمیل و بعضی ذمیم بعضی مالدار و بعضی فقیر و سنت زیاده کرده است در جنس دیگر مسلمان در مقابله مسلمان است و کافر در مقابله کافر پس اگر بعضی ورثه عفو کنند یا از کشتن گذشته خون بها قبول نمایند ولی درم را باید که بحسن معامله مطالبه کند نه بدرستی و قاتل را باید که بخوشخوئی ادا کند نه به بدخوئی .

لَمَنْ خَافَ مِنْ مُوسَى جَنًّا أَوْ أَثْنًا فَاصْلَحْ بَيْنَهُمْ
فَلَا تُجْرِمُوا عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُوفٌ رَحِيمٌ ﴿۱۸۲﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ
عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۸۳﴾

أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ
فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ
طَعَامُ مَسْكِينٍ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَن
تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۴﴾

پس هر که ترسید از وصیت کننده ظلمی
یا گناهی پس صلاح آرد در میان ایشان
پس هیچ گناه نیست بروی هر آئینه خدا
آمرزنده مهربان است ^(۱) (۱۸۲) .

ای کسانی که ایمان آوردند لازم کرده شد
بر شما روزه داشتن چنانچه لازم کرده
شد بر کسانی که پیش از شما بودند تا باشد که
پرهیزگاری کنید (۱۸۳) .

روزه داشتن چند روز شمرده شده پس
هر که باشد از شما بیمار یا مسافر پس
لازم است شمارا آن از روزه های دیگر و
لازم است بر آنانکه میتوانند روزه داشتن
(یعنی ونمی دارند) فدیة ^(۲) که عبارت
از خوراك يك درویش است پس هر که
بجا آرد نیکی این پس بهتر است او را
و آنکه روزه دارید بهتر است شمارا اگر
شما می دانید ^(۳) (۱۸۴) .

(۱) حکم وصیت منسوخ است بآیت مواردیث .

(۲) مضمون این آیت تخیر است در صوم و فدیة این معنی منسوخ شد به آیتی که
متصل می آید مترجم گوید شاید که معنی آیت چنین باشد که واجب است
بر آنانکه میتوانند داد فدیة را دادن فدیة که عبارت از طعام يك درویش است مراد
صدقه الفطراست و سنت آنرا مقدار كرده يك صاع خرما یا صاع از طعام پس
آیت محکم باشدنه منسوخ و شاید که معنی آیت چنین باشد واجب است بر آنانکه
میتوانند نضا کردن یعنی و قضا نکردند تا آنکه رمضان دیگر درآمد واللہ اعلم .

(۳) فدیة دادن که عبارت از طعام يك مسکین است و آن مقدار است يك مد و این حکم
منقول است از قاسم و سعید بن جبیر و همین است مذهب شافعی و درین صورت
نیز محکم است غیر منسوخ .

شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي فِيهِ الْقُرْآنُ هُنْدَى لِلنَّاسِ
وَيَكُنَّ مِنَ الْهَدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ
الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ
مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَالْيَقْلَ الْعِدَّةَ فَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْتُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ⑤

ماه رمضان آن است که فرود آورده شد
در وی قرآن راه نمای برای مردمان
وسخنان روشن از هدایت و از جدا کردن
حق و باطل پس هر که دریابد از شما آن
ماه را پس البته روزه دارد آن را و هر که
بیمار باشد یا مسافر پس بروی لازم است
شمار آنچه فوت شد از روزهای دیگر
میخواهد خدا به شما آسانی و نمی
خواهد بشما دشواری و میخواهد که تمام
کنید شمار را و به بزرگی یاد کنید خدا را
به شکر آنکه راه نمود شمارا و تاباشد که
شما شاکر شوید (۱۸۵) .

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ اجِئْ بِدَعْوَتِي
الَّتِي إِذَا دَعَايَ فَلْيَسْتَجِئْهُنَّ لِي وَلِيُؤْمِنُوا لِي لَعَلَّهُمْ
يُرْشِدُونَ ⑥

و چون استفسار کنند ترا بندگان من
از حال من پس هر آینه من نزدیک ام
قبول می کنم دعای دعا کننده را و قتی که
دعا کنند مرا پس باید که فرمانبرداری من
کنند و باید که بگردند بمن تاباشد که راه
یابند (۱۸۶) .

أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ
لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ
تَخْتَلَوْنَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالْآنَ
بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مِمَّا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَلٰلًا
يَكُونُ لَكُمْ الْحَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْحَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ
ثُمَّ ائْتُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ
عَلَيْكُمْ فِي الْمَسَاجِدِ لِتَذَكَّرُوا أَلَّا تُغْرِبُوا

حلال کرده شد برای شما در شب روزه
مخالطت کردن با زنان خود ایشان بمنزله
پوشش اند شمارا و شما بجای پوشش اید
ایشان را دانست خدا که شما خیانت می
کردید در حق خویشان پس بمهربانی باز
گشت بر شما و درگذشت از شما پس الآن
مخالطت کنید با زنان و طلب کنید آنچه
مقدر کرده است خدا برای شما (یعنی
اولاد) و بخورید و به نوشید تا آنکه
روشن شود برای شما رشته سفید
از رشته سیاه (مراد از رشته سفید

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۵۵﴾

فجر است) پس از آن تمام کنید روزه را تا شب و مساس نکنید زنان را درحالی که شما معتکف باشید درمسجدها این ها منتهیات خدا است پس نَزْدِيكَ نشوید بآنها همچنین بیان می کند خداآیت های خود را برای مردمان تا پرهیزکاری کنند (۱۸۷).

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتَذُنُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۵۶﴾

و بخورید اموال خویش را در میان خویشان بناحق و مرسانید اموال خود را به حاکمان (یعنی برشوت) تا بخورید پاره ای از اموال مردم به گناه (به ستم) درحالی که شما میدانید (۱۸۸).

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَمْوَالِ الَّتِي هِيَ مَوَاقِيتُ النَّاسِ وَالْحَجَّةِ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مِنَ الشَّيْءِ وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَأَتُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۵۷﴾

می پرسند ترا^(۱) از ماه های بگو این ها میعاداند برای مردمان و برای حج^(۲) و نیست نیکوکاری آنکه درآید درخانه های (در حالت احرام) از پس پشت آنها ولیکن صاحب نیکوکاری آنست که پرهیزکاری کند و درآید درخانه ها از راه دروازه ها و بترسید از خدا تا باشد که شما رستگار شوید (۱۸۹).

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَرِيتُمْ يُقَاتِلُوكُمْ

و جنگ کنید در راه خدا بآنانکه جنگ می کنند با شما و از حد مگذرید هر آینه خدا

- (۱) مترجم گوید ظاهر نَزْدِيكَ این بنده آن ست که سوال کردند از شهر حج که شوال و ذیقعده و نه روز از ذی الحجه باشد که آیا حج موقت است بآنها یا نه و یکی از تحریفات جاهلیت آن بود که درحالت احرام از بالای دیوار جسته و یا از سوارخ دیوار گذشته بخانه می آمدند و از راه دروازه نمی آمدند پس نازل شد این آیت
- (۲) یعنی تا مردمان احرام حج بندند در آنها فتح الرحمن .

وَلَا تَحْسَبُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَاسِقِينَ ①

وَأَقْتُلُواهُمْ حَيْثُ تَقْبَلُهُمْ وَأُخْرِجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ
أُخْرِجُواكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تَقَاتِلُواهُمْ
عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُفْتَلُواكُمْ بِهِ فَإِنْ
كُنْتُمْ كُفْرًا فَاقْتُلُواهُمْ كَمَا كُنْتُمْ كُفْرًا ②

إِنْ اتَّخَذُوا آلَ اللَّهِ غُلُوزًا تَجِبْ لَهُمْ ③

وَقَاتِلُواهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَتَكُونَ الدِّينُ
بِهِ فَإِنْ اتَّخَذُوا قُلُودًا فَإِنَّ الْأَعْلَى الْغَلِيظِينَ ④

الشُّهُرُ الْحَرَامُ بِالشُّهُرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ كَمَنْ
اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِمْ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ⑤

دوست نمی دارد از حد گذرندگان را
(۱۹۰) .

و بکشید مشرکان را هر جا که بیابید ایشان
را و بیرون کنید ایشان را از آنجا که بیرون
کردند شمارا (یعنی از مکه) و غلبه شرک
سخت تر است از قتل (۱) و کارزار مکنید
با ایشان نزدیک مسجد حرام تا آنکه کارزار
کنند باشما در آن جا پس اگر بچنگند
باشما پس بکشید ایشان را هم چنین
است سزای کافران (۱۹۱) .

پس اگر بازماندند پس هر آئینه خدا
آمرزنده مهربان است (۱۹۲) .

و بچنگید با ایشان تا آنکه نابود شود شرک و
شود دین محض برای خدا پس اگر باز
ماندند (۲) پس نیست دست درازی مگر
برستمگاران (۱۹۳) .

ماه حرام عوض ماه حرام است و حرمت
شکنیه دارای قصاص است پس هر که
تعدی کند بر شما پس دست درازی کنید
بر وی مانند دست درازی وی بر شما
و بترسید از خدا و بدانید که خدا
با پرهیزگاران است (۳) (۱۹۴) .

(۱) یعنی در مقابله او قتل جائز است .

(۲) یعنی از شرک .

(۳) حاصل این آیات آنست که در مسجد حرام و در شهر حرام ابتداء به قتال نباید کرد
و چون کافران ابتدا کنند در مقابله ایشان باید جنگ کردن که این معنی با حرمت
مسجد و شهر نزاع ندارد چنانکه ابتداء از کشتن مسلمان درست نیست و اگر خون =

وَأَنذِرُوا إِنِّي خَشِيتُ أَن تَبُولُوا فِي آلَاءِ اللَّهِ وَلَئِن لَّا تَلْعَنُوا يَأْتِكُمْ أَلُفَ الْكَلْبَةِ
وَأَصْلُوا إِنَّ اللَّهَ يُوْثِقُ الْبَهِيمِينَ ①

وَأَنذِرُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُخْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ
مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَصْلُوا لَهُ وَاسْتَمِرُّوا عَلَىٰ يَلْبَمِ الْهَدْيِ بِحَكْمَةٍ
فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ غَلِيظٍ فَيَنْدِيهِ
فَمَنْ صِيَامٌ أَوْ صَدَقَةٌ أَوْ كَسَاءٌ أَوْ كَالِفٌ أَوْ مَن تَصَلُّوا
بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ
فَصِيَامٌ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فِي الْعُمْرَةِ وَسَبْعَةً إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ
كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَالِفٌ فِي السَّجْدِ الْحَرَامِ
وَأَقْرَبُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ②

وخرج کنید در راه خدا و میفکنید
خویشتن را بسوی هلاکت و نیکوکاری
کنید هر آینه خدا دوست می دارد
نیکوکاران را (۱۹۵) .

وتمام کنید حج و عمره را برای خدا پس
اگر بازداشت شوید لازم است آنچه
سهل باشد از قربانی و متراشید سرهای
خود را تا آنکه برسد قربانی بجانش (۱)
پس هر که باشد از شما بیمار یا اورا
رنجی باشد در سراو (۲) پس لازم است
عوض آن از روزه یا صدقه یا قربانی پس
چون ایمن شدید پس هر که بهره ور شده
اداء عمره (۳) سپس به اداء حج (یعنی تمتع
کرد یا قران) پس لازم است آنچه سهل
باشد از قربانی پس هر که نیابد پس لازم
است روزه داشتن سه روز در وقت حج
و هفت روز و قتی که بازگردید از سفر این
يك ده تمام است این حکم آن راست که
نه باشد خانواده وی باشند مسجده حرام
و برسید از خدا و بدانید که خدا سخت
عقوبت است (۴) (۱۹۶) .

= ناحق ریخته باشد به نصاب می توان کشت و فقهاء بآن سبب تصریح نکرده اند که
اقامت حریان به مکه بعد فتح مکه بودنی نیست والله اعلم .

(۱) یعنی در حج رمی جمره العقبه کنند یعنی و در عمره از سعی بین الصفا والمروه فارغ
شوند به مکه والله اعلم .

(۲) یعنی شپش بسیار داشته باشد و باین سبب حلق کند پیش از حلال شدن والله اعلم .

(۳) یعنی بامور ممنوعه احرام بهره ورشد .

(۴) درین آیت چند حکم مذکور شده است و جواب اتمام حج و عمره بعد از شروع =

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَدَّ
وَلَا عُدْوَى وَلَا جِدَالٌ فِي الْحَجِّ وَمَن تَعَلَّوْا مِنْ حَيْثُ يَظُنُّ
أَنَّهُ مَنفَعٌ وَإِنْ كَانَ خَيْرًا لِّكَ وَالْثَّقَوِي
وَالْعُقُوبِي يَأُولُ الْأَلْبَابِ ⑩

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَسْتَغْفِرُوا فَضْلًا مِّنْ رَبِّكُمْ
فَإِذَا أَقَضْتُمُ مِّنْ عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِندَ
الشَّعِيرِ الْحَرَامِ وَأَذْكُرُوا كَمَا هَدَيْكُمْ وَإِنْ
كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الضَّالِّينَ ⑪

ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا
اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑫

إِذَا أَقَضْتُم مِّنْ مَّنَاسِكِكُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ
كَمَا كَرَّمْتُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشْدَّ كُرْأَمِنَ النَّاسِ

حجج موقت است بماء های دانسته شده (۱)
پس هر که لازم کرد بر خود درین ماه
ها حج را (یعنی احرام بست) پس مخالطت
زنان جائز نیست و نه بدکاری و نه باهم
مشاجره کردن در حج و هر چه می کنید
از نیکی میداند او را خدا و توشه همراه
گیرید هر آئینه بهترین فوائد توشه
پرهیزگاری است (یعنی از سوال و دزدی)
و از من بترسید ای خداوندان خرد (۱۹۷).

نیست شمارا گناهی در آنکه طلب کنید
در موسم حج روزی از پروردگار خویش
پس آنگاه که باز گردید از عرفات پس
یاد کنید خدا را نزدیک مشعر حرام (یعنی
بمزدلفه) و یاد کنید خدا را به شکر آنکه
راه نموده است شمارا و هر آئینه بودید
پیش ازین از گمراهان (۱۹۸).

پس باز گردید از آنجا که باز میگردند عامه
مردمان (۲) و آمرزش طلب کنید از خدا
هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۱۹۹).

پس چون ادا کردید ارکان حج خویش را
پس یاد کنید خدا را (یعنی در منی) مانند
یاد کردن شما پدران خویش را بلکه

و حکم احصار و کفارت ارتکاب امور ممنوعه احرام به عذر مرض و ماهیت تمتع
و وجوب قربانی بر تمتع والله اعلم .

(۱) یعنی سوال و ذیقعه و عشره ذالحجه .

(۲) مترجم گوید یعنی از عرفات نه از مزدلفه چنانکه قریش تحریف کرده بودند و الله
اعلم .

مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي
الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ①

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ
وَلَا فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقَدْ آتَيْنَاكَ الْآثَارَ ②

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ
الْحِسَابِ ③

وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ كَمَنْ تَعْمَلُ
فِي يَوْمَيْنِ فَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
إِنَّهُمْ عَلَيْهِ لَحَسِبُونَ ④

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْهِدُ قَوْلَهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنُفِثَ
بِهِ عَلَى مَا لَمْ يَأْتِ بِهِ وَهُوَ الَّذِي الْيَخْصَرُ ⑤

وَأَذْكُرِي سَنَى فِي الْأَرْضِ لِنُسُودِهَا وَنُفِثَ
الْعَرَبُ وَالنَّسْلُ وَاللَّهُ لَا يُجِيبُ الْفَسَادَ ⑥

زیاده تر یاد کردن پس از مردمان کسی
هست که می گوید ای پروردگار ما بده
مارا درد دنیا و نیست اورا در آخرت هیچ
نصیبی (۲۰۰) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ای
پروردگار ما بده مارا درد دنیا نعمت
و در آخرت نعمت و محفوظ دار مارا
از عذاب دوزخ (۲۰۱) .

این گروه ایشان راست بهره از ثواب آنچه
بعمل آوردند (یعنی از ثواب آخرت) و
خدا زود کننده حساب است (۲۰۲) .

و یاد کنید خدا را در چند روز شمرده
شده (یعنی ایام منی) پس کسی که شتاب
کوچ کند در دو روز (یعنی از منی) پس
گناه نیست بروی و آنکه دیر ماند پس گناه
نیست بروی مر آنرا که پرهیزکاری کند
و بترسید از خدا و بدانید که شما بسوی
وی جمع آورده خواهید شد (۱) (۲۰۳) .

و از مردمان کسی هست که بشکفت می
آرد ترا سخن او در باب زندگانی دنیا و
گواه می آرد خدا را بر آنچه در دل و بست
حال آنکه او سخت ترین ستیزندگان
ست (۲۰۴) .

و چون ریاست پیدا کند بشتابد در زمین
تاباهی کند در آن و نابود سازد زراعت

(۱) مترجم گوید بعد از این خدای تعالی تصویر می فرماید حال کافران و مومنان را والله
اعلم .

ومواشی را و خدا دوست ندارد تباه کاری را (۲۰۵) .

و چون گفته شود او را بترس از خدا حمل کندش تکبر برگناه پس کفایت کننده وی دوزخ است و هر آئینه وی بدجائیست (۲۰۶) .

و از مردمان کسی هست که میفروشد خویش را برای طلب رضامندی خدا و خدا مهربان است بر بندگان (۲۰۷) .

ای کسانی که ایمان آوردید در آئید باسلام همه يك جا و پیروی مکنید گامهای شیطان را هر آئینه او شمارا دشمن آشکارا هست (۲۰۸) .

پس اگر لغزیدید بعد از آنکه آمد به شما سخنان روشن پس بدانید که خدا غالب داناست (۲۰۹) .

انتظار نمی کنند اهل عصیان مگر آن را که بیاید بایشان خدا در سایبان ها از ابر و بیایند فرشتگان و بانجام رسانیده شود کار و بسوی خدا بازگردانیده میشوند کارها (۲۱۰) .

پرس از بنی اسرائیل چه قدر دادیم ایشان را از نشانه های روشن و هر که بدل کند نعمت خدا را پس از آنکه بیاید بوی یعنی کفر پیش گیرد تا نعمت مفقود گردد پس هر آئینه خدا سخت عقوبت سب (۲۱۱) .

آراسته کرده شده است کافران را زندگانی این جهان و سخریه می کنند

فَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ
تَحْسِبُهُ جَهَنَّمَ وَلَيْسَ إِلَّا جَهَنَّمَ ۚ

وَمَنْ التَّائِبُ مِنَ نَفْسِهِ أَتِمَّكَامُ مَرْضَاتِ
اللَّهِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا خُلَا فِي السَّلَامِ
فَإِنَّهُ لَا تَسْمَعُوا خُطُوبَ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ
لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ۝

فَإِنْ زِلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

مَنْ يَمْكُرْهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلُمٍ
الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ
وَالِلَّهِ شَرْحُ الْأُمُورِ ۝

سَلَّ بَنِي إِسْرَءِيلَ كَمْ آتَيْنَاهُمْ مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ
وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ
فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

لَيْسَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا نِعْمَةٌ دَلِيلًا وَبَيِّنَاتٌ مِنَ الْغَيْبِ

اٰمَنُوْا وَالَّذِيْنَ اٰتَقَوْا فُوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَاللّٰهُ يَرٰ رُؤْيٰ
مَنْ يُّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۲۱۲﴾

كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً ثُمَّ فَعَلَ اللّٰهُ السَّمِيعُ
مُبْشِرٌ وَمُنْذِرٌ وَّانْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ
لِيُخَكِّمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيْهَا اَخْتَلَفُوْا فِيْهِ وَمَا
اِخْتَلَفَ فِيْهِ اِلَّا الَّذِيْنَ اُوْتُوْهُ مِنْ بَعْدِ مَا
جَآءَهُمْ الْبَيِّنٰتُ بَغْيًا لِّبَنِيْهِمْ فَهَدٰى اللّٰهُ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِمَا اَخْتَلَفُوْا فِيْهِ مِنَ الْحَقِّ بِاٰذِنِهِ
وَاللّٰهُ يَهْدِيْ مَنْ يُّشَآءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿۲۱۳﴾

اَمْحَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوْا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِيْنَ
خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسْتَهْزِءُوْنَ الْبَاسُ وَالْظَّرَّاءُ
وَنَزَّلْنَا حَتّٰى يَتُُوَلَّيْ الرَّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
مَعَهُ مَلٰٓئِكُ نَصْرًا لِلّٰهِ اَلَا اِنَّ نَصْرًا لِلّٰهِ قَرِيْبٌ ﴿۲۱۴﴾

با اهل ایمان و کسانی که تقوی دارند بالا
تراز ایشان باشند روز قیامت و خدا روزی
میدهد هر کرامی خواهد بی شمار (یعنی
بسیار) (۲۱۲) .

بودند مردمان يك گروه^(۱) پس فرستاد
خدای تعالی پیغامبران را بشارت دهنده
و بیم کننده و فرود آورد بایشان کتاب به
راستی تا حکم کند آن کتاب میان مردمان
در آنچه اختلاف کردند در آن^(۲) و اختلاف
نه کردند در آن مگر کسانی که داده شده
بایشان کتاب (یعنی امت دعوت) بعد
از آنکه آمد بایشان نشانه ها از جهت حسد
در میان خویش پس راه نمود خدا مومنان
را بآن حق که اختلاف کردند در وی
بإرادة خود و خدا راه می نماید کسی را
که خواهد بسوی راه راست^(۳) (۲۱۳) .

آیا پنداشتید ای مردمان که در آئید به
بهشت حال آنکه هنوز پیش نیامده است
شمارا حالت آنانکه گذشتند پیش از شما
رسید بایشان سختی و محنت و جنبانیده
شدند تا آنکه می گفت پیغامبر و کسانی که
ایمان آوردند باری کی باشد باری دادن
خدا آگاه شوید که هر آئینه باری دادن

(۱) یعنی پیش از آمدن هر پیغامبر متفق بودند باینکه دیگر در دین او اختلاف نداشتند .

(۲) یعنی در اصول مختلف می شوند .

(۳) حاصل آنست که سُنَّة الله جاری شده است بآنکه بعد بعثت هر پیغامبر در امت
دعوت اختلاف واقع می شود از آن تنگدل نباید شد و الله اعلم .

خدا نژدیک است (۲۱۴) .

سوال می کنند ترا که چه چیز را خرج کنند بگو آنچه خرج کردید از مال پس مادر و پدر را باید و خویشاوندان و یتیمان و درویشان و مسافران را و آنچه کنید از نیکی پس هر آئینه خدا بوی دانا است (۲۱۵) .

لازم کرده شد بر شما جنگ و آن دشوار است شمارا و شاید که شما ناخوش دارید چیزی را حال آنکه وی بهتر باشد شمارا و شاید که دوست دارید چیزی را حال آنکه وی بد باشد شمارا و خدا میداند و شما نمی دانید (۲۱۶) .

سوال می کنند ترا از ماه حرام از جنگ کردن در آن^(۱) بگو جنگ کردن در وی سخت کاری است و باز داشتن از راه خدا و ناگرویدن بخدا و باز داشتن از مسجد حرام و بیرون کردن اهل این مسجد از وی سخت تر است نژدیک خدا و فتنه انگیزختن^(۲) سخت تر است از کشتن^(۳) و همیشه باشند که جنگ می

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَلْفَعْتُمْ مِنْ خَيْرٍ لِّأُولِي الدِّينِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ إِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَلَى أَنْ تَذَرُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَلَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَلَّاءٌ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَفَرَّطِهِمُ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْأَحْرَابِ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ يَقَاتِلُوكُمْ حَتَّى يَبْرُؤُوا عَنْ دِينِهِمْ أَوْ يُنْكِرُوا إِنْ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ كَيْدُتٌ وَهُوَ كَاذِبٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي

(۱) یعنی رجب، ذی القعدة و ذی الحجة و محرم که در شریعت حضرت ابراهیم جنگ کردن درین ماه ها حرام بود پس سوال کردند که در شریعت محمدیه حکم تحریم باقی مانده یا نه ؟ الله اعلم .

(۲) یعنی ترویج شرک .

(۳) حاصل جواب آنست که قتال کفار جائز است و تحریم قتال مسلمان مغلظه میشود والله اعلم .

الْكُنُفَا وَالْأَهْرَةَ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢١٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١٧﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْمِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ
وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِن نَّفْعِهِمَا
وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَلَوُ كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُونَ ﴿٢١٨﴾

فِي الْكُنُفَا وَالْأَهْرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَى قُلْ إِصْلَاحُهُ
لَهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَآخِزُوا لَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ
مِنَ الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَمْلَأَكُمُ الْإِنْفَاقَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَكِيمٌ ﴿٢١٩﴾

کنند باشما تا آنکه بازگردانند شمارا از دین
شما (یعنی از اسلام) اگر توانند و هر که
برگردد از شما از دین خود پس کافر بمیرد
آن گروه نابود شد کارهای ایشان در دنیا و
آخرت و ایشانند باشندگان دوزخ ایشان
در آنجا جاویدند (۲۱۷) .

هر آینه آنانکه ایمان آوردند و آنانکه
هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا
آن گروه امیدوارند بخشایش خدا را
و خدا آمرزنده مهربان ست (۲۱۸) .

سوال می کنند ترا از شراب و قمار بگو
درین هر دو گناه بزرگ است و نفع هاست
مردمان را (یعنی در دنیا) و گناه این هر دو
بزرگ تر است از نفع آنها^(۱) و سوال می
کنند ترا چه چیز خرج بکنند بگو خرج
کنید زیاده را^(۲) هم چنین بیان می کند
خدا برای شما آیت ها را تا باشد که تأمل
کنید (۲۱۹) .

در مصلحت دنیا و آخرت و سوال می
کنند ترا از یتیمان بگو بصلاح آوردن کار
ایشان بهتر است^(۳) و اگر مشارکت کنید
بایشان پس ایشان برادران شمایند و خدا
میداند تباه کار را از صلاح کار و اگر خدا
می خواست سخت می گرفت شمارا هر آینه

(۱) یعنی حرام اند و به منافع التفات نه باید کرد والله اعلم .

(۲) یعنی از حاجت ضروری .

(۳) یعنی بغیر شرکت .

وَلَا تَتَّبِعُوا الْبَشْرَ حَتَّىٰ يُؤْمِرَ وَلَا أَمْرًا مُّؤَمَّنَةً خَيْرٌ مِنْ
مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْبَشْرَ حَتَّىٰ يُؤْمِرُوا
وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَٰئِكَ
يَدْعُونَ إِلَى الْكَافِرَةِ إِنَّهُمْ يُدْعُونَ إِلَى الْخِتَّةِ وَالنَّعْفَةِ
بِأَذْنِهِ وَيُبَيِّنُ إِلَيْهِ النَّاسُ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۲۱﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا الْبَسَائِرَ فِي
الْمَحِيضِ وَلَا تَفْرُقُوا مِنْهُ حَتَّىٰ يَظْهَرَ وَأَذَا ظَهَرَ فَأْتُوا مِنْ
مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ
الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿۲۲﴾

بَسَّاءُ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ قَاتِلٌ أَحْرَقَكُمْ أَنْ شَبَّهَكُمْ وَقَدْ مُوا
لَا تُفْسِدُوا وَلَا تَعْلُوا اللَّهَ وَاعْلُوا لَكُمْ مَلَكُوتًا وَبَيِّرْ

خدا غالب استوار کاراست (۲۲۰).
و بزنی مگیرید زنان مشرک را تا آنکه ایمان
آرند و هر آئینه کنیز مسلمان بهتر است
از زن مشرک اگر چه بشگفت آورده باشد
شمارا و بزنی مدهید به مشرکان تا آنکه
ایمان آرند (یعنی زنان مومنه را) و هر
آئینه غلام مسلمان بهتر است از مشرک
اگر چه به شگفت آورده باشد شمارا^(۱)
گروه مشرکان می خوانند به سوی دوزخ
و خدا می خواند بسوی بهشت و بسوی
آمرزش بقدرت خود و بیان می کند
آیتهای خود را برای مردمان تا باشد که
پندپذیر شوند (۲۲۱)

و سوال می کنند ترا از حیض بگو که
وی نجاست است پس پکسو شوید
از زنان در حال حیض و نزدیکی مکنید
بایشان تا آنکه پاک شوند پس چون نیک
پاک شدند^(۲) پس نزدیکی کنید با ایشان
از آن راه که مباح کرده است شمار خدا
(یعنی در قُبُل) هر آئینه خدا دوست
میدارد توبه کنندگان را و دوست میدارد
پاک شوندگان را (۲۲۲).

زنان شما کشت زار شمايند پس بپائيد به
کشت زار خویش هر روش که خواهيد^(۳)

(۱) یعنی هر بنده از بندگان خدا که مومن باشد و هر کنیز از کنیز های خدا که مومنه
باشد بهتر است از مشرک و مشرکه والله اعلم .

(۲) یعنی غسل بجا آرند .

(۳) یعنی بهر گونه که بخواهید می توانید جماع کردن (نزدیکی با همسران خود) یعنی =

الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۰﴾

و پیش فرستید یعنی اعمال صالحه را برای خویشتن و بترسید از خدا و بدانید که شما با وی ملاقات خواهید کرد و بشارت ده مسلمانان را (۲۲۳) .

و مکنید نام خدا را آماج برای سوگندان خویش برای اینکه نیکوکاری کنید و پرهیزگاری نمائید و صلاح آرید در میان مردمان و خدا شنوای داناست (۱) (۲۲۴) .

مواخذه نمی کند شمارا خدا به بیهوده گوئی درسوگند های شما (۲) ولیکن مواخذه می کند شمارا بآنچه که قصد کرده است دل های شما و خدا آمرزنده بردبار است (۲۲۵) .

مرا آنکسان را که ایلامی کنند از زنان خویش (۳) انتظار کردن چهار ماه است پس اگر باز گشتند یعنی ازین سوگند پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۲۲۶) . و اگر قصد کردند جدائی را پس هر آئینه خدا شنوای داناست (۲۲۷) .

و آن زنان که طلاق داده شد ایشان را انتظار سه حیض یا سه طهر کنانند خویشتن را و جائز نیست ایشان را اینکه

وَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ عُزُومَةً لِّأَيِّامِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا
وَتُفْلِحُوا بَيْنَ الْيَمِينِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۰﴾

لَا يَأْخُذُكُمْ اللَّهُ بِاللَّغَوِیِّ فِیْ أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ یُؤْخِذُكُمْ
بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ عَلَّامٌ خَلِیْمٌ ﴿۲۱﴾

لَکِنْ یَنْ یُّؤْتُونَ مِنْ بَیِّنَاتِهِمْ رُبُّهُمْ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ فَإِنْ
قَالُوا فَرَأَیْنَا اللَّهَ عَفْوَ رَجِیمٌ ﴿۲۲﴾

وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِیعٌ عَلِیمٌ ﴿۲۳﴾

وَالْمُطَلَّاتُ یُکْرَهُنَّ بِأَلْفِیْنِ ثَلَاثَةَ شُرُوءٍ وَلَا یَحِلُّ

غلطانده و از پس پشت و غیر آن به شرط آنکه در قُبُل باشد
(یعنی در مکان معروف) .

(۱) یعنی سوگند برای موقوف کردن کار نیک جائز نیست .

(۲) یعنی لا والله و بلی والله بغیر قصد گوید غلط دانسته سوگند خورد علی اختلاف المذهبین والله اعلم .

(۳) یعنی قسم می خورند که جماع نکنند .

لَهُمْ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِمْ إِنْ كُنَّ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَنَعُولُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ
فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادَ إِلَّا صَلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي
عَلَيْهِنَّ بِالْعُرْوَةِ وَالْيَحْيَا عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠﴾

الْفَلَاحِ مَرْثَةً قَامَسَا لَمْ يَعْرِوْا أَوْ تَسْرِيجًا
بِأَحْسَنِ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا
اتَّخَذُوا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ
فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
فِيمَا امْتَدَّتْ بِهِ يَدَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوا هَاهُ
وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّى تَنْكِحَ
زَوْجًا آخَرَ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ

پنهان کنند آنچه خدا آفریده است در
رحمهای ایشان (یعنی ولد و حیض) اگر
ایمان آورده اند بخدا و روز بازپسین
و شوهران ایشان سزاوار تراند به بازآوردن
ایشان در حباله خود درین مدت اگر
خواهند نیکوکاری و زنان را هست مانند
آنچه بر زنان است بوجه پسندیده^(۱) و مردان
را هست برایشان بلندی یعنی فرمانروائی
و خدا غالب استوار کا راست (۲۲۸) .

طلاق (رجعی) دوبار است پس از آن
یا نگاه داشتن ست بخوش خوئی یا را
کردن به نکوئی و حلال نیست شمارا که
بگیرید چیزی را از آنچه داده اید زنان را^(۲)
مگر آنگاه که بترسند مرد و زن که بر پا
نخواهند داشت احکام خدا را^(۳) پس اگر
بترسید ای مسلمانان از آنکه برپا ندارند
این هر دو احکام خدا را پس گناه نیست
برایشان در آنچه عوض خود داد زن، این
حدها مقرر کرده خداست پس بیرون مروید
از آنها و هر که بیرون رود از حدود خدا پس
آن گروه ایشانند ستمگاران (۲۲۹) .

پس اگر طلاق داد (یعنی بارسوم) پس
هرگز حلال نمی شود این زن آن مرد را تا
آنکه درآید به نکاح شوهر دیگر (یعنی

(۱) یعنی زنان را بر مردان حق است چنانچه مردان را بر زنان حق است .

(۲) یعنی حلال نیست که بدل طلاق از مهر بگیرد .

(۳) یعنی در معاشرت .

يَكْرَاهِيَانِ فَلَمَّا أَنْ يُفِيْمَا حُدُودَ اللَّهِ وَبَلَكَ
حُدُودَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ الْقَوْرَعُ يَوْمَئِذٍ ⑤

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَهَلْ كُنَّ أَجَلَهُنَّ
قَامَسِكُوهُنَّ يَوْمَئِذٍ أَوْ سَيَّرَهُنَّ يُعْرَوْنَ
وَلَا تُنْسِكُوهُنَّ فَصَرَارًا يَتَعَتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ
ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ
هُزُوعًا وَإِذَا كُنَّا لِلْعَمَلِ نَحْمَتُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلْ
عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةَ يَعِظُكُمْ بِهِ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑥

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَهَلْ كُنَّ أَجَلَهُنَّ فَلَا
تَعْصِلُوهُنَّ أَنْ يَكُنَّ أَرْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا
بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ
كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
ذَلِكَ أَرْكَانُ لَكُمْ وَأُظْهِرُ بِاللَّهِ يَعْلَمُ
وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ⑦

اودخول کند) پس اگر طلاق دادش این
شوهر دیگر پس گناه نیست بر آن هر دو
در آنکه بازگردند بِنکاح باهم اگر بدانند
که برپایمی توانند داشت احکام خدا را
و این حدود خداست بیان میکند آن
حدود را برای قومی که میداند (۲۳۰) .

چون طلاق دادید زنان را پس رسیدند
به میعاد خود^(۱) پس نگاه دارید ایشان را
به نکوئی یا رها کنید ایشان را به نکوئی
و نگاه مدارید ایشان را برای
ضرر رسانیدن تا ستم کنید و هر که این
کند پس هر آئینه ستم کرد بر خود و مگیرید
آیت های خدا را تمسخر و یاد کنید نعمت
خدا را بر خویش و آنچه فرود آورد بر شما
از کتاب و علم که پند میدهد شمارا بآن و
بترسید از خدا و بدانید که خدا بهر چیز
دانا است (۲۳۱) .

و چون طلاق دادید زنان را پس رسیدند به
میعاد خود^(۲) پس منع مکنید ایشان را
از آنکه نکاح کنند با شوهران خویش^(۳)
و قتیکه بایک دیگر راضی شدند در میان
خویش به روش پسندیده این حکم
پند داده میشود بآن هر کسی را که مومن
باشد از شما بخدا و روز قیامت و این

(۱) یعنی نزدیک رسیدند بانقضاعدت .

(۲) یعنی عدت منقضی شد .

(۳) یعنی با شوهران سابق خود یا شوهران دیگر که بایشان رغبت پیدا کردند .

کار خوشتر است و پاکیزه تر و خدا می داند
و شما نمی دانید (۲۳۲) .

و مادران باید که شیر دهند فرزندان
خویش را دو سال تمام این حکم آن راست
که خواهد تمام کردن مدت شیر را و بر
پدر نفقه و پوشاک این زنان شیرده است
بوجه پسندیده تکلیف داده نمی شود
بر هیچ کس الا قدر توانائی او رنج نباید داد
مادر را بسبب فرزند وی و نه پدر را
بسبب فرزند وی و لازم است بروصی
مانند این پس اگر بخواهند مادر و پدر
از شیر بازگرفتن (یعنی پیش از دو سال)
بعد رضامندی میان یکدیگر و مشورت
کردن بایکدیگر پس هیچ گناه نیست
بر ایشان را گر خواهید که دایه گیرید برای
فرزندان خویش پس هیچ گناه نیست
بر شما چون تمام تسلیم نمودید آنچه
دادنش را مقرر کردید بخوش خوئی
و برسید از خدا و بدانید که خدا به آنچه
می کنید بیناست (۲۳۳) .

و کسانی که بمیرند از شما و بگذارند زنان
را باید که انتظار کنند این زنان خویشان
را چهار ماه و ده روز پس چون رسیدند
به میعاد^(۱) خویش پس گناه نیست بر شما
در آنچه کردند در حق خویشان بوجه
پسندیده یعنی نکاح بطور شرع و خدا

وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ
يُكِّمَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ
لَا تُكَلِّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَأَقْضَى الْوَالِدُ وَالْوَالِدَةُ وَلِأُمْلَاهُمَا وَلِأُمْلَوُ
لَهُ يُولَىٰ أَوْ عَلَى الْوَارِثِ مِنْ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ
تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَكَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَلَكِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ
تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ أَتَمِّكُمْ
بِالْمَعْرُوفِ وَالْفَوَاطِلَ وَأَعْلَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْصُرُ

كَمَا تَعْمَلُونَ بِبُيُوتِكُمْ ۝

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ مِنكُمْ وَيَدَارُونَ أَوْلَادَهُمْ فَبِئْسَ الْفَضِيلَ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ عَشْرًا فَإِذَا بَلَغَ الْإِمْلَانِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا فَعَلْنَ فِي الْفُتُوهِ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ يَبْصُرُ مَا تَعْمَلُونَ حَبِيرٌ ۝

(۱) یعنی به انقضاء عدت .

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا عَرَضْتُمْ بِهِ مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنُتُمْ
فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِيمَ اللَّهِ أَنَّكُمْ سَأَلْتُمُوهُنَّ وَلَكِنْ لَا تَوَاعِدُوهُنَّ
بِعَزَائِكُمْ إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْرُضُوا عَقْدَ النِّكَاحِ
عَلَى نَبِيْلَةٍ الْكِتَابِ أَهْلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي
أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَلِيمٌ ﴿٢٣٤﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ
تَفِيضُوا إِلَيْهِنَّ فَرِيضَةً مِمَّا مَنَعْتُمُوهُنَّ عَلَى التَّوَسُّعِ قَدْرُهُ وَعَلَى
الْقُدْرَةِ قَدْرُهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٥﴾

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ
لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْلُوْنَ أَوْ يُعْلُواْ
الَّذِي بَيْنَهُمَا عَقْدًا نِكَاحًا وَأَنْ تَعْلُواْ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى

بآنچه می کنید آگاه است (۲۳۴) .

و نیست گناه بر شما در سخنی که کنایت
کردید بوی از خواستگاری زنان یعنی
در میان عدت یا پنهان داشتید در دل‌های
خود دانست خدا که شما یاد خواهید
کرد این زنان را یعنی آشکارا بعد از عدت
ولیکن وعده ندهید بایشان نکاح را به
پنهانی مگر آنکه گوئید سخنی پسندیده را
یعنی بکنایت و قصد مکنید عقد نکاح را
تا آنکه رسد میعاد مقرر به نهایت خود
و بدانید که خدای داننده آنچه در دل‌های
شماست پس بترسید از وی و بدانید که
خدا آمرزنده بُردبار است (۲۳۵) .

هیچ گناه نیست بر شما اگر طلاق دادید
زنان را در آن وقت که هنوز دست
نرسانیده اید بایشان یا معین نکرده اید
برای ایشان مقداری^(۱) و بهره دهید این
چنین مطلقات را^(۲) لازم است بر توانگر
مقدار حال او بهره دادن و بر تنگدست
مقدار حال او بهره دادن بخوشخونی لازم
شده بر نیکوکاران (۲۳۶) .

و اگر طلاق داده اید زنان را پیش از آنکه
دست رسانید بایشان و معین کرده باشید
برای ایشان مقداری پس لازم است نیمه
آنچه معین کردید مگر آنکه ببخشند زنان

(۱) یعنی مهر را .

(۲) یعنی پوشاک بدهید .

لَا تَسُوا الْقُضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٦﴾

یادرگذرد کسیکه بدست اوست عقد نکاح یعنی زوج حق خود گذاشته تمام دهد و آنکه درگذرید نزدیک تراست به پرهیزگاری و فراموش مکنید احسان کردن را درمیان خویش هر آئینه خدا بآنچه می کنید بیناست (۲۳۷).

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٣٧﴾

پایبندی کنید بر همه نمازها و بر نماز میانه (یعنی خصوصاً بر نماز عصر) بایستید برای خدا فرمان بردارند گان (۲۳۸).

إِنَّ خِفَتُمْ فِرَافِلَ الْإِسْكَانِ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا تَكُونُوا تَعْمَلُونَ ﴿٢٣٨﴾

پس اگر ترسیدید یعنی از دشمن و مانند آن پس روان برپاهای خود نماز گذارید یا سواره پس چون ایمن شوید پس یاد کنید خدا را چنانکه آموخته است شمارا آنچه نمی دانستید (۲۳۹).

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَوَصِيَّةً لِّأَزْوَاجِهِمْ مِّمَّا تَرَكَ الْكُلُوبُ غَيْرِ الْخَرَابِ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي الْغَيْبِ عَنْ مَعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٣٩﴾

و آنانکه قبض روح ایشان کرده شود از شما و بگذارند زنان را لازم کرده شد برایشان وصیت کردن برای زنان خویش بآنکه بهره دهند ایشان را تا یکسال بدون بیرون کردن پس اگر بیرون روند پس گناه نیست بر شما در آنچه کردند در حق خویشان از کار پسندیده یعنی نکاح بطور شرع و خدا غالب استوار کار است (۱) (۲۴۰).

وَالْمُطَلَّاتُ مِمَّا تَرَكَ الْكُلُوبُ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿٢٤٠﴾

طلاق داده شدگان را لازم است بهره مند ساختن بخوشخوئی یعنی نفقه و سکنی لازم کرده شد بر پرهیزگاران (۲۴۱).

(۱) مترجم گوید این آیت نزدیک جمهور منسوخ است بآیت «أربعة أشهر وعشراً» والله اعلم.

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرُّوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ
قَالُوا لَهُمْ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى
النَّاسِ وَلَئِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعِلْمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٤﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعَّهُ لَهُ خُمُوسًا
كَثِيرًا وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْطِئُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْبَلَاءِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذْ
قَالُوا لِلَّهِ لَوْ هُمْ لَمَعَتْ لَنَا مُلْكًا لِنَقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالُوا
هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا
وَبَلَاءُ أَلَّا نَقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أَخْرَجَنَا مِنْ
دِيَارِنَا وَأَبْنَاءِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا
مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤٦﴾

همچین بیان میکند خدا برای شما احکام
خود را تا باشد که شما بفهمید (۲۴۲) .

آیا نه دیدی ای بپتنده بسوی کسا نیکه
بیرون آمدند از خانه های خویش و ایشان
هزاران بودند از بیم مرگ پس گفت ایشان
را خدا بمیرید باز زنده گردانید ایشان را
هر آئینه خدا صاحب بخشایش است
بر مردمان و لیکن اکثر ایشان سپاس نمی
کنند (۲۴۳) .

و جنگ کنید در راه خدا و بدانید که خدا
شنوای دانا است (۲۴۴)

کیست آنکه وام دهد خدا را وام دادن نیک
پس چند برابر سازد خدا آن مال را برای
او بمراتب بسیار و خدا تنگ می سازد
و کشاده می کند روزی را و بسوی
او باز گردانیده شوید (۲۴۵) .

آیا نگاه نکردی بجمعی از بنی اسرائیل بعد
از موسی چون گفتند مر پیغامبر خویش را
که بر انگیز برای ما بادشاهی تا جنگ کنیم
در راه خدا گفت پیغامبر آیا نزدیک هستید
اگر واجب کرده شود بر شما جنگ این
که جنگ نکنید گفتند و چه شده است ما را
که جنگ نه کنیم در راه خدا و بتحقیق
بیرون کرده شدیم از خانه های خویش
و جدا کرده شدیم از فرزندان خویش پس
آنگاه که واجب کرده شد بر ایشان جنگ
رو گردانیدند مگر اندکی از ایشان و خدا
دانا است به ستمگاران (۲۴۶) .

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا
 قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ
 مِنْهُ وَلَمْ يَأْتِ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ ابْتَلَاكُمْ
 عَلَيْكُمْ وَزَادَ الْبَسْطَةَ فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي
 مُلْكَهُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٦﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ إِلَهَ مَلِكِهِمْ أَن يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ
 سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ
 تَحْمِلُهَا السَّالِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُم مَّن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٤٧﴾

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ
 فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا
 مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَا
 هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا سَعَىٰ قَالَ الْوَكَافِرُونَ إِنَّا لَبِئْسَ مَا لَنَا الْيَوْمَ بِطَالُوتَ وَجُنُودِهِ
 قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلْكُوا اللَّهَ الْكَافِرُونَ ذِكْرًا لِّقَلِيلٍ مِّنْهُمْ

وگفت مرایشان را پیغامبرایشان هر آئینه
 خدا پادشاه مقرر کرده است برای شما
 طالوت را گفتند چگونه باشد او را
 پادشاهی بر ما و ما سزاوار تریم به
 پادشاهی از وی و داده نشده است وی
 را فراخی در مال گفت هر آئینه خدا
 برگزیده است او را بر شما و داده است او را
 فراخی در دانش و افزونی در بدن و خدا
 می بخشد پادشاهی خود را بهر که خواهد
 و خدا جواد دانا است (۲۴۷) .

وگفت ایشان را پیغامبرایشان هر آئینه
 نشان پادشاهی او آنست که بیاید به
 شما صندوقی که در آن آرام دلست از
 پروردگار شما و باقیمانده از آنچه که
 گذاشتند آل موسی و آل هارون بر میدارند
 او را فرشتگان هر آئینه درین صورت
 نشانه است شمارا اگر باوردارنده اید
 (۲۴۸) .

پس چون جدا شد (یعنی از وطن) طالوت
 بالشکرها گفت هر آئینه خدا آزمائش
 کننده است شمارا بجوئی پس هر که
 بنوشد از آن جوی پس نیست از آل من
 و هر که نخشد آنرا پس او از آل من است
 الا آنکه بردارد یک کف آب بدست خود
 پس آشامیدند از آن جوی مگر اندکی
 از ایشان پس آنگاه که گذشتند از جوی
 طالوت و مومنان همراه او گفتند نوشندگان
 نیست توانائی ما را امروز بمقابله جالوت
 و لشکرهای او گفتند آنانکه می

عَلَيْتُمْ فَتُكْفَرُوا بِهِ ثُمَّ لَا يُغْنِي عَنْكُمْ كُفْرُكُمْ إِنَّهُمْ يَخُصِمُونَ ۝

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا آفِرْ عَلَيْنَا صَبْرًا
وَتُفِثْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝

فَهَرَّسُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَانْشَأَ اللَّهُ الْمَلِكَ
وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ
بَعْضُهُمْ فِيْ بَعْضٍ لَّفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَئِنْ اللَّهُ
دُوَّ قَدْ هَلَكَ عَلَى الْعَالَمِينَ ۝

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَكْلُفُهَا عَلَيْكَ يَا حَقُّ وَأَتَاكَ لَيْلِنِ
الْمُؤْمِلِينَ ۝

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ
مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَآخَرِينَ ابْنِ
مَرْيَمَ الْبِكْرَتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْلَحَ
الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ لَمْ تُفِثْ
فِيهِمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَفْلَحُوا
وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُؤْتِي ۝

که ایشان ملاقات خواهند کرد با خدا پس
گروه اندک غالب شد بر گروه بسیار باراده
خدا و خدا با شکیبایانست (۲۴۹) .

و آنگاه به میدان آمدند برای جنگ جالوت
و لشکر های وی این صالحان گفتند ای
پروردگار ما بریز بر ما شکیبائی و محکم
کن قدم های ما را و غلبه ده ما را
بر گروه ناگرویدگان (۲۵۰)

پس شکست دادند آن کفار را بتوفیق خدا
و کشت داود جالوت را و داد خدای تعالی
داود را پادشاهی و علم و پیاموخت او را
از آنچه میخواست و اگر نمی بود دور
کردن خدا مردمان را گروهی را بدست
گروهی هر آئینه تباه می شد زمین ولیکن
خدا صاحب بخشایش است بر عالم ها
(۲۵۱) .

این هآیات خداست میخوانیم آنرا
پرتو (ای محمد) برستی و هر آئینه تواز
پیغامبران (۲۵۲) .

این پیغامبران فضل دادیم بعضی را
از ایشان بر بعضی، از ایشان کسی هست
که با او سخن گفت خدا و بلند کرد بعضی
را در مرتبه ها و دادیم عیسی پسر مریم را
معجزه ها و قوت دادیم او را بروح القدس
و اگر میخواست خدا بایکدیگر قتال
نمی کردند آنانکه پس از ایشان بودند پس
از آنکه آمد پایشان حجت ها ولیکن
اختلاف کردند پس از ایشان کسی هست
که ایمان آورد و از ایشان کسی هست که

کافر شده و اگر می‌خواست خدا بایکدیگر نمی‌جنگیدند ولیکن خدا میکند آنچه می‌خواهد (۲۵۳) .

ای مسلمانان خرج کنید از آنچه روزی دادیم شمارا پیش از آنکه بیاید روزی که خرید و فروش نیست در آن روز و نه دوستی و نه سفارش و کافران ایشانند ظالمان (۲۵۴) .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست بجزوی زنده تدبیر کننده عالم نمی‌گیرد او را (پینکی) یعنی خواب سبک و نه خواب او راست آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است کیست آنکه شفاعت کند نزد او الا بحکم او میداند آنچه پیش دست ایشان است و آنچه پس پشت ایشان است و فرامیگیرند مردمان از معلومات حق چیزی را مگر بآنچه وی خواسته است فرا گرفته است کرسی او آسمان ها و زمین را و گران نمی‌شود بروی نگهبانی این هردو وار بلند مرتبه بزرگ قدر است (۲۵۵) .

نیست جبر کردن برای دین^(۱) هر آینه ظاهر شده است راه یابی از گمراهی پس هر که منکر طاغوت شود (یعنی معبودان باطل) و ایمان آرد بخدا پس هر آینه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خِلَافٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٣﴾

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٤﴾

لَا أَكْرَاهُ فِي الدِّينِ قَدْرُ بَيْعِنَ الرُّشْدَ مِنَ الْغَىِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٥﴾

(۱) یعنی حجت اسلام ظاهر شد پس گویا جبر کردن نیست اگر چه فی الجمله به صبر باشد والله اعلم .

چنگ زده است بدست آویزی محکم که
نیست گیستن آنرا و خدا شنوای دانا است
(۲۵۶) .

خدا کارساز مومنان است بیرون می آرد
ایشانرا از تاریکی ها بسوی روشنی
و آنانکه کافرانند کارسازان ایشان طاغوت
است (یعنی معبودان باطل) بیرون می
آرند ایشان را از روشنی بسوی تاریکی
ها این جماعت باشندگان دوزخند ایشان
در آنجا جاویدند (۲۵۷) .

آیندیدی بسوی کسی که مکابره کرد
با ابراهیم درباره پروردگار او بخاطر آنکه
داد او را خدا پادشاهی (یعنی نمرود)
چون گفت ابراهیم پروردگار من آنست
که زنده میکند می میراند گفت آن
کافر من زنده می کنم و می میرانم^(۱)
گفت ابراهیم پس هر آینه خدا می آرد
خورشید را از مشرق پس تو بیار آن را
از طرف مغرب پس مغلوب شد کافر
و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را
(۲۵۸) .

یامانند آن شخصی که گذشت بردهی ووی
افتاده بود پرسقفهای خود^(۲) گفت چگونه
زنده کند این را خدا بعد از مردن آن

أَلَمْ يَكُنْ مِنَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنَ الْقُلُوبِ إِلَى الثُّورِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَولَئِكَ هُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَ مِنَ الثُّورِ
إِلَى الْقُلُوبِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٦﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّجَ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ
الْمَلِكُ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا
أَنِّي وَأُمِّيكَ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ
الشَّرْقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٧﴾

أَوَلَمْ يَكُنْ مِنَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنَ الْقُلُوبِ عَلَى غُرُوبِهَا
قَالَ أَلَيْسَ لِي بِذِهِ آيَاتُ اللَّهِ بَعْدَ مَوْتِهَا قَامَتْهُ اللَّهُ
مِائَةً عَامًا ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَيْفَ لَيْتُ قَالَ لَيْتُ يَوْمًا

(۱) یعنی به ستم مستحق کشتن را می گذارم و کسی را که مستحق کشتن نیست می
کشم والله اعلم .

(۲) مترجم گوید آن شخص عزیز بود .

أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالِ بَلْ كَذَّبَتْ بِمَا كُنَّا ظَاهِرِينَ
 لَطَمَكَ وَشَرَّ بِكَ لَمْ يَتَّسَعِ وَالْظُّرُ إِلَى جَنَابِكَ
 وَلَنْ جَعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَالْظُّرُ إِلَى الْعِظَامِ
 كَيْفَ نُخْشِرُهَا لَمْ تَكُنْ وَهِيَ الْخَبَاءُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ
 قَالِ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

پس میراند اورا خدای تعالی صدسال
 بعد از آن برانگیختش گفت چه قدر درنگ
 کردی گفت درنگ کردم يك روز يا پاره
 ای از روز گفت بلکه درنگ کردی
 صدسال پس نگاه کن به سوی طعام خود
 و آشامیدنی خود که متغیر نشده و نگاه کن
 بسوی الاغ خود و می خواهیم که گردانیم
 ترانشانه ای برای مردمان و نگاه کن
 بسوی استخوانها چگونه به حرکت
 درمی آوریم آن را بعد از آن می پوشانیم
 بر آن گوشت را پس چون واضح شدش
 این حال گفت به یقین می دانم خدا
 بر همه چیز تواناست (۲۵۹) .

وَلَا قَالِ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي الْمَوْتِ قَالِ أَوَلَمْ
 تُؤْمِنُ قَالِ بَلْ وَلَكِنْ لِيَبْطِئَنَ قَلْبِي قَالِ فَخُذْ أَرْبَعَةً
 مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَى كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ
 جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِيَنَّكَ سَعْيًا وَاعْلَمَنَّ أَنَّ اللَّهَ
 عَزِيزٌ حَكِيمٌ ⑥

وآنگاه که گفت ابراهیم ای پروردگار من
 بنما مرا چگونه زنده می کنی مردگان را
 گفت خدا آیا باور نداری گفت آری باور
 داشته ام لیکن می خواهم که آرام گیرد
 دل من ^(۱) گفت خدا پس بگیر چهار عدد
 از پرندگان پس بهم آور همه را نزدیک
 خود قطعه قطعه بعد از آن بگذار بر هر
 کوهی پاره ای ازیشان بعد از آن ندا کن
 ایشان را البته بیایند پیش تو شتابان و بدان
 که خدا غالب استوار کار است (۲۶۰) .
 صفت آنانکه خرج می کنند اموال خود را
 در راه خدا مانند صفت يك دانه است که
 برویاند هفت خوشه را در هر خوشه صد

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ
 حَبَّةٍ أَلْبَنَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ

(۱) یعنی عین الیقین میخواستیم والله اعلم .

وَاللَّهُ يَضَعُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۶۱﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَمْ يَلْبِسُوا
تَأْلِفَهُمْ مَتًا وَلَا آذَى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۶۲﴾

قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذَى
وَاللَّهُ غَنِيٌّ عَلِيمٌ ﴿۶۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْبَنِيِّ وَالْأَذَى
كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ
وَابٌ فَغَرَّكَ مَلِدًا إِلَى تَلَمُّذٍ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۶۴﴾

دانه است و خدا چندبرابری دهد هر کرا
خواهد و خدا جواد دانا است (۲۶۱) .

آنانکه خرج می کنند اموال خود را در راه
خدا بازایی آن اتفاق نمی آرند منت
نهادن را و نه ایذا رسانیدن را ایشانراست
مزدایشان نزد پروردگار ایشان نیست
ترس برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند
(۲۶۲) .

سخن ملائم گفتن و درگذشتن^(۱) بهتر
است از آن خیرات که از پی آن آزرده
کردن باشد و خدا بی نیاز پُردباراست
(۲۶۳) .

ای مومنان تباه مکنید خیرات خود را به
منت نهادن و آزرده کردن همچو کسیکه
خرج می کند مال خود را برای نمودن
مردمان و ایمان ندارد بخدا و روز قیامت
پس صفت او مانند صفت سنگ صاف
است که بروی باشد اندک خاکی پس
رسید بوی بارانی عظیم پس گذاشت
اوراسخت و صاف مانده، توانائی ندارند
اهل ریا بر چیزی از آنچه عمل کردند و خدا
راه نمی نماید گروه کافران را^(۲) (۲۶۴) .

(۱) از پی ادبی سائل .

(۲) مترجم گوید حاصل این مثل آنست که عمل منان و مرائی در دنیا می نماید که عمل
است و در آخرت نابود میشود و هیچ فائده نمی دهد چنانکه بر سنگی خاک افتاده
باشد و بظاهر چنان می نماید که قابل زراعت است و چون باران بارد محو شود
والله اعلم .

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُؤْتُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ
وَيَسْتَبِيتَانِ أَنْفُسَهُمْ كَمَثَلِ جَذْءٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ
كَانَتْ أَكْثُهَا ضَعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ كُتِلَ وَاللَّهُ
بِمَنَاعِمِهِمْ بَصِيرٌ ۝

وصفت آنانکه خرج می کنند مال های
خویش را از جهت طلب رضامندی خدا
و بسبب اعتقاد ناشی از دل خویش مانند
صفت باغی است بمکان بلند که رسید
بوی بارانی عظیم پس آورد میوه های
خود را دوچندان و اگر نمی رسید او را
باران عظیمی پس شبنم کفایت میکرد و
خدا بآنچه می کنید بیناست^(۱) (۲۶۵).

أَيُّدٌ أَحَدَكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ جَنِّبٍ وَأَعْنَابٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ
وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا
إِغْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ۝

آیا دوست میدارد یکی از شما که باشد
او را باغی از درختان خرما و انگور می رود
زیر آن جویها مراورا هست در آن باغ هر
جنس از میوه ها و رسیده باشد او را کلان
سالی و باشد او را اولاد ناتوان پس درین
حالت رسید آن باغ را گردبادی که در آن
آتش است پس پاک بسوخت همچنین
واضح می سازد خدا برای شما آیتها را
تا باشد که تأمل کنید^(۲) (۲۶۶).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا مِن طَبِئَتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا
أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتَّبِعُوا الْهَيْبَةَ مِنْهُ
تَنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِأَخِيَارَ إِلَّا أَنْ تَحْضُرُوا
فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفِيرٌ حَمِيدٌ ۝

ای مومنان خرج کنید از پاکیزه های آنچه
شما کسب کردید و از پاکیزه های آنچه
بیرون آوردیم برای شما از زمین و قصد
مکنید ناپاک را از آن خرج میکنید آن را
و نیستید گیرنده آن مگر وقتی که چشم
پوشی کنید در گرفتن آن و بدانید که خدا

(۱) مترجم گوید حاصل این مثل آن است که عمل اهل اخلاص فائده ها میدهد از

سابقین باشد یا از اصحاب یمین .

(۲) حاصل این مثل آن است که عمل منان و مرایی در وقت شدت احتیاج نابود شود

چنانکه بوستان این شخص در وقت شدت احتیاج به سوخت .

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مِّنْهُ نِعْمَةً كَثِيرَةً وَقَضَاءً وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٧﴾

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٨﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهَا وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٦٩﴾

إِنْ تَهَدُوا وَالصَّادِقَاتُ فَمِنْ بَيْنَاهُمْ وَلَئِنْ لَخِفُوهُنَّ وَتَوَلَّوْهُنَّ الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَيَكْفُر عَنْكُمْ مِّنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧٠﴾

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا يُنْفِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ لَّيَّوَنَ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧١﴾

بی نیاز ستوده است (۲۶۷) .

شیطان وعده میدهد به شما تنگدستی را و می فرماید به بی حیائی شما را و خدا وعده می کند به شما آمرزش را از جانب خود و نعمت دادن را و خدا جواد دانا است (۲۶۸) .

میدهد حکمت را هر که را خواهد و هر که داده شد او را حکمت پس هر آئینه داده شدنیکوئی بسیار و پندپذیر نه می شوند مگر خداوندانِ خرد (۲۶۹) .

و آنچه خرج کردید از خیرات و یا لازم کردید بر خود از نذری پس هر آئینه خدا میداند آنرا و نیست ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۲۷۰) .

اگر آشکار کنید خیرات را پس نیکو چیز است آن و اگر پنهان کنید آنرا و بدهید آن را به فقیران پس این بهتر است شما را و دور سازد از شما بعضی گناهان شما را و خدا بآنچه می کنید آگاه است (۲۷۱) .

لازم نیست بر تو (ای محمد) هدایت ایشان^(۱) لیکن خدا هدایت می کند هر کرامی خواهد و آنچه خرج کردید از مال پس نفع برای ذات شماست و لائق نیست که خرج کنید مگر برای طلب رضای خدا و آنچه خرج کردید از مال به تمام رسانیده شود بسوی شما (یعنی ثواب) او، و شما ستم کرده نخواهید

(۱) یعنی ایصال مطلوب الی الله .

شد (۲۷۲) .

خیرات برای آن فقیرانست که بند کرده شدند در راه خدا^(۱) نمی توانند سفر کردن در زمین، توانگر می پندارد ایشان را نادان بسبب طمع نه کردن تومی شناسی ایشان را به قیافه ایشان سوال نمی کنند از مردمان بالبحاح و آنچه خرج کنید از مال پس هر آینه خدا بآن دانا است (۲۷۳) .

کسانیکه خرج می کنند اموال خویش را شب و روز پنهان و آشکارا پس ایشان راست مزدایشان نزد پروردگار ایشان و نیست ترس برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۷۴) .

کسانیکه میخورند سود را بر نه خیزند یعنی از گور مگر چنانکه برمی خیزد کسی که دیوانه ساخت او را شیطان به سبب آسیب رسانیدن، این سبب آنست که سود خوران گفتند جزاین نیست که سوداگری مانند سود است و حالانکه حلال کرده است خدا سوداگری را و حرام ساخته سود را پس کسی که آمد بوی پند از جانب پروردگار او پس بازماند ازین کار پس او راست آنچه گذشت و کار او مفوض است بخدا^(۲) و هر که

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أَحْسَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
لَا يَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ
أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَلُّفِ يَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَتَّقُونَ
الْمَنَاسَ إِلَّا خَافُوا مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ لَّكَ اللَّهُ
بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢٧٢﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْإِثْمِ وَالْهَرَسِ
وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا تَحْزَنُوا
عَلَيْهِمْ وَلَا تَحْزَنُوا عَلَيْهِمْ ﴿٢٧٣﴾

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا أَلَّا يَكْفُورُوا إِلَّا كَمَا يَنْتَفِرُ الْكَافِرُ
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَيْمَنِ ذَلِكِ بَابُ اللَّهِ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ
مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ
مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَاتَّقِ اللَّهَ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ
وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٤﴾

(۱) یعنی بسبب اشغال به جهاد کسب کردن نمی توانند والله اعلم .

(۲) یعنی سودی که قبل آیت تحریم گرفته باز گردانیدنش لازم نیست والله اعلم .

بازگشت بسود خوری^(۱) پس آن گروه باشندگان دوزخ اندایشان در آنجا جاویدند (۲۷۵).

ناپودمی سازد خدا برکت سود را و افزون می سازد برکت خیرات را و خدا دوست ندارد هر ناسپاس گنهگار را (۲۷۶).

هر آئینه کسانی که ایمان آورده اند و کردند کارهای شائسته و برپاداشتند نماز را و دادند زکوة را مرایشان راست مُزد ایشان نزد پروردگار ایشان و نیست ترس بر ایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۷۷).

ای کسانی که ایمان آوردید بترسید از خدا و ترك کنید آنچه مانده است از سود اگر هستید از اهل ایمان (۲۷۸).

پس اگر نه کردید پس خبردار باشید به جنگی از طرف خدا و رسول او و اگر توبه کردید پس شما راست اصل مال های شما نه شما ستم کنید و نه بر شما ستم کرده شود (۲۷۹).

و اگر باشد مفلسی پس لازم است مهلت دادن تا توانگری و آنکه خیرات کنید بهتر است شمارا اگر هستید داننده (۲۸۰).

و بترسید از آن روز که باز گردانیده شوید در آن بسوی خدا پس تمام داده شود هر شخصی را آنچه عمل کرده است و ایشان ستم کرده نه شوند (۲۸۱).

يَنْحَقِ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرِي الضَّالِّينَ أَنَّهُمْ لَا يُبْصِرُونَ
كَلَّا أَتَيْتُمُ

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَتَوْا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يُعْزَبُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا
إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ
سُئِلْتُمْ فَلَئِنْ رُدُّوسْ أَمْوَالِكُمْ لَا تُمْسِكُوا
وَلَا تُمْسِكُوا

وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا
خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَلَّىٰ كُلُّ وَجْهٍ
لِلَّذِي كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

(۱) یعنی بعد از تحریم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَعْتُمْ بَيْنَكُمْ فِي شَيْءٍ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى
فَالْتَبُوا وَلْيَكُنْ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ
يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ
وَلْيَمْلِكِ اللَّهُ رُكُوعَهُ وَلَا يَبْخُسْ مِنْهُ شَيْءًا قَاتِلٌ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ
الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضِعُفًا أَوْ لَا يَسْتَفِيعُ أَنْ يُبْلِلَ مُوَلِّيُ بَيْلٍ
وَلْيَكُنْ بِالْعَدْلِ وَالْأَشْهُدِ وَالْأَشْهُدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ
كَانَ بَيْنُكُمْ رَجُلٌ كَرِهَ الْأَمْرَ ثَلَاثِينَ شَرْعًا وَتَرْضَوْنَ مِنَ
الشُّهَدَاءِ أَنْ تَفْضَلَ إْحْدُهُمَا فَتَكُنْ إْحْدُهُمَا الْآخَرُ
وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْتَمُؤُنَ أَنْ تَكْتُبُوا
صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ آخِلِهِ ذَلِكُمْ أَمْرٌ عِنْدَ اللَّهِ وَأَيُّكُمْ
لِلشَّهَادَةِ وَأَذُنُ الْأَنْتَرَاتِ إِلَّا أَنْ تَكُونُ بَحَارَةً حَاقِلَةً
فَتُنَزَّلُ بِهَا لَيْتَةً كُفً فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا
تَكْتُبُوهَا وَأَشْهُدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَ كَاتِبٌ
وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفَعَّلُوا فَإِنَّهُ شَوْقٌ بِكُمْ
وَاسْتَعُوا اللَّهَ وَيَعْلَمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

ای مومنان اگر معامله کنید بایکدیگر به
وام دادن تامیعاد مقرر پس بنویسید آن را
و باید که بنویسد میان شما نویسنده
بائنصاف و سرباززند نویسنده از آنکه
نویسد چنانچه آموخته است او را خدا
پس باید که وی بنویسد و املاء کند آنکه
وام بدمه وی است و باید که بنویسد از خدا
پروردگار خود و نقصان نکند از آن وام
چیزی را پس اگر باشد کسیکه وام بدمه
وی است بی خرد یا ناتوان یا نمی تواند
املاء کردن پس باید که املاء کند
کارگذار او بائنصاف و گواه گیرید دو شاهد
را از مردان خویش^(۱) پس اگر نه باشند
دو مرد پس يك مرد و دوزن کفایت است
از کسانی که رضامند باشید از گواهان^(۲) تا
اگر فراموش کنید زن یاد دهاند یکی
دیگرا و باید که سرباز نه زنند گواهان
آنگاه که طلبیده شوید و مانده شوید
از آنکه بنویسید حق را اندک باشد یا بسیار تا
میعاد وی این بائنصاف تر است نزد خدا
و درست تر برای گواهی و قریب تر از آنکه
در شك نشوید مگر وقتی که باشد آن
معامله سوداگری دست بدست که
دستگردان می کنید آن را میان خویش پس
نیست بر شما گناه در آنکه نه بنویسید آن را
و گواه گیرید هرگاه که خرید و فروخت

(۱) یعنی از مسلمانان .

(۲) یعنی از مسلمانان امین متقی .

کنید و باید که رنج داده نشود نویسنده و نه گواه و اگر بکنید این کار را پس هر آئینه این گناه است شمارا و بترسید از خدا و می آموزد شمارا خدا و خدا بهر چیز دانا است (۲۸۲) .

و اگر مسافر باشید و نیابید نویسنده را پس لازم است گرو بدست آورده شده پس اگر امین داند گروهی از شما گروهی را پس باید که ادا کند آن کس که امین دانسته شد امانت خود را و باید که به ترسد از خدا پروردگار خود و پنهان نکنید گواهی را و هر که پنهان کند آن را پس هر آئینه گناهگار است دل او خدا بآنچه می کنید آگاه است (۲۸۳) .

خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و اگر آشکار کنید آنچه در دل شما است^(۱) یا پنهان دارید آنرا البته حساب آن بگیرد از شما خدا پس بیمارزد کسی را که خواهد و عذاب کند کسی را که خواهد و خدا بر همه چیز تواناست (۲۸۴) .

باور داشت پیغامبر آنچه فرود آورده شد بسوی او از پروردگار او و مومنان نیز همه ایمان آوردند بخدا و فرشتگان او و کتاب های او پیغامبران او و گفتند فرق نمی

فَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَهْوٍ لَّعَلَّكُمْ تَكْفُرُونَ ۚ فَإِنْ كُنْتُمْ مَقْبُورِينَ ۖ وَإِنْ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ بَعْضُكُمْ يَكْتُمُ الْآيَاتِ الَّتِي أُوتِيْنِ آمَانَةً وَلِيَكُنِ اللَّهُ رِجْئًا وَلَا تَكُنُوا الشَّاهِدَةَ ۚ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ إِيْمًا قَلْبُهُ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۚ وَإِنْ تُبَدُّوْا مَا فِيْ اَنْفُسِكُمْ اَوْ تُخْفَوْنَ عَنْكُمْ سُبْحٰنَ اللَّهِ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ۗ وَاللَّهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٢٨٤﴾

اَمِّنَ الرَّسُوْلُ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَّبِّهِ ۚ وَالتَّوْمُوْنَ كُلٌّ اَمِّنٌ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ ۚ لَا تَقِرُّوْا

(۱) یعنی از قسم نفاق و اخلاق و حسد و نصیحت و مثل آن نه از قسم حدیث نفس والله اعلم .

بَيْنَ أَحِبَّائِنَا رَسُولِهِمْ وَقَالُوا سُبْحَنَا وَأَعْمَانَا
عَفْرَانِكَ رَبَّنَا وَالْيَكِ الْبَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

لَا يَكْفُرُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا
اَكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ لَيْسَ لَنَا بِإِثْمٍ وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِمْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحِزْ قُلُوبَنَا وَلَا تَفْزِضْهُنَا كَفَافَةً لَنَا يَوْمَ تُرْأَى الْعَذَابُ
وَالْغَفُورُ لَكُمُ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

گذاریم میان هیچ کسی از پیغامبران او^(۱)
وگفتند شنیدیم و فرمانبرداری کردیم
میخواهیم آمرزش توای پروردگار
ماویسوی تو است بازگشت (۲۸۵) .

خدا واجب نمی کند بر هیچ کس الامقدار
طاقت او مراوراست آنچه عمل کرد و
بروی باشد آنچه گناه کرد گفتند ای
پروردگار مابعقوبت مگیر مارا اگر
فراموش کنیم یا خطاکنیم ای پروردگار
ماومنه برسرما بار گران چنانکه نهادی آنرا
برکسانیکه پیش از ما بودند ای پروردگار
ماومنه برسرما آنچه توانائی آن نیست مارا
و در گذراز ما و پیامرزمرا و به بخشای مارا
توئی خداوند ما پس غلبه ده مارا بر گروه
کافران (۲۸۶) .

سوره آل عمران مدنی است و آن
دو صد آیت و بیست رکوع است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴿١﴾

تَنْزِيلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٢﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْحَمْدُ (۱) .

خدا آن ذات است که نیست هیچ معبود
برحق مگر او زنده تدبیرکننده عالم است
(۲) .

فرود آورد بر تو کتاب را براستی باور
دارنده آنچه پیش دست وی است و فرود
آورد تورات و انجیل را (۳) .

(۱) یعنی بعض را معتقد و بعض را منکر نمی باشیم .

مِنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلْنَا الْقُرْآنَ لِمَنْ لَّا يَكْفُرُوا
بِآيَاتِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ لَهْجَةَ عَذَابٍ شَدِيدًا وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ①

پیش ازین برای راه نمودن بمردمان و
فروود آورد قرآن را هر آئینه کسانی که کافر
شدند بآیات خدا ایشانراست عذاب
سخت و خدا غالب صاحب انتقام است
(۴).

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ②

هر آئینه بر خدا پوشیده نمی شود چیزی
در زمین و نه در آسمان (۵).

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ ۚ لَإِلَهَ إِلَّا
هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ③

او آنست که صورت می بندد شمارا در
ارحام چنانچه خواهد نیست هیچ معبود
برحق بجز او غالب استوار کاراست
(۶).

هُوَ الَّذِي أَنزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ
هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ
وَأَبْغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ
فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ
إِلَّا أُولُوا الْأَلْبَابِ ④

او آنست که فروود آورد بر تو کتاب بعضی
از آن آیت های واضح است آنجمله اصل
کتاب است و بعضی دیگر محتمل معانی
باهم مشبه پس اما کسانی که در دل ایشان
کجی است پیروی می کنند آنرا که متشابه
است از آن کتاب برای طلب فتنه و طلب
تأویل آن و نمیدانند مراد آن را مگر خدا و
ثابت قدمان در علم می گویند ایمان
آوردیم باین متشابه این همه از نزد
پروردگار ماست و پندپذیر نمی شوند
مگر خداوندان خرد (۷).

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ
رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَكَابُ ⑤

می گویند ای پروردگار ما کج مکن دل های
مارا بعد از آنکه راه نمودی مارا و عطا کن
برای ما از نزد خود رحمت هر آئینه تویی
عطا کننده (۸).

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ

ای پروردگار ما هر آئینه تو جمع کننده
مردمانی در آن روز که هیچ شك نیست

الْبَيْعَادِ ①

در آن هر آئینه خدا خلاف نمیکند وعده را (۹) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند دفع نکند از ایشان اموال ایشان و نه اولاد ایشان از عذاب خدای تعالی چیزی را و ایشانند آتش انگیز دوزخ (۱۰) .

حال ایشان مانند حال آل فرعون است و آنانکه پیش از ایشان بودند دروغ داشتند آیات ما را پس گرفت ایشانرا خدا بسبب گناهان ایشان و خدا سخت عقوبت است (۱۱) .

بگو کافران را که مغلوب خواهید شد و برانگیخته خواهید شد بسوی دوزخ و بدجایگاه است او (۱۲) .

بتحقیق هست شمارا نشانه در آن دو قوم که بهم آمدند^(۱) يك گروه جنگ میکرد در راه خدا و گروه دیگر کافر بودند می دیدند مسلمانان آن کافران را دو برابر خویش بلیده چشم و خدا قوت میدهد به نصرت خود هرکرا خواهد هر آئینه درین واقعه پندی هست خداوندان بصیرت را (۱۳) .

آراسته کرده شده است برای مردمان دوستی آرزوهای نفس از زنان و فرزندان و خزانه های جمع ساخته از زر و سیم و اسباب نشانمند ساخته و چهار پایان

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَأُولَئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ ①

كَذَّابٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ②

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْيُهُمْ وَهُمْ يَخْشَوْنَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ
وَيُحْسِنُ الْبَيَّاتُ ③

فَمَا كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي وَثْنَيْنِ التَّقَاتُ فَمَا تَقَاتِلُ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَأَخْرَىٰ كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ وَمَثَلُهُمْ تَأْتِي الْعَيْنُ وَاللَّهُ
يُبَيِّنُ بَصِيرَةً مَنْ يَشَاءُ لَكُمْ فِي ذَلِكَ
لَعِبْرَةٌ لِّلْأُولَىٰ الْأَبْصَارِ ④

رُبَّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ
وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْخَيْلِ
الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّابِتِ ⑤

قُلْ أَوَسِعَ اللَّهُ خَيْرٌ مِّنْ ذَلِكَُمُ الَّذِينَ اتَّفَقُوا عِنْدَ رَبِّهِمْ
جَدَّتْ قَبْرِي مِنْ عَمَّتِهَا الْأَنْهَارُ خَلِيدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ
مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِرِّ الْعِبَادِ ⑥

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّكَ أَمْنَا فَأَغْرِكْنَا ذُنُوبَنَا وَهَنَا
عَذَابُ النَّارِ ⑦

الظَّالِمِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُتَّقِينَ
وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالسَّحَابِ ⑧

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ وَالْقَلِيمُ وَأُولُوا الْعِلْمِ
قَابِئًا بِالنَّاسِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑨

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا خَلَفَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَيِّنًا

وزراعت، این ست بهره زندگانی دنیا و
نزد خداست بازگشت نیک (۱۴).

بگو (ای محمد) آیا خبردهم شما را بآنچه
بتر است ازین مرمتیان را باشد نزد
پروردگار ایشان بوستان ها می رود از
زیر آن جویها جاوید باشندگان در آن و
باشند زنان پاکیزه و باشند خوشنود از
خدا و خداییناست به بندگان (۱۵).

آنانکه می گویند ای پروردگار ما هرآئینه
ما ایمان آوردیم پس بیمارزمارا گناهان ما و
نگاهداری ما از عذاب آتش (۱۶).

شکیبایان و راست گویان و فرمانبرداران
و خرج کنندگان و آمرزش خواهندگان
در اوقات سحر (۱۷).

گواهی (۱) داد خدا (۲) آنکه نیست هیچ
معبود برحق مگر او و گواهی دادند
فرشتگان و خداوندان دانش در آن حال
که خدا تدبیر کننده عالم ست بعدل،
نیست هیچ معبود برحق مگر او غالب
استوار کار است (۱۸).

هر آئینه دین معتبر نزد خدا اسلام است و
اختلاف نه کردند (یعنی در قبول اسلام)

(۱) مترجم گوید ازینجا خدای تعالی شروع می فرماید در مناظره اهل کتابین و رد
شبهات ایشان و تعداد تحریفات ایشان و این قصه ممتد است تا قوله و اذهدومت من
اهلك .

(۲) یعنی آشکار ساخت .

بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ إِلَهَهُ نَسِيهُ

الْحَتَابِ ①

اهل کتاب مگر بعد از آنکه آمد بایشان دانش^(۱) از روی حسد در میان خویش و هر که کافر باشد بآیت های خدا پس هر آئینه خدا زود گیرنده حساب است (۱۹).

وَإِنْ حَاجُّوكُمْ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ
وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأَسْطِينَ أَسْلَمْتُمْ فَإِنْ
أَسْلَمُوا فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ
وَاللَّهُ بِصِدْقِهِ بِالْعَبَادِ ②

پس اگر مکایره کنند باتو (یا محمد) پس بگو منقاد ساختم روی خود را برای خدا و هر که پیروی من کرد نیز منقاد ساخت و بگو باهل کتاب و بنخوانندگان آیا اسلام آوردید پس اگر اسلام آوردند به تحقیق راه یافتند و اگر روی گرانیدند پس جزاین نیست که برتوست پیغام رسانیدن و خدا بیناست به بندگان (۲۰).

إِنَّا الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّ
يَغْتَرِ حَقٌّ يُوقْتَلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ
التَّائِبِينَ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ③

هر آئینه کسانی که کافر می شوند بآیتهای خدا و می کشند پیغامبران را بناحق و می کشند آنان را که بعدل می فرمایند از مردمان پس خبر ده ایشانرا بعذاب درد دهنده (۲۱).

أُولَئِكَ الَّذِينَ خَبَطَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ④

این گروه آنند که نابود شد عمل های ایشان در دنیا و آخرت و نیست ایشان را یاری دهنده (۲۲).

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ
اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ فَوِشِينَ مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ ⑤

آیا ندیدی بسوی آنانکه داده شدند پاره ای از علم کتاب خوانده می شوند بسوی کتاب خدا تاحکم کند میان ایشان پس رومی گرداند گروهی از ایشان اعراض کنان (۲۳).

ذَلِكَ يَأْتُهُمْ قَالُوا لَنْ نَمُوتَ نَارًا أَيْ نَأْمَعُودُ ذِي وَعَرْمٍ
فِي دِينِهِمْ نَأْكَوْا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

این بسبب آنست که ایشان گفتند هرگز
نرسد بما آتش دوزخ مگر روزی چند
شمرده شده و فریفت ایشان را در دین
ایشان آنچه افترا میکردند (۲۴) .

فَكَيْفَ إِذَا جُمِعْتُمْ لِيَوْمٍ لَا تَنْبَأُ بِهِ وَوُقِفَتْ كُلُّ نَفْسٍ
عَلَىٰ كَيْفَتِهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

پس چگونه بُود حال وقتی که جمع کنیم
ایشان را در روزی که هیچ شك نیست
در آن و تمام داده شود هر شخصی را
جزاء آنچه عمل کرده و ایشان ستم کرده
نشوند (۲۵) .

قُلِ اللَّهُمَّ لِلَّهِ الْمُلْكُ تُوَلَّى الْمُلْكُ مَنْ تَشَاءُ وَتُزَيِّجُ الْمُلْكَ
مَنْ تَشَاءُ وَتُعْزِزُ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ يَوْمَ تَخْتَلِفُ
إِلَّاكَ عِلٌّ كُلِّ شَيْءٍ وَتَدِيرُ ﴿٢٦﴾

بگو بار الها ای خداوند پادشاهی میدهی
پادشاهی هرکرا خواهی و بازمی گیری
پادشاهی از هر که خواهی و ارجمند
می سازی هرکرا خواهی و خوار می
سازی هرکرا خواهی بدست تست نیکی
هر آئینه تو بر همه چیز توانائی^(۱) (۲۶) .

تُوَلِّهِ الْبَلَّ فِي النَّهَارِ وَتُوَلِّهِ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ النَّفْسَ
مِنَ الْجَنَّةِ وَتُخْرِجُ النَّفْسَ مِنَ الْجَنَّةِ وَتُزَيِّجُ مَنْ تَشَاءُ
يَعْدُو حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

درمی آری شب را در روز و درمی آری
روز را در شب و بیرون می آری زنده را
از مرده و بیرون می آری مرده را از زنده
و روزی میدهی هرکرا می خواهی
بی شمار (۲۷) .

لَا يَتَّخِذُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ
إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا اللَّهَ اللَّهُ يُخَيِّرْكُمْ اللَّهُ
وَيُخَيِّرْكُمْ اللَّهُ

باید که دوست نگیرند مسلمانان کافران را
بجز اهل ایمان و هر که این کند پس نیست
در چیزی از آن خدا^(۲) مگر آنکه دفع
شرایشان کنید بنوعی از حذر کردن

(۱) مترجم گوید که در امر این دعا بشارت است به مغلوب شدن کافران .

(۲) یعنی در عهد خدا نیست .

نَفْسَهُ تَزَالُ إِلَىٰ إِلَهِهِ الْمُبِينُ ﴿۲۸﴾

و بر حذر می دارد شمارا خدا از خود و بسوی خدا بازگشت است (۲۸) .

قُلْ إِنِّي أَخْلَقْتُ مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبَيِّنُ لَهُ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۹﴾

بگوا گر پنهان کنید آنچه در سینه های شماست یا آشکار کنیدش می داند آن را خدا و میداند آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و خدا بر همه چیز تواناست (۲۹) .

يَوْمَ يَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ وَخَيْرُ عُظْمَىٰ أَكْثَرُ ﴿۳۰﴾ وَسُوْرَةُ تَوْدُلُوْنَ بَيْنَهُمَا وَبَيْنَهُ أَمَدٌ أَبْعِدُ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ يَوْمُ الْوَعْدِ لَا يُؤْخِرُ ﴿۳۱﴾

آن روزیکه حاضر یابد هر کس آنچه عمل کرده است از نیکی و آنچه کرده است از بدی دوست دارد که کاش بودی در میان وی و در میان آن بدی مسافتی دور و بر حذر می دارد شمارا خدا از خود و خدا بسیار مهربان است بر بندگان (۳۰) .

قُلْ إِن كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿۳۲﴾

(ای محمد) بگو اگر دوست می دارید خدا را پس پیروی من کنید تا دوست دارد شمارا خدا و پیامرزد شمارا گناهان شما و خدا آمرزنده مهربان است (۳۱) .

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ إِن تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۳﴾

بگو فرمان برید خدا را و پیغامبر را پس اگر روگردانند پس هر آئینه خدا دوست ندارد کافران را (۳۲) (۱) .

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۳۴﴾

هر آئینه خدا برگزید آدم را و نوح را و آل ابراهیم را و آل عمران را بر عالمها (۳۳) .

ذُرِّيَّةَ بَعْضِهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۵﴾

در حالیکه این جماعت نسلی بودند

(۱) مترجم گوید که نصاری با حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم در باب عیسی علیه السلام گفتگو کردند حق سبحانه این آیات نازل ساخت بعد از نزول این آیهان نصاری را بمباهله دعوت کردند همه عاجز شده جزیه قبول نمودند .

بعضی آن پیدا شده از بعضی و خدا
شنوای دانا است (۳۴) .

آنگاه که گفت زن عمران ای پروردگار
من هر آئینه من نیاز تو کردم آنچه
در شکم من است آزاد کرده^(۱) پس قبول
کن از من هر آئینه توئی شنوای دانا (۳۵) .
پس چون بزاد دختر را گفت ای پروردگار
من هر آئینه زادم این را دختر و خدا
دانا است بآنچه وی بزاد گفت آن زن
و نیست پسر مانند دختر^(۲) و هر آئینه
نامیدم او را مریم و هر آئینه من در پناه تو
می گذارم او را و نسل او را از شیطان
ملعون (۳۶) .

پس قبول کرد مریم را پروردگار او به
قبول نیک و پالیده ساخت او را پالیدن
نیک و خیر گیر ساخت بروی زکریا را
هرگاه داخل می شد زکریا بر مریم در
مسجد می یافت نزد او روزی را^(۳) گفت
ای مریم از کجاست تر این روزی گفت
اواز نزد خداست هر آئینه خدا می دهد
روزی هر کرا می خواهد بی شمار (۳۷) .

آن وقت طلب کرد زکریا از پروردگار خود
گفت ای پروردگار من عطا کن مرا از نزد

إِذْ قَالَتِ اشْرَأْتُ عَمْرَأَتٍ رَبِّ إِنْ كُنْتُ نَافٍ عَنِ الْبَطْنِ
مَحْزُورًا فَاقْبَلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۴﴾

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا وَضَعْتُ ۖ وَلَيْسَ الذَّكَوَّةُ إِلَّا لَأُنْثَىٰ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ
وَإِنِّي الْيَعِينُ مَا يَكُ وَدَّيْتُهُمَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۳۵﴾

فَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَوَضَعَهَا
زَكْرِيَا لَهَا فَمَنَلَهَا عَلَيْهَا زَكْرِيَا إِلَهُ خَرَابٍ وَجَدَ عِنْدَهَا
رَبْرًا قَالِ لِيَرْجِعَ إِلَيَّ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِندِ اللَّهِ
إِنِ اللَّهُ يَرِثُ مَن يَشَاءُ لِيَكُنْ حَسْبِيَ ﴿۳۶﴾

هَذَا لَكَ دَعَا زَكْرِيَا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِن لَّدُنكَ ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿۳۷﴾

(۱) یعنی از خدمت والدین معاف داشته .

(۲) یعنی دختر خدمت بیت المقدس و انمی شاید .

(۳) یعنی میوه زمستان در تابستان و میوه تابستان در زمستان .

خودنسل پاك هر آئینه تو شنوای
دعائی (۳۸) .

پس ندا کردند اورا فرشتگان واویستاده
بود نماز می گذارد در عبادت گاه، که خدا
بشارت می دهد ترا به یحیی باشد
باوردارنده کلمه از جانب خدا^(۱) و سردار
و پارسا و پیغامبری از نیکوکاران (۳۹) .

گفت ای پروردگار من چگونه پیدا
می شود برای من فرزندی و رسیده است
مرا گلان سالی وزن من نازاهست، گفت
همچنین خدا میکند آنچه می خواهد
(۴۰) .

گفت ای پروردگار من معین کن برای من
نشانی^(۲) فرمود که نشان تو آنست که
سخن نه توانی گفت بامردمان سه روز مگر
بشارت و یاد کن پروردگار خود را بسیار
و تسبیح بگوبه شام و صبح (۴۱) .

و آنگاه که گفتند فرشتگان ای مریم هر
آئینه خدا بر گزید ترا و پاك ساخت ترا و بر
گزید ترا بر زنان عالمها (۴۲) .

ای مریم فرمانبرداری کن پروردگار
خود را و سجده کن و نمازگذار با نماز
گذاران (۴۳) .

(ای محمد) این از خبرهای غیب است
وحی می کنیم آنرا بسوی تو و تو نبودی

فَتَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْغَارِ
إِنَّ اللَّهَ يَجْزِيكَ يَحْيَى مُصَدِّقًا لِّكَلِمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا
وَخَصُودًا ذِي مَقَامٍ ۝۳۸

قَالَ رَبِّ أَلَيْسَ لِي عَلَمٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَآمَرَنِي
عَاقِرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ۝۳۹

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ
كَلِمَةً أَيَّامًا وَلَا تَمْرًا وَلَا تَلْزَمَكَ كِتَابٌ وَلَا سِجِّينٌ
بِالْعَمِيِّ وَالْبَتَّارِ ۝۴۰

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ لِمَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ
وَوَهَبَ لَكِ وَهْبًا عَظِيمًا ۝۴۱

يَمْزِجُ امْنُ اثْنَيْنِ لِرَبِّكِ وَالْمُجِدِّي وَارْتَضَى مَعَ الرُّكُوعِ ۝۴۲

ذَلِكَ مِنْ أَنبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ

(۱) یعنی عیسی را باورد دارد .

(۲) یعنی نشان حمل آن فرزند

إِذْ يَقُولُ أَفْلَأَمْهَمُّكُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتُ
لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿۴۴﴾

إِذْ قَالَتِ الْمَلَكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ بِكُمُ عَلِيمٌ إِنَّهُ
الْحَسْبُ عِندَ ابْنِ مَرْيَمَ وَجِئْنَا فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُتَرَبِّينَ ﴿۴۵﴾

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْبِيِّ وَكُنْهَآ وَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۴۶﴾

قَالَتْ رَبِّ أَلَيْسَ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ قَالَ
كَذَٰلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّا نَظُنُّوهُ
لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۴۷﴾

وَعَلَّمَآةَ الْكِتَآبِ وَحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةِ وَالْإِنجِيلِ ﴿۴۸﴾

وَسُؤَالِ آلِ بَنِي إِسْرَآءِيلَ ؕ إِنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ
إِنِّي أَخْلَقْتُ لَكُم مِّنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنفَخْتُ فِيهِ
فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْكَلْبَةَ وَالزَّيْفَ
وَأُمِّي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأَهْبِئْكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ
وَمَا تَكْفُرُونَ إِنِّي أُنَبِّئُكُمْ أَنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ
إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿۴۹﴾

نزد آن قوم چون می انداختند قلمهای
خویش را^(۱) تا کدام کس از ایشان خبر
گیر مریم شود و نبودی نزد ایشان آنگاه
که باهم منازعه می کردند (۴۴).

آنگاه که گفتند فرشتگان ای مریم هر
آئینه خدا بشارت می دهد ترابه کلمه ای از
جانب خود که نام او مسیح عیسیٰ پسر
مریم است با آبرو در دنیا و آخرت و از
مقربان بارگاه حضرت عزت است (۴۵).

و سخن گوید به مردمان در گهواره و وقت
کهن سالی و باشد از شائستگان (۴۶).

گفت ای پروردگار من چگونه شود مرا
فرزند و دست نرسانیده است بمن هیچ
آدمی فرمود همچنین خدا پیدا میکند
هر چه می خواهد چون سرانجام میکند
کاری پس جزاین نیست که میگوید او را
که بشو پس میشود (۴۷).

و بشارت داد که می آموزد او را خدا کتاب
و دانش و تورات و انجیل را (۴۸).

و گرداند او را پیغامبری بسوی بنی
اسرائیل باین دعوی که آورده ام پیش
شمانشانه ای از پروردگار شما اینکه هر
آئینه من می سازم برای شما از گِل مانند
شکل پرنده پس می دمم در آن پس باشد
پرنده ای به حکم خدا و به می کنم کور
مادر زاد را و برص دار را (یعنی پیسی

(۱) یعنی قرعه می انداختند.

را) وزنده می سازم مُردگان را به حکم خدا و خبر می دهم شمارا بآنچه میحورید و آنچه ذخیره می نهید درخانه های خود هر آئینه دراین کار نشانه است شمارا اگر باور دارند ه اید (۴۹) .

وآمده ام باور دارندۀ آنچه پیش دست من است از تورات و آمده ام تا حلال گردانم برای شما بعض آنچه حرام شده بود بر شما و آوردم نزد شما نشانه از پروردگار شما پس بتر سید از خدا و فرمان من برید (۵۰) .

هر آئینه خدا پروردگار من و پروردگار شماست پس پرستش کنید اورا این است راه راست^(۱) (۵۱) .

پس آنگاه که دریافت عیسی از قوم خود کفرا گفت کیستند یاری دهندگان من بسوی خدا گفتند حواریان مائیم یاری دهندگان خدا ایمان آوردیم به خدا و گواه باش که ما فرمانبرداریم (۵۲) .

ای پروردگار ما ایمان آوردیم بآنچه فرود آوردی و پیروی کردیم پیغمبر را پس بنویس ما را با شاهدان^(۲) (۵۳) .

نقشه کشیدند و خداوند چاره جوئی کرد و خداوند^(۳) بهترین چاره جویان

وَمُصَدِّقًا لِّبَابِلَیْنِ یَدَیْ مِنَ التَّوْرَةِ وَلَاجِلَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِیْ حُرِّمَ عَلَیْكُمْ وَجَعَلْتُكُمْ یَايَةً مِّنْ رَّبِّكُمْ فَانْقَرُوا لِلَّهِ وَاطِيعُونَ ⑤

إِنَّ اللَّهَ رَبِّی وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِیْمٌ ⑥

فَلَمَّا أَحَسَّ عِیْسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِیْ إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِیُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ إِمَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ⑦

رَبَّنَا إِنَّمَا سَاءَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ وَآخِذْنَا بِالرُّسُلِ لَكُنَّا بِكَ مِنَ الشَّاهِدِیْنَ ⑧

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِیِّیْنَ ⑨

(۱) القصه این بشارت درحق عیسی علیه السلام متحقق شد و یهود را بدین خود دعوت نمود .

(۲) یعنی درزمره شهداء که اکمل امت اند والله اعلم .

(۳) یعنی بآن کافران .

است (۵۴) .

آنگاه که گفت خدای عیسیٰ هر آئینه من برگیرنده توأم^(۱) و بردارنده توأم بسوی خود و پساگ کننده توأم از صحبت کسانی که کافر شدند و گرداننده تابعان توأم بالای کافران^(۲) تا روز قیامت باز بسوی من است باز گشت شما پس داوری می کنم میان شما در آنچه اختلاف می کردید اندر آن (۵۵) .

اما کافران پس عذاب کنم ایشان را به عذاب سخت دردناک و آخرت و نیست ایشان را یاری دهنده (۵۶) .

واما کسانی که ایمان آوردند و کردند کارهای شائسته پس تمام دهد خدا ایشانرا مزد ایشان و خدا دوست نمی دارد ظالمان را (۵۷) .

این را می خوانیم (یا محمد) بر تو که از آیتها و کتاب حکیم است (۵۸) .

هر آئینه حال عیسیٰ نزد خدا مانند حال آدم است آفرید او را از خاک باز گفت او را بشو پس شد^(۳) (۵۹) .

این سخن راست است از پروردگار تو پس مباش از شک آرندگان (۶۰) .

پس هر که مکابره کند با تو درباره عیسیٰ

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَىٰ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاجْعَلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ قَوْمًا الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَمَةِ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَحْكُم بَيْنَكُمْ فِي مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ⑤

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعِدَّ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ لَاحِظِينَ ⑥

وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ⑦

ذَٰلِكَ تِلْكَ آيَاتُكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالَّذِي يُوحِيهِمْ ⑧

إِنَّمَا مَثَلُ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقْنَاهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ⑨

أَلَمْ تَعْلَمْ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُن مِّنَ الْمُنْظَرِينَ ⑩

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِن بَعْدِ مَا آتَاكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ

(۱) یعنی ازین جهان .

(۲) یعنی غالب بر ایشان

(۳) یعنی انسان شد .

تَعَالَوْا نَدْعُ آبَاءَنَا وَآبَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ
وَالنَّفْسَ وَالنَّفْسَ لَكُمْ ثُمَّ تَبَيَّنَ فَتَجْعَلُ لَعْنَةُ اللَّهِ
عَلَى الْكَافِرِينَ ⑤

إِنَّ هَذَا الْقَصَصَ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑥

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ ⑦

فَلْيَأْمُرْ أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلْيَعِزِّدَ بَعْضُنَا
بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا
اشْهَدُوا بِمَا أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ⑧

لِيَأْمُرَ الْكِتَابِ لَهُمْ تَعَالُجُونَ فِي إِبْرَاهِيمَ وَإِنَّا نَزَّلَتِ التَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ الْإِلَهِ مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ⑨

هَاسَتْكُمْ مَوْلَاهُ حَاجِبَتْكُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ
عِلْمٌ فَلِمَ تُعَاجِلُونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ⑩

بعد از آنچه آمد بتو از دانش پس
بگو بپائید تا بخوانیم فرزندان خود را و
فرزندان شمارا و زنان خود را و زنان
شمارا و ذات های خود را و ذات های
شمارا پس همه بزاری دعا کنیم پس
لعنت خدا گوئیم بر دروغگویان (۶۱) .

هر آئینه این ست خبر راست و نیست
هیچ معبود بر حق بجز خدا و هر آئینه خدا
غالب استوار کار است (۶۲) .

پس اگر روگردانیدند پس خدا داناست
به تباه کاران (۶۳) .

بگوی ای اهل کتاب بیاید بسوی سخنی
مسلم میان ما و شما که نه پرستیم بجز
خدا و شریک نسازیم باوی چیزی دیگر را
و پروردگار نگیرد بعض از ما بعض دیگر را
بجز خدا پس اگر روی گردانیدند پس
بگوئید که گواه باشید ما مسلمانیم (۶۴) .

ای اهل کتاب چرا مکابره می کنید درباره
ابراهیم^(۱) و فرود آورده نه شده است
تورات و انجیل مگر بعد ابراهیم آیا
نمی فهمید (۶۵) .

آگاه شوید شما ای قوم مکابره کردید
در آنچه شمارا بوی دانش است پس
چرا مکابره می کنید در آنچه شمارا بوی
دانش نیست و خدای دانند و شما

(۱) یعنی بعض گفتند یهودی بود و بعض گفتند نصرانی بود .

نمی دانید^(۱) (۶۶) .

نه بود ابراهیم یهودی و نه نصرانی ولیکن
بود حنیف مسلمان و نه بود از شرک
آرندگان^(۲) (۶۷) .

هر آئینه نزدیک ترین مردم بابراهیم آن
کسان بودند که پیروی او کردند یعنی
در زمان او این پیغامبر و مومنان و خدا
کار ساز مومنان است (۶۸) .

آرزو کردند طائفه ای از اهل کتاب که
گمراه سازند شمارا و گمراه نمی سازند
مگر خویشان را و آگاه نیستند (۶۹) .

ای اهل کتاب چرا کافر می شوید بآیتهای
خدا حال آنکه خود شما گواهی می دهید
(۷۰) .

ای اهل کتاب چرا خلط می کنید حق را
به باطل و چرا می پوشید حق را و حال
آنکه شما میدانید (۷۱) .

و گفتند گروهی از اهل کتاب^(۳) ایمان
آرید بآنچه فرود آورده شده است بر
مسلمانان اول روز و انکار کنید آخر آن
روز تا شاید که مسلمانان برگردند^(۴)
(۷۲) .

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ
حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ⑤

إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ يُدْعَىٰ لَهُمْ لَكَائِمًا تَتَّبِعُوهُ وَهَذَا
السَّبِيلُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَآلَهُ وَرَبُّ الْمُؤْمِنِينَ ⑥

وَكُلَّتِ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ
وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ⑦

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ
تَعْتَكُفُونَ ⑧

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَقُولُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ⑨

وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ الْمَوَالِدُ الَّذِينَ نَزَّلَ عَلَى الَّذِينَ
آمَنُوا فِي النَّهَارِ وَاللَّيْلِ وَالْآخِرَةِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَكُونَ ⑩

(۱) یعنی در مسائل منصوبه در تورات اختلاف کردید تا چه رسد بغير منصوبه .

(۲) مترجم گوید حنیف آنرا می گفتند که استقبال کعبه کند و حج گذارد و ختنه نماید و از
جنابیت غسل کند حاصل آنکه نام کسی بود که بشریعت ابراهیمی متدین باشد .

(۳) یعنی بایکدیگر .

(۴) یعنی در شک افتند .

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا بِاللَّهِ وَبِرَّكُمُ قُلُوبُ إِنْ هَدَى اللَّهُ فَإِنَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الضَّالِّينَ
 أَنْ يُؤْتِيَ أَحَدٌ مَثَلًا أَوْ يُعْجِبَكُمْ عَنْتَدَ
 رَبِّكُمْ قُلُوبُ إِنْ الْفَضْلُ بِرَبِّهِمْ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
 وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ①

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
 الْعَظِيمِ ②

وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِعُقُوبَةِ اللَّهِ إِلَيْكَ
 وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤْذِيكَ
 إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِمْ قَالُوا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ
 نَبْرَحَ فِي الْأَرْضِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَقَوْلُهُمْ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ
 وَهُمْ يَعْلَمُونَ ③

بَلْ مَنْ أُوِيَ بَعْدَهُمُ وَالْقَلْبُ لِلَّهِ يُحِبُّ الْمُنِيعِينَ ④

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا
 أُولَئِكَ سَلْفٌ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يَكْلَهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ

و منقاد مشوید مگر کسی را که پیروی
 دین شما کند بگو (یا محمد) هر آینه
 هدایت، هدایت خدا است گفتند باور
 مکنید آنکه داده شود کسی مانند آنچه
 داده شده اید شما، یا گروهی الزام دهند
 شمارا نزد پروردگار شما بگونه نعمت
 بدست خداست می دهد آن را بهره
 خواهد و خدا فراخ نعمت داناست (۷۳).

مختص می گرداند به بخشایش خود
 هر که خواهد و خدا صاحب فضل عظیم
 است (۷۴).

و از اهل کتاب کسی هست که اگر امین
 داری او را بخزانة بازدهد او را بتو
 و از ایشان کسی هست که اگر امین داری
 او را بیک دینار بازدهد آنرا بتو مگر
 تا وقتی که باشی بر سر او ایستاده و این
 خیانت بسبب آنست که گفتند نیست
 بر ما در حق ناخواندگان هیچ راه^(۱)
 و دروغ می گویند بر خدا و حال آنکه ایشان
 (این را) میدانند (۷۵).

آری هر که وفا کند بعهده خود و پرهیزگاری
 کند پس هر آینه خدا دوست میدارد
 پرهیزگاران را (۷۶).

هر آینه کسانی که می ستانند عوض
 پیمانی که با خدا بستند و عوض سوگندان
 خویش بهای اندک را آن گروه هیچ نصیب

(۱) یعنی ما را بر مال عرب که هم دین ما نیستند مواخذه نخواهد شد.

إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْحِسَابِ وَلَا يَكْفِيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑤

وَأَنَّ مِنْهُمْ لَفِرَاقًا يَتْلُونَ آيَاتَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ
مِنْ الْكِتَابِ وَمَا هُمْ مِنْ الْكِتَابِ يَقُولُونَ هُمُ مِنْ عِندِ
اللَّهِ وَمَا هُمْ مِنْ عِندِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكِبَرُ
وَهُمْ يَكْفُرُونَ ⑥

مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَ وَالنَّبُوءَ
لَوْ يَقُولُ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
كُونُوا ذِبْدِبِينَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ
تَتْلُونَ ⑦

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ وَالْمَسْكِينِ وَالْيَتِيمِ
أَرْبَابًا أَيَا مَرَأَتُمُ الْكَلْبَرُ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ قُسِّلُونَ ⑧

وَإِذَا أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الْمَسْكِينِ لَمَّا اتَّيَمَّمْتُمْ مِنْ كِتَابِ
وَحْيِكُمْ ثُمَّ بَعَثْنَا رَسُولًا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ
لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ

نیست ایشان را در آخرت و سخن
نگوید با ایشان خدا و نگاه نه کنید بسوی
ایشان روز قیامت و پاک نه سازد ایشان را
و ایشان راست عذاب درد دهنده (۷۷) .

و هر آینه از اهل کتاب گروهی هستند که
می پیچند زبان خویش را به (خواندن)
کتاب تا گمان کنید که آن از کتابست
و نیست آن از کتاب^(۱) و می گویند که این
از نزد خدا ست و نیست آن از نزد خدا
دروغ می گویند برخدا و حال آنکه
ایشان (این را) میداند (۷۸) .

سزاوار نیست هیچ آدمی را که عطا کند
اورا خدا کتاب و علم و نبوت باز بگوید
به مردمان بندگان شوید مرا بدون خدا
ولیکن مثل این شخص می گوید که
باشید ربانی^(۲) بسبب آموزاندن کتاب
و خواندن آن (۷۹) .

و سزاوار نیست که فرماید شمارا که
پروردگار گیرید فرشتگان و پیغامبران را
ایا بکفر می فرماید شمارا بعد از آنکه
مسلمان شده باشید (۸۰) .

و آنگاه که گرفت خدای تعالی پیمان
پیغامبران را که آنچه دادم شمارا از کتاب
و علم باز بیاید به شما پیغامبری باور
کننده آنچه باشماست البته ایمان آرید باو

(۱) یعنی به تکلف از خود چیزی نوشته در کتاب غلط ساخته می خوانند .

(۲) یعنی مرشد خلق شوید .

عَلَّ ذِكْرَ آخَرِينَ قَالُوا أَتُورَانَا قَالَ فَاشْهَدُوا
وَأَنَّا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ①

فَمَنْ تَوَلَّى بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ②

أَفَتَدْعُونَ إِلَهَ يُعَذِّبُونَ وَلَهُ لَسَاكُم مِّنَ النَّجْمِ
وَالْأَرْضِ طُوفًا وَكُرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ③

لَقَدْ أَنزَلْنَا إِلَهُمُ آيَاتٍ عَلَى قَوْمِهِمْ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ وَمَا أَنزَلْنَاهُ
وَهِيَ مِنَ الْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّهِمْ لَا تُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدِهِمْ
وَعَنْ لَهُ مُسَبِّلُونَ ④

وَمَنْ يَجْتَرِ عَنِ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ
وَلَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْعَذَابِ ⑤

كَفَيْتَ يَهُدَى اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا
أَنَّ الرُّسُلَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑥

والبته یاری دهید اورا، فرمود خدا آیا
اقرار کردید و گرفتید براین کار عهد
مرا^(۱) گفتند اقرار کردیم فرمود پس گواه
باشید^(۲) و من باشما از گواهانم (۸۱) .
پس هرکه بر گردد بعد ازین پس آن گروه
ایشانند بدکاران (۸۲) .

آیا این کافران غیر دین خدا می طلبند و
خدا را منقاد شده اند آنانکه در آسمان ها
و زمین اند بخوشی یا ناخوشی و بسوی
او گردانیده شوند (۸۳) .

بگوایمان آوردیم بخدا و بآنچه فرودآورده
شده است بر ما و بآنچه فرود آورده شده
بود بر ابراهیم و اسمعیل و اسحق و
یعقوب و نبیرگان وی و آنچه داده شد
موسی و عیسی و پیغامبران را از پروردگار
ایشان فرق نمی گذاریم میان هیچ یک از
ایشان و ما خدا را منقادیم (۸۴) .

و هرکه طلب کند غیر اسلام دینی دیگر را
پس هرگز قبول کرده نخواهد شد از او
و او در آخرت از زیان کاران است (۸۵) .

چگونه راه نماید خدا گروهی را که
کافر شدند بعد از اسلام خود و بعد از
اینکه گواهی دادند که پیغمبر برحق است
و بعد از آنکه آملد بایشان حجت، و خدا راه
نمی نماید گروه ستم گاران را (۸۶) .

(۱) یعنی قبول کردید .

(۲) یعنی بر یکدیگر .

أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾

این گروه سزای ایشان آنست که باشد
برایشان نفرین خدا و فرشتگان و مردمان
همه ایشان (۸۷) .

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُونَ عَنْهُمْ عَذَابَ اللَّهِ وَلَا هُمْ يُنْكِرُونَ ﴿٨٨﴾

جاویدان در آن لعنت، سبک کرده نه شود
ازایشان عذاب و نه ایشان مهلت داده
شوند (۸۸)

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ اللَّهَ
هُوَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٨٩﴾

الا آنانکه توبه کردند بعد ازین و نیکوکاری
نمودند پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربان
است (۸۹) .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْتَدُوا بِعَذَابِ اللَّهِ كَذِبًا أَزْوَاجًا لَّ الَّذِينَ
لَقِبَ تَوْبَهُمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِتُونَ ﴿٩٠﴾

هر آئینه کسانی که کافر شدند بعد از اسلام
خویش باز زیادتى کردند در کفر هرگز
قبول کرده نشود توبه ایشان و آن گروه
ایشانند گمراهان (۹۰) .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كَاذِبُونَ فَلَنْ يُغْفَلَ
عَن أَحَدِهِمْ مِمَّا لَدَّ الْأَرْضُ ذَمًّا وَلِوَأْتَدَى بِهِ
أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ﴿٩١﴾

هر آئینه آنانکه کافر شدند و کافر مردند
هرگز قبول کرده نخواهد شد از هیچ يك
ایشان مقدار پُری زمین از زر و اگر چه
عوض خود دهد آن را آن گروه ایشانراست
عذاب درد دهنده و نیست ایشان را هیچ
یاری دهنده (۹۱) .

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ذُوًّا تُنْفِقُوا
مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾

هرگز نیاید سیکوکاری را تا آنکه خرج کنید
از آنچه که دوست می دارید و هر چیز که
خرج کنید پس بد رستیکه خدا بوی
دانا است (۹۲) .

كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا لِلنَّبِيِّ إِسْرَآءِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ
إِسْرَآءِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ قُلْ
فَاتَّبِعُوا التَّوْرَةَ فَإِذَا شِلُّوهُمَا إِنَّ كُتُوبَكُمْ ضَلِيلٌ ﴿٩٣﴾

همه طعام حلال بود بر بنی اسرائیل مگر
آنچه حرام کرده بود یعقوب بر خویشستن
پیش از آنکه تورات نازل کرده شود
بگویارید تورات را پس بخوانید آن را

فَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّخَذَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بُعْدٍ ذَلِكُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَالِفُونَ ﴿٩٣﴾

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ تَأْتِيهِ الْبَيِّنَاتُ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَكَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩٥﴾

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٦﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَى النَّاسِ لَوْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ تَبِعُونَهَا عِوَجًا وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ

اگر هستید راست گوی (۹۳) .

پس هر که دروغ بندد بر خدا بعد ازین پس آن گروه ایشانند ستم گاران (۹۴) .
بگوراست گفت خدا پس پیروی کنید ملت ابراهیم را حنیفی کیش شده و نه بود از مشرکان (۹۵) .

هر آئینه اول خانه ای که مقرر کرده شد برای مردمان آن ست که درمکه است برکت داده شده و هدایت مردمردمان را (۹۶) .

در آن خانه نشانه های روشن است از آن جمله جای ایستادن ابراهیم (۲) و هر که درآید آنجا ایمن بود و حق خدا ست بر مردمان حج خانه کعبه هر که توانائی دارد رفتن بسوی آن از جهت اسباب راه و هر که کافر شود پس هر آئینه خدا بی نیاز است از عالم ها (۹۷) .

بگوای اهل کتاب چرا کافر می شوید بآیات خدا و خدا حاضر است بر آنچه می کنید (۹۸) .

بگوای اهل کتاب چرا باز می دارید از راه خدا کسی را که ایمان آورد می طلبید

(۱) مترجم گوید یهود بر حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم طعن می کردند که شما دعوی ملت ابراهیم می کنید و آنچه در خاندان ابراهیم نمی خوردند مانند گوشت شتر و شیر آن می خوردید حق تعالی جواب داد که همه چیز حلال بود پیش از نزول تورات الا گوشت و شیر شتر و تحریم گوشت و شیر شتر ملت ابراهیم نیست خاصه بنی اسرائیل بود بسبب تحریم جد ایشان والله اعلم .

(۲) یعنی نقشی که در سنگ ظاهر شده .

عَمَّا كَانُوا ④

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا قُرَيْشًا مِّنَ الَّذِينَ آذَنُوا
الْكِتَابَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كُفْرًا ⑤

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنتُمْ تَكُنْتُمْ عَلَىٰ بَيِّنَاتٍ مِّنْ اللَّهِ وَمِنْكُمْ رَسُولُهُ
وَمَنْ يَعْصِمْ يَأْتِهِ فِتْنَةٌ أَلَمْ يَكُن مَبْدَىٰ إِلَيْنَا صِرَاطُ الْمُتَّقِينَ ⑥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَتَّىٰ يُفْثِتَهُمْ وَلَا تَمُوتُوا
إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ ⑦

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ كُلِّكُمْ وَأُخْرِجَكُمْ مِّنَ الْيَمِينِ
إِلَى الْخِوَانِ وَأَكْنُتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ
مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ⑧

برای آن راه کجی^(۱) و شما با خبراید و
نیست خدا بی خبر از آنچه می کنید (۹۹).
ای مسلمانان اگر فرمان برید گروهی را
از اهل کتاب کافر گردانند شما را بعد
از اسلام شما (۱۰۰).

و چگونه کافر شوید و خوانده می شود
بر شما آیات خدا و در میان شما هست
پیغامبر خدا و هر که چنگ استوار کرد
بخدا پس هر آینه راه نموده شد بسوی
راه راست (۱۰۱).

ای مسلمانان بترسید از خدا حق ترسیدن
از وی و نمیرید مگر مسلمان شده (۱۰۲).

و چنگ زنید به ریسمان خدا^(۲) جمع آمده
و پراکنده مشوید و یاد کنید نعمت خدا را
که بر شماست چون بودید دشمن
یکدیگر^(۳) پس الفت انداخت میان
دلهای شما پس شدید به نعمت خدا
برادر بایکدیگر و بودید برکناره چاله ای
از آتش پس رهانید شما را از آن همچنین
بیان می کند خدا برای شما نشانه های
خود را تا باشد که راه یابید^(۴) (۱۰۳).

(۱) یعنی شبهات می آرید تا نزد مردمان ظاهر شود که کج است .

(۲) به دین خدا .

(۳) یعنی اوس و خزرج و عرب معدیه و یمنیه و عرب و عجم بایک دیگر دشمنی
داشتند .

(۴) یعنی تفرق در اصول دین حرام است که جمعی معتزلی باشد و جمعی شیعه و علی
هذا القیاس .

وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْعُرْوَةِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ
الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦﴾

يَوْمَ تَنفَضُّ وَجُوهٌُ وَأَسْوَدٌ ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ
وُجُوهُُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٧﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وَجُوهُُهُمْ فَبِإِذْنِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَسَلُّوا عَلَىٰ نَفْسِكُمْ بِالْحَقِّ ۖ وَمَا أَلَّفَ
يُرِيدُ لَكُمْ الْغَلَبَةَ ﴿٩﴾

وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ﴿١٠﴾

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

و باید که باشد از شما گروهی که بخوانند
بسوی نیکی و به فرمایند به کار پسندیده
و منع کنند از ناپسندیده و آن گروه ایشانند
رستگاران^(۱) (۱۰۴)

و مباحثید مانند کسانی که پراکنده شدند
و اختلاف بایکدیگر کردند بعد از آنکه آمد
بایشان حجت ها و آن گروه ایشان راست
عذاب بزرگ^(۲) (۱۰۵) .

آن روز که سفید شود یک پاره رویها و
سیاه گردد یک پاره روی ها اما آنانکه سیاه
گشت روی های ایشان بدیشان گفته شود
ایا کافر شدید بعد از اسلام خویش پس
بچشید عذاب را بسبب کافر شدن خویش
(۱۰۶) .

و اما آنانکه سفید شد روی های ایشان پس
در رحمت خدا باشند ایشان در آنجا
جاویدند (۱۰۷) .

این آیات خداست می خوانیم آن
را بر تو برستی و نمی خواهد خدا ستم
کردن بر مردمان (۱۰۸) .

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و
آنچه در زمین است و بسوی خدا باز
گردانیده می شود همه کارها (۱۰۹) .

هستید شما بهترین امتی که بیرون آورده
شد^(۳) برای مردمان می فرماید بکار

(۱) یعنی واجب بالكفایه است که جمعی بامر معروف و نهی از منکر قیام نمایند .

(۲) یعنی مانند یهود و نصاری مشرک که هفتاد و چند فرقه گشتند .

(۳) یعنی مقرر کرده شد .

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ كَانُوا خَيْرًا لَهَمَّ مِنْهُمْ الْتَوْبُونَ
وَأَكْثَرُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾

پسندیده و منع می کنید از ناپسندیده
و باور میدارید خدا را و اگر ایمان
می آوردند اهل کتاب هر آینه بهتر می بود
ایشان را بعضی از ایشان مسلمانند و
اکثر ایشان بدکاراند (۱۱۰) .

لَنْ يَكْفُرُوكُمْ إِلَّا أَذَىٰ وَإِنْ يُمَارِكُواكُمْ يُوْثِقُواكُمْ
الْأَسْرَ ثُمَّ لَا يُنصَرُونَ ﴿١١١﴾

هرگز زیان نه رسانند به شما مگر آنکه
رنجی^(۱) و اگر کارزار کنند با شما پشت
بسی شما کنند^(۲) باز نصرت داده نه
شوند (۱۱۱) .

ضَرَبْتُ عَلَيْهِمُ الذِّكْرَ آيِينَ مَا لِقَوْمِ الْأَعْجَلِ مِنَ اللَّهِ
وَحَبْلٌ مِنَ النَّاسِ وَبَاءَ وَبِقَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَضَرَبْتُ عَلَيْهِمُ
السَّكَنَةَ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوْا
وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾

زده شد برایشان خواری هر جا که یافته
شوند مگر بدست آویزی از خدا و دست
آویزی از مردمان^(۳) و باز گشتند بخشمی
از خدا و زده شد برایشان ناداری، این
بسبب آنست که کافر می بودند بآیات خدا
و می کشتند پیغامبران را بناحق این بسبب
گناه کردن ایشان ست و بسبب آنکه
از حد می گذشتند (۱۱۲) .

لَيُسْوَءَ أَعْيُنُ أَهْلِ الْكِتَابِ أَمَةً قَائِمَةً يَتَسَلُونَ
آيَاتِ اللَّهِ أَنْاءَ الْبَيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾

برابر نیستند همه از اهل کتاب گروهی
هست ایستاده^(۴) می خوانند آیات خدا را
در اوقات شب و ایشان سجده می کنند^(۵)
(۱۱۳) .

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ يُؤْمِنُونَ

باور میدارند خدا را و روز قیامت را و

(۱) یعنی بسبب زبان درازی .

(۲) یعنی بگریزند .

(۳) یعنی مگر بعهد و ذمه .

(۴) یعنی راست کردار .

(۵) یعنی آنانکه از ایشان مسلمان شده مانند عبدالله بن سلام .

يَا بَعْرُوفَ وَيَتَهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ
فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ①

وَمَا يَدْعُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ②

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِنْ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ③

مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا
صِرَاطٌ مَسْتَوٍ خَرَّتْ قَوْمٌ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَمْلَكَتْهُ وَمَا
ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ④

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَاطِلَةً مِنْ دُونِكُمْ
لَا يَأْتِيَنَّكُمْ جِبَالٌ مِنْ دُونِهَا وَمَا عَنْتُكُمْ كَذَبَتْ الْبُغْضَاءُ
مِنْ أَقْوَابِهِمْ وَمَا غُنِّيْكُمْ عَنْكُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ⑤

هَآؤُنْكُمْ أُولَآءِ تُجَاهِدُونَ لَهُمْ يُجَاهِدُونَكُمْ وَلَوْ مِنْكُمْ يٰأَيُّهَا

می فرمایند بکار پسندیده و منع می کنند
از ناپسندیده و سبقت می کنند در نیکی ها
و ایشان از شائسته کارانند (۱۱۴) .

و آنچه می کنند از نیکی پس نا قدر شناسی
کرده نه شود بایشان به نسبت آن عمل و
خداداداناست به پرهیز گاران (۱۱۵) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند دفع نکند
از ایشان مالهای ایشان و نه فرزندان ایشان
از عذاب خدا چیزی را و ایشانند دوزخیان
ایشان در آنجا جاویدند (۱۱۶) .

مثال آنچه خرج می کنند درین زندگانی
دنیا مانند مثال بادبست که در آن سرمای
سخت است برسید زراعت گروهی را که
ستم کردند بر خویشان پس نابود ساخت
آن را و ستم نه کرد برایشان خدا و لیکن
بر خویشان ستم می کردند (۱) (۱۱۷) .

ای مسلمانان دوست پنهان مگیرید غیر از
خویش (۲) کوتاهی نمی کنند در فتنه انگیزی
میان شما دوست داشتند رنج شمارا هر
آئینه ظاهر شد دشمنی از دهان ایشان
و آنچه پنهان کرده است سینه های ایشان
سخت تراست هر آئینه بیان کردیم برای
شمانشانه ها اگر دانا هستید (۱۱۸) .

آگاه شوید شما ای قوم که دوست
میدارید ایشان را ایشان درست

(۱) حاصل آنست که صدقات ایشان نابود می شود .

(۲) یعنی از غیر مسلمانان .

كُلَّهِ وَلِذَلِكَ قُلُوبُكُم مَّا تَلَوْنَا آيَاتُهَا وَلَئِنْ لَمْ تَرْكَبُوا أَسْوَاقَ الْبِغْيَةِ لَكُنْتُمْ أَفْكَرًا ۝
الْكَافِرِينَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُؤْتُوا أَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الْقُدُورِ ۝

إِنْ تَسْتَكْبِرُوا تَسْأَلُونَ عَنْ عِلْمِ رَبِّكُمْ فَسَأَلْتُ عَنْ عِلْمِ رَبِّكُمْ وَلَئِنْ لَمْ تَنْتَهِوا أَنْ تُكْفِرُوا بِالْأَيْدِي الَّتِي كَفَرْتُمْ كُنْتُمْ
سَاءَ قَوْمًا ۝ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝

وَلِذَلِكَ قُلُوبُكُم مَّا تَلَوْنَا آيَاتُهَا وَلَئِنْ لَمْ تَرْكَبُوا أَسْوَاقَ الْبِغْيَةِ لَكُنْتُمْ أَفْكَرًا ۝
الْكَافِرِينَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُؤْتُوا أَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الْقُدُورِ ۝

إِذْ هَمَّتْ طُلُوفُ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنْ يَنْفُذَ اللَّهُ الْغُلَّةَ فِی الْبَحْرِ مَلْأَهُمْ لَحِيدًا عَلَى

نمی دارند شمارا و ایمان می آرید همه کتاب
الهی و ایشان چون ملاقات کنند با شما
گویند ایمان آوردیم و چون تنها بشوند
بگزند بر شما انگشتان خود را از خشم بگو
بمیرید بسبب خشم خویش هر آئینه خدا
دانا است بآنچه در سینه هاست (۱۱۹) .

اگر برسد به شما نعمتی ناخوش
کنند ایشان را و اگر برسد به شما سختی
خوشحال شوند بآن و اگر شکیبائی کنید
و پرهیزکاری ننمایید هیچ زیان نه رساند
بشما مگر ایشان هر آئینه خدا بآنچه
می کنند در برگرفته است (۱) (۱۲۰) .

و یاد کن آنگاه که پگاه بیرون آمدی از میان
اهل خانه خود می نشاندی مسلمانان
را در جایگاهها برای جنگ و خداشنوای
دانا است (۲) (۱۲۱) .

آنگاه که خواستند دو فرقه از شما که بزدلی

(۱) در غزوة احد اهل نفاق میل کردند با آنکه در شهر متحصن شوند و اصحاب
خواستند که بیرون آمده جنگ کنند بعد از آنکه هزیمت واقع شد منافقان این را
علی طعن گرفتند و وقت جنگ حضرت پیغامبر بر بالای کوهی جماعتی را مقید
ساختند که ازین جانب نبینند چون آثار فتح ظاهر شدن در گرفت آن جماعت در پی
غنیمت افتادند و عصیان پیغمبر کردند بشومی این عصیان هزیمت بر مسلمانان
افتاد و همه فرار کردند الا ماشاء الله خبر شهادت حضرت پیغامبر شائع شد منافقان
قصد ارتداد کردند پس در جواب طعن منافقان و عتاب خلاف امر کنندگان
و تشنیع بیوفایان حق سبحانه نازل کرد .

(۲) و یاد کن زمانی را که بامداد از میان خانواده خود بیرون رفتی و پایگاههای جنگ
را برای مسلمانان مهیا میکردی (مصحح) .

اللَّهُ فَكَيْفَ يُؤْمِنُونَ ﴿١٢١﴾

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِدَاوُدَ إِذْ قَالَ يَا آدَمُ اسْكُنْ أَهْلَ الْجَنَّةِ
مَعَ زَوْجِكَ وَآوْدُكُمُ اللَّهُ تَعَالَى ﴿١٢٢﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُبَدِّلَ اللَّهُ رَجُلًا بِثَلَاثَةِ
أَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُزَوَّلِينَ ﴿١٢٣﴾

بَلَىٰ إِنَّ كُفْرَهُمْ وَاسْتَعْصَمُوا بِآيَاتِهِمْ مِنْ قَوْمِهِمْ هَذَا
يُبَدِّلُ اللَّهُ رَجُلًا بِمِثْلِهِ أَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٤﴾

وَتَجَعَلَهُ اللَّهُ لِلْبَشَرِ لَكُمْ وَلِيًّا تَطْمَئِنُّ قُلُوبُكُمْ بِهِ وَمَا
النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٥﴾

لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا
خَاسِرِينَ ﴿١٢٦﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ
وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٧﴾

وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَعْفُورِينَ يُشَاءُ

کنند و خدا کارساز ایشان بود و بر خدا باید
که توکل کنند مسلمانان^(۱) (۱۲۲) .
و هر آئینه خدا فتح داد شمارا روز بدر و شما
خوار بودید پس به ترسید از خدا تا بود که
شکر گذاری کنید (۱۲۳) .

چون می گفتی به مسلمانان آیا کفایت نه
خواهد کرد شمارا که امداد کند شمارا
پروردگار تان به سه هزار کس از
فرشتگان فرود آورده شده (۱۲۴) .

بلی اگر صبر کنید و پرهیزگاری نمائید
بیایند کافران بسوی شما باین جوش
خود امداد کند شمارا پروردگار شما به
پنج هزار کس از فرشتگان نشان مندرده
(۱۲۵) .

و نه ساخت خدای تعالی این مدد را مگر
برای مژده دادن شما و برای آنکه آرام گیرد
دلهای شما بآن و نیست فتح مگر از نزد
خدا غالب استوارکار (۱۲۶) .

چنین کرد تا هلاک کند طائفه ای را از
کافران یا مغلوب سازد ایشان را پس باز
گردند به مراد نارسیده (۱۲۷) .

نیست ترا ازین کار چیزی یا بمهربانی توبه
ایشان را می پذیرد یا غالب کند ایشان را
زیرا که ایشان ستمگارند (۱۲۸) .

و خدا راست است آنچه در آسمان هاست و

(۱) یعنی بنی سلمه و بنی حارثه که خیال فرار بخاطر ایشان گذشته بود باز
خدای تعالی ایشان را از جبن محفوظ داشت .

وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمُ الَّتِي كَسَبْتُمْ عَنْ ظَهْمِكُمْ ۖ كَيْفَ تُحِبُّونَ ﴿٣٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُم بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٣١﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٣٢﴾

وَسَائِرُ غَوَاةٍ إِلَى مَغْفِرَةٍ لِّمَن تَرَىٰ وَجْهَهُ عَرِضًا الشَّمْسُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْعَالَمِينَ ﴿٣٣﴾

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ كَلِمَةً أَثَمْتُهَا إِلَى اللَّهِ قَامُوا تَوْبَةً وَآخَرَةً وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَذَكِّرُونَ ﴿٣٥﴾

أُولَٰئِكَ جَزَاءُ الْوَعْدِ لِمَن كَانَ يَمُورُ ۖ جَزَاءُ بَعْثِ النَّفْسِ فِي جَنَّتِ جَعْرِی مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْفُسُ خَالِدِينَ فِيهَا وَلَهُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣٦﴾

قَدْ خَلَقْتُ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنًا فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ

آنچه در زمین است می آموزد هر کرا خواهد و عذاب می دهد هر کرا خواهد و خدا آمر زنده مهربان است (۱۲۹) .

ای مومنان بخورید سود را چند برابر تو برتر و بر رسید از خدا تا باشد که رستگار شوید (۱۳۰) .

و پناه گیرید از آن آتش که آماده کرده شده است برای کافران (۱۳۱) .

و فرمان برید خدا را و پیغامبر را تا باشد که بر شما مهربانی کرده شود (۱۳۲) .

و شتاب کنید بسوی آمرزش از پروردگار خویش و بسوی بهشتی که پهنائی آن مانند آسمان ها و زمین است آماده کرده شده است برای پرهیز گاران (۱۳۳) .

آنانکه خرج می کنند در آسایش و سختی و فرو خوردن گان خشم و عفو کنند گان تقصیر از مردمان و خدا دوست می دارند نیکوکاران را (۱۳۴) .

و آنانکه چون کار زشت کنند یا ستم کنند بر خود یاد کنند خدا را پس آمرزش خواهند برای گناهان خود و کیست که پیامرزد گناهان را مگر خدا و به آنچه کردند دانسته اصرار نورزیدند (۱۳۵) .

آن گروه پاداش ایشان آمرزش است از پروردگار ایشان و بوستانهایی که می رود زیر آن جویها جاویدند در آن جا و نیک است اجر اطاعت کنندگان (۱۳۶) .

هر آئینه گذشته است پیش از شما واقعه های آنانی که پیش از شما بودند، پس

فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١٣٧﴾

سیر کنید در زمین و بینگرید که چگونه بود آخر کار تکذیب کنندگان (۱۳۷) .

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾

این پیامی است برای مردمان و هدایتی و پندی برای پرهیزگاران (۱۳۸) .

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

وسست مشوید و اندوهناک مباشید و شما نباید غالب اگر مسلمان هستید (۱۳۹) .

إِنْ يَسْأَلْكُمُ قَوْمٌ فَقَدْ مَكَسَ الْقَوْمِ قُرْآنٌ مِّثْلُهُ ۖ

اگر پرسد شمارا زخمی پس رسیده است جماعت کافران را زخمی مانند آن^(۱) و این

وَبِذَلِكَ الْآيَاتِ يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنَّا الْغَائِبَاتِ وَيُعَلِّمَ اللَّهُ

حادثه ها که می گردانیم آن را در میان مردمان برای فوائد بسیار و تا متمیز سازد

الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنكُمُ شُهَدَاءَ ۚ وَاللَّهُ

خدای مومنان را و شهید گرداند بعضی را از شما و خدا دوست نمی داردستمگاران

لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

را (۱۴۰) .

وَلِيُخَيِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمُحَقَّ الظَّالِمِينَ ﴿١٤١﴾

و تا که سره و خالص کند خدا مسلمانان را^(۲) و نابود سازد کافران را (۱۴۱) .

أَمْرٌ حَسْبُكُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ

آیا گمان کردید که در آئید به بهشت و هنوز متمیز نه ساخته است خدا مجاهدان را

جَاهِدُوا مِنكُمْ وَيَعْلَمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٢﴾

از شما و پیش از آنکه متمیز سازد صابران را (۱۴۲)

وَلَقَدْ كُنتُمْ تَمَنَّونَ الْوَيْتَ مِنْ قَبْلُ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ

و هر آئینه شما آرزومی کردید مرگ را^(۳) پیش از آنکه ملاقات آن کنید پس دیدید

رَأَيْتُمُوهُ وَأَنتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾

آن را و (در حالیکه) شما می نگریستید (۱۴۳) .

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ

و نیست محمد مگر پیغمبر هر آئینه گذشته

(۱) یعنی در بدر .

(۲) یعنی ذنوب ایشان را محو کند .

(۳) یعنی شهادت را .

أَقَامِينَ مَاتَ أَوْ قُتِلَ أَعْتَابَكُمْ ذَمُّ مَنْ
يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَصُرَ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي
اللَّهُ الشَّكِرِينَ ⑤

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كَتَبَ مُوَدَّلًا
وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ
ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَيَجْزِي الشَّكِرِينَ ⑥

وَكَايُنَ مِنْ قَبِي ثَمَلِ مَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرٌ فَمَا
وَهَلُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا
وَمَا اسْتَكْبَرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْهَادِينَ ⑦

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا
وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ⑧

فَاتَّخَذَهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ⑨

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا

اند پیش از وی پیغامبران آیا اگر بمیرد
یا کشته شود برمی گردید برپاشنه های
خود^(۱)؟ و هر که برگردد برپاشنه های خود
پس هیچ زیان نه رساند خدا را و خدا ثواب
خواهد داد شکر گذاران را (۱۴۴) .

و نیست هیچ شخصی را که بمیرد
الاباراده خدا نوشته شده است مقید
بقید وقت و هر که خواهد جزای دنیا
بدهیمش از ثواب دنیا و هر که خواهد
جزای آخرت بدهیمش از ثواب آخرت
و بزودی جزای نیک خواهیم
داد سپاسگذاران را (۱۴۵) .

و بسا پیغامبر که قتال کردند با کفار همراه
او خدا پرستان بسیار، پس سستی نه
کردند بسبب مصیبتی که ایشانرا رسید
در راه خدا و ناتوانی نه کردند و بیچارگی
نه نمودند و خدا دوست می دارد صابران
را (۱۴۶) .

و نبود سخن این خدا پرستان بجز آنکه
گفتند ای پروردگار ما بیا مرز ما را گناهان
ما را و از حد گذشتن ما در کار خود و استوار
کن پاهای ما را و نصرت ده ما را بر قوم
کافران (۱۴۷) .

پس عطا کرد خدا ایشان را جزای نیک
در دنیا و جزای نیک در آخرت و خدا
دوست می دارد نیکوکاران را (۱۴۸) .

ای مومنان اگر فرمان برداری کافران کنید

يُرْذِلْكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خِيسِرِينَ ①

بَلِ اللّٰهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ الْمَوْلِيْنَ ②

سَلِّقْ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرَّعَبَ بِمَا أَشْرَكُوا
بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانٌ وَمَا لَهُمُ النَّارُ وَ
يَسْ مَثْوَى الْكَافِرِينَ ③

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللّٰهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحْسُرُوهُم بِأَذِينَهُ
حَتَّىٰ إِذَا فُشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأُمُورِ وَعَصَيْتُمْ
مِّنْ بَعْدِ مَا أَرْسَلَكُمْ مَّا تُحِبُّونَ مِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ
الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ
عَنهُم لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ وَاللّٰهُ
ذُو فَضْلٍ عَلَىٰ الْبَٰلِغِينَ ④

إِذْ تَصْعَدُونَ وَلَا تَسْلُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ وَالرَّسُولُ
يَدْعُوكُمْ إِلَىٰ أَخْرَاكُمْ فَأَقَابَكُمْ عَنِ الْغَيْمِ يَكِيدُ
تَخْرِبُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ
وَاللّٰهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ⑤

باز گردانند شمارا برپاشنه های شما پس
باز گردیدزبان کارشده (۱۴۹) .

بلکه خدا یاری دهنده شماست و او
بهترین یاری دهندگان است (۱۵۰) .

خواهیم انداخت دردل کافران بزدی
بسبب آنکه شریک مقرر ساختند بان خدا چیزی
را که هیچ حجت قرونه آورده است خدا
برای او و جای ایشان دوزخ است و او بد
اقامت گاه است ستمگاران را (۱۵۱) .

وهر آئینه راست کرد خدا درحق شما
وعده خود را چون می کشید کافران را
بحکم خدا تا وقتی که بزدی کردید و نزاع
کردید در کار خویش و نافرمانی کردید
بعد از آنکه عطا نمود به شما آنچه می
خواستید از شما کسی بود که می خواست
دنیا را و از شما کسی بود که می خواست
آخرت را آنگاه باز گردانید شمارا از
ایشان^(۱) تا امتحان کند شمارا و هر آئینه
در گذرانید از شما و خدا صاحب رحمت
است بر مومنان (۱۵۲) .

آنگاه که دور می رفتید در گریختن و متوجه
نمی شدید بر هیچ کس و پیغامبر می
خواند شمارا در جماعت که پس پشت
شما بود پس جزا داد شمارا باندوهی
بالای اندوهی این پند دادن برای آنست
تا اندوهناک نشوید بر آنچه از دست

لَمْ أَنْزَلْ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنَةً لَعَسَا يُغْنِيَ عَنْكُمْ
 مِنْكُمْ وَأَمَّا قَدْ أَهْلَكْتُمْ أَنْفُسَكُمْ يُظُنُّونَ يَأْتِيهِمْ مِنَ الْحَقِّ
 كُلُّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنْ
 الْأَمْرُ كُلُّهُ لِلَّهِ يُفْعَلُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ أَلا يُبْذَلُونَ لَكَ يَقُولُونَ
 لَوْ كُنَّا لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ لَقَاتَلْنَا عَنْهُمْ قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بَيْتِهِمْ
 لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبَيِّنَ
 اللَّهُ تَأْتِي صُدُورِكُمْ وَلِيُبَيِّنَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنَّهُ عَلِيمٌ
 بِذَاتِ الصُّدُورِ ⑤

شمارفت و نه بر آنچه رسید بشما و خدا
 باخبر است بآنچه می کنید (۱۵۳) .

باز فرود آورد بر شما پس از اندوه ایمنی که
 پینکی بود می پوشید گروهی را از شما
 و گروهی دیگر بودند که اندوهناک ساخته
 بود ایشان را فکر خویشتن گمان می کردند
 بخدا گمان باطل چون گمان اهل جاهلیه
 (یعنی اهل کفر) می گفتند آیه است ما را
 از این کار هیچ چیزی^(۱) بگوید رستیکه همه
 کار خدا راست پنهان می دارند در دل
 خویشتن آنچه آشکار نمی کنند برای تو
 می گویند اگر بودی ما را از این کار چیزی
 کشته نمی شدیم درین جا بگو اگر می
 بودید در خانه های خویش هر آئینه بیرون
 می آمدند کسانی که مقدر شده است
 برایشان کشته شدن بسوی کشتن گاه
 خویش^(۲) و تا باز ماید خدا آنچه در سینه
 شما است و تا که سره و خالص کند آنچه
 در دلهای شما است و خدا دانا است بآنچه
 در سینه ها است (۱۵۴) .

هر آئینه کسانی که رو گردانیدند از شما
 روزی که بهم آمدند دو جماعت^(۳) جز این
 نیست که لغزاید ایشان را شیطان بشومی
 بعضی آنچه کردند و هر آئینه عفو کرد خدا

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ
 الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ
 اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑥

(۱) یعنی درین کار ما را اختیار نیست و به تدبیر ما کار نمی کنند .

(۲) و این کار برای آن کرده شد که در علم الهی مقدر بود .

(۳) یعنی کافران و مسلمانان .

از ایشان هر آئینه خدا آمرزنده بُردبار است
(۱۵۵).

ای مومنان مباشید مانند آنانکه کافر شدند
و گفتند در حق برادران خویش وقتی که
سفر کنند در زمین یاباشند بجهاد بیرون
آمده^(۱) اگر می بودند ایشان نزد ما
نمی مردند و کشته نمی شدند تا گرداند خدا
این سخن را خسرتی در دل های ایشان
و خدا زنده می کند و می راند و خدا بآنچه
می کنید بیناست (۱۵۶).

و اگر کشته شدید در راه خدا یا مُردید هر
آئینه آمرزشی از خدا و بخشایشی بهتر است
از آنچه جمع می کنند (۱۵۷).

و اگر مُردید یا کشته شدید البته بسوی
خدا برانگیخته خواهید شد (۱۵۸).

پس به سبب مهربانی از خدا نرم شدی
برای ایشان و گرمی بودی درشت
خوسخت دل پراکنده می شدند
از دور و بر تو پس در گذر از ایشان
و آمرزش خواه برای ایشان و مشورت کن
بایشان درین کار پس آنگاه که قصد محکم
کردی پس اعتماد کن بر خدا هر آئینه خدا
دوست می دارد توکل کنندگان را (۱۵۹).

اگر نصرت دهد شمارا خدا هیچکس
غالب نیست بر شما و اگر بنیر نصرت
و اگذار شمارا پس کیست که نصرت
دهد شمارا بعد از وی و بر خدا باید که

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا كَافِرِينَ كَفَرُوا وَأَقَالُوا
لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا قَرَّبُوا إِلَى الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا عَنْهَا كُفْرًا
عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَقَاتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي
قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ⑤

وَلَيْنَ قَاتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مِتُّمْ لَیَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ
وَرَحْمَةً خَيْرٌ لِّمَا يَجْمَعُونَ ⑥

وَلَيْنَ مِتُّمْ أَوْ قَاتِلْتُمْ لِرَأْسِ اللَّهِ تُخْشَرُونَ ⑦

فَمَا رَحْمَةً مِنَ اللَّهِ لَبِئْسَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ قُلُوبًا عَلَى الْقُلُوبِ
لَا لَفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ
وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ⑧

إِنْ يَنْصُرْكُمْ اللَّهُ فَلاَ غَالِبَ لَكُمْ فَإِنْ يَخُذْ لَكُمْ فَسِنَّ ذَ الَّذِي
يَنْصُرْكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ⑨

(۱) یعنی چون بمیرند درین حالت .

توکل کنند مسلمانان (۱۶۰) .

و هرگز خیانت نبی رانشاید و هر که خیانت کند خواهد آورد آن چیز را که خیانت کرده است بروز قیامت^(۱) پس تمام داده شود هر شخصی راجزای آنچه کرده است و ایشان ستم کرده نشوند^(۲) (۱۶۱) .

آپاکی که در پی خوشنودی خدا ست باشد مانند کسی که بازگشت بخشم خدا و جای اودوزخ است و بدجائی است (۱۶۲) .

ایشان دارای مراتب اند نزد خدا و خدا بیناست بآنچه می کنند (۱۶۳) .

هر آئینه نعمت فراوان داد خدا بر مومنان آنگاه که فرستاد در میان ایشان پیغمبری از قوم ایشان می خواند برایشان آیات خدا و پاک سازد ایشان را و می آموزد ایشان را کتاب و علم و هر آئینه بودند پیش ازین در گمراهی آشکار (۱۶۴) .

آیا چون رسید به شما مصیبتی که بدست آورده بودید دوچند از آن گفتید از کجا آمد این مصیبت بگو که آن از نزد نفوس شماست هر آئینه بخدا بر همه چیز تواناست (۱۶۵) .

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكْفُرَ وَمَنْ يُكْفُرْ يَأْتِ بِمَا كَفَرُ
الْقِيَمَةِ كَمَنْ تَوَلَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ⑩

أَقِمْنَ أَثْمَارَ رِضْوَانِ اللَّهِ كُنَّ يَأْتِيَنَّ سَخِطَ مِنَ اللَّهِ وَمَا لَهُ
جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ⑪

هُمُ ذَرِيعَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِعْرٍ بِمَا يَعْمَلُونَ ⑫

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ
يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ⑬

أَوَلَمْ أَصَابَكُم مَصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا قُلْتُمْ أَنْ هَذَا
قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ⑭

(۱) یعنی بر سر برداشته .

(۲) مترجم گوید چون حضرت صلی الله علیه وسلم متصرف بودند در غنیمت این آیت نازل شد تا کسی گمان خیانت نه کند .

وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَيَإِذْنِ اللَّهِ وَلِيَعْلَمَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٦﴾

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ لَهُمْ آيَاتٍ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أَوْ أَدْعَاؤُهُ قَالَ لَا تُلَاقُوا عَدُوَّكُمْ وَقَاتِلُوا حَتَّى يَخْرُجَ
يَوْمَئِذٍ أَكْثَرُ مِنْهُمْ إِلَّا يُقُولُونَ بِأَفْوَهِهِمْ تَالِيَسَ
فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾

الَّذِينَ قَالُوا لِلَّذِينَ هُمْ وَقَعْدُوا لَوْ أَطَاعُوا مَا نَفِئُوا قُلْ
قَدْ رَدَّ اللَّهُ عَنْكُمْ أَلْفُ مِائَةِ أَلْفٍ إِنَّكُمْ عَنْ صَلَاتِكُمْ ﴿١٦٨﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَالَهُمْ هَلْ تَعْمَلُونَ
بِعِنْدَارِهِمْ يَرْزُقُونَ ﴿١٦٩﴾

لَرَجِيْنٌ بِمَا أَنَّهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَشِرُّونَ بِالَّذِينَ لَهُمْ
يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْقِهِمْ أَذَلُّوا عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾

و آنچه رسید به شما روزیکه بهم
آمدند دو گروه پس باراده خدا بود
و تا تمیز سازد مومنان را (۱۶۶) .

و تا تمیز سازد آنان را که متفق شدند و
گفته شد ایشان را بیایید بچنگید در راه
خدا یا دفع کنید کافران را (۱) گفتند
اگر می دانستیم جنگ کردن (۲) هر آینه
پرووی شما می کردیم این گروه بسوی
کفر آن روز نزدیک تر بودند نسبت به
ایشان بجانب ایمان می گویند بدهان های
خویش آنچه نیست دردل های ایشان
و خدا داناتر است بآنچه می پوشند (۱۶۷) .

آنانکه خود از جنگ باز نهشته گفتند در حق
برادران خویش که اگر فرمان مامی بردند
کشته نمی شدند بگو دفع کنید از خویش
مرگ را اگر هستی در است گور (۱۶۸) .

و مرده گمان مکن کسانی را که کشته
شدند در راه خدا بلکه زنده اند نزد
پروردگار خویش روزی داده می شوند
(۱۶۹) .

شادان بآنچه عطا کرده است خدا ایشان
را از فضل خود و خوش وقت می شوند
به آنانکه بایشان نه پیوسته اند از پس
ایشان به سبب آنکه هیچ ترس نیست
برایشان و نه ایشان اند و هناك شوند (۱۷۰) .

(۱) یعنی از بلاد خویش .

(۲) یعنی مصلحت می دانستیم .

يَسْتَبِشِرُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلِهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِلُّ الْقَوْمَ الْمُؤْمِنِينَ ①

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِقَوْلِ الرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْعُ الَّذِينَ أَحْسَنُوا لِمَهُمْ وَالْقَوْلُ الْجَرُّ عَظِيمٌ ②

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ③

فَاذْكُرُوا بِنِعْمَةِ رَبِّكُمْ الَّتِي أَنْتُمْ يُسْوِّغُونَ ④
رِضْوَانِ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ⑤

إِنَّمَا ذِكْرُ الشَّيْطَانِ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ لَا تُلَاقُوا لَهُمْ جُحُودًا ⑥
إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ⑦

خوش وقت می شوند به نعمت خدا و فضل او و بآنکه خدا ضائع نمی کند مزد مومنان را^(۱) (۱۷۱) .

کسانی که قبول کردند حکم خدا و رسول را بعد از آنکه رسیده بود بایشان زخم، برای کسانی ازین جماعت که نیکوکاری و تقوی کرده اند مزد بزرگ است (۱۷۲) .

آنانکه گفتند بایشان مردمان (که کافران) لشکر جمع کرده اند برای شما پس به ترسید از آن لشکر ها پس زیاده کرد این سخن ایمان ایشان را و گفتند پس است مارا خدا و نیک کار گزار است (۱۷۳) .

پس باز گشتند این مسلمانان به نعمتی از خدا و فضل او نه رسید بایشان هیچ آسیبی و پیروی حوشنودی خدا کردند و خدا صاحب فضل بزرگ است (۱۷۴) .

جزاین نیست که این خبردهنده شیطانست می ترساند دوستان خود را^(۲) پس شما مترسید از کافران و به ترسید از من اگر

(۱) مترجم گوید در احد مسلمانان و کفار باهم عهد بستند که وعده گاه قتال میان

ایشان سال آینده سوق بدر باشد چون موسم سوق بدر رسید کفار شخصی را فرستادند جمعیت ایشان بیان کرده مسلمانان را در حیز توقف اندازد با وجود آن جماعتی از مسلمانان همراه آنحضرت پرآمدند و بدر رسیدند و در تجارت سودها یافتند و هیچ يك از کفار مزاحم ایشان نشد و این غزوه را بدر صغری میگویند خدا در مدح ایشان می فرماید .

(۲) یعنی ضعیف اسلام را .

مومن هستید (۱۷۵) .

و اندوهگین نه کنند ترا (یا محمد) آنانکه می شتابند در نصرت کفر هر آئینه ایشان هیچ زیان نه رسانند خدارا^(۱) می خواهد خدا که نه دهد ایشان راهیچ بهره در آخرت و ایشان راست عذاب بزرگ (۱۷۶) .

هر آئینه آنانکه خریدند^(۲) کفر را عوض ایمان هیچ زیان نه رسانند خدارا و ایشان راست عذاب درد دهنده (۱۷۷) .

و گمان نه کنند کافران که مهلت دادن ما ایشان را بهتر است در حق ایشان جزاین نیست که مهلت می دهیم ایشان را تا زیاده شوند در گناهکاری و ایشان راست عذاب خوار کننده (۱۷۸) .

هرگز نه گذارد خدا مسلمانان را بر آن حال که شما هستید بر آن تا آنکه جدا کند ناپاک را از پاک و هرگز مطلع نه کند خدا شمارا بر غیب ولیکن خدا بر می گزیند از پیغامبران خود هرکرا خواهد پس ایمان آریده خدا و پیغامبران او و اگر ایمان آرید و یرهیزگاری کنید شمارا باشد مزد بزرگ (۱۷۹) .

و باید که گمان نکنند آنانکه بخل می کنند بآنچه عطا کرده است خدا ایشان را از فضل خود این بخل را بهتر برای

وَلَا يَحْزَنُكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَنُفَضِّرُوا اللَّهُ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ①

إِنَّ الَّذِينَ اسْتَرَوْا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنُفَضِّرُوا اللَّهُ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ②

وَلَا يَحْزَنُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّا نَمُنُّ لَهُمْ بِبَرٍّ أَدْنَىٰ لِّمَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ③

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَكْفِي مِنْ رَسُولٍ مَنْ إِيَّاهُ تَوَكَّلْتُمْ وَأَلِيسَ بِبَرٍّ غَافٍ ④

وَلَا يَحْزَنُ الَّذِينَ يَخْلَوْنَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُمْ خَيْرٌ لِّمَنْ بَلَّ هُمْ لَّهُمْ سَيِّئُونَ

(۱) یعنی دین او را .

(۲) یعنی اختیار کردند .

لَا يَخْلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَ لِمَن مِّثْرَاتُ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ يَمُنُّكَونَ حَبِيرٌ ⑤

خویش بلکه اویدست برای ایشان نزدیک
است که بر شکل طوق پوشانیده شود
ایشان را آنچه بحل کرده اند بآن روز
قیامت^(۱) و خدا راست میراث اهل
آسمانها و زمین و خدا بآنچه می کنید
دانا است (۱۸۰).

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَعِيرٌ وَ عَنِ
أَعْيُنِنَا سَتَلْبَسُ مَا قَالُوا وَ قَتَلَهُمُ الْكُفْيَاءُ يُعَيِّرُ حِينَ
وَقَوْلُ دُوقُوا عَذَابَ الْخَيْرِ ⑥

هر آینه شنید خدا سخن آنانکه گفتند که
خدا فقیر است و ما توانگریم^(۲) خواهیم
نوشت آنچه گفتند و بنویسیم کشتن ایشان
پیغمبران را بشا حق و بگوئیم بچشید
عذاب سوزنده را (۱۸۱).

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ لِلَّهِ لَيْسَ
بِقَلَامٍ الْغَيْبِ ⑦

این عذاب بسبب عملی است که پیش
فرستاده است دست های شما و بسبب
آست که خدا ستم کننده نیست بر
بندگان (۱۸۲).

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَمَدٌ إِلَيْنَا أَلَا تَوَدُّونَ لِرَسُولٍ
حَتَّى يَأْتِيَنَا بَعْرَانِ تَأْكُلُهُ النَّارُ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ
مِّنْ قَبْلِ يَأْتِيَنَا وَ بِالَّذِي قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑧

آنانکه گفتند که خدا حکم فرستاده است
بسوی ما که ایمان نیاریم به هیچ پیغامبر
تا آنکه بیارد ما را قربانی که بخورد او را
آتش^(۳) بگو آوردند نزد شما پیغامبران پیش
از من معجزه ها و آن را نیز که شما گفتید
پس چرا کشتید ایشان را اگر هستید
راست گو (۱۸۳).

لَوْ كَذَّبُواكَ فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِّنْ قَبْلِكَ جَاءُوا

پس اگر بدروغ نسبت کردند ترا پس
بدروغ نسبت کرده شدند پیغامبران

(۱) یعنی آن مال را بصورت مار کرده در گردن ایشان اندازند .

(۲) یعنی چون یهود شنیدند اقرضوا الله گفتند ما غنی ایم و خدا فقیر است والله اعلم .

(۳) یعنی گوسفندی که از غیب آتش او را بردارد .

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ۝

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ الْجُؤَرَ
يَوْمَ الْبَيْعَةِ فَمَنْ رُجِرَ عَنْ التَّائِبِينَ
الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ
الْعُرُورِ ۝

لَتُبْلَوُنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ
مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ
أَشْرَكُوا أَذَىٰ كَثِيرًا وَلَٰكِن تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ
ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ۝

وَرِثَ اللَّهُ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ إِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ
لِلْعَالَمِينَ وَأَلَا تَحْكُمُونَ فَنَبَذْنَاهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ
وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبُخْسَ مَا يَشْتَرُونَ ۝

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْغِي حُونَ بِمَا أَتَوْا يُحِبُّونَ أَن يَتَحَدَّوْا
بِمَالِهِمْ يَفْعَلُوا أَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

پیش از تو آوردند حجت هارا و صحیفه
هارا و کتاب روشن را (۱۸۴) .

هر نفسی چشمنده موت است و جزاین
نیست که تمام داده خواهید شد مزد
خویش را روز قیامت پس هر که
دورداشته شد از دوزخ و درآورده شد به
بهشت پس هر آئینه بمراد رسید و نیست
زندگانی دنیا مگر بهره فریبنده (۱۸۵) .

البته آزمائش خواهید کرده شود شمارا
در مالهایتان و جانهایتان و خواهید شنید از
آنانکه کتاب داده شده اند پیش از شما
و از مشرکان سرزنش بسیار و اگر صبر
کنید و پرهیزگاری نمائید هر آئینه این
خصلست از کارهای مقصود است
(۱۸۶) .

و یادکن چون گرفت خدا عهد اهل کتاب
را که البته بیان کنید کتاب را برای
مردمان و نه پوشید آن را پس بانداختند آن
عهد را پس پشت خویش و گرفتند عوض
وی بهای اندک پس بد چیز است که
می ستانند (۱۸۷) .

هرگز مپندار کسانی را که شادمان می
شوند بآنچه کردند و دوست میدارند که
ستوده شوند بآنچه نه کرده اند هرگز
مپندار ایشان را نجات یافته از عذاب
و ایشان راست عذاب درد دهنده
(۱۸۸) .

و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین
و خدا بر همه چیز توانا است (۱۸۹) .

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالاختلافِ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١١﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَنِعْمَةً وَأُولُو الْأَلْبَابِ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا
خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَنَكَ قَوْمًا عَذَابُ النَّارِ ﴿١٢﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَاللَّطِيفِينَ
مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٣﴾

رَبَّنَا إِنَّا أَسْمِعْنَا مُنَادِيًا يَنْادِي بِالْإِيمَانِ
أَنْ آمِنُوا بِهِرَبِّكُمْ فَأَمَّا تَرَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَكُفِّرْ عَنْ سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٤﴾

رَبَّنَا وَإِنَّا تَابْنَا وَعَدْنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّكَ لَاطْعَلِفٌ لِّالْمُنَادِ ﴿١٥﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أَضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّمَّنْ
ذَكَرَ أَوْ أَتَىٰ بِعِصْمَةٍ مِّنْ بَعْضِهِمْ فَأَلَيْنَ مَا جَرَوْا
وَأَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَادُّوا فِي سَبِيلٍ وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا

هر آئینه در آفرینش آسمان ها و زمین و
آمد و شد شب و روز نشانه هاست
خداوندان خرد را (۱۹۰) .

آنانکه یاد می کنند خدا را ایستاده و نشسته
و بر پهلوی خویش خفته و تأمل می کنند
در آفرینش آسمان ها و زمین می گویند ای
پروردگار ما نیافریده ای این را باطل (۱)
پاکست ترا پس نگاه دار ما را از عذاب
آتش (۱۹۱) .

ای پروردگار ماهر آئینه تو هر کرا در آری
به دوزخ به تحقیق رسوا کردی او را و نیست
ستم گاران را هیچ یاری دهنده (۱۹۲) .

ای پروردگار ماهر آئینه شنیدیم ندا کننده
را با آواز بلند میخواند بسوی ایمان که
ایمان آرید به پروردگار خویش پس ایمان
آوردیم ای پروردگار ما پس بیمارز گناهان
مارا و دور کن از ما بدیهای ما را و بمیران
مارا بانیکوکاران (۱۹۳) .

ای پروردگار ما بده ما را آنچه وعده
کرده ای به ما بزبان رسولان خود و رسوا
مکن ما را روز قیامت هر آئینه تو خلاف
وعده نمی کنی (۱۹۴) .

پس قبول کرد دعای ایشان را پروردگار
ایشان بآنکه من ضائع نمی سازم عمل
هیچ عمل کننده را از شما از مردیازن
بعضی شما از جنس بعضی است پس

(۱) یعنی بغیر تدبیر و بلیغ والله اعلم .

لَا كَيْفَ تَنَالُوا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا تَجِدُ لَهُمْ جُنُودًا مُجِيرًا
مِنْ عَمَلِهَا إِلَّا نَهْرًا تَوَابًا مِّنْ عِندِ اللَّهِ وَاللَّهُ
عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

لَا يَغْنَصُكَ أَفْئِدَةُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾

مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَهُمْ فِيهَا يُنَادُّونَ ﴿١٩٧﴾

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا آلَهُمَّ جُنُودًا مُّجِيرًا
خَلِيدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ
حَيْرًا لَّا يُنَادُّونَ ﴿١٩٨﴾

وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ
وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْعُرُونَ بِأَلِيَّةِ اللَّهِ
ثُمَّ نَاقِلِينَ أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

آنانکه هجرت کردند و بیرون کرده شدند
از خانه های خویش و رنجانیده شدند در
راه من و جنگ کردند و کشته شدند البته
دورکنم از ایشان گناهان ایشان را و البته
در آرام ایشان را در باغ هایی که میرود زیر
آن جوی ها پاداشی از نزد خدا و خدا نزد
اوست پاداش نیک (۱۹۵) .

باید که نه فریبد ترا آمدوشد کافران
در شهر ها (۱۹۶) .

این بهره مندی اندک است بعد از آن جای
ایشان دوزخ باشد روی بدجائی است
(۱۹۷) .

لیکن آنانکه ترسیدند از پروردگار خود
ایشان راست بوستان ها میروند زیر آن
جوی ها جاویدان در آنجا مهمانی از نزد
خدا و آنچه نزد خدا ست بهتر است
نیکوکاران را (۱۹۸)

و هر آئینه از اهل کتاب کسانی اند که
ایمان می آرند بخدا و بآنچه فرود آورده
شد بسوی شما و بآنچه فرود آورده
شد بسوی ایشان فروتنی کنندگان برای
خدا نمی ستانند عوض آیت های خدا بهای
اندک آن گروه ایشان راست مزد ایشان نزد
پروردگار ایشان هر آئینه خدا زود
حساب گیرنده است (۱۹۹) .

ای مومنان صبر کنید و محنت کشید و برای
جهاد آماده باشید و بترسید از خدا باشد
که رستگار شوید (۲۰۰) .

سوره نساء مدنی است و آن يك صد و هفتاد
و هفت آیت و بیست و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ
وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا
وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِمُ الْآرْجَاءَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ①

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْخَيْثُوتَ بِالطَّيِّبِ
وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ
خَوْبًا كَبِيرًا ②

فَلَنْ يَخْفَظُمْ إِلَّا تَقِيطُوا فِي الْيَسْبِي فَإِنَّكُمْ حَوَا
مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِثْلِي وَتِلْكَ
وَرُبْعٌ فَإِنْ يَخْفَظُمْ إِلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً
أَوْ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا ③

وَالَّذِينَ آمَنُوا صَدَقْتُهُنَّ يَحُلَّةً فَإِنْ طَبِنَ لَكُمْ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مردمان به ترسید از آن پروردگار
خویش که بیافرید شمارا از یک کس و
آفرید از آن يك کس زن او را و منتشر
ساخت ازین دو کس مردمان بسیار و زنان
بیشمار و بترسید از آن خدا که از یکدیگر
به نام اوسوال می کنید و بترسید از قطع
خویشاوندی هر آئینه خدا هست نگاهبان
بر شما (۱) .

و بدهید به یتیمان اموال ایشان را و بدل
نکنید ناپاک را به پاکیزه و مخورید اموال
ایشان را بهم آورده باموال خویش هر
آئینه این گناهی بزرگ است (۱) (۲) .

و اگر ترسیدید که عدل نتوانید کرد
در حق دختران یتیمه پس نکاح کنید آنچه
خوش آید شمارا از سائر زنان دودو،
سه سه، و چهار چهار، پس اگر
دانید که درین صورت نیز عدل نتوانید
کرد پس نکاح کنید يك زن رایاسریه
گیرید آنرا که مالک او شد دستهای شما این
نزدیک تراست بآنکه جور نکنید (۳) .

و بدهید زنان را مهرایشان بخوشدلی و

(۱) در جاهلیت اولیای دختران یتیمان مانند (پسران عمو) ایشان را بنکاح خود
در می آوردند و ایفای حقوق نکاح نمی کردند خدای تعالی آیت فرستاد .

عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا ⑥

اگر زنان در گذرند بخوشدلی برای شما از بعضی از آن مهر پس بخورید آن را سازگار و خوشگوار (۴) .

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا
وَادْرُقُوا فِيهَا وَاكْتُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَعْرُوفًا ⑤

و مدهید بی خردان را اموال خود که کرده است خدا آن را سبب استقامت معیشت برای شما و بخورانید و به پوشانید ایشان را از آن اموال و بگوئید بایشان سخن نیکو^(۱) (۵) .

وَابْتَأُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ
مِنْهُمْ رُسْدًا فَاذْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا
إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْفُرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا
فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ
وَكُنْ بِاللَّهِ حَيِّبًا ⑥

و امتحان کنید یتیمان را^(۲) تا آنگاه که رسند به حدنکاح^(۳) پس اگر دریافتید از ایشان حسن تدبیر پس برسانید بایشان اموال ایشان را و بخورید آن اموال را^(۴) باسراف و شتاب از ترس آنکه بزرگ شوند و هر که باشد توانگر پس باید که پرهیزگاری کند^(۵) و هر که فقیر باشد پس باید که بخورد بوجه پسندیده پس چون رسانید بایشان اموال ایشان را گواه گیرید برایشان و بس است بحقیقت خدا حساب گیرنده (۶) .

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ ٥

مردان را حصه هست از آنچه بگذارند پدر و مادر و خویشان و زنان را نیز حصه

(۱) یعنی بر سفها حجب باید کرد و اموال ایشان که بحقیقت همه مسلمانان بآن منتفع اند بی واسطه یا بواسطه بدست ایشان داده ضائع نه باید ساخت والله اعلم .

(۲) یعنی در ایام کودکی .

(۳) یعنی بالغ شوند .

(۴) یعنی در خرد سالی ایشان .

(۵) یعنی وصی یتیم اگر توانگر باشد از اموال یتیم چیزی نگیرد .

وَالنِّسَاءُ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ ۚ كَيْفَ تَعْرِفُونَ ۝

وَإِذَا أَحَقَّ الْقِسْمَةَ الْأُولَآءُ الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينُ فَأُولَآءِ قُوَّهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَعْرُوفًا ۝

وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً
ضَعِيفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيُؤْتُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۝

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا
يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ۝

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِیْكَ الْمَوْلَىٰ لِلرِّجَالِ نِصْفُ
مَا تَرَكَ وَلِلنِّسَاءِ نِصْفُ مَا تَرَكَ ۚ وَإِنْ كَانَتْ
وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا
النِّصْفُ مِمَّا تَرَكَ ۖ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ

هست از آنچه بگذارند پدر و مادر و خویشان
از آنچه کم باشد از مال یا بسیار حصه
مقرر کرده شده^(۱) (۷) .

و چون حاضر شوند هنگام قسمت میراث
خویشان^(۲) و یتیمان و گدایان پس
بدهید ایشانرا چیزی از آن^(۳) و بگوئید
بایشان سخن نیکو (۸) .

و باید که بترسند از خدا آنانکه اگر بگذارند
بعد از خود اولاد ناتوان را خائف باشند
برایشان که ضائع شوند پس باید که از خدا
بترسند و باید که بگویند سخن استوار^(۴)
(۹)

هر آئینه آنانکه میخورند اموال یتیمان را
به ظلم جزاین نیست که میخورند
در شکم خویش آتش را و بزودی در آیند به
دوزخ (۱۰) .

حکم می کند شمار خدا در حق اولاد شما
که مرد راهست مانند حصه دوزن اگر
اولاد میت همه دختر باشند بیشتر ازدو
نفر پس ایشان راست دوسوم آنچه

(۱) یعنی مردان و زنان هر دو حصه دارند از هر مال که باشد کم بود یا بسیار درین رد
است بر اهل جاهلیت که زنان را حصه نمی دادند .

(۲) یعنی خویشان غیر وارث .

(۳) یعنی بطریق استحباب .

(۴) یعنی آنانکه اولاد داشته باشند بوجهی وصیت کنند که اولاد را ضرر نرسد و این
در شرع بمقدار یک سوم مال یا کمتر از آن است والله اعلم .

كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَةُ أَبِيهِ فَلِلْأُمِّهِ الشُّكْلُ
 فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِلْأُمِّهِ الشُّكْلُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ
 يُوصِي بِهَا أَوْ دِيْنَهَا أَبُوكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ
 لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ إِنْ اللَّهُ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ①

میت گذاشته است^(۱) و اگر ذریتش يك دختر باشد پس او را ست نیم ترکه و هست پدر و مادر میت را هر یکی را از ایشان يك ششم آنچه بگذاشته است اگر باشد میت را فرزندی، پس اگر نباشد او را فرزندی و وارث او پدر و مادر او شوند پس هست مادرش را يك سوم ترکه^(۲) پس اگر باشند میت را برادران هست مادرش را يك ششم ترکه^(۳) و این تقسیم بعد از ادای وصیتی است که میت بآن فرموده یا بعد از ادای کین^(۴) پدران شما و پسران شما نمیدانید که کدام يك از ایشان نزدیک تر است به شما در نفع رسانیدن حصه معین کرده شد از جانب خدا هر آینه هست خدادانای استوار کار (۱۱).

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلِكُمُ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ
 يُوصِيْنَ بِهَا أَوْ دِيْنُ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّلُثُ مِمَّا تَرَكَنَّ
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ يُوصُونَ بِهَا أَوْ دِيْنُ وَلَنْ كَانَ رَجُلٌ

و شمارا هست نیمه آنچه بگذاشته اند زنان شما اگر نباشد ایشان را فرزندی پس اگر ایشان را فرزندی باشد شمارا است يك چهارم آنچه بگذاشته اند بعد از ادای وصیتی که بآن فرموده باشند یا بعد از ادای کین و زنان را ست يك چهارم آنچه

(۱) مترجم گوید حکم دو دختر نیز ثلثان است والله اعلم .

(۲) یعنی مابقی برای پدر است .

(۳) یعنی برادران و خواهران حصه مادر را ناقص می سازند اگر چه خود چیزی نیابند و يك برادر و يك خواهر ناقص سازد و الله اعلم .

(۴) یعنی اگر وصیت باشند نخست ادای وصیت کنند و اگر دین باشد نخست ادای دین کنند

يُورِثُ كَلَالَةً أَوِ امْرَأَةً وَلَوْ أَخْرَأْتُمْ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا
الشُّدُوسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهِيَ شَرَكَاؤُ فِي الثَّلَاثِ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَارٍّ وَصِيَّةُ
مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾

شما بگذاشتید اگر نه باشد شمارا فرزندی
پس اگر باشد شمارا فرزندی پس زنان
را ست يك هشتم آنچه بگذاشته اید بعد
از ادای وصیتی که بآن فرموده باشید یا
ادای دین و اگر مرد مرده که از وی میراث
می نخواهند یا زن مرده کلاله باشد (۱)
و او را برادری هست یا خواهری (۲) پس
هر يك از ایشان راست يك ششم ترکه پس
اگر اخیافیان بیشتر ازین باشند پس ایشان
باهم شريك اند در يك سوم ترکه بعد
از ادای وصیتی که بآن فرموده شده یا بعد
از ادای دین بغير آنکه ضرر رساننده
باشد (۳) حکم کرده شده است از جانب
خدا و خدا دانای ببردبار است (۱۲).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا مَلَكَتْ جَنَّتُكُمْ
تَجَرَّىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ
الْقَوْرُ الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾

این همه حدها مقرر کرده خداست و هر که
فرمانبرداری کند خدا و رسول او را در
آردش به بهشت هائی که میرود زیر آن
جوی ها جاویدان در آن و این ست
پیروزی بزرگ (۱۳).

وَمَنْ يُفْسِدْ أَفْسَادًا وَيَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ يُدْخِلْهُ
كَارِخَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿١٤﴾

و هر که نافرمانی کند خدا و رسول او را
و تجاوز کند از حدهای مقرر کرده
او در آردش بسآتش جاویدان در آن و
او راست عذاب رسوا کننده (۱۴).

وَالَّذِي يَأْتِيَنَّكَ الْفَاحِشَةُ مِنْ إِسَائِيكُمْ

آنانی که زنای کنند از زنان شما پس گواه

(۱) و معنی کلاله آن ست که پدر و فرزند و برادر و خواهر تنی ندارد .

(۲) یعنی اخیافی .

(۳) یعنی وصیتی که زیاده از ثلث بود اعتبار ندارد و الله اعلم .

فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَإِنْ
شَهِدُوا فَأَمْسَكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى
يَتَوَقَّعَ الْوَيْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا ⑤

وَالَّذِينَ يَأْتِيَنَّهُا مِنْكُمْ فَادُّوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا
فَاعْرِضْ عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَحِيمًا ⑥

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ
ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ⑦

وَلَيْسَ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى
إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ اللَّهَ
وَلَا الَّذِينَ يَسْمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ
أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ⑧

طلبید برایشان چهارمرد از جنس
خویش^(۱) پس اگر گواهی دادند محبوس
کنید ایشان را در خانه ها تا آنکه عمر
ایشان را تمام کند مرگ یا مقرر کند
خدای تعالی برای ایشان راهی^(۲) (۱۵) .

و آن دو کس که زنا می کنند از شما پس آزار
دهید ایشان را پس اگر توبه کردند
و نیکوکاری پیش گرفتند پس اعراض کنید
از تعذیب ایشان هر آینه خدا هست توبه
پذیر مهربان^(۳) (۱۶) .

جز این نیست که وعده قبول توبه لازم
بر خداست برای آن کسان که میکند
معصیت را به نادانی بعد از آن توبه کنند
بزودی^(۴) پس آن گروه است که خداوند
توبه و بازگشت آنان را می پذیرد و هست
خدا دانای استوار کار (۱۷)

و نیست وعده قبول توبه آن کسان را که
می کنند معاصی تا آنگاه که پیش آید کسی
را از ایشان مرگ، گفت هر آینه من توبه
کردم الحال و نه آن کسان را است که کافر
بمیرند این گروه آماده ساختیم برای ایشان
عذاب درد دهنده (۱۸) .

(۱) یعنی از مسلمانان .

(۲) بعد این آیت خدای تعالی راهی مقرر کرد و آن رجم ثیب و حلد بکر است پس
اکنون حکم حبس نیست والله اعلم .

(۳) این آیت مجمل است و در احادیث آمده است که بکر آزاد را صد تازیانه، باید زد و
ثیب آزاد را سنگسار باید کرد و غلام را پنجاه تازیانه باید زد والله اعلم .

(۴) یعنی پیش از حضور مرگ .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا
تَعْضُلُوهُنَّ لِيَنْتَهَبُوا بَعْضَ مَا اتَّخَذْتُمُوهُنَّ أَلْفَاظًا يَتَّيْنُ
بِفَاحِشَتُهُنَّ بَيْنَكُمْ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ
فَعَلَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَجَعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ①

وَلَنْ أَرْدُكُمْ أَلْفَاظًا يَتَّيْنُ بَيْنَكُمْ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَلَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَجَعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ①

وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ
بَيْنَهُمْ وَأَعْرَفْتُمُوهَا ②

وَلَا تَنْكِحُوا آبَاءَكُمْ أَلْفَاظًا يَتَّيْنُ بَيْنَكُمْ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَلَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَجَعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ③

ای مومنان حلال نیست شما را آنکه میراث گیرید زنان را و ایشان ناخوش باشند^(۱) و منع مکنید ایشان را^(۲) تا بدست آرید بعضی آنچه داده اید ایشان را مگر اینکه آنان دچار گناه آشکاری شوند (میتوان ایذا داد) و زندگانی کنید با زنان بوجه پسندیده زیرا که اگر ناپسند کنید ایشان را پس شاید که ناپسند کنید چیزی را و پیدا کند خدای تعالی در آن چیز خیر بسیار (۱۹) .

و اگر بخواهید تبدیل کردن زنی بجای زنی و داده باشید یکی را از ایشان قنطاری^(۳) پس باز مگیرید از آن مال چیزی را آیامی گیرید آن را به ستم و تعدی آشکار (۲۰) . و چگونه می گیرید آن را حال آنکه رسیده است بعضی شما به بعضی^(۴) و گرفتند زنان از شما عهد محکم را^(۵) (۲۱) .

و نکاح مکنید کسی را که نکاح کرده باشند با او پدران شما از زنان مگر آنچه گذشت (عفو است) هر آئینه این هست کاربرد و مبغوض و این بدراهی است (۲۲) .

(۱) اهل جاهلیت زنان را نیز از جمله میراث می دانستند ولی میت اگر می خواست بچهره (نکاح خود) می آورد و اگر می خواست منع میکرد که با اجنبی نکاح کند تا آنکه حق تعالی این آیت فرستاد .

(۲) یعنی از نکاح بهره خواهند .

(۳) یعنی مال بسیار در مهر داده باشید .

(۴) یعنی مباشرت کردید .

(۵) یعنی ایجاب و قبول بحضور شهود در میان آمد .

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَوَّلَاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ
وَبَنَاتُ أَخَوَاتِكُمُ الْأَخْيَارِ وَأُمَّهَاتُ الْأَخْيَارِ الَّذِينَ أَرْضَعْتَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ
مِنَ الرِّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَزَوَّجْتُكُمُ الْيَتَامَى فِي جُيُوشِكُمْ
مِنَ نِسَائِكُمُ الَّتِي دَخَلْتُمُوهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمُوهِنَّ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَخَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ
وَأَنْ تَتَّخِذُوا بَيْنَ الْأَخْيَارِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥﴾

حرام کرده شدند بر شما مادران شما
ودختران شما وخواهران شما و خواهران
پدران شما وخواهران مادران شما ودختران
برادر ودختران خواهر و آن مادران شما که شیر
داده اند شمارا^(۱) وخواهران شما
از جهت شیرخوارگی و مادران زنان شما
ودختران زنان شما که درکنار شما
پرورش می یابند ازبطن آن زنان که شما
وطفی کردید بایشان پس اگر وطفی نکرده
باشید بایشان پس هیچ گناه نیست بر شما
وزنان پسران شما که ازپشت شما باشند^(۲)
وحرام کرده شد آنکه جمع کنید میان
درخواهر مگر آنچه گذشت (عفو است) هر
آئینه خدا هست آمرزنده مهربان (۲۳) .

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ يَكُتُبُ
اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَأُجَلَ لَكُمْ مَّا أَرَأَيْتُمْ أَنْ تَتَّبِعُوا بِأَمْوَالِكُمْ
الْمُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْلِحِينَ قُلْ مَا اسْتَفْتَيْتُمْ بِهِ مِنْهُمْ فَأَتَوْهُنَّ
أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاوَعْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ
الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥﴾

وحرام کرده شدند زنان شوهردار مگر
آنچه مالک او شده است دست های شما^(۳)
لازم ساخته است خدا بر شما و حلال
کرده شد شمارا ماسوای این همه محرمات
(حلال کرده شد) که طلب نکاح کنید
باموال خویش عفت طلب کنان نه به
شهوت رانی^(۴) پس کسی که استمتاع
کردید باوی از زنان بدهید ایشان را مهر

(۱) یعنی دایه ها .

(۲) یعنی پسرخوانده نه باشد .

(۳) یعنی اگر زنی را از دار الحرب اسیر کرده اند نکاح و سرری او صحیح
بود هر چند آنجا زوج داشته باشد والله اعلم .(۴) یعنی نکاح صحیح آن است که مهر باشد و مؤبد باشد بحسب ظاهر زیرا که چون
حاجت جماع همیشه است و احصان بدون عقد مؤبد حاصل نشود والله اعلم .

ایشان که مقرر کرده شده^(۱) و نیست
بر شما گناهی در آنچه بایکدیگر راضی
شدید بعد از مهر مقرر^(۲) هر آئینه خدا
هست دانای استوار کار (۲۴) .

و هر که نتواند از شما از جهت توانگری که
نکاح کند زنان آزاد مسلمان را پس باید که
نکاح کند از آنچه مالک او شده است
دست شما (مراد کنیزکان شما اند که
مسلمان باشند) و خدا دانای تراست بایمان
شما بعضی شما از جنس بعضی است^(۳) پس
نکاح کنید کنیزکان را با اجازه اهل ایشان
و بدهید ایشان را مهر ایشان بخوش
خونی در حالیکه عقیقه باشند نه زناکننده
نه دوست پنهانی گیرنده^(۴) پس چون
در حباله زوج آمدند اگر زنا کنند پس
برایشان است نیم مقدار آنچه بر زنان
آزاد است از عقوبت^(۵) نکاح کنیزکان
کسی راست که بترسد از گناه از شما
و آنکه صبر کنید بهتر است شمارا خدا
آمرزنده مهربان است (۲۵) .

وَمَنْ لَّمْ يَسْطِرْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ
فَمِنْ مَا نَكَحْتَ يُبْدِيَنَّ لَكَ مِمَّا فِي كِفْلِ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَإِنْ كُنْتُمْ بِأَذْنِ
أَهْلِيهِمْ وَأَوْلَاهُمْ أَجُوزَ أَنْ يَنْكِحُوا الْمُحْصَنَاتِ غَيْرَ مُسِيغَاتٍ
وَلَا مُكْرِهَاتٍ أَخْذًا مِنْ قَادِ الْحَصَنِ فَإِنْ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ
فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ
لِأَنَّ حَيْثُ الْعَمَلِ مِنْكُمْ وَلَنْ تَصِيرُوا خِيَالًا
وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

- (۱) یعنی بجماع تمام مهر لازم میشود والله اعلم .
- (۲) یعنی بعد مقرر کردن اگر بتراضی زیاده یا کم کنید باک نیست والله اعلم .
- (۳) یعنی کنیزکان نیز بنات آدم اند والله اعلم .
- (۴) فارق در نکاح و اتخاذ اخدان شرط شهود است و در احصان و سفاح مؤید بودن عقد بحسب ظاهر والله اعلم .
- (۵) یعنی پنجاه تازیانه و اگر در حباله زوج نباشد نیز عقوبت او پنجاه تازیانه است زیرا که ذکر این قید بجهت نفی احتمال زیاده است و این معنی در حدیث مبین شده والله اعلم .

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مِنَ الْقَدَمِينَ
وَيُتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٢٦﴾

می خواهد خدا که بیان کند برای شما
وینماید شمارا راه های کسانی که پیش
از شما بودند و برحمت بازگردد بر شما
و خدا داناتای استوار کار است (۲۶) .

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ
أَنْ تُبَيِّلُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ

و خدا می خواهد که برحمت باز گردد
بر شما و می خواهند آنانکه پیروی
شهوات می کنند که کجروی کنید
کجروی عظیم (۲۷) .

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ دَرِيسَ الْحَرْبِ وَالْإِسْلَامِ فَزِيحًا ﴿٢٨﴾

می خواهد خدا که سبک کند از شما
و انسان ضعیف آفریده شده است (۲۸) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِطِلَافٍ
إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾

ای مؤمنان خورید اموال خود را در میان
خویش بناحق^(۱) مگر اینکه آن دادستد
تجارت باشد بعد رضامندی یکدیگر از شما
و مکتشید خویشان را هر آئینه خدا هست
به شما مهربان (۲۹) .

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَنُفِضْهُ نَارًا وَكَانَ
ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

و هر که چنین کند به تعدی و ستم پس
بزودی در آریمش به دوزخ و این بر خدا
آسان است (۳۰) .

إِنْ جَحَدْتُمْ بِكُفْرِيَاءَتِهِمْ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَنُدْخِلَكُمْ قُدْرًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾

اگر احتراز کنید از کبائر منهیات نابود
سازیم از شما صغائر شمارا و در آریم
شمارا بمحل گرامی^(۲) (۳۱) .

وَلَا تَسْتَمْكُوا فَضْلَ اللَّهِ بِهِ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ

و آرزوی مکنید مرتبه ای را که خداوند به
آن برتری داده بعضی را از شما بر بعضی

(۱) یعنی مال يك دیگر بناحق نباید خورد .

(۲) گناه کبیره آنست که بر آن حدمشروع شده یا وعده دوزخ کرده آمده یا بکفر مستمی
شده در قرآن یا سنت صحیحه و هر که از کبائر اجتناب کند صغائر او را نماز و روزه
و صدقه نابود می سازد والله اعلم .

مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَاسْأَلُوا اللَّهَ
مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿۳۲﴾

مردان را هست بهره از آنچه حاصل کرده
اند و زنان را هست بهره از آنچه حاصل
کرده اند و بطلبید از درگاه خدا از بخشایش
او هر آئینه خدا هست همه چیزدانا
(۳۲).

وَلِكُلٍّ جَوْلْنَا مَوَالِيَّ يَتَرَكُ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ
عَقَبْتُمْ أُولَئِكَ مَوَالِيكُمْ فَلَكُمْ مِنْهُمْ نِسَابٌ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿۳۳﴾

و مقرر کردیم وارثان برای هر چیزی
از آنچه گذاشته اند پدر و مادر و خویشان
و کسانی که ایشان را مربوط ساخته است
عهدهای شما پس بدهید ایشان را بهره
ایشان هر آئینه خدا هست بر همه
چیز حاصر^(۱) (۳۳).

الزَّيَّالِ تَزْمُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى
بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ يَكُونُوا
لِلْعَاقِبَةِ بِمَا خَفِظَ اللَّهُ وَالَّذِينَ تَتَّقُونَ فُتُورُهُمْ كُفُورُهُمْ
وَأَفْجُرُوهُمْ فِي الْمَضَاجِرِ وَأَضْرِبُوهُمْ إِنْ أَنْطَعْتَكُمْ
فَلَا تَسْبُغُوا عَلَيْهِمْ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿۳۴﴾

مردان تدبیر کارکننده تسلط دارند بر زنان
به سبب آنکه فضل نهاده است خدا بعض
آدمیان را بر بعضی^(۲) و بسبب آنکه خرج
کردند از اموال خویش پس زنان نیکوکار
فرمانبردارند، نگاهدارنده اند^(۳) در غیبت
زوج به نگاه داشت خدا^(۴) و آن زنان
که میترسید از نافرمانی ایشان پس
پند دهید ایشان را و ترك کنید ایشانرا
در خواب گاه^(۵) و بزنید ایشان را پس
اگر فرمانبرداری شما کردند پس جستجو

- (۱) یعنی حلیف را رعایت کردن یا وصیت کردن میتواند و ایشانرا در میراث دخل نیست و میراث برای اقربا مقرر کرده شده است والله اعلم .
- (۲) یعنی بسبب آنکه مردان در اصل جبلت برتر اند از زنان .
- (۳) یعنی مال و آبرو را .
- (۴) در این آیت بیان فرموده که مرد فرمان روا است بسبب فضل جبلت و بسبب انفاق وزن صالحه کسی است که فرمانبرداری کند و حفظ مال و آبرو - نماید والله اعلم .
- (۵) یعنی مباشرت مکنید .

وَأَنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِمْ
وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٣٤﴾

مکنید برایشان را هی را^(۱) هر آئینه
خدا هست بلند مرتبه بزرگ قدر (۳۴) .
و اگر ترسیدید (ای حاکمان) اختلاف
میان زن و شوهر پس برگزینید صلاح
کاری از خویشان مرد و صلاح کاری
از خویشان زن اگر این صلاح کاران
بخواهند صلح را البته موافقت آرد خدا
در میان ایشان هر آئینه هست خدا دانای
آگاه (۳۵) .

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَالَّذِينَ آمَنُوا إِحْسَانًا
وَقِيْلَى الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالسَّكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنُبِ وَإِنِ الْيَهُودَ وَمَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُ كَمَا أَنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ
مُتَّعًا بِالْأَقْحُورِ ﴿٣٥﴾

و پرستید خدا را و شریک او مقرر مکنید
چیزی را و به پدر و مادر نیکوکاری کنید
و بخویشان و یتیمان و گدایان و همسایه
خویشاوند و همسایه اجنبی و به هم نشین
برپهل و نشسته و به مسافر و بآنچه دست
شما مالک او شد^(۲) هر آئینه خدا دوست
ندارد کسی را که باشد متکبر خود ستاینده
(۳۶) .

الَّذِينَ يَخْلَوْنَ وَبِأَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ
مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٦﴾

کسانی که آنان بخل می کنند و مردمان را
به بخل وامی دارند و می پوشند آنچه خدا
داده است ایشان را از فضل خود و آماده
ساخته ایم برای کافران عذاب رسوا کننده
(۳۷) .

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَلَا يَوْمَ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ
لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٧﴾

و آنان را که خرج می کنند اموال خود را
برای نمودن مردمان و معتقد نیستند بخدا
و نه بروز قیامت و هر که شیطان یار او باشد

(۱) یعنی به حيله ایزدادان تمسس مکنید و الله اعلم .

(۲) یعنی غلامان و کنیزکان .

وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَانْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٨﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً قَدْ عَمِلْتُمْهَا تُوْبَتْ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٩﴾

كَذَلِكَ إِذَا جِئْتُمُوهُنَّ مِنْ كُلِّ آتَةٍ يَشْهَدْنَ وَحِجَّتَابِكُمْ عَلَى كُلِّ مَرْأَةٍ شَهِيدٌ ﴿٤٠﴾

يَوْمَ يَدْعُوكَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ كُفُّوا عَنْهُمْ وَيُدْخِلُوا فِيهِمُ الْأَرْضَ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ﴿٤١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّى تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَسْتُمْ بِالنِّسَاءِ فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً فَسَيَمَمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَاَمْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَيَدْيَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٤٢﴾

پس وی بدیاری است (۳۸) .
وچه زیان بود برایشان اگر ایمان می آوردند بخدا و روز آخر و خرج می کردند از آنچه خدا داده است ایشان را و هست خدا بایشان دانا (۳۹) .

وهر آئینه خدا ستم نمی کند وزن ذره ای و اگر آن عمل نیکی باشد چند برابر کندش و بدهد از نزد خود مزد بزرگ (۴۰) .

پس چه حال باشد آنگاه که بیاریم ازهر قومی گواهی را و بیاریم ترا گواه براین است (۴۱)

آنروز آرزو کنند آنانکه کافر شدند و نافرمانی پیغامبر کردند کاش برایشان زمین هموار کرده شود^(۱) و پنهان نکنند از خدا هیچ سخنی را (۴۲) .

ای مومنان به نماز نزدیک مشوید حال آنکه شما مست باشید تا آنکه به فهمید آنچه بزبان می گوئید^(۲) و به نماز نزدیک مشوید در حال جنابت تا آنکه غسل کنید مگر آنکه مسافر باشید و اگر بیمار باشید یا مسافر یا بیاید کسی از شما از جای قضاء حاجت یا مباشرت زنا کنید و نیابید آب را پس قصد کنید به زمین پالک پس مسح کنید برویهای خویش و دست های خویش هر آئینه هست خدا عفو کننده بخشاینده (۴۳) .

(۱) یعنی از ایشان نامی و نشانی نماند .

(۲) این حکم قبل از تحریم خمر بود بعد از آن مستی بالکلیه حرام شد والله اعلم .

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْعُرُونَ
الضَّلَالَةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تُلْغُوا السَّبِيلَ ۝

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا ذُو كُنْفٍ
بِاللَّهِ تَصَيِّرًا ۝

وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُخْرِقُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ
وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمِعْ غَيْرَ مَسْمُوعٍ وَرَاعِنَا
لَيْسَ لَنَا بِمَنْعِهِمْ وَطَعْنَانِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا وَاسْمِعْ وَأَنْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمًا
وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُلِّ هُمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ أَمْوَالُهُمْ تَرَكُوا مِصَدَقًا لِلْمَا
مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُلْغُوا سَبِيلَهُمْ وَجُوهًا كَذِبًا عَلَى أَدْبَارِهِمْ

آیندید (۱) کسانی که داده شده اند بهره
ای از کتاب (یعنی یهود) می ستانند
گمراهی را می خواهند که شما گم کنید
راه را (۴۴).

و خدا داناتر است به دشمنان شما و خدا
دوست پس است و خدایاری دهنده پس
است (۴۵).

از یهود گروهی هستند که تغییر می دهند
کلمه هارا از جای آن ها می گویند (۲)
شنیدیم و نافرمانی کردیم و می گویند
«اسمع غیر مسمع و راعنا» می پیچانند
سخن را بزبان خویش و طعنه می
زنند در دین و اگر ایشان می گفتند شنیدیم
و فرمانبرداری کردیم و بجای «اسمع غیر
مسمع» اسمع می گفتند و بجای «راعنا»
انظرنا هر آینه بهتری بود ایشان را و
درست تر ولیکن لعنت کرده است ایشان
را خدا بسبب کفر ایشان پس ایمان نمی
آرند مگر اندکی (۳) (۴۶).

ای اهل کتاب ایمان آرید بآنچه
فرود آوردیم، باور کننده آنچه باشماست

(۱) مترجم گوید که خدای عزوجل در ردیهود و تعداد قبایح ایشان آیات فرستاد.

(۲) یعنی بزبان حال.

(۳) مترجم گوید پیچانیدن سخن آنست که سب و اچنان در کلام خلط کنند که کسی
نشناسد «واسمع غیر مسمع» دو معنی دارد یکی آنکه بشنو در حالتیکه معظم و محترمی و
کسی باتو خلاف رضای تو نتواند گفت دیگر آنکه بشنود در حالتی که محقری و کسی
باتو سخن نمی گوید و راعنا نیز دو معنی دارد یکی آنکه رعایت کن ما را دیگر احق
رعونت دارنده غرض ایشان سب بود کلمه محتمل معنیهی می گفتند والله اعلم.

أُولَئِكَ هُمُ الْمُحْصَنَاتُ أَهْلُ الْبَيْتِ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَلْعُومًا ⑤

پیش از آنکه محو کنیم صورت هایی را پس بگردانیمش بر شکل پشت سر یا لعنت کنیم ایشان را چنانکه لعنت کردیم اهل شنبه را وهست اراده خدا شدنی (۴۷) .

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا ⑥

هر آئینه خدا نمی آمرزد که او را شریک مقرر کرده شود و می آمرزد غیر از آن هر کرا خواهد و هر که به خدا شرك ورزد هر آئینه افترا بسته است گناهی بزرگ را (۴۸) .

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ تَبِعُوا اللَّهَ يُرْسِلُ مَنْ يُشَاءُ وَلَا يَتْلُونَ فِتْنًا ⑦

آیا ندیدی بسوی کسانی که ستایش می کنند خود را بلکه خدا ستایش می کند هر کرا خواهد و ستم کرده نخواهند شد مقدار رشته ای (۴۹) .

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَى بِهِ إِثْمًا مُبِينًا ⑧

به بین چگونه می بندند برخدا دروغ را و این گناه آشکار او را پس است (۵۰) .

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الْإِيمَانِ الْمُنَاسِبِيلَ ⑨

آیا ندیدی بسوی کسانی که بهره از کتاب داده شدند ایمان می آورند به بت و معبود باطل و می گویند در حق مشرکان که ایشان راه یابنده تراند از مسلمانان (۵۱) .

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ مَحَدٍ لَهُ نَصِيرًا ⑩

ایشان آن گروه اند که لعنت کرد خدا ایشان را و هر که لعنت کندش خدا پس نخواهی یافت مرا و را یاری دهنده (۵۲) .

أَمْرُهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذَا أُلْيُوا لِلنَّاسِ

آیا ایشان راهست بهره ای از پادشاهی پس

(۱) یعنی می گویند که بی اسرائیل برگزیدگان خدایند ایشان را عذاب نخواهد شد مگر چند روز .

(۲) درین آیت تعریض است بآن که یهود روزا حزاب مددگار مشرکان شدند .

نَقِيرًا ⑤

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَأَتَيْنَاهُم مِّنَّا عَظِيمًا ⑥

فِيهِمْ مِّنْ (مَّنْ بِهِ) وَمِنْهُمْ مِّنْ ضَلَّ عَنْهُ وَكُنْ بِجَهَنَّمَ
سَعِيرًا ⑦

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كُلَّمَا نَضِجَتْ
جُلُودُهُمْ فِيهَا لَنَّهُمْ جُلُودٌ آخَرَةٌ فَأَلْجَوْهُمُ الْعَذَابَ
إِنَّا اللَّهُ كَانْ عَزِيزًا حَكِيمًا ⑧

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا زَوْجٌ مَّطَهَّرٌ
وَهُمْ فِيهَا شَاوِسُونَ ⑨

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ
بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَكُونُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ⑩

آن هنگام ندهند بمردمان مقدار نقیری^(۱)
(۵۳) .

آیا حسد می کنند بمردمان بر آنچه ایشان
را داده است خدای تعالی از فضل خود
پس هر آئینه ما دادیم آل ابراهیم را کتاب
ودانش و دادیم ایشان را پادشاهی برگزیده
(۵۴) .

پس از کفار کسی هست که ایمان آورد بآن
کتاب و از ایشان کسی هست که باز
داشت از وی و کفایت ست دوزخ آتش
افروخته (۵۵) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند بآیات ما
زود درآوریم ایشان را بآتش هرگاه که پخته
گردد پوستهای ایشان بعوض پیدا کنیم
برای ایشان پوستهای دیگر غیر از آن
تا بچشند عذاب را هر آئینه خدا هست
غالب استوار کار (۵۶) .

و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته
کردند زود درآوریم ایشان را به بوستانهایی که
میرود زیر آن جوی ها جاویدان آنجا همیشه ،
ایشان راست آن جا زنان پاک کرده شده
و درآوریم ایشان را بسایه نیک (یعنی
راحت تمام) (۵۷) .

هر آئینه خدا می فرماید شمارا که ادا کنید
امانت هارا به اهل آن و میفرماید که
براستی حکم کنید چون حاکم شوید میان

(۱) نقیر غلاف نازکی است که بر پشت خسته خرما می باشد .

مردمان هر آئینه نیکو چیز است آنچه
خدا بآن پندمیدهد شمارا هر آئینه
خدا هست شنوای پنا^(۱) (۵۸) .

ای مومنان فرمانبرداری کنید خدا را و
فرمانبرداری کنید پیغامبر را و فرمان
روایان را از جنس خویش پس اگر
اختلاف کنید در چیزی پس برگردانید
اورا بسوی خدا و پیغامبر اگر اعتقاد
دارید بخدا و روز آخرت این بهتر است
و نیکوتر باعتبار عاقبت^(۲) (۵۹) .

آناندیدی بسوی کسانی که گمان می کنند
که ایمان آوردند بآنچه بسوی تو نازل
کرده شده است و بآنچه پیش از تو نازل
کرده شد، می خواهند که قضایای خویش
رفع کنند بسوی سرکش و حالانکه
فرموده شد ایشان را که متکبر وی شوند
و شیطان می خواهد که گمراه سازد
ایشان را گمراهی دور (۶۰) .

و چون گفته شود بایشان بیائید بسوی آنچه
نازل کرده است خدا و بسوی پیغامبر
می بینی منافقان را باز می ایستند

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي
الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ
وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
فَإِنَّ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ٥٨

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ
وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَّبِعُوا آلَاءَ الْكَاذِبِينَ
وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ
يَضِلَّهُمْ فَلَا يُغَيِّدُ ٥٩

فَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا آلَاءَ اللَّهِ وَآلَاءَ الرَّسُولِ
رَأَيْتَ الْمُؤْمِنِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ٦٠

(۱) درین آیت اشاره است بقصه عثمان حبیبی که مفتاح کعبه از دست وی گرفتند
و مردمان آن را از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم طلب کردند آنحضرت قبول
نموده بعثمان رد فرمود .

(۲) مردم ضعیف الایمان در خلاف هوای نفس بحکم شرع راضی نمی شدند و گاهی
بکاهنان و رئیسان کفر رجوع می کردند چون آنحضرت ایشان را براین معنی
تعزیر یا تهدید فرمود سوگند خوردند که مخالفت آن حضرت مقصود ما نیست
خدای تعالی درین باره آیات فرستاد .

از توباعراض (۶۱) .

پس چه حال است آنگاه که برسد بایشان مصیبتی بسبب آنچه پیش فرستاده است دستهای ایشان پس هرگاه بیایند نزد تو قسم می خورند بخدا که نخواسته بودیم مگر نیکوکاری و موافقت کردن را^(۱) (۶۲) .

این گروه آنانند که می داند خدا آنچه در دل های ایشان است پس اعراض کن از ایشان^(۲) و پندده ایشان را و بگو بایشان سخنی مؤثر در دلهای ایشان (۶۳) .

و نه فرستادیم هیچ پیغامبری را مگر برای آنکه اطاعت کرده شود بحکم خدا و اگر این جماعت وقتی که ستم کردند برخویشتن می آمدند نزد تو پس آموزش طلب می کردند از خدا و طلب آموزش کرد برای ایشان پیغمبر هر آینه می یافتند خدا را توبه پذیر مهربان (۶۴) .

پس قسم به پروردگار تو که ایشان مسلمان نه باشند تا آنکه حاکم کنند ترادراختلافی که واقع شد میان ایشان باز نیابند در دلهای خویش تنگی از آنچه حکم فرمودی و قبول کنند بانقیاد (۶۵) .

و اگر مامی نوشتیم^(۳) برایشان که بکشید خویشان را یا بیرون شوید از خانه های

فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَهُمُ مُصِيبَةٌ يُمْسِكُ أَيُّدِيَهُمْ
ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا
وَتُوفِيقًا ①

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ
وَعِظَاهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ②

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ
إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ
لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ③

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُخَرِّجُوكَ فِيمَا شَجَرَ
بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ
وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ④

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرَجُوا

(۱) یعنی مردمان خصوم .

(۲) یعنی از قتل ایشان .

(۳) یعنی واجب میکردیم .

مِنْ دِيَارِكُمْ مِمَّا فَعَلُوا إِلَّا لِقَلِيلٍ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ
فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَنِييُتًا ۝

وَلَاذِلَ الْأَيْتِ لَهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ۝

وَأَهْدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۝

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسَنَ أُولَٰئِكَ رَافِقًا ۝

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عِلْمًا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اخذُوا حِذْرَكُمْ فَانفِرُوا
بُنَاتٍ أَوْ بَنَاتٍ وَأَحْصِيْعَا ۝

وَإِنْ مِنْكُمْ لَمَنْ كَلِبُطُنٌ فَإِنْ أَخَابَكُمْ مُصِيبَةٌ قَالَ
قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ۝

وَلَمِنْ أَخَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لِيَقُولَنَّ كَأَن لَّمْ
تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يُلَيْتُنِي كُنْتُ مَعَهُمْ

خویش نمی کردند این کار را مگر
اندکی از ایشان و اگر می کردند آنچه بآن
پند داده می شدند هر آئینه بهتر بودی
ایشان را و محکم تر در استواری دین (۶۶).

و آنگاه البته می دادیم ایشان را از نزد
خویش مزد بزرگ (۶۷).

و هدایت می کردیم ایشان را براه راست
(۶۸).

و هر که فرمان برد خدا و رسول را پس این
جماعت همراه آن کسانی که انعام کرده
است خدا بر ایشان از پیغمبران و صدیقان
و شهیدان و صالحان و چه خوبند
آنها از جهت رفاقت (۶۹).

این بخشایش از خدا است و پس ست خدا
دانا (۷۰) (۱).

ای مسلمانان برگزید سلاح خود را پس
بیرون روید گروه گروه شده یا بیرون روید
همه با هم (۷۱).

و هر آئینه بعضی از شما آنست که درنگی
می کند پس اگر برسد به شما مصیبتی
بگویند انعام کرد خدا بر من چون نبودم
حاضر بایشان (۷۲).

و اگر به رسد به شما نعمتی از خدا البته
بگویند گویا هرگز نبود میان شما و میان

(۱) مترجم گوید مردم ضعیف الاسلام در اول اسلام که جهاد فرض نشده بود دعوت
اسلام قبول نمودند و چون جهاد فرص شد از آن تقاعد کردند و از بعضی کلمات
منافقانه سر بر می زد و بعضی با مخالفین هم زبان شده خلاف رضای آنحضرت رای
می دادند خدای تعالی درین باره آیات فرستاد.

فَأَنزَلَ نَوَازِعَظِيمًا ۝

فَلْيَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
بِالْآخِرَةِ ۚ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ
أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ۝

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعِينَ
مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ
رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَمْلُهَا
وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۖ وَاجْعَلْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ۝

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الظَّالِمِينَ ۖ فَيَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ
إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ۝

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الظَّالِمِينَ ۖ فَيَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ
إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ۝

وی دوستی کاش می‌بودم با ایشان پس
می‌یافتم مطلب بزرگ را (۷۳) .

پس باید که جنگ کنند در راه خدا آن
مومنان که می‌فروشدند زندگانی دنیا را
بآخرت و هر که جنگ کند در راه خدا پس
کشته شود یا غالب آید بدهیمش مزد بزرگ
را (۷۴) .

و چیست شمارا که جنگ نمی‌کنید
در راه خدا و برای بیچارگان از مردان
وزنان و کودکان^(۱) آنانکه می‌گویند ای
پروردگار ما بیرون آرمارا ازین ده که
ستمگارانند اهل آن و مقررکن برای ما از
نزد خود کارسازی و مقرر کن برای ما از
نزد خودیاری دهنده (۷۵) .

مومنان می‌جنگند در راه خدا و کافران می
جنگند در راه معبود باطل پس جنگ کنید
با دوستان شیطان هر آئینه حیلۀ شیطان
سست است (۷۶) .

آیندیدی بسوی کسانی که گفته شد ایشان
را بازدارید دستهای خود را^(۲) و برپا کنید
نماز را و بدهید زکوة را^(۳) پس چون
نوشته شد برایشان جنگ ناگاه گروهی
از ایشان می‌ترسند از مردمان مانند
ترسیدن از خدا یا بیشتر و گفتند ای

(۱) یعنی گرفتاران بدست کفار .

(۲) یعنی جنگ نکنید .

(۳) یعنی پس قبول کردند .

كُتِبَتْ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ لَوْ لَا الْخُرُوجُ إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ
مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَى وَلَئِنْ ظَلَمْتُمْ
فَعَنَاءٌ ①

إِنَّ مَا تَكُونُوا يَدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ
تُشِيدُونَ وَإِنْ تُضِلُّهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
وَإِنْ تُضِلُّهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلُّ
مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَا لَكُم مِّنَ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ
حَبِيبًا ②

مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ
نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ رَسُولًا وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ③

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فِتْنًا
أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيفًا ④

پروردگار ماچرانوشتی برماکارزار چرازنده
نگذاشتی مارا تاوقتی نزدیک بگوهره
مندی دنیا اندک است و آخرت بهتر است
کسی را که پرهیزگاری کند و ستم کرده
نخواهید شد مقدار رشته ای (۷۷) .

هر جا که باشید دریابد شمارا مرگ
واگرچه باشید درعمل های محکم و اگر
برسد بایشان نعمتی گویند این از نزد
خداست و اگر برسد بایشان شدتی
(یعنی سختی) گویند یا محمد این از نزد تست
بگوهره از نزد خدا است پس چه حال
است این قوم را نزدیک نیستند که بفهمند
سخنی را (۷۸) .

آنچه رسید به تو از نعمت پس از خداست
و آنچه رسید به تو از عنت پس از نزد
نفس تست و فرستادیم ترا برای مردمان
پیغامبری و بس است خدا حاضر و گواه
(۷۹) .

هر که فرمانبرداری کند پیغامبر را پس هر
آئینه فرمانبرداری خدا کرد و هر که
اعراض کرد پس نفرستادیم ترا بایشان
نگهبان^(۱) (۸۰) .

(۱) یعنی این کلمه حق است که خیر از جانب خدا است و شر از جانب بنده لیکن مقصود این مردم ازین کلمه درست نیست و آن اینست که جهاد با جمیع قبائل عرب معقول نیست پس اگر فتح باشد پس نعمتی غیر مترقب است و اگر هزیمت باشد موافق حال این تدبیر است و چون جهاد با مرالهی همه خیر است عقل را در آنجا دخل دادن صحیح نه باشد والله اعلم .

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَدُوا مِنْ عِنْدِكَ بِكَيْتَ طَاعَتِهِ
وَمِنْهُمْ خِيَرَتٌ قُلُوبُهَا وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يَكِبْتُونَ قَاعِرُش
عَاهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكُلْ بِأَلْفٍ وَكَيْلًا ⑤

إِذَا كُنْتُمْ بُرُودًا مِنَ الْقُرْآنِ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ
لَوَجَدُوا لَهُمُ الْحِتْلَةَ أَكْثَرًا ⑥

وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ
إِلَى الرَّسُولِ وَالْأُولَى الْأَمْرُ مِنْهُمْ لَعَلَّكَ الْبَازِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ
مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّ قُلَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ أَوْسَعُ الْبُحُورِ الشَّيْطَانُ
إِلَّا قَلِيلًا ⑦

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسُكَ وَخَرِيضَ
الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ
بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ⑧

مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ

ومی گویند دردل ما فرمانبرداریست پس
چون بیرون روند از نزد تو گروهی از
ایشان بوقت شب رای زنند غیر آنچه
تومی فرمائی و خدای نویسد یعنی در نامه
اعمال آنچه شب می گویند پس اعراض
کن از ایشان و توکل نما بر خدا و خدا
کار سازنده پس است (۸۱) .

آیاتأمل نمی کنند قرآن را و اگر می بود
از نزد غیر خدا البته می یافتند در او اختلاف
بسیار (۸۲) .

و وقتی که بیاید نزد ایشان خبری از ایمنی
یا ترس مشهور سازند آن را و اگر
بر میگردانیدند آن را بسوی پیغامبر و
بسوی فرمان روایان از اهل اسلام هر آینه
می یافتند مصلحت آن خبر را آنسانکه
از ایشان میتوانند بر آوردن مصلحت آن
و اگر نمی بود بخشایش خدا بر شما
و رحمت او البته پیروی می کردید شما
شیطان را مگر اندکی (۸۳) .

پس جنگ کن (یا محمد) در راه خدا
بر تو مؤاخذه نیست مگر از جان تو و رغبت
ده مسلمانان را^(۱) نزدیک است که
موقوف سازد خدا جنگ کافران را و خدا
سخت تراست باعتبار جنگ و سخت
تراست باعتبار عقوبت (۸۴) .

هر که شفاعت کند شفاعتی نیک
باشد و راهبره ای از ثواب آن و هر که

(۱) یعنی بر تو و رغبت دادن نیست و پس اگر همراهی نکنند بر تو مؤاخذه نیست والله اعلم .

شَفَاعَةُ سَيِّدَتَيْنِ لَهُ كَفَلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّعِينًا ⑤

شفاعت کند شفاعتی بد باشد اورا
حصه ای از عذاب آن وهست خدا بر همه
چیز توانا^(۱) (۸۵) .

وَإِذْ أَخَذْتُم مِّنْ نَّحْوِهَا فَنُحِيتُوهَا بِأَحْسَنِ مِنْهَا أَوْرُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ⑥

وچون تعظیم کرده شوید به سلامی پس
تعظیم کنید بکلمه ای بهتر از آن یا مانند
همان کلمه جواب دهید هر آئینه هست
خدا بر همه چیز حساب گیرنده (۸۶) .

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَ اللَّهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَ أَيْدِيهِمْ وَلَا يُحِيطُ بِشَيْءٍ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ⑦

بجز خدا نیست هیچ معبود برحقى البت
بهم آرد شمارا به روز قیامت هیچ شك
نیست در آن و کیست راست گو تر
از خدا در سخن^(۲) (۸۷) .

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةً وَاللَّهُ أَرَاهُم بَمَا كَانُوا
أَعْرَبُونَ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ أَصْلَىٰ إِلَهُكُمْ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ
فَلَنْ يَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ⑧

پس چیست ای مسلمانان شمارا در باره
تملق کنندگان دو گروه شدید^(۳) و خدا
نگونسار ساخت ایشان را بشومی آنچه
کردند آیا می خواهید که راه نمائید (یعنی
از جمله راه یابان شمارید) کسی را که گمراه
ساخت او را خدا و هر کرا خدا گمراه
کنند یابی برای او هیچ را هی (۸۸) .

وَذُوالْقُرْآنُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً وَلَا
تَخْذُلُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ يَخْتَصِمُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَنْ
تَكُونُوا أَفْئِدَةً لَهُمْ فَأُولَئِكَ مِثْلُ قَوْمِهِمْ
وَلَا تَحْزَنْهُمْ وَلَا تَصْغُرُوا ⑨

این تملق کنندگان آرزو کردند که شما نیز
کافر شوید چنانچه ایشان کافر شدند پس
برابر باشید پس دوست مگیرید هیچکس
را از ایشان تا آنکه هجرت کنند در راه

(۱) یعنی مثلاً سفارش گدای به توانگرتا او را چیزی بدهد نیک است و سفارش برای سارق تادست اونه بُرند درست نیست .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی بیان می فرماید که به تملق کفار اعتماد نباید کرد .

(۳) یعنی بعضی به تملق فریفته شدند و بعضی نشدند و می بایست که همه باتفاق فریفته نمی شدند والله اعلم .

خدا^(۱) پس اگر اعراض کردند (یعنی از اسلام و هجرت) پس اسیر گیرید ایشان را و بکشید هر جا که یابید ایشان را و دوست و یار مگیرید کسی را از ایشان (۸۹).

(اسیر گیرید و بکشید) مگر آنان را که پیوند دارند با گروهی که میان شما و میان ایشان عهد است پایبند نزد شما حالانکه تنگی آمده است سینه های ایشان از آنکه بجنگند باشمایا بجنگند با قوم خویش^(۲) و اگر خدای خواست هر آینه مسلط می ساخت ایشان را بر شما پس می جنگیدند باشما پس اگر این فریق یکسوشوند از جانب شما و نجنگند باشما و بپفگند بسوی شما پیغام صلح را پس جداوند بر ضد ایشان را هی در اختیار شما نگذاشته است^(۳) (۹۰).

خواهید یافت قومی را که می خواهند ایمن شوند از شما و ایمن شوند از قوم خود هر گاه باز گردانیده می شوند بسوی فتنه انگیزی نگوئید سازانداخته شوند در آن^(۴) پس اگر یکسونه شوند از جنگی

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ أَوْ جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يُقَاتِلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ وَأَلِغْ لُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَأَلْفَوْا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ①

سَيُحَدِّثُونَ الْخَرِيفَ يُرِيدُونَ أَنْ يُؤْمِنُوكُمْ وَيَأْمِنُوا قَوْمَهُمْ كُلَّمَا رُزِّقُوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكِسُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ يُعِزُّوْكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ وَيَكْفُوا

(۱) یعنی مسلمان شوند و هجرت کنند .

(۲) مترجم گوید و کسی که ایمان آورد و هجرت نه کند حکم او بطریق اولی فهمیده شد والله اعلم .

(۳) یعنی اگر اسلام آرند و هجرت کنند ایشان را دوست باید گرفت و اگر اسلام نیارند می باید کشت مگر آنکه پیمان داشته باشند و ثابتاً بر عهد و حلفای معاهدان رابه هیچ وجه نتوان ایداد داد والله اعلم .

(۴) صلح می کنند و باز نقض عهد می نمایند والله اعلم .

أَيُّ يَهُمُّ تَخَذُّوهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ
وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا نَبِيًّا ۝

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَا وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً
فَطَرِيقَةُ تَرْبَةِ الْمُؤْمِنَةِ فِدْيَةٌ مُسْلَمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ قَرَأَانٌ
كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوِّكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَجِيرُ تَرْبَةُ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ
كَانَ مِنْ تَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فِدْيَةٌ مُسْلَمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ
وَتَجِيرُ تَرْبَةُ مُؤْمِنَةٍ مِمَّنْ لَمْ يَجِدْ قَسِيماً شَهْرًا مِنْ سِتِّينَ عَشْرًا
تُؤْتَى مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

شما و نیفکنند بسوی شما پیغام صلح را
و باز ندارند دستهای خویشتن را پس
اسیر گیرید ایشان را و بکشید هر جا که یابید
ایشان را و این جماعت داده ایم شما را
برایشان حجت ظاهر (۹۱) .

و نه^(۱) سِزْد مسلمانانی را که بکشد
مسلمانانی را لیکن قتل واقع میشود به خطا
(یعنی بغیر قصد) و هر که بکشد مسلمانانی
را به خطا پس لازم است آزاد کردن برده
مسلمان و خون بهارسانیده شده به کسان
مقتول مگر آنکه در گذرند از آن پس اگر
باشد مقتول از گروه دشمنان شما
و او مسلمانست پس لازم است آزاد کردن
برده مسلمان^(۲) و اگر باشد مقتول از قومی
که میان شما و ایشان عهد است^(۳) پس
لازم است خون بهارسانیده شده به کسان
او و آزاد کردن برده مسلمان پس هر که
نیابد برده را پس لازم است روزه داشتن
دوماه پی در پی مشروع در کفارت بجهت
قبول توبه است از جانب خدا و هست
خدادانای استوار کار^(۴) (۹۲) .

- (۱) مترجم گوید خدای تعالی احکام قتل خطا بیان می فرماید و آنکه امتناع از کسی که به کلمه اسلام متکلم شد و واجب است و فضل مجاهدان و وجوب هجرت از دار کفر بدار اسلام و کیفیت نماز سفر و نماز خوف بیان می کند و الله اعلم .
- (۲) یعنی مقتول مسلمان اگر از ساکنان دار الحرب باشد دیت لازم نیست و الله اعلم .
- (۳) یعنی و او مومن باشد .
- (۴) جمهور مفسرین تصور (و ان کان من قوم بینکم و بینهم میثاق) در مقتول کافر کردند به ملاحظه آنکه توارث در میان مومن و کافر منقطع است و سبیل دیت =

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۱۷
عَلَيْهِ وَعَلَيْهِ وَعَدْلُهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۱۸

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا
وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَى إِلَيْكُمْ السَّلَاحَ لَنْفِتَهُ مُؤْمِنًا آتِبَتُوا عَرَضَ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَعِدَدِ اللَّهِ مَقَادِيرُ كُتُبُهُ كُنْ لِلَّهِ كُفْرًا مِنْ قَبْلُ
فَمَنْ آتَاهُ اللَّهُ عَلَيْهِ تَبَيَّنُوا وَإِنْ اللَّهُ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۱۹

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرَ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فُكِّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ
الْحُسْنَى وَفُكِّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ۲۰

وهر که بکشد مسلمانی را بقصد پس
جزای او دوزخ است جاوید باشد آنجا
وخشم گرفته است بر او خدا و لعنت
کرد او را و آماده ساخته است برای
او عذابی بزرگ (۹۳).

ای مسلمانان چون سفر کنید در راه
خدا (یعنی برای جهاد) پس نیک تحقیق
کنید و مگوئید کسی را که بسوی
شما سلام انداخته است نیستی مسلمان
می طلبید متاع زندگانی دنیا را پس نزد
خدا غنیمت های بسیار است هم چنین
بودید پیش ازین پس انعام کرد خدا
بر شما پس تحقیق کنید هر آینه خدا هست
بآنچه کنید آگاه (۹۴).

برابر نیستند نشینندگان غیر معذور
از مسلمانان و جهاد کنندگان در راه
خدا تعالی به مالهای خویش و جانهای
خویش برتری داده است خدا مجاهدان را
به مال و جان خویش بر نشینندگان در مرتبه
وهر یکی را وعده نیک کرده است خدا
و افزون داده است خدا مجاهدان را به
نسبت نشینندگان مؤدب بزرگ (۹۵).

سبیل میراث است و بنده ضعیف می گوید تمهید مسئله به (وما كان لمومن ان يقتل
مومنا الا خطأ) و تقید به «و هو مومن» در نظیر مائحن لیه ظاهر است در آنکه اینجا فید ایمان
معتبر است و لزوم دیت بجهت و قاعده است نه بر سبیل میراث و نظیرش وجوب
مهرست در مسئله مؤمنه از قوم متعاهدین در سوره ممتحنه الله اعلم .

(۱) فائده قید غیر اولی الضرر آنست که در اولی الضرر این حکم مطرد نیست بلکه جمعی
باشند از اولی الضرر که نیت صحیحه دارند ثواب عمل کامل یا بند را الله اعلم .

دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا
رَّحِيمًا ⑩

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْبَلَىٰ كَظَالِمِينَ أَنفُسِهِمْ
قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ ۖ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعِفِينَ فِي
الْأَرْضِ ۖ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا
فِيهَا ۚ قَالُوا لَكَ مَا أَوَّلْنَاهُمْ جَهَنَّمَ
وَسَاءَتْ مَصِيرًا ⑪

إِلَّا الْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ
لَا يَسْتَظِلُّونَ حَصِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ⑫

قَالُوا لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَعْذِبَنَاهُمْ ۚ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا غَفُورًا ⑬

وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ
مَرْغَبًا كَثِيرًا ۚ وَسِعَةً ۚ وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ
مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكُهُ الْوَيْتُ
فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ⑭

وَإِذَا صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ

افزون داده است مرتبه ها از جانب خویش
و آمرزش و بخشایش و هست خدا آمرزنده
مهربان (۹۶) .

هر آینه آنانکه فرشتگان قبض ارواح
ایشان کردند درحالتیکه ستمگار بودند
برخویشان^(۱) فرشتگان بایشان گفتند
درچه حال بودید شما گفتند بودیم
بیچاره گان در زمین گفتند آیا فراخ نبود
زمین خدا تا هجرت می کردید در آن پس
آن جماعت جای ایشان دوزخ است
و اوبدجائی است (۹۷) .

مگر آنانکه بحقیقت بیچاره اند از مردان و
زنان و کودکان هیچ چاره نمی توانند
و هیچ راه نمی یابند (۹۸) .

پس آن جماعت نزدیک است که خدا عفو
کند از ایشان و هست خدا عفو کننده
آمرزنده (۹۹) .

و هر که ترك وطن کند در راه خدا
بیابد در زمین اقامت گاه بسیار و فراخی
معیشت و هر که بیرون رود از خانه خود
هجرت کنان بسوی خدا و پیغامبر او
و سپس دریابد او را موت^(۲) پس به تحقیق
ثابت شد مزد او بر خدا و هست خدا
آمرزنده مهربان (۱۰۰) .

و چون سفر کنید در زمین پس نیست بر شما

(۱) یعنی ترك هجرت از دار الحرب بدار السلام و به تكثير سواد كفار و الله اعلم .

(۲) یعنی در راه قبل وصول بمقصد .

تَقَرُّوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنَّ خِفَتُمْ أَنْ يُفْتِتَكُمْ الَّذِينَ
كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا أَعْدَاكُمْ وَأُتْبِعُوا ①

وَإِذَا كُنْتُمْ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ
مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا
مِنْ وَرَائِهِمْ وَلْيَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا
مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا بِحُلِيِّهِمْ وَأَسْلِحَتِهِمْ وَكَذَلِكَ يُبَيِّنُ
كَفَرُ وَالْوُتَّاعُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ
عَلَيْكُمْ مَّيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ
أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَ
خُذُوا جُنُودَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ②

گناهی در آنکه قصر کنید قدری از نماز
اگر بترسید از آنکه در بلا افتند شمارا
کافران هر آئینه کافران هستند
شمارا دشمن آشکار^(۱) (۱۰۱) .

و چون باشی در میان مؤمنان^(۲) پس
برپا کردی برای ایشان نماز را پس باید
بایستد گروهی از ایشان باتر و باید که
برگیرند سلاح خویش را پس چون
سجده کردند آنان پس باید که باشند پشت
سر شما^(۳) و باید که بیاید آن گروه دیگر که
هنوز نماز نخوانده اند پس
نماز گذارند باتر و باید که بگیرند حذر^(۴)
و سلاح خود را آرزو کردند کافران کاش
غافل شوید از سلاح خویش و متاع خویش
پس حمله کنند بر شما يك باره و هیچ گناه
نیست بر شما اگر باشد شمارا رنجی
از باران یا بیمار باشید در آن که بنهید
سلاح خویش را و البته بگیرید حذر خود را
هر آئینه خدا آماده کرده است برای
کافران عذاب رسوا کننده^(۵) (۱۰۲) .

(۱) مترجم گوید مشهور آن است که این آیت در صلوة مسافر نازل شده است و خوف
قید اتفاقی است و آنچه نزدیک این بنده رجحان یافته است آنست که این آیت
در صلوة خوف نازل شده است و سفر قید اتفاقیست و مراد از قصر در کیفیت رکوع
و سجود است که بایمای ادا میتوان کرد نه در کمیت رکعات والله اعلم .

(۲) یعنی وقت خوف .

(۳) یعنی مقابل عدو .

(۴) و حذر خود و زره و سپر را گویند .

(۵) مترجم گوید این را صورتهاست یکی آنکه امام دوبار نماز گذارد يك بار

فَإِذَا قُضِيَتْ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا
وَعَلَىٰ جُفُوكُمْ فَإِذَا أَطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ
الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿٥﴾

وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ التَّوْبَةِ إِنْ تَكُونُوا تَائِبُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كَمَا تَأْتُوا تَوْبَتَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِمَّا
لَا يُرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٦﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ
اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْكَافِرِينَ حَصِينًا ﴿٧﴾

پس چون نماز تمام کردید پس یاد
کنید خدا را ایستاده و نشسته و برپهلوهایی
خوابش پس چون مطمئن شدید برپا
کنید نماز را^(۱) هر آئینه هست نماز بر مومنان
فرض وقت معین کرده شده (۱۰۳) .

و سستی مکنید در جستجوی کفار اگر
شما دردمند می شوید پس ایشان
نیز دردمند می شوند چنانکه شما
می شوید و شما امید دارید از خدا آنچه
ایشان را امید نیست و هست خدادانای
استوار کار (۱۰۴) .

هر آئینه^(۲) ما فرود آوردیم بسوی تو کتاب
را برآستی تا حکم کنی میان مردمان بآنچه
شناسانده است ترا خدا و میباش خصوصیت
کننده برای حمایت خیات کنندگان
(۱۰۵) .

باین جماعت و دیگر بار بآن جماعت دیگر آنکه امام بایک جماعت یک رکعت
گذارد و در قیام توقف کند تا آنکه رکعت دیگر خوانده مقابل عدوروند آن جماعت
دیگر آمده اقتدا به امام کنند و رکعت دیگر بآن جماعت خواند در قعده چندان توقف
کند که از رکعت دوم فارغ شوند آنکه بایشان سلام دهد این هر دو با صورتهای
دیگر همه صحیح شده و همه محتمل آنست والله اعلم .

(۱) یعنی بطریق نماز امن والله اعلم .

(۲) مترجم گوید مردم ضعیف الاسلام اگر کسی را از ایشان مرتکب گناهی می شد دور
وی حیلها بافته پیش آنحضرت بوجهی اظهار میکردند که براءت او بخاطر مبارك
می رسید و بایکدیگر خلوت کرده رازها بخلاف رضای شریف در میان می آوردند
خدای تعالی آیات فرستاد .

وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

وَلَا تَجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ خَوَافًا أَشِيمًا ۝

يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَحْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ۝

مَا أَتَاكُمْ مِنْ أَمْرٍ فَادْعُوهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَهُمْ مِنَ اللَّهِ عَذَابٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ۝

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهَا عَلَى نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرَهَا يَرَهُ إِثْمًا مُحْتَمِلًا ۝
بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّشِينًا ۝

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَيَّتَ لَكَ آيَاتَهُ وَتَنَزَّلُ الْأَنْجِلُوتُ وَمَا يُهَيِّتُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَتَذَكَّرُونَ ۝
شَيْءٌ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ

وآمزش خواه از خدا هر آئینه هست خدا
آمزنده مهربان (۱۰۶) .

وخصوصیت مکن از جانب آنانکه خیانت
می کنند خویشان را هر آئینه خدا دوست
ندارد آنرا که باشد خیانت کننده گنهگار
(۱۰۷) .

پنهان می کنند از مردمان و پنهان نمی
کنند از خدا و او بایشان ست آنگاه که به
شب مشورت میکنند آنچه خدا نمی
پسندد از تدبیر و هست خدا بآنچه میکنند در
برگیرنده (۱۰۸) .

آگاه باشید شما ای قوم که خصوصیت
کردید از طرف خیانت کنندگان در زندگانی
دنیا پس کیستکه خصوصیت کند با خدا
از طرف ایشان روز قیامت یا کیست که
باشد بایشان کار سازنده (۱۰۹) .

و هر که انجام دهد کار بدیاستم
کند بر خویش باز آمزش طلبد از خدا بیابد
خدا را آمزنده مهربان (۱۱۰) .

و هر که بکند گناهی پس جزاین نیست که
می کند آن را بر جان خویش و هست خدا
دانای استوار کار (۱۱۱) .

و هر که بکند خطائی یا گناهی باز تهمت
زند بآن بیگناهی را پس بر خود برداشت
افترا و گناه ظاهر را (۱۱۲) .

و اگر نمی بود فضل خدا بر تو و بخشایش او
قصد کرده بودند گروهی از ایشان که گمراه
کنند ترا و گمراه نمی کنند مگر خویشان

مَا لَكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ عَظِيمًا ﴿١٣﴾

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤﴾

وَمَنْ يُكَذِّبِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١٥﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٦﴾

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنشَاءً وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿١٧﴾

لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَا تُخْدَعُونَ مِنْ عِبَادِي نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأُمْتِنِهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ فَلْيُبَيِّنْ لَهُمْ

را و هیچ ضرری نرسانند به توازی چیزی و نازل ساخت خدا بر تو کتاب و دانش و آموخت ترا آنچه نمی دانستی و هست فضل خدا بر تو بزرگ (۱۱۳) .

نیست خوبی در بسیاری از مشورت پنهانی ایشان لیکن خوبی در مشورت کسی است که می فرماید بصدقه یا بیکار پسندیده یا به صلاح کاری میان مردمان و هر که این کند به طلب خوشنودی خدا پس بزودی بدهیمش مزد بزرگ (۱۱۴) .

و هر که مخالفت پیغامبر کند بعد از آنکه معلوم شد او را هدایت و پیروی کند غیر راه مسلمانان را متوجه بکنیمش بآنچه میگردد^(۱) و در آریمش بدوزخ و او بدجائی ست (۱۱۵) .

هر^(۲) آئینه خدا نمی آمرزد آنکه شریک با و مقرر کرده شود و می آمرزد غیر شریک هر که را خواهد و هر که شریک خدا مقرر کند پس گمراه شد گمراهی دور (۱۱۶) .

مشرکان نمی پرستند بجز خدا مگربتانی را که بنام دختران مسمی کرده اند و نمی پرستند مگر شیطان دور رفته از حد را (۱۱۷) .

لعنت کرد او را خدا و گفت شیطان بگیرم از بندگان تو حصه ای که در علم ازلی معین شده (۱۱۸) .

و البته گمراه کنم ایشان را و البته در آرزوی

(۱) مترجم گوید یعنی قوت دل بیفزائیم .

(۲) مترجم گوید ازینجا تغلیظ تحریم شرك می فرماید .

الْأَنْعَامِ وَلَا مِرْيَتَهُمْ فَلْيَعْبِرُوا خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّبِعِ الشَّيْطَانَ وَلْيُخْلِكْ دُونَ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرًا مُبِينًا ⑤

باطل افگنم ایشان را و البته بفرمایم ایشان را تابشگافند گوش چهارپایان را و البته بفرمایم ایشان را تا تغییر دهند آفرینش خدا را^(۱) و هر که دوست گیرد شیطان را بجز خدا پس زیان کار شد زیان ظاهر (۱۱۹).

يَعِدُهُمْ وَيُؤْتِيهِمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ⑥

وعدہ می دهد ایشان را و در آرزوی می اندازد ایشان را و وعدہ نمی دهد ایشان را شیطان الا بفریب (۱۲۰).

أُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَخْرِصًا ⑦

آن جماعت جای ایشان دوزخ است و نیابند از آن راه نجاتی (۱۲۱)

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ⑧

و آنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند در آریم ایشان را به بوستانهایی که می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه وعدہ کرده است خدا براستی و کیست راست گوتر از خدا در سخن (۱۲۲).

كَيْسَ يَا مَعْشَرَ الَّذِينَ آمَنُوا أَفَلَا تَعْلَمُونَ ⑨
سُورَةُ الْجَزْبَةِ وَلَا يَجِدُ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ⑩

نیست کار بوفق آرزوی شما و نه بوفق آرزوی اهل کتاب هر که بکند کاربرد جزا داده خواهد شد به آن و بیابد برای خود بجز خدا هیچ دوستی و نه یاری دهنده (۱۲۳).

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ ⑪
فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ لَقِيْرًا ⑫

و هر که بکند از کارهای شایسته مرد باشد یا زن و او مسلمان است پس آن جماعت در آیند به بهشت و مستم کرده نه شوند مقدار نقیری (۱۲۴).

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا وَمَنْ أَسْلَمَ وَجْهًا لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ

و کیست نیکوتر باعتبار دین از کسی که

(۱) مترجم گوید یعنی مانند خصی کردن و سوزن زدن بر بدن تاسرخ یا کبود گردانند والله اعلم .

وَاتَّبَعَهُ مَلَكًا إِبرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٣٥﴾

قُلْهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا ﴿١٣٦﴾

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلْ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتِمِّ النِّسَاءِ السَّيِّئَاتِ لَا تَوْنُوهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُوْنَ اَنْ تُنكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضَعٰفِيْنَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَاَنْ تُقْسُوْا لِلْيَتٰمٰى بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ عَلِيْمًا ﴿١٣٧﴾

وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ

منقاد ساخت روی خود را برای خدا و او نیکوکار است و پیروی کرد ملت ابراهیم را در حالتی که حنیف بود و خدا دوست گرفت ابراهیم را (۱۲۵) .

و خدا را است آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و هست خدا همه چیز در برگرفته (۱۲۶) .

و طلب فتوی می کنند از تو درباره زنان^(۱) بگو خدا فتوی میدهد شمارا درباره زنان و آنچه خوانده می شود بر شما در کتاب نازل شده است در حق آن زنان یتیمه که نمی دهید ایشان را آنچه فرض کرده شده است برای ایشان و رغبت می کنید که به نکاح در آرید ایشان را^(۲) و نازل شده است درباره بیچاره گان از کودکان و حکم ست بآنکه تعهد حال یتیمان کنید بانصاف و هر آنچه می کنید از نیکوئی هست خدا بآن دانا^(۳) (۱۲۷) .

اگر زنی بترسد از شوهرش سرکشی یا روگردانی را پس گناه نیست برایشان در آنکه صلح آرند در میان خویش نوعی از صلح

(۱) یعنی چه نوع بایشان معامله باید کرد و الله اعلم .

(۲) در نکاح زنان یتیمه رغبت می کردند بسبب براءت جمال و حدائق سن در ادای نفقه و مهر کوتاهی می نمودند و الله اعلم .

(۳) جواب این استفتاء تفصیلی داشت پس خدای تعالی بعضی مسائل را حواله فرمود بر آیات سابقه و آن مسئله تحریم ظلم بر یتامی النساء است و بعضی را اینجا جواب داد و آن مسئله نشوز و تحریم میل کُلِّ بِيكِ زَن و اعراض از زن دیگر و اباحه طلاق در صورت ضرورت و الله اعلم .

وَاحْضَرِي الْأَنْفُسَ الشُّعْرَ وَإِنْ عَسَوْا فَتَحْنُوا قَانَ اللَّهُ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۝

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ
فَلَا تَبْلُغُوا كُلَّ النِّبْلِ فَتَعْدِلُوا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تَصِيحُوا
وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

وَلَنْ يَتَخَفَتَا يَتَمَنَّيَا اللَّهُ كُلُّهُنَّ سَعْيَهُمْ وَكَانَ
اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ۝

وَلِلَّهِ مَلَكُوتُ السَّمُوتِ وَمَلَكُوتُ الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَهَبْنَا الذِّكْرَ
أُولَئِكَ الْكِتَابُ مِنْ قَبْلُكُمْ وَإِنَّا لَنَاقِلُونَ إِنْ تَكْفُرُوا
بِأَنَّ لِلَّهِ مَلَكُوتَ السَّمُوتِ وَمَلَكُوتِ الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ
عَزِيزًا حَكِيمًا ۝

وَلِلَّهِ مَلَكُوتُ السَّمُوتِ وَمَلَكُوتُ الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ
وَكِيلًا ۝

إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ أَهْلَ النَّاسِ وَيَأْتِ بِالْخَيْرِمْ وَكَانَ
اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ۝

و صلح کاری بهتر است، و حاضر کرده
شده اند نفوس نزدیک بخل^(۱) و اگر
نیکوکاری و پرهیزگاری کنید پس هر آینه
خدا هست بآنچه می کنید دانا (۱۲۸).

و نه توانید هرگز عدل کردن میان زنان
اگرچه نهایت رغبت کنید پس باری کجی
مکنید تمام کجی تا آنکه بگذارید آن زنان
را مانند معلقه^(۲) و اگر اصلاح کنید
و پرهیزگاری نمائید پس هر آینه
خدا هست آمرزنده مهربان (۱۲۹).

و اگر مردوزن از یکدیگر جدا شوند کفایت
کند خدای تعالی هر یکی را از توانگری
خود هست خدا جواد استوار کار (۱۳۰).

و خدای راست آنچه در آسمان هاست
و آنچه در زمین ست و هر آینه حکم
فرمودیم آنانرا که داده شدند کتاب پیش
از شما و شمارانیز که برسید از خدا و اگر
کافر شوید پس هر آینه خدا راست آنچه
در آسمان هاست و آنچه در زمین است
و هست خدا توانگر ستوده شده (۱۳۱).

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه
در زمین است و خدا کارساز پس است
(۱۳۲).

اگر خواهد دور کند شما را ای مردما
و بوجود آورد دیگران را و هست خدا برای
کار توانا (۱۳۳).

(۱) یعنی از بخل غائب نمی شوند و آن را نمی گذارند و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید معلقه زنیست که نه پیوه باشد و نه بار شوهر موافقت کند .

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَوْكَّانًا اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا تَوَّابِينَ يَالْقِطِ شَهَدَاءُ بِلِهٍ
وَلَوْ عَلَّ أَنْفُسُكُمْ أُولَ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ لَكُمْ
أَوْفَقِيرًا فَإِنَّهُ أُولَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا
وَلَنْ تَكُونُوا أَوْفُقُوا إِنْ كَانَ اللَّهُ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٥١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ
عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
بَعِيدًا ﴿٥٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ أَرَادُوا
كَفْرًا ثُمَّ يُكَفِّرُونَ اللَّهُ يُغْفِرُ لَهُمْ وَلَئِنْ هَدَيْنَاهُمْ لَنُنَبِّئَنَّ

هر که باشد طالب جزای دنیا (یعنی جزای عمل در دنیا طلب کند) پس نزد خدا است ثواب دنیا و آخرت و خدا شنوا و بیناست (۱)

(۱۳۴)

ای مسلمانان باشید برپادارنده عدالت اظهار حق کننده برای خدا و اگر چه بر ضرر خویشتن یا پدر و مادر و خویشاوندان باشد اگر آنکه حق بروی ثابت میشود توانگر باشد یا فقیر بهر حال خدا مهربان تر است برایشان پس پیروی خواهش نفس مکنید اعراض کنان از عدل و اگر پیچانید سخن را یارو گردانید پس هر آئینه خدا هست بآنچه می کنید آگاه (۱۳۵)

ای مسلمانان ایمان آرید بخدا و پیغامبر او و آن کتاب که فرو فرستاده است بر پیغامبر خود و آن کتاب که فرو فرستاده است پیش ازین و هر که کافر شود بخدا و به فرشتگان او و کتاب های او و پیغامبران او و روز آخرت پس هر آئینه گمراه شد گمراهی دور (۲) (۱۳۶)

بیگمان آنانکه ایمان آوردند باز کافر شدند باز ایمان آوردند باز کافر شدند باز زیادت کردند در کفر (۳) هرگز نیامرزد خدای تعالی ایشان را و هرگز ننماید ایشان را

(۱) یعنی پس چرا طالب هر دو نباشید والله اعلم .

(۲) مترجم گوید مراد آنست که هر که در ملت اسلامیة داخل شد او را به تفصیل تصدیق این چیزها باید کرد .

(۳) یعنی اصرار کردند والله اعلم .

يُخْرِجُ الْمُتَّقِينَ بِأَنَّهُمْ عَدَا ابْنَ آدَمَ ۖ

وَالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الْكُفْرَ مِنْ أَوْلِيَاءَ تَمِيزُ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ
يَتَّبِعُونَ عَنْهُمْ الرِّقَّةَ فَإِنَّ الرِّقَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ۝

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكَ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ أَيْتَ اللَّهِ يُكَلِّمُ
بِهِا وَيَسْتَهْزِئُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي
حَدِيثٍ غَيْرَ ۚ إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلَهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ
الْمُتَّقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ۝

الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ ۚ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْرٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا
أَلَمْ تَكُنْ مَعَكُمْ ۚ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ
نَسْتَجِدْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعُكُم مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۚ قَالَهُ يُكَلِّمُ بَيْنَكُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ۝

راهی (۱۳۷) .

خبر^(۱) ده منافقان را بآنکه ایشان را
باشد عذاب درد دهنده (۱۳۸) .

آن منافقان که کافران را دوست بگیرند
بجز مؤمنان آیات خدا را ایشان ارجندی می
طلبند پس هرآئینه ارجندی خدا را است
همه یکجا (۱۳۹) .

وهرآئینه فرو فرستاده است خدا بر شما
در قرآن که چون بشنوید آیاتهای خدا را که
به آنها کفر ورزیده میشود و تمسخر کرده
میشود بآنها پس منشینید با ایشان تا آنکه
شروع کنند در سخنی غیر از آن هرآئینه
شما اگر چنین نکنید مانند آن کافران
باشید هرآئینه خدا بهم آورنده است منافقان
و کافران را همه یک جادردوزخ (۱۴۰) .

آن منافقان که انتظار شما می کشند پس
اگر باشد شما را فتحی از جانب خدا
گویند آیا نبودیم با شما^(۲) و اگر باشد کافران
را نصیبی گویند یعنی بکافران آیا غالب نه
شدیم بر شما^(۳) و آیا باز نه داشتیم شما را
از ضرر مسلمانان^(۴) پس خدا حکم خواهد
کرد میان شما روز قیامت و هرگز

(۱) مترجم گوید از اینجا وعید منافقان بیان می فرماید .

(۲) یعنی از زمره شما ایم و الله اعلم .

(۳) یعنی خواه منخواه شما را مصلحت دانستیم که با مسلمانان بجنگید و نه گذاشتیم که
بمصلحت دیگر عمل کنید و الله اعلم .

(۴) یعنی سعی کردیم که ضرر مسلمانان بشما نرسد و الله اعلم .

نگشاید خدا مرکافران را بر مومنان راهی^(۱)
(۱۴۱) .

هر آئینه منافقان فریب می دهند بگمان
خود خدا را و خدا نیز فریب می
دهد ایشانرا و چون منافقان بسوی نماز
برخیزند کاهلی کنان برخیزند می نمایند به
مردمان و یاد نمی کنند خدا را مگر اندکی
(۱۴۲) .

متردداند در میان این و آن نه بسوی اینانند
و نه بسوی آنان و هر گرا گمراه کند خدا پس
هرگز نیابی برای او هیچ راهی (۱۴۳) .
ای مسلمانان دوست مگیرید کافران را
بجز مومنان آیا می خواهید که ثابت
کنید برای خدا بر خویشتن دلیلی ظاهر
(۱۴۴) .

هر آئینه منافقان در طبقه زیرترین اند
از آتش و نه یابی هرگز برای ایشان هیچ
یاری دهنده (۱۴۵) .

مگر آنانکه توبه کردند و اصلاح پیش گرفتند
و چنگ زدند (برایسمان) خدا و خالص
گردانیدند دین خود را برای خدا پس
آنجماعت همراه مومنانند و زود بدهد خدا
مومنان را مزد بزرگ (۱۴۶) .

چه کند خدا بعد از شما اگر شکر گذاری
کنید و ایمان آرید و هست خدا قدر شناس
دانا (۱۴۷) .

إِنَّ الْمُتَّقِينَ يُجِدُّونَ اللَّهَ وَهُمْ خَائِفُونَ وَإِذَا قَامُوا
إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَمَا لَإِذَا يَرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ
اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ۝

لَمَّا بَدَّيْن بَيْنَ ذَلِكَ لَآلِ مَوْلَاهُ وَلَا إِلَى مَوْلَاهُ وَمَنْ
يُضِلَّ اللَّهُ فَمَا لَهُ سَبِيلًا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ
دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا
مُبِينًا ۝

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي الدَّرَجَةِ الْأَعْلَى مِنَ الدَّرَجَاتِ وَلَنْ تَجِدَ
لَهُمْ نَصِيرًا ۝

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا
دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي
اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ۝

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنَّ شُكْرَكُمْ أَمْتٌ مَوْءُودَةٌ وَكَانَ
اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ۝

(۱) یعنی نشود که اسلام را مستاصل گردانند والله اعلم .

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ
وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٥٣﴾

إِنْ تَبَدُّواْ خَيْرًا أَوْ عَفْوَةً أَوْ تَعْفُواْ عَنْ سُوءِ قَوْلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَفْوًا قَدِيرًا ﴿١٥٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُواْ
بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنُكْفَرُ بِبَعْضٍ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُتَّخَذَ وَاهِبِينَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٥﴾

أُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ حَقًّا وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُواْ بَيْنَ أَحَدٍ مِّمَّنْهُمْ
أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمُ اللَّهُ أَجْرَهُم بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا رَحِيمًا ﴿١٥٧﴾

يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَاءِ
قَدْ سَأَلُواْ مُوسَى أَكْبَرَهُمْ ذَلِكَ فَقَالُواْ أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً
فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُواْ الْعِجْلَ

دوست نمی دارد خدا بلند گفتن سخن
بدرا مگر سخت گفتن مظلوم که
عفو است و هست خداشتوا دانا (۱۴۸) .

اگر آشکارا کنید کار نیک را یا پنهان کنید آن
را یا عفو کنید از ظلمی پس هر آئینه هست
خدا عفو کننده توانا (۱۴۹) .

هر آئینه کسانی که کافر می شوند بخدا
و پیغامبران او می خواهند که تفرقه کنند
در میان خدا و پیغامبران او^(۱) می
گویند ایمان می آریم به بعض پیغامبران
و نامعتقد می شویم بعض را و می خواهند که
راهی گیرند در میان این و آن (۱۵۰) .

آن جماعت ایشانند کافران به حقیقت
و آماده ساخته ایم برای کافران عذاب
رسوا کننده (۱۵۱) .

و کسانی که ایمان آوردند بخدا و پیغامبران
او و تفرقه نه کردند در میان هیچ یکی
از ایشان آن جماعت خواهد داد خدا ایشان را
مزد ایشان و هست خدا آمرزنده مهربان
(۱۵۲) .

در^(۲) خواست می کنند از تو اهل کتاب که
فرود آری برایشان کتابی از آسمان یعنی
یکدفعه پس سوال کرده بودند از موسی
سخت تر ازین گفتند خدا را بنما بما آشکارا

(۱) یعنی بخدا ایمان آرند و به پیغامبران ایمان نیارند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید ازین جا خدای تعالی رد شبهه یهود میکند که قرآن چرا یکدفعه مثل
الواح موسی نازل نه شد و این سخن ممتد است تا یا اهل الکتاب لاتغلوا .

مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَنْ
ذَلِكَ وَاتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿١٥٣﴾

وَرَفَعْنَا قُورَيْشَهُمُ الْفُتُورَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا
الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا إِلَى الصُّلُبِ وَأَتَّخِذُوا
مِنْهُمْ مَوْتَنَا قَارِعًا عَظِيمًا ﴿١٥٤﴾

فَبِمَا نَفَعْنَاهُمْ مَوْتَنَا نَسُوا كُفْرَهُمْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
يَخْرُجُ حَقِّ قَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلَّتْ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾

وَيَكْفُرُ بِهِمْ وَقَوْلُهُمْ عَلَى مَرْيَمَ نَبَاتًا عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾

وَقَوْلُهُمْ إِنَّا قَتَلْنَا السَّيِّدَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ
اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ
وَأَنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِمَّا
مَالَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظُّلُمِ
وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾

پس گرفت ایشان را صاعقه بسبب گناه
ایشان باز معبود گرفتند گوساله را
بعد از آنکه آمد بایشان معجزه ها پس در
گذشتیم ازین جریمه و دادیم موسی را
غلبه ظاهر (۱۵۳) .

و برداشتیم بالای ایشان طور را برای
گرفتن عهد ایشان و گفتیم ایشان را در آئید به
دروازه سجده کنان و گفتیم ایشان را
نجاوز مکنید در روز شنبه و گرفتیم از ایشان
عهد محکم (۱۵۴) .

پس بسبب شکستن ایشان عهد خود را
و بسبب کفر ایشان بآیات خدا و کشتن
ایشان انبیارا بناحق و گفتن ایشان که
دلهای مادر پرده است نه بلکه مهر نهاده
است خدای تعالی بر دل های ایشان بسبب
کفر ایشان پس ایمان نیارند مگر اندکی
(۱۵۵) .

و بسبب کفر ایشان و گفتن ایشان بر مریم
بهتانی بزرگ^(۱) (۱۵۶) .

و بسبب گفتن ایشان هرائینه ما کشتیم
مسیح عیسی پسر مریم را که فی الواقع
پیغامبر خدا بود و نه کشته اند او را و بردار
نه کرده اند او را ولیکن مشتبه شد بایشان
و هرائینه کسانی که اختلاف کردند در باب
عیسی در شک انداز حال او و نیست ایشان

(۱) یعنی قذف بزنا .

رَبَّانَ یَقِیْنِ لَیْکُنْ بِرُوی ظَنِّ مَیْکُنْدُوبِہ
یَقِیْنُ نَہْ کُشْتِہ اَنْدَاوَرَا (۱۵۷) .

بلکه برداشت اور اخدای تعالیٰ بسوی خود
و هست خدا غالب استوارکار (۱۵۸) .

و نباشد هیچ کس از اهل کتاب الا البتہ
ایمان آورد بعیسی پیش از مردن عیسی^(۱)
و روز قیامت باشد عیسی گواه بر ایشان
(۱۵۹) .

پس به سبب ظلمیکہ به ظهور آمد از یہود
حرام ساختیم بر ایشان چیزهای پاکیزہ کہ
حلال بودند ایشان را و بسبب بازداشتن
ایشان مردمان بسیار از راه خدا (۱۶۰) .

و گرفتن ایشان سود را و حال آنکہ منع
کرده شدہ انداز آن و خوردن ایشان اموال
مردمان را بنالحق و مہیا کردیم برای
کافران از ایشان (یعنی مصرّان پر کفر)
عذاب درد دہندہ^(۲) (۱۶۱) .

لیکن ثابت قدمان در علم از اهل کتاب
و مومنان ایمان می آرند بآنچه فرو فرستادہ
شدہ است بسوی تو و آنچه فرو فرستادہ

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ⑤

وَأَنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ
وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ⑥

فَيُظْلِمُ مَنْ أَكْذَبَ مَا دُونا حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أُجِلَّتْ لَهُمْ
وَيُصَدِّقُهُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا ⑦

وَأَخَذْنَاهُم بِالَّذِينَ نَأْوَقُوا قَدْ نَهَوْنَاهُمْ عَنْ أَمْوَالِ النَّاسِ
بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ⑧

لَكِنَّ الرِّسْمُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ
بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْبُقِيْمِينَ الصَّلَاةَ

- (۱) مترجم گوید یعنی یہودی کہ حاضر شوند نزول عیسیٰ را البتہ ایمان آرند واللہ اعلم .
(۲) مترجم گوید اگر کوئی انکار عیسیٰ بعد نزول تورات کردہ بودند و تحریم لحوم اہل
و تحریم ذی ظفر در تورات مذکور بود پس چگونہ جزای انکار عیسیٰ باشد گویم
نزدیک این بندہ ظاہر آنست مراد از تحریم طئیبات موقوف داشتن نعمت ہا است
کہ سابقاً ایشانرا دادہ بودند از پادشاهی و نبوت و نصرت و غیر آن و این مشابہ آن
آیتست (ضربت علیہم الذلۃ والمسکنۃ) الایہ و این آیت (وحرام علی قریۃ
اہلکتاھا) و حیثیہ جمیع کلام باہم مربوط باشد واللہ اعلم .

وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُسْتَأْذِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَٰئِكَ
سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٢﴾

شده است پیش از تو و (مدح می کنیم)
برپادارندگان نماز را و هم چنین دهندگان
زکوة را و ایمان آرندگان بخدا و روز آخر
این جماعت زود بدهیم ایشانرا مزد بزرگ
(۱۶۲).

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالتِّيمَنَ مِنْ بَعْدِهِ
وَإِذْ أَخْبَرْنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْإِسْبَاطَ وَعِيسَىٰ وَيُوسُفَ وَهَارُونَ وَسَلَّمْنَاهُمْ
وَأَنبَيَاؤُا دَاوُدَ وَزَكَرِيَّا ﴿١٦٣﴾

هرآئینه ما وحی فرستادیم بسوی
تو چنانکه وحی فرستادیم بسوی نوح
و پیغامبران پس از وی و چنانکه وحی
فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل و
اسحاق و یعقوب و یوسف و هارون و سلیمان
و چنانکه دادیم داود را زبور (۱۶۳).

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ
نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا ﴿١٦٤﴾

و چنانکه فرستادیم پیغامبرانی که قصه
ایشان گفته ایم بر تو پیش ازین و پیغامبرانی
که قصه ایشان نه گفته ایم به تو و گفت
خدا با موسی سخن (۱۶۴).

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ
حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٥﴾

فرستادیم پیغامبران مرده دهندگان و بیم
کنندگان تانه باشد مردمان را بر خدا الزام
بعد فرستادن پیغامبران^(۱) و هست
خدا غالب استوارکار (۱۶۵).

لَئِنْ لَمْ يَشْهَدُوا بِمَا أَنزَلَ إِلَيْكَ أَنزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمَلَكُ
يَشْهَدُونَ وَكُلٌّ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾

لیکن خدا گواهی میدهد بآنچه فرو فرستاده
است بسوی تو که فرو فرستاد آن را به
علم خود و فرشتگان نیز گواهی می دهند
و پس است خدا گواه (۱۶۶).

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ
ضَلُّوا ضَلَالًا عَظِيمًا ﴿١٦٧﴾

هرآئینه کسانی که کافر شدند و بازداشتند
یعنی مردمان را از راه خدا به تحقیق گمراه

(۱) یعنی تانه گویند که تقصیر مانیت هیچ پیغمبر نزدیک مانیامد والله اعلم .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ
وَلَا يَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ۝

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَبِينًا ۝

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا
خَيْرًا لَكُمْ وَإِنْ كَفَرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ
وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ
إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلَّمَتْهُ
الْقُلُوبُ إِلَى مَرْيَمَ وَدُخِرَتْ مِنْهُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا
تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ إِنَّهُ هُوَ الْخَبِيرُ إِنَّ اللَّهَ إِلَهُ وَاحِدٌ
سُبْحَنَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَكُلٌّ بِاللَّهِ وَكِيلٌ ۝

لَنْ يُسْئَلَهُ السَّيِّئُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ

شدند گمراهی دور (۱۶۷) .

هرآئینه کسانی که کافر شدند و ستم کردند
هرگز تیا مرزد ایشان را خدا و نه
نماید ایشان راراهی (۱۶۸) .

مگر راه دوزخ جاویدان آنجا همیشه
و هست این آسان برخدا (۱۶۹) .

ای مردمان هرآئینه آمد به شما پیغامبر
براستی از جانب پروردگار شما پس
ایمان آرید تا ایمان آوردن بهتر باشد برای
شما و اگر کافر شوید پس هرآئینه خدا را
است آنچه در آسمانها و زمین است
و هست خدا داناستوار کار (۱۷۰) .

ای^(۱) اهل کتاب از خدمت گزیدید در دین
خود و مگوئید برخدا مگر سخن راست
جز این نیست که مسیح عیسی پسر مریم
پیغامبر خداست و کلمه اوست انداخت
آن را بسوی مریم و روحی است از جانب
خدا پس ایمان آرید بخدا و پیغامبران او
و میگوئید خدایان سه اند باز آید ازین
قسم گفتار تا این باز ماندن بهتر باشد
شمارا جز این نیست که خدا معبود یگانه
است پاکست خدا را از آن که باشد او را
فرزندی مراو راست آنچه در آسمان ها
و آنچه در زمین است و بس است
خدا کار سازنده (۱۷۱) .

هرگز ننگ ندارد عیسی از آنکه باشد بنده

(۱) مترجم گوید ازینجا شروع می فرماید در رد شبه نصاری و الله اعلم .

الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِي وَيَسْتَكْبِرْ
تَسْخَرُهُمُ الْيَهُودُ جَبِينًا ﴿٥٠﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ
وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا
فَيُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ أَبًا لَيْسَ لَهُمْ لَوْلَا يُعَذِّبُهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلَا يُفِيضُ لَهُمْ مِنْ غَدْرِ الرَّسُولِ مِنْهُ وَلَا يَنْصُرُهُمْ
وَلَا يَنْصُرُهُمْ يَوْمَ يَكُونُ الْأَمْرُ لِلَّهِ ﴿٥١﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا
إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿٥٢﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٣﴾

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَامِ إِنِ امْرُؤٌ هَكَذَا
دَلَّ عَلَى وَلَةٍ لَكُمْ مِنْ أَخِي فَلْيَمْنُوا بِهِ فَهُوَ بَرٌّ غَيْرُ مُنْكَرٍ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ وَلَوْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ لَفُتِحَتْ بَابُ
الْإِيمَانِ لَهُمْ لَكُنْهُمْ أَهْلَهُمْ فَاحْشَرُوا إِلَهُكُمْ فِي حُجَّتِهِمْ
وَلَوْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ لَفُتِحَتْ بَابُ الْإِيمَانِ لَهُمْ لَكُنْهُمْ
أَهْلَهُمْ فَاحْشَرُوا إِلَهُكُمْ فِي حُجَّتِهِمْ وَلَوْ كَانَ مِنْ أَهْلِ
الْبَيْتِ لَفُتِحَتْ بَابُ الْإِيمَانِ لَهُمْ لَكُنْهُمْ أَهْلَهُمْ فَاحْشَرُوا
إِلَهُكُمْ فِي حُجَّتِهِمْ ﴿٥٤﴾

خدا و نه فرشتگان مقرب ننگ دارند
و هر که ننگ کند از بندگی او و سرکشی
کند پس خواهد برانگیخت ایشانرا نزدیک
خویش همه یکجا (۱۷۲) .

پس اما کسانی که ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند پس تمام هدایشان را
مزدایشان و زیاده هدایشان را از فضل
خود و اما کسانی که ننگ داشتند و سرکشی
کردند پس عذاب کندایشان را عذاب درد
دهنده و نیابند برای خویش بجز خداه هیچ
دوستی و نه هیچ یاری دهنده ای
(۱۷۳) .

ای مردمان به تحقیق آمد نزدیک شما دلیلی
از پروردگار شما و نازل کردیم بسوی
شما روشنی آشکارا (۱۷۴) .

اما کسانی که ایمان آوردند بخدا و چنگ
زدند با و پس زود درآردایشان را در رحمت
و فضل (از نزدیک) خود و به نماید ایشان
را بسوی خود راه راست (۱۷۵) .

طلب فتوی میکنند از تو بگو خدای تعالی
فتوی میدهد شمارا در باب میراث کسیکه
والد و ولد ندارد اگر مردی بمیرد که
فرزندش نیست (یعنی و نه والد)
و او را خواهری باشد^(۱) پس خواهرش
راست نیمه آنچه گذاشته است و اگر این
خواهر مردی آن برادر وارث اوشدی

(۱) مترجم گوید یعنی اعیانی و اگر نباشد علاتی قائم مقام اعیانی بود .

ا گر نباشد آنرا فرزندی پس ا گر خواهران
دوباشند پس ایشان را ست دوسوم
حصه آنچه بگذاشته است و اگر ایشان
جماعت باشند مردان و زنان پس
مرد است مانند حصه دوزن بیان می
کند خدای برای شما تا گمراه نشوید
و خدا همه چیز داناست (۱۷۶) .

سوره مائده مدکی است و آن یکصد
و بیست آیت و شانزده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مومنان وفا کنید بعهده ها (یعنی عهدی
که با خدا بسته اید در التزام احکام او تعالی)
حلال کرده شده برای شما چهار پایان
از قسم اَنْعام مگر آنچه خوانده شد
بر شما^(۱) نه حلال دارند شکار در حالتی
که محرم باشید هر آئینه خدا حکم میکند
آنچه می خواهد (۱) .

ای مسلمانان هتک حرمت مکنید نشانهای
خدا را و نه ماه حرام را^(۲) و نه قربانی را
و آنچه دو گردن او قلاده می اندازند و نه
قصد کنندگان بیت الحرام را که می طلبند
فضلی از پروردگار خویش و خوششودی
از وی^(۳) و چون احرام کشادید پس شکار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ ۖ أُخِلَّتْ لَكُم بَهِيمَةُ
الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُنْتَهَى عَلَيْكُمْ فَلْيَبْذُلُوا حَتَّىٰ تَسْلُبَ أَلْسِنُكُمْ
يَعْلَمَ مَا يَرِيكُمْ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْلُوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ
وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آيِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَنْتَقُونَ
فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا ۚ وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا ۚ
وَلَا يَجْرِمُكُمْ شَتَانُ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوا عَنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ
تَعْبُدُوا وَاتَّقُوا عَلَى الْإِيْرِ وَالْقُوَى وَلَا تَعَادُوا عَلَى الْإِيْرِ

(۱) یعنی شتر و گاؤ و گوسفند و این سه قسم را اَنْعام گویند حلال است مگر میته،
موقوذه و آنچه بیاید والله اعلم .

(۲) یعنی قتال در رجب و ذیقعد و ذی الحجه و محرم نه باید کرد والله اعلم .

(۳) یعنی تعرض حاجیان و معتمران مسلمانان نباید کرد و لقطه ایشان نباید گرفت .

وَالْعُدْوَانَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ⑤

بکنید و حمل نکنند شمارا دشمنی گروهی بسبب آنکه بازداشتند شمارا از مسجد الحرام^(۱) بر تجاوز کردن از حد و بایکدیگر مدد کنید بر نیکوکاری و پرهیز گاری و بایکدیگر مدد مکنید بر گناه و ستم و برسید از خدا هر آئینه خدا سخت است عقوبت او^(۲) (۲) .

حَرِّمَتْ عَلَيْكُمْ الْمَيْتَةَ وَالذَّمَّ وَتَحْمِلُ الْخَيْزُ وَمَا أَفْلَحَ لِقَائِهِ
الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُؤْمِنَاتِ
أَكَلِ الشَّيْءِ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذَرَبُكُمْ عَلَى النَّصِيبِ وَأَنْ تَتَّقُوا
بِالْأَزْكَرِ ذِكْرُكُمْ فَسُقِ الْيَوْمَ مَيْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ
فَلَا عَشْوَهُمْ وَاعْتَمِدُوا الْيَوْمَ الْكَلْبُ لَكُمْ وَبِكُمْ وَأَتَمَّتْ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَفِئْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمِنْ اضْطَرَّ فِي
مَخْصَصَةٍ غَيْرِ مَخْصَصَةٍ لِإِسْمِ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑥

حرام کرده شد بر شما مردار و خون (یعنی خون مسفوح) و گوشت خوک و آنچه نام غیر خدا بوقت ذبح او یاد کرده شود و آنچه به خفه کردن مرده باشد و آنچه بسنگ یا بعضا مرده باشد و آنچه از جای بلند افتاده بمیرد و آنچه به شاخ زدن مرده باشد و آنچه درنده خورده باشد الا آنچه بعد آفتها ذبح کرده باشید، حرام است آنچه ذبح کرده شود به نام بتها^(۳) و حرام کرده شد آنکه طلب کنید معرفت قسمت خود به تیرهای فال این همه فسق است - امروز نا امید شدند کافران از دین شما پس مترسید از ایشان و برسید از من امروز کامل کردم برای شما دین شمارا

والله اعلم .

(۱) یعنی پیش از فتح مکه و پیش از آنکه مسلمان شوند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید حکم تغلیظ تحریم قتال در شهر حرم مخصوص است بمسلمین بدلیل آیت سوره بقره و تحریم تعرض حاجیان نیز به مسلمین آیت سوره براءت و این آیات آخر ما نزل است منسوخ داشتن آنها چنانکه عامه مفسرین گویند راست نمی آید والله اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی بر صورت قبر والله اعلم .

وتمام کردم بر شما نعمت خود را و اختیار کردم اسلام را دین برای شما پس هر که ناچار شود در گرسنگی غیر مائل به گناه پس هر آینه خدا آمرزنده مهربان است^(۱) (۳).

سوال می کنند ترا چه حلال کرده شد برای ایشان بگو حلال کرده شد برای شما پاکیزه ها^(۲) و آنچه آموخته باشید او را از جانوران شکاری در حالتیکه شکار تعلیم کنندگانید می آموزید این هارا بعضی آنچه خدای تعالی شمارا آموخته است پس بخورید از آنچه نگاهداشتند برای شما^(۳) و یاد کنید نام خدا را بر آن^(۴) و بترسید از خدا هر آینه خدا زود حساب کننده است (۴).

امروز حلال کرده شد برای شما پاکیزه ها و طعام اهل کتاب حلال است برای شما و طعام شما حلال است برای ایشان^(۵)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن ثَمَرِ أُولَئِكَ إِذَا ذُرُوعُهُ قَدَرَتْ وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِن شَجَرٍ أَكَلَتْهُ أَهْلُ الْمَدِينِ وَالْأَنْجَارُ وَالْأَشْجَارُ أَكَلَتْهُ أَهْلُ الْمَدِينِ وَالْأَنْجَارُ وَالْأَشْجَارُ أَكَلَتْهُ أَهْلُ الْمَدِينِ وَالْأَنْجَارُ وَالْأَشْجَارُ أَكَلَتْهُ أَهْلُ الْمَدِينِ
سِرُّهُ الْخَصَالِ ٥

الْيَوْمَ مَرَّجِلٌ لَّكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَّكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَّهُمْ وَالْحَصْنَةُ مِنَ الْبُؤْسِ وَالْبُؤْسُ مِنَ الْبُؤْسِ وَالْبُؤْسُ مِنَ الْبُؤْسِ

- (۱) مترجم گوید یعنی در خصمه خوردن مردار جائز است و نزدیک ابی حنیفه فائده لفظ غیر مائل بگناه آنست که زیاده از ضرورت قحورد و نزدیک مالک و شافعی آنست که قاطع طریق و سارق را و خصیت نیست و این آیت آخر قرآنست بعد ازین هیچ آیت نازل نه شد والله اعلم .
- (۲) آنچه عرب پاکیزه دانند والله اعلم .
- (۳) مترجم گوید یعنی نخورده و ندریده باشند برای خوردن خود والله اعلم .
- (۴) مترجم گوید یعنی نزدیک ارسال جانوران شکاری والله اعلم .
- (۵) مترجم گوید یعنی آنچه براهل کتاب حلال بود بر شما حلال است مثل گوسفند و گاو و آنچه بر شما حلال کرده شد بر کسیکه از ایشان مسلمان شود حلالست مثل شتر و ذی ظفرو قبیلها یهود و نصاری را درین باب اعتبار نیست والله اعلم .

مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ الْجُورَ هُنَّ
مُحْصِنَاتٌ غَيْرُ مُسْلِحِينَ وَلَا تَتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ
إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ
مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَسْتُمْ بِالنِّسَاءِ فَكُمُوتًا وَتَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا
طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ
لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَهُوَ
لِيُبَيِّنَ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ⑥

و حلال کرده شد برای شما محصنات
از زنان مسلمانان و محصنات از زنان
کسانیکه کتاب داده شدند پیش از شما
چون بدهید ایشان را مهرایشان عفت
طلب کنان نه شهوت رانندگان و نه
دوست پنهان گیرندگان و هر که
نامعتقد اسلام باشد پس نابود شد عمل او
و او در آخرت از زیان کاران است (۵) .

ای مسلمانان چون برخیزید بسوی نماز
پس بشوئید رویهای خود را و دست های
خود را تا آرنج های و مسح کنید سرهای
خود را و بشوئید پایهای خود را تا شتالنگی
و اگر باشید باجنابت پس غسل کنید
و اگر باشید بیمار یا مسافر یا بیایدیکی
از شما (از قضاء حاجت) از خلاجای
یا تماس کرده باشید زنان را (۲) پس نیاید
آب پس قصد کنید خاک پاک را پس مسح
کنید از آن خاک بروی خود و دست خود نه
می خواهد خدا که مشروع کند بر شما
مشقتی ولیکن می خواهد که پاک
سازد شما را و تمام کند نعمت خود را بر شما
تا شود که شکر گزاری کنید (۶) .

(۱) مترجم گوید محصنات اینجا نزدیک امام ابی حنیفه بمعنی پارساست و نزدیک
شافعی بمعنی آزاد و از (غیر مسافحین) مفهوم شد که نکاح متعه درست نیست
و از (ولا تتخذی اخدان) مفهوم شد که نکاح سر درست نیست والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی جماع کرده باشید و نزدیک شافعی دست رسانیدن بزنان ناقص
و وضو است والله اعلم .

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّتِي
وَأَتَقَّكُمْ بِهَا إِذْ تَلَّكُمْ سِرِّعْنَا وَاطْعْنَا
وَأَتَقَّكُمْ بِهَا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ④

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ
بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُفُورٍ عَلَى
أَلَّا تَعْدِلُوا إِعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ⑤

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
تَغْيِيرٌ ۖ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ⑥

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ⑦
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ
هَمَّ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ
أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ⑧

و یاد کنید نعمت خدا را بر خویش و پیمان
خدا را که عهد بسته است با شما بآن پیمان
آنگاه که گفتید شنیدیم و فرمان برداری
کردیم^(۱) و بترسید از خدا هر آینه
خدا داناست بآنچه در سینه ها باشد (۷) .

ای مسلمانان متعهد حق خدا باشید
کواهی دهندگان بر راستی و حمل نکند
شمارا دشمنی قومی بر ترک عدل عدل
کنید عدل نزدیک تر است به پرهیزکاری
و بترسید از خدا هر آینه خدا آگاه است
بآنچه می کنید (۸) .

وعده کرده است خدا به کسانی که ایمان
آوردند و کارهای شایسته کردند باین
مضمون که ایشان راست آموزش و
مزد بزرگ (۹) .

و کسانی که کافر شدند و بدروغ نسبت
کردند آیات ما را ایشانند اهل دوزخ (۱۰)
ای مومنان یاد کنید نعمت خدا را
بر خویش آنگاه که قصد کردند قومی که
دراز کنند دستهای خود را بسوی شما^(۲)
پس باز داشت دست های ایشان را
از شما و بترسید از خدا و بر خدا باید که
توکل کنند مومنان^(۳) (۱۱) .

(۱) یعنی عهدیکه وقت بیعت بستید . والله اعلم .

(۲) یعنی قتال کنند . والله اعلم .

(۳) این معجزه چند نوبت متحقق شد از آن جمله آنست که آنحضرت صلی الله علیه
وسلم به تقریبی بمحله یهود رفته بودند شخصی از ایشان خواست که سنگی =

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَآءَ بَلَّغُوا رِسَالَتِي بَيْنَهُمْ
وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَمْتُمُ
الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي
وَعَزَّزْتُمْ مَوْعِدِي وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
لَا أَكْفُرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأَدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ
مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ⑤

فِيمَا نَقَضْتُمْ بَيْنَهُمْ لَعْنَتُهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ
قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا
حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَلْقٍ
مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ قَاعَفَ عَنْهُمْ
وَاصْفَهُ إِنَّ اللَّهَ يُلْحِقُ الْفَاسِقِينَ ⑥

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذَ تَائِيَةً مِنْهُمْ
فَكَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ

وهرآئینه گرفت خدای تعالی پیمان بنی
اسرائیل و معین ساختیم از ایشان دوازده
سردار و گفت خدا هر آئینه من باشمام
مضمون پیمان آنکه اگر برپا داشتید
نماز را و دادید زکوة را و معتقد شدید
پیغمبران مرا و تقویت کردید ایشان را
و قرض دادید خدا را قرض نیک^(۱) البته
نابود سازم از شما گناهان شمارا و البته
درآرم شمارا به بوستانها میرود زیرا آن
جویها پس هر که کافر شود از شما بعد ازین
پس گم کرد راه راست را (۱۲) .

پس به سبب شکستن ایشان پیمان خویش
را لعنت کردیم ایشان را و سخت گردانیم
دلهای ایشان را تغییر میدهند کلمات را
از مواضع آن ها و فراموش کردند حصه
از آنچه بآن پند داده شدند و همیشه هستی
که آگاه میشوی بر خیانتی از ایشان
مگر اندکی از ایشان پس در گذر کن از ایشان
و اعراض کن هر آئینه خدا دوست میدارد
نیکوکاران را (۱۳) .

و گرفتیم از کسانی که گفتند ما نصاری ایم
پیمان ایشان را پس فراموش کردند حصه
از آنچه بآن پند داده شدند پس برانگیختیم

= بالای آنحضرت بافکنند خدای تعالی دست آن شخص بند کرد و از آن جمله آن
ست که کفار قریش در حدیبیه ارجنگ باز ایستادند بعد از آنکه داعیه جنگ داشتند
و از آن جمله آنست که یکی از یاران مسیلمه کذاب دست درازی خواست خدای
تعالی دست او را گرفت ساخت .

(۱) یعنی در جهاد صرف کردید بتوقع ثواب آخرت والله اعلم .

الْعَدَاوَةَ وَالْمُغْضَاةَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَسَوْفَ
يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٥﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ
كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ
وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ
وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿٦﴾

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ
السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ
وَيَهْدِي لَهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ
مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ
يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
كَدِيرٌ ﴿٨﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى هُنَّ أَهْلُ اللَّهِ وَأَجْبَأَهُ قُلُوبُهُنَّ

درمیان فرقه های نصاری دشمنی و کینه
تا روز قیامت و زود خبر خواهد داد ایشان را
خدا بآنچه می کردند (۱۴) .

ای اهل کتاب هر آئینه آمد به شما
پیغامبرمایان می کند برای شما بسیاری
از آنچه پنهان می داشتید از کتاب یعنی
از کتاب الهی و او در گذر میکند از
تقصیرات بسیار (ای اهل کتاب) هر آئینه
آمد به شما از جانب خدا نوری و کتابی
روشن (یعنی قرآن) (۱۵) .

بسبب آن دلالت می نماید خدا کسی
را که طلب رضای او کرد بسوی راه های
نجات و بیرون می آرد ایشان را از تاریکی
ها بسوی روشنی باراده خود و دلالت می
کند ایشان را بسوی راه راست (۱۶) .

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند که خدا
همون مسیح پسر مریم است^(۱) بگو که
می تواند از خدا چیزی را (از انتقام)
اگر بخواهد که هلاک کند عیسی پسر
مریم را و مادرش را که مریم است و آنان
را که در زمین اند همه یکجا و خدا راست
پادشاهی آسمان ها و زمین و آنچه در میان
این هر دو است می آفریند هر چه می خواهد
و خدا بر همه چیز تواناست (۱۷) .

و گفتند یهود و ترسایان ماسران خدائیم و
دوستان اوئیم^(۲) بگو پس چرا عذاب می

(۱) یعنی حلول کرده است در وی والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی خدا را پدر خود می گفتند والله اعلم .

يَعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّثْلُ خَلْقٍ يُغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ⑤

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى قُلُوبِكُمْ
الرُّسُلَ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ
بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑥

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يُقَوْمُوا أَلَيْسَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وَآثَكُمْ مَا لَمْ
يُؤْتِ آخَرًا مِنَ الْعَالَمِينَ ⑦

يُقَوْمُوا ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كُتِبَ لِلكُمْ
وَلَا تَتَرَدُّوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ⑧

قَالُوا يَٰمُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَابِين ⑨ وَأَنَّا لَنَدْخُلُهَا
سَعًى يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ ⑩

کند شمارا بر گناهان شما بلکه شما
آدمیانید از جنس آنچه پیدا کرده است می
آمرزد هرکرا خواهد و عذاب می کند هر
کرا خواهد خدا را است پادشاهی آسمان
ها و زمین و آنچه در میان این هر دو باشد
و بسوی اوست رجوع (۱۸) .

ای اهل کتاب هر آینه آمده است بشما
پیغامبر ما بیان می کند برای شما در حالت
انقطاع آمدن پیغمبران^(۱) تا نگویید که
نیامدنزدیک ما هیچ مرده دهنده و بیم
دهنده آری هر آینه آمده است بشما مرده
دهنده و بیم دهنده و خدا بر همه چیز
تواناست (۱۹) .

و یادکن چون گفت موسی قوم خود را ای
قوم من یاد کنید نعمت خدا را بر خویش
چون پیدا کرد در میان شما پیغامبران را
و پادشاه ساخت شمارا و داد به شما آنچه
نداد به هیچ کس از عالمیان^(۲) (۲۰) .

ای قوم من در آئید به زمین پاک که مقرر
ساخته است آن را خدا برای شما و روگردان
مشوید بر سمت پشت خود آنگاه زیان کار
گردید (یعنی فرار مکنید) (۲۱) .

گفتند ای موسی هر آینه آنجا گروهی
هستند زورآور و هرگز ما داخل نشویم
آنجا تا آنکه ایشان بیرون آیند از آنجا پس

(۱) یعنی بعد عیسی بجز پیغمبر ما هیچ پیغمبری مبعوث نشد و مدت میان ایشان
پانصد شصت سال بود والله اعلم .

(۲) یعنی معجزات عظیمه از غلق بحر (یعنی شکاف دریا) و رفع طور والله اعلم .

۱ اگر ایشان از آن جا بیرون شوند هرآئینه مادرآئیم (۲۲) .

گفتند دوبردازاهل تقوی که انعام کرده بود خدا برایشان^(۱) درآئید ای قوم براین جماعت از راه دروازه چون درآمدید به دروازه پس هرآئینه شماغالب باشید و بر خداتوکل کنید ۱ اگر مسلمان هستید (۲۳) .

گفتند ای موسی ماهرگز در نه آئیم درین زمین هیچ گاه مادامی که ایشان در آنجااند پس تو و پروردگار تو بروید و جنگ کنید هرآئینه ما این جا نشسته گانیم (۲۴) .

گفت (موسی) ای پروردگار من قادر نیستم الا بر خود و برادر خود (یعنی هارون) پس فیصله کن میان ما و میان گروه گناهکاران (۲۵) .

گفت خدا پس آن زمین حرام کرده شده است برایشان چهل سال سرگردان می شوند در زمین پس اندوهناک مباش بر گروه ستمکاران^(۲) (۲۶) .

و بخوان بر قوم خود خبر دوبرآدم را براستی چون نیازحق کردند قربانی را پس قبول کرده شد از یکی و قبول کرده نه شد از دیگر^(۳) گفت قایل البته بکشم

قَالَ رَجُلٌ مِّنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمْ عَلَيْهِمُونَ ؕ وَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ۝

قَالُوا يَبْنَوتُ إِنَّا لَنُدْخِلُهَا أَبَدًا أَتَادُمُوفِيهَا قَادَهُبَ أَنْتَ وَرَبُّكَ لَقَاتِلَا إِنَّا هُنَا قَاعِدُونَ ۝

قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرِقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ۝

قَالَ فَإِنَّا لَنُحَرِّمَنَّ عَلَيْهِنَّ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَخِيضُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ۝

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِن أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ۝

(۱) یعنی یوشع و کالب .

(۲) یعنی حکم کردیم که بآن زمین منتفع نشوند چهل سال .

(۳) یعنی هابیل نیکوترین گوسفندی به نیاز برداز غیب آتشی ظاهر شد و بخورد و قایل بدترین گندم پیش آورد و آتش نیازش را قبول نکرد و این سبب حسد شد =

تراها بیل گفت جزاین نیست که خدا قبول می کند از متقیان (۲۷) .

اگر در از کنی بسوی من دست خود را تاب کشی مرا من هرگز در از نکشم بسوی تو دست خود را تاب کشم ترا هر آئینه من می ترسم از خدا پروردگار عالمها (۲۸) .

هر آئینه من می خواهم که ببری گناه مرا و گناه خود را پس باشی از اهل دوزخ و این جزای ستمگاران است (۲۹) .

پس نفس اوسهل ساخت در نظر او کشتن برادرش را پس بکشت او را پس شد از زیان کاران (۳۰) (۱) .

پس فرستاد خدا زاعی را که می شکافت در زمین تا بنمایدش چگونه پوشد جثه برادر خود را گفت ای وای بر من! آیا عاجز شدم از آنکه باشم مانند این زاع پس بپوشید می جثه برادر خود را پس شد از پشیمان شدگان (۳۱) .

بسبب این حادثه حکم کردیم بر بنی اسرائیل که هر که بکشد کسی را بغیر عوض کسی و بغیر فساد در زمین (یعنی قطع طریق و ارتداد) پس چنانستی که کشته است مردمان را همه یکجا و هر که سبب زندگانی کسی شد پس چنانستی که زنده ساخت مردمان را همه یکجا و هر آئینه

لَمَّا بَسَطْكَ إِلَىٰ يَدِكَ لِتَقْضَىٰ مَا أَنَا بِبَاسِطِ يَدَيَّ إِلَيْكَ
لَا قَمَرُكَ إِلَيَّ إِنَّمَا أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ بِمَا نُنْفِئُ وَيُنْفِئُ بِنَا وَإِنَّا كُنَّا مِنْ
أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾

فَقَرَعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٩﴾

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُخَبِّرَهُ لَيْفَ يَبْأُرِي
سُوءَ عَذَابِهِ كَمَا لِيُؤْتِلَنِي أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا
الْغُرَابِ فَأَوَارِي سُوءَ عَذَابِهِ فَأَصْبَحَ مِنَ الْمُخْذِبِينَ ﴿٣٠﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَنْ
قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ
النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا
وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعُدَ
ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَسُورُونَ ﴿٣١﴾

= واللہ اعلم .

(۱) بعد کشتن ندانست که چگونه دفن کند جثه او را بر پشت نهاده می کشت واللہ اعلم .

آمدند به بنی اسرائیل پیغامبران مابه نشانه های روشن باز بسیاری از ایشان بعد ازین در زمین تجاوز کنندگانند^(۱) (۳۲) .

جزاین نیست جزای کسانی که جنگ می کنند با خدا و رسول او و می شتابند در زمین بقصد فساد (یعنی قطع طریق می کنند) آنست که کشته شوند یا بردار کشیده شوند یا بریده شود دست ها و پاییهای ایشان از جانب مخالف^(۲) یا دور کرده شوند از وطن این رسوائی است ایشان را در دنیا و ایشان راست در آخرت عذاب عظیم (۳۳) .

مگر کسانی که توبه کردند پیش از آنکه دست یابید برایشان پس بدانید که خدا آمرزنده مهربان است^(۳) (۳۴) .

ای مسلمانان بترسید از خدا و به طلبید قرب بسوی او و جهاد کنید در راه اوتارستگار شوید (۳۵) .

هرآئینه کافران اگر باشد بدست ایشان آنچه در زمین است همه يك جا و همراه او مانند او مهیا برای آنکه عوض خود دهند

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جَزَاءُ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٢﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْرَأَ عَلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ لَهُمْ مَتَاعٌ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ

(۱) یعنی چون از قبیله رسم قتل پیدا شد هر قتلی که در جهان واقع شود او را بدان مواخذه کنند همچنین در هر زمانه کسی که رسم کشتن نومی کند بحکم من سنّ سنة سيئة کان له کفل منها در قتلی که بعد از وی آمد شرکتی پیدایی نماید پس این جا من اجل ذالك بجای علی قیاس ذالك واقع شده است والله اعلم .

(۲) یعنی دست راست و پای چپ والله اعلم .

(۳) یعنی حد ساقط است و حقوق آدمیان ساقط نیست والله اعلم .

الْقِسْمَةِ مَا تَقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۳۶﴾

يُرِيدُونَ أَنِّي أَخْرِجُهُم مِّنَ الْكَارِ وَمَا لَهُمْ بِيَخْرِجِنَ
وَمِمَّا وَلَّهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿۳۷﴾

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءُ بِمَا كَسَبَا
ثَغْلًا مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۳۸﴾

فَمَن تَابَ مِن بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ
عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿۳۹﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ
مَن يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۰﴾

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ
مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِمَا نُرَاهُمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ
وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمْعَهُمْ لِلْكَذِبِ فَسَمِعُوا
لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُواكَ بِبَيِّنَاتٍ مِّن بَعْدِ

آن را از عذاب روز قیامت هرگز قبول کرده
نه شود از ایشان و ایشان راست عذاب درد
دهنده (۳۶) .

بخواهند که بیرون روند از دوزخ و نیستند
بیرون رفتگان از دوزخ و ایشان راست
عذاب دائم (۳۷) .

و مرد دزد وزن دزد پیرید دستهای ایشان
را جزای آنچه به عمل آورده اند عبرتی از
طرف خدا و خدا غالب داناست (۳۸) .

پس هر که توبه کرد بعد ستم
خود و کارشائسته بعمل آورد پس هر آینه
خدا بر رحمت باز می گردد بروی هر آینه
خدا آمرزنده مهر بانست (۳۹) .

آیند انسته ای که خدا مرا و راست پادشاهی
آسمان ها و زمین عذاب می کند
هر کرا خواهد و می آمرزد هر کرا خواهد
و خدا بر همه چیز تواناست (۴۰) (۱) .

ای پیغامبران و همگین نه کنند ترا کسانی که
سعی می کنند در کفر از آنانکه گفتند بدهان
خویش ایمان آوردیم و ایمان نیاورده
است دلهای ایشان و از قوم یهود نیز ایشان
شنوند گانند سخن دروغ را (۲) شنوند گانند

- (۱) مترجم گوید در تورات رجم زانی نازل شده بود و یهود تحریف کرده روی زانی
را سیاه کردن و چند نازیانه زدن قرار دادند و در زمان آنحضرت در میان ایشان
زنا واقع شد زانی را پیش آنحضرت بدست منافقان و ذمیان فرستادند بقرآن که
اگر جلد فرماید بکنیم و اگر رجم فرماید نکنیم آن حضرت صلی الله علیه
وسلم حقیقت رجم اظهار فرمودند و رجم کردند درین آیات اشاره است بآن قصه .
(۲) یعنی معتقد آن شده اند .

مَوَاضِعَهُ يَقُولُونَ إِنَّ أُورِثَتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ وَإِنْ
كُنْتُمْ تُؤْتَوْنَ فَخُذُوهُ وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ
تَمْلِكَ لَهُ مِنْ أَمْرِ شَيْءٍ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ
اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرْ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ
وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ⑥

برای گروه دیگران که هنوز پیش تو نیامده
اند^(۱) تغییر میدهند کلمات را (بعد
از ثبوت آنها) در موضع خویش گویند
اگر داده شوید این حکم محرف قبول
کنید و اگر آنرا داده نه شوید پس
احتراز نماید و هر که خدا ضلالت او را
اراده کرده است پس هرگز نه توانی برای
او از خدا چیزی از هدایت ایشان آنانند که
نخواستند است خدا که پاک کند دلهای
ایشان را ایشان راست در دنیای رسوائی
و ایشان راست در آخرت عذاب بزرگ
(۴۱).

سَمِعُونَ لِلْكَذِبِ أَكْثُونَ لِلشَّحْوَةِ قَالُوكَ جَاءُوكَ فَاحْكُمْ
بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ قَالُوكَ تُعْرِضُ عَنْهُمْ فَلَنْ يَصْعُقُوا
شَيْئاً قَالُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْقَاسِطِينَ ⑦

ایشان شنوند گمانند سخن دروغ را
خوردند گماند حرام را (یعنی رشوت را)
پس اگر بیایند پیش تو حکم کن میان
ایشان یا اعراض کن از ایشان و اگر
اعراض کنی از ایشان هیچ زیان نه رسانند
بتو و اگر حکم کنی پس حکم کن میان
ایشان بانصاف هر آینه خدا دوست میدارد
عدل کنندگان را^(۲) (۴۲).

وَكَيْفَ يُحْكُمُوكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ
ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ
بِالْمُؤْمِنِينَ ⑧

و چگونه حکم می کنند ترا و نزدیک ایشان
تورات است که در آن حکم خداست
باز اعراض می کنند بعد ازین و نیستند
ایشان معتقدان^(۳) (۴۳).

(۱) یعنی جاسوسان حریبان اند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی اهل ذمه اگر قضیه خویش بامام رفع کنند اگر خواهد حکم
کند و اگر خواهد بزعمای ایشان مفوض نماید والله اعلم .

(۳) یعنی اگر غرض ایشان طلب رضای خدای تعالی بودی بر تورات عمل =

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا
الَّذِينَ آمَنُوا بِالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلْنَا فِيهِ هَادُوا وَالرَّاسِخُونَ
وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُخْفِطُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا
عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَخَشَوُا اللَّهَ وَلَا تَتَّبِعُوا
بِالْبَيْنِ كَيْفَ تَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ
كَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٥﴾

هر آئینه ما فرود آوردیم تورات را در وی
هدایت و روشنی است حکم می کنند بآن
پیغامبران که منقاد حکم الهی اند برای
یهود و حکم می کنند خداپرستان و احبار
ایشان همه حکم میکردند بآنچه حافظ آن
گردانیده شده اند از کتاب خدا و بر آن گواه
بودند^(۱) پس گفتیم مترسید از مردمان
و ترسید از من و خریدم کنید بآیت های
من بهای اندک و هر که حکم نکند بآنچه
فر فرستاده است خدا پس ایشانند
نامعتقدان (۴۴) .

وَكُتِبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ
بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ
بِالسِّنِّ وَالْجُرُوءَ بِقِصَاصٍ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ
كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ كَأُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥﴾

و لازم ساختیم بر یهود در تورات که
شخص به عوض شخص ست یعنی
بعوض او باید کشت و چشم عوض چشم
است و بینی عوض بینی است و گوش
عوض گوش است و دندان عوض دندان
و حکم زخم ها به اعتبار مماثلت است
پس هر که عفو کند از آن زخم پس این
عفو کفارت است و پراو هر که حکم نه
کند بآنچه خدا فر فرستاده است پس
ایشانند ستمگاران (۴۵) .

وَقُلْنَا عَلَى الْإِسْرَافِيِّينَ مِنْ بَنِي إِسْرَافِيلَ أَنْ
يَدَّيْنِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَنُورٌ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿٦﴾

و از پس فرستادیم بر بنی اسرائیل
عیسی پسر مریم را باوردارنده آنچه پیش
او بود که تورات است و دادیمش انجیل
در وی هدایت و روشنی است
و باوردارنده آنچه پیش وی بود که تورات

= میکردند لیکن غرض فاسد داشتند .

(۱) یعنی به یقین معلوم کرده بودند که حکم الهی است والله اعلم .

وَلِيَعْلَمَ أَهْلُ الْاِنْجِيلِ بِمَا اَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَوْ يَخْلَعُ بِمَا
اَنْزَلَ اللَّهُ فَاولئك هم الفاسقون ﴿٥٦﴾

وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ
الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا اَنْزَلَ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِعْ اَمْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا
مِنْكُمْ شُرْعَةً وَرَحْمَةً لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ
وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا
الْخَيْرَاتِ اِلَى اللَّهِ رُجُوعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَظِّرَكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٧﴾

وَإِنْ احْكُم بَيْنَهُم بِمَا اَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ اَمْوَاءَهُمْ
وَاحِدَةً وَهُمْ اَنْ يُفْتَنُوا عَنْ بَعْضِ مَا اَنْزَلَ اللَّهُ
اِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فاعلم انما يريد الله اَنْ يُهْزِمَهُمْ
بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنْ كَثُرَ مِنْ النَّاسِ
الْفَاسِقُونَ ﴿٥٨﴾

باشد وهدایت وپند متقیان را (۴۶) .
و فرمودیم باید که حکم کنند اهل انجیل
بآنچه فرو فرستاده است خدای تعالی در وی
و هر که حکم نکند بآنچه فرو فرستاده
است خدا پس ایشانند بدکاران (۴۷) .

و فرو فرستادیم بسوی تو کتاب را پرستی
باوردارنده آنچه پیش وی است از کتاب
و نگهبان بروی^(۱) پس حکم کن در میان
ایشان بآنچه فرو آورده است خدا و پیروی
مکن خواهش های ایشان را اعراض کنان
از آنچه آمد بتواضع حکم الهی برای هر
گروهی از شما مقرر ساخته ایم شریعتی
وراهی و اگر خواستی خدا گردانیدی
شمارا يك امت ولیکن خواست که
بیازماید شمارا در آنچه به شما داده است
پس شتاب کنید بسوی نیکوکاری^(۲)
بسوی خدا رجوع شماست همه يك جا
پس خبر دهد شمارا بآنچه در آن اختلاف
می کردید (۴۸) .

و فرمودیم که حکم کن میان ایشان بآنچه
فرو داده است خدا و پیروی مکن
خواهش های ایشانرا و پترس از ایشان
از آنکه گمراه کنند ترا از بعضی آنچه
فرو فرستاده است خدا بسوی تو پس اگر
اعراض کنند پس بدان که می خواهد
خدا که عذاب کند ایشان را به سبب

(۱) یعنی تحریف را از غیر تحریف جدایی سازد والله اعلم .

(۲) یعنی اتباع فرمان الهی در شریعت پیغمبر زمان والله اعلم .

بعض گناهان ایشان و هر آئینه بسیاری
از مردمان بدکارانند (۴۹) .

آیا حکم جاهلیت می خواهند؟ و کیست
خوب تر از خدا یا اعتبار حکم برای قومی
که یقین دارند^(۱) (۵۰) .

ای مومنان دوست مگیرید یهود و نصاری
را بعض ایشان دوست بعض اند و هر که
از شما دوست دارد ایشان را پس هر آئینه
اواز جمله ایشانست هر آئینه خداراه نمی
نماید گروه ستمگاران را (۵۱) .

پس می بینی کسانی را که در دلهای ایشان
بیماریست یعنی نفاق سعی می کنند
در دوستی یهود و نصاری می گویند می
ترسیم از آنکه برسند مایان را مصیبتی^(۲)
پس نزدیک است که خدا بیارد فتح را یا
چیزی دیگر را از نزدیک خود پس پشیمان
شوند بر آنچه پنهان داشتند در دل های
خویش (۵۲) .

و بگویند مومنان (یعنی بعد از فتح
و پیروزی) آیا ایشانند آنانکه قسم خوردند
بخدا سخت ترین سوگند های خویش که
البتّه ایشان همراه شما اند امروز نابود

أَحْكُمَ الْجَاهِلِيَّةَ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ
حُكْمَ الْقَوْمِ يُوَفِّيهِمْ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ
بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاِنَّهُ مِنْهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ②

قَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ
يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا آيَةٌ فَقَعَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ
بِالْقُرْآنِ أَوْ آمُرَ مِنْ عِنْدِهِ فَيُصِيبُوا عَلَى مَا سَرَوْا
فِي أَنْفُسِهِمْ نَذِيرِينَ ③

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ
جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتِ أَعْمَالُهُمْ
فَأَصْبَحُوا خَيْرِينَ ④

- (۱) مترجم گوید حاصل این آیات الزام است بر اهل کتاب که با وجود التزام کتاب
بر حسب آن عمل نمی کنند و درین آیات بیان آن ست که هر قرنی را شریعتی
داده اند و بعد نزول قرآن بجز متابعت آن متابعت دیگر جائز نیست والله اعلم .
- (۲) مترجم گوید یعنی احتمال دارد که هزیمت بر اهل اسلام افتد پس موافقت
با حریبان مصلحت است .

شد عملهای ایشان پس گشتند زیان کار
(۵۳).

ای مومنان هر که از شما بر گردد از دین
خود پس خواهد آورد خدا گروهی را که
دوست می دارد ایشان را و ایشان دوست
می دارند او را متواضع اند بر مومنان
درشت طبع اند بر کافران جهاد می کنند
در راه خدا و نمی ترسند از ملامت ملامت
کننده این بخشایش خدا است میدهد آن
را بهر که خواهد و خدا جواد دانا است^(۱)
(۵۴).

جزاین نیست که دوست شما خدا است
و رسول او و مومنانی که برپای دارند
نماز را و می دهند زکات را و ایشان
پیوسته نماز گزارند (۵۵).

و هر که دوستی کند با خدا و با رسول او و با
مومنان پس هر آینه گروه خدا هموست
غالب (۵۶).

ای مسلمانان دوست مگیرید کسانی را
که تمسخر و بازی گرفته اند دین شما را
از کسانی که داده شده ایشان را کتاب
پیش از شما و نه سائر کافران را و بترسید
از خدا اگر مسلمان هستید (۵۷).

و چون ندا کنید بسوی نماز تمسخر و بازی
گیرند آن را^(۲) این بسبب آنست که ایشان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي
اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ
عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ
لَوْمَةً لَئِيمَةً ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ ⑤

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ
الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ ذُرِّيَّةُكُمْ ⑥

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ
اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ⑦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ
هُزُوءًا وَلَعِبًا مِنَ الدِّينِ أَوْ تَحُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْكُمْ مُّؤْمِنِينَ ⑧

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوءًا وَلَعِبًا
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ⑨

(۱) مترجم گوید این وعده در زمان حضرت ابو بکر صدیق متحقق شد و مهاجران
و انصار و تابعان ایشان با مرتدان جهاد کردند و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی باذان استهزا کنند و الله اعلم .

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَقُولُونَ مِثْلًا لَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَمَا أَنْزَلَ إِلَيْنَا وَمَا أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ
وَأَنْ أَكْثَرُكُمْ لَيَقُولُنَّ ⑤

قُلْ هَلْ أَنْتُمْ بِمُتَّقِينَ ذَلِكَ مَثُوبَةٌ عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ
اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَادَةَ وَالْخَنَازِيرَ
وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ
السَّبِيلِ ⑥

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسٍ
فَظَلَمُوا ⑦

وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَأَكْثَرُهُمُ الشُّعْتَةُ يَلْعَنُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ⑧

لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبُّ بَعْثُوهُمْ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ عَنْ قَوْلِهِمْ
الْإِثْمُ وَالْعُدْوَانُ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسٍ فَظَلَمُوا ⑨

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلَعَنَّاهُمْ

گروهی هستند که نمی فهمند (۵۸) .
بگوای اهل کتاب عیب نمی گیرید بر ما
مگر آنکه ایمان آوردیم بخدا و بآنچه
فرو فرستاده شده است بسوی ما و بآنچه
فرو فرستاده است پیش ازین و مگر آنکه
بیشتر از شما بدکارانند (۵۹) .

بگوایا خبر دهم شما را به بدتر از این (۱)
باعتبار جزاء نزدیک خدا آن بدتر کسی
است که لعنت کرد او را خدا و خشم
گرفت بروی و گردانید از ایشان بوزینه گان
و خوکان و کسیکه پرستید معبود باطل را
این گروه بدتر اند باعتبار جای و گمراه
تر اند از راه راست (۶۰) .

و چون بیایند پیش شما گویند ایمان آوردیم
حال آنکه به کفر درآمدند و به کفر بیرون
رفتند و خدا دانا تر است بآنچه می
پوشیدند (۶۱) .

و می بینی که بسیاری از ایشان سعی می
کنند در گناه و تعدی و حرام خوردن ایشان
هر آئینه بد چیز است که به عمل آوردند
(۶۲) .

چرا منع نمی کنند ایشان را خدا پرستان
و دانشمندان از دروغ گفتن ایشان و حرام
خوردن ایشان هر آئینه بد چیز است که می
کردند (۶۳) .

و گفتند یهود دست خدا بگردن است

(۱) مترجم گوید یعنی بدتر از آن عیب دار که شما بیان کردید .

قَالُوا بَلْ يَدْعُوهُمُ سَوَاطِينُ يُذَوِّشُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَئِنْ كُنْتُمْ مِنْهُمْ
مِنْهُمْ مَّا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَلَئِنَّ لَكُمُ الْيَوْمَ
الْعَذَابَ أَوْفًا وَأَلْبَقَضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا
لِلْخَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا
يُحِبُّ الْفَاسِدِينَ ﴿٦٥﴾

است^(۱) بگردن بسته باد دست های
ایشان و لعنت کرده شد ایشان را بسبب
آنچه گفتند بلکه دودست او کشاده است
خرج می کنند چنانچه میخواهد و البته
ببفرزاید در حق بسیاری از ایشان آنچه
فرو فرستاده شد بسوی تواز پروردگار
تو نافرمانی و کفر را و افگندیم در میان
فرقه های یهود دشمنی و ناخوشی
تا روز قیامت هر گاه که برمی افروزند
آتشی را برای جنگ فرو می نشاندش
خدا^(۲) و می شنایند در زمین برای فساد
و خدا درست نمی دارد مفسدان را (۶۴).

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكُنَّا عَنْهُمْ سَبَاتٍ
وَلَا دَعْوَانَا لَهُمْ جُلُودٌ نَبْرِئُوهَا

و اگر اهل کتاب ایمان می آوردند و
پرهیزگاری میکردند ناپود ساختمی
از ایشان گناهان ایشان را و در آوردمی
ایشان را به بوستان های نعمت (۶۵).

وَلَوْ أَنَّهُمْ آتَمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ
رَبِّهِمْ لَا كُفُّوا مِنْ قُلُوبِهِمْ وَمِنْ نَحْوِ آيَاتِهِمْ مِنْهُمْ
أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٦٦﴾

و اگر ایشان برپای داشتند حکم تورات
و انجیل را و آنچه فرود آورده شده است
بسوی ایشان از پروردگار ایشان^(۳)
خوردندی از بالای خود و از زیر پای
خود از ایشان گروهی هست میانه رو و
بسیاری از ایشان بد چیز است که می
کنند^(۴) (۶۶).

(۱) یعنی بخل دارد

(۲) یعنی چون می خواهند که با دشمنان خود که متدین به یهودیت نیستند جنگ
کنند مقهور و مغلوب می شوند.

(۳) یعنی سائر کتب سابقه.

(۴) مترجم گوید حاصل آن است که اگر برپای داشتند حکم تورات و انجیل را =

يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ بَلِّغُوا مَا أَنزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُم وَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا
قَلَّ إِلَيْكُمْ رِسَالَتُهُ وَاللَّهُ يَعْلَمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ
لَإِنَّهٗمُ الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ⑤

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أَنزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَيُزِيدَنَّا كِتَابَنَا
وَعَهْدَهُمَ إِنَّا أَنزَلْنَا إِلَيْكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۖ قُلْ لَا
تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقُونَ وَالنَّصَارَى
مِنَ الْإِيمَانِ يَأْتِيهِمُ الْيَوْمَ وَالْآخِرُ وَعَلَى صَاحِبِهِمْ ظِلٌّ وَعَلَيْهِمْ
يَعْتَبُونَ ⑦

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ رُسُلًا قُلْنَا

ای پیغامبربرسان آنچه فرودآورده شده
است بسوی تواز جانب پروردگار تو و
اگر نکردی^(۱) نرسانده باشی پیغام
خدارا و خدا نگاهدارد ترا از مردمان هرآئینه
خداراه نمی نماید گروه کافران را (۶۷).

بگوای اهل کتاب نیستید بر چیزی تا آنکه
برپا کنید حکم تورات و انجیل را و آنچه
فرود فرستاده شده است بسوی شما
از پروردگار شما^(۲) و البته بپفزاید در حق
بسیاری از ایشان آنچه فرو فرستاده شده
است بسوی تواز جانب پروردگار تو
(یعنی قرآن) طغیان و کفر راپس
اندوهگین مشو بر قوم کافران^(۳) (۶۸).

هرآئینه مسلمانان و یهودان (و همچنین
است) حال ستاره پرستان و ترسایان هر که
ایمان آرد از ایشان بخدا و روز آخر
و کردگار شائسته هیچ ترس نیست برایشان
و ایشان اندوهگین نه شوند^(۴) (۶۹).

هرآئینه گرفتیم عهد بنی اسرائیل

= پیش از نزول قرآن و پیش از آنکه حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم مبعوث
شود برکت فراران نصیب ایشان می شد لیکن مخالفت کردند پس بانواع بلا
مبتلا گشتند والله اعلم.

(۱) یعنی اگر يك آیت هم نرساندی والله اعلم.

(۲) مترجم گوید یعنی قرآن و سایر کتب سابقه.

(۳) مترجم گوید حاصل آنست که بروفق قول خود ملزم می شوند زیرا که التزام
شرعی می کنند و بر حسب آن نمی روند قطع نظر از انکار قرآن والله اعلم.

(۴) یعنی دراصل از هر فرقه که باشد چون ایمان آرد از اهل نجات است و
خصوصیت فرق را اعتبار نیست والله اعلم.

جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا
وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ①

وَحَسِبُوا أَن لَّكُم مِّنْهُ نِعْمَةٌ أَوْ كَرَاهَةٌ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
ثُمَّ عَصَوْا وَكَانَ كَثِيرٌ مِّنْهُمْ وَاللَّهُ بِصِيْرَتِهِمْ عَلِيمٌ ②

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ
الْمَسِيحُ يَذُنُّ لَكُمْ أَسْرَارِيَّ لَعَلَّكُمْ تَعْبُدُونَ وَاللَّهُ رَبُّكُمْ فَاتَّقُوا
مَنْ يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدْ حَزَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَا أُولَئِكَ لَنَّاكُ وَبِالْفُطُورِ مِنَ أَنْصَارٍ ③

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثُ وَثَاثٌ وَاللَّهُ وَاحِدٌ قُلْ
إِلَهُ وَاحِدٌ ذُو الْعَرْشِ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ لَيْسَ كَالَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْهُمْ عَذَابُ اللَّهِ ④

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ

و فرستادیم بسوی ایشان پیغمبران را هر
گاه آمدی بایشان پیغامبری بآنچه دوست
نمی داشت نفس ایشان گروهی را به دروغ
نسبت کردند و گروهی را می کشتند (۷۰).

و پنداشتند که هیچ عقوبت نخواهد
بود پس کور شدند و کر گشتند پس باز
گشت برحمت خدا برایشان^(۱) پس
باز کور شدند و کر گشتند بسیاری از ایشان
و خدا بیناست بآنچه می کنند (۷۱).

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند خدا
همان است عیسیٰ پسر مریم و گفته بود
عیسیٰ ای بنی اسرائیل پرستید خدا را
پروردگار من و پروردگار شما هر آئینه
کسی که شریک خدا مقرر می کند حرام
کرده است خدا بهشت را بروی و جای
اودوزخ است و نیست ستمگاران را هیچ
یاری دهنده^(۲) (۷۲).

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند که خدا
سوم سه کس است^(۳) و هیچ اله برحق
نیست مگر اله یگانه و اگر باز نه آیند
از آنچه می گویند خواهد رسید کافران را
از ایشان^(۴) عذاب درد دهنده (۷۳).

آیا رجوع نمی کنند بسوی خدا و آمرزش

(۱) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم را فرستاد و الله اعلم .

(۲) اعتقاد حلول نوعی از شرک است .

(۳) یعنی در مرتبه الوهیت سه کس هستند یکی خدا و دیگری عیسیٰ و سوم روح
القدس و الله اعلم .

(۴) یعنی اهل اصرار را از ایشان .

وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٥٢

مَا أَلَمَسْنَا مِنْ رَحْمَةِ الْإِلَهِ رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأَنَّهُ
صَدِيقُهُ كَانَتْ يَأْتِيكُمُ الطَّعَامُ أَنْظَرَكُمْ بُيُوتَهُمْ الْأَيْتُ
لَهُ أَنْظَرَالِي يُؤَقِّلُونَ ٥٣

قُلْ أَنْتُمْ دُؤُنَ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا
وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٥٤

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ
وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ
وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ٥٥

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ
وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ٥٦

كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا
يَفْعَلُونَ ٥٧

تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَقُولُونَ الَّذِينَ كَفَرُوا

نمی طلبند از او و خدا آمرزنده مهربان
ست (۷۴) .

نیست عیسی پسر مریم مگر پیغامبری
گذشته اند پیش از وی پیغامبران
و مادر او ولیه بود هر دو می خوردند طعام
را بین چگونگی بیان می کنیم برای ایشان
نشانه ها بازبین چگونه گردانیده می
شوند^(۱) (۷۵) .

بگو آیات عبادت می کنید بجز خدا چیزی را
که نمی تواند برای شما زیانی و نه سودی
و خدا همان است شنوایان (۷۶) .

بگوای اهل کتاب از حد مگذرید در دین
خود بناحق و پیروی نکنید خواهش نفس
قومی را که گمراه شدند پیش ازین و
گمراه کردند مردمان بسیار را و کجروی
کردند از راه راست^(۲) (۷۷) .

لعنت کرده شد کافران را از بنی اسرائیل
بر زبان داود و عیسی پسر مریم این بسبب
آنست که نافرمانی میکردند
و از حد میگذشتند (۷۸) .

يك دیگر رانم نمی کردند از آن عمل
زشت که مرتکب آن شدند هر آینه
بد چیزی است که میکردند (۷۹) .

می بینی که بسیاری از ایشان دوستی
میکند با کافران (یعنی با مشرکان) هر آینه

(۱) یعنی از معرفت حق .

(۲) یعنی پیشوایان یهودیت و نصرائیت که برای ایشان مذهب قرار داده اند والله اعلم .

لَيْسَ بِأَقْدَمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَفِي الْعَذَابِ لَهُمْ خُلْدٌ ۝ ۷

بد چیز است که پیش فرستاده است برای
ایشان نفوس ایشان آن چیز خشم گرفتن
خداست برایشان وایشان در عذاب
جاوید اند (۸۰) .

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَآتَاوُنَا آيَةً مَا
اتَّخَذُوا لَهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ كَثِيرٌ آمَنَهُمْ
فَيَقُولُونَ ۝ ۸

و اگر ایمان آوردند به خدا و پیغامبر
(یعنی پیغامبر خود) و آنچه فرو فرستاده
شده است بسوی وی البته دوست نه
گرفتند مشرکان را ولیکن بسیاری از ایشان
فاسقانند (۸۱) .

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ
وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً
لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي ذَلِكَ
يَأْتِنُ مِنْهُمْ قَسِييُنَ وَرُفُهَاءُ ۝ ۹

هر آئینه بیابی سخت ترین مردمان در عداوت
بامسلمانان یهود و مشرکان را و هر آئینه
بیابی نزدیک ترین مردمان در دوستی
مسلمانان کسانی را که گفتند ما نصاری می
این بسبب آن است که از جنس ایشان
هستند دانشمندان و گوشه نشینان و بسبب
آنست که ایشان تکبر نمیکنند (۸۲) .

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنَهُمْ
تَفِيضٌ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا
فَاكْتُمْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ۝ ۱۰

و چون بشنوند آنچه فرو فرستاده شده
بر پیغامبر به بینی چشم های ایشان را
اشک میریزد به سبب آنچه شناختند از حق
می گویند ای پروردگار ما ایمان آوردیم
پس بنویس مارا با شاهدان^(۱) (۸۳) .

وَأَلَّا لَكُلُّهُمْ يُشَاهِدُوا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَتَطَهَّرُوا لَعَلَّكُمْ تَكُونُونَ مِنَ الصَّافِينَ ۝ ۱۱

و چیست مارا که ایمان نیاریم بخدا و آنچه
آمده است بما از دین راست و چیست مارا
که طمع نه کنیم که داخل کند مارا
پروردگار^(۲) با قوم صالحان (۸۴) .

(۱) یعنی جماعتی که اکمل امت باشد والله اعلم .

(۲) یعنی به بهشت .

فَأَنبَاهَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَذِبْنَا نَجْمَهُ مِنَ السَّمَاءِ فَخَلَّدُوا فِيهَا
فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْفَاسِقِينَ ۝

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ
وَلَا تَحْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ۝

وَكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا كَانَ ثَمَرُهَا حَلَالًا طَيِّبَاتٍ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ۝

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْسَارِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْسَانَ ۚ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ
مِّنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَمْ لَكُم مِّنْ دُونِهَا سُلْطَانٌ مُّثْقَلٌ
لِّمَن لَّمْ يَجِدْ قَوْلًا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ۚ ذَٰلِكَ كَفَّارَةُ أَيْسَارِكُمْ
إِذَا حَلَلْتُمْ ۚ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ

پس جزا داد ایشان را خدا بر آن مقوله که
گفتند بوستانها میرود زیر آن جویها جاویدان
آنجا و این است جزای نیکوکاران^(۱) (۸۵).

و کسانی که کافر شدند و بدروغ نسبت
کردند آیاتِ ما را ایشانند اهل دوزخ (۸۶).

ای مومنان حرام مکنید لذا یذ آنچه خدا
حلال ساخته است برای شما
و از حد مگذرید هر آینه خدا دوست
نمیدارد از حد گذرندگان را (۸۷).

و بخورید آنچه روزی داده است شمارا
خدا حلال پاکیزه و بترسید از آن خدا که
شما بوی ایمان آوردید^(۲) (۸۸).

بازخواست نمی کند از شما خدا به لغو
درسوگند های شما ولیکن بازخواست
می کند از شما بسبب محکم کردن
سوگندها بقصد^(۳) پس کفارت یمین
منعقدہ طعام دادن ده مسکین راست
از جنس میانه از آنچه می خورائید اهل
خسود را یا پوشش دادن ایشان را
یا آزاد کردن برده پس هر که نیابد لازم است

(۱) مترجم گوید در آیات مذکوره اشارت است به فضیلت قومی از نصاریٰ حبشه که

همراه جعفر طیار بخدمت آنحضرت آمده مسلمان شدند واللہ اعلم .

(۲) یعنی ترک نکاح یا ترک اکل کم و امثال آن درست نیست واللہ اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی به لغو کفارت واجب نیست چنانکه ازدور شبیهی بیند و بظن

گوید که واللہ زید است و زید نباشد و بریمین منعقدہ اگر حائث شود کفارت

واجب است چنانکه گوید واللہ این طعام نخورم یا درین خانه دونه آیم و علی

هذا القیاس واللہ اعلم .

اَلَيْهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۵﴾

روژه داشتن سه روز اینست کفارت
سوگند های شما چون سوگند خورید
(یعنی وحانت شریک) و نگاهدارید
سوگند های خود را^(۱) همچنین بیان می
کند خدا برای شما آیت های خود را تا بود که
شما شکر کنید (۸۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْأَمْوَالُ الَّتِي لَكُمْ وَالْأَنْفُسُ الَّتِي فِيكُمْ
رَبُّكُمْ مِنْ عِنْدِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۵﴾

ای مسلمان جزاین نیست که خرو قمار
و نشان های معبودان باطل و تیر های قال
پلید است از کردار شیطان است پس
احتراز کنید از وی تا بود که شما
رستگار شوید (۹۰) .

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ
فِي الْخَيْرِ وَالْخَيْرَ يُصْدَكُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الْقَوْلِ فَهَلْ
أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿۵﴾

جزاین نیست که می خواهد شیطان که
بیندازد در میان شما دشمنی و ناخوشی
بسبب خمر و قمار و باز دارد شمارا از یاد
خدا و از نماز پس آیا الحال شما باز
ایستادگانید (۹۱) .

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَوْا إِنَّمَا
عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿۱۶﴾

و فرمانبرداری کنید خدا را و فرمانبرداری
کنید پیغامبر را و بترسید پس اگر
روگردانید پس بدانید که بر پیغامبر
مانیست مگر پیغام رسانیدن آشکار (۹۲) .

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِبُوا
إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا
وَآمَنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۷﴾

نیست بر کسانی که ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند گناهی در آنچه خورندند^(۲)
چون پرهیزگاری کردند و ایمان آوردند
و کارهای شائسته کردند باز پرهیزگاری
کردند و ایمان آوردند باز پرهیزگاری
کردند و نیکوکاری نمودند و خدا دوست

(۱) یعنی تا مقدور حانت نه شوید والله اعلم .

(۲) یعنی قبل از تحریم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْلُغُوا إِلَى الْغَيْبِ مِمَّا لَكُمْ بِهِ شَيْءٌ مِّنَ الْقَبْرِ شَيْءًا لَّيْسَ بِكُمْ بِهِ عِلْمٌ
وَمَا حُكِمَ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝٩٣

میدار دنیو کاران را (۹۳) .

ای مسلمانان هر آینه می آزماید شمارا
خدا به چیزی از شکار برسد بآن دستهای
شما ونیزه های شما تا متمیز کند خدا کسی
را که غائبانه از وی ترسد پس هر که تعدی
کند بعد ازین اوراست عذاب درد دهنده
(۹۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ مِّنْهُ قَتَلْتُمْ مِمَّا حُرِّمَ عَلَيْكُمْ
فَمَنْ قَتَلَ مِنْكُمْ مِّنْهُ فَأَوْفَىٰ بِمَا قَتَلَ مِنَ النَّعْمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ
مِّنكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلٌ
ذَلِكَ صِيَامًا لِّدُنِّهِ وَإِذَا لَمْ تَجِدُوا فَمَا أَتَىٰ عَنَّا اللَّهُ عَمَّا كُفَّتُمْ وَمَنْ عَادَ
يَسْتَحِمْ اللَّهُ يَوْمَهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ۝٩٤

ای مسلمانان مکشید صید را چون احرام
بسته باشید و هر که بکشد او را از شما بقصد
پس واجب است جزا و آن جزا مانند
چیزیست که او را کشته است از جنس
چهار پایان حکم کند بآن دو صاحب
عدالت از شما باشد آن چهار پایه قربانی
رسیده بکعبه یا آن جزا کفارت است طعام
فقیران یا برابر آن از روزه تا بچشد جزای
کردار خود عفو کرده است خدا از آنچه
گذشت و هر که دیگر بار کند انتقام گیرد
از وی خدا و خدا غالب صاحب انتقام
است (۹۵) .

(۱) مترجم گوید یعنی آنچه قبل از تحریم خوردند عفو است چون در تقوی رسوخ
پیدا کردند و این سخن بدان ماند که کسی گوید یا تو احسان کنم و باز بتوا احسان
کنم بمعنی آنکه پیوسته احسان کنم والله اعلم .

(۲) مترجم گوید جزای صید یکی از سه چیز تواند بود بمثل صید را در حرم ذبح کند
و بمائلت نزدیک شافعی بخلقت و هیئت است و نزدیک ابی حنیفه به قیمت یا
بقیمت صید طعام خرید نماید و بمسکینان دهد و نزدیک شافعی هر مسکینی را
مدی و نزدیک ابی حنیفه هر مسکینی را نیم صاع از گندم یا یک صاع
از جو یا بشمار مسکینان علی اختلاف المذهبین روزه دارد والله اعلم .

أَحَلَّ لَكُمْ صَيْدَ الْبَحْرِ وَطَعَامَهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَارَةِ وَحَرَّمَ
عَلَيْكُمْ صَيْدَ الْبَرِّ مَا دُمُّوهُ حُرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ⑤

بَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْيَتَّى الْحَرَامَ قِيَمًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ
الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَائِدَ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ
يُحْكِمُ شَيْءًا عَلَيْهِ ⑤

إِذْ عَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑥

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ
وَمَا تَكْشَرُونَ ⑥

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ
الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ⑦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَن أَشْيَاءٍ إِن تَبَدَّلَ لَكُمْ
تَنُوبُكُمْ وَإِن تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبَدِّلُ

حلال کرده شد برای شما شکار دریا و خوردن آن تا منفعت باشد برای شما و برای قافله و حرام کرده شد بر شما شکار بیابان تا وقتی که احرام بسته باشید و بترسید از آن حد که بسوی وی حشر کرده خواهید شد (۹۶) .

گردانید خدای تعالی کعبه را که خانه بزرگوار است سبب انتظام امور مردمان و ماه حرام را و قربانی را و آنچه در گردش قلاده اندازند این بیان برای آنست که تابیدانید که خدا میداند آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است و تابیدانید که خدا همه چیز دانا است (۹۷) .

بدانید که خدا سخت است عقوبت او و آنکه بدانید که خدا آمرزنده مهربان است (۹۸) .

نیست بر پیغمبر مگر رسانیدن پیغام و خدای داند آنچه آشکارا می کنید و آنچه پنهان می کنید (۹۹) .

بگو (ای محمد) برابر نیست پلید و پاک و اگر چه در عجب آرد ترا بسیاری پلید پس بترسید از خدا ای خداوندان خردتار ستگار شوید^(۱) (۱۰۰) .

ای مسلمانان سوال نکنید از آن چیزها که اگر ظاهر کرده شود حقیقت آنها پیش شما فمگین کند شمارا و اگر سوال کنید

(۱) مترجم گوید یعنی مال حرام و مال حلال برابر نیست اگر چه حرام بسیار جمع می شود والله اعلم .

لَكُمْ عَقَابُ اللَّهِ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ۝

از آن وقتی که فرود آورده می شود قرآن البته ظاهر کرده شود برای شما عفو کرد خدای تعالی از آن سوالات و خدا آمرزنده بردبار است ^(۱) (۱۰۱) .

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ۝

هر آئینه سوال کرده بودند از مثل آن چیزها قومی پیش از شما باز کافر شدند بآنها (۱۰۲) .

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ ۝

م شروع ^(۲) نکرده است خدای تعالی هیچ بحیره و نه سائبه و نه وصیله و نه حام را ولیکن کافران دروغ برخدا می بندند و بسیاری از ایشان در نمی یابند (۱۰۳) .

وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَقْتُلُونَ عَلَى اللَّهِ الْعُكْبَةَ

وَكَثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ۝

و چون گفته شود ایشان را بیائید بسوی آنچه فرو فرستاده است خدا و بسوی پیغامبر گویند بس است ما را آنچه بر آن یافتیم پدران خود را و اگر چه پدران ایشان هیچ نمی دانستند و هیچ راه نمی یافتند (۱۰۴) .

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا

حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ۝

ای مسلمانان محافظت کنید خویشان را ضرر نمی رساند شمارا کسی که گمراه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا تَقُولُوا مَنْ ضَلَّ إِذَا

(۱) مترجم گوید بعض مردم از آنحضرت بغیر ضرورت سوال میکردند یکی گفت پدر من کیست و دیگری گفت که مرجع من بهشت است یا دوزخ درین باب نازل شد .

(۲) مترجم گوید اهل جاهلیت احکامی چند اختراع کرده بودند و در آنها به قول اسلاف خود تمسک مینمودند از آنجمله بحیره و آن ماده شتری است که او را برای بتان مقرر میکردند و شیر او بکسی نمیدادند و سائبه که برای بتان جانور را میگذاشتند و بار بر پشت او نمی نهادند و وصیله و آن ماده شتریست که اول بار در اول عمر شتر ماده نر آید بعد از آن بغیر فصل دیگر بار ماده زاید پس آنرا برای بتان میگذاشتند و بعد از آنکه از حلی چند بچه گرفتندی او را معاف داشتندی از رکوب و جز آن او را عام گفتندی خدای تعالی این همه را فسخ فرمود و آیت فرستاد .

اَهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ فَرَحِعَكُمْ يُبِيعًا فَيَنْتِظِمُ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ
حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ أَوْ آخَرَيْنِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ
أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ
تَحْسِنُوهَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَتَقِيهِمُ اللَّهُ إِنْ ارْتَبْتُمْ
لَا تَشْرِي بِهِ تَمَنَاءَ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا تَكُنْ شَهَادَةً
اللَّهُ أَتَىٰ إِذَا الْهِنَ الرَّثِيمِينَ ﴿٥﴾

وَلَنْ تُعْرَضُوا عَلَىٰ أَلْفَاظٍ اسْتَعْتَبَ إِشْفَاقُ آخَرِينَ يُؤْمِنُ مَقَامَهَا

شد چون شما راه یاب شدید بسوی خداست رجوع شما همه يك جا پس خبر دهد شمارا بآنچه عمل می کردید^(۱) (۱۰۵).

ای مسلمانان نصاب شهادت در میان شما وقت وصیت چون برسد به یکی از شما موت دو کس اند که صاحب عدالت باشند از شما یا دیگران از غیر شما اگر شما سفر کرده باشید در زمین پس رسد به شما مصیبت موت اگر شک داشته باشید باز دارید ایشان را بعد از نماز (یعنی نماز عصر) پس قسم خورند بخدا که خرید نمی کنیم عوض سوگند خدا بهای دنیا را و اگر چه کسیکه برای نفع او گواهی می دهیم صاحب قرابت باشد و پنهان نمی کنیم گواهی خدا^(۲) هر آینه ما آنگاه از گنهگاران باشیم (۱۰۶).

اگر * اطلاع واقع شد بر آنکه این دو گواه

(۱) یعنی اگر شما صلاح کردید و شرط امر معروف بجا آوردید مخالفتی مخالفان ضرر نمی کند والله اعلم .

(۲) ایضا مترجم گوید اگر مسلمانی را اتفاق سفر افتاد و در جائی که هیچ مسلمان نبود محضر شد تا چهار دودی را ترکه خود سپرد و بر وصیت خود گواه ساخت، ایشان از آن ترکه جام نقره ای را خیانت کردند و چون اولیای میت از ایشان مطالبه نمودند قسم خوردند که ما بآن اطلاع نه داریم بعد از آن آن جام نزدیک صواغی پیدا شد گفت که این دودمی بدست من فروختند درین باره آیت نازل شد و دو کس از اولیای میت قسم خورده آن جام را گرفتند .

(*) توضیح: پس اگر اطلاع حاصل شد که آنها مرتکب گناهی شده اند پس دو گواه از اقارب نزدیک میت که نسبت به اقارب دیگر میت مستحق میراث اویند

مَنْ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأُولَٰئِينَ فَيَقْبِلُونَهُ
لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا غَدَيْنَا إِلَّا لِدَا
لِئِنْ الظَّالِمِينَ ﴿٥٥﴾

حاصل کردند گناهی^(۱) پس بایستند
دوکس دیگر که قرابت قریبه داشته باشند
بجای آنها از جماعتی که مال را حق
خود ساخت هر یکی ازدو گواه دروغ به
زبردستی برایشان^(۲) پس سوگند خورند
بخدا که گواهی مادرست تراست از گواهی
آن دو و از حد تجاوز نکرده ایم هر آینه
ما آنگاه از ستمگاران باشیم (۱۰۷) .

ذَٰلِكَ أَذِّنُ أَنَّ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِنَا أَوْ يَخْفَؤُنَا
ثَرَدًا يَمْلِكُ بَعْدَ آيَاتِنَا وَمَنَافِقُ اللَّهِ وَسُوءُ اللَّهِ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الضَّالِّينَ ﴿٥٦﴾

این اسلوب نزدیک تراست بآنکه بیارند
گواهی را بروجه آن یعنی بروجهیکه
باید در گواهی دادن یا بترسند از آنکه
رد کرده شود سوگندها بعد سوگند های
ایشان^(۳) و بترسید از خدا و بشنوید حکم
اورا و خدا راه نمی نماید گروه فاسقان
را^(۴) (۱۰۸) .

- (۱) یعنی گواه حق که خدا بان فرموده والله اعلم .
- (۲) یعنی دروغ گواهی دادند و دروغ قسم خوردند .
- (۳) یعنی اگر کسی داند که بعد از سوگند من سوگند مدعی نخواهد بود سوگند دروغ خورد و اگر بداند که چون کذب ظاهر شود مدعیانرا سوگند دهند و حق به سوگند ایشان ثابت شود از سوگند دروغ احتیاط کند .
- (۴) مترجم گوید تاویل آیت بمذهب شافعی آن ست که مراد از شهادت وصیت است و از منکم من اقرار بکم و ذکر ائین برای احتیاط و قسم دادن بجهت مدعا علیه بودن درین دعوی که خیانت کرده اند و تعیین صلوة عصر بجهت تغلیظ یمین و اختیار ائین برای احتیاط و اقامت اولیان بجهت مدعا علیه بودن برایشان در دعوی که بجهت حذر خود تقریر میکند چنانچه در صورت مذکوره دعوی اشتراء کرده بودند و ان ترتب فان عثر اشارتست بتوجه دعوی کسی وبمذهب ابی حنیفه مانند آن ست مگر آنکه تعیین صلوة عصر بجهت آنست که قضات در محکمه همین وقت می نشستند پس گویا که گفته شد در محکمه قضا =

يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ لِيَقُولَ مَاذَا أُجِبْتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ
لَنَا بِكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ⑤

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعْقُوبَ إِنِّي نَرِيْمُ إِذْ تَرْعِيْعِيْ عَلَيْكَ وَعَلَى
وَالِدَيْكَ إِذْ آتَيْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ
فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْنَاكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ
وَإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ
بِإِذْنِي فَنُفِخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِئُ
الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتِ بِإِذْنِي
وَإِذْ كَفَنَّا بَنِي إِسْرَءِيلَ عَنْكَ إِذْ جَعَلْنَاهُمْ
بِالْحَيَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ⑥

وَإِذْ أُوحِيَتْ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِيَسُوعَ
قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ⑦

یادکن آن روز را که جمع کنند خدا پیغامبران
را پس بگویند چه جواب داده شد شمارا
گویند هیچ دانش نیست مارا هر آئینه توی
داننده امر پنهانی^(۱) (۱۰۹) .

آن وقت که گوید خدای تعالی ای عیسی
پسر مریم یادکن نعمت مرا برخویش و
بروالده خویش چون قوت دادم ترا بروح
القدس (یعنی به جبریل علیه السلام)
سخن می گفتمی بامردمان در گهواره
و در حالت معمری و چون آموختم ترا
کتاب و دانش و تورات و انجیل و چون
پیدا می کردی از گل مانند شکل مرغ به
حکم من پس دم می زدی دروی پس می
شد مرغی به حکم من و به میکردی
کور مادر زاد را و برص دارا به حکم من
و چون بیرون می آوردی مردگان را
بحکم من^(۲) و چون بازداشتی شربنی
اسرائیل را از تو آنگاه که آوردی نزدیک
ایشان معجزه هاپس گفتند کافران از ایشان
نیست این مگر سحر آشکارا (۱۱۰) .

و چون الهام فرستادم بسوی حواریان که
ایمان آرید به من و به پیغامبر من گفتند
ایمان آوردیم و گواه باش یا عیسی بر آنکه

والله اعلم .

(۱) یعنی نخست از سر خضوع و نیایش ایشان گویند در برابر توبه نسبت دانش
مارا هیچ دانش نیست بعد از آن گواهی دهند بر است خویش والله اعلم .

(۲) یعنی از کور زنده بر می آوردی والله اعلم .

مامسلمانیم (۱۱۱) .

چون گفتند حواریان ای عیسیٰ پسر مریم آیامی تواند پروردگار تو که فرو فرستد بر ما دسترخوانی از آسمان گفت عیسیٰ بترسید از خدا اگر مومن هستید^(۱) (۱۱۲) .

گفتند می خواهیم که بخوریم از آن دسترخوان و آرام گیرد دل های ما و بدانیم که راست گفتی با ما و باشیم بر نزول آن از گواهان (۱۱۳) .

گفت عیسیٰ پسر مریم بار خدایا ای پروردگار ما فرود آر بر ما دسترخوانی پُر از طعام از آسمان تا باشد عیدی برای ما و برای اوائل امت ما و آخر امت ما و معجزه از جانب تو و روزی ده ما را و توبهترین روزی دهند گانی (۱۱۴) .

گفت خدا من فرود آورنده ام آن را بر شما پس هر که از شما کافر شود بعد ازین پس من تعذیب کنم او را عذابیکه تعذیب نه کنم بآن هیچ يك را از اهل عالم^(۲) (۱۱۵) .

و یاد کن آن وقت که گوید خدای عیسیٰ پسر مریم آیاتو گفتی به مردمان که خدا گیرید مرا و مادر مرا بجز خدای تعالی^(۳)

إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ كَيْتَبُطِعُمْ رَبُّكُمْ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ①

قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَنَطْمِئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَّقْتَنَا وَتَكُونُ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ②

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ③

قَالَ اللَّهُ إِنْ مُنَّزِلَهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدَ ذَلِكَ فَأِنِّي أَعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أَعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ④

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُوا مِنِّي وَآلِهِنَّ مِن دُونِ اللَّهِ قَالِ بِحُكْمِكَ يَا تُؤَكِّدُ أَنْ أَقُولَ

(۱) حاصل این ست که الهام فرستادم بسوی حواریان در آن مدت که معجزه طلب کردند و بر حسب مرادد یدند .

(۲) مترجم گوید بعد از آن خوانی نازل شد از آسمان بروی گوشت و نان پس خوردند و سیر شدند والله اعلم .

(۳) مترجم گوید خدای تعالی روز قیامت نعمت های خود را بر عیسیٰ یاد دهد بعد =

مَا لَيْسَ لِي بِهِمْ أَنْ كُنْتُ نُفْسًا تَعْلَمُ نَاقِي نَفْسِي
وَلَا أَعْلَمُ نَاقِي نَفْسِيكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٥٠﴾

گفت به پاکی یادمی کنم ترانه سزد مرا که
بگویم آنچه لائق من نیست اگر گفته
باشم این قول پس تو آن را دانسته ای می
دانی آنچه در ضمیر من است و نه می دانم
آنچه در ضمیر تست هر آینه توداننده امور
پنهانی (۱۱۶) .

مَا كُنْتُ لَهُمْ إِلَّا مَأْمُورٌ بِهِ إِنَّ اعْبَادَ اللَّهِ لَرِئِي وَرَبُّكُمْ
وَكَنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا مَنَّتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَلَّيْتَنِي كُنْتُ
أَنْتَ الرَّبُّ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥١﴾

نه گفته ام بایشان مگر آنچه فرموده بودی
مرا بآن که پرستید خدا را پروردگار من
و پروردگار شما و بودم برایشان نگاهبان
مادامی که در میان ایشان بودم پس وقتی که
برگرفتی مرا^(۱) تو بودی نگاه بان برایشان
و تو بر همه چیز نگاه بانی (۱۱۷) .

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ إِنَّكَ تَغْفِرُ لَهُمْ إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٥٢﴾

اگر عذاب کنی ایشان را پس ایشان
بندگان تواند و اگر بیامری ایشانرا پس
تو غالب استوارکار (۱۱۸) .

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٣﴾

گوید خدا امروز روزی است که نفع کند
راست گویان را راستی ایشان ایشان
را باشد بوسه ها می رود زیر آن جویها
جاویدان آنجا همیشه خوشنود شد خدا
از ایشان و خوشنود شدند ایشان از خدا این
ست رستگاری بزرگ (۱۱۹) .

وَلَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٤﴾

خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین
و آنچه در آن هاست و او بر همه چیز
تواناست (۱۲۰) .

= از آن سوال کند که خود را اله می گفتی یا نه بجهت تاکید و برای قطع شبهه
نصاری بابلغ وجوه والله اعلم فتح الرحمن .
(۱) یعنی بر آسمان بردی مرا .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ
وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ①

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلَ وَأَجَلٌ مُّتَمَدٍّ
عِنْدَ اللَّهِ أَنْتُمْ عَنْتَرُونَ ②

وَعَرَفَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَلِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ
وَيَعْلَمُ مَا يُكْسِبُونَ ③

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا
عَنْهَا مُعْرِضِينَ ④

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا
بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑤

الَّذِينَ تَرَوُكُم أَهْلًا مِمَّنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَوْمٍ أَمْكَرَهُمْ فِي الْأَرْضِ

سوره انعام مکی است و آن يك صدمه شصت
و پنج یا شش آیت و بیست رکوع است

بنام خدای بحشاینده مهربان .

ستایش آن خدای راست که آفرید آسمان
ها و زمین را و پیدا کرد تاریکی ها و روشنی
باز کافران با پروردگار خویش برابر می
کنند (۱) .

او است آنکه بیافرید شمارا از گِل
باز مقرر کرد وقت مرگ را و مدتی معین
هست نزدیک او (۲) باز شما شک می
کنید (۲) .

او است خدا (۳) در آسمان ها و در زمین می
داند پنهان شمارا و آشکار شمارا و میداند
آنچه عمل می کنید (۳) .

و نمی آید به کافران هیچ نشانه از نشانه
های پروردگار ایشان الا از آن رو گردان
شدند (۴) .

پس بدرستی که تکذیب کردند حق را
(یعنی رسول را و آنچه آورده بود از قرآن
و دین حق) چون آمد ایشانرا پس خواهد
آمد بایشان جزای آنچه بسوی تمسخر
میکردند (۴) (۵) .

آیا ندیده اند که چه قدر هلاک کرده ایم

(۱) یعنی معبودان باطل را .

(۲) یعنی برای قیام قیامت .

(۳) یعنی متصرف و فرمانروا .

(۴) یعنی با صدق آن خبردارد والله اعلم .

قَالُوا يَمْلِكُنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ فِئْرَارًا وَجَعَلْنَا
الْبَرْقَ بَرْقًا مِنْ تُخْتِهِمْ فَأَلْهَمْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنشَأْنَا
مِنْ بَعْدِهِمْ قَوْمًا آخَرِينَ ①

پیش از ایشان از آمتها که استقرار داده
بودیم ایشان را در زمین آنقدر که
استقرار نداده ایم شمارا و فرستاده بودیم
بشاران بر ایشان پسی در پی ریزنده
و پیدا کردیم جویها میرفت زیر ایشان^(۱)
پس هلاك كردیم ایشان را به گناهان
ایشان و پیدا کردیم بعد از ایشان امتی دیگر
یعنی مردمان دیگر (۶) .

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلْيُسْوَرْ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ②

و اگر فرو فرستادیم بر تو نوشته در ورقی پس
مساس میکردند آن را بدست خود گفتندی
کافران نیست این مگر سحر ظاهر^(۲) (۷) .

وَقَالُوا أَلَمْ نَزَّلْ عَلَيْهِ نَزْلًا وَلَوْ أَنزَلْنَا مَكًّا لَفَقِيَ
الْمُرُكَّةَ لَا يَنْظُرُونَ ③

و گفتند کافران چرا فرود نه آورده
شد بر پیغامبر فرشته ای^(۳) و اگر
فرو فرستادیم فرشته را البته بانجام
رسانیده شدی کار باز مهلت داده نه
شوند^(۴) (۸)

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَكًّا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا
عَلَيْهِمْ مَاءً يَلَسُونَ ④

و اگر میگردیم آن فرستاده را فرشته ای
لازم می شد که کنیمش مردی (یعنی به
شکل مردی) و هر آینه مشتبه میکردیم
برایشان آنچه الحال اشتباه میکنند^(۴) .

وَلَقَدْ اسْتَهْزَى بِرُسُلِ مِنْ قَبْلِكَ فَخَافَ

و هر آینه تمسخر کرده شد به پیغامبران پیش
از تو پس فرود آمد به تمسخر کنندگان

(۱) یعنی زیر مساکن ایشان .

(۲) یعنی تعصب ایشان بمرتبه ای است که اگر نزول کتاب را بحس ظاهر به بینند
نیز انکار کنند .

(۳) یعنی بوجهی که ما آنرا بحس ظاهر به بینیم والله اعلم .

(۴) یعنی ظهور ملائکه باین وجه مستلزم هلاك ایشان است در حکمت الهی والله اعلم .

يَا الَّذِينَ سَخَّرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑤

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

الْمُكَذِّبِينَ ⑥

قُلْ لِّمَن مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كُتِبَ عَلَى

نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ لِيَجْمَعَ إِلَيْكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَا يَبْرِفُهُ

الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ⑦

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الْبَيْتِ وَالْهَرَارُ ذُو الشَّيْبَةِ الْعَلِيمُ ⑧

قُلْ أَغْنَى اللَّهُ الْغَنَى قَالُوا قَاتِلِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ

يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَقْلَ مَنْ

أَسْلَمَ وَلَا أَكُونَنَّ مِنَ الْبَشِيرِينَ ⑨

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑩

مَنْ يُصِرَّ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَذَلِكَ

الْقَوْلُ الْمُبِينُ ⑪

لَإِنْ يَسْأَلُكَ اللَّهُ بِمُفَرَّقٍ لَا تَأْتِيهِ الْآهَاتُ وَلَا

از ایشان جزای آنچه بآن تمسخر می کردند^(۱) (۱۰) .

بگوسیر کنید در زمین باز نظر کنید چگونه شد آخر کار دروغ پندارندگان (۱۱) .

بگو - کراست آنچه در آسمان ها و زمین است بگوسخدا ی راست لازم کرد برخود مهربانی البته جمع کند شمارا در روز قیامت هیچ شك نیست در آن آنانکه زیان کردند در حق خویشتن پس ایمان نمی آرند (۱۲) .

و او راست آنچه ساکن شد در شب و روز و او است شنو ادا نا (۱۳) .

بگو آید دوستی گیرم بجز خدا ی پیدا کننده آسمان ها و زمین و او رزق میدهد و رزق داده نمی شود بگوهر آئینه امر کرده شده است مرا که باشم نخستین مسلمان (یعنی ازین امت) و فرموده شد که مباش از شریک مقرر کنندگان (۱۴) .

بگوهر آئینه من می ترسم اگر نافرمانی پروردگار خود کنم از عذاب روز بزرگ (۱۵) .

هر که عذاب باز داشته شود از وی آن روز پس مهربانی کرد خدا بروی و این است مطلب یابی ظاهر (۱۶) .

و اگر سختی رساند خدا بتو هیچ دفع کننده نیست آن را مگرا و اگر نعمت

(۱) یعنی جزای کلمه که بطریق سخر به باینهمای گفتند .

يَمْسَسْكَ خَيْرٌ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

وَهُوَ الظَّاهِرُ الْغَوِيُّ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْحَمِيدُ ۝

قُلْ أَنِ شَأْنُ أَكْبَرِ شَهَادَةٍ قُلْ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
وَأَوْحَىٰ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنَ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَهَيْتَكُمْ
لِتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَىٰ قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا
هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ۝

أَلَدِّينَ اتَّيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ
أَلَدِّينَ خَيْرٌ وَأَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ
لَأَكْفَلُيُهُمُ الظَّالِمُونَ ۝

رساند به تو پس او بر همه چیز تواناست
(۱۷).

واوست غالب بالای بندگان خود
واوست دانا آگاه (۱۸).

بگو چه چیز برتر است در باب شهادت^(۱)
بگو خداست وی اظهار حق کننده است
میان من و میان شما و وحی کرده شد
بسوی من این قرآن تا بیم کنم شمارا بآن
و بیم کنم آن را نیز که قرآن باو برسد
آیا شما اثبات می کنید که با خدا هستند
معبودان دیگر بگو من اثبات نمی کنم
بگو جز این نیست که او معبود یگانه است
و هر آینه من بزارم از آنچه شما شریک
مقرر میکنید (۱۹).

آنانکه ایشان را کتاب داده ایم می
شناسند حقیقت این قول را^(۲) چنانکه
می شناسند پسران خود را آنانکه زیان
کار شدند در حق خویشان پس ایشان
ایمان نمی آرند (۲۰).

و کیست ستمگارت از کسی که بر بست
بر خدا دروغ را یا بدروغ نسبت کرد آیات
اورا هر آینه رستگار نمی شوند

(۱) یعنی اظهار حق کردن والله اعلم .

(۲) یعنی کلمه توحید، همینطور تفسیر کرده است مترجم و برای توضیح گوئیم که
بسیاری از مفسرین مراد از (يعرفونه، كما يعرفون اباانهم) که می شناسند اورا
یعنی رسول خدا را که در کتابهای آنان وصف و نعت او موجود است همین معنی
را گرفته اند والله اعلم .

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَبِيحًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا لَئِنْ

شَرَكَاؤُكُمْ الَّذِينَ هُمْ تَرْجِعُونَ ﴿۲۱﴾

ثُمَّ لَمْ يَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا إِنَّكُم

مُشْرِكِينَ ﴿۲۲﴾

أَنظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ

مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۲۳﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يُسْتَعْتَبُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ

يَفْقَهُوا وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كَلِمَاتٍ لَا يُؤْمِنُونَ

بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءَهُمْ بُيُوتٌ لَوْ كَانُوا يَكْفُرُونَ لَمَكَّنَّا لَهُمْ

هَذَا إِلَّا آسَاطِيرَ الْأَوَّلِينَ ﴿۲۴﴾

وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ

إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَيُشْعِرُونَ ﴿۲۵﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ ذُقُوا مِنْ الدَّارِ فَقَالُوا يَلَيْسَ نَارُكَ وَلَا تَكْذِبُ

بِآيَاتِ رَبِّنَا وَتَكُونُ مِنَ الْهَاسِينَ ﴿۲۶﴾

بَلْ يَدَّبُّوا أَلْسِنَهُمْ مَا كَانُوا يَلْعَنُونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا

لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۲۷﴾

ستمگاران (۲۱) .

و یاد کن آن روز که حشر کنیم ایشان را همه يك جا باز گوئیم مشرکان را کجا اند آن شریکان شما که ایشان را بظن اثبات می کردید (۲۲) .

بعد از آن نه باشد عذر ایشان مگر آنکه گویند قسم بخدا پروردگار ما که مشرک نه بودیم (۲۳) .

بنگر چگونه دروغ گفتند بر خویشان و گم گشت از ایشان آنچه افترا می کردند (۲۴) .

و از ایشان کسی هست که گوش می دهد بسوی تو و پیدا کرده ایم بردل های ایشان پرده ها تانۀ فهمند آن را و در گوش های ایشان کرانی را و اگر به بیند هر معجزه ایمان نیارند بآن تا وقتی که بیایند پیش تو مکابره کنان باتو گویند این کافران نیست این مگر قصه های پیشینیان (۲۵) .

و ایشان منع میکنند از متابعت او و دور می شوند از متابعت او و هلاک نمی کنند مگر خویشان را و نمی دانند (۲۶) .

و تعجب کنی اگر ببینی ایشان را وقتی که باز داشته شوند نزدیک آتش پس گویند ای کاش ما باز گردانیده شویم پس بدروغ نسبت نه کنیم آیات پروردگار خویش را و شویم از مسلمانان (۲۷) .

نه بلکه ظاهر شد ایشان را جزای آنچه می پوشیدند پیش ازین یعنی جزای عقائد باطله را و اگر دانیده شوند البته رجوع کنند بسوی آنچه منع کرده می شدند

وَقَالُوا إِنَّمَا الْإِنْسَانُ أَلْفَاكٌ وَمَا نَحْنُ

بِمَعْبُودِينَ ﴿۱﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ دُقُّوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ قَالُوا لَئِنْ هَذَا إِلَّا حُلٌّ

قَالُوا بَلْ وَرَتِينَا قَالُوا قَدْ وَفُوا الْعَذَابَ بِمَا

كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۲﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمُ

السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا لِمَ نُسَبِّحُ عَلَىٰ مَا كُفْنَا فِيهَا وَمَا

يَعْمَلُونَ أَوْ لَرَأَوْهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمُ الرِّسَالُ يُزْرُونَ ﴿۳﴾

وَالْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَآلَاءُ الْكَافِرِ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ

يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۴﴾

قَدْ عَلِمْنَا أَنَّهُ لِيَحْزُنَكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ

لَا يَكْذِبُونَ وَلَٰكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿۵﴾

وهرآئینه ایشان دروغگویانند (۲۸) .

و گفتند نیست هیچ حیات مگر زندگانی

این جهانی ماونیسیم ما برانگیختگان^(۱)

(۲۹) .

و تعجب کنی اگر به بینی آنگاه که

بازداشته شوند بحضور پروردگار خویش

گوید خدا آیا این درست نیست گویند آری

درست است و قسم پروردگار ما گوید

بچشید عذاب را بسبب آنکه کافر بودید

(۳۰) .

به تحقیق زیان کار شدند آنانکه بدروغ

نسبت کردند ملاقات خدا را ناآنگاه که

بیاید بایشان قیامت ناگهان گویند ای

پشیمانی ما بر تقصیر ما در باب قیامت

و ایشان بردارند بارهای خویش را^(۲)

بر پشتهای خویش آگاه شوید بد چیز است

آنچه بر میدارند^(۳) (۳۱) .

و نیست زندگانی دنیا مگر بازی و لهو

وهرآئینه سرای آخرت بهتر است متقیان

را آبادر نمی یابید (۳۲) .

هرآئینه میدانیم که اندوهگین

میکند ترا آنچه ایشان می گویند پس هرآئینه

ایشان به دروغ نسبت نمی کنند ترا فقط

ولیکن این ستمگاران آیات خدا را

(۱) یعنی منکر حشراند والله اعلم .

(۲) یعنی گناهان خویش را .

(۳) یعنی عمل بد بشکل خیری نهایت زشتی و ناخوشی شده بر پشت او بنهند .

انکار می کنند (۳۳) .

وهرآئینه بدروغ نسبت کرده شد پیغامبران را پیش از توپس صبر کردند بر تکذیب خویش ورنجانیده شدن خویش تاآنکه پیامدبایشان نصرت ما ونیست هیچ تغیر دهنده وعده های خدا را وهرآئینه آمد به تو بعض خبر پیغامبران (۳۴) .

و اگر گران شده باشد بر توروگرادنی ایشان پس اگر می توانی که بجوئی سوراخی در زمین یا نردبانی در آسمان پس بیاری پیش ایشان معجزه^(۱) و اگرخواستی خدا جمع ساختی ایشان را بر هدایت پس مباش از جاهلان (۳۵) .

جزاین نیست که قبول میکنند^(۲) آنانکه می شنوند ومردگان (یعنی کافران) برانگیزدایشان را خدا بازسوی او گردانیده شوند (۳۶) .

و گفتند چرا فرودنه آورده شد بر پیغامبر نشانه ای از جانب پروردگار^(۳) بگوهرآئینه خدا قادر است برآنکه فرو فرستد آیتی و لیکن اکثر ایشان نمی دانند (۳۷) .

ونیست هیچ جانوری در زمین ونه هیچ

وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولًا مِّنْ قَبْلِكَ فَصَبْرٌ عَلٰی مَا كُنْتُمْ يٰۤاٰوَادُ وَاَحْسٰى اَنَّهُمْ نَضٰرٌ ۚ وَلَا مُبَدِّل لِّكَلِمٰتِ اللّٰهِ ۚ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَّبَاِ الْمُرْسَلِيْنَ ۝۳۳

لَاۤ اِنَّ كَانَ كَذِبٌ عَلٰیكَ لِعَرٰضُهُمْ ۚ لَآ اِنِ اسْتَطَعْتَ اَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًاۢ فِي الْاَرْضِ اَوْ سُلٰمًاۢ فِي السَّمَآءِ فَتَاتِبَهُمْ بِآيَةٍ ۚ وَلَوْ سَأَلَ اللّٰهُ لَجَمَعَهُمْ عَلٰی الْهُدٰى فَلَا تَكُوْنُ مِنَ الْغٰوِيْنَ ۝۳۴

اَلَمْ يَجْعَلْ لِّلَّذِيْنَ يَسْمَعُوْنَ وَالْمَوْتِ يَتَّبِعُهُمُ اللّٰهُ ثُمَّ اِلَيْهِ يُرْجَعُوْنَ ۝۳۵

وَقَالُوا لَوْلَا اُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّنْ رَّبِّهِ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ قَادِرٌ عَلٰۤى اَنْ يُنْزِلَ آيَةً وَلٰكِنْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝۳۶

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِى الْاَرْضِ وَلَا ظَلِيْرٌ يُّطِيْرُ بِجَنَاحِهِ اِلَّا اَمْرٌ

(۱) یعنی از آنجا که می توانی که معجزه بیاری بیار حاصل آنست که تفویض کن امر خود را بر خدا والله اعلم .

(۲) یعنی دعوت اسلام را .

(۳) یعنی از آن نشانه ها که می طلبیدند والله اعلم .

أَمْثَلُكُمْ مَا فَزَعْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ
إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿۳۸﴾

پرنده که می پرد بدو پَر خود مگر ایشان
جماعت هاند مانند شما فرو گذاشت
نکرده ایم در کتاب (یعنی لوح محفوظ)
هیچ چیزی را باز بسوی پروردگار خود
حشر کرده خواهند شد (۳۸) .

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا هُمْ وَكَفَرُوا بِالْطَّلُوتِ مَنْ يُشِرْ اللَّهُ
يُضِلَّهُ وَمَنْ يُشِرْ يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۳۹﴾

و کسانی که بدروغ نسبت کردند آیاتِ ما را
کسرانند و گنگانند در تاریکسی ها
هر کرا خواهد خدا گمراه کندش و هر کرا
خواهد براه راست گرداندش (۳۹) .

قُلْ إِيَّاكُمْ إِنِ اشْكُرُوا لِلَّهِ أَتَانَكُمْ السَّاعَةُ أَغْفِرَ اللَّهُ
تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۰﴾

بگو آیادیدید ا گر بیاید بشما عذاب خدا
پایباید به شما قیامت آیا بغیر خدا تضرع
می کنید ا گر راست گویستید (۴۰) .

بَلْ إِيَّاكُم تَدْعُونَ لِكُلِّ شَيْءٍ مَا تَدْعُونَ إِلَهُاتُ الْيَهُودِ سَاءَ مَا يَدْعُونَ
بِأَسْمَائِهِمْ ﴿۴۱﴾

نه بلکه خاص بجناب اود عامی کنید پس
دفع می گد آنچه دعای کنید برای دفع
آن ا گر خواهد و فراموش می کنید آن
چیز را که اورا شریک مقرر کردید (۴۱) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَآخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ
لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿۴۲﴾

وهر آئینه فرستادیم بسوی امتان پیش
از تو^(۱) پس در گرفت کردیم ایشان را به
تنگی معیشت و بیماری تازاری کنند
(۴۲) .

قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُمْ بَأْسُنَا نَضُرُّعُوا وَلَكِنْ نَسْتَ قُلُوبَهُمْ وَزِينِ
لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۴۳﴾

پس چرا زاری نکردند و قتیکه آمد بایشان
عذابِ ما ولیکن سخت شد دلهای ایشان
وزینت داد در نظرایشان شیطان آنچه می
کردند (۴۳) .

لَكُنَّا نَسُوا مَا كُنَّا فَعَلْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ

پس چون فراموش کردند آنچه پند داده
شد بایشان را بآن کشاده ساختیم بایشان

حَتَّىٰ إِذَا فِرْعَوْنُ بِهِمْ أَوْ لَوْ أَخَذَ لَهُمْ بَقِيَّةً فَإِذَا هُمْ
مُتْلِفُونَ ﴿٦٠﴾

تَقَطَّعَ دَائِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَ أَبْصَارَكُمْ وَ خَلَقَكُمْ
عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِهِ إِنَّكُمْ كَيْفَ تُصَرِّفُونَ
الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْطَلِفُونَ ﴿٦٢﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْحَابُ عَذَابِ اللَّهِ نُفُثَ أَوْ جَهَرَةً هَلْ
يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٦٣﴾

وَمَا يُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَ مُنذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ
وَ آمَنَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٤﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا يُمْسِكُهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿٦٥﴾

قُلْ لَا أَتُولُّ لَكُمْ عَشْرَةَ خَزَائِنِ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ

درهای همه چیز^(۱) تا آن هنگام که شادمان
گشتند بآنچه داده شد ایشان را درگرفت
کردیم ایشان را ناگهان پس شدند ناامید
(۴۴).

پس بریده شد پیخ گروه ستمگاران
و سپاس خدای راست پروردگار عالمها
(۴۵).

بگو آیادیدید اگر باز گیرد خدا شنوایی
شمارا و چشم های شمارا و مهر زند بر دل
های شما کیست خدا غیر الله تعالی که
آنها بیارد به شما به بین چگونه گوناگون
بیان می کنیم آیت هارا بازایشان رو
کردان می شوند (۴۶).

بگو آیا دیدید اگر بیاید به شما عذاب خدا
ناگهان یا آشکارا آیا هلاک کرده شوند^(۲)
مگر قوم ستمگاران (۴۷).

و نمی فرستیم پیغامبران را مگر بشارت
دهنده و بیم دهنده پس هر که ایمان آورد
و نیکوکاری کرد پس هیچ ترس نبود
برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۴۸).

و کسانی که به دروغ نسبت کرده اند آیات
مارا برسد بایشان عذاب بسبب فاسق
بودن ایشان (۴۹).

بگو نمی گویم بشما که نزدیک من است
خزانه های خدا و نه می گویم که میدانم

(۱) یعنی باستدراج نعمتهای فراوان دادیم والله اعلم .

(۲) یعنی هلاک کرده نشوند .

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ الْقَوْلُ
فَلْيَسْتَوِ الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَنذِرْهُمْ الَّذِينَ يُخَافُونَ أَن يَحْشُرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ
لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ
يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَ
مَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ
فَتَكُونَنَّ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

وَكَذَٰلِكَ فَذَكَّرْهُمْ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ مِن بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا حَآذَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ يَا أَيُّهَا الْقُلُّ سَلَامٌ عَلَيْكَ كَتَبَ
رَبُّكَ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنكُمْ سُوءًا ابْجَهَالًا

غیب راونه می گویم بشما که من فرشته
ام پیروی نمی کنم مگر چیزی را که وحی
کرده شد بسوی من بگو آیا پراهمیشود
نابینا و بینا آیا نامل نمی کنید (۵۰) .

و بترسان بقرآن یعنی پند ده بقرآن کسانی
را که می ترسند از آنکه حشر کرده شوند
بسوی پروردگار خویش نباشد ایشانرا
بجز خدا هیچ دوستی و نه سفارش کننده
تا پرهیزگاری کنند (۵۱) .

(۱) و دور مکن کسانی را که مناجات می
کنند به پروردگار خویش بامداد و شام
می طلبند رضای او را نیست بر تو
از حساب ایشان چیزی و نیست از حساب
تو برایشان چیزی تا برانی ایشان را که
آنگاه باشی از ستمگاران (۵۲) .

و همچنین امتحان کردیم بعض مردمان را
به بعض تا گویند آیا این جماعت انعام کرده
است خدا بریشان از میان ما خدای تعالی
فرمود آیا نیست خدا دانایتر بشکر کنندگان
(۵۳) .

و چون بیایند پیش تو کسانی که ایمان
آورده اند بآیتهای ما پس بگو سلام
علیکم لازم کرده است پروردگار
شما بر خود مهربانی را (لازم کرده است)
که هر که بکند از شما کار بد به نادانی

(۱) رؤسای کفار بان حضرت گفتند که ما را عارست که با ققرای مسلمین صحبت
داریم ایشانرا از مجلس خود پکسوکن تا باتوبنشینیم خدای تعالی آیت فرستاد .

ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحَ فَإِنَّهُ غُلُوقٌ ذَرِيرٌ ⑤

وَلَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ الْأَيَّاتِ وَلِتُنْذِرَ أُولِي الْأَلْبَابِ ⑥

قُلْ إِنِّي لَهَيْئَتُكَ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

قُلْ لَا أَشْفَعُ أَمْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا أُمَّا أَنَا مِنَ

الْمُتَضِلِّينَ ⑦

قُلْ إِنِّي عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عَشِدْتُمْ لِي

تَشْعُمُونَ بِهِ إِنَّ الْإِسْلَامَ إِلَّا يَفْقَهُ الْعَقْلُ وَهُوَ

خَيْرُ الْفَصِيلِينَ ⑧

قُلْ لَوْ أَنِّي عَشِدْتُمْ لِمَا تَشْعُمُونَ بِهِ لَفُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي

وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ⑨

وَعَدْنَا مَنَافِعَ الْغَيْبِ لَا يُعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا

تَسْطُرُ مِنْ دُونِ ذَلِكَ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حِجَابُ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا يُظِلُّ

وَلَا يَأْتِي إِلَّا فِي كَلْبٍ مَبِينٍ ⑩

باز توبه کرد بعد از آن و نیکوکاری نمود
پس خدا آمرزنده مهربان است (۵۴) .

و همچنین تفصیل می کنیم نشانه هارا
و تا ظاهر شود راه ستمگاران^(۱) (۵۵) .

بگوهر آئینه منع کرده شد مرا که عبادت
کنم آن کسانی را که شما می پرستید
بجز خدا بگو پیروی نمی کنم آرزوهای
شمارا گمراه شده باشم آنگاه و نه باشم
از راه یافتگان (۵۶) .

بگوهر آئینه من بر حجت من از پروردگار خود
و بدروغ داشتید آن دلیل را نیست نزدیک
من آنچه شما بزودی می طلبید آن را^(۲)
نیست حکم مگر خدا را بیان می کنند دین
درست را و او بهترین فیصله کنندگان
است (۵۷) .

بگو اگر بودی نزدیک من آنچه بزودی
می طلبیدش هر آینه بانجام رسانیده
شدی کار میان من و میان شما و خدا
داناتر است به ستمگاران (۵۸) .

و نزد او است کلید های غیب^(۳) نمی
داندش مگر او و میداند آنچه دریابان
و دریاست و نمی افتد هیچ برگه ای
داندش و نمی افتد هیچ دانه در تاریکی
های زمین و نه هیچ تری و نه خشکی

(۱) ظاهر نزدیک مترجم آن است که این واژه زائد است مثل واژه و تحت ابوابها .

(۲) یعنی عقوبت در اختیار من نیست .

(۳) یعنی انواع علم غیب .

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ
ثُمَّ يَرْجِعُكُمْ فِيهِ لِيُقَيِّدَ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ
يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

وَهُوَ الْقَاهِرُ قَوِيُّ عِندَهُ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً نَّحْقًا إِذَا جَاءَ
أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَلَّوْا مِنْهُ رُسُلَنَا وَتَمُوتُ وَهُوَ يُنْفِطِنُ ۝

ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ
الْحَسِبِينَ ۝

قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُوهُ تَضَرُّعًا
وُخْفَةً لِيُنْجِيَكُمْ مِنْ هَذِهِ أَتُنَكِّثُونَ مِنَ الشُّكْرِ ۝

قُلْ إِنَّهُ يُنَجِّيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ مُنْكَرُونَ ۝

قُلْ مَوْلَايَ دُرُّ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ

الاثبت است در کتاب روشن (۵۹) .

واوست آنکه قبض روح شما می کند به شب^(۱) و می داند آنچه کسب کردید بروز باز بر می انگیزد شمارا در روز تا به انجام رسانیده شود میعاد معین باز بسوی او باز گشت شماست باز خیر دهد شمارا بآنچه می کردید (۶۰) .

واوست غالب بالای بندگان خود و می فرستد بر شما ملائکه نگاهبان تا وقتی که بیاید به کسی از شما مرگ قبض روح او کنند فرستادگان ما ایشان تقصیر نمی کنند (۶۱) .

باز گردانیده شوند مردگان بسوی الله خداوند ایشان که حق است مرا و راست حکم و او شتاب ترین حساب کنندگان ست (۶۲) .

بگو کیست که می رها ند شمارا از تاریکی های بیابان و دریا^(۲) مناجات می کنید بجناب او بزاری و نیاز پنهانی می گوئید اگر رهای ده ما را ازین محنت هر آینه باشیم از شکر کنندگان (۶۳) .

بگو خدای رها ند شمارا از آن محنت و از هر اندوهی باز شما شریک مقرر می کنید (۶۴) .

بگو اوست توانا بر آنکه فرستد بر شما عذابی

(۱) یعنی وقت نوم .

(۲) یعنی از مصیبت های بیابان و دریا .

أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ شُيْعًا وَيُزَيِّنُ بَعْضُكُمْ
بِبَعْضٍ الظُّرُوفُ لَصَرَفِ الْآيَةِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ⑩

وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِكَلِيلٍ ⑪

لِكُلِّ نَبَأٍ مُسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ⑫

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى
يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَأَمَّا إِلَيْكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ
بَعْدَ الذِّكْرِ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ⑬

وَمَاعَلِ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مِنْ حِصَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ
ذُكِّرُوا لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ⑭

وَقَدْ آتَيْنَا الْخُرَادَ وَأَوْفَيْنَاهُمُ لَعْلَهُ وَلَهُوَ الْخُرَادُ الْحَيَوَةُ
الدُّنْيَا وَذِكْرُهَا أَنْ يُسَلَّ لَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ كُلُّ عَدْلٍ

از بالای شما^(۱) یا از زیر پایهای شما^(۲) و جمع کند شمارا گروه گروه و بعضی شمارا جنگ بعضی^(۳) بنگرچگونه گوناگون بیان می کنیم آیت هارا تا بفهمند . (۶۵)

و به دروغ نسبت کردند قرآن را قوم تو را آن راست است بگونه ایستم بر شما نگاهبان . (۶۶)

هر خبر را میعاد یست و خواهید دانست . (۶۷)

و چون به بینی آنان را که بحث شروع کنند در آیت های ما پس رو برگردان از ایشان تا وقتی که بحث شروع کنند در سخنی غیروی و اگر فراموش گرداند ترا شیطان پس منشین بعد یاد آوردن با گروه ستمکاران (۶۸) .

و نیست بر کسانی که پرهیزگاری کردند از حساب کافران چیزی ولیکن برایشان لازم است پند دادن تا شود که پرهیزگاری کنند (۶۹) .

و بگذار کسانی را که دین خود گرفتند بازی و لهو و فریفت ایشان را زندگانی دنیا و پندده بقرآن برای احتیاط از آنکه بمهلکه گذاشته شود نفسی را بسبب آنچه

(۱) یعنی چنانکه سنگ بر قوم لوط بارید .

(۲) یعنی چنانکه قارون بزمین رفت .

(۳) یعنی افواج متعدده پیدا شود و بایکدیگر جنگ کنند .

لَا يَخْذُلْهُمْ فِيهِدَاؤُكَ الَّذِينَ آمَنُوا بِمَا كُتِبُوا لَهُمْ
شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ لِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

کرده است نیست اورا بجز خدا هیچ
دوست و نه شفاعت کننده و اگر عوض
خود دهد هر فدای که تواند گرفته نه شود
از وی آن جماعت آنانند که بمهلکه
گذاشته شدند به و بال آنچه کردند ایشان
راست آشامیدنی از آب جوشانیده و ایشان
راست عذاب درد دهنده بسبب آنکه
کافر بودند (۷۰) .

قُلْ أَنتُمْ عُواثِمٌ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا أَوْثَرُكُمْ نَاوَرُكُمْ
أَعْقَابَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ
فِي الْأَرْضِ حَيْرَانٌ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَى انْتَظِرْنَا
قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَى وَأَوْرَثْنَا الْقُلُوبَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

بگو آیامناجات کنیم بجز خدا کسی را که
نفع نه دهد ما را و زیان نه رساند ما را و باز
گردانیده شویم برپاشنهای خود بعد از آنکه
راه راست نموده است ما را خدامانند
کسی که گمراه کرده باشند اورا پریان
در زمین حیران مانده مر اورا یارانند که می
خوانندش بسوی راه راست که پیابسوی
ما بگوهر آئینه هدایت خداهمان است
هدایت حقیقی و فرموده شده است ما را که
منتقاد شویم پروردگار عالمهارا (۷۱) .

وَأَنْ أَقِمُْوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

و فرموده شد که برپا دارید نماز را و بترسید
از خدا و او است آنکه بسوی او حشر کرده
خواهید شد (۷۲) .

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ
يَقُولُ لَنْ أَقُولَنَّ هَذَا قَوْلُ الْحَقِّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ
الْصُّورُ عَلَيْهِمُ الْغُيُوبُ وَالشَّهَادَةُ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْحَمِيدُ ﴿٧٣﴾

و او است آنکه بیافرید آسمانها و زمین
بتدبیر محکم و روزیکه بفرماید^(۱) که بشو
پس می شود سخن او درست است
و مرا و راست پادشاهی روزیکه دمیده
شود در صور

(۱) یعنی چیزی را .

دانشنده پنهان و آشکاراست و اوست
استوارکار آگاه (۷۳) .

و یادکن چون گفت ابراهیم پدر خود آزر را
آیامگیری بتان را معبودان هرآئینه من می
بینم ترا و قوم ترا در گمراهی ظاهر (۷۴) .

و همچنین می نمودیم ابراهیم را ملک
آسمان ها و زمین تا و از یقین کنندگان
باشد^(۱) (۷۵) .

پس چون تاریک شد بروی شب
دیدستاره ای گفت این است پروردگار من
پس وقتی که فرورفت گفت دوست ندارم
فروروندگان را (۷۶) .

پس چون دیدماه را طلوع کرده گفت این
است پروردگار من پس وقتی که فرورفت
گفت اگر هدایت نکند مرا پروردگار من
البته شوم از گروه گمراهان (۷۷) .

پس وقتی که دیدخورشید را طلوع کرده
گفت این ست پروردگار من این بزرگتر
ست پس چون فرورفت گفت ای قوم
هرآئینه من بزارم از آنچه شریک مقرر
میکنید (۷۸) .

هرآئینه متوجه ساختم روی خود را بسوی
کسی که بیافرید آسمانها و زمین را
درحالتیکه حنیفم و نیستم از مشرکان (۷۹) .

وَإِذَا قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ أَذْرَ أَتَعْبُدُ أَصْنَامًا إِلَهًا إِنِّي
أَرُكَ وَقَوْمَكَ فِي صُلًى مُّبِينٍ ①

وَكَذَلِكَ بَرَّيْنَا إِبْرَاهِيمَ وَلَوْ كُنَّا مِنَ النَّامُوتِ وَالْأَرْضِ وَلَيْكُونَ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ②

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى الْكَوْكَبَ فَقَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ
قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ ③

فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ لَبِثَ
لَمُتَعَدٍ رَبِّي لَا يُكُونُ مِنَ الْغَوَّاصِينَ ④

فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ
قَالَ يَقُولُونَ إِنِّي بَرَّيْتُ وَمِنَ الْمُشْرِكِينَ ⑤

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا
أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ⑥

(۱) یعنی چنانکه بروی ظاهر کردیم که بتان لائق عبادت نیستند نیز ظاهر ساختیم که
ستاره و هرچه در آسمانها است و زمین لائق عبادت نیست و وار در ولیکون
زائده است والله اعلم .

وَحَاجَّةُ قَوْمِهِ قَالَ أَتُعْجِزُونَ فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَيْنَا
وَلَا آخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا
وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

وَكَيْفَ آخَافُ مَا أُمِرْتُ بِهِ وَلَا خَافُونَ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ
يُنَزِّلُ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ
وَهُمْ يُهْتَدُونَ ﴿٥٢﴾

وَتِلْكَ جُجُنَاتُ آيَاتِنَا بُرْهَانٌ عَلَى قَوْمِهِمْ تَرْقَعُ دَرَجَاتٍ
مَنْ نَشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

وَوَهَبْنَا لِهَاجِرَةَ وَنِعْمَتُكَ كَلَامُهَا وَوَحَّاهُ دِينَنَا
مِنْ قَبْلِ وَ مِنْ دُرِّيَّتِهِمْ دَاوُدَ وَ سُلَيْمَانَ وَ الْيُوسُفَ
وَمُوسَى وَ هَارُونَ وَ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٤﴾

و جدال کردند با او قوم او گفت آیا جدال
می کنید بامن درباره خدا و تحقیق هدایت
کرده است مرا و نمی ترسم از آنچه شما
شریک مقرر می کنید با خدا ولیکن می
ترسم از آنکه خدا اراده کند چیزی^(۱)
و احاطه کرده است پروردگار من همه
چیز از جهت دانشش آیا پند نمی گیرید
(۸۰).

و چگونه ترسم از کسی که او را شریک
مقرر می کنید و شما نمی ترسید از آنکه
شریک خدا مقرر کردید چیزی را که فرو نه
فرستاده است بر شما دلیلی برای آن پس
کدام يك ازین دو گروه سزاوار تر است
بامن بگوئید اگر می دانید (۸۱).

خدای تعالی فرمود کسانی که ایمان آوردند
و نیا میبختند ایمان خود را به شرك آن
جماعت ایشان راست ایمنی و ایشانند راه
یافتگان (۸۲).

و این است حجت ما دادیمش ابراهیم را
بر قوم او و بلند می کنیم در مراتب هر کرا
می خواهیم هر آئینه پروردگار
تواستوار کار داناست (۸۳).

و عطا کردیم ابراهیم را اسحاق و یعقوب
هر یکی را از ایشان هدایت کردیم و نوح را
هدایت کردیم پیش ازین و از اولاد ابراهیم
راه نمودیم داود و سلیمان و ایوب

(۱) یعنی از انواع عنت .

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِيلَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ۝

وَأَسْمِعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا
عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ۝

وَمِنَ الْأَنْبِيَاءِ وَذُرِّيَّتِهِمُ الْمَخْلِطِينَ وَأَحْتَمَلْنَا لَهُمُ صَدْرَتَهُمُ
إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَلَوْ
أَشْرَكُوا لَحِطَّ عَلَيْهِمُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْكُذْبَ وَالْحُلُمَ أَتْبَٰعًا ۚ وَإِن
يَكْفُرْ بِهَا أَهْلُهَا فَقَدْ تَكَلَّفُوا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا
بِهَا بِكُفْرًا يَن ۝

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَيُهْدِيهِمُ اللَّهُ قَوْمًا لَّ
كُفْرٍ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِمْ أَجْرًا ۚ إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ
لِّلْعَالَمِينَ ۝

و یوسف و موسی و هارون را و هم چنین
جزامی دهیم نیکوکاران را (۸۴) .

و هدایت کردیم زکریا و یحیی و عیسی
و الیاس را همه آنان از صالحان بودند (۸۵) .

و هدایت کردیم اسمعیل و الیسع و یونس
و لوط را و هریک را فضل دادیم براهل
زمان (۸۶) .

و هدایت کردیم بعض را از پدران ایشان
و اولاد ایشان و برادران ایشان و برگزیدیم
ایشان را و دلالت کردیم ایشان را بسوی
راه راست (۸۷) .

این است هدایت خدا دلالت می کند
بدان هر کرا خواهد از بندگان خویش و
اگر شریک مقرر میکردند نابود شدی
از ایشان آنچه کرده بودند (۸۸) .

این جماعت آنانند که دادیم ایشان را
کتاب و حکمت و پیغامبری پس اگر
کافر شوند بآیات قرآن این کافران پس
سامق رر ساختم برای ایمان
بأنها گروهی را که هرگز کافرنه
شوند (۱) (۸۹) .

این جماعت انبیاء کسانی اند که هدایت
کرد ایشان را خدا پس به روش ایشان
اقتدا کن بگوسوال نمی کنم از شما هیچ
مزد بربتبلیغ قرآن نیست این مگر
پند عالمهارا (۲) (۹۰) .

(۱) یعنی مهاجرین و انصار و سائر اخیار و الله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه انبیاء صبر کردند بر ایذاء کفار تو نیز صبر کن و الله اعلم .

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ
مِّن شَيْءٍ قُلْ مَنْ أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاء بِهِ مُوسَى نُورًا
وَ هُدًى لِّلنَّاسِ يَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ يُبَدُّونَهَا وَيُخْفُونَ كِتَابًا
وَعَلَيْكُمْ تَأْلَمُ تَعْلَمُوا أَنَّهُمْ وَلَّا أَبَاكُمْ قُلِ اللَّهُ لَمْ يَزِدْهُمْ
فِي خَوَافِهِمْ يَلْعَبُونَ ①

وَلَمَّا كَثَبَ أَمْرُنَا بُرُوكَ مُصِيبُ الَّذِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَشُدِيدَ
أَمْرِ الْقَرَارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ
وَكُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُنَظَرُونَ ﴿١٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ

وصفت نکردند. یهود خدا را حق صفت او چون گفتند فرو نه فرستاده است خدا بر هیچ آدمی چیزی بگو که فرو فرستاد کتابی که آورده است او را موسی روشنی و هدایت مردمان رامی گردانید او را دو قسم ورقها آشکارا می کنید آن را و پنهان می کنید بسیاری را و آموخته شدید (یعنی در قرآن) آنچه نمی دانستید شما و نه پدران شما می دانستند^(۱) بگو خدا فرو داد و رد باز بگذار ایشان را در بحث ایشان در حالتیکه بازی میکنند^(۲) (۹۱) .

و این قرآن کتابیست که فرستادیم او را
برکت باور دارنده آنچه پیش از وی بود
و تا بیم کنی اهل مکه را و کسانی را که
گرودمکه ساکن اند و معتقدان آخرت البته
ایمان می آرند بقرآن و ایشان بر نماز خود
محافظت می کنند^(۳) (۹۲) .

وکیست ستمگار تراز کسی که بریست
برخدا دروغی^(۴) یا گفت وحی فرستاده

(۱) یعنی کتمان آیات ثورات را قرآن اظهار کرد و الأسابق یقین نمی دانستند .

(۲) حاصل آنست که اگر یهود گویند که خدای تعالی بهیچ بشر وحی نمیفرستد
نقض کرده میشود بتورات و اگر گویند میفرستد استبعاد فرستادن قرآن مجرد
تعصب است پس اِذْ قَالُوا بَیْجَای اِنْ قَالُوا کَفَرْتُمْ .

(۳) مترجم گوید انذار اولاً عرب را کرده شد که زبان عربی می فهمند ثانیاً جمیع اهل ارض را بواسطه ترجمه پس این جا انذار اول مراد است مانند آیت 'هو الذی بعث فی الامیین رسولا منهم یتلوا علیهم آیاته الآیه' و در آیت 'وما ارسلناک الا رحمة للعالمین' از اولی و ثانوی والله اعلم .

(۴) یعنی اعتقاد کردم مثلاً که بحائر و سوائب از امر الهی است و اتفاق سلف دلیل =

وَلَمْ يُؤْخَرْ لِلْيَهُودِيِّ قَوْلٌ مِّنْ قَالَ سَائِرٌ مِّثْلُ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الَّذِينَ يُؤْتُونَ عَهْدَ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو
أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنفُسَكُمْ إِلَىٰ يَوْمٍ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا
كُنتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾

شده است به من و بحقیقت نفرستاده شده
است پسوی او چیزی و از کسی که گفت
فرودخواهم آوردمانند آنچه فرودآورده
خدا^(۱) و تعجب کنی چون بنگری و قتیکه
ظالمان در شدائد مرگ باشند و فرشتگان
دست های خود را دراز می کنند^(۲) می
گویند بیرون آرید روحهای خود را امروز
جزا داده خواهیم شد عذاب رسوا کننده به
سبب آنکه می گفتید برخدا ناحق و بسبب
آنکه از تصدیق آیات او سرکشی می کردید
(۹۳).

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فِرَادَىٰ كَمَا خَلَقْتُمُو أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرْكَلُمُ
تَأْتُوا لَكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ وَتَنْتَرَىٰ مَعَكُمْ شُفَعَاءُ الَّذِينَ الَّذِينَ
رَبَّكُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ لَقَدْ نَقَطَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ
مَنَاصِكُكُمْ تَوَعُّبُونَ ﴿٩٤﴾

و گوئیم هر آئینه آمدید پیش ما تنها چنانکه
آفریده بودیم شمارا اول بار و بگذاشتید آنچه
عطا کرده بودیم شمارا پس پشت خویش
و نمی بینیم شما شفاعت کنندگان
شمارا آنکه گمان می کردید که ایشان
در تربیت شما شریکان خدا اند هر آئینه
بریده شد پیوند میان شما و کم شد از شما
آنچه گمان می کردید (۹۴).

إِنَّ اللَّهَ فَلَقَ الْحَبَّ وَالنَّوَىٰ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ
الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمُ اللَّهُ قَالِ الَّذِينَ كُفَرُوا ﴿٩٥﴾

هر آئینه خدا شکافنده دانه و خسته است
بیرون می آرد زنده را از مرده و بیرون
آرنده مرده است از زنده این ست خدا
پس از کجابر گردانیده می شوید (۹۵).

قَالِ الْإِنصَارُ وَجَعَلَ الْبَيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَانًا

شکافنده صبح است و گردانید شب را

بر آن ست والله اعلم .

(۱) یعنی انشای کتابی مثل قرآن خواهم کرد و انشایا بطریق مشاکلت انزال گفته شد.

(۲) یعنی میزنند والله اعلم .

ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ⑩

وَهُوَ الَّذِي يَجْعَلُ لَكُمْ النَّجْمَ مَوَاقِعَ وَأَبْهَارًا فِي ظُلُمَاتِ
الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑪

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمْ مِن نَفْسٍ وَاحِدَةٍ نَسَبًا
وَمُسَوَّدَةً قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ⑫

وَهُوَ الَّذِي أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ
شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نَّخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ
مِن طَلْعِهَا قَنَاطِيرُ ذَاتِ آثَرٍ وَجَعَلْنَا مِن عِتَابِ الْقُرُونِ
وَالْأُمَمِ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ
إِذَا أَكْمَرُوا وَيُنَبِّئُكُم بِذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَرْجِعُونَ ⑬

آرامگاه و گردانید خورشید و ماه و امعیار
حساب این ست تقدیر خدا غالب دانا
(۹۶).

واوست آنکه بیافرید برای شما ستاره ها
تا راه بیابید به سبب آنها در تاریکی های
بیابان و دریا هر آئینه به تفصیل بیان کردیم
نشانه هارا برای گروهی که می دانند (۹۷).
واوست آنکه پیدا کرد شمارا از یک
شخص پس شمارا قرار گاهی است
وودیعت جانی هر آئینه به تفصیل بیان
کردیم نشانه هارا برای گروهی که می
فهمند (۹۸).

واوست آنکه فرود آورد از آسمان آبی پس
بیرون آوردیم بسبب آن آب گیاه
هر چیز را سپس بیرون آوردیم از آن گیاه
سبزه را که بیرون می آریم از آن سبزه دانه ها
یکی بردیگری پیوسته و از شکوفه های
درخت خرما خوشه های آویزان نزدیک
به هم و در دسترس است و بیرون آوردیم
بوستانها از درختان انگور و بیرون آوردیم
زیتون و انار مانند یکدیگر و غیر مانند
یکدیگر^(۱) بنگرید بسوی میوه درخت
چون میوه آردو بسوی پختگی او هر آئینه
در این نشانه هاست گروهی را که ایمان
دارند (۹۹).

(۱) یعنی در صورت درخت و ثمر مانند یکدیگر است و در طعم مخالف يك پاره
شیرین و یکپاره ترش یا تلخ والله اعلم.

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ
بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ ﴿۱۰۰﴾

بَدِئُهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَتَى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ
صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۱۰۱﴾

ذِكْرُ اللَّهِ رَبِّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿۱۰۲﴾

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ
الْخَبِيرُ ﴿۱۰۳﴾

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَافِرُ مِنَ رَبِّكُمْ فَلِمَنْ أَبْصَرَكُمْ أَنْفُسُهُمْ وَمَنْ
عَمِيَ فَأَعْبَاهُمْ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿۱۰۴﴾

وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۵﴾

و مقرر کردند کافران برای خدا شریکان را که
از قسم جن اند حال آنکه خدا آفریده است
ایشان را و به افترا ثابت کردند او را فرزندان
و دختران بغیر دانش پاکست او را و بلند
است از آنچه بیان میکنند (۱۰۰) .

او آفریننده آسمانها و زمین است چگونه
باشد او را فرزندی و حال آنکه نبود او را
زن و بیافرید هر چیز را و او هر چیز
دانا است (۱۰۱) .

این است خدا پروردگار شما نیست هیچ
معبود برحق مگر او آفریننده هر چیز است
پس پرستش کنید او را و او بر هر چیز
کار ساز است (۱۰۲) .

در نمی یابند او را چشم ها (یعنی در دنیا)
و او درمی یابد چشم ها را و اوست
مهربان آگاه (۱۰۳) .

هر آینه آمدند بشما دلیل ها از جانب
پروردگار شما پس هر که بینا شد نفع
اوراست و آن که نابینا ماند پس زیان
برویدست بگو (یا محمد) و نیستیم
بر شما نگاهبان (۱۰۴) .

و همچنین گوناگون بیان می کنیم نشانه ها را
و تا آنکه گویند که خواندای و تایید کنیم این
دین را برای گروهی که می دانند^(۱) (۱۰۵) .

(۱) مترجم گوید احتمال بود که کفار گویند کتابهای سابقه را خوانده و آنچه میگوی
ما خود از کتب سابقه است نه وحی الهی است پس خدای تعالی قرآن را بوجهی
نازل ساخت و بوجهی گوناگون بیان کرد که محال این شبهه نماند زیرا که این =

إِنَّمَا أَوْحَى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ
عَنِ الْمُشْرِكِينَ ۝

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا
وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِرَاقِبٍ ۝

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا
بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيَّنَّا لِلْإِنْسَانِ أَسْمَاءَ عِبَادِهِ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

وَأَسْمُوا يَا اللَّهِ جَهْدًا إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي يَوْمُنَّ
بِهِ قُلْ إِنَّمَا الْأَلِهَةُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا
جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَبَلٍّ يُؤْمِنُ بِهَا أَوَّلَ
مَرَّةٍ وَنَخْشَعُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ۝

(یا محمد) پیروی کن چیزی را که وحی کرده شد بسوی تواز جانب پروردگار توهیج معبود برحق نیست مگرا و اعراض کن از مشرکان (۱۰۶).

و اگر خواستی خدا شریک مقرر نمی کردند و نگردانیدیم ترا برایشان نگاهبان و نیستی تو برایشان متعهد (۱۰۷).

وای مسلمانان دشنام مدهید کسانی را که مشرکان می پرستند بجز خدا زیرا که ایشان دشنام خواهند داد خدا را از روی ظلم بغیر دانش همچنین آراسته کردیم در نظر هرگروهی کردار آن گروه باز بسوی پروردگار ایشان باشد رجوع ایشان پس خبر دهد ایشان را بعاقبت حال آنچه می کردند (۱۰۸).

و سوگند خوردند کافران به سخت ترین سوگندان خویش که اگر بیاید بدیشان معجزه البته ایمان آرند بآن بگو جز این نیست که معجزه ها نزدیک خداست و چه مطلع ساخته است شما را ای مسلمانان آیا نمیدانید که آن معجزه ها چون بیاید ایشان ایمان نیارند (۱۰۹).

و صرف کنیم دلهای ایشان را و چشمهای ایشان را چنانکه ایمان نیاوردند بقرآن اول بار و بگذاریم ایشان را در گمراهی خود سرگردان گشته (۱۱۰).

وَلَوْ أَنَّنَا نَزَّلْنَا إِلَهُمُ الْمَلِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَى وَخَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبَلْنَا مَا كَانَ تَوَالِيَهُمْ إِلَّا الْآلَآنُ يَشَاءُ اللَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿۱۱۰﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطَانِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ قَدْ أَفَرُّهُمْ وَبَآئِلَتُهُمْ ﴿۱۱۱﴾

وَلْيَتَصَلَّى إِلَيْهِ أَقْدَمَةُ الدِّينِ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
وَلَا يَصُومُوا وَلَا يَتَّقُونَ مَا هُمْ مُتَعَرِّفُونَ ﴿۱۱۲﴾

أَفَقَدَرَ اللَّهُ أَهْلَ نَبِيِّ حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ
مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِمْ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ
مِّن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿۱۱۳﴾

و اگر مای فرستادیم بسوی ایشان فرشتگان را و سخن می گفتند بایشان مُردگان و جمع میکردیم برایشان همه چیز گروه گروه هرگز ایمان نمی آوردند مگر وقتی که خواستی خدا ولیکن بسیاری از ایشان نادانی می کنند (۱۱۱) .

و همچنین پیدا کردیم برای هر پیغامبری دشمن از شیطانهای انس و جن بطریق و سوسه القاء می کنند بعضی ایشان بسوی بعضی سخن ظاهر آراسته تافریب دهند و اگر خواستی پروردگار تو نمی کردند این کار را پس بگذار ایشان را بافترای ایشان (۱۱۲) .

و القاء می کنند سخن بظاهر آراسته تامل کنند بسوی او دل های کسانی که ایمان ندارند بآخرت و تاپستند کنند او را و تعامل کنند آنچه ایشان کننده آند (۱۱۳) .

بگو آیا طلب کنم فیصله کننده بجز خدا و اوست آنکه فرو فرستاد بسوی شما قرآن واضح کرده شده و کسانی که داده ایم ایشان را کتاب یعنی تورات می دانند که قرآن فرو فرستاده شده است از جانب پروردگار تو برآستی پس مباش از شک کنندگان^(۱) (۱۱۴) .

(۱) یعنی یهودی دانند که نزول وحی میشود و آدمی را خدای تعالی پیغمبر می سازد و در حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم و در قرآن دلائل صدق موجود هست مترجم گوید در سورت های مکیه مذکور شده است که یهود تصدیق میکنند =

وَتَذَاتُ كَلِمَاتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ①

وَأَن تَطْعَمَ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ هُمُ الْأَخِرُ صَوْنٌ ②

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ③

فَكُلُوا مِنَّمَا ذَكَرَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ إِن كُنتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ ④

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذَكَرَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَقَدْ فُضِّلَ
لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرُّتُمْ إِلَيْهِ وَإِنْ كُنتُمْ
لَيُفْسِدُونَ يَا هَؤُلَاءِ إِن يَخْلُفْ عَوْدُكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ ⑤

وتمام است سخن پرور دگار تو در راستی
و انصاف هیچکس تغیر کننده نیست سخن
های او را و اوست شنو ادانا (۱۱۵).

و اگر فرمانبرداری کنی بساکسانی را که
در زمین اند گمراه کنند سرا از راه
خدا پیروی نمی کنند مگر گمان را
و نیستند مگر دروغگو^(۱) (۱۱۶).

هر آینه پروردگار داناتر است بکسی که
دور می شود از راه وی و او داناتر است براه
یافتگان (۱۱۷).

پس بخورید از آنچه ذکر کرده شد نام خدا
بروی (یعنی هنگام ذبح وی) اگر مومن
هستید بآیات خدا (۱۱۸).

و چیست شمارا که نمی خورید از آنچه
ذکر کرده شده است نام خدا بروی و حال
آنکه به تفصیل بیان کرده است برای
شما آنچه بر شما حرام ساخته است الا آنچه
مصطر باشد بسوی او^(۲) و هر آینه
بسیاری گمراه می کنند بخواهش نفس

= قرآن را و درسورتهای مدنیہ مذکور است کہ یہود تکذیب میکنند آنرا و وجہ تطبیق
آن ست کہ چون آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در مکہ بود هنوز دعوت
یہود نکرده بودہمہ بصدق قرآن معترف بودند کہ حکم آن بر عرب لازم است
و هیچکس از ایشان انکار نکرده و چون ہجرت فرمود ایشانرا دعوت کرد بعناد
درآمدند در سیرت ابن اسحاق چند قصہ باین مضمون مذکور است واللہ اعلم.

(۱) یعنی آنچه کافران در باب تحریم و تحلیل اشیا شبہات میکردند باطل است واللہ اعلم.

(۲) مترجم گوید یعنی میتہ حرام است الا وقت ضرورت تناول آن رخصت است

واللہ اعلم .

خویش بغیر دانش هرآئینه پروردگارتو
داناتر است به ستمگاران (۱۱۹) .

وترك كنيد آشكارا گناه را وپنهان اورا
هرآئینه کسانیكه گناه می کنند جزا داده
خواهند شد بحسب آنچه میگردند (۱۲۰) .

وخورید از آنچه یاد کرده نه شد نام خدا
بروی وهرآئینه خوردنش گناه است
وهرآئینه شیاطین وسوسه القاء می کنند
بسوی دوستان خویش تاخصومت کنند
باشما و اگر فرمانبرداری ایشان کنید هر
آئینه شما مشرك باشید^(۱) (۱۲۱) .

آیاکسی که مرده بود پس زنده
ساختیمش^(۲) وپیدا کردیم برای اونوری
که میرو دباوی میان مردمان مانند کسی
باشد که صفتش این ست که در تاریکی
ها است نیست بیرون آینده از آن همچنین
آراسته کرده شده است در نظر کافران
آنچه می کردند^(۳) (۱۲۲) .

وهمچنین پیدا کردیم در هر دهی رئیسان
فساق آن ده تافساد کنند در آن ده
وبحقیقت ضرر نمی کنند مگر در حق
خویشان ونمی دانند (۱۲۳) .

وچون بیاید بایشان نشانه ای گویند هرگز

وَذَرُوا ظَاهِرَ الْإِثْمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ
سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِرِئَاسَةِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَيْسَ مِنَ
الشَّيْطَانِ لِيُؤْخَذَ إِلَىٰ أُولَئِكَ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ
أَطَعْتُمْهُمْ إِنَّكُمْ لَكَاثِرُونَ ۝

أَوْ مَنْ كَانَ مِثْلًا فَأَخْبَيْنَاهُ وَجَعَلْنَاهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ
فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا
كَذَلِكَ نُزِيلُ الْكِتَابَ لِقَوْمٍ كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مِّنْهُمْ لِيَمْنَكُمُوهَا
وَيُخَافُوا بِهَا وَأَمَّا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ۝

وَإِذَا جَاءَهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِكَ حَتَّىٰ تُؤْتِيَنَا مِثْلَ

(۱) مترجم گوید مراد ازین وسوسه آنست که اهل جاهلیت می گفتند چرا کشته
خود را بخوریم وکشته خدا را نخوریم والله اعلم .

(۲) یعنی کافر بود هدایت کردیمش .

(۳) چنانکه رؤساء کفار مکه در نصرت کفر سعی می کردند والله اعلم .

مَا أَزَى رَسُولُ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَعْمَلُ وَمَا لَنَا
بِصَيْبِ الَّذِينَ أَجْرُمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ
شَدِيدٌ لِّمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿۳۰﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ
وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا
يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ كَذَابُكَ يَعْمَلُ اللَّهُ الرُّجُسَ عَلَى الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۱﴾

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ لَفَّضْنَا الْآيَةَ لِقَوْمِ
يَدَّكُرُونَ ﴿۳۲﴾

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يُهْمُ بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿۳۳﴾

وَيَوْمَ يَخْشَرُهُمْ جَمِيعًا يَنْفَعُ الْيَمِينَ قَدْ اسْتَكْرَمُوا
مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ أَوْلِيَاهُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَتْنَا اسْتَغْنَمَ
بَعْضُنَا بَعْضًا وَبَلَّغْنَا أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا قَالَ

ایمان نیاریم تا وقتی که داده شود مبارا
مانند آنچه داده شده است پیغامبران
خدا را^(۱) خدا دادنا تراست بمحل نهادن
پیغامبری خود خواهد رسید این گناهکاران
را رسوائی نزدیک خدا و عذابی سخت
بسبب آنکه بدمی اندیشیدند (۱۲۴) .

پس هر که خدا خواهد که هدایت کندش
کشاده کند سینه او را برای اسلام^(۲)
و هر که خواهد که گمراه کندش تنگی
کند سینه او را در نهایت تنگی گریبا
بالا می رود در آسمان همچین می اندازد
خدا ناپاکی را بر کسانی که ایمان نمی
آرند^(۳) (۱۲۵) .

و این اسلام راه پروردگار تست راست
آمده هر آینه تفصیل کردیم نشانه هارا
برای گروهی که پند پذیر میشوند (۱۲۶) .

ایشان راست سرای سلامتی یعنی بهشت
نزدیک پروردگار ایشان و او کار ساز
ایشانست بسبب آنچه می کردند (۱۲۷) .

و روزی که حشر کند خدا ایشانرا همه يك
جا گوید ای گروه جن^(۴) تابع خود بسیار
گرفتید از مردمان و میگویند دوستان ایشان
از آدمیان^(۵) ای پروردگار ما بهره مند

(۱) یعنی بر هر کسی از ما جبرئیل فرود آید و وحی نازل بشود والله اعلم .

(۲) یعنی بفهماندش حقیقت اسلام و محاسن آن والله اعلم .

(۳) یعنی هر چند می خواهند حقیقت اسلام و محاسن آن بفهمند نمی توانند والله اعلم .

(۴) یعنی ای شیاطین .

(۵) یعنی تابعان ایشان را و کفار .

النَّارُ مَثْوًى لَّكُمْ خُلْدٍ فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ
رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۱۲۸﴾

شد بعض ما از بعض^(۱) و رسیدیم
بمعاد خویش که معین کرده بودی برای
ما^(۲) گوید خدا آتش جای شماست
جاویدان آنجا لیکن آنچه خدا خواسته
است^(۳) هر آینه پروردگار تو استوار کار
دانا است (۱۲۸) .

وَكَذَلِكَ نُورِّنُ بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا لِّمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿۱۲۹﴾

و همچنین مسلط می کنیم بعض ستمگران
را بر بعض به سبب شومی آنچه می کردند
(۱۲۹) .

يَمْعَشَرُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ
يَقْضُونَ عَلَيْكُمْ أَيْمَانُ وَيُنذِرُوكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ
هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَخَرَّتْهُمُ الْحَيَوةُ
الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿۱۳۰﴾

ای گروه جن و انس آیا نیامدند به شما
پیغمبران از جنس شما می خواندند بر شما
آیات مرا و بیم می کردند شما را از ملاقات
این روز شما گویند اعتراف کردیم
بر خویشتن و فریب داده بود ایشانرا
زندگانی دنیا و گواهی دادند بر خویشتن
که ایشان کافر بودند^(۴) (۱۳۰) .

ذَلِكَ أَنْ لَّمْ يَكُنْ رَّبُّكَ مُهْلِكَ الْقَرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا
غَافِلُونَ ﴿۱۳۱﴾

این ارسال رسل بسبب آنست که هرگز
پروردگار تو هلاک کننده شهرها نباشد
بجزای ظلم در حالیکه اهل آنها غافل
باشند^(۵) (۱۳۱) .

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِّنْهَا عَمَلٌ

و هر شخص را مرتبه هاست از اجر آنچه

- (۱) یعنی متبوعان خوشوقت شدند بتابعان و تابعان محظوظ شدند از متبوعان والله اعلم .
- (۲) یعنی برای حساب ما پس در حق ما چه حکم است .
- (۳) یعنی در حق اهل نجات والله اعلم .
- (۴) مترجم گوید مراد آن است که آیا نیامده اند از مجموعه جن و انس و آن صادق است
بودن رسل از انس مبعوث بانس و جن والله اعلم .
- (۵) قبل بعثت عقوبت نمی آید والله اعلم .

وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿۱۰﴾

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ ۚ إِن يَشَاءْ يُدْهِبْكُمْ
وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ لَكُمْ أَن تَسْأَلَهُ مِنْ
ذُرِّيَّةٍ قَوْمٍ آخِرِينَ ﴿۱۱﴾

إِن مَّا تَوْعَدُونَ لَأَن يَأْتِيَنَّكُمْ مُّجْرِبِينَ ﴿۱۲﴾

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ ۖ فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ مَنِ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ
إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿۱۳﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا

کردند و نیست پروردگار تویی خبر
از آنچه به عمل می آرند (۱۳۲).

و پروردگار تو غنی خداوند رحمت است
اگر خواهد دور کند شمارا و جانشین
سازد پس از شما هر که را خواهد چنانکه
پیدا کرد شمارا از نسل قومی دیگر (۱۳۳).

هر آئینه آنچه وعده کرده میشود شمارا البته
آمدنی است و نیستید شماعا جز کنندگان
(۱۳۴).

بگوای قوم من عمل کنید شمارا بر حالت
خویش هر آئینه من نیز عمل کننده ام
زود باشد که بدانید کسی را که باشد او را
عاقبت پسندیده در آخرت هر آئینه
رستگار نشوند ظالمان (۱۳۵).

(۱) و مقرر کردند برای خدا از آنچه او

(۱) مترجم گوید اهل جاهلیت احکامی چند اختراع کرده بودند از آن جمله آنست که
از زراعت و مواشی پاره ای برای خدا مقرر می کردند پاره ای برای بتان و حصه
خدا بر مساکین و ضعیفان صرف میکردند و حصه بتان بآستانه بتان میرسانیدند پس
اگر چیزی از حصه خدا در حصه بتان مخلوط میشد ترك می کردند که خدا
ساجت نه دارد و اگر از حصه بتان در حصه خدا مخلوط می شد آن را جدا
میکردند که بتان محتاج اند و آنجمله آنست که قتل دختران تجویز میکردند
و پیشوایان ایشان بدین معنی فتوی داده بودند و از آنجمله آنست که بعض
زراعت و مواشی را حجر می ساختند که غیر سده بتان کسی دیگر نخورد و آنچه
برای بتان ذبح میکردند نام خدا بر آن نمی گرفتند از آنجمله آنست که چون
بحائر و سوائب بچه میدادند اگر زن بودی مردان را حلال میدانستند و زنان را
و اگر مرده بودی همه را حلال میدانستند خدای تعالی رد این مذاهب باطله
فرمود و آنچه حکم حق است بیان فرمود و محرماتی که همه اهل باطل بر آن متفق
اند ذکر کرد والله اعلم .

قَالُوا هَذَا إِلَهُ بَرِئِينَ مِنْهُمْ وَهَذَا إِلَهُ شُرَكَائِنَا
فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ
لِللَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ تَسَاءً مَا يَحْكُمُونَ ﴿۱۳۶﴾

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ
أَوْلَادَهُمْ شُرَكَاءُهُمْ لِزُورِهِمْ وَلِيَسُوْا عَلَيْهِمْ
دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ
وَمَا يَنْتَرُونَ ﴿۱۳۷﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرِّمْ حُرَّتِهَا لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ
نَشَاءُ بَرِئِينَ مِنْهُمْ وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَامٌ
لَّا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءٌ عَلَيْهِمْ سَيَّجَرِيهِمْ
بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿۱۳۸﴾

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
وَمَحْرَمٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ يَكُنْ مِيتَةً فَهُمْ فِيهِ

پیدا کرده است از جنس زراعت و چهارپایان
حصه گفتند این حصه برای خداست
بگمان خویش و این حصه برای شرکاء
که مامقرر کرده ایم پس آنچه بود برای
شرکای ایشان نمی رسد به خدا و آنچه
باشد برای خدا میرسد به شرکای ایشان
بد چیز است که مقرر می کنند (۱۳۶) .

و همچنین آراسته کرده است در نظر
بسیاری از شرکان قتل اولاد ایشان را
شرکای ایشان^(۱) تاهلاك کنند ایشان را
و تا مختلط کنند برایشان دین ایشان را و
اگر خواستی خدا نکردندی این کار پس
بگذار ایشان را با مقتریات ایشان (۱۳۷) .

و گفتند این چهارپایان و زراعت
حجراست نخورد آن را مگر آنکه
ما خواهیم بگمان خویش و چهارپایان
دیگراند که حرام کرده شده است سواری
بر پشت آنها و چهارپایان دیگراند که نام
خدا نمی گیرند هنگام ذبح آن بسبب آنکه
دروغ بسته اند برخدا زود جزاء خواهد
داد ایشان را بمقابله آنچه افترای می
کردند (۱۳۸) .

و گفتند آنچه در شکم این چهارپایان
باشد^(۲) حلال است برای مردان ما
و حرام است بر زنان ما و اگر مرده باشد

(۱) یعنی شیاطین که وسوسه کرده اند بایشوایان که مذهب قرار داده اند والله اعلم .

(۲) یعنی در شکم بحائر سوائب باشد .

شُرَكَاءَ سَيَجْزِيهِمْ وَصَفَهُمْ أَنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۱۰﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ
ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿۱۱﴾

وَمَوَالِيهِ أَتَشَاءُ حَلَّتْ بِمَعْرُوشَتٍ وَغَيْرِ
مَعْرُوشَتٍ وَالنَّخْلَ وَالزُّوْرَ مُخْتَلِفًا أَلْوَنًا
وَالزُّيُوتَ وَالزُّمَانِ مِثْلَ النِّجْمِ لَا يَمَسُّهُ
شَيْءٌ كُلُّوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ
حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۱۲﴾

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةٌ وَفَرَسَاتٌ مَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿۱۳﴾

همه در آن شریک اند جزا خواهد داد به
مقابله این بیان ایشان هرآینه اواستوارکار
دانا است (۱۳۹) .

هرآینه زیان کار شدند آنسانکه
کشتند فرزندان خود را از جهت بیخردی
بغیر دانش و حرام کردند آنچه روزی
داد ایشان را خدایه سبب دروغ بستن
بر خدا به تحقیق گمراه شدند ایشان و نبودند
راه یافتگان (۱۴۰) .

و خدا آنست که پیدا کرد بوستانهای برداشته
شده برپایها^(۱) و بوستانهای غیر برداشته
شده برپایها^(۲) و پیدا کرد درختان
خرما را و زراعت را گوناگون میوه های
هر یکی و زیتون و انار را مانند یکدیگر
و غیر مانند یکدیگر^(۳) بخورید
از میوه های آن چون میوه بیرون آورد و
بدهید زکوة او را روز درویدن وی
و اسراف نکنید هرآینه خدا دوست ندارد
اسراف کنندگان را (۱۴۱) .

و پیدا کرد از چهارپایان بار بردارنده را
و جانوری را که بر زمین غلطانند بجهت
ذبح بخورید از آنچه روزی داده است
خدا شمار او پیروی کنید گامهای شیطان

(۱) یعنی درختان انگور و مانند آن والله اعلم .

(۲) یعنی درختان برساق ایستاده والله اعلم .

(۳) یعنی افراد هر نوعی باعتبار صورت مانند يك دیگراند و به اعتبار مزه نه والله
اعلم .

را هرآئینه اوشمارا دشمن ظاهر است
(۱۴۲) .

آفریده هشت قسم را از گوسفند دو قسم
وازیزد و قسم^(۱) بگو آیین دوزرا حرام
کرده است خدای تعالی یا این دوماده را
پاآن را که مشتمل شده است بروی
رحمهای این دوماده خبر دهید مرابه
دانش^(۲) اگر هستی در است گو (۱۴۳) .

و پیدا کرد از شر دو قسم و از گاودو قسم
بگو آیین دوزرا حرام کرده است
خدایا این دوماده را یا آنرا که مشتمل شده
است بروی رحم های این دوماده
آیا حاضر بودید وقتی که حکم کرد شمارا
خدا بآن پس کیست ستمگارت از کسی که
بندد بر خداد و روغ تا گمراه کند مردمان را
بغیر دانش هرآئینه خدا راه نمی نماید قوم
ستمگاران را (۱۴۴) .

بگونه می یابم در آنچه وحی فرستاده شده
بسوی من هیچ چیز حرام بر خورنده که
بخورد آن را مگر آنکه باشد مردار یا خون
ریخته شده یا گوشت خوک پس هرآئینه
حرام است یا آنچه فسق باشد که برای غیر
خدا آواز بلند کرده ذبح شود پس هر که
درمانده شود نه بغی کننده و نه از حد
گذرنده پس هرآئینه پروردگار تو آمرزنده

ثَلَاثِينَ أَزْوَاجًا مِنَ الْقَطَايِ اثْنَتَيْنِ وَمِنَ الْبَعِزِّ اثْنَتَيْنِ
قُلْ مَا ذَاكَ كَرِهْتُمْ حَرَّمَ لِمَنِ الْأَنْتَيْنِ أَمَّا اسْتَمَلْتُ عَلَيْهِ
أَرْحَامُ الْأَنْتَيْنِ تَتَشَوَّنَا بِعِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ مَا ذَاكَ كَرِهْتُمْ
حَرَّمَ أَمِ الْأَنْتَيْنِ أَمَّا اسْتَمَلْتُ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأَنْتَيْنِ
أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَضَعَكُمُ اللَّهُ فِي هَذَا قَوْمٍ أَظْلَمُ مِنْ
الَّذِينَ عَلَى اللَّهِ كَذِبُ الْبَيْضِ النَّاسُ بَعْدُ وَلَعَلَّكَ الْغَلِيظِينَ ۝

قُلْ لَا آجِدُ فِي مَا أُوْحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ
إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ
خَنَازِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ
اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

(۱) یعنی نرو ماده از هر يك واللہ اعلم .

(۲) یعنی نقلی صحیح بیارید از ابراهیم واسمعیل علیهما السلام و از کتب الهیه واللہ اعلم .

مهربان است^(۱) (۱۴۵) .

و بریهود حرام ساختیم هر جانور ناخن دار^(۲) و از گاؤ و گوسفند حرام ساختیم برایشان پیه این دو قسم مگر پیهی که برداشته است پشت این دو قسم یا برداشته است آنرا رودهای سائجه متعلق شد باستخوان این طور جزا دادیم ایشان را بمقابلہ ستم ایشان و هر آئینه مارا است گوئیم (۱۴۶) .

پس اگر به دروغ نسبت کنند ترا بگو که پروردگار شما خداوند مهربانی بسیار است و رد کرده نمی شود عقوبت او از قوم ستمکاران (۱۴۷) .

زود باشد که بگویند مشرکان اگر خواستی خدا یعنی رضای او بودی شریک مقرر نمی کردیم و نه پدران مامی کردند و نه حرام می کردیم چیزی را همچنین بدروغ نسبت کردند کسانی که پیش از ایشان بودند تا آنکه چشیدند عقوبت ما بگو آیا هست نزدیک شما دانشی^(۳) تا بیرون آرید آن را برای ما پیروی نمی کنید مگر شبهه را و نیستید شما مگر دروغگو (۱۴۸) .

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَزَمْنَا كُلَّ ذِي ظُلْمٍ وَمِنَ الْبَقَرِ
وَالْغَنَمِ حَزَمْنَا عَلَيْهِمْ شَحْوَهُمُهَا إِلَّا مَا حَبَلَتْ
لَهُمْ رُحْمًا أَوْ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ
ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَعْضِهَا وَإِنَّ الْآصِدَ قَوْنٌ ۝

فَإِنْ كَذَّبُوا فَقُلْ رَبِّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسْعَاءُ وَلَا يُرَدُّ
بِأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ۝

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا
آبَاءُنَا وَلَا حَزَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَبَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاتُوا بِأَسْنَاءِ ثُلْ هَلْ عِندَكُمْ
مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُمْ لَنَاجِدُنَّ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَلَٰئِنْ
أَنعَمَ إِلَّا نَحْزُقُوهُمْ ۝

(۱) مراد حصر اضافی است به نسبت بهیمة الانعام و آن اصناف ثمانیه مذکور است سگ و شیر و بازو غیر آن اگرچه حرام است از بهیمة الانعام نیست و در آن بحث نداشتند والله اعلم .

(۲) یعنی مثل شتر و شتر مرغ والله اعلم .

(۳) یعنی نقلی از کتب الهی والله اعلم .

قُلْ قَدْ لَبِثُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا قَلِيلًا قُلْ سَاءَ لَكُمْ إِلَهُكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٩﴾

قُلْ مَلَكُمْ شُهَدَاءُ كُمُ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا إِنْ شَهِدُوا فَلَا تَكْفُرْ بِهِمْ فَإِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ
أَهْوَاءَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُبَوِّأُونَ لِأَنفُسِكُمْ لِلَّذِينَ لَابِسُوا الدِّينَ
بِالْآخِرَةِ وَهُمْ يَرْبَهُمْ بِعَدِلُونَ ﴿٦٠﴾

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ
شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ
إِمْلَاقٍ إِنَّكُمْ تَرْتَفُونَ وَإِذَا مُمِرُّوا بِالْفَوَاحِشِ مَا
ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَسْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا
بِالْحَقِّ ذَلِكَمْ وَضَعَكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالْقِيَّاسِ هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى
يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ وَالْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ اللَّهِ لَا يَكُونُ

بگو خدا راست دلیل محکم پس اگر
خواستی خدا هدایت کردی شمارا همه
يك جا (۱۴۹) .

بگویارید گواهان خود را آنانکه گواهی
میدهند که خدا حرام ساخته است این را
پس (یا محمد) اگر بفرض گواهی دهند تو
معترف مشوبایشان و پیروی مکن خواهش
کسانی که به دروغ نسبت کردند آیات
مارا و کسانی که اعتقاد ندارند بآخرت
وایشان با پروردگار خود برابر میکنند^(۱)
(۱۵۰) .

بگویائید تابخوانم آنچه حرام کرده است
پروردگار شما بر شما (فرموده است) که
شريك او مقرر مکنید چیزی را و بوالدین
نیکوکاری کنید و مکشید اولاد خود را
از ترس فقر ما روزی میدهم شمارا و
ایشان را و نزدیک مشوید به بی حیائی^(۲)
آنچه علانیه باشد از آن و آنچه پوشیده باشد
و مگشید هیچ نفس را که حرام ساخته
است خدا گشتنش الّا بحق^(۳) این حکم
فرموده است شمارا تا بود که شما به فهمید
(۱۵۱) .

و نزدیک مشوید به مال یتیم الّا بخصلتی
که وی نيك است تا آنکه رسد به جوانی
خود و تمام کنید پیمان و ترازو را بانصاف

(۱) یعنی معبود باطل را والله اعلم .

(۲) یعنی بزنا و لواطت .

(۳) یعنی بقصاص و مثل آن .

نَفْسًا أَرَادُ سَعَهَا، وَلَوْ أَقْلَمْتُهَا قَاعًا لَوْ أَنِ ذَا فِئْتَانٍ
وَبَعَثْنَا لَهَا آوْءًا ذَلِكُمْ وَضَعُكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١١﴾

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
تَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَضَعُكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٢﴾

ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا
لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾

وَلَهَذَا كِتَابُنَا أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ
تُرحَمُونَ ﴿١٤﴾

أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا
وَإِنْ كُنَّا عَنْ رَأْسِهِمْ لَغَفْلِينَ ﴿١٥﴾

تکلیف نمی دهیم هیچکس را مگر
قدر طاقت او و چون سخن گوئید^(۱) پس
رعایت انصاف بنمائید و اگر چه آن
محکوم علیه صاحب قرابت باشد و بعهد
خدا^(۲) وفا کنید این حکم فرموده است
شمارا تا پند پذیر شوید (۱۵۲) .

و خبر داده است که آنچه مذکور شد راه
من است راست و درست آمده پس
پیروی او کنید و پیروی مکنید راه های
دیگر را که این راه ها جدا کنند شمارا از راه
خدا این حکم فرموده است شمارا
تا پرهیز گاری کنید (۱۵۳) .

باز می گویم که داده بودیم موسی را کتاب
تا نعمت تمام کنیم بر هر که نیکوکار بود
و بیان کنیم هر چیز را و بجهت هدایت
و مهربانی تا ایشان بملاقات پروردگار
خویش ایمان آرند^(۳) (۱۵۴) .

و این قرآن کتابیست که فرو فرستادیمش
با برکت پس پیروی او کنید و پرهیز گاری
کنید تا مهربانی کرده شود بر شما (۱۵۵) .
فرستادیمش تا نگوئید بجزاین نیست که
فرو داده شد کتاب یعنی تورات و انجیل
بر دو گروه پیش از ما و به تحقیق بودیم ما
از تلاوت ایشان بی خبر (۱۵۶) .

(۱) یعنی گواهی دهید یا حکم کنید و الله اعلم .

(۲) یعنی بند را و .

(۳) مترجم گوید ظاهر نزدیک این بنده آنست که حرام گردانیدیم اشیای مذکوره
را در ازل بر قوم نوح و هلم چرا باز دادیم موسی را کتاب و الله اعلم .

أَوْفُوا لَوَاقِحِ الْوَعْدِ عَلَيْنَا لَنُنَزِّلَ لَكُمُ الْقُرْآنَ فَهُدًى وَمِنْهُم مَّنْ
 قَدْ جَاءَكُم بِبَيِّنَاتٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّمَنْ
 أَظْلَمَ وَمَنْ كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَّقَ عَنْهَا فَجَزَى
 الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا
 كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

یا گوئید اگر فرود آورده شدی بر ما کتاب
 هر آینه می بودیم راه یافته ترا ایشان پس
 آمده است به شما حجتی از پروردگار شما
 و هدایت و بخشایش پس کیست ستمگار
 تراز کسی که بدروغ نسبت کند آیات
 خدا را و اعراض کند از آن جزا خواهیم داد
 اعراض کنندگان را از آیات خویش
 بدترین عذاب بسبب آنکه اعراض می
 کردند (۱۵۷) .

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْفِتْنَةُ أَوِ يَأْتِي رَبُّكَ أَوْ يَأْتِي
 بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُهُمْ نَفْسًا
 وَلَا جَنَاحًا لَّيْسَ لَهُمْ كَيْفَ يُدْفَعُونَ ﴿١٥٨﴾

آیا منتظر نیستند مگر آن را که بیایند
 بدیشان فرشتگان^(۱) یا بیاید پروردگار تو
 یا بیاید بعض نشانه های پروردگار تو^(۲)
 روزیکه بیاید بعض نشانه های
 پروردگار تو نفع نه دهد نفسی را که ایمان
 نیاورده بود پیش ازین ایمان او یا نفع ندهد
 نفسی را که کسب نکرده بود در ایمان
 خود عمل خیر^(۳) بگوانتظار کنی هر آینه
 مانیز متظریم (۱۵۸) .

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الَّذِينَ آمَنُوا لِيُفْتِنَهُمْ لَأَنْزِلُنَّهُمْ فِي سُلُوفٍ
 إِنَّهُمْ أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يَنْزِلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾

به تحقیق کسانی که پراکنده کردند دین
 خود را و گروه گروه شدند نیستی از ایشان
 در هیچ حساب^(۴) جزاین نیست که
 کار ایشان گذاشته شده بسوی خداست
 باز خبر دهد ایشان را بعاقبت آنچه می

(۱) یعنی برای قبض ارواح .

(۲) یعنی طلوع شمس از مغرب یا دابة الارض والله اعلم .

(۳) یعنی آنروز توبه گنهگار و ایمان کافر قبول نشود والله اعلم .

(۴) یعنی از تو مواخذه نخواهند کرد والله اعلم .

کردند (۱۵۹) .

هر که آورد نیکی پس اوراست ده چندان
آن و هر که آورد بدی جزا داده نخواهد شد
الا مثل آن و ایشان ستم کرده نخواهند
شد (۱۶۰) .

بگو هر آینه دلالت کرده است مرا
پروردگار من بسوی راه راست مراد می
دارم دین درست کیش ابراهیم را حنیف
شده و نه بود از مشرکان (۱۶۱) .

بگو هر آینه نماز من و حج و قربانی من
و زندگانی من و موت من همه برای
خداست پروردگار عالمها (۱۶۲) .

هیچ شریک نیست مرا و را و باین توحید
فرموده شد مرا و من نخستین مسلمانانم
(۱۶۳) .

بگو آیا طلب کنم پروردگار غیر خدا
و اوست پروردگار همه چیز و عمل نمی
کند هیچ کسی مگر بر ذات خود و بر ندارد
هیچ بردارنده بار دیگر را باز بسوی پروردگار
شما رجوع شما باشد پس خبردار کند
شمارا بآنچه که در آن اختلاف می کردید
(۱۶۴) .

و او آنست که ساخت شمارا جانشینان در
زمین و بلند کرد بعضی را بالای بعضی
درجه ها تا بیازماید شمارا در آنچه داده
است به شما هر آینه پروردگار تو شتاب
کننده عقوبت است و هر آینه او آمرزنده
مهربان است (۱۶۵) .

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مِثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ
فَلَا يَجْزِي إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٥٩﴾

قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ذُو يَتَاقِيمًا وَمِلَّةَ
إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦٠﴾

قُلْ إِن صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦١﴾

لَا تُشْرِكُ بِهِ وِيدَافِكْ أَيْدُفَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٢﴾

قُلْ أَغْنَى اللَّهُ عَنِّي رَبِّي وَاللَّهُ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ
وَلَا يَزِيدُ زَادَةً ذُنُوبًا خَرَى تُفَرِّدُ إِلَى رَبِّكَ رُجُوعَكُمْ
تُفَرِّدُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٣﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَافَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ
دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا كُنْتُمْ عَنْ رَبِّكَ سَرِيحَ الْعُقَابِ وَإِنَّهُ
كَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٤﴾

سوره اعراف مکی است و آن دوصد و شش
آیت و بیست و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَصَصِ ۱

كِتَابٌ أُزِيلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَزَنٌ مِّنْهُ

لِتُنذِرَ بِهِ وَذَكَرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ۝

اِذْ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ جَمْعُ قَوْمٍ عَلَىٰ بَاطِلٍ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

دُونَهُ أُولَٰئِكَ لَقِيلَ مَا تَذَكَّرُونَ ۝

وَكَمْ مِّنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيِّنًا

أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ۝

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ أَهْلَانَا إِلَّا أَن قَالُوا إِنَّا كُنَّا

ظَالِمِينَ ۝

فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ۝

فَلَنَقْضَنَّ عَلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ فَمَا كُنَّا غَافِرِينَ ۝

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ بِالْحَقِّ فَمَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ

بنام خدا بخشاینده مهربان .

الْقَصَصَ (۱) .

این کتابیست که فرودآورده شد بسوی
تو پس باید که نباشد در سینه تو هیچ تنگی
از تبلیغ او فرودآورده شد تا بیم کنی بآن
و برای پند مسلمانان را (۲) .

پیروی کنید آنرا که فرودآورده شد بسوی
شما از جانب پروردگار شما و پیروی
مکنید بجزوی دوستان را (۱) اندکی
پند می پذیرد (۳) .

و بَسَادِهِ که هلاک کردیمش پس آمد بوی
عقوبت ما و ایشان شبانگاه آرمیده بودند
و قتی که ایشان در خواب نیم روز بودند
(۴) .

پس نبود قول ایشان چون پیامد بایشان
عقوبت ما الا آنکه گفتند هر آینه
ماستمگاری بودیم (۵) .

پس البته سوال خواهیم کرد آن کسانی را
که پیغامبر فرستاده شد بسوی ایشان و
البته سوال خواهیم کرد پیغامبران را (۶) .

پس البته بیان خواهیم کرد بحضور ایشان (۲)
بدانش و نبودیم غائب (۷) .

و سنجیدن اعمال بانصاف آن روز بود نیست

(۱) یعنی معبودان باطل که دوست می گرفتید و الله اعلم .

(۲) یعنی همه اعمال ایشان را .

قَالُوا لَيْسَ لَهُ الْبُيُوتُ ۝

وَمَنْ خَلَقَتْ سَوَاقِيتُهُ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يَكْسِفَهُمْ
بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ۝

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَاشًا
فَلْيَلَاذِمُوا تَشْكُرُونَ ۝

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ۝

قَالَ مَا مَنَعَكَ آلَا تُسْجُدُ إِذْ أُمِرْتَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّمَّا خُلِقْتُ
مِن نَّارٍ وَخُلِقْتُمْ مِن طِينٍ ۝

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ
مِنَ الصَّاغِرِينَ ۝

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۝

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ۝

قَالَ فَبِمَا أَتَيْنِي لَا تَعْدُنَّ لَهُمْ بِهِمْ رَاطِكُ السَّاعَةِ ۝

لَقَدْ آتَيْنَاهُم مِّنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ

پس هر که گران شد پله نیکی های او پس
ایشانند رستگار (۸) .

وهر که سبک شد پله نیکی های او پس
آنجماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویشان بسبب آنکه بآیات ما انکار می
کردند (۹) .

و هر آئینه استقرار دادیم شمارا در زمین
و پیدا کردیم برای شمارا آنجا اسباب
معیشت اندکی شکرمی کنید (۱۰) .

و هر آئینه آفریدم شمارا (یعنی پدر شمارا)
بسا صورت بستیم شمارا (یعنی
پدر شمارا) باز گفتیم به فرشتگان که
سجده کنید آدم را پس سجده کردند مگر
ابلیس نبود از سجده کنندگان (۱۱) .

گفت خدا چه چیز منع کرد ترا از آنکه سجده
کنی وقتی که امر کردم ترا گفت من بهترم
از تو آفریدی مرا از آتش و آفریدی او را از گل
(۱۲) .

گفت پس فرود رو از آسمان زیرا که لائق
نیست ترا که سرکشی کنی در آن پس بیرون
شو هر آئینه تو از خوار شوندگانی (۱۳) .
گفت بار الهامهلت ده مرا تار و زیکه آدمیان
برانگیخته شوند (۱۴) .

گفت خدا هر آینه تو از مهلت داده شدگانی
(۱۵) .

گفت پس بسبب آنکه گمراه کردی مرا البته
به نشینم برای آدمیان براه راست تو یعنی
تا از آن منع کنم (۱۶) .

پس البته پیایم بسوی ایشان از پیش ایشان

شَمَّاءُ لَهُمْ وَلَا يُجِدُ الْكَافِرُ شُكْرًا ۝

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْذُورًا تَخْرُجُ النَّاسُ يَتَّبِعُكَ مِنْهَا كُلُّ أَصْحَابٍ ۝
جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ۝

وَيَا أَدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا
وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ۝

فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ
سَوَائِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ
إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ۝

وَقَالَهُمَا إِيَّيَّالَيْكُمَا إِنِ التَّصَدِيقَيْنِ ۝

فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوَاتُهُمَا وَطَفِقَا
يَخِصْفِضُ عَلَيْهِمَا مِنْ أَوْقَى الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا أَلَمْ أَهْطِكُمَا
عَنِ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ۝

وازیس پشت ایشان وازجانب راست
ایشان وازجانب چپ ایشان ونبایب اکثر
ایشان را شکرگذار (۱۷) .

گفت بیرون روازآسمان نکوهیده رانده
شده بخداهرکه پیروی کند ترا ازآدمیان
البته پُرکنیم دوزخ را از شما همه یکجا
(۱۸) .

و گفتیم ای آدم ساکن شوتو و زن تو
در بهشت پس بخورید از هر جاکه خواهید و
نزدیک مشوید باین درخت که خواهید
شد از ستمگاران (۱۹) .

پس وسوسه داد ایشان را شیطان
تا آشکارا گرداند برای ایشان آنچه پوشیده
بود از نظر ایشان از شرم گاه های ایشان گفت
منع نکرده است شمارا پروردگار شما
ازین درخت مگر برای احتیاط از آنکه
شوید دوفرشته یا شوید از جاوید
باشندگان (۲۰) .

وقسم خورد برای ایشان که من از نصیحت
کنندگانم شمارا (۲۱) .

پس بسوی پستی انداخت ایشانرا بفریب
دادن پس چون چشیدند آن درخت را ظاهر
شد ایشان را شرمگاهای ایشان و شروع
کردند که برگی بالای برگی می چسپانیدند
برخویش از برگ درختان بهشت و ندا کرد
ایشان را پروردگار ایشان که آیا منع
نکرده بودم شمارا ازین درخت و نه گفته
بودم به شما که هر آئینه شیطان شمارا
دشمن آشکار است (۲۲) .

قَالُوا رَبَّنَا طَلَبْنَا آلَ نَاثِرٍ وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿۳۰﴾

قَالَ أَفِيضُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدَاوَةً وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ
مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿۳۱﴾

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿۳۲﴾

يُنَبِّئُ أَدَمَ قَدْ أَنزَلْنَا عَلَيْكَ لِبَاسًا يُلَوِّحُ سَوَاقِلَكُمْ وَرِيثًا
وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ
يَذَكَّرُونَ ﴿۳۳﴾

يُنَبِّئُ أَدَمَ لَا يَفْتِنُكُمْ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ
يَتَزَوَّجُ عَنْكُمْ اللَّيْسَ مِمَّا لَمْ يَكُنْ لَكُمْ أَنَّهُ يُرِيدُكُمْ فَوَقِعُهُ مِنَ
عَيْنِكُمْ لَا تُرَوِّقُوا إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيْطَانَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۴﴾

وَإِذَا قَالُوا فَتِنَةٌ قَالُوا وَجِدْنَا عَلَىٰهَا آيَاتِنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا
بِهَا قُلْ إِنِ اللَّهُ لَا يَلْمِزُ الْمُتَّقِينَ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ
مَالًا تَعْلَمُونَ ﴿۳۵﴾

گفتند ای پروردگار ماستم کردیم برخویش
و ا گر نیامرزی مارا و مهربانی نکنی بر ما
البته از زیان کاران باشیم (۲۳) .

گفت خدا فرو روید بعض شما بعضی
را دشمن خواهد بود و شمارا در زمین
استقرار و بهره مندی باشد تا وقتی معین
(یعنی تا مرگ) (۲۴) .

گفت خدا در زمین زندگانی خواهید کرد و
در آنجا خواهید مرد و از آنجا بیرون آورده
شوید (۲۵) .

ای فرزندان آدم هر آینه ما فرود آوردیم
بر شما لباسی که بپوشد شرمگاه شما را
و فرود آوردیم جامه های زینت را و لباس
پرهیزگاری وی از همه بهتر است این
از نشانه های خداست تا ایشان
پند پذیر شوند (۲۶) .

ای فرزندان آدم گمراه نکند شما را شیطان
چنانکه بیرون آورد پدر و مادر شما را
از بهشت برمی کشید از ایشان جامه ایشان
را تا بنمایند ایشان را شرمگاه ایشان
هر آینه شیطان و قوم او می بینند
شمارا از آن چاکه شما نه می بینید ایشانرا
هر آینه ما ساختیم شیاطین را کار گذار
کسانی که ایمان ندارند (۲۷) .

و چون بکنند کار زشت گویند یافتیم برین
کار پدران خود را و خدا فرموده است مارا بآن
بگو هر آینه خدا نمی فرماید بکار زشت
آیامی گوئید بر خدا آنچه نمی دانید (۲۸) .

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿۲۸﴾

بگو هر آینه فرموده است پروردگار من بانصاف و فرموده است که راست کنید رویهای خود را^(۱) نزدیک هر نماز و پرستیداورا برای او خالص کرده عبادت را چنانکه آفرید شمارا نخست هم چنان دیگر بار خواهید شد^(۲) (۲۹) .

فَرِيقًا مَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنََّّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿۲۹﴾

گروهی راراه نمود و گروهی را ثابت شد برایشان گمراهی هر آینه شیاطین را دوست گرفتند بجز خدا و می پنداشتند که ایشان راه یافتگانند (۳۰) .

يٰۤأَيُّهَا آدَمُ خُذْ زِينَتَكَ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلْ وَاشْرَبْ وَلَا تُسْرِفْ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۳۰﴾

ای فرزندان آدم بگیردزینت خود را^(۳) نزدیک هر نماز و بخسورید و بیاشامید و از حد مگذرید هر آینه خدا دوست نمیدارد از حد گذرندگان را (۳۱) .

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۳۱﴾

بگو کیستکه حرام کرد زینت خدا را که پیدا کرده است برای بندگان خود و کیستکه حرام کرده است پاکیزه هارا از رزق بگوآن پاکیزه هازملاپس و مآكل برای مسلمانان ست در زندگانی دنیا^(۴) خالص شده برای ایشان روز قیامت همچنین بیان می کنیم نشانه هارا برای گروهی که می دانند^(۵) (۳۲) .

(۱) یعنی بسوی کعبه .

(۲) یعنی سروپا برهنه ختنه ناکرده محشورشوید والله اعلم .

(۳) یعنی لباس خود را .

(۴) یعنی لائق ایشانست اگرچه دیگران نیز استعمال کنند والله اعلم .

(۵) مترجم گوید درین آیت اشارت است بر مذهب رهبان یهود و نصاری و مختشین عرب که توسع رادر مآكل و ملاپس مکروه میداشتند والله اعلم .

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رِيَّ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمُ
وَالْبَغْيُ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا
وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا يَغْلِبُ ۖ ⑤

وَلِكُلِّ أَتَمَّةٍ أَجَلٌ وَلَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَعْجِلُونَ ۖ ⑥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ نَفَضْنَا عَنْكُمْ الْيَتِيمَ
الَّذِي وَأَصْلَهُ قُلُوبُكُمْ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ⑦

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا أَسْكَنُوا عَنْهَا أُولَٰئِكَ أُصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑧

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
أُولَٰئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُمْ مِنَ الْعَذَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ
رُسُلُنَا يَتَخَفَتُهُمْ قَالُوا آيِينَ مَا كُنْتُمْ تُدْعَوْنَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَمَّا وَشَّهَدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَلُمُّ

بگو جز این نیست که حرام کرده است
پروردگار من بی حیائی ها را آنچه علانیه
باشد از آن و آنچه پوشیده و حرام کرده
است گناه و تعدی ناحق و آنکه شریک خدا
مقرر کنید چیزی را که خدا هیچ دلیل
بر آن نازل نکرده است و آنکه بگوئید
بر خدا آنچه نمی دانید (۳۳) .

و هر گروهی را میعاد است^(۱) پس چون
بیاید^(۲) میعاد ایشان تاخیر نکنند يك
ساعت و نه سبقت کنند^(۳) (۳۴) .

ای فرزندانِ آدم اگر بیایند به شما پیغامبران
از جنس شما می خوانند بر شما آیات مرا
پس هر که پرهیزکاری کند و نیکوکاری
نماید پس هیچ ترس نه باشد برایشان و نه
ایشان اندوهگین شوند (۳۵) .

و کسانی که بدروغ نسبت کردند آیات
مارا و سرکشی کردند از قبول آنها ایشان بندگان
دوزخ اند ایشان آنجا جاویدان اند (۳۶) .

پس کیست ستمگار تر از کسی که بر بست
بر خدا دروغ رایا بدروغ نسبت کرد آیات
اورا آن جماعت برسد بایشان بهره ایشان
از آنچه نوشته شد در لوح محفوظ^(۴)
تا وقتی که چون بیایند نزدیک ایشان

(۱) یعنی وقتی معین است برای هلاك ایشان والله اعلم .

(۲) یعنی نزدیک شود .

(۳) یعنی بر زبان حضرت آدم چنانکه در سورة بقره اشارت رفت والله اعلم .

(۴) یعنی نعمت و نعمت که مقدر شده در دنیا بایشان برسد والله اعلم .

كَانُوا كَافِرِينَ ۝

فرستادگان ما تا قبض ارواح ایشان کنند
گویند کجاست آنچه شما می پرستیدید
بجز خدا گویند گم شدند ایشان
از ما و معترف شدند برخویش باین که
ایشان کافر بودند (۳۷) .

حکم کند خدا که داخل شوید همراه امتائی
که گذشته اند پیش از شما از جن وانس
در آتش هر گاه که در آید قومی لعنت کند
قوم دیگر مانند خود را تا وقتی که چون به
یکدیگر برسند در دوزخ همه یکجا
گویند جماعت متاخر از ایشان در حق جماعت
متقدم از ایشان ای پروردگار ما ایشان
گمراه کردند ما را پس بده ایشان را عذاب
دوچند از دوزخ فرماید خدا هر یکی را
دوچند است ولیکن نمی دانید^(۱) (۳۸) .

و گویند جماعت متقدم از ایشان جماعت
متاخر را از ایشان پس نیست شمارا هیچ
بزرگی بر ما پس بچشید عذاب را بسبب
آنچه می کردید (۳۹) .

هر آئینه کسانی که بدروغ نسبت کردند
آیات ما را و سرکشی کردند از قبول آن
هرگز کشاده نه شود برای ایشان دروازه
های آسمان و در نیایند به بهشت تا وقتی که
داخل شود شتر در سوراخ سوزن^(۲)
و همچنین جز امیدهم گناهکاران را (۴۰) .

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ
فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعْنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا دَخَلُوا فِيهَا
جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرُنُهُمْ لَوْلَئِنَّ رَبَّنَا هُوَ لَآخِذٌ بِذُنُوبِنَا فَهَلْ
عَذَابٌ مُّضَاعَفٌ مِنَ النَّارِ قَالَ يُكَلِّفُ ضِعْفٌ

وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ۝

وَقَالَتْ أَذْنَاهُمْ زَاغُوا فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْهَا مِنْ قَضَائٍ
فَدُورُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفْعَلُ لَهُمْ
أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلْبِغَ الْجَمَلُ فِي
سَيْرِ الْجَنَاطِ وَكَذَلِكَ نُجْزِي الْمُجْرِمِينَ ۝

(۱) یعنی تابعین را عذاب کفر تقلید و متبوعین را عذاب ضلال و اضلال والله اعلم .

(۲) یعنی محال است والله اعلم .

لَهُمْ قُنُ جَهَنَّمَ وَمَا ذُكِرُوا مِنْ قَوْلِهِمْ غَوَّاشٌ وَكَذَلِكَ نُجَوِّى
الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤١﴾

وَنُرِيتُمْ مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَيْبٍ تَجَرَّوْا مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ
وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدانا لهذا وَكُنَّا لِنَهْتَبِى لَوْلَا
أَنَّ هَدانا اللَّهُ لَقَدْ جِئْتُ رَسُولَ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَتُودُّ أَنْ
تُلَاقُوا الْجَنَّةَ أَوْ رُبُّكُمْ قَائِلُكُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٢﴾

وَقَالُوا أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَكْثَرُ الْمَنَافِرِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا
رَبُّنَا حَقًّا قُلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ
مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنَّ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤٣﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

ایشان را ازدوزخ فرس بُود وازبالای
ایشان ازدوزخ پوششها باشد و همچنین جزا
می دهیم ستمگاران را (۴۱) .

و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند تکلیف نمی دهیم هیچکس را
مگر به قدر طاقت او آنجماعت باشندگان
بهشت اند ایشان آنجا جاویدان باشند
(۴۲) .

و بیرون آریم آنچه در سینه های ایشان بُود
از کینه^(۱) می رود زیرا ایشان شهرها و گویند
سپاس آن خدا راست که دلالت
کرد ما را بسوی این بهشت و هرگز نبودیم
راه یابنده اگر راه نه نمودی ما را خدا
هر آئینه آمدند فرستاد گان پروردگار
ما را راستی و ندا کرده شونند که این بهشت
داده شدید آن را بسبب آنچه می کردید
(۴۳) .

و ندا کنند اهل بهشت اهل دوزخ را که
ما راست یافتیم آنچه وعده کرده بود به
ما پروردگار ما پس آیاهما هم راست یافتید
آنچه به شما وعده کرده بود پروردگار شما
گفتند آری پس آواز کند آوازکننده ای
در میان ایشان که لعنت خدا بر آن
ستمگاران است (۴۴) .

که بازمی داشتند مردمان را از راه خدا

(۱) یعنی آن کینه ها که در دل بهشتیان باشد دورکنیم مثل آنچه میان عثمان و علی
و طلحه و زبیر و عائشه رضی الله عنهم واقع شد والله اعلم .

وَيَبْتَغُوا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٥﴾

وَيَبْتَغُوا عِوَجًا وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمِهِمْ
وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوا
وَهُمْ يَطْعَمُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَا تُخْرِفَت أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبِّ نَالَا
تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَ نُهُم بِسِيمِهِمْ قَالُوا
مَا آغَى عَنْكُمْ جَنَّتَكُمْ وَبَاكُنْتُمْ تُسْتَكْبَرُونَ ﴿٤٨﴾

أَهْلَاءَ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ
الْخَوْفُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَعْرِفُونَ ﴿٤٩﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ
الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهَا عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾

و می خواستند برای آن راه کجی^(۱)
وایشان بآخرت اعتقاد نداشتند (۴۵).

و در میان بهشت و دوزخ حجابیست^(۲)
و پیراعراف مردمانی باشند که می شناسند
هر یکی را از اهل موضعین بقیافه^(۳) ایشان
و ندانند اهل اعراف اهل بهشت را که
سلام علیکم هنوز به بهشت در نیامده اند
وایشان طمع آن دارند (۴۶).

و چون گردانیده شود چشمهای اهل اعراف
به طرف اهل دوزخ گویند ای پروردگار ما
مکن ما را همراه گروه ستمگاران (۴۷).

و ندان کردند اهل اعراف مردانی را که می
شناسند ایشان را به قیافه^(۳) ایشان گویند
کفایت نه کرد از شما جمعیت شما و آنکه
سرکشی می کردید (۴۸).

آیا این جماعت اند آنانکه شما قسم
میخوردید که هرگز خدا نه رساند بایشان
هیچ رحمت^(۳) گفته شد ایشان را که در آید
به بهشت هیچ ترس نیست بر شما و نه شما
اندوهِگین شوید (۴۹).

و ندان کنند اهل دوزخ اهل بهشت را که
بریزید بر ما چیزی از آب یا از سائر آنچه
روزی داده است شمارا خدا گویند
هر آئینه خدا حرام ساخته است این

(۱) یعنی می خواستند به شبهات این راه را باطل سازند .

(۲) و آن مسمی با اعراف است والله اعلم .

(۳) یعنی فقرای مسلمین که کافران از ایشان حسابی نمی گرفتند والله اعلم .

هر دورا بر کافران (۵۱) .

آنانکه گرفته اند دین خود را بازی و لهو و فریب دادایشان را زندگانی دنیا پس امروز فراموش کنیم ایشان را چنانکه ایشان فراموش کردند ملاقات این روز خویش را و چنانکه انکار میکردند بآیات ما^(۱) (۵۱) .

و هر آینه آوردیم برای ایشان کتابی که مفصل کرده ایم آنرا بدانش برای رهنمائی و بخشایش مومنان را (۵۲) .

انتظار نمی کنند کفار مگر مصداق این وعده را روزیکه بیاید مصداق آن گویند کسانی که فراموش کرده بودند آنرا پیش ازین هر آینه آمده بودند پیغامبران پروردگار مابراستی پس آیا هستند برای ما شفیعان تا شفاعت کنند برای ما یا باز گردانیده شویم بسوی دنیا پس عمل کنیم غیر آنچه می کردیم^(۲) هر آینه زیان کردند در حق خویش و گم شده از ایشان آنچه افترا می کردند (۵۳) .

هر آینه پروردگار شما آن خدا است که آفرید آسمان ها و زمین را در شش روز باز مستقر شد بر عرش می پوشاند شب را به روز^(۳) می طلبد شب روز را به شتاب^(۴)

الَّذِينَ أَخَذُوا آلِهَتَهُمْ آلِهَةً وَآلِهَةً غَيْرَهُمْ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
ذَٰلِكُمْ نَسِيتُمْ كَمَا سَأَلْتُمُوهُمْ هَٰذَا أَوْ مَا كُنَّا بِلَيْتِنَا
يُحَدِّثُونَ ﴿٥١﴾

وَلَقَدْ جِئْتَهُمْ بِكِتَابٍ فَضَّلْنَاهُ عَلَىٰ كُلِّ هَدًى وَرَحْمَةً
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ
الَّذِينَ نَسُوا مِن قَبْلُ قَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ
فَهَلْ لَنَا مِن شَفْعَاءَ قَدْ شَفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلْ غَيْرَ الَّذِي
كُنَّا نَعْمَلُ كَذَّابُونَ أَلَمْ نَجْعَلْ لَّهُمْ دَعْوَاهُمْ وَقَدْ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ
أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُعْشَىٰ لَيْلَ النَّهَارِ يَطْلُبُهُ
حَبِيبًا أَوَّاهٌ وَالنَّجْمُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ فَسُبْحَاتُ يَأْمُرُهُنَّ

(۱) و فراموش کردن خدا ترك ایشان است در دوزخ والله اعلم .

(۲) یعنی مسلمان شویم و بت را نه پرستیم .

(۳) یعنی گاهی اجزای شب را بلباس نهار پوشانیده در حساب نهار می گردانند والله اعلم .

(۴) یعنی از پی درآمدن شب بعد روز مشابه آنست که گویا کسی کسی را در آن وشتابان می طلبد .

لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَرَّكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۵۴﴾

وآفرید خورشید و ماه و ستارگان را رام شده بفرمان خدا آگاه شو اوراست آفریدن و فرمانروائی بنهایت بزرگ است خدا پروردگار عالمها (۵۴) .

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَصِبِينَ ﴿۵۵﴾

به پرستید پروردگار خود را زاری کنان و پوشیده از مردمان هر آئینه اودوست ندارد از حد گذرندگان را (۵۵) .

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ حَوْنًا

و فساد مکنید در زمین بعد از اصلاح آن^(۱) و به پرستید اورا به ترس و امید هر آئینه بخشایش خدا نزدیک است از نیکوکاران (۵۶) .

وَقَطْعًا إِنْ رَحِمَ اللَّهُ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۶﴾

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بِأُحْشَابٍ بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ

و اوست آنکه می فرستد بادهای را مرده دهنده پیش از رحمت خود^(۲) تا وقتی که بردارد ابرگران را روان کنیم آن را بسوی شهری مرده پس فرود آریم بواسطه آن ابر آب را پس بیرون آریم بآن آب از جنس هر میوه همچنین بیرون آریم مردگان را^(۳) تا پند پذیر شوید (۵۷) .

حَتَّىٰ إِذَا أَثَلَّتْ سَحَابًا نَّفْثًا لَّا مُقْنَهُ يَسْلُبُ مِمَّا يَتَّبِعُ

فَأَنْزَلْنَاهُ فِي الْوَادِي فَخَرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ

كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَى لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۵۷﴾

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبِثَ

و شهر پاکیزه برمی آید گیاه او بفرمان پروردگار او و زمین ناپاکیزه بر نمی آید رستنی او مگر ناهوار بد پرورینده همچنین گوناگون بیان می کنیم نشانه ها برای قومی که شکر گذاری می کنند^(۴) (۵۸) .

لَا يَخْرِجُهُ إِلَّا لِنَكِّدَ أَكْثَرُكَ نَصْرَتِ الْإِثْمِ لِقَوْمٍ يَسْكُرُونَ ﴿۵۸﴾

(۱) یعنی بسبب بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم .

(۲) یعنی پیش از باران .

(۳) یعنی از قبور بیرون کنیم .

(۴) مترجم گوید این مثل است برای پند در قلب سلیم و عدم تاثیر آن در غیر سلیم والله اعلم .

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنَ الْعِزَّةِ إِنَّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾

قَالَ الْمَلَأِينَ قَوْمَهُ إِنَّا لَنَرُكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٦٠﴾

قَالَ يَقُولُونَ لَيْسَ فِي ضَلَالَةٍ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾

أَتَيْتُكُمْ بِبَيِّنَاتٍ مِنْ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ الْمَلَأِينَ أَنَا أَفْصَحُ لِكَلِمَةٍ ﴿٦٢﴾

أَوْفَيْتُكُمْ بِمَا نَجَّيْتُكُمْ مِنَ الْكُفْرِ وَلَكِنَّكُمْ عَلَىٰ رِجَالٍ مُتَمَكِّنَةٍ لِيَمْنَعَكُمْ عَنْ آلِهَتِكُمْ فَلَتَوَوَّعُوا وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُرْجَعُونَ ﴿٦٣﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخْبَيْنَاهُ الَّذِينَ مَعَهُ فِي الْمَلِكِ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا مُتَعَبِينَ ﴿٦٤﴾

وَلَمَّا عَادَ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ لِقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنَ الْعِزَّةِ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾

هر آئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق بجزوی هر آئینه من می ترسم بر شما از عقوبت روز بزرگ^(۱) (۵۹) .

گفتند اشراف از قوم او هر آئینه ما می بینیم ترادر گمراهی ظاهر (۶۰) .

گفت ای قوم من نیست بامن هیچ گمراهی ولیکن من پیغامبرم از جانب پروردگار عالمها (۶۱) .

میرسانم به شما پیغام های پروردگار خودونیک خواهی می کنم برای شما میدانم از حکم خدا آنچه نمی دانید (۶۲) .

آیاتعجب کردید از آنکه آمد به شما پندی از جانب پروردگار شما (فرود آمده) بر زبان مردی از شما تا بپیم کند شمارا وتا پرهیزگاری کنید وتامهربانی کرده شود بر شما (۶۳) .

پس دروغگو پنداشتند آن را پس نجات دادیم اورا و کسانی را که باوی بودند در کشتی و غرق ساختیم کسانی را که دروغ پنداشتند آیات ما را هر آئینه ایشان بودند گروهی نابینا (۶۴) .

وفرستادیم بسوی قوم عاد برادر ایشان هود را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق غیر او

آیا پرهیزکاری نمی کنید (۶۵) .

گفتند اشراف کفار از قوم او هر آئینه ماییم
پنیم ترا در پی خردی و هر آئینه ما می
پنداریم ترا از دروغ گویان (۶۶) .

گفت ای قوم من نیست بامن هیچ پی
خردی ولیکن من پیغامبرم از جانب
پروردگار عالمها (۶۷) .

میرسانم بشما پیغام های پروردگار خود من
برای شما نیک خواه با امانتم (۶۸) .

ایا تعجب کردید از آنکه بشما پندی آمد
از جانب پروردگار شما بر مردی از شما
تا بیم کند شمارا و یاد کنید آن وقت که
گردانید شمارا جانشین بعد از قوم نوح
و افزود برای شما در خلقت قوت را پس
یاد کنید نعمت های خدا را تا شمارستگار
شوید (۶۹) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا عبادت کنیم
خدا را تنها و بگذاریم آنچه می پرستیدند
پدران ما پس بیار پیش ما آنچه وعید می
کنی^(۱) ما را اگر هستی از راست گویان (۷۰) .

گفت ثابت شد بر شما از جانب پروردگار
شما عقوبت و خشم آیامکاپره می کنید
بامن درباره نامهای چند که شما
مقرر کرده اید آن را و پدران شما مقرر
کرده اند^(۲) فرو نیاورده است خدا بر آن

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرِيكَ فِي
سَفَامَةٍ وَإِنَّا لَنَنظُرُكَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۝

قَالَ يَقُولُ لَيْسَ بِي سَفَامَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

أَتَلْعَلَّكُمْ رُسُلُ رَبِّي وَإِنَّا لَكُم نَاصِحٌ أَمِينٌ ۝

أَوْحَيْنَا أَنْ جَاءَ كُمْ ذِكْرُنَا لَعَلَّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ
لِيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوا أَنَّا جَعَلْنَا خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ
قَوْمِ نُوحٍ وَرَدَّادَكُمْ فِي الْعَالَمِ بِقُضَاةٍ كَذَّابُوا الْأَمْرَ
اللَّهُ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ۝

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَمَا كَانَ يَعْبُدُ
آبَاؤُنَا قُلْ إِنَّا نَأْتِيكُمْ بِبَيِّنَاتٍ لَكُنْتُمْ مِنَ الظَّالِمِينَ ۝

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَشَابَةٌ
أَفْجَاءُ لَوْ تَنصَرُونَ فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مِمَّا
نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانظُرُوا إِلَيَّ مَعَ كُمْ مِنَ
الْمُنظَرِينَ ۝

(۱) یعنی بیار عقوبت را .

(۲) یعنی بی اصل است .

قَالِيبِيْنَهُ وَالَّذِيْنَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَقَطَّعْتَ أَلْفَ
الَّذِيْنَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِيْنَ ﴿٧١﴾

وَالِى تَمُوكَ أَخَاهُ صَالِحًا قَالَ يَقُومُوا عِبُدُوا اللَّهَ مَا
لَكُمْ مِّنَ إِلَهِ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ
هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَمَذَرُوهَا كُلَّ مِثْقَلِ
أَرْضٍ اللَّهُ وَلَا تَمْسُوْهُاسُوْهُ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابُ إِلِيْمٍ ﴿٧٢﴾

وَاذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن تَبَعٍ عَادُ وَتَبَوَّأْتُمْ
فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُوْنَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَتَّبِعُوْنَ
الْجِبَالَ بُيُوتًا قَالُوا لَوْ كُنَّا آلَاءَ اللَّهِ وَلَا تَعْلَمُوْا إِلَى الْأَرْضِ
مُفْسِدِيْنَ ﴿٧٣﴾

قَالَ الْهَلَّا الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لِلَّذِيْنَ
اسْتَضَعُوا إِلَيْنَا أَمِنْهُمْ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ أَلَّا يَكُونُوا
مُرْسَلِيْنَ مِّن رَّبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِلَهُكُمْ إِلَهِيْنَ
مُؤْمِنُوْنَ ﴿٧٤﴾

هیچ دلیل پس انتظار کنید هر آینه من نیز
همراه شما از منتظرانم (۷۱) .

پس نجات دادیم او را و کسانی را که
با او بودند بمهربانی از جانب خویش
و بریدیم پیخ آنانکه دروغ می پنداشتند
آیات ما را و نه بودند از مومنان (۷۲) .

و فرستادیم بسوی قوم ثمود برادر ایشان
صالح را گفت ای قوم من عبادت کنید
خدا را نیست شمار هیچ معبود بر حق
غیر او هر آینه آمده شما دلیلی از جانب
پروردگار شما این ماده شریست پیدا کرده
خدا نشانه ای برای شما پس بگذاریدش
که چرد در زمین خدا و مرسائید او را هیچ
بدی که آنگاه بگیرد شما را عقوبت درد
دهنده (۷۳) .

و یاد کنید (نعمت الهی) آن وقت که
گردانید شما را جانشین بعد از قوم عاد
و استقرار داد شما را در زمین می سازید
از نرم آن کوشکها و تراشیده خانه ها می
سازید کوه هارا پس یاد کنید نعمت های
خدا را و تباهی مکنید در زمین فساد افگنان
(۷۴) .

گفتند آن اشراف که سرکشی کرده بودند
از قوم او آنانرا که هر کسی ضعیف دانست
ایشان را مرکسانی را که ایمان آورده
بودند از ایشان آیامیدایید که صالح
فرستاده شده است از جانب پروردگار
خود گفتند اهل ایمان هر آینه ما بشریعتی
که وی فرستاده شده است بآن شریعت

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَتُم بِهِ
كُونُونَ ⑤

فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا
يُضِلُّهُمْ أَصْنَانُ بَنَاتِنَا لَمَّا كُنَتْ مِنْ
الْمُؤَسَّلِينَ ⑥

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جُثَمِينَ ⑦

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمٍ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّي
وَصَصَّحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُؤْمِنُونَ الْوَصِيحِينَ ⑧

وَلَوْ طَإِذُ قَالَ يَ قَوْمِ إِنَّا تَأْتُونَنَا لَ الْفَاجِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ
بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ⑨

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ الْنِسَاءِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُشْرِقُونَ ⑩

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ
مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنْفُسٌ يَتَذَكَّرُونَ ⑪

فَأَجْمَعُوا وَأَمْلُوا إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ
مِنَ الْغَابِرِينَ ⑫

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُجْرِمِينَ ⑬

معتقدانیم (۷۵) .

گفتند سرکشان هرآئینه مابآنچه معتقد آن
شدید کافرانیم (۷۶) .

پس کشتند آن ماده شتر را و تجاوز کردند
از فرمان پروردگار خویش و گفتند ای
صالح بیار بما آنچه وعیدی کنی ما را اگر
هستی از پیغامبران (۷۷) .

پس در گرفت ایشان را زلزله پس گشتند
مرده بزانو افتاده در سرای خویش (۷۸) .

پس صالح اعراض کرد از ایشان و گفت ای
قوم من رسانیدم به شما پیغام پروردگار
خود و نیک خواهی کردم برای شما ولیکن
دوست نمی دارید نیک خواهی کنندگان را
(۷۹) .

فرستادیم لوط را آن وقت که گفت بقوم
خود آیا می کنید آن بی حیائی که پیش
از شما نکرده است آنرا هیچ کس از عالمها
(۸۰) .

هرآئینه شما میروید بشهوت بسوی مردان
بجز زنان بلکه شما گروه مُسرفانید (۸۱) .

ونه بود جواب قوم او الا آنکه گفتند
بیرون کنید ایشان را از ده خود هرآئینه
ایشان مردم پاکیزگی طلب کننده اند (۸۲) .

پس نجات دادیم او را و اهل خانه
اورا مگر زنش را که بود از باقی ماندگان
در آنجا (۸۳) .

و بارانیدم بر ایشان بارانی (یعنی از سنگ)
پس بنگر چگونه بود آخر کار گناهکاران
(۸۴) .

وَالْمَدِينِ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْيِزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ
أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تَتَّبِعُوا يَكُلَّ مِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ مَنَ آمَنَ بِهِ وَتَبْغُوهَا غَوْجًا وَادْكُرُوا
إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا لَّكُمُ عَذَابٌ وَأَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُظْلِمِينَ ﴿٨٦﴾

وَرَن كَانَ طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ آمَنُوا بِالَّذِي
أُرْسِلْتُ بِهِ وَطَائِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّى
يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٧﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ
يُشْعِبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْلَعُودُونَ فِي بَلَدِنَا
قَالَ أَوْلَوْكُمُ الْكِرْهِينَ ﴿٨٨﴾

و فرستادیم بسوی قوم مدین برادر ایشان
شعیب را گفت ای قوم من به پرستید خدا را
نیست شمارا هیچ معبود برحق بجز او
هر آینه آمده است بشما دلیلی از پروردگار
شما پس تمام کنید پیمانه و ترازو را
و ناقص مدهید به مردمان اشیای ایشان را
و فساد مکنید در زمین بعد اصلاح آن این
کار که گفتیم بهترست شمارا اگر
باوردارندگانید (۸۵) .

و منشینید به راه که بفرسانید و یازدارید
از راه خدا کسی را که ایمان آورده است
با و و محوئید برای آن راه کجی و یاد کنید
آن وقت که شما اندک بودید پس بسیار
گردانید شمارا و بنگرید چگونه شد آخر کار
مفسدان (۸۶) .

و اگر هست گروهی از شما مومن بآنچه
فرستاده شدم بآن و گروهی نا مومن پس
صبر کنید تا آنکه فیصله کند خدا در میان
ما و او بهترین حکم کنندگان است (۱)
(۸۷) .

گفتند آن اشراف که سرکشی کرده
بودند از قوم او البته بیرون کنیم ترا ای
شعیب و کسانی را که همراه تو ایمان
آوردند از ده خود یابین که باز گردید
در دین ما گفت آیا عود کنیم اگر چه

(۱) یعنی واجب آن بود که همه متفق میشدند بر ایمان و چون متفق نه شدند منتظر فیصله کردن باشند والله اعلم .

قَدْ أَفْتَرْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لَّنْ عَذَابًا فِي مَا كُنْتُمْ بَعْدَ إِذْ عَجَّبْنَا
اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُدَّ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا
وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبُّنَا أَفَتُحِبُّونَنَا
وَبَيْنَ قَوْمَيْنَا الْحَقُّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَتَحِينَ ⑧

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنْ أَتَيْتُمْ شُعَيْبًا
بِآيَاتِنَا إِذْ أَخْبَرُوكَ

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جُثَمِينَ ⑨

الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَن لَّمْ يَخُنُوا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا
شُعَيْبًا كَأَن لَّمْ يَخُنُوا خَيْرِينَ ⑩

فَقَوْلِي عَنْهُمْ وَقَالَ يَوْمَ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رَسُولِي مِنْ
وَقَصَصْتُ لَكُمُ الْكَيْفَ أَنِّي عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ ⑪

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ
وَالْقَرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ⑫

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ
آبَاءَنَا الْقَارِعُ وَالشَّرَاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑬

ماناخواهان باشیم (۸۸) .

هرآنینه بر بسته باشیم برخدا دروغی اگر
بازگردیم در دین شما بعد از آنکه پرهانید
خدا مارا از وی و هرگز لائق نیست مارا که
عود کنیم در آن مگر آنکه خواهد خدا
پروردگار ما احاطه کرده است پروردگار ما
بهمه چیز از وی دانش برخدا توکل کردیم
ای پروردگار ما فیصله کن در میان
ما و در میان قوم ما برستی و توبه‌ترین
فیصله کنندگانی (۸۹) .

وگفتند آن اشراف که کافر بودند از قوم او
بیاران خود اگر متابعت کنید شعیب را
هرآنینه شما آهنگام زیان کار باشید (۹۰) .

پس در گرفت ایشان را زلزله پس صبح
کردند در سرای خویش مرده برزاق افتاده
(۹۱) .

آنانکه دروغ گویند داشتند شعیب را گویا
نبودند آسجا، آنانکه دروغ گویند داشتند
شعیب را ایشان بودند زیان کار (۹۲) .

پس روگردانید از ایشان و گفت ای قوم من
رسانیدم به شما پیغام های پروردگار خود
و نیک خواهی کردم برای شما پس
چگونه اندوه خورم بر قوم کافران (۹۳) .

ونه فرستادیم در هیچ دیهی پیغامبری را
مگر گرفتار کردیم اهل آنرا به سختی ورنج
تا (بود) که ایشان زاری کنند (۹۴) .

باز دادیم بایشان بجای محنت راحت
را تا آنکه بسیار شدند و گفتند هرآنینه
رسیده بود پدران ما را سختی

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم
بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾

أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ
نَافِلُونَ ﴿٩٦﴾

أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا شُغًى
وَهُمْ يَتْلُونَ ﴿٩٧﴾

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿٩٨﴾

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ أَهْلِهَا
أَن لَّوْنَسَاءُ أَصْبَنَهُم بِذُنُوبِهِمْ وَلَنُنَظِّمَنَّ لَهُم
فِي يَوْمِهِمْ الَّذِي هُمْ فِيهَا كَاذِبُونَ ﴿٩٩﴾

تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ
رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِن قَبْلُ

وراحت^(۱) پس گرفتیم ایشان را ناگهان
وایشان خبر نه داشتند (۹۵) .

و اگر اهل ده ها ایمان آوردندی
و پرهیزگاری کردند می کشادیم
برایشان برکت ها از آسمان و زمین ولیکن
به دروغ نسبت کردند پس گرفتیم ایشان
را به وبال آنچه میکردند (۹۶) .

آیا ایمن شدند اهل ده ها از آنکه بیاید
عذاب ما بایشان شبانگاه و ایشان خفته
باشند (۹۷) .

آیا ایمن شدند اهل ده ها از آنکه بیاید
بایشان عذاب ما وقت چاشت و ایشان
بازی میکنند (۹۸) .

آیا ایمن شدند از مکر خدا^(۲) پس ایمن نمی
شوند از مکر خدا مگر گروه زیان کاران
(۹۹) .

آیا واضح نه شد بر آنانکه وارث زمین می
شوند بعد از هلاک ساکنان آن زمین
که اگر خواست می عقوبت رسانید می
ایشان را بسبب گناهان ایشان و مهر می
نهمیم بر دل های ایشان پس ایشان نمی
شنوند (۱۰۰) .

این ده ها را ذکر می کنیم پیش تو بعض
از خبرهایشان و هر آینه آمده بودند باهل

(۱) یعنی عادت زمان است که گاهی سختی و گاهی راحت می باشد از باب
مراخذ به اعمال نه بود واللہ اعلم .

(۲) یعنی از تدبیر اهلک واللہ اعلم .

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ①

وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا

أَكْثَرَهُمْ لَافِضِينَ ②

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْهُمُ مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَلَكَرِهَ

لَقَوْمِهِ بِهَا فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ③

وَقَالَ مُوسَى لِفِرْعَوْنَ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ④

حَقِيقٌ عَلَى أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ

مِنْ رَبِّكُمْ فَأَنْصِلْ أَوْ أَنْصِرْ إِلَى اللَّهِ وَآسِرْ بِهِ ⑤

قَالَ إِن كُنتَ بِشَيْءٍ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِنْ كُنتَ مِنَ

الضَّالِّينَ ⑥

كَأَنَّ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ⑦

وَنَزَعْنَاهُ فَاذْأَبْهُ بَيْضًا مُسَوِّدًا لِلْمُظِلِّينَ ⑧

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا السَّحَرُ عَلَيْهِمْ ⑨

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَأَيُّ الْفَرِغُونَ ⑩

قَالُوا آتِجْهُ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ خَبِيرِينَ ⑪

آنها پیغمبران ایشان بامعجزه ها پس هرگز ایمان نیاوردند بآنچه تکذیب کرده بودند پیش از آن همچنین مهرمی نهاد خدا بر دل های کافران (۱۰۱) .

ونه یافتیم دراکثرایشان وفایعهد وهرآئینه یافتیم اکثرایشان را بدکار (۱۰۲) .

باز فرستادیم بعد ایشان موسی را به نشانه های خویش بسوی فرعون و قوم او پس کافر شدند بآن نشانه ها پس بنگر چگونه بود آخرکار مفسدان (۱۰۳) .

و گفت موسی ای فرعون هرآئینه من پیغامبرم از جانب پروردگار عالمها (۱۰۴) .

سزاوارم بآنکه نه گویم بر خدا مگر سخن راست، آورده ام به شما نشانه اوجانب پروردگار شما پس بفرست بامن بنی اسرائیل را (۱۰۵) .

گفت ا گر آورده ای معجزه پس حاضر کن آن را ا گر هستی از راست گویان (۱۰۶) .

پس انداخت عصای خود را پس ناگهان آن عصا ازدهائی ظاهر شد (۱۰۷) .

و بیرون آورد دست خود را پس ناگهان آن دست نورانی شد برای بینندگان (۱۰۸) .

گفتند اشراف از قوم فرعون با یکدیگر هرآئینه این شخص ساحر دانا است (۱۰۹) .

می خواهد که بیرون کند شما را از زمین شما پس چه می فرمائید (۱۱۰) .

گفتند ای فرعون موقوف دارا و را و برادر او را و بفرست در شهرها نقیبان را (۱۱۱) .

يَا نُؤُودُ كُلِّ لَسْعَةٍ عَلَيْهِ ①

وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ كُنَّا لَمَكِينُونَ

الْفُلُوفِينَ ②

قَالَ لَعَنُوا لَكُمْ لَيْسَ الْمَكِينِينَ ③

قَالُوا يَبُوءُ بِي مَا أَنْ تُلْقَى وَهَذَا أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمَلُوفِينَ ④

قَالَ الْقَوَا فَمَا الْقَوَا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ

وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَزِيزٍ ⑤

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثَلَاثٌ

مَائِدٌ يَكُونُ ⑥

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ⑦

فَكُلِبُوا هَاهُنَا وَانْقَلَبُوا صُغُرُونَ ⑧

وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِحْرَ بَنِينَ ⑨

قَالَ الْمَلَأُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑩

رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ⑪

قَالَ فِرْعَوْنُ امْنَحْنُمِيهِ قَبْلَ أَنْ أَذِنَ لَكُمْ إِنَّ هَذَا

لَمَكْرٌ مَكْرُؤٌ فِي الدِّينِ يُخْرِجُهَا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ

تَعْلَمُونَ ⑫

تاپیارند پیش تو هر ساحر دانارا (۱۱۲) .

وآمدند ساحران پیش فرعون گفتند هر آئینه
مارا مزدی می باید اگر غالب شویم
(۱۱۳) .

گفت آری وهر آئینه شما از مقربان باشید
(۱۱۴) .

گفتند ای موسی یا این است که نخست
توافقنی یاماباشیم اندازنده (۱۱۵) .

گفت موسی شما افکنید پس آن هنگام که
افکندند بجادو بستند چشم های مردمان
را و بترسانیدند ایشان را و آوردند
جادوی بزرگ را (۱۱۶) .

ووحی فرستادیم بسوی موسی که بیفکن
عصای خود را پس ناگهان آن عصا فرومی
برد آنچه بدروغ اظهار میکردند (۱۱۷) .

پس ثابت شد حق و باطل شد آنچه می
کردند (۱۱۸) .

پس قوم فرعون مغلوب شدند آنجا و خوار
گشتند (۱۱۹) .

و انداخته شدند ساحران سجده کنان
(۱۲۰) .

گفتند ایمان آوردیم به پروردگار عالمها
(۱۲۱) .

پروردگار موسی و هارون (۱۲۲) .

گفت فرعون آیا ایمان آوردید بموسی پیش
از آنکه اجازت دهم شمارا هر آئینه این
تدبیر است که اندیشیده اید آنرا
در شهر تابیرون کنید ازین شهر ساکنان آنرا
پس خواهید دانست (۱۲۳) .

لَقَطَعْنَا أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ ثُمَّ أَصَلَيْنَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٢٢﴾

قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٢٣﴾

وَمَا نَقُصُّكُمْ مِنْهَا إِلَّا أَنْ أَنْتَابَ يَأْتِي رَبَّنَا النَّارَ تَتَارَتِنًا أَفِئْرُ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَلَّيْنَا مُسْلِمِينَ ﴿٢٤﴾

وَقَالَ الْهَلَاكُ مِنْ كَوْمٍ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُسُوهُ وَقَوْمَهُ لَيْسَ دُؤَابِ فِي الْأَرْضِ وَيَذَرُكَ وَالْهَتَكَ قَالَ سَنُقَاتِلُ أَبْنَاءَهُمْ وَلَسْتُمْ بِسَاءَ فَعْمَةٍ وَإِنَّا فَرَقْنَاهُمْ فَبَهْرُونَ ﴿٢٥﴾

قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٢٦﴾

قَالُوا أَوَؤَدْنِيَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ أَنْ يَهْلِكَ عَدُوُّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

البته پیرم دست های شمارا وپاهای شمارا بخلاف یکدیگر^(۱) بازبردارکشم شمارا همه يك جا (۱۲۴) .

گفتند هرآئینه مابسوی پروردگار خودرجوع کنندگانیم (۱۲۵) .

وانکارنمی کنی برما مگرآنکه ایمان آوردیم به نشانه های پروردگار خویش چون پیامدبما ای پروردگار ما بریزبرما شکیبائی و قبض ارواح ماکن درحالیکه مسلمان باشیم (۱۲۶) .

وگفتند اشراف از قوم فرعون آیامی گذاری موسی و قوم اورا تافسادکنند درزمین و تابگذارعبادت ترا ومعبودان ترا گفت خواهیم کشت پسران بنی اسرائیل را و زنده خواهیم گذاشت دختران ایشانرا ومابرایشان غالبانیم (۱۲۷) .

گفت موسی بقوم خود مددطلبید ازخدا وصبرکنید هرآئینه زمین خدا را است او وارث می کند هرکرا خواهد ازبندگان خسویش وسرانجام خوب برای پرهیزگاران است (۱۲۸) .

گفتند ایذا داده شدیم پیش ازآنکه بیائی نزدیک ماو بعدازآنکه آمدی نزدیک ما گفت امید است که پروردگار شما هلاک کنددشمن شمارا وخلیفه گرداند شمارا درزمین پس بنگرد چگونه عمل می

(۱) یعنی دست راست وپای چپ والله اعلم .

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّبْطَيْنِ وَنَقَمْنِ
الشَّمْرَ لَعَنَهُمُ رَبُّكَ كُرُون ⑤

فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَئِنْ هَذِهِ إِلَّا تَعْصِيَةُ بَنِي
يَظْيَرُوا يُمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ آلَ إِثْمَاعِيلَ فَرِحُوا عِندَ اللَّهِ
وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ⑥

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِيَا مِنْ آيَةٍ لَتَسْحَرَنَّ بِهَا قَبَائِحُ
كَ يَكْفُرُونَ ⑦

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ
وَالْدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا
قَوْمًا مُتَجَبِّمِينَ ⑧

وَلَبَّيْنَا وَدَعَّ عَلَيْهِمُ الرَّجَزَ قَالُوا يُمُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ إِنَّا
عِندَكَ لَكَلِينٌ كَشَفْتُمْ عَنْهُ الرِّجْزَ الْوَيْمِينَ لَكَ
وَلَأَرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ⑨

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ هُمُ يُلْخِضُونَ إِذَا
هُمُ يَنْكَبُونَ ⑩

کنید (۱۲۹) .

وهرائینه گرفتار کردیم کسان فرعون را
بقحط ها و به نقصان میوه ها تا شود که
ایشان پند پذیرند (۱۳۰) .

پس چون آمدی بایشان فراخی گفتندی
این لائق ماست و اگر برسدی بایشان
سختی شگون بد گرفتندی موسی و کسانی که
باوی بودند آگاه باش جزاین نیست که
شگون بد ایشان نزدیک خداست ولیکن
بیشتر از ایشان نمی دانند (۱) (۱۳۱) .

و گفتند کسان فرعون ای موسی هر چه
بیاری آن را از نشانه ها تا سحر کنی ما را بدان
پس مانسیم ترا باور دارند (۱۳۲) .

پس فرستادیم برایشان طوفان و ملخ و
کنه (شپش) و غوگها (قورباغها) و خون
نشانه های واضح کرده شده پس سرکشی
کردند و بودند قوم گناه گاران (۱۳۳) .

و وقتی که فرود آمد برایشان عقوبت گفتند
ای موسی دعا کن بجناب پروردگار
خود بآن اسماء و ادعیه که وحی کرده
است نزدیک تو گر زائل کنی از ما عقوبت
را البته معتقد شویم ترا و به فرستیم یا تو
بنی اسرائیل را (۱۳۴) .

پس چون زائل کردیم از ایشان عقوبت
را تا مدتی که ایشان رسد گانند بآن
نا گهان عهد می شکستند (۱۳۵) .

(۱) یعنی مؤاخذه اعمال برایشان است والله اعلم .

فَأَنقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشَارِقَ
الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَتُكَتَّبُ رِبَّكَ
الْحَسَنَى عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ لَهُمَا صَبْرٌ وَدَمْرٌ
مَا كَانَ يُصَنَّمُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا لَيَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

وَجُوزُنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْطُونَ
عَلَى أَصْنَامِهِمْ قَالُوا أَيُّ هَؤُلَاءِ أَعْجَلَ لَنَا الْهَاسِلَ
الْهَاسِلَ قَالُوا قَوْمٌ يَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُوا هُمْ فِيهِ وَيَبْطِلُ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾

قَالَ أَفَعِزَّ اللَّهُ آبَاءَكُمْ إِيَّاهَا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَلَا أَنْجِيَنَّكُمْ مِنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ
يَقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ
بَلَاءٌ لِّمَنْ رَبُّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

پس انتقام گرفتیم از ایشان پس غرق کردیم
ایشان را در دریا بسبب آنکه ایشان دروغ
می‌پنداشتند آیاتِ ما را و بودند از آن بی
خبر (۱۳۶).

و میراث دادیم گروهی را که ضعیف
شمرده می شدید مشارق و مغارب زمینی
که برکت نهادیم در آن^(۱) راست شد و عده
نیک پروردگارتو بر بنی اسرائیل بسبب
آنکه صبر کردند و خراب کردیم آنچه
ساخته بود فرعون و کسان او و آنچه بر می
افراشتند (۱۳۷).

و گذرانیدیم بنی اسرائیل را از دریا پس
آمدند بر گروهی که مجاورت می کردند
بر بتان خویش گفتند (بنی اسرائیل) ای
موسی! بساز برای ما معبودی چنانکه ایشان
را هستند معبودان گفت هر آینه شما گروهی
هستید که نادانی می کنید (۱۳۸)

هر آینه این جماعت باطل کرده شده است
مذهبی که ایشان در آنند و باطل است آنچه
می‌کردند (۱۳۹).

گفت موسی! آیا غیر خدا طلب کنم برای
شما معبودی و او فضل داده است شما را
بر عالمها (۱۴۰).

و یاد کنید نعمتِ ما چون نجات دادیم
شمارا از کسان فرعون می رسانیدند به
شما عقوبتِ سخت می کشتند پسران
شمارا و زننده می گذاشتند دختران شمارا

(۱) یعنی زمین شام بایشان دادیم چه بقعه های شرقیه و چه بقعه های غربیه والله اعلم.

وَوَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَيْنَاهَا بِمِثْرِ قِسْمٍ
مِيقَاتٍ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ
هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤١﴾

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَ رَبَّهُ قَالَ رَبِّ آتِنِي
أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرِيكَ وَلَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ
فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَكُنَّا نَبْعَثُ رَبَّنَا
إِلَ الْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَوْقًا فَلَمَّا آتَاكَ
قَالَ سُبْحَنَكَ ثَبُتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْيُودِيِّينَ ﴿١٤٢﴾

قَالَ يٰٓمُوسَى إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَ
بِكَلَامِي فَخُذْ مَا آتَيْنَاكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٣﴾

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَنْوَارِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا
لِكُلِّ شَيْءٍ فَخَذَهَا بِقُوَّةٍ وَأَمَرَ قَوْمَهُ بِأَخَذِهَا
بِحُسْنِهَا سَأُورِيكُمْ آيَاتِي وَلِيُؤْمِنُوا ﴿١٤٤﴾

ودرین مقدمه آزمایش بزرگ بود از جانب
پروردگار شما (۱۴۱) .

و وعده کردیم باموسی سی (۳۰) شب
و تمام کردیم آن میعاد را بده شب پس
کامل شد میعاد پروردگار او چهل شب و
گفت موسی به برادر خود هارون جانشین
من باش در قوم من و صلاح کاری کن
و پیروی منما راه تباه کاران را (۱۴۲) .

و چون آمد موسی بوعده گاه ما و سخن گفت
با او پروردگار او گفت ای پروردگار من
بنمایمن خویشتن را تا نظر کنم بسوی تو
گفت خدا نخواهی دید مرا ولیکن نظر کن
بسوی کوه پس اگر قرار گیرد بجای
خود خواهی دید مرا پس وقتی که ظهور کرد
پروردگار او بر آن کوه گردانید آن کوه را
زمین هموار ساخته و افتاد موسی بی هوش
شده پس چون به هوش آمد گفت به پاکی
یادمی کنم ترا باز گشتم بسوی تو و من اول
مسلمانانم (۱۴۳) .

گفت ای موسی هر آینه من برگزیدم ترا بر
مردمان به پیغام های خود و به شنوایدن
سخن خود پس بگیر آنچه عطا کردم
ترا و یاش از شکر کنندگان (۱۴۴) .

و نوشتیم برای موسی در لوح ها از هر جنس
برای پند و برای بیان هر چیز پس گفتیم
بگیر آنرا به قوت و بفرما قوم خود را تا عمل
کنند به بهترین آنچه دروست (۱) خواهم

سَأَصْرِفُ عَنْ آيَةِ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٥﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلْهُمْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٦﴾

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْ خَلْقِهِمْ عِجْلًا جَدِيدًا لَهُ خُورَاءٌ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يَكْلَبُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا إِنَّهُمْ وَكُنَّ أَهْلًا مِمَّنْ لَا يَتَذَكَّرُونَ ﴿١٤٧﴾

وَلَمَّا سَقَطَ فِي آيَةِ يَوْمِهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْجِعْنَا رَبَّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٨﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَتَعْبَثُونَ بِكُمُ وَالْقَى الْإِلَوهَ

نمود شمارا سرای گناه گاران^(۱) (۱۴۵).

باز خواهم داشت از تأمل در آیات خود کسانی را که تکبر می کنند در زمین ناحق و اکر به ببینند هر نشانه که هست ایمان نیارند و اکر ببینند راه راستی راه نگیرند آن را و اکر ببینند راه گمراهی را راه گیرند آن را این به سبب آن است که ایشان دروغ پنداشتند آیاتِ ما را و از آن غافل ماندند (۱۴۶).

و کسانی که دروغ پنداشتند آیاتِ ما را و دروغ پنداشتند ملاقات آخرت را ناپود شد عمل های ایشان جزا داده نه شوند الا بآنچه می کردند (۱۴۷).

و ساختند قوم موسی بعد رفتنش از زیور قبطیان گوساله بدنی که او را آواز گاو بود آیانیدند که آن گوساله بایشان هیچ سخن نمی گفت و دلالت نمی کرد ایشان را به هیچ راه معبود گرفتند آن را و ایشان ستمگار بودند (۱۴۸).

و چون نادم شدند و دیدند که ایشان گمراه شدند گفتند اکر مهربانی نکند بر ما پروردگار ما و نیامرزد ما را البته باشیم از زیان گاران (۱۴۹).

و چون باز آمد موسی بسوی قوم خود خشمناک شده اندوهگین گشته گفت بد جانشینی است جانشینی که کردید پس

(۱) یعنی منازل فرعونیان خراب شده خواهید دید .

وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنُ أُمِّ إِيْسَى الْقَوْمُ
اسْتَفْضَعُونَ وَكَادُوا يَنْفِتُونَنِي فَلَا تُفْسِدْ فِي الْأَعْدَاءِ
وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ⑩

از من آياشتاب كرديد از حكم پروردگار
خویش و انداخت الواح را و گرفت موسی
سر برادر خود را می کشیدش بسوی خود
گفت هارون ای پسر مادر من هر آینه این
قوم ضعیف شمرند مرا و نزدیک بودند
که بکشند مرا پس شادمکن بسبب اهانت
من دشمنان را و شمارمکن مرا با گروه
ستمگاران (۱۵۰) .

قَالَ رَبِّ الظُّلُمَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَصْلُنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ
أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ⑪

گفت موسی ای پروردگار من بیامرزمرا
و برادر مرا و داخل کن مارا در بخشایش
خود و توبه بخشاینده ترین بخشایندگانی
(۱۵۱) .

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْوُجُلَ سَيِّئًا هُمْ غَضِبُوا مِنْ رَبِّهِمْ وَذَلُّوا
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ⑫

هر آینه کسانی که معبود گرفتند گوساله را
خواهد رسید باین جماعت خشمی از
پروردگار ایشان و رسوائی در حیات دنیا
و هم چنین جزای دهیم افترا کنندگان را
(۱۵۲) .

وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا
إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ⑬

و هر آینه کسانی که گناه ها کردند باز توبه
نمودند بعد از آن گناهان و ایمان آوردند
البته پروردگار توبه از توبه آمرزنده
مهربان ست (۱۵۳) .

وَلَقَدْ أَسَكَّتْ عَنْ مُوسَى الْغَضَبَ أَخَذَ الْوَاحِشَ فِي كُفْرِهِمَا
هُدًى وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ هُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَهْتَبُونَ ⑭

و چون ساکن شد خشم از خاطر موسی
گرفت الواح را و در مکتوب وی هدایت
بود و بخشایش آنان را که ایشان از
پروردگار خود می ترسند (۱۵۴) .

وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا رِئَاسَةً فَلَمَّا اخَذَهُمُ
الرَّحْمَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلِ دِيَارِي أَنَا أَلَمَلَكُنَا

و اختیار کرد موسی از قوم خود هفتاد کس
برای میعاد ما^(۱) پس و تئیکه گرفت ایشان

(۱) یعنی تا عذر گویند از عبادت گوساله و این جماعت اگر چه عبادت نکرده بودند =

بِمَا فَعَلَ الشُّعْرَاءُ وَمَا إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ تَقُولُ بِمَا مِنْ
كُتُبٍ وَنَهْدِي مَنْ كَتَبَتْ أَنْتَ وَلَيْلَانَا فَأَغْوَيْنَا وَارْحَمْنَا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَفِيرِينَ ﴿٥٠﴾

وَأَكْتُبُ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا
هَذَا نَكَالُكَ قَالَ عَذَابٌ أُصِيبَ بِهِ مَنْ أَشَاءَ وَرَحْمَةٌ
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ مَنَّا كُتُبُهَا الَّذِينَ يَكْفُرُونَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

الَّذِينَ يَكْفُرُونَ الرَّسُولَ الْكَافِي الْأَمِّيَّ الَّذِي
يَجِدُونَكَ مَكْتُوبًا عِنْدَ هُودٍ الثَّوْرَةِ وَالْإِنجِيلِ
بِأَمْرِهِمْ بِالْعُرْفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ

رازلزه گفت موسی ای پروردگار من
اگر می خواستی پیش ازین ایشان را
و مرا هلاک می کردی^(۱) آیا هلاک می کنی
مارا بجزای آنچه کردند بی خردان از قوم
مانیست این حادثه مگرامتحان تو گمراه
می کنی بآن هرکراخواهی و راه می
نمائی بآن هرکراخواهی تو کارساز مائی
پس بیامرز مارا و مهربانی کن بر ما
و تو بهترین آمرزندگان^(۱۵۵) .

و بنویس (یعنی مقدر کن) برای ما درین
دنیا نیکی و در آخرت نیز نیکی هر آینه ما
رجوع کردیم بسوی تو گفت خدا عذاب
من می رسانمش بهره خواهم و مهربانی
من احاطه کرده است هر چیز را پس
خواهم نوشت (رحمت کامله خود را)^(۲)
برای کسانی که پرهیزگاری میکنند و زکوة
میدهند و کسانی که ایشان بآیات مامعتقد
می شوند^(۳) (۱۵۶) .

(خواهم نوشت رحمت اخرویه) برای
آنانکه پیروی می کنند آن پیغامبر را که نبی
امی است آنکه می یابند نعت او نوشته
نزدیک خویش در تورات و انجیل می

= بر عبادت کنندگان انکار هم نکردند پس خدای تعالی هلاک ساخت والله اعلم .

(۱) یعنی اگر در بنی اسرائیل هلاک می شدند تهمت قتل بر موسی نه نهادندی
والله اعلم .

(۲) یعنی در آخرت .

(۳) یعنی فساکتبها آنست که در آخر زمان رحمت خاص باشد بمتابعان نبی امی
والله اعلم .

لَهُمُ الْعَذَابُ وَبِئْسَ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ
إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَاَلْزَمْنَاهُمْ
أَمْنًا بِأَيْمَانِهِمْ وَعَقْرًا وَكَانَتْ نُفُوسُهُمْ فِي الْغُرُوبِ
الَّتِي نَزَّلْنَا مَعَهُ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ ۖ

فرماید ایشان را بکارپسندیده و منع می
کند ایشان را از ناپسندیده و حلال می
سازد برای ایشان پاکیزه هارا و حرام می
کند برایشان ناپاکیزه هارا و ساقط می
کند از ایشان بار گران ایشان را و آن مشقت
هارا که بود برایشان پس آنانکه ایمان
آوردند با او و تعظیم کردند او را و یاری
دادند او را و پیروی کردند نوری را که
همسراه وی نازل کرده شده است
ایشان در ستگاران^(۱) (۱۵۷).

قُلْ يَٰ أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا
يَا كَذِبُ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي
وَيُمِيتُ فَأَمْسُوا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْكُفْرَ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوا أَمْرًا مُّتَّفِقًا ۚ

بگو ای مردمان هر آینه من پیغامبر خدایم
بسوی شما همه یکجا، آن خدا اوراست
پادشاهی آسمان ها و زمین نیست هیچ
معبود برحق مگر او زنده می کند و می
میراند پس ایمان آرید به خدا و به پیغامبر
او که نبی امی است آنکه تصدیق می
نماید خدا را و سخنان او را و پیروی کنید
او را تا بآورد که شما راه یاب شوید (۱۵۸).

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَىٰ أُمَّةٍ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
يَعْتَدُونَ ۝

و از قوم موسیٰ گروهی هست که دلالت
می کنند مردمان را بر راه راست و پرستی
حکم می کنند (۱۵۹).

وَقَطَّعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ
مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَاتَّخَذَتْ مِنْهُ سَبْعَ عَشْرَةَ سُلُوكًا مَّا تَلَوَّكُم مِّنْهُ

و متفرق ساختیم بنی اسرائیل را به دوازده
قسم قبیله قبیله گروه گروه و وحی
فرستادیم بسوی موسیٰ وقتی که آب

(۱) مترجم گوید بشارت دادن خدای تعالی حضرت موسیٰ را و به امت مرحومه اول
دلیل است بر نبوت آنحضرت و لهذا می فرماید واللہ اعلم .

فَشَرَبْنَاهُمْ ذُقْلًا لَّنَا عَلَيْهِمُ الْقَنَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ
الْمَنَ وَالسَّلْوَى كُلًّا مِّنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَمَا ظَنُّونَا وَلَكِن كَانُوا أَكْفَهَهُمْ يَخْلَبُونَ ﴿١٥﴾

وَأَقْبَلَ لَهُمُ اسْكُوتَاهُمَا الْقَرْيَةَ وَكَلُّوا مِنْهَا
حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
لَّغَيْرِ لَكُمْ خَبِيرَاتٍ لَّكُمْ سَاوِيَاتُ الْخَيْسَرِينَ ﴿١٦﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ كَلَّمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ
لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا
كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٧﴾

وَمِنْهُمْ مَّنْ مِنَ الْقَرْيَةِ الْغَيِّ كَانَتْ حَاضِرَةً
الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ
يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَاعًا وَيَوْمَ لَا فَتِيهُونَ إِلَّا تَأْتِيهِمْ
كَذَٰلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٨﴾

خواستند از وی قوم وی که بزنی بعضای
خود سنگ را پس روان شد از آن سنگ
دوازده چشمه بدانست هر گروهی آب
خور خود را و سایبان ساختیم برایشان
ابرا و نازل کردیم برایشان من و سلوی
راگفتیم بخورید از پاکیزه های آنچه روزی
داده ایم شما را و ایشان برماستم نکردند
ولیکن بر خویشتن ستم می کردند (۱۶۰).

و یادکن چون گفته شد ایشان را که ساکن
شوید درین دیه و بخورید ازین دیه
هرجا که خواسته باشید و بگوئید حطه
و داخل شوید به دروازه سجده کنان
تا بیامرزیم برای شما گناهان شما را زیاده
خواهیم داد نکوکاران را (۱۶۱).

پس بدل کردند ستمگران از بنی اسرائیل
سخنی غیر آنچه فرموده شد ایشان را پس
فرستادیم برایشان عقوبتی از آسمان بسبب
آنکه ستم می کردند (۱۶۲).

و سوال کن (یا محمد) یهود را از حال دیهی
که بود ساکن بر لب دریا چون از حد می
گذشتند در روز شنبه و قتی که می آمد ماهیان
به ایشان ظاهر شده روزیکه ایشان به
تعظیم شنبه مشغول می شدند و روزیکه
تعظیم شنبه نمی کردند نمی آمدند ایشان
را همچنین آزمودیم ایشان را بسبب آنکه
فسق میکردند (۱) (۱۶۳).

(۱) مترجم گوید اهل دیه سه قسم بودند قسمی شکار میکردند و قسمی از آن می می

وَرَأَتْ أَهْلَهُ مُتَعَطِّلِينَ قَوْمًا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُكَذِّبُونَ
مُكَذِّبِيهِمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعَذَرَةَ رَبِّكَ إِلَى رَبِّكَمْ وَلَعَلَّكُمْ
يَتَّقُونَ ﴿١٦٤﴾

قُلْنَا لَكُمْ أَمْرًا نَكْرًا وَإِنَّ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ عَنْ الشَّوْءِ
وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَدَابِ رَبِّكَ بَيِّنَاتٍ لِّمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿١٦٥﴾

قُلْنَا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كَلُوبُوا
فَرَدَّاهُمْ فِي سَبِيلٍ ﴿١٦٦﴾

وَرَأَى ثَالِثُ رَجُلٍ لَّيْبَعَثَ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْبَيْعَةِ مَنْ
يَكُونُ لَهُمْ سَوْءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَأَنَّ
لَعَنَؤُهُمْ فِي الْحَبْلِ ﴿١٦٧﴾

وَقَطَعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَمْثًا لِّمَنَّهُمُ الضَّالُّونَ وَمِنْهُمْ مَّنْ
ذَكَرَ وَأَبْلَوْهُمُ بِالسَّيِّئَاتِ اللَّاتِيَّاتِ لَعَنَهُمُ رَجُوعُونَ ﴿١٦٨﴾

و یادکن چون گفت گروهی از اهل آن دیه^(۱) چراپند میدید گروهی را که خدای تعالی هلاک خواهد کرد ایشان را یا عذاب خواهد کرد ایشان را عذاب سخت گفتند تا مارا عذوبی باشد نزدیک پروردگار شما و تا باشد که ایشان پرهیزکاری کنند (۱۶۴).

پس وقتی که فراموش کردند آنچه بآن پند داده شد ایشانرا نجات دادیم کسانی را که منع میکردند از کار بد و گرفتار کردیم ستمگران را به عذاب سخت به سبب آنکه فاسق بودند (۱۶۵).

پس چون تکبر کردند از ترک آنچه منع کرده شد ایشان را از آن گفتیم ایشانرا شوید بوزینگان خوار شده (۱۶۶).

و یادکن چون آگاه گردانید پروردگار تو^(۲) که البته بفرستد برایشان تا روز قیامت کسی را که برساند بایشان عقوبت سخت هرآینه پروردگار تو زود عقوبت کننده است و هرآینه او آمرزنده مهربان است^(۳) (۱۶۷).

و پراکنده کردیم بنی اسرائیل را در زمین گروه گروه بعضی از ایشان شائسته کارانند و بعضی از ایشان سوای اینند و امتحان

کردند و قسمی نه شکاری کردند و نه از آن منع میکردند والله اعلم .

(۱) یعنی قسم ثالث نبی کنندگان را والله اعلم .

(۲) یعنی بنی اسرائیل را .

(۳) بعد ازین هیچ پادشاهی در بنی اسرائیل پیدانشده، همیشه لگدکوب پادشاهان

اسلام و نصاری و مجوس می بودند والله اعلم .

کردیم ایشانرا به نعمت ها و مشقت ها
تابا کردند یعنی بسوی راه راست (۱۶۸).

پس از پی درآمدند بعد از ایشان جانشینان
بد که وارث تورات شدند^(۱) اختیار می
کنند متاع این عالم خسیس را و می گویند
آمرزیده خواهد شد برای ما و اگر بیاید
متاعی مانند آن البته بگیرند آن را^(۲) آیا
گرفته نه شده است برایشان آن عهد که در
تورات است که نگویند برخدا مگر سخن
راست و خوانده اند آنچه در تورات است
و سرای آحوت بهتر است پرهیزگاران را
آیا نمی فهمید (۱۶۹).

و آنکه تمسک می کنند به کتاب
و برپاداشتند نماز را هر آینه ماضع نمی
سازیم مزداین نکوکاران را (۱۷۰).

و یادکن چون برداشتیم کوه را بالای
ایشان گویاوی سائبان است و گمان کردند
که آن کوه خواهد افتاد برایشان گفتیم
بگیرید آنچه دادیم شمارا بجد تمام و یاد کنید
آنچه دروست تابو که شما در پناه باشید
از عذاب (۱۷۱).

و یادکن چون گرفت پروردگار توابنی آدم
از پشت ایشان اولاد ایشان را^(۳) و گواه

فَخَلَقَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفًا وَرَوَّاهُ الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ
هَذَا الدُّنْيَا وَيَقُولُونَ سَيُفْقَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلَهُ
يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى
أَنفُسِهِمْ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَلَكِنَّ الْغَافِلِينَ
يَتَّبِعُونَ أَفْهَامَهُمْ ۝

وَالَّذِينَ يَمْسِكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنْ كُنْهُمْ
أَجْرًا مُصْلِحِينَ ۝

وَلَا تَحْزَنْ أَلْجِبِلُّ لَكُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا
مِمَّا آتَيْنَاكُمْ يَفْقَهُوا وَادْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ

(۱) یعنی احبار بنی اسرائیل .

(۲) یعنی مصرانند بر اخذ آن و غیر نادم اند از آن و توبه مصر غیر نادم صحیح نیست
والله اعلم .

(۳) یعنی روز میثاق از آدم اولاد او را پیدا کرد از ایشان اولاد ایشانرا به ترتیبی که =

ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسَتْ
بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْبَاقِلُونَ
الْيَوْمَ إِذْ كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿١٧٢﴾

گردانید ایشان را بر ذات ایشان گفت آیاتیستم
پروردگار شما گفتند آری هستی گواه
شدیم، این شاهد گرفتن برای احتراز از آن
است که بگوئید روز قیامت هرائینه ما بی
خبر بودیم ازین توحید (۱۷۲) .

أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ
بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾

یا بگوئید که بجز این نیست که شرك آورده
بودند پدران ما پیش از ما و مانسلی بودیم
آمده بعد از ایشان^(۱) آیا هلاک می کنی ما را
به عقوبت آنچه بدکاران کردند (۱۷۳) .
و هم چنین بیان می کنیم نشانه ها و تاباز
کردند (۱۷۴) .

وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْأَيَّاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٧٤﴾

وَإِذْ عَلَّمْنَا نَبِيَّ آلِ إِبْرَاهِيمَ الْأَيْمَنَةَ أَنِ اقْنُتْ بِهَا
فَاتَّبَعَهَا الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْعَوِينَ ﴿١٧٥﴾

و بخوان برایشان خبر کسی که داده بودیم
اورا علم آیات خود پس بیرون رفت
از علم آن آیات^(۲) پس در پی او شد
شیطان پس گشت از گمراهان^(۳) (۱۷۵) .

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَئِنَّكَ أَخْلَدْتَ إِلَى الْأَرْضِ وَآبَعْتَ
بِمَا كُنْتَ تَكْتُمُ كَإِنْ كُنْتَ تُعْمِلُ عَلَيْهِ يَلَهْتُمْ
أَوْ تَشْرِكُ يَلَهْتُمْ ذَلِكَ مِثْلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا

و اگر می خواستیم برداشتمی اورا^(۴) به
سبب این آیات ولیکن میل کرد بسوی
پستی و پیروی خواهش خود کرد پس
صفت او مانند صفت سگ است اگر
مشقت اندازی بروی^(۵) زبان از دهن

= در خارج متحقق شد والله اعلم .

(۱) یعنی پس تقلید ایشان کردیم .

(۲) یعنی تابع شهوات نفس شد و تابع شهوات نفس را عالم نه توان گفت .

(۳) یعنی بلعم با عور که کتب الهی خوانده بود بعد از آن باغرای زن خود ایدای
حضرت موسی علیه السلام قصد کرد و ملعون شد والله اعلم .

(۴) یعنی منزلت اورا .

(۵) یعنی بزدن و دوانیدن .

بِأَيِّتِنَا فَأَقْصُصْ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٥﴾

سَاءَ مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَانفُسُهُمْ كَانُوا
يَظْلِمُونَ ﴿٥٦﴾

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِىٌّ وَمَنْ يُضِلِّمْ فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٧﴾

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَيْدًا مِنَ الْبَرِّ وَالْإِنسِ إِنَّهُمْ قُلُوبٌ لَا
يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ
لَّا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَالْإِغْصَارِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ
أَوْ كَلِمَ الْفِيلِ ﴿٥٨﴾

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ كَمَا دُعُوهُ بِهَا وَذُرُّوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ
فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٩﴾

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿٦٠﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ

بیرون افکند و اگر بگذاری اورانیز بیرون
افکند این صفت گروهیست که دروغ
شمردند آیات ما را پس بخوان برایشان
این پندهارا تا ایشان تأمل کنند (۱۷۶) .

باعتبار صفت بدانند این قوم که دروغ
شمردند آیات ما را و برخویشتن ستم می
کردند (۱۷۷) .

هر که را خدا راه نمایدش پس همانست راه
یابنده و هر که گمراه سازدش پس آن
جماعت ایشانند زیان کاران (۱۷۸) .

وهر آینه بیافریدیم برای دوزخ بسیاری
از جنیان و آدمیان، ایشانرا دلهاست که
نمی فهمند بآن وایشان را چشم هاست
که نمی بینند بآن وایشان را گوشها است
که نمی شنوند بآن ایشان مانند چهارپایان
اند بلکه ایشان گمراه تراند، ایشانند بی
خبران (۱۷۹) .

و خدا راست نام های نیک پس بخواهید
اورا بآن نام ها و بگذارید آنها را که کجروی
می کنند در نام های خدا^(۱) داده خواهد
شد مرایشان را جزای آنچه میکردند
(۱۸۰) .

و از آن جماعت که پیدا کرده ایم گروهی
هست که دلالت می کنند بدین حق و بآن
دین حق عدل می کنند (۱۸۱) .

و کسانی که دروغ پنداشتند آیات ما را پایه

(۱) یعنی ابوالمسیح و ابو الملائکه می گفتند .

لَا يَتْلُونَ ۝

پایه بکشیم ایشان را (تاعل هلاك) از آنجا که ندانند (۱۸۲) .

وَأَمَّا لَهُمْ أَنْ يَرَوْا بَيِّنَاتٍ ۝

و مهلت دهم ایشان را، هر آئینه تدبیر من محکم است (۱۸۳) .

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا يَصَّادِقُ الَّذِينَ هَدَىٰ إِنَّمَا يَنْتَظِرُ

آیاتامل نه کردند که نیست این هم نشین ایشانرا هیچ دیوانگی، نیست اومگر بربیم کننده آشکارا (۱۸۴) .

مُتَّبِعِينَ ۝

أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَكْذُوبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِن

آیا نظر نکردند به پادشاهی خدا در آسمان ها و زمین و در آنچه خدا پیدا کرده است از هر چیز و آیا نظر نه کردند در آن که شاید نزدیک شده باشد اجل ایشان پس بکدام سخن بعد قرآن ایمان خواهند آورد (۱۸۵) .

شَيْءٍ وَإِنْ عَلَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ إِلَهُمْ ذِيُ الْحَرِّ ۝

بَعْدَ أَنْ يُولَیْهِمْ ۝

هر که گمراه سازدش خدا پس هیچ راه نماینده نیست او را و می گذارد ایشان را خدا در گمراهی خویش سرگردان شده (۱۸۶) .

مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ ۝ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ

يَعْمَهُونَ ۝

سوال می کنند ترا از قیامت که کی باشد استقرار او بگو جز این نیست که علم قیامت نزدیک پروردگار من است پدید نیارد او را در وقت اومگر خدا، گران شده است^(۱) در آسمانها و زمین نیاید به شمامگر ناکهسان سوال می کنند ترا از قیامت گویا تو کاوش کننده ای از آن^(۲) بگو جز این نیست که دانش او نزدیک

يَتْلُونَكَ عَنِ الشَّعْرِ وَإِنْ مَوْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عَلَّمَهَا عِنْدَ

رَبِّهِ لَا يَجْعَلُهَا الْوَقْتُ إِلَّا هُوَ مَقْلَتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكَ

الْأَبْعَدُ يَسْأَلُونَكَ كَذَلِكَ خُفِّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عَلَّمَهَا جِنْدُ اللَّهِ

وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۝

(۱) یعنی مشکل شده است دانستن قیامت .

(۲) یعنی عالمی بآن .

خداست ولیکن بسیاری از مردمان نمی دانند (۱۸۷).

بگو نمی توانم برای خود نفع رسانیدن و نه ضرر کردن مگر آنچه خدا خواسته است و اگر من دانستمی علم غیب را هر آینه بسپارجم کردمی از جنس منفعت و نه رسیدی بمن هیچ سختی، نیستم من مگر بیم کننده مژده دهنده برای گروهی که ایمان دارند (۱۸۸).

اوست آنکه پیدا کرد شمارا از يك شخص و پیدا کرد از آن يك شخص زنش را تا آرام گیرد باوی^(۱) پس چون جماع کرد مردی با زن خود بار گرفت باری سبك پس آمدورفت کرد بان بار سبك بعد از آن چون زن گران بار شد هر دو دعا کردند بجناب پروردگار خویش که اگر فرزندی شائسته به دهی ما را باشیم از شکر کنندگان (۱۸۹).

پس چون داد خدای تعالی ایشان را فرزندی شائسته مقرر کردند برای او شریکان در آنچه داده بود بایشان پس بلند قدر است خدا از آنچه شريك مقرر میکنند^(۲) (۱۹۰).

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَا سْتَكْبَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ⑤

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَبَلٌ مُنْقَلَبٌ رَبَّهِمْ قَالَتْ أَإِنِّي آتَتْكَ دَعْوَى اللَّهِ وَرَبُّهُمَا إِلَهٌ ائْتِمَتَا صَالِحًا فَاتَّبَعْتَ مِنَ الشُّرَكِيِّ ⑥

قَالَتَا أَتَاهَا صَالِحًا جَمَلًا لَهُ شُرَكَاءُ فِيمَا اتَّهَمَا فَعَمَلِ اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ⑦

- (۱) "فلما تغشها" کلام علیحده است یعنی خدای تعالی آدم و حوا را پیدا کرد و از ایشان نسل بسیار پیدا آورد بعد از آن تفصیل انتشار نسل می فرماید.
- (۲) مترجم گوید این تصویر است حال آدمی را که نزدیک ثقل حل نیت اخلاص درست کند و چون فرزند بوجود آید آن را فراموش سازد و در تسمیه اشراک کند منطبق بر حال حوا چنانکه در حدیث صحیح آمده که حوا حامله شد شیطان بدش=

أَيُّرْكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١١﴾

آیا این مشرکان شریک مقرر می کنند چیزی را که هیچ نمی آفریند و خود این شریکان آفریده می شوند (۱۹۱) .

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٢﴾

و نمی توانند برای پرستندگان خود یاری دادن و نه خود را یاری می دهند (۱۹۲) .

وَأَن تَنصُرُوا إِلَى الْهُدَىٰ لَا يُغْنِي عَنْكُمْ سِوَاءُ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْتُكُمْ أَمْ أَن تَصَاحُتُونَ ﴿١٣﴾

و اگر بخوانید بدان را بسوی راه هدایت پیروی نکنند شما را^(۱) برابر است بر شما آنکه دعوت کنید ایشان را یا خاموش باشید ای مشرکان (۱۹۳) .

إِنَّ الدِّينَ تَدْعُونِ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادُ أَمْثَلُكُمْ قَادُوعُهُمْ فَلَيْسَتْ جَبُورًا لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤﴾

هر آینه کسانی که عبادت می کنید ایشان را بجز خدا بند گانند مانند شما پس بخوانید ایشان را و باید که قبول کنند دعای شما را اگر راست گویید (۱۹۴) .

أَلَمْ أَرْجُلُ يَنْتَشِرُونَ بِهَا أَمْ لَمْ يُبَيِّنْ بَشَرُونَ بِهَا أَمْ لَمْ أَهَيِّئْ بُيُوتَهُنَّ بِهَا أَمْ لَمْ أَجْعَلْ لَّيْسَمُونَ بِهَا قُلُوبًا أَدْعُوا شُرَكَاءَ كُفْرًا كَيْدُ دُونِ فَلَا تُنظَرُونَ ﴿١٥﴾

آیا بتان را پاهاست که راه می روند بآن آیا ایشان را دست هاست که تناول میکنند بآن آیا ایشان را چشم ها است که می بینند بآن آیا ایشان را گوشهاست که می شنوند بآن بگوای مشرکان بخوانید شریکان خود را بعد از آن تدبیر کنید در حق من و مهلت دهید مرا (۱۹۵) .

إِنَّ دَلِيلَ اللَّهِ الَّذِي نُزِّلَ الْكِتَابُ وَهُوَ يَتَوَكَّلُ الصَّالِحِينَ ﴿١٦﴾

هر آینه کار ساز من خداست آنکه فرود آورد کتاب را و او کار سازی می

= وسواس انداخت و چون لرزند متولد شدن نام او عبدالحارث مقرر کرد و چون وجود جمیع قیود در امثال این مواضع ضرور نیست آدم از لوث شرك مبرا باشد و این آیت عصمت او را مصادمت نکند کذا الفهمت و ازینجا دانسته شد که شرك در تسمیه نوعیست از شرك چنانکه اهل زبان ما غلام فلان و عبد فلان نام می نهند .
(۱) یعنی اگر بگوئید بخورید یا پاشا میدهیج کار نکنند .

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ كَقَوْلِهِمْ
أَنفُسُهُمْ يَدْعُونَ ﴿٩﴾

وَأَن تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَمْنَعُوا وَتَرَاهُمْ يُنْظَرُونَ إِلَيْكَ
وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٠﴾

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١١﴾

وَمَا يَنْفَعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ تَزُورُ فَاسْتَعِذْ يَا تِلْكَاتِ
سَبِّحْ عَلَيْهِ ﴿١٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا أَمْثَلَهُمْ طَبَقًا مِنَ الشَّيْطَانِ تَدَّكَّرُوا
فَإِذَا هُمْ مُبْجِرُونَ ﴿١٣﴾

وَإِخْوَانُهُمْ يَبْتَغُونَ فِي النَّارِ لَمَّا لَا يُلْقِيهِمُ اللَّهُ ﴿١٤﴾

وَإِذَا الْمَوْتَاءُ بِهِمْ بِأَيِّ قَالُوا أَلَمْ نَجْعَلْهَا قُلُوبًا لِّمَا أَكْبَرُ
مَّا يُؤْتَىٰ إِلَىٰ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَافُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهَدَىٰ
رَحْمَةً لِّلْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿١٥﴾

کند نیکوکاران را (۱۹۶) .

و آنانکه می خوانید ایشان را بجز خدا نمی
توانند یاری دادن شمارا و نه خود را یاری
می دهند (۱۹۷) .

و اگر دعوت کنید ایشان را بسوی راه
هدایت نه شنوند سخن شمارا و ای بیننده
می بینی بتان را که می نگرند بسوی
تو و حال آنکه ایشان هیچ نمی بینند
(۱۹۸) .

لازم گیر دیگر را و بفرمایکار پسندیده
و اعراض کن از نادانان (۱۹۹) .

و اگر باز دارد ترا و سوسه باز دارند
از جانب شیطان آمده پس پناه طلب کن
از خدا هر آئینه او شنوا دانا است (۲۰۰) .

هر آئینه متقیان چون برسد ایشان را
و سوسه از شیطان یادمی کند خدا را پس
ناگهان ایشان بینامی شوند (۲۰۱) .

و برادران کافران^(۱) می گشتند ایشان را در
گمراهی سپس باز نمی ایستند (۲۰۲) .

و چون نمی آری نزدیک ایشان آیتی می
گویند چرا از طرف خود اختیار نکردی او را
بگو جز این نیست که پیروی می کنم بآنچه
فرود آورده شده است بسوی من از
پروردگار من این قرآن نشانه ها است
آمده از پروردگار شما و هدایت و بخشایش

(۱) یعنی قرینان ایشان از شیاطین و الله اعلم .

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٣﴾

وَإِذْ لَوْزَخْنَا فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيبَةً وَقَدَرًا
الْجَهْرِمِ مِنَ الْقَوْلِ بِأَلْفُدُّوْا وَالْأَصْلَ وَلَا تَكُنْ
مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْخَرُونَ مِنْ عِبَادَتِهِ
وَيَسْخَرُونَ لَهُ وَيَسْجُدُونَ ﴿٢٠٥﴾

است مرقوم مومنان را (۲۰۳) .
وچون خوانده شود قرآن پس گوش نهید
بسوی آن و خاموش باشید تا مهربانی کرده
شود بر شما (۲۰۴) .

و یاد کن پروردگار خود را در ضمیر خود
بزاری و ترسکاری و یاد کن پروردگار
خود را به کلام پست تر از بلند آوازی
بامداد و شبانگاه و مباحث از غافلان (۲۰۵) .

هر آینه کسانی که نزدیک پروردگار تواند (۱)
سر کشی نمی کنند از عبادت او و بیپاکی
یاد میکنند او را و بتخصیص او را سجده می
کنند (۲۰۶) .

سوره انفال مدنی است و آن هفتاد و

پنج آیه و ده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢٠٦﴾

يَسْلُوكُنَّ مِنَ الْأَنْفَالِ قُلُ الْأَنْفَالِ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا

بنام خدای بخشاینده مهربان .
می پرسند ترا از غنیمت ها (۲) بگو غنیمت

(۱) یعنی ملاء اعلی .

(۲) سوره انفال در قصه بدر فرود آمده است در آیات این سوره اشارت بوقائع این
غزوه واقع شده از آن جمله آنست که مسلمانان در غنیمت مباحثه میکردند آنانکه
غارت کرده بودند خواستند که تنها بر آن متصرف شوند دیگران خواستند که علی
السویه قسمت شود خدای تعالی نازل ساخت که متصرف و مختار در غنائم خدا
و رسول اوست و دیگری را درین باب دخل نیست آنچه اهل جاهلیت می کردند
از استیثار غارت کننده به غنیمت باطل است بعد از آن حکم فرمود که غنیمت
را پنج قسم باید کرد چهار قسم در میان غنائمان قسمت کنند و یکی در بیت المال
نگاهداشته به تصرف آن رسانند و این تصرف حق است و عطای اوست بغیر دخل
غارت کنندگان پس آیه " قل الانفال لله والرسول " محکم است غیر منسوخ .

اللَّهُ وَأَصْلُهُوَ أَذَاتُ بَيْدِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ①

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ②

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ③

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَعِزَّةٌ مِّنْ رَبِّهِمْ كَثِيرَةٌ ④

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِن بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَاذِبُونَ ⑤

يُبَادِلُونَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا بَيَّنَّ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْهَوَىٰ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ⑥

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ

ها خدا و رسول راست^(۱) پس به ترسید از خدا و به صلاح آرید صحبتی را که میان شما است و فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را اگر مسلمان هستید (۱) .

جز این نیست که مومنان آنانند که چون یاد کرده شود خدا بترسد دل‌های ایشان و چون خوانده شود برایشان آیات خدا زیاده سازند آن آیات ایمان ایشان را و بر پروردگار خویش توکل میکنند (۲) .

آنانکه برپای می دارند نماز را و از آنچه روزی داده ایم ایشانرا خرج میکنند (۳) .

این جماعت ایشانند مومنان به تحقیق ایشان را است مرتبه هائزدیک پروردگار ایشان و آمرزش و روزی نیک (۴) .

چنانکه بیرون آورد ترا پروردگار توا از خانه تو به تدبیر درست و هر آینه گروهی از مسلمانان ناخوشنود بودند^(۲) (۵) .

خصوصیت میکردند با تو در سخن راست بعد از آنکه ظاهر شد گویا رانده می شوند بسوی مرگ و ایشان در آن می نگرند (۶) .

و (یاد کن نعمت الهی را) آن گاه که خدایکی از دو گروه را وعده شمامی داد که وی شمارا باشد و دوست میداشتید

(۱) یعنی متصرف در غنائم ایشانند و کسی دیگر را اختیار نیست والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی کار در قسمت بروفق حکم خداست نه موافق آرزوی نفوس چنانکه بیرون آوردن تو به تدبیر درست بود نزدیک خدا برخلاف اراده قوم والله اعلم .

وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَيِّطَ الْحَقَّ بِكُلِّ شَيْءٍ وَيَقْطَعَ دَابِرَ
الْكَافِرِينَ ۝

که چیزی غیر از جنگ شمارا بود و می
خواست خدا که ثابت کند دین حق را به
فرمان های خویش و ببرد بنیاد کافران را
(۷).

لِيُخَيِّطَ الْحَقَّ وَيُجِلَّ الْبَاطِلَ ذَلِكُمْ فَاسْتَعَابَ لَكُمْ أَنْ تُبَدِّلُوا دِينَكُمْ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا ۝

می خواست ثابت کند دین حق را و
برطرف کند دین باطل را اگر چه
ناخوشنود باشند گناهکاران (۸).

إِذْ تَسْتَفِيتُونَ رَسُولَكُمْ فَأَسْتَعَابَ لَكُمْ أَنْ تُبَدِّلُوا دِينَكُمْ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا ۝

آنگاه که فریادمی کردید در جناب
پروردگار خویش پس قبول کرد دعای
شمارا که من مددکننده شما هزار کس
از فرشتگان از پس ایشان جماعت دیگر را
آورده (۹).

وَمَا جَعَلَ اللَّهُ إِلَّا بُرْهَانًا لَكُمْ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النُّصْرَ إِلَّا
مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

و نساخت خدا این مدد را مگر برای مژده
و تأ آرام گیرد بآن دل های شما نیست
فتح مگر از نزدیک خدا هر آینه خدا غالب
با حکمت است (۱۰).

إِذْ يُغِيثُكُمُ الثَّغَاسُ أَمْنَةً مِنْهُمْ وَيُنْزِلُ عَلَيْكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَكُمْ بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ
الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ۝

آنگاه که می پوشید شمارا به خواب سبک
بجهت ایمنی از نزدیک خود و فرود می
آورد بر شما از آسمان آب باران تا پاک کند
شمارا بآن و ببرد از شما آلودگی شیطان
و تابه بندد بر دلهای شما یعنی ثابت دارد

- (۱) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که آنحضرت صلی الله علیه
وسلم در غزوه بدر برای غارت کردن کاروان قریش متوجه شد این خبر بکاروان
رسید راه ساحل اختیار نمودند خلاص شدند ابوجهل که بمدد ایشان بالشکر
گران از مکه بر آمده بود مقابل آنحضرت شد بعضی اصحاب میل بغارت کردن
و جمعی قصد کارزار لشکر نمودند و مرضی آنحضرت جنگ با لشکر بود .
(۲) یعنی یک هزار بودند بعد از آن سه هزار گشتند و بعد از آن پنج هزار شدند والله اعلم .

إذ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنْ مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا
سَأَلِقَىٰ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَأَضْرِبُوا فَوْقَ
الرُّعْنَاقِ وَأَضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ⑤

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ⑥

ذَٰلِكُمْ فَذُرُّهُ وَاعْلَمُوا أَنَّهُ لَكُمُ الْعَذَابُ النَّارُ ⑦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحًّا
فَلَا تُولُوا لَهُمُ الدِّبَارَ ⑧

وَمَنْ يُؤْلِهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبرُهُ إِلَّا مَنْ خَرَفَ أَلًا
أَوْ تَحَصَّنَ إِلَىٰ فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِقَضِيْبٍ مِنَ اللَّهِ
وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَيَبْسُ الْعَبْدُ ⑨

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتُمْ إِذْ رَمَيْتُمْ

دلها را و محکم کند بآن پاها را^(۱) (۱۱) .
آنگاه که وحی می فرستاد پروردگار
تو بسوی فرشتگان که من باشمام پس
استوار سازید مسلمانان را رعب خواهم
افکند در دلهای کافران پس بزنید ای
مسلمانان بالای گردن ها و بزنید از ایشان
هر طرف دست و پای را (۱۲) .

این بسبب آن ست که ایشان خلاف
کردند با خدا و رسول او و هر که خلاف
کند با خدا و رسول او پس خدا سخت
عقوبت است (۱۳) .

این را بچشید و بدانید که کافران راست
عذاب آتش (۱۴) .

ای مومنان چون بهم آئید با کافران انبوه
کرده پس مگردانید بسوی ایشان پشت
هارا (۱۵) .

و هر که بگرداند بسوی ایشان آن روز
پشت خود را مگر رجوع کنان برای جنگی
یا پناه جویان بسوی گروهی پس هر آینه باز
گشت بخشمی از خدا و جای او جهنم است
و بد جای است (۱۶) .

پس شما نه کشته اید این جماعت را
ولیکن خدا کشت ایشان را و تو (یا محمد)

(۱) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که روز بدر مسلمانان تشنه بودند و محدث بودند آب نداشتند و ازین جهت وسوسه شیطان به خاطر ایشان راه می یافت خدای تعالی باران فرستاد و خواب سبک را بر چشم ایشان مسلط کرد تا اضطراب دل ایشان برطرف شد .

وَلَكِنَّ اللَّهَ رَحِيمٌ وَلِيُبَيِّنَ لِلْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَرَكَاتٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥﴾

ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ﴿٦﴾

إِنْ تَسْتَفْتِهِمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ الْقُرْآنُ وَأَنْ تَقُولُوا قَوْلًا خَيْرٌ لَكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا لَعُدُّوا وَلَنْ تَغْنَى عَنْكُمْ فَبَشِّرْهُمْ بِشَيْءٍ أَكْثَرُ كَذِبًا وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَصَاهُ وَأَنْتُمْ كَسِبْتُمْ ﴿٨﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٩﴾

نیافکندی^(۱) و قتیکه افکندی ولیکن خدا افکند تا عطا کند مسلمانان را از نزدیک خویش عطای نیکو هر آئینه خدا شنو ادانا است^(۲) (۱۷) .

حال این ست و بدانید که خداست کننده است حیل کافران را (۱۸) .

ای کافران اگر طلب فتح می کردید پس آمد به شما فتح و اگر باز ایستید پس آن بهتر است شما را و اگر باز گردید (یعنی بنا فرمانی) باز گردیم^(۳) و دفع نکند از شما جماعت شما هیچ چیز اگر چه بسیار باشد .

و بدانید که خدا با مسلمانان است^(۴) (۱۹) ای مسلمانان فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را و روی مگردانید از وی و حال آنکه شما می شنوید (۲۰) .

و مشوید مانند کسانی که گفتند شنیدیم و ایشان نمی شنوند^(۵) (۲۱) .

(۱) یعنی مشت خاک را .

(۲) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که آن حضرت صلی الله علیه وسلم روز بدریک مشت سنگ ریزه بسوی کفار انداخت پس هیچکس از ایشان نه بود که چیزی از آن به چشمش داخل نشد و استقلال تازه به خاطر مسلمانان ظاهر شد و این تائید غیبی بود .

(۳) یعنی بجزا دادن .

(۴) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که ابو جهل روز غزوه بدر دعا کرد که بار خدایا هر که از میان این هردو گروه قاطع رحم است و دین باطل پیش گرفته است او را هلاک کن و به حقیقت متصف باین صفات ابو جهل و قوم او بودند .

(۵) یعنی مانند اهل کتاب که تورات خواندند و به زبان معترف شدند و بر آن عمل نکردند .

إِنْ شَاءَ الذَّوَابُ وَآبَ عِنْدَ اللَّهِ الضُّعْفُ إِلَيْكُمْ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرَّةِ وَكَلْبَةٍ وَأَنَّهُ إِلَهٌُ ثَعْلُوثُونَ ﴿٢٤﴾

وَأَعْلَوْا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

وَالذُّكُرُ وَالْإُنثَى قَلِيلٌ مُّسْتَضَعُونَ فِي الْأَرْضِ عَاقِفُونَ أَن يَغْفَلَ لَكُمُ النَّاسُ فَأَوْفُوا بِوَعْدِكُمْ بَيْنَكُمْ وَرِزْقِكُمْ وَنَ الْكَلِمَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾

هر آئینه بدترین جنندگان نزدیک خدا کرانندگنگانند آنانکه در نمی یابند (۲۲).
و اگر دانستی خدا در ایشان نیکوئی البته شنوای ایشان را^(۱) و اگر شنواییدی ایشان را حتماً روی میگردانیدند اعراض کنان (۲۳).

ای مسلمانان قبول کنید خواندن خدا و رسول را چون بخواند شمارا برای آنکه زنده سازد شمارا و بدانید که خدا حائل می شود در میان انسان و دل او^(۲) و بدانید که بسوی او برانگیخته خواهید شد (۲۴).

و به پرهیزید از فتنه که نه رسد بآنانکه ستم کردند از شما به تخصیص^(۳) و بدانید که هر آینه خدا سخت عقوبت کننده است^(۴) (۲۵).

و یاد کنید (ای مهاجران نعمت الهی را) آن وقت که شما اندک بودید ناتوان شمرده در زمین یعنی در مکه می ترسیدید از آنکه بربایند شمارا مردمان پس جای داد شمارا یعنی در مدینه و قوت داد شمارا به نصرت خود و روزی داد شمارا از چیزهای پاکیزه تا شود که سپاسداری کنید (۲۶).

(۱) یعنی لیکن ندانست .

(۲) یعنی عزیمت او نسخ می کند .

(۳) یعنی بلکه عام بود شامت او والله اعلم .

(۴) و آن فتنه ظهور عقوبت بدعت است یا تترك نهی منكرو والله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَكُونُوا
أَمْتًا لِّكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

ای مسلمانان خیانت مکنید با خدا و رسول
و خیانت مکنید امانت های يك دیگر را
در حالیکه شما میدانید (یعنی مفسد آثرا)
(٢٧) .

وَاعْلَمُوا أَنَّهَا آمَنَاتُكُمْ وَأُولَٰدُكُمْ فَبُذِّتُمْ أَفَ أَنْ اللَّهَ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

و بدانید که مال های شما و فرزندان شما
آزمایش است و آنکه خدا نزدیک اوست
مزد بزرگ (٢٨) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا انْشَقُّوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا
فَيُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

ای مسلمانان اگر بترسید از خدا
پیدا کند برای شما فتحی را و در گذارد
از شما گناهان شما را و پیاورد شما را و خدا
صاحب فضل بزرگ است (٢٩) .

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ
أَوْ يَخْرُجُوكَ وَيَكْذِبُونَ وَيَسْمُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ
خَبِيرُ الْمَكِيرِينَ ﴿٣٠﴾

و (یاد کن نعمت الهی) آنگاه که تدبیر بد
کردند در حق تو کافران تاجس کنند ترا یا
بکشند ترا یا جلا وطن کنند ترا و ایشان
تدبیر بد می کردند و خدا تدبیر می
کرد یعنی بایشان و خدا بهترین تدبیر
کنندگانست^(١) (٣٠) .

وَإِذْ أَتَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْنًا
لَّقَدْ آتَيْنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ إِلَّا أَصَٰطِيرُ
الْأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾

و چون خوانده شود برین جماعت آیات ما
گویند بشعشع شنیدیم اگر خواهیم بگوئیم
مانند این نیست این مگر افسانه پیشینان
(٣١) .

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِن كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ
فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حَجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوِ اثْقِنَا
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٢﴾

و آنگاه که گفتند بار خدا یا اگر هست این
قرآن راست از نزدیک تو پس ببار بر ما
سنگ را از آسمان یا ببار بر ما عذاب دردناک
را (٣٢) .

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ

و نیست خدا که عذاب کند ایشان را و تو
میان ایشان باشی و هرگز نیست

(١) تعریض است بأن قصه که کفار در مکه جمع شده این رای می زدند .

مَعْلَى بِهِمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَ إِنْ أَوْلِيَائِهِ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَافَؤُ تَصَدِيقَةٍ قَدْ قُتِلَ الْعَذَابُ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُفْقَهُمْ أَمْوَالُهمْ فَكُونُوا لَهُمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُخْرَجُونَ ﴿٣٦﴾

لِيَبَيِّنَ اللَّهُ الْخَبِيرَ مِنَ الْكَلْبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيرَ بَعْضَهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكَبَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٧﴾

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَدْتُهُمُ النِّعْمُ لَهُمْ مَذَاقٌ سَلَفَ

خدا عذاب کنندۀ ایشان و ایشان استغفار می کنند^(۱) (۳۳) .

و چیست مرایشان را که عذاب نکند ایشان را خدا حال آنکه ایشان باز میدارند یعنی مردمان را از مسجد الحرام و نیستند سزاوار آنجا، نیستند سزاوار در آنجا مگر متقیان ولیکن بیشترین ایشان نمی دانند (۳۴) .

و نیست^(۲) نماز ایشان نزدیک خانه کعبه بجز صغیر کردن و دستک زدن پس بچشیدای کافران عذاب را بسبب کافر شدن خود (۳۵) .

هر آینه کافران خرج می کنند اموال خود را تا بازدارند مردمان را از راه خدا پس زود باشد که خرج کنند آنرا باز باشد آن خرج کردن پشیمانی برایشان باز مغلوب شوند و کافران بسوی دوزخ رانده شوند (۳۶) .

تا جدا سازد خدای تعالی ناپاک را از پاک و بنهد ناپاک را بعضی آن را بر بعضی پس توده سازد آنهمه را یکجا پس در آردش در دوزخ این جماعت ایشانند زیان کاران^(۳) (۳۷) .

بگو کافران را اگر بازایستند آمرزیده

(۱) یعنی سنت خدا آنست که تا پیغامبر در میان قوم باشد عذاب عام نمی کند و همچنین تا آنکه ایشان استغفار کنند عذاب نمی آید .

(۲) یعنی بعد هجرت حضرت سید البشر از میان ایشان .

(۳) یعنی در اصل استحقاق عذاب دارند لیکن بودن پیغامبر در میان ایشان مانع بود و الحال مانع برخاست .

وَأَنْ يُعَوِّدُوا فَقَدْ مَقَّتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ②

شودایشان را آنچه گذشت و اگر عود کنند
پس هر آئینه گذشته است روش پیشینیان^(۱)
(۳۸).

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
فَلَا تَأْنِسُكُمْ ذُنُوبُ قَوْمٍ أَنَّمَا إِيَّاهُمُ النَّعْمَةُ ③

وکارزار کنید ای مسلمانان بایشان تا آنکه
نه باشد هیچ فتنه (یعنی غلبه کفر) و
باشد دین همه برای خدا پس اگر
بازایستند از شرك (یعنی مسلمان شوند)
هر آئینه خدا بآنچه میکنند بیناست (۳۹).

وَأَنْ تَوَلَّوْا كَمَا عَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاهُمْ نِعْمَ النَّوَلُ
وَنِعْمَ الْبَصِيرُ ④

و اگر رو بگردانند^(۲) پس بدانید که خدا
مددگار شما است نیک مددگار است وی
و نیک یاری دهنده است (۴۰).

وَأَعْلَمُوا أَنَّهُمْ غَنِيْمَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُصْمَهُ
لِذِي سَوَّلَ وَلِيَّ الْقُرْآنِ وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ
السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمِنْتُمْ بِاللَّهِ وَنَا انْزِلْنَا عَلَ عِبْدِي نَافِعُ
الْقُرْآنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْجَنَّةِ وَاللَّهُ عَلَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

و بدانید که آنچه غنیمت یافتید
از کافران از هر جنس پس پنجم حصه
اش خدا را است و پیغامبر را و خویشاوندان
را^(۳) و یتیمان و درویشان و مسافران را
اگر ایمان آورده اید بخدا و بآنچه
فرو فرستادیم بر بنده خویش روزی که
جدا شد حق از باطل روزیکه بهم آمدند دو
گروه^(۴) و خدا بر همه چیز تواناست^(۵)
(۴۱).

(۱) مترجم گوید و این تصویر است حال کسی را که می خواهد جزو کل چیزی را
باطل سازد و دفع کند .

(۲) یعنی از اسلام .

(۳) یعنی خویشاوندان پیغامبر را که بنی هاشم و بنی مطلب اند .

(۴) یعنی ایمان آوردند بآنکه برورید نصرت نازل فرمود .

(۵) مترجم گوید چهار خمس غنائمان را باید داد یک خمس در بیت المال نهاده بر پنج
حصه قسمت بایک دیگر علی اختلاف المذاهب والله اعلم .

إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدَّةِ الدِّينِ وَهُمْ بِالْعُدَّةِ الْقُصْوَى وَ
السَّرَكِبِ اسْقَلْ مِنْكُمْ دُلُوكُمْ وَاحِدًا ثُمَّ لَاحِظْنَاكُمْ فِي
الْمَيْعَدِ وَلَكِنْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ
مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ
وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٧﴾

إِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ فِي مَتَابِكُمْ قَلِيلًا وَلَوْ أَنَّهُمْ
كَثَرُوا لَفَسَدُوا وَلَنَنَازَعَنَّ فِي الْأَمْرِ وَلَئِنْ
لَمْ يَكُنْ آيَةُ الْفُتُورِ ﴿٦٨﴾

وَإِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ إِذَ التَّفَيُّتِ فِي آعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَقَلِيلُكُمْ
فِي آعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا وَإِلَّا اللَّهُ
سَرَّحُ الْأُمُورِ ﴿٦٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧٠﴾

اگر ایمان آوردید بآنچه فروفرستادیم
بربنده خود آنگاه که شما بکناره نزدیک
بودید و ایشان بکناره دورتر و کاروان پائین
تراز شما (یعنی بجانب دریا) و اگر
بایکدیگر وعده جنگ مقرر می کردید البته
اختلاف می نمودید در وعده لیکن جمع
کردن تا بانجام رسانند خداکاری را که کردنی
بود تا هلاک شود کسی که هلاک شده
است بعد قیام حجت و زنده ماند کسی
که زنده شده بعد قیام حجت و هر آئینه
خدا شنواداناست^(۱) (۴۲) .

آنگاه که بنمود خدا ایشان را به تودر
خواب تواند کی و اگر بنمودی بتو ایشان
را بسیار البته بزدلی میکردید و بایکدیگر
نزاع می نمودید در کار ولیکن خدا
سلامت داشت یعنی از بزدلی هر آئینه وی
دانااست بآنچه در سینه ها ست (۴۳) .

و آنگاه که به نمود به شما ایشان را چون
رو برو شدید در چشمهای شما اندکی
و کم نمود شمارا در چشمهای آنان
تا بانجام رسانند خدا کاری را که کردنی
بود و بسوی خدا باز گردانیده شوند کارها
(۴۴) .

ای مسلمانان چون رو برو شوید با گروهی
پس ثابت باشید و یاد کنید خدا را بسیار

(۱) مراد از هلاک اصرار بر کفر است و از حیات مسلمان شدن و این که ایمان آورده اید
بآنچه فروفرستادیم بربنده خود .

وَاَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَتَازَعُوا فَعُولًا وَتَذَقُّبَ
يَعْلَمُكُمْ وَاصِيرُكُمْ اِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿۴۵﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ
النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ يَمَّا
يَعْمَلُونَ يُحِيطُ ﴿۴۶﴾

وَاذَرْتُمْ لَهُمُ الشَّيْطَانَ اَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَغَالِبَ لَكُمْ
الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَاِنِ جَارَ لَكُمْ فُلْتَنَا تَرَأَوْتُمُ الْمُنَافِقِينَ
يَكْصِبُ كُلَّ عَصِيَّةٍ وَقَالَ اِنِّ بَرِّقَ فُلْتَكُمْ اِنِّ اَرَى تَالُوتَ تَرَوْنَ
اِنِّ اَخَاتُ اللَّهِ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۴۷﴾

اِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ
قَوْلُهُمْ ذِيْنَهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَاِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿۴۸﴾

بود که شما رستگار شوید (۴۵) .
و فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را
و بایکدیگر نزاع نکنید که درین صورت
بزدل شوید و برود دولت (و قوت) شما
و شکیبائی کنید هرآئینه خدا باشکیبایان
است (۴۶) .

و مباحثید مانند کسانی که بیرون آمدند از
خانه های خود از روی سرکشسی
و خودنمایی بمردمان و باز میدارند از راه
خدا و خدا بآنچه می کنند دربر گیرنده
است (۴۷) (۱) .

و آنگاه که شیطان بیاراست برای این
کافران کردار های ایشان را و گفت هیچ
کس از مردمان غلبه کننده نیست بر شما
امروز و هرآئینه من مدد کننده ام شما را
پس چون رو بر رو شدند هردو گروه باز
گشت شیطان بر پاشنه های خود و گفت
هرآئینه من بی تعلقم از شما هرآئینه من
می بینم آنچه شما نه می بینید هرآئینه من
می ترسم از خدا و خدا سخت عقوبت
است (۴۸) .

آنگاه که می گفتند منافقان و آنانکه در
دل های ایشان بیماریست فریفته کرده است
این مسلمانان را دین ایشان و هر که توکل
کند بر خدا هرآئینه خدا غالب درست
کار است (۴۹) .

(۱) درین حال ابو جهل و تابعان او است .

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْمَلَكُ يُضْطَرُّونَ
وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارُهُمْ وُدُّوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَالِمٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٥١﴾

كَذَٰبُ الْفِرْعَوْنَ وَآلِ هَارُونَ مِمَّنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ يَدْنُوهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ
يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَرِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

كَذَٰبُ الْفِرْعَوْنَ وَآلِ هَارُونَ مِمَّنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ
رَبِّهِمْ فَاهْلَكْنَاهُمْ يَدْنُوهُمْ وَأَخْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلَّ
كَافِرٍ ظَالِمٍ ﴿٥٤﴾

إِنَّ سَرَّ الدِّوَانِ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

و (تعجب میکردی) اگر می دیدی (ای
پیشده) چون فرشتگان قبض ارواح
کافران می کنند میزنند برویهای ایشان
وبرپشتهای ایشان (ومی گویند) بچشید
عذاب سوزان را (۵۰) .

این به سبب آن کردار که پیش فرستاده
است دستهای شما و بسبب آنست که
خدا ظلم کننده نیست بر بندگان (۵۱) .

مانند عادت قوم فرعون و آنانکه پیش
از ایشان بودند کافر شدند بآیات خدا پس
گرفتار کرد خدایشان را بگناهان ایشان
هرآنینه خداتوانا سخت عقوبت است
(۵۲) .

این بسبب آنست که خدا هرگز نیست
تغییر دهنده هیچ نعمتی که انعام کرده
باشد آنرا بر قومی تا آنکه ایشان بدل کنند
حالی را که در ذات ایشانست^(۱) و بسبب
آنست که خدا شنوادرانا است (۵۳) .

مانند حال کسان فرعون و آنانکه پیش
از ایشان بودند دروغ شمرند آیات
پروردگار خویش را پس هلاک ساختیم
ایشان را بگناهان ایشان و غرق ساختیم
کسان فرعون را و هر یک ستمگار بودند
(۵۴) .

هرآنینه بدترین جنندگان نزدیک خدا
آنانند که کافر شدند پس ایمان نمی

(۱) یعنی کفران نعمت را به شکر و معصیت را به طاعت .

آرند (۵۵) .

آنانکه عهد بسته ای بایشان باز می شکنند عهد خود را در هر مرتبه و ایشان پرهیز نمی کنند^(۱) (۵۶) .

پس اگر بیایی ایشان را در جنگی متفرق ساز به سبب کشتن ایشان آنان را که پس پشت ایشان باشند بُوَد که پند پذیر شوند (۵۷) .

و اگر بررسی از گروهی خیانت را پس باز گردان بسوی ایشان عهد ایشانرا بنوعی که همه برابر شوند^(۲) هر آینه خدادوست نمیدارد خیانت کنندگان را (۵۸) .

و باید که نه پندارند کافران که ایشان پیش دستی کرده اند هر آینه ایشان عاجز نتوانند ساخت (۵۹) .

و مهیا سازید ای مسلمانان برای ایشان آنچه توانید از توانائی^(۳) و از آماده داشتن اسبان بترسانید بآن دشمن خدا را و دشمن خویش را و قومی دیگر را نیز بجز ایشان شمانمی دانید ایشان را خدا میداند ایشان را^(۴) و آنچه خرج کنید از هر چه باشد

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ۝

وَأَمَّا تَتَّقُهُمْ فِي الْحَرْبِ فَيُضِرُّوكُمْ خَلْفَهُمْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ يَذْكُرُونَ ۝

وَأَمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةٍ فَإِنَّهُ لِيُخَيِّبَكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ۝

وَلَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِلَهُمْ لِأَعْلَمُ زُنُورًا ۝

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَأَنْتُمْ أَتَىٰ فِي سُبُلِ اللَّهِ يَوْمَ الْيُكُوفِ أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۝

(۱) مترجم گوید تعریض است بقبائل یهود که آنحضرت صلی الله علیه وسلم بایشان صلح کرده بودند و ایشان وقت بعد وقت غدومی نمودند والله اعلم .

(۲) یعنی ملامت نقض عهد بر شما لازم نیاید والله اعلم .

(۳) یعنی استعمال آلات جنگی مثل تیرانداختن .

(۴) یعنی اهل تفاق را والله اعلم .

در راه خدا تمام داده شود به شما^(۱) و شما ستم کرده نشوید (۶۰) .

و اگر میل کنند بصلح توهم میل کن بسوی آن^(۲) و توکل کن بر خدا هر آینه وی شنو ادا نا است (۶۱) .

و اگر خواهند که فریب دهند ترا پس کفایت کننده است ترا خدا همونست آنکه قوت داد ترا بیاری دادن خود و به مسلمانان (۶۲) .

و همونست آنکه الفت دادمیان دلهای ایشان اگر خرج می کردی آنچه در زمین است همه يك جا الفت نمی دادی میان دل های ایشان ولیکن خدا الفت افکند میان ایشان هر آینه وی غالب با حکمت است (۶۳) .

ای پیغامبر کفایت کننده است ترا خدا و کفایت کننده آنان را که پیروی تو کرده اند از مسلمانان (۶۴) .

ای پیغامبر رغبت ده مسلمانان را بر جنگ اگر باشند از شما بیست کس صبر کننده غالب شوند بر دود و صد کس و اگر باشند از شما صد کس غالب شوند بر هزار کس از کافران بسبب آنکه ایشان گروهی هستند که نمی فهمند^(۳) (۶۵) .

وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْتَنِبْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي آتَاكَ بِتُورِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ۝

وَأَلَفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنفَقْتَ مَالِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَتَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلَفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هُمْ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هُمْ حَرِصَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ۝

(۱) یعنی ثواب او والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این امر برای اباحت است والله اعلم .

(۳) مترجم گوید چون این آیت نازل شد واجب گشت ثبات با ده چندان از کفار بعد =

أَلَنْ خَلَقَ اللَّهُ عَذَابَكُمْ وَعِلْمَ أَنْ تَعْلَمُوا فَعَلَا فَبَلَّ أَنْ يَكُنْ
مِنْكُمْ مَائَةٌ صَابِرَةٌ يَعْلَمُونَ مَا هُمْ بِمَعْتَبَرِينَ وَلَنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلَتْ
يَعْلَمُونَ الَّذِينَ يَرِذْنَ اللَّهَ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ⑩

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يَتُخَيَّنَ فِي الْأَرْضِ
يُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ⑪

لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ⑫

فَكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِمْ حَتَّى لَظَلُّوا الْأَشْيَاءَ الَّتِي كَانُوا يُكْفَرُونَ بِهَا
عَفْوٌ رَحِيمٌ ⑬

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُلْ لَيْسَ فِي تَأْيِيدِكُمْ مِنَ الْأَسْرَى أَنْ يَعْلَمَ اللَّهُ فِي
قُلُوبِكُمْ خَيْرًا لَكُمْ خَيْرًا لَكُمْ خَيْرًا لَكُمْ خَيْرًا لَكُمْ خَيْرًا لَكُمْ خَيْرًا لَكُمْ
عَفْوٌ رَحِيمٌ ⑭

اکنون سبک ساخت خدا از شما و دانست
که در میان شما ضعیفی هست پس اگر
باشند از شما صدکس شکیبا غالب آیند
بر دو صدکس و اگر باشند از شما
هزار کس غالب آیند بر دو هزار کس به
فرمان خدا و خدا با صابران است (۶۶) .

سزاوار نه بود پیغامبری را که بدست وی
اسیران باشند تا آنکه قتل بسیار بوجود آرد
در زمین می خواهید مال دنیا را و خدامی
خواهد مصلحت آخرت را و خدا غالب
با حکمت است (۱) (۶۷) .

اگر نبود حکم از خدا پیشی گرفته (۲)
البتّه میرسید به شمار آنچه گرفتید عذاب
بزرگ (۶۸) .

پس بخورید از آنچه غنیمت گرفتید حلال
پاکیزه و بترسید از خدا هر آینه خدا آمرزنده
مهربان است (شمارا) (۶۹) .

ای پیغامبر بگو آنان را که در دستهای
شما اند از اسیران اگر داند خدا در دل
شما نیکی البتّه بدهد شمارا بهتر از آنچه
گرفته شد از شما و بیا مرزد شمارا و خدا

= ازان منسوخ شد بوجوب ثبات در مقابله دوچند والله اعلم .

(۱) مترجم گوید صحابه از اسیران بدر فدا گرفتند باجتهاد خویش و مرضی نزدیک
خدای تعالی قتل این جماعت بود لیکن چون بنص صریح ممنوع نشده بود عفو
فرمود این آیت نازل شد .

(۲) یعنی حکم غیر منصوص و مقدر در لوح محفوظ والله اعلم .

امر زنده مهربان است^(۱) (۷۰) .

و اگر خواهند خیانت باتو پس هر آئینه
خیانت کرده بردند با خدا پیش ازین پس
قدرت داد ترا برایشان و خدا دانا با حکمت
است (۷۱) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و هجرت
کردند و جهاد نمودند بمالهای خود و
جانیهای خود در راه خدا و آنانکه جای
دادند و نصرت کردند این جماعت بعض
ایشان دوستان بعض اند^(۲) و آنانکه ایمان
آوردند و هجرت نه کرده اند نیست شمارا
از کارسازی ایشان هیچ چیز تسانکه
هجرت کنند و اگر مدد طلب کنند از شما
در کار دین پس لازم است بر شما یاری
کردن مگر بر جماعتی که میان شما و میان
ایشان عهد باشد و خدا بآنچه می کنید
بیناست (۷۲) .

و آنانکه کافر شدند بعض ایشان دوستان
بعض اند اگر نه کنید ای مسلمانان این
کار را^(۳) باشد فتنه در زمین و فساد بزرگ
(۷۳) .

و آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند
و جهاد نمودند در راه خدا و آنانکه جای
دادند و نصرت کردند این جماعت ایشانند

وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكَنَ
مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ①

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَانْتَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَالَكُم مِّنْ وَلَدِيهِمْ
مِنْ شَيْءٍ حَتَّى يُهَاجِرُوا وَإِنِ اسْتَفْضَرُوكُم فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ
النَّصْرُ الْأَعْلَى قَوْمٌ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ بِيْعَاتٌ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ②

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَبَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَفْعَلُوا تَكُنْ بَيْنَهُمْ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالَّذِينَ آوَوْا وَانْتَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالَّذِينَ آوَوْا وَانْتَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ

(۱) تعریض است بعباس بن عبدالمطلب .

(۲) یعنی مهاجر و انصار بایکدیگر باید که نصرت دهند و مواخات کنند .

(۳) یعنی دوستی را بایکدیگر .

مَعْفِرَةً لِّرِزْقٍ كَرِيمٍ ﴿۷۴﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِن بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجْهَهُدْ وَأَمَتَكُمْ قَدْ وَلَّيَكُم
مِنْكُمْ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۷۵﴾

مومنان به حقیقت ایشان راست آمرزش و
روزی نیک (۷۴) .

وآنانکه ایمان آوردند پس ازین و هجرت
نمودند و جهاد کردند همراه شما این گروه
نیز از شماست و خویشاوندان بعضی ایشان
نزدیک تراند به بعضی در حکم خدا (۱)
هر آئینه خدا بهمه چیز داناست (۷۵) .

سوره توبه مدنی است و آن یک صلوات
وله آیت و شانزده رکوع است

بِرَأۡةٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عٰهَدْتُم مِّنَ الشُّرَکَآئِ ﴿۱﴾

فَیَسْخَرُوا لِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْتَدُوا لِلْمُغِزِیِ الَّذِی
وَأَنَّ اللَّهَ مُغِزِی الْكَافِرِ ﴿۲﴾

وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ یَوْمَ الْحَجِّ الْأَکْبَرِ أَنَّ
اللَّهَ بَرِئٌ مِّنَ الشُّرَکَآئِ ذُو رَسُوْلَةٍ ؕ إِن تُبْغِزُوْهُمْ فَبِعِزَّتِ اللَّهِ

قطع معامله است از جانب خدا و رسول
او از آنانکه عهد بسته بودید با ایشان از
مشرکان (۲) (۱) .

پس سیر کنید ای مشرکان در زمین چهار
ماه و بدانید که شما عاجز کننده خدا نه
باشید و بدانید آنکه خدا رسوا کننده کافران
است (۲) .

و خبر رسانید نست از جانب خدا و رسول
او بسوی مردمان روز حج بزرگ که خدا
بیزار است از مشرکان و رسول او نیز

(۱) یعنی صلّه و توارث میان اهل قرابت که اصحاب فروض و عصابات اند لازم
است والله اعلم .

(۲) مترجم گوید سال نهم حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم علی مرتضی را در
موسم حج فرستاد تا عهود مشرکان را براندازد الا چهار ماه ایشان را فرصت داد
تا در امر خود تأمل کنند مگر دو فرقه بنی ضمره و بنو کنانه که خیانت در عهد
نکرده بودند پس خدای تعالی عهد ایشانرا تا مبعاد آن مقرر داشت و تا ندا کند
که بعد ازین هیچ مشرک به حج نیاید و هیچ پرهنه طواف کعبه نکند و اوائل سوره
برآه برای ایشان برخواند والله اعلم .

لَكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ نُفُوسُكُمْ فِي اللَّهِ وَكَبِيرُ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَذَابُ اللَّهِ ۖ

إِلَّا الدِّينَ عَهْدَ ثَمُودَ مِنَ الْبُشَيْرِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوا
شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْهِمْ أَحَدًا فَأَتَيْنَا آلِيَهُمْ عَهْدَهُمْ
إِلَىٰ مَدْيَنَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ۝

فَإِذَا أَقْلَسَ الْأَشْهُرَ الْحَرَامَ قَاتِلُوا الْبُشَيْرِينَ حَيْثُ
وَجَدْتُمُوهُمْ وَجَدْتُمُوهُمْ وَحَدَّوْهُمْ وَأَخْضَرُوهُمْ وَأَقْعَدُوا
لَهُمْ كُلَّ مَرَصِدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَ
آتَوْا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْبُشَيْرِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجْرُكَ حَتَّىٰ يَسْمَعَ
كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ اَلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَّا يَعْلَمُونَ ۝

بیزار است پس اگر توبه کنید آن بهتر
باشد شمارا و اگر روی بگردانید پس
بدانید که شما عاجز کننده خدانه اید
و خبرده کافران را به عذاب درد دهنده
(۳) .

مگر آنانکه بایشان عهد بسته بودید
از مشرکان بازگمی نه کردند بشما
در چیزی و مدد ندادند بر شما کسی را پس
بویا رسانید بسوی ایشان عهدایشان را
تامدت ایشان هر آینه خدا دوست می
دارد پرهیزگاران را (۴) .

پس چون آخر شوند ماه های حرام (۱)
بکشید مشرکان را هر جا که بیابید
و بگیرد ایشان را و بند کنید ایشان را
و بنشینید برای ایشان بهر کمین گاه پس
اگر توبه کنند و برپا دارند نماز را و بدهند
زکوة را پس بگذارید راه ایشان را هر آینه
خدا آمرزنده مهربان است (۵) .

و اگر کسی از مشرکان طلب امان کند
از تو امان بده او را تا بشنود قرآن باز پرسان
او را بجای ایمنی وی و این بسبب آنست
که ایشان گروهی هستند که نمیدانند (۲)
(۶) .

(۱) یعنی آن چهار ماه که ایشان را فرصت داده بودند .

(۲) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم با کفار قریش صلح کرده بودند
و ایشان در مقام عذر آمده بر کشتن حلفای آنحضرت اعانت نمودند و این صورت
سبب فتح مکه شد خدای تعالی برای ترغیب بر غزوه فتح آیات فرستاد .

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ
إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدُوا عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ قَبْلَ اسْتِغْثَائِهِمْ
لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا إِلَهُكُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ①

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا ذِمَّةً
يُرِضُوكُمْ بِأَقْوَامِهِمْ وَتَابِ ثُلُوتُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ
فَاسِقُونَ ②

إِشْرَكُوا بِآيَاتِ اللَّهِ تَمَنَّا قَلِيلًا قَصْدًا وَعَنْ سَيِّئِهِمْ
إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ③

لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا ذِمَّةً وَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُفْتَدُونَ ④

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَنُوا بِكُمْ فِي
الْدِينِ وَلَقَصَلُوا الْأَيْدِيَ الْقَوْمِ تَعْلَمُونَ ⑤

وَإِنْ تَكُونُوا آيْمَانُكُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ
وَطَعْنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا آيَةَ الْكُفْرِ ⑥

چگونه نه بود مشرکان را عهد نزدیک خدا
و نزدیک رسول او إلا آنانکه عهد بسته
بودید بایشان نزدیک مسجد حرام^(۱) پس
مادام که بر عهد ثابت باشند برای شما،
نیز ثابت باشید شما برای ایشان هر آینه
خدا دوست میدارد پرهیزگاران را (۷) .

چگونه بود مشرکان را عهد و اگر غالب
آیند بر شما نگاه ندارند در باب شما حق
خویشی را و نه عهد را رضامند می
سازند شما را بدهنهای خویش و قبول
نمی کنند لهای ایشان و بیشترین ایشان
فاسقاند (۸) .

خرید کردند بآیت های خدا بای اندک^(۲)
پس بازداشتند مردمان را از راه خدا هر آینه
بدکاری ست که ایشان می کردند (۹) .

نگاه نمی دارند درباره هیچ مسلمانی حق
خویشی را و نه عهد را و آن جماعت
ایشانند از حد در گذشتگان (۱۰) .

پس اگر توبه کنند و برپا دارند نماز را
و بدهند زکوة را پس ایشان برادران
شما اند در دین و واضح می سازیم آیات
را برای گروهی که می دانند (۱۱) .

و اگر بشکنند سوگندان خویش را پس
از عهد بستن خویش و طعنه زنند در دین
شما پس کارزار کنید با پیشوایان کفر

(۱) یعنی قریش که در حدیبیه بایشان صلح واقع شده بود .

(۲) یعنی تابع شهوات نفس شدند ایمان را ترک کردند .

إِنَّهُمْ لَا آيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّكُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۲﴾

أَلَا تَتَذَكَّرُونَ قَوْمًا نَبَّهْتُوْا آيْمَانَهُمْ وَهَمُّوْا

بِأَخْبَارِ الرِّسُولِ وَهُمْ بَدَأُكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ

أَخْبَرْتَهُمْ قَالَهُ أَهَى أَنْ تَخْلَعُوهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۳﴾

قَالُوا هُمْ لَيَعِدَنَّاهُمْ اللَّهُ بِآيَاتِكُمْ وَبِحُجَّتِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ

وَيُثَبِّتُ صُدُورَكُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۴﴾

وَيُنْزِلُ مِنْ غَيْظِ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ

عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۱۵﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَنْ يُفْعَلَ اللَّهُ الَّذِيْنَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ

وَلَمْ يَكُنْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولُهُ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً

وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۶﴾

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى

أَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ

خَالِدُونَ ﴿۱۷﴾

هرآئینه سوگند نیست ایشان را، بُود که ایشان بازمانند (۱۲) .

آیا جنگ نمی کنید با گروهی که شکستند سوگندان خویشت را و قصد کردند جلاوطن ساختن پیغامبر را و ایشان ابتدا کردند نقض عهد باشما اول مرتبه آیامی ترسید از ایشان پس خدا سزاوار تر است بآنکه پتر سید از وی اگر مسلمانی (۱۳) .

جنگ کنید بایشان تا عذاب کند ایشان را خدا بدستهای شما و رسوا سازد ایشان را و فتح دهد شمارا برایشان و شفا بخشد سینه های گروه مسلمان را (۱۴) .

و دور کند اندوه دلهای ایشان را و بر حمت باز گردد بر هر که خواهد و خدا دانای استوار کار است (۱۵) .

آیا گمان کردید که گذاشته شوید^(۱) و هنوز متمیز نه ساخته است خدا آنان را که جهاد کرده اند از شماونه گرفته اند بجز خدا و بجز پیغامبر او و بجز مومنان هیچ دوست پنهانی و خدا داناست بآنچه می کنید (۱۶) .

روان باشد مشرکان را که آباد سازند مسجد های خدا را اعتراف کرده بر خود به کفر آن جماعت باطل شد عمل های ایشان و در آتش همیشه باشند

(۱) یعنی تکلیف جهاد نشود .

كانند^(۱) (۱۷) .

جزاین نیست که عمارت می کند مسجد های خدا را کسیکه ایمان آورده است بخدا و بروز آخر و برپا داشته است نماز را و داده است زکوة و نه ترسیده است مگر از خدا پس توقع است که این جماعت از راه یافتگان باشند (۱۸) .

آیا کردید آب نوشانیدن حاجیان را و آباد ساختن مسجد حرام را مانند عمل کسی که ایمان آورده است بخدا و روز آخر و جهاد کرده است در راه خدا برابر نیستند نزد خدا و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۱۹) .

و آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا باموال خویش و جان های خویش بزرگ تراند در مرتبه نزد خدا و این جماعت ایشانند مطلب یابان (۲۰) .

مژده دهد ایشان را پروردگار ایشان برحمت از نزدیک خود و بخوشنودی و ببوسانها که ایشان را در آنجا نعمت دائم بود (۲۱) .

باشندگان آنجا همیشه هرائینه خدا نزدیک اوست مزد بزرگ (۲۲) .

ای^(۲) مسلمانان دوست بگیرید پدران

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا لِلَّهِ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُتَّقِينَ ①

أَجَعَلْتُمْ سِقَابَةَ الْحَنَاجِ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِ اللهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللهِ وَاللهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ②

الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْثَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ③

يُكْسِرُهُمُ اللهُ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَبَتْ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّبِينٌ ④

خُلُوبِينَ فِيهَا أَهَدَ إِنَّ اللهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ

(۱) مترجم گوید تعریض است به جواب مفاخرت قریش بعمار مسجد حرام .

(۲) مترجم گوید بعد غزوه فتح در ترغیب بر جهاد مشرکین و اهل کتاب نازل شد .

أُولَئِكَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ
فَإُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۳﴾

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ
وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ بَاقِيَةٌ تَرْتَضَوْنَهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَمَسْكِينٌ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرْتَضُوا عَلَى بَاقِي اللَّهِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿۲۴﴾

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ
وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كُرُوكُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ
شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ
وَلَّيْتُمْ مُدْبِرِينَ ﴿۲۵﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ
وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعَذَابَ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿۲۶﴾

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ

خود را و برادران خود را اگر اختیار کنند
کفر را بر ایمان و هر که از شما دوستی دارد
بایشان آن جماعت ایشانند ستمگاران
(۲۳).

بگوا گرهستند پدران شما و پسران شما
و برادران شما و زنان شما و خویشاوندان
شما و آن مالهایی که کسب کرده اید آن را
و تجارتی که می ترسید از بی رواجی آن
و منزل ها که پسند می کنید آن را دوست
تر نزدیک شما از خدا و رسول او و از جهاد
در راه او پس منتظر باشید تا آنکه بیارد
خدا عقوبت خود را و خدا راه نمی نماید
گروه فاسقان را (۲۴).

هر آینه^(۱) فتح داد شما را خدا در جاهای
بسیار و روز حنین نیز چون به شگفت
آورد شما را بسیاری شما پس دفع نه
کرد آن بسیاری از شما چیزی را و تنگ
شد بر شما زمین با وجود فراخی آن پس بر
گشتید پشت داده (۲۵).

باز فرو فرستاد خدای تعالی تسکین خود را
بر پیغامبر خود و بر مومنان و فرو فرستاد
لشکر هایی که شما نه دیدید ایشان را
و عقوبت کرد کافران را و این ست جزای
کافران (۲۶).

باز بر حمت باز گردد خدا بعد ازین بر هر که

(۱) مترجم گوید در غزوه حنین شکست گونه بمسلمین روداده بود بعد از آن
خدای تعالی نصرت داد و بجهت تذکیر نعمت این آیات فرستاد.

تَقُولُ رَجِيمٌ ①

خواهد^(۱) و خدا آمرزنده مهربان است
(۲۷) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الشِّرْكُ كُفْرٌ فَلَا يَقْرَبُوا
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عِلْمِهِمْ هَذَا ۚ وَإِنْ خِفْتُمْ عِيْلَةً
فَسَوْفَ يُغْنِيَكُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ شَاءَ اللَّهُ
عَلَيْكُمْ حَكِيمٌ ②

ای مسلمانان جزاین نیست که مشرکان
پلیداند پس بایدکه نزدیک نشوند به
مسجد حرام بعد ازین سال شان و اگر
می ترسید تنگدستی را^(۲) پس توانگر
خواهد ساخت شمارا خدا از فضل خود
اگر خواهد هرآینه خدا دانای درست
کارست^(۳) (۲۸) .

قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ
دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا
الْجُزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ مُسْتَعِينُونَ ③

جنگ کنید با آنانکه ایمان نمی آرند بخدا
ونه به روز آخر و حرام نمی شمردند آنچه
حرام کرده است خدا و پیغامبر او و اختیار
نمی کنند دین راست را از اهل کتاب
تا آنکه بدهند جزیه را از دست خود
خوارشدگان (۲۹) .

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى
الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ
يُضَاهَوْنَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
قَبْلُ قَاتِلْهُمْ اللَّهُ أَلَّا يُؤْفَكُونَ ④

وگفتند یهود که عزیر پسر خداست وگفتند
نصاری که مسیح پسر خداست این قول
ایشان ست بدهنهای شان^(۴) مشابهت
کرده اند باسخن قومی که کافر شدند
پیش ازین^(۵) لعنت کرد ایشان را خدا
چگونه بگردانیده می شوند^(۶) (۳۰) .

(۱) یعنی توفیق اسلام دهد هرکرا خواهد از کافران واللہ اعلم .

(۲) یعنی بسبب انقطاع سوداگران واللہ اعلم .

(۳) مترجم گوید خدایتعالی دریاب جهاد اهل کتاب و گرفتن جزیه از ایشان می فرماید .

(۴) یعنی اصلی ندارد .

(۵) یعنی مشرکان که ملائکه را دختران خدا می گویند .

(۶) یعنی از راه صواب .

اَتَّخَذُوا اَحْبَارَهُمْ وَرُفَبَاَهُمْ اَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللّٰهِ وَالتَّيْسِيْعُ ابْنُ مَرْيَمَ وَمَسَّاءُ يَرُودًا اِلَّا لِيَعْبُدُوْا اِلٰهًا وَّاحِدًا لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۝

يُرِيْدُوْنَ اَنْ يُطْفِئُوْا نُوْرَ اللّٰهِ يَاقُوْا هِمُّ وَيَٰ اِنَّ اللّٰهَ اِلَّا اَنْ يُّشْرَكَ فُوْرًا وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُوْنَ ۝

هُوَ الَّذِيْ اَرْسَلَ رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَبَيِّنَ الصِّحْقِ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّیْنِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُوْنَ ۝

يَٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ الْاَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَبْغُوْنَ اَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَاَلَّذِيْنَ يَكْتُمُوْنَ الذِّهْمَ وَالْفِتْنَةَ وَاَلَّذِيْنَ يَنْفِقُوْنَهَا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَيَشْرُوْهُم بِعَدَابٍ اَلِيْمٍ ۝

يَوْمَ يَخْسَىٰ عَلٰیهَا فِیْ نَارِجَهْمُ فَتُكْوٰی بِهَا جَبَاهُهُمْ وَجُنُوْبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هٰذَا مَا كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ۝

گرفتند دانشمندان و زاهدان خود را پروردگاران بجز خدا و مسیح پسر مریم را و نه فرموده شده اند مگر آنکه عبادت كتديك خدا را نیست هیچ معبود برحق بجز وی پاکست وی از آنکه شريك او مقرر می کنند (۳۱) .

می خواهند که فرو نشانند نور خدا را . بدنه های شان^(۱) و قبول نکنند خدا الا آنکه تمام سازد نور خود را اگرچه ناخوش شوند کافران (۳۲) .

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر ادیان همه اگرچه ناخوش شوند مشرکان (۳۳) .

ای مسلمانان هر آئینه بسیاری از دانشمندان و زاهدان اهل کتاب می خورند اموال مردمان را به باطل و بازمی دارند از راه خدا و آنانکه ذخیره می کنند زر و نقره را و خرج نمی نمایند آن را در راه خدا^(۲) بشارت ده این جماعت را به عذاب دردناک (۳۴) .

روزی که گرم کرده شود^(۳) بر آن مال در آتش دوزخ پس داغ کرده شود بآن پیشانیهای ایشان را و پهلوهای ایشان را

(۱) یعنی به شبهات تقریری کنند در ابطال دین و الله اعلم .

(۲) یعنی زکوة نمی دهند .

(۳) یعنی دمیده شود .

مَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۵﴾

وپشتهای ایشان را و گفته شود این ست آنچه ذخیره نهادید برای خود پس بپشید آنچه ذخیره می کردید (۳۵) .

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَسِيمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَآفَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۶﴾

هرآئینه شمار ماه ها نزدیک خدا دوازده ماه است در کتاب خدا روزی که آفرید آسمان ها و زمین را از آن جمله چهار ماه حرام است اینست دین درست پس ستم مکنید در آن چهار ماه برخویشتن^(۱) و جنگ کنید با مشرکان همه ایشان چنانکه ایشان جنگ می کنند با همه شما و بدانید که خدا بامتقیان است (۳۶) .

إِنَّهَا الْكُفَى لِيَاذَةً فِي الْكُفْرِ يُضِلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُؤْثِرُوا عِدَّةً مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ سُورَةُ أَعْبَالِهِمْ وَإِنَّهُ لَإِيْهَادِي الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿۳۷﴾

جزاین نیست که نسی زیادتی است در کفر گمراه گردانیده می شوند بآن کافران حلال می شمردند آن ماه را یک سال و حرام می شمردند آن را سال دیگر تا موافقت کنند با شمار آنچه حرام ساخته است خدا پس حلال سازند چیزی را که حرام ساخته است خدا آراسته کرده شده است برای ایشان کردار های بدایشان و خداراه نمی نماید قوم کافران را^(۲) (۳۷) .

- (۱) مترجم گوید در دین حضرت ابراهیم مقرر بود که در محرم و رجب ذیقعد و ذی الحجه بایک دیگر جنگ نه کنند اهل جاهلیت این حکم را تحریف کرده گاهی صفر را محرم می ساختند و محرم را صفر و علی هذا القیاس و این را نسی می گفتند خدایتعالی اصل این حکم را باقی داشت باینوجه که جنگ ناحق هیچگاه درست نیست و درین ماه ها حرمت آن مغلظ میشود و جنگ با کافران همه وقت درست است و نفی تحریف ایشان فرمود .
- (۲) یعنی بقتال ناحق .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَوُوبُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا أَلَيْسَ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَتَاعٌ
الْآخِرَةُ خَيْرٌ مِمَّا عُمِلَ فِي الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ۝

إِلَّا تَتَوُوبُوا فَعَذَابُ اللَّهِ شَدِيدٌ ۝ وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ
وَلَا تَعْلَمُوهُمْ شَيْئًا ۝ وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۝

إِلَّا تَتَوُوبُوا فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
ثَلَاثِينَ أَهْمًا فِي النَّارِ ۚ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ
لَا تَنْجُرْنِ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا ۖ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ
وَأَيَّدَهُ بِجُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا
الشُّعْلَ ۚ وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا ۚ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

ای مسلمانان چیست شمارا که چون به
شما گفته می شود بیرون آئید در راه
خدا گران شده میل می کنید بسوی زمین
آیا رضامند شدید به زندگانی دنیا عوض
آخرت پس نیست متاع زندگانی دنیا
در برابر آخرت مگر اندکی^(۱) (۳۸) .

اگر بیرون نیاید عذاب کند شمارا عذابی
درد دهنده و بدل شما گیرد قومی را به جز
شما و هیچ زیان نه رسانید خدا را و خدا
بر همه چیز توانا است (۳۹) .

اگر نصرت ندهید پیغامبر را چه باک هر
آئینه نصرت داده است او را خدای تعالی
آنگاه که بیرون کردندش کافران دوم
دوکس آنگاه که این دو کس در غار بودند
آنگاه که می گفت یار خود را^(۲) اندوه مخور
هر آئینه خدا با ما است پس فرو فرستاد خدا
تسکین خود را بر پیغامبر و قوت دادش به
لشکر هاشمی که ندادند آن را
و فرو تر ساخت سخن کافران را و سخن
خدا همونست بلند و خدا غالب درست
کار است (۴۰) .

(۱) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم در وقت عسرت و گرمی هوا متوجه
غزوه تبوک شدند و بسیاری از صحابه موافقت کردند و از مسلمین سه کس بغیر
عذر تخلف کردند و توبه ایشان بعد پنجاه روز قبول افتاد و از منافقان کلمات نفاق
سر برزد خدایتعالی در مدح ایشان و ذم آنان و عفو از آن سه کس آیات فرستاد .
(۲) یعنی ابوبکر صدیق را .

اَنْفُسُ وَاَخْلَاقًا وَفَعَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۴۰﴾

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَّاشْتَرَيْتُكُمْ
وَلَكِنْ بَعْدَتْ عَنْهُمْ آلُفُهُمْ وَسَيَافِلُ الْمُوتِ بِأَلْفِهِمْ
لَوْ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۴۱﴾

عَدَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنْتُ لَهُمْ حَتَّى يَتَّبِعَنَ لَكَ
الَّذِينَ صَدَّقُوا وَتَعْلَمَ الْكَذِبِينَ ﴿۴۲﴾

لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ
بِالْمُتَّقِينَ ﴿۴۳﴾

إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ
يَتَرَدَّدُونَ ﴿۴۴﴾

وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَكِنْ كَرِهَ

بیرون آئید سبک بارو گرانبار^(۱) و جهاد
کنید بمالهای خویش و جانهای خویش
در راه خدا این بهتر است شمارا اگر می
دانید (۴۱) .

اگر بر دی آنچه بآن دعوت می کنی نفع
قریب الحصول و سفری آسان البته پیروی
می کردند ترا ولیکن دور شد برایشان
مسافت راه و سوگند خواهند خورد بخدا
که اگر می توانستیم بیرون می آمدیم
باشما هلاک می کنند خویش را^(۲)
و خدای دانند که ایشان دروغ گویند (۴۲) .

عفو کنند خدا از تو چرا دستور اجازت دادی
ایشان را تا آنوقت که بود که هویدا شوند
مرترا راست گویان و بدانی دروغ گویان را
(۴۳) .

اجازت نمی طلبند از تو آنانکه ایمان آورده
انسد بخدا و روز آخر در تخلف از آنکه
جهاد کنند با اموال خویش و جانهای خویش
و خدا داناست بمتقیان (۴۴) .

جز این نیست که اجازت می طلبند
از تو آنانکه ایمان نمی آرند بخدا و روز آخر
و شک آورده است دلهای ایشان پس ایشان
در شک خود سرگردان می شوند (۴۵) .

و اگر خواستندی بیرون آمدن مہیامی

(۱) یعنی در حالیکه اسباب و حشمت بسیار دارید یا بجز قدر ضروری بدست شما نباشد
و باین توجیه آیت محکم باشد غیر منسوخ والله اعلم .

(۲) یعنی بسوگند دروغ .

اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ فَكَفُّهُمْ وَرَقِيتُ أَقْعَدُوا
مَعَ الْفَاجِرِينَ ①

لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَلَا أُضْمَرُوا إِلَىٰكُمْ يَبْغُونَ كُمُ الْفِتْنَةِ
وَفِيكُمْ سُلُوفٌ لَهُمْ وَالِدٌ وَالِدُهُم بِالْغُلَامِينَ ②

لَقَدْ اسْتَعَاذَ الْفِتْنَةُ مِنْ قَبْلِ وَقَلْبُكَ الْأُمُورِ
حَتَّىٰ جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَرِهُونَ ③

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ إِذْ ذُنُّبِنَا إِنَّا
الْفِتْنَةُ سَقَطُوا وَإِنْ جَهَنَّمَ لَنُحِيطَ بِالْكَافِرِينَ ④

إِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ فَعَسَىٰ أَمْرًا أَنْ تَضِيبَكَ مُصِيبَةٌ
فَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَبِتَوَلَّوْاهُمْ
فَرِحُونَ ⑤

کردند برای آن سفر سامان را ولیکن
ناپسند داشت خدا پراکنگستن ایشان را
پس از حرکت بازداشت ایشان را و گفته
شد بنشینید بانشینندگان^(۱) (۴۶) .

اگر برمی آمدند میان شما نمی
افزودند در حق شما مگر فساد را و البته
مرکب می تاختند میان شما فتنه جویان
در حق شما^(۲) و میسان شما سخن
شنوانند از ایشان^(۳) و خدا داناست به
ستمگاران (۴۷) .

هر آینه طلب کرده بودند فتنه را پیش
ازین و بگردانیدند برای تو مصلحت ها
تا آنکه پیامد نصرت حق و غالب شد کار خدا
و ایشان ناخواهان بودند (۴۸) .

و از ایشان کسی است که می گوید اجازت
ده مرا و در فتنه مینداز مرا^(۴) آگاه شو که
در فتنه افتاده اند و هر آینه دوزخ دربر
گیرنده است کافران را (۴۹) .

اگر برسد به تو نعمتی ناخوش کند ایشان
را و اگر برسد به تو مصیبتی گویند
بدست آورده ایم مصلحت خود پیش
ازین^(۵) و بگردند شادمان شده (۵۰) .

(۱) و این تصویر است القای عزم مختلف را در خاطر ایشان .

(۲) یعنی سعی در فتنه میکردند .

(۳) یعنی سخن ایشان قبول میکنند .

(۴) یعنی مراد در بلاد روم میرید که جمال رومیان دیده مقتون خواهم شد والله اعلم .

(۵) یعنی پنهان با اعداء موافقت کرده ایم یا از سفر تخلف نموده ایم ما را هیچ باک =

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا
وَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلُ الْمُؤْمِنُونَ ⑩

قُلْ هَلْ تَرْتَضُونَ بِنَا إِلَّا أَحَدًا الْمُصِيبِينَ
وَمَنْ تَتَرَفَّعْ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ
مِنْ عَذَابِهِ أَوْ يَأْتِيَنَّيَا فَاذْكُرُوا إِنَّا مَعَكُمْ
مُتَرَتِّضُونَ ⑪

قُلْ أَلِفُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ
قَوْمًا فَاسِقِينَ ⑫

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفْسُهُمْ إِلَّا أَلَّهُمْ كَثُرُوا
بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الْقِسْلَةَ إِلَّا هُمْ
كَسَالَى وَلَا يَلْفُحُونَ إِلَّا هُمْ كِيرُهُونَ ⑬

لَا يُجْعَلُ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنْدَادًا يُؤِيدُ اللَّهُ لِعِبَادِهِمُ
بِمَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَوْدُونَ ⑭

وَيَجْلِفُونَ بِاللَّهِ إِيَّاهُمْ كَيْتًا ⑮

بگو هرگز نه رسد بما مگر آنچه نوشته است
خدا برای ما اوست کارساز ما و بر خدا
باید که توکل کنند مسلمانان (۵۱) .

بگو انتظار نمی یابد در حق ما مگر یکی
از دو خصلت نیک را^(۱) و ما انتظار می
کشیم در حق شما که برساند خدا به شما
عذاب را از نزدیک خود یا بدست ما پس
انتظار کشید هر آینه مانیز با شما منتظرانیم
(۵۲) .

بگو ای منافقان خرج کنید بخوشی یا
ناخوشی هرگز قبول کرده نخواهد شد
از شما هر آینه شما هستید قوم فاسقان
(۵۳) .

و باز نداشت ایشان را از آن که قبول کرده
شود از ایشان خرج ایشان الا آنکه ایشان
کافر شدند بخدا و رسول او و نمی آیند به
نماز مگر کاهلی کنان و خرج نمی کنند
مگر ناخواهان (۵۴) .

پس به شگفت نیارد ترا مالهای ایشان و نه
فرزندان ایشان جز این نیست که می
خواهد خدا که عذاب کند ایشان را بآنها
در زندگانی دنیا^(۲) و برآید جانهای ایشان
و ایشان کافر باشند (۵۵) .

و سوگند می خورید بخدا که ایشان از

⑩ نیست والله اعلم .

(۱) یعنی فتح یا شهادت .

(۲) یعنی مشقت جمع مال و حفظ اولاد و تأسف بر آنچه فوت شود والله اعلم .

وَمَا هُمْ بِتَنَكُّهُمْ قَوْمٌ يَفْرَكُونَ ⑩

لَوْ يَخْتَرُونَ مَلَجًا أَوْ مَغْرَبًا أَوْ مَذًى خَلًّا لَوَلَّوْا إِلَيْهِ
وَهُمْ يَجْهَلُونَ ⑪

وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا
رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْتَخِفُّونَ ⑫

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ
إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ⑬

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالسَّكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا
وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑭

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ ذُنُوبُنَا ذُلٌّ

جگه شما اند و نیستند ایشان از شما ولیکن
ایشان جماعتی هستند که می ترسند (۵۶).

اگر بیابند پناهی را یا غارها را یا جای
درآمدن را هر آینه متوجه شوند بآن
شتاب کنند (۵۷).

و از ایشان کسی هست که عیب می کند ترا
در قسمت صدقات پس اگر داده
شود ایشان را از آن خوشنود شوند
و اگر داده نه شوند از آن ناکهان ایشان
خشم می گیرند (۵۸).

و اگر ایشان رضامند می شدند بآنچه داده
است ایشان را خدا و رسول او می گفتند
بس است ما را خدا، خواهد داد ما را
خدا از فضل خود و رسول او هر آینه
ما بسوی خدا توقع دارندگانیم (بتر بودی)
(۵۹).

جز این نیست که صدقه ها برای فقیران
است و بی نوایان و کارکنان بر جمع
صدقات و آنانکه الفت داده می شود
دل های ایشان را^(۱) و برای خرج کردن
در آزادی برده ها و برای وام داران و برای
خرج کردن در راه خدا^(۲) و برای مسافران
است حکم ثابت شده از نزدیک خدا
و خدا دانای درست کار است (۶۰).

و از ایشان آنانند که می دهند آزار پیغامبر را

(۱) یعنی ضعیف الإسلام .

(۲) یعنی جهاد .

أَذُنْ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ بِالْمُرْسَلِينَ
وَرَحْمَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ
رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑩

يُحْلِلُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْفَعُوَكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ
أَحَقُّ أَنْ يَرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ⑪

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنْ يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ
تَارِجَهُمْ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْبِغْضُ الْعَظِيمُ ⑫

يَعَذِّرُ الْبَلِغُونَ أَنْ تُذَلَّ عَلَيْهِمْ سُورَةُ تُنْفِثُهُمْ
بِنَاقٍ قُلُوبُهُمْ قُلِ اسْتَهِزُّوا إِنْ أَلَّاهُ مُخْرِجٌ
مِمَّا تَحَذَرُونَ ⑬

وَالَّذِينَ سَأَلَتُهُمْ لِيَقُولُوا إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ
أَبَالَهُوَ وَإِيتِيَهُ وَرَسُولُهُ كُنْتُمْ كَسْتَهُزُّونَ ⑭

لَا تَعْتَدُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ تَعْمَتُ عَنْ

و می گویند وی سبک گوش است^(۱)
بگویی سبک گوش نیکوست برای شما
باور می کند گفته خدا را قبول می کند
مشورت مسلمانان را و رحمت است برای
اهل ایمان از شما و آنانکه ایذامی دهند
پیغامبر خدا را ایشان راست عذاب درد
دهنده (۶۱) .

سو کند می خورند بخدا برای شما
تارضامند کنند شما را و خدا و رسول او
سزاوار تراند بآنکه رضامند سازند او
را اگر مسلمان اند (۶۲) .

آیند انستند که هر که خلاف کند با خدا
و رسول او پس هر آینه او راست آتش
دوزخ جاویدان آنجا این ست رسوائی
بزرگ (۶۳) .

می ترسند منافقان از آنکه فرود آورده
شود بر مسلمانان سوره ای که خبر دهد
ایشان را بآنچه در دل های منافقان است
بگومسخره کنید هر آینه خدا پدید آورنده
است چیزی را که می ترسید (۶۴) .

و اگر سوال کنی ایشان را گویند جز این
نیست که ما در هزل شروع می نمودیم
و بازی می کردیم بگو آیا بخدا و آیت های
او و پیغامبر او تمسخر می کردید (۶۵) .

عذر مگوئید هر آینه شما کافرید بعد از ایمان

(۱) یعنی هر چه کسی گوید قبول می کند .

طَائِفَةٌ مِنْكُمْ لَعَلَّيْهِمْ طَائِفَةٌ لَمْ يَأْكُلُوا
مِنْهُمُ ۖ فَجَاهِدْهُمْ ۖ إِنَّ

الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ
بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ
أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤٤﴾

وَعَدَ اللَّهُ الْمُنْفِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ
خَالِفِينَ فِيهَا هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ يُعَذَّبُونَ أَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ
عَذَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَكَثُرَ
أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ اسْتَمْتَعُوا بِخَلَائِقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ
بِخَلَائِقِهِمْ كَمَا اسْتَمْتَعُوا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَائِقِهِمْ
وَحُطِّمَتْ كَالَّذِينَ خَاصُوا أُولَئِكَ حِطَّتْ أَعْمَالُهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْحُورُونَ ۝

خود^(۱) اگر در گذریم از سرگروهی از شما
البته عذاب کنیم گروهی را بسبب آنکه
ایشان گنهگار بودند (۶۶) .

مردمان منافق و زنان منافق بعض ایشان
از جنس بعض اند می فرمایند بکار
ناپسندیده و منع می کنند از کار پسندیده
و می بندند دستهای خود را فراموش کردند
خدا را پس خدا فراموش ساخت ایشان
را هر آئینه منافقان ایشانند فاسقان (۶۷) .

وَعَدَهُ دَادَهُ اسْتَخْدَا مُرْدَانِ مُنَافِقٍ رَا
وَزَنَانِ مُنَافِقٍ رَا وَكَافِرَانِ رَا آتَشِ دُوزَخِ
هِمِيشَه بَاشَنْدِگَانِ آنجَا، دُوزَخِ بَسِ اسْتَ
اِيشَانِرَا وَلَعْنَتِ كَرْدَايِشَانِ رَا خُدا وَايِشَانِ
رَاسْتِ عَذَابِ دَائِمِ (٦٨) .

مانند آنانکه پیش از شما بودند زیاده تر از شما در قوت و بیشتر در اموال و اولاد پس بهره مند شدند به نصیبه خویش^(۲) پس شما نیز بهره مند شدید به نصیبه خویش چنانکه بهره مند شدند آنانکه پیش از شما بودند به نصیبه خویش و شروع در هزل کردید چنانکه ایشان شروع در هزل کردند آن جماعت نابود شد عمل های ایشان در دنیا و آخرت و آن جماعت ایشانند زیان کاران (۶۹) .

(۱) یعنی ایمان پزیران خود .

(۲) یعنی از دنیا .

أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كُفِرُوا بِعَادٍ
وَتَبَوَّءُوا الْقُبُورَ أَهْلِيهَا وَاصْبَحُوا مَكِينًا
وَالَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ آلِ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ هُمْ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ آلِ لُوطَ إِنَّهُمْ يَخْلَوْنَ
بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا كَانُوا يَلْعَبُونَ ①

آیانیا آمده است بایشان خبر آنانکه پیش
از ایشان بودند قوم نوح و عاد و ثمود و قوم
ابراهیم و اهل مدین و اهل موتفکات
آمدند بایشان پیغامبران ایشان به نشانه
های روشن پس هرگز نه شد که خدا ظلم
کند برایشان ولیکن ایشان برخویشتن
ظلم میکردند (۷۰) .

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ
اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ
اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ②

و مردان مسلمانان و زنان مسلمانان بعض
ایشان دوستان بعض اند می فرمایند
بکار پسندیده و منع کنند از کار ناپسندیده
و برپای می دارند نماز را و می دهند زکوة را
و فرمانبرداری می کنند خدا و رسول او را
این جماعت رحم خواهد کرد برایشان
خدا هر آئینه خدا غالب درست کار است
(۷۱) .

وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسْكِنٌ طَيِّبٌ لِيْ جَنَّاتِ عَدْنٍ
وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ③

و عده کرده است خدا مردان مسلمانان
و زنان مسلمانان را بوستانها که می رود
زیر آن جویها همیشه باشندگان آنجا
و جایهای پاکیزه در بهشت های همیشه
ماندن و خوشنودی خدا بزرگ تراست
از همه این ست پیروزی بزرگ (۷۲) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ جَاهِدُوا الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
وَأَوْسِدْ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَوِيرُ ④

ای پیغامبر جهاد کن با کافران^(۱) و جهاد
کن بامنافقان^(۲) و درشتی کن برایشان
و جای ایشان دوزخ است و وی بدجائی
است (۷۳) .

(۱) یعنی بسیف .

(۲) یعنی بزبان .

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةً كَثِيرًا وَكَفَرُوا
بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهَتُوا إِلَهُهُمْ يُرِيدُوا وَمَا يَشْعُرُونَ إِلَّا أَنَّهُمْ
أَعْتَدُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مِنْ قُضِيَةٍ لَأَن يَتُوبُوا إِلَيْكَ خَلِيفَةً
لَّهُمْ وَإِن يَسْتَوُوا لَيُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ عَذَابًا لِّسِنَا فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ
قَلِيلٍ وَلَا فِي السَّمَاءِ ⑤

وَمِنْهُمْ مَّنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِن اٰتٰنَا مِنْ فَضْلٍ لَّنُصَدِّقَنَّ
وَلَنَكُوْنَنَّ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ⑥

قَالَتِ الْاَشْهُمُ مِّنْ فَضْلِهِمْ نَحْنُ اَوَّلٌ وَلَهُمْ مُّعْرَضُونَ ⑦

فَاَعْتَبَهُمْ نِفَاقًا فِيْ قُلُوْبِهِمْ اِلٰى يَوْمٍ يَلْقَوْنَهُ فِيْهَا يَخْلَعُوْنَ
اللّٰهُ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ⑧

اَلَمْ يَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَاَنَّ
اللّٰهَ عَلٰمُ الْغُیُوْبِ ⑨

سوگند می خورند بخدا که نه گفته اند
وهر آئینه گفته اند سخن کفر و کافر شده اند
بعد اسلام خویش و قصد کردند آنچه
نیافتند^(۱) و انکار نکردند مگر آنکه توانگر
ساخت ایشان را خدا و رسول او از فضل
خود^(۲) پس اگر توبه کنند بهتر باشد
ایشان را و اگر بر گردند از توبه عذاب
کند ایشان را خدا عذاب درد دهنده در دنیا
و آخرت و نیست ایشان را در زمین هیچ
کار ساز و نه هیچ یاری دهنده (۷۴) .

و از ایشان کسی هست که عهد بسته است
با خدا البته اگر بدهد ما را از فضل خود هر
آئینه صدقه دهیم و البته باشیم
از نیکوکاران (۷۵) .

پس وقتی که بداد ایشان را از فضل خود
بخیلی کردند بآن و برگشتند اعراض کنان
(۷۶) .

پس خدای تعالی عاقبت حال ایشان
ساخت نفاق را در دلهای ایشان تا روزی
که ملاقات کنند با وی بشومی آنکه خلاف
کردند با خدا آنچه وعده کرده بودند با وی
و بشومی آنکه دروغ گفتند (۷۷) .

آپانداسته اند که خدا می داند سخن
پنهان ایشان را و رازگفتن ایشان را و آنکه
خدا داننده غیب هاست (۷۸) .

(۱) یعنی ایدای پیغمبر .

(۲) و این نوعی از تحکم است والله اعلم .

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي
الْصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ
فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ①

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً
ذَلَنْ يُغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ②

قَرِصَ الْمُحَلِّقُونَ بِمَقْعِدِهِمْ خَلَفَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تُفِرُوا فِي الْحَرْبِ
قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ③

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً لِّمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ④

فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُواكَ لِتُخْرِجَهُمْ

آنانکه عیب می کنند، رغبت کنندگان را
از مسلمانان در صدقات و عیب می کنند
آنان را که نمی یابند مگر مشقت خود را^(۱)
پس تمسخر می کنند بایشان تمسخر
کرد خدا بآن تمسخر کنندگان و ایشان راست
عذاب درد دهنده (۷۹) .

آمزش طلب کن برای ایشان یا آمزش
طلب مکن برای ایشان^(۲) اگر آمزش
خواهی برای ایشان هفتادبار هرگز نیامزد
ایشان را خدا این بسبب آنست که ایشان
کافر شدند بخدا و رسول او و خدا راه نمی
نماید گروه فاسقان را (۸۰) .

شادمان شدند پس ماندگان به نشستن
خویش بر خلاف پیغمبر خدا و ناپسند کردند
که جهاد کنند باموال خویش و به جانهای
خویش در راه خدا و گفتند بایکدیگری برون
مروید در گرمی بگو آتش دوزخ سخت
تراست در گرمی اگر در می یافتندی (چنین
نکردندی) (۸۱) .

پس باید که بخندند اندکی و بگریند
بسیاری سزای آنچه می کردند^(۳) (۸۲) .

پس اگر باز آرد ترا خدای تعالی بسوی
گروهی از ایشان پس دستوری طلبند

(۱) یعنی بمزدوری چیزی پیدامیکنند و صدقه میدهند .

(۲) یعنی هر دو صورت یکسان است .

(۳) مترجم گوید مراد خبرست با آنکه در دنیا خواهند خندید و در آخرت خواهند گریست .

قُلْ مَنْ هَرَجُوا مِنِّي أَبَدًا وَلَنْ تُفَاقِلُوا مِنِّي عَدَاؤًا إِنَّكُمْ رَضِيتُم بِالْقَعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَافْعَلُوا مَعَ الْخَائِنِينَ ۝

وَلَا تَصِلْ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَيَأْتُوا وَهُمْ فَيَقُولُونَ ۝

وَلَا تَحِبُّكَ أَمْوَالُهُمْ وَأُولَاؤُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِمَا فِي الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ۝

وَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذِنَكَ أُولُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرَانَا لِنَأْتِيَ لَمَعَالِ الْعِمَادِ ۝

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ۝

لَكِنَّ الرُّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

از تو برای بیرون آمدن^(۱) بگسویرون نخواهید آمد بامن هرگز و جنگ نخواهید کرد همراه من با هیچ دشمنی هر آینه شما رضامند شدید به نشستن اول بار پس بنشینید با پس ماندگان (۸۳) .

و (یا محمد) نماز مگذار بر هیچ یکی از ایشان که بمیرد، هرگز و مایست بگور وی هر آینه ایشان کافر شدند بخدا و رسول او و مردند و ایشان فاسق بودند (۸۴) .

و بشگفت نیارد ترا اموال ایشان و نه فرزندان ایشان جز این نیست که می خواهد خدا که عقوبت کند ایشان را بآن درد دنیا و بیرون شود روح ایشان و ایشان کافر باشند (۸۵) .

و چون فرود آورده شود سورتی باین مضمون که ایمان آرید بخدا و جهاد کنید همراه رسول او دستوری می طلبند از تو خداوندان و سعت از ایشان و گویند بگذار ما را تا باشیم بان نشستگان (۸۶) .

راضی شدند بآنکه باشند با زنان پس مانده و مهر نهاده شد بر دلهای ایشان پس ایشان فهم نمی کنند (۸۷) .

لیکن پیغامبر و آنانکه ایمان آوردند با او جهاد کردند باموال خود و جان های خود و این جماعت ایشان راست نیکی ها و این جماعت ایشانند

(۱) یعنی برای احراز غنائم .

رستگاران (۸۸) .

آماده ساخته است خدا برای ایشان بوستانها میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا این ست پیروزی بزرگ (۸۹) .

وآمدند اهلِ عذر از صحرای نشینان تادستوری داده شود ایشان را و نشستند آنانکه دروغ گفتند با خدا و رسول او (یعنی در اظهار اسلام) خواهد رسید بکافران از ایشان عذاب درد دهنده (۹۰) .

نیست بر ناتوانان و نه بر بیماران و نه بر آنانکه نه می یابند آنچه خرج کنند هیچ گناهی چون نیک خواهی کنند با خدا و رسول او نیست بر نیکوکاران هیچ راه عتاب و خدا آمرزنده مهربان است (۹۱) .

و نه بر آنانکه چون بیایند پیش تو تا سواری دهی ایشان را گوئی نمی یابم آنچه سوار کنم شمارا بر آن باز گردند و چشم های ایشان روان باشد باشك بجهت اندوه که نمی یابند آنچه خرج کنند (۹۲) .

جزاین نیست که راه عتاب بر آنان ست که دستوری می طلبند از تو و ایشان توانگر اند راضی شدند بآنکه باشند بازنان پس مانده و مهر شاهد خدا بر دلهای ایشان پس ایشان نمی فهمند (۹۳) .

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ①

وَجَاءَ الْمُعَذِّبُونَ مِنَ الْأَشْرَافِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ②

لَيْسَ عَلَى الضَّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يُلْفُونَ حَرْجٌ إِذَا نَصَحُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ③

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَلَّوْا لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَعِدْتُهُمْ تُنْقِضُ مِنَ الْكَمْرِ حَزَنًا أَلَا يَجِدُوا مَا يَنْفِقُونَ ④

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَمَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ⑤

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُونَ لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ قَدْ نَبَأَ اللَّهُ مِنْ أخباركم وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ يُعْزِزُكُمْ إِلَى اللَّهِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَبِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجِسٌ وَمَا وَهُمْ بِمُجْرِمِينَ أَلَيْسَ كَذَلِكَ كُنُوتُ الْكَافِرِينَ ﴿٩٥﴾

يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَكْرِهْهُمْ بِكُمْ الدَّوَابَّ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ

عذرخواهی کنند پیش شما چون بازآئید بسوی ایشان بگو عذرخواهی مکنید باور نکنیم سخن شمارا هرآئینه آگاه ساخته است خدا مارا به بعض خبرهای شما وخواهد دید خدا ورسول او عمل شمارا (یعنی دردنیا) سپس بازگردانیده شوید بسوی عالم الغیب و آشکار پس خبردهد شمارا بآنچه میکردید (۹۴).

سوگند خواهند خورد بخدا پیش شما چون بازآئید بسوی ایشان تا رو بگردانید از ایشان پس شما رو بگردانید از ایشان هرآئینه ایشان پلیداند و جای ایشان دوزخ است سزای آنچه میکردند (۹۵).

سوگند میخورند برای شما تا رضا مند شوید از ایشان پس اگر رضامند شوید از ایشان هرآئینه خدا رضامند نشود از گروه فاسقان (۹۶).

صحرا نشینان سخت تراند در کفر و نفاق (۱) و سزاوار تراند بآنکه ندانند احکام شریعتی را که نازل کرده است خدا بر پیغامبر خود و خدا دانای درست کار است (۹۷).

و از اعراب کسی هست که تاوان می شمارد چیزی را که خرج می کند و انتظار می کشد در حق شما مصائب را برایشان باد مصیبت بد و خدا شنوای دانا است (۹۸). و از اعراب کسی هست که ایمان می آرد

مَا يَنْفَعُ قُرْبَ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ إِلَّا
إِنْهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ①

وَالَّذِينَ الْأُولُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْغَوْزُ
الْعَظِيمُ ①

وَمَنْ حَوْلَكُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنْفِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ
الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى الْإِنْفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ
لَعَلَّكُمْ سَأَلُوا عَنْهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يَرُدُّونَ إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ ①

وَالَّذِينَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرًا سَيِّئًا
عَسَى اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ①

حُذِّ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةٌ تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلَّ

بخدا وروز آخر و می شمارد چیزی را که
خرج می کند سبب قربت نزد خدا و وسیله
دعای نیک پیغامبر آگاه باش هر آینه وی
قربتست ایشان را داخل خواهد کرد ایشان
را خدا در رحمت خود هر آینه خدا آمرزنده
مهربان است (۹۹) .

وسبقت کنندگان نخستین از مهاجران
و انصار و آنانکه پیروی ایشان کردند به
نیکی کاری خوشود شد خدا ازین جماعت
و ایشان خوشنود شدند از وی و آماده
ساحت برای ایشان بوستانهایی که میرود
زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه، این
ست پیروزی بزرگ (۱۰۰) .

از آنانکه دوروبر شمایند از اعراب متفقاند
و بعضی از اهل مدینه خوی نفاق دارند
تو نمی دانی ایشان را ما میدانیم ایشان را
عذاب خواهیم داد ایشانرا دوبار^(۱) سپس
بازگردانیده شوند بسوی عذاب بزرگ
(۱۰۱) .

و دیگران هستند که اقرار کردند بگناهان
خود آمیخته اند عمل نیک را با عمل
دیگر که بدست، نزدیک ست که خدا
برحمت متوجه شود برایشان هر آینه
خدا آمرزنده مهربانست (۱۰۲) .

بگیر از اموال ایشان زکوة راتاپاک سازی
ایشان را و بپرکت کنی ایشان را بآن

(۱) یعنی در میان مسلمانان ذلیل شوند و در اموال و اولاد آفات بینند .

عَلَيْكُمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُم وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ
الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْمُنْزِلُ الْمُنِيرُ ﴿١٠٤﴾

وَقُلْ اْعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ
وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

وَالْمُخْرَجُونَ لَكُمْ رُجُوعٌ لِأَمْرِ اللَّهِ إِنَّ عَذَابَ يُومٍ وَآمَنَّا بِتُوبِ عَلَيْهِمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٠٦﴾

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضَرَارًا أَكْثَرًا مِنْ تَفَرُّقٍ أَبَيْنَ
الْمُؤْمِنِينَ وَالصَّادِقِينَ حَارِبِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ مِنَ
قَبْلِ وَلِيخْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْخُسْفَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ
لَهُمْ لَكِنَّ بُرُونَ ﴿١٠٧﴾

لَا تَقْرَأُ فِيهِ أَبَدًا لِمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ

و دعای خیر کن برای ایشان هر آینه دعای
تو سبب آرامش است ایشان را
و خدا شنوای داناست (۱۰۳) .

آیند دانسته اند که خدا اوست که توبه
قبول می کند از بندگان خود و میگیرد
صدقات را و آنکه خدا اوست توبه پذیرنده
مهربان (۱۰۴) .

و بگو عمل کنید پس زود خواهد دید خدا
و رسول او و مومنان عمل شما را و زود
باز گردانیده خواهید شد بسوی داننده
پنهان و آشکار پس خبر دهد شما را بآنچه
می کردید (۱۰۵) .

و دیگران اند موقوف داشته شده بر فرمان
خدا یا این ست که عذاب دهد ایشان را
یا برحمت متوجه شود برایشان و خدا دانای
درست کار است (۱۰۶) .

و از ایشان آناند که ساخته اند مسجدی
برای زیان رسانیدن و بجهت کفر و برای
تفرقه افکندن میان مسلمانان و کمین گاه
ساختن برای آنانکه جنگ کرده اند
با خدا و رسول او پیش ازین و البته سوگند
خورند که نخواسته ایم مگر خصمت نیک
را و خدا گواهی میدهد که ایشان
دروغگویانند^(۱) (۱۰۷) .

مایست آنجا هرگز، هر آینه مسجدی که

(۱) مترجم گوید جماعتی از منافقان مسجدی ساخته بودند به نیت فاسد تا تفریق
مسلمین باشد و کمینگاه کافران خدای تعالی بهدم آن امر فرمود و الله اعلم .

لَعَنَ أَنْ تَقُومَ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَّخِذُوا اللَّهَ
يُحِبُّ الْبُظْهَرِينَ ⑤

بنیاد نهاده شده است برنیت تقوی
از روزاؤل بهترست که بایستی درآن،
آنجامردانی اند که دوست میدارند که پاك
شوند و خدا دوست میدارد پاك شوندگان
را (۱۰۸) .

أَمِنْ أَشْسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ
أَمِنْ أَشْسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا حُزْبٍ مُدْرِكٍ لَهَا رِبِّهِ فِي
تَارِجَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑥

آیا کسی که بنیاد نهاد عمارت خود را
بر ترس از خدا و خوشنودی او بهترست
یا آنکه بنیاد نهاده است عمارت خود را
بر کناره زمین رودخورده در حال افتادن
پس افتاد با صاحب خود در آتش دوزخ
و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران
را (۱) (۱۰۹) .

لَا يَزَالُ بُدْيَا لَهُمُ الْكُفْرُ بِنِوَابِيَّةٍ فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ
تَقْلَعَهُ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑦

همیشه باشد عمارت ایشان که بنا کرده
اند (۲) سبب شك در دل ایشان مگر آنکه
پاره پاره شود دلهای ایشان و خدا دانای
درست کار است (۱۱۰) .

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ
بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَ
يُقْتَلُونَ سَوْعَدًا عَلَيْهِ حَقٌّ فِي التَّوْبَةِ وَالْإِنْجِيلِ
وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمْ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑧

هر آئینه خدا خریده است از مسلمانان
جانهای ایشان و مالهای ایشان را بعوض
آنکه ایشان را باشد بهشت، جنگ می کنند
در راه خدا پس می کشند و کشته می شوند
و عده لازم می است بر خدا ثابت
در تورات و انجیل و قرآن و کیست
وفاکننده تر بعهد خویش از خدا پس
شادمان باشید باین فروختن خود که

- (۱) عمارت ساختن بر اساس تقوی کنایت است از اخلاص در اعمال و عمارت
ساختن بر کناره رودخورده کنایت از ریا و عجب در اعمال والله اعلم .
(۲) یعنی مسجد ضرار .

معامله کردید بآن واین است پیروزی
بزرگ (۱۱۱) .

ایشان توبه کنندگانند، عبادت کنندگانند،
حمد گویندگانند، سفرکنندگانند درراه
خدا، رکوع و سجده کنندگانند،
فرمایندگانند بکارپسندیده و منع کنندگانند
ازناپسندیده و نگاه دارندگانند احکام خدا
را و مژده ده مسلمانان را (۱۱۲) .

روان بود پیغامبر را و نه مسلمانان را که
طلب آموزش کنند برای مشرکان اگر چه
خویشاوند باشند بعد ازآنکه ظاهر شد
ایشان را که آن گروه اهل دوزخ اند
(۱۱۳) .

و نبود آموزش خواستن ابراهیم برای
پدر خود مگر بخاطر وعده ای که کرده بود
با وی پس چون روشن شد برای ابراهیم
که وی دشمن خداست بیزار شد از وی
هرآئینه ابراهیم دردمند بُرد بار بود
(۱۱۴) .

و هرگز نیست که خدا گمراه کند قومی را^(۱)
بعد ازآنکه هدایت نموده باشد ایشان را
تاآنکه واضح سازد برایشان آنچه از وی
پرهیزکنند هرآئینه خدا بهر چیز داناست^(۲)
(۱۱۵) .

الْمُتَّقِينَ الْعَمِلُونَ الصَّالِحِينَ الَّذِينَ
الْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى تَقْوَى اللَّهِ
وَالْحَقِيقُونَ بِحُدُودِ اللَّهِ وَيُخْرِجُونَ
الْمُتَّقِينَ

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا
لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ
وَعَدَهَا آيَاتُهُ قَلَمًا تَتْبَعُ لَهُ إِنَّهُ كَادُّ عَلَىٰ
إِلَهِهِ بِرُءُوسِهِمْ

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ
يُحِبِّتَ لَهُمْ مَا يَتَنَبَّهُونَ أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
حَلِيمٌ

(۱) یعنی در حساب گمراهان نمی شمارد قومی را .

(۲) یعنی تا پیغامبر نه آید تبلیغ نکند معذورانند فتح .

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعْزِي وَيُمِيتُ
وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ دَرَجَةٍ ۝

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ
الَّذِينَ اشْتَبَعُوا فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا
كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فِرْيَاقٍ مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ
بِهِمْ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ۝

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّى إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ
لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ
اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ۝

ثَاكِنَ لِأَهْلِ الْبَيْتِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ
أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِالْغَيْبِ عَنْ
نَفْسِهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ
وَلَا مَخَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ
الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوِّ نِيْلًا إِلَّا كَيْسَ لَهُمْ بِهِ

هرآئینه خدا ویراست پادشاهی آسمان
هاوزمین زنده می کند و می میراند
و نیست شمارا بجزوی هیچ کارسازی
ویاری دهنده ای (۱۱۶) .

هرآئینه برحمت متوجه شد خدا برپیغامبر
و آن مهاجران و انصار که پیروی وی
کردند در وقت تنگ دستی بعد از آنکه
نزدیک بود که منحرف شود دلهای گروهی
از ایشان باز برحمت متوجه شد برایشان
هرآئینه وی برایشان بخشاینده مهربان
است (۱۱۷) .

و بر آن سه کس که موقوف داشته شدند
تا آنکه تنگ شد برایشان زمین باوجود
فراخی آن و تنگ شد برایشان جانهای
ایشان و دانستند که پناهی نیست از خدا
مگر بسوی او باز خدا برحمت متوجه
شد برایشان تا ایشان رجوع کنند^(۱) هرآئینه
خدا توبه پذیرنده مهربانست (۱۱۸) .

ای مسلمانان بترسید از خدا و باشید
براست گویان (۱۱۹) .

لایق نبود اهل مدینه را و آنانرا که حوالی
ایشانند از اعراب که باز پس مانند
از همراهی رسول خدا و نه آنانکه رغبت
کنند در حفظ خویش اعراض کرده از ذات
رسول خدا این بسبب آنست که نمی
رسد بایشان تشنگی و نه رنج و نه گرسنگی

عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٠﴾

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ
وَادِياً إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢١﴾

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَآفَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ
فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا
قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿٢٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ
الْكَافِرِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ
الْبَاقِيْنَ ﴿٢٣﴾

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ إِنَّكُمْ
رَأَيْتُمْ هَٰذِهِ الْأَيْمَانَ قَامًا الْإِنِّ بَنَ آمَنُوا فَرَادَتْهُمْ
إِيْمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٢٤﴾

در راه خدا و نهند گامی بر جایی که بخشم
آرد کافران را و بدست نمی آرند از دشمن
هیچ دست آوردی مگر نوشته شود برای
ایشان بسبب آن عمل صالح هر آینه خدا
ضائع نمی کند مزد نیکوکاران را (۱۲۰).

و خرج نمی کنند هیچ خرجی چه
اندک و چه بسیار و طی نمی کنند هیچ
میدانی را مگر نوشته شود برای ایشان
عمل صالح تا جزا دهد ایشان را خدا پاداش
نیکوترین آنچه می کردند (۱۲۱).

و ممکن نیست مومنان را که برآیند^(۱)
همه يك جا پس چرا بیرون نیاید از هر
جمعی از ایشان چند کس تا دانشمند شوند
در دین و تا بیم دهند قوم خود را چون
باز آیند بسوی ایشان بُود که ایشان
بترسند^(۲) (۱۲۲).

ای مسلمانان جنگ کنید با آنان که نزدیک
شمایند از کافران و باید که کافران ببابند
در شما درشتی را و بدانید که خدا بامتقیان
است (۱۲۳).

و چون فرود آورده شود سوره ای پس
از منافقان کسی هست که می گوید در حق
کدام يك از شما افزوده است این سوره
ایمان را اما اهل ایمان پس بتحقیق
افزوده است در حق ایشان ایمان را

(۱) یعنی به طلب علم .

(۲) یعنی طلب علم دین فرض کفایه است .

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَرَأَدْنَاهُمْ رِجْسًا
إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿۱۱﴾

أَوَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ
مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذْكُرُونَ ﴿۱۲﴾

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ لَّغَطَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ هَلْ
يَرَاكُمْ مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ
يَا أَيُّهَا الْقَوْمُ لَا يَفْهَمُونَ ﴿۱۳﴾

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ
مَاعَيْنَكُمُ حَرْيٌ عَلَيْهِمُ بِالْمُؤْمِنِينَ زَهِدٌ وَكَرِيمٌ ﴿۱۴﴾

فَلَنْ تَوَلَّوْا قُلُوبَ حَسْبَى اللَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۱۵﴾

وایشان شادمان می شوند (۱۲۴) .
و اما آنانکه در دل‌های ایشان بیمار است
پس افزوده است در حق ایشان پلیدی را
همراه پلیدی ایشان و مُردند و ایشان
کافر بودند (۱۲۵) .

آیانمی بینند که ایشان سزاداده می‌شوند
در هر سال یک بار یا دوبار^(۱) بازتوبه نمی
کنند و نه ایشان پند می‌گیرند (۱۲۶) .

و چون فرود آورده شود سوره ای^(۲)
نظر کنند بعضی ایشان به بعضی
باشرمندگی و گوید آیا می‌بیند هیچ کس
شمارا؟ پس بازگردند^(۳)، بازگردانیده
است خدایان ایشان را بسبب آنکه
ایشان گروهی هستند که نمی‌دانند
(۱۲۷) .

به تحقیق ای مسلمانان آمده است به شما
پیغامبری از قبیل شما دشوارست بروی
رنج شما حریص است بر هدایت شما به
مسلمانان بخشاینده مهربان است (۱۲۸) .

پس اگر بازگردند بگو بس است مرا خدا،
هیچ معبود بر حق نیست بجزوی، بروی
توکل کردم و او خداوند عرش بزرگ
است^(۴) (۱۲۹) .

(۱) یعنی با امراض و مصائب .

(۲) یعنی سوره ای که در وی بیان تفاق ایشان باشد .

(۳) یعنی بخانه های خود .

(۴) یعنی چنانکه قادرست عرش را نگاه می‌دارد و ترا نیز نگاه می‌دارد از شر

کافران و منافقان .

سورة يونس مکی است و آن يك صد و نه
آیت و یازده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْوَيْلُ لَكَ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُ الْحَكِيمُ ①

أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ
وَيُخَوِّذِ الْبَاطِلِينَ أَمْ نَأْتِيَهُمْ لَهْفًا وَقَدْ مَرِضْنَا عَنْهُمْ يَوْمَ
الْكَفُورِ إِنَّ هَذَا لَشَرُّ الْمُفْسِدِينَ ②

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدِيرُ الْأُمُورَ مَنْ شَفَعُ إِلَّا مِنْ
بَعْدِهِ لَهُ ذِكْرُكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ③

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَمْتُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَبِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ④

مَوْالِيٍّ جَعَلَ السَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرُ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ
لِتَعْلَمُوا عَدَدَ الْيَوْمِ وَالْحَسَابُ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الّا، این آیت های کتاب با حکمت است
(۱)

آیات عجیب است مردمان را که وحی
فرستادیم بسوی مردی از ایشان که
بترسان مردمان را و بشارت ده مسلمانان
را بآنکه ایشانرا هست جای پای نیکی نزد
پروردگار ایشان، گفتند کافران هر آئینه این
شخص جادوگر آشکار است (۲) .

هر آئینه پروردگار شما خدائست که آفرید
آسمان ها و زمین را در شش روز
باز مستقر شد بر عرش تدبیر می کند کار را
نیست هیچ شفاعت کننده مگر بعد دستور
وی، این ست خدا پروردگار شما پس
پرستید او را آیا پند نمی گیرید (۳) .

بسوی اوست رجوع شما همه يك جا
وعده کرده است خدا وعده درست
هر آئینه وی ابتدا کند آفرینش را باز دیگر
بار بازگرداندش تاجزا دهد آنان را که
ایمان آورده اند و کارهای شائسته
کرده اند بانصاف و آنانکه کافر شدند ایشان
راست آشامیدنی از آب گرم و عقوبت درد
دهنده بسبب آنکه کافر بودند (۴) .

او آنست که ساخت خورشید را درخشانده
و ماه را روشن و معین کرد برای ماه منزل
هارا تابدانید شمار سال ها و تابدانید

يَفْضِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑤

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَفَاخْلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غٰفِلُونَ ⑦

أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِهَا كَالْوَالِدِينَ الَّذِينَ ⑧

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ
بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ⑨

دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَآخِرُ
دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑩

وَلَوْ يَعْجَلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَاسِ عَجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ لَفَعُولَى
إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ فَبَدَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي
كُلِّ نَفْسٍ يَنْفَسُونَ ⑪

حساب را نیافریده است خدای تعالی این
را مگر به تدبیر درست بیان می کند
شانها را برای گروهی که میدانند (۵) .

هرآئینه درآمد و رفت شب و روز و در آنچه
آفریده است خدا در آسمان ها و زمین
نشانه هاست گروهی را که پرهیزگاری
می کنند (۶) .

هرآئینه آنانکه امید ندارند ملاقات ما را
و خوشنود شده اند به زندگانی دنیا و آرام
گرفته اند بآن و آنانکه از نشانه های ما
بی خبر اند (۷) .

این جماعت جای ایشان آتش ست به
سبب آنچه عمل می کردند (۸) .

هرآئینه آنانکه ایمان آورده اند و کارهای
شائسته کرده اند هدایت کند ایشان را
پروردگار بسبب ایمان ایشان یعنی
بمقامات نجات، میرود زیرایشان
جویهادر بوستانهای نعمت (۹) .

دعای ایشان در آنجا سبحانك اللهم باشد
یعنی پاکی تراست بار خدایاو دعای خیر
ایشان بایکدیگر سلام بُود و نهایت دعای
ایشان این ست که حمد خدا را ست
پروردگار عالمیان (۱۰) .

و اگر زود می رسانید خدای تعالی
بمردمان سختی را مانند آنکه زود
می طلبند نعمت را بانجام رسانیده می شد
در حق ایشان اجل ایشان پس می گذاریم
آنان را که امید ملاقات ما ندارند
سرگردان شده در بیراهی خویش (۱۱) .

وَإِذْ آمَسَّ الْإِنْسَانُ الظُّلُمَةَ إِحْتِجَةً أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَابًا
قَالَتْ مَا كُنْتُمْ عَنْهُ ضُرًّا مَرْكَانَ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى ضَرٍّ
مَنْهُ كَذَلِكَ نُفَوِّنُ لِلْمُشْرِكِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۲﴾

و چون رنج برسد بآدمی دعا کند بیارگاه ما
خفته برپهلوی خود یا نشسته یا ایستاده
پس آنگاه که برداشتیم از وی رنج وی را
برود گویا نخوانده بودمارا بدفع کردن
رنجی که رسیدش هم چنین آراسته کرده
شداز حد گذرندگان را آنچه می کردند
(۱۲) .

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَهُمْ
رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي
الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۳﴾

وهرائینه هلاک کرده ایم قرن هارا پیش
از شما چون ستم کردند و آمدند بایشان
پیغامبران ایشان باننشانه های روشن و هرگز
آماده آن نبودند که ایمان آرند هم چنین
سزا می دهیم گروه گناه گاران را (۱۳) .

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ خَلِيفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لَنَنْظُرَ كَيْفَ
تَعْمَلُونَ ﴿۱۴﴾

باز جانشین ساختیم شما را در زمین پس
از ایشان تا ببینیم چگونه کار می کنید (۱۴) .

وَإِذْ اكْتُلِ عَلَيْهِمُ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
لِقَاءَنَا أَلَمْتُمْ بِالْعُزَّةِ أَوْ بَدَّلْهُ قُلٌّ مَا يَكُونُونَ لِي
أَنْ أَبَدِلَهُ مِنْ قُلِّي نَعْلَمُ إِنْ أَكْبَهُمُ إِلَّا مَا يُوَسِّعُ إِلَيْنَا
الْأَعْيُنُ إِنَّ عَصِيَّتُكَ لَرَىٰ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۵﴾

و چون خوانده شود برایشان آیات واضح
ما گویند آنانکه امید ملاقات ما را ندارند
بیار قرآنی بجزاین باتغییر ده اورا (۱)
بگوروا نبود مرا که تبدیل کنم از
جانب خود پیروی نمی کنم مگر آنچه را
که وحی فرستاده شد بسوی من هرآینه
من می ترسم اگر نافرمانی پروردگار
خودکنم از عذاب روز بزرگ (۱۵) .

قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُمْ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدُلُّكُمْ بِهِ الْقُرْآنَ
لَئِنْ كُنْتُمْ مِنْهُمْ عُمَرَاءَ مِنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۶﴾

بگو اگر خدای خواست نمی خواندم
آن را بر شما و خبردار نمی کرد خدا
شمارا بآن هرآینه گذرانده ام در میان شما

(۱) یعنی تاموافق عقائد باطله ایشان باشد .

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
إِنَّهُ لَا يَهْدِي اللَّهُ الْمُجِرِمِينَ ⑩

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَنْصُرُهُمْ
وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُكْفِرُونَ
اللَّهُ بِمَا لَا يَنْفَعُكُمْ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
سُبْحَنَهُ وَعَلَىٰ عَمَلِكُمُ الْيُسْرُوكُونَ ⑪

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا
كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ فَيَسْأَلُونَ
يَعْتَلِفُونَ ⑫

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ
فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ
مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ⑬

وَإِذَا أَدْعَاكَ النَّاسُ سَعْيًا وَمِنْ أَعْيَادِهِمُ اثْنَانِ إِذْ أَنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ
فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ تَكْوِيلًا لَنُكَلِّمَنَّ الْيَكْتَبُونَ مَا تَكْتُمُونَ ⑭

عمری پیش از این آیدرنمی یابید (۱۶) .
پس کیست ستمگارتر از کسی که بربندد
برخدا دروغ را یا دروغ شمرده آیات وی
را هرائینه (سخن اینست که) رستگار
نمی شوند گناهگاران (۱۷) .

ومی پرستند بغیر از خدا چیزی که ضرر نه
دهدایشان را و نه سود رساند بایشان
ومی گویند ایشان شفاعت کنندگان مایند
نزد خدا بگو آیا آگاه می کنید خدا را بآنچه
نمی داند در آسمان ها و زمین ، پاکی وی
راست و برتر است از آنکه شریک مقرر می
کنند (۱۸) .

وَبُودُوا مَرْدَمَانِ مَكْرِيكَ امْت (۱)
اختلاف کردند (۲) و اگر نمی بود کلمه ای
که سابق صادر شده است از پروردگار
تو فیصله کرده می شد میان ایشان در آنچه
اندران اختلاف دارند (۱۹) .

ومی گویند چرا فرو فرستاده نه شده
است براین پیغامبر نشانه ای از پروردگار
وی بگو جزاین نیست که علم غیب
خدا را است پس انتظار کنید هرائینه من
باشما از منتظرانم (۲۰) .

و چون بچشائیم مردمان را رحمتی پس
از سختی که رسیده بود بایشان ناگهان
ایشان را بداندیشی باشد در نشانه های

(۱) یعنی بر توحید و ملت ابراهیمی .

(۲) یعنی بسبب عمرو بن لُحی .

ما^(۱) بگو خدا زودترست در تدبیر کردن
هر آئینه فرستادگان ما می نویسند آنچه
بداندیشی می کنید^(۲) (۲۱) .

اوست آنکه روان می کند شمارا
در خشکی و در دریا تا وقتی که باشید
در کشتی ها و روان شوند کشتی ها
باسواران خود بیادخوش و شادمان شوند
ایشان بآن بادموافق، نگاه برسد بآن
کشتی ها بادی تند و بیاید بایشان موج
از هر طرف و بدانند که از هر جهت گرفتار
گشتند دعا کنند ببارگاه خدا خالص کرده
برای اوعبادت را که اگر نجات دهی مارا
ازین بلا باشیم از شکر گذاران (۲۲) .

پس آنگاه که نجات داد ایشان را ناگهان
ایشان پیراهی می کنند در زمین ناحق، ای
مردمان جزاین نیست که پیراهی شما زیان
بر جان شماست یافتید بهره زندگانی دنیا را،
باز بسوی ما بازگشت شماست پس
با خبر سازم شمارا بآنچه می کردید (۲۳) .

جزاین نیست که مثال زندگانی دنیا مانند
آبی است که فرود آورده ام از آسمان پس
در هم آمیخت بسبب وی روئیدگی زمین
از آنچه می خورند مردمان و چهار پایان
تا وقتی که بدست آورد زمین پیرایه خود را

هُوَ الَّذِي يُسِرُّكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِ وَ
جَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ
وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا
اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ؕ لَئِنْ أَجَبْتَنَّا مِنْ هَاهُنَا لَنَكُونَنَّ
مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٢﴾

فَلَمَّا أَتَيْنَاهُمْ إِذِ الْمَوْجُ يَغْشَى الْاَرْضَ بِغَيْرِ الْحَقِّ لِيَأْتِيَهَا النَّاسُ
إِنَّمَا نَحْنُ عَلَى أَنْفُسِكُمْ بِمِثْقَالِ الْحَبَّةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ
فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾

إِنَّمَا مِثْلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَلَا تَلْقَظُ
بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ وَمَتَابًا كُلُّ النَّاسِ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا
أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازْبَيَّتْ وَطْنَ أَهْلِهَا أَنَّهُمْ
قُيِّرُونَ عَلَيْهَا نَارًا لَمْرًا لِيَلْأَوْتَهَا رَافِعَةً لَهَا

(۱) یعنی یکفران نعمت .

(۲) مترجم گوید بعد از آن خدای تعالی بیان میفرماید کیفیت مکر و کفران نعمت را
والله اعلم .

حَٰصِدًا أَكَّانُ لَمْ تَعْنِ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ لَقَعَلَّ
الْأَنبِيَاءُ لِقَوْمٍ يَتَعَلَّوْنَ ⑩

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ⑪

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَٰكِن مِّنْ قَوْمٍ قَاتَرُوا
ذَلَّةً ۖ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑫

وَالَّذِينَ كَفَرُوا السَّيِّئَاتِ ۖ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِشِدَّةٍ مِّثْلِهَا وَتَرْفَعُهُمْ ذِلَّةً
مَّا لَهُمْ مِّنَ اللَّهِ مِنْ حَٰصِمٍ ۚ كَذَٰلِكَ أَصْغَيْتُمْ وَأُصْغِيَّتُمْ ۖ جُوهَرُهُمْ قِطْعًا
مِّنَ الْإِثْلِ مُخَلَّاتٌ ۖ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑬

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ لَقَوْلُ الْإِنِّينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ
أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ ۖ قُلْ إِنَّمَا يَتَّبِعُهُمْ وَ قَالَ تَرْكَاؤُهُمْ
مَّا كُنْتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ ⑭

وآراسته شد وگمان کردند ساکنان آن
زمین که ایشان توانایند برانتفاع از آن
ناگهان پیامد بزمین فرمان مادرشب یا
درروز پس گردانیدیم آن را مثل زراعت
ازبیخ بریده گویا نبود دیروز، همچنین
بیان می کنیم نشانه ها را برای گروهی که
تأمل می کنند (۲۴) .

و خدا می خواند بسوی سرای سلامتی
و هدایت می کند هر کرا خواهد بسوی راه
راست (۲۵) .

آنان که نیکوکاری کردند برایشان بهشت
باشد و زیاده بر آن^(۱) و نه پوشد چهره های
ایشان را هیچ سیاهی و نه هیچ خواری
این جماعت اهل بهشت اندایشان
آنجا جاودانند (۲۶) .

و آنان را که بعمل آوردند کردار های بد،
جزای بدی مثل آنست و بپوشد ایشان را
خواری، نباشد ایشان را از خدا هیچ پناه
دهنده، گویا پوشانیده شده است
صورت های ایشان به پاره هائی از شب
تاریک این جماعت اهل آتش اند ایشان
آنجا جاودانند (۲۷) .

و بترسید از روزیکه برانگیزیم ایشانرا همه
یکجا بازگوئیم مشرکان را بایستید بر جای
خود، شما و آنانکه شما ایشان را شریک
خدا ساخته اید پس جدائی اندازیم میان

(۱) یعنی رؤیت خدای تعالی .

ایشان و می‌گویند شریکان ایشان که شما ما را نمی‌پرستیدید (۲۸) .

پس بس است خدا گواه میان ما و میان شما هر آینه ما بودیم از پرستش شما بی‌خبر (۲۹) .

آنجا دریابد هر شخص بی‌آنچه پیش فرستاده است، و گردانیده شوند بسوی خدا مالک حقیقی ایشان و کم شد از ایشان آنچه افترا می‌بستند (۳۰) .

بگو که روزی می‌دهد شمارا از جانب آسمان و زمین، کیست که مالک باشد گوش و چشمها را^(۱) و کیست که بیرون آرد زنده را از مرده و بیرون آرد مرده را از زنده^(۲) و کیست که تدبیر کند کار را خواهند گفت آن خدا است بگو آیا پس حذر نمی‌کنید (۳۱) .

پس این ست خدا پروردگار شما بحق پس چیست بعد راستی مگر گمراهی پس چگونه برگردانیده می‌شوید (از عبادت خدا) (۳۲) .

هم چنین ثابت شد قضای پروردگار تو بر فاسقان که ایشان ایمان نیارند (۳۳) .

بگو آیا هست از شریکان شما کسی که آغاز کند آفرینش را باز دوباره باز گرداندش بگو خدا نومی‌کند آفرینش

كَذَّبُوا بِآلِهَةِ شَيْبَانَ ابْنِ كَثِيرٍ كَذَّبُوا بِآلِهَتِهِمْ
كَافِرِينَ ①

هَذَا إِلَهٌ تَبْلُغُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْأَلَتْ وَرُدُّنَا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ
الْحَقُّ وَفَضَّلَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ②

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ الْمَوْتَ
وَالْأَنبَاءَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ
الْحَيِّ وَمَنْ يُدْنِ الْأَمْزَاقَ يُبَيِّنُونَ اللَّهُ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ③

كَذَّبُوا اللَّهَ وَآلِهَهُمُ الْحَقُّ فَكَذَّبُوا بِالْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالَةَ قَالُوا
تُصَوِّفُونَ ④

كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَاتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ⑤

قُلْ هَلْ مِنْ شَرِكٍ لَكُمْ مِنْ يَدِّ الْخَلْقِ ثُمَّ يُرِيدُهُ قُلِ اللَّهُ
يَبْدَأُ الْخَلْقَ

(۱) یعنی خالق گوش و چشم باشد .

(۲) یعنی حیوان را از نطفه و نطفه را از حیوان .

لَمْ يَعْزِمْنَاهُ نَالِي تَوَكُّلُونَ ﴿٣٥﴾

قُلْ مَنْ مِّنْكُمْ مَّنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي
لِلْحَقِّ أَفَمَن يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهْدِي
إِلَّا أَنْ يَهْدِي قَوْمًا لَّمْ يَكُنْ لَّخَلْقُونَ ﴿٣٥﴾

وَمَا يَتَّبِعُهُ أَكْثَرُهُمْ أَطْثَاءُ الْكُفْرِ لَا يُخْبِرُونَ مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا
إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمْ لَمَائِقَةٌ فَعَلَوْنَ ﴿٣٦﴾

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَادِبٌّ فِيهِ
مِن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ
اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ
كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَمِنْهُمْ مَّنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ

را باز دوباره بازگرداندش پس چگونه
برگردانیده می‌شوید (از عبادت خدا) (۳۴).
بگو آیا هست از شریکان شما کسی که راه
نماید بسوی دین حق؟ بگو خدا ست که
راه می نماید بسوی دین حق، پس کسی
که راه می نماید بسوی حق لائق ت راست
بآنکه پیروی کرده شود یا کسیکه خود راه
نمی یابد مگر آنوقت که راه نموده شود
وی را پس چیست شمارا؟ چگونه حکم
می کنید (۳۵).

و پیروی نمی کنند بیشتر از ایشان مگر وهم
را هر آینه وهم کفایت نمی کند از معرفت
حق چیزی را هر آینه خدا داناست بآنچه
می کنند (۳۶).

و نیست این قرآن افتراء بغیر حکم خدا
ولیکن هست باوردارنده آنچه پیش از وی
است و بیان شریعتی است که نوشته شد
بر مردمان هیچ شبهه نیست در آن از
پروردگار عالم ها است (۳۷).

آیامی گویند افترا بسته است آن را بگو پس
پسارید سوره ای مانند آن و بخوانید هر کرا
توانید بغیر از خدا اگر هستید راست گو
(۳۸).

بلکه دروغ شمرده اند چیزی را که
نمی دانند آنرا و هنوز بیامده است مصداق
و عده وی هم چنین دروغ پند داشتند
آنانکه پیش از ایشان بودند پس بنگر
چگونه شد عاقبت ستمکاران (۳۹).

و از ایشان کسی هست که ایمان می آرد

يَا الْفَاسِقِينَ ﴿٤٠﴾

بآن وازایشان کسی هست که ایمان نمی‌آرد بآن و پروردگار تودانا تراست بمفسدان (۴۰) .

وَإِنْ كَذَّبُوا فَقُلْ إِنِّي نَعْلَمُ عَمَلَكُمْ أَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ تَكْفُرُونَ
مِمَّا أَعْمَلُوا وَأَنَا بِرَبِّي رَمِيمٌ ﴿٤١﴾

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس بگو مراست عمل من و شماراست عمل شما شما بی تعلقید از آنچه من می‌کنم و من بی تعلقم از آنچه شما می‌کنید (۴۱) .

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَيَسْمَعُونَ ﴿٤٢﴾

وازشان کسی هست که گوش فرامی‌دهد بسوی تو آیا تو می‌شنوایی کُران را اگر چه در نمی‌یافتند (۴۲) .

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُهْدِي الْعُمْى وَلَوْ كَانُوا لَيَبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾

وازشان کسی هست که می‌نگرد بسوی تو آیا تو راه می‌نمایی کوران را اگر چه نمی‌بینند^(۱) (۴۳) .

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾

هرائینه خدا هیچ ستم نمی‌کند بر مردمان ولیکن مردمان برخویشتن ستم می‌کنند (۴۴) .

وَيَوْمَ يُنْفَخُ الْكُفُوفُ فَتُخَالَفُونَ وَتُجْزَىٰ الْأَمْثَالُ لَكُمْ إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ تَعْرَفُونَ
بِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٤٥﴾

و روزیکه برانگیزد خدا ایشانرا گویا که درنگ نه کرده بودند مگر ساعتی از روز شناسا باشند بایک دیگر بتحقیق زیان کار شدند آنانکه دروغ پنداشتند ملاقات خدا را و نه بودند راه یافتگان (۴۵) .

وَأَمَّا تُرِيبُكَ بِعُصَى الْكِبَرِ نَعْدُ فَمَنْ أَوْفَوْكَ لَهَا كَلِمَاتًا
مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

و اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده می‌کنیم بایشان یا بمیرانیم ترا (بهر حال) بسوی ما ست بازگشت ایشان باز خدا آگاه است بر آنچه می‌کنند (۴۶) .

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رُسُلٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ

وهرامتی را پیغامبری هست پس چون

(۱) یعنی ایشان مانند کُران و کورانشند .

بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٠﴾

آمد پیغامبر ایشان فیصله کرده شود میان ایشان بانصاف و برایشان ستم کرده نه شود^(۱) (۴۷).

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٥١﴾

ومی گویند کی باشد این وعده اگر هستی در است گو (۴۸).

قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ صَلَاةَ اللَّهِ الْحَيِّ الْقَيُّومِ
أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٥٢﴾

بگو مالک نیستم برای خود زیانی و نه سودی مگر آنچه خدا خواسته است هر گسروهی رامیعدای هست چون پیاید میعاد ایشان تاخیر نه کنند ساعتی و نه سبقت جویند (۴۹).

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَشْكَمَ بَدَأْتُمْ أَزْوَاجًا مَا يَخْلُقُ مِنْهَا
مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٣﴾

بگو آیادیده اید اگر بیاید به شما عذاب او شبانگاه یا بروز (بهر حال) چه چیزی را بشتاب می طلبند از آن عذاب این گناه کاران (۵۰).

أَكْثَرُ إِذَا مَا وَقَعَ امْتَحَنُهُمُ الْفَنَ وَقَدْ كُنْتُمْ
بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥٤﴾

باز وقتی که متحقق شود آیا ایمان آرید بآن آنگاه گفته شود آیا اکنون ایمان آوردید و پیش ازین بشتاب می طلبیدید آن را^(۲) (۵۱).

لَقَدْ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْغُلِيِّ قُلْ يَجْزُونَ
إِلَٰهِي مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٥﴾

باز گفته شود ستمگاران را به چشید عذاب جاویدان را جزا داده نمی شوید مگر بسبب آنچه شما می کردید (۵۲).

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ أَخِي هُوَ قَوْلُ إِيَّايَ رَبِّكَ إِنَّهُ تَحْقِقُ مَا أَنْتُمْ بِمُخْرِجِينَ ﴿٥٦﴾

ومی پرسند ترا آیادرست است این وعده بگواری قسم به پروردگار من هر آینه آن درست است و شما عاجز کننده نیستید (۵۳).

(۱) یعنی رسل و اتباع ایشان نجات یابند و کافران هلاک شوند .

(۲) یعنی باستهزا و تکذیب .

وَلَوْ أَنَّ لِلْهَلِكِ لَيْسَ ظَلِمَتْ لَآلِي الْأَرْضِ لَافْتَتَرْتُمْ بِهِ وَأَسْرَأْتُمُ الْكَذِبَ ۖ وَلَئِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظِرٌ ۝

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۖ الْإِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۚ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝

هُوَ يَحْيِي وَيُمِيتُ ۚ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝

يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوَظِعُهُمْ ۚ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءُ لِمَا فِي الصُّدُورِ ۚ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ۝

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ ۖ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْتَبِعُونَ ۝

قُلْ لَوْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُوا أَمْرَهُ ۖ فَقَدْ خَلَقْتُكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَنَفْسٍ خَرَامًا ۚ وَخَلَقْتُ لَكُمْ أَنْفُسَكُمْ ۚ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ۝

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَهُدُوفٌ عَلَى السَّالِسِ ۚ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ۝

واگر باشد هر نفس ستم کننده را آنچه در زمین است البته فدیهِ خود دهْدان را و در ضمیر خود دارند پشیمانی چون ببینند عذاب را و فیصله کرده شود میان ایشان بعدل و برایشان ستم کرده نشود (۵۴) .

آگاه باش هر آئینه خدای راست آنچه در آسمان ها و زمین است، آگاه باش هر آئینه وعده خدا راست است ولیکن بیشترین ایشان نمی دانند (۵۵) .

اوزنده می کند و می میراند و بسوی وی بازگردانیده شوید (۵۶) .

ای مردمان آمده است به شما پندی از پروردگار شما و شفای آن مرضی که در سینه ها ست و راه نمودنی و بخشایشی مسلمانان را (۵۷) .

بگونه فضل خدا و برحمت او باین چیزها باید که شادمان شوند، آن بهتر است از آنچه جمع می کنند (۵۸) .

بگو آید دید چیزی را که فرود آورده است خدا برای شما از جنس روزی پس ساختید بعضی آن را حرام و بعضی آن را حلال بگو آیا خدا اجازه داده است شما را یا بر خدا دروغ می بندید (۵۹) .

و چیست گمان آنانکه افترا می بندند بر خدا دروغ را به روز قیامت^(۱) هر آئینه خدا صاحب فضل است بر مردمان ولیکن

(۱) یعنی خدا بایشان چه خواهد کرد در روز قیامت .

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ
مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ
عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ
وَلَا تَصْغُرُونَ ذَلِكَ إِلَّا كَبِيرٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ⑤

الْإِنِّكَ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ⑥

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ⑦
لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا يَتُبْدِيلُ
لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑧

وَلَا يَخْشَوْنَ كَوْلَهُمْ مِنَ الْعِزَّةِ يَلَهُ جَمِيعًا
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ⑨

الَّذِينَ يَلَهُ مِنَ السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَكْتُمُهُ
الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءُ إِنَّ
يَكْفُرُونَ إِلَّا الْفُلْنَ وَإِنَّ لَهُمُ الْآلَاءَ يَخْرُصُونَ ⑩

بیشتر ایشان سپاسگذاری نمی کنند (۶۰).

و نمی باشی در هیچ شغلی و نمی خوانی
هیچ آیتی را از طرف خدا آمده و نمی
کنی هیچ کاری مگر هستیم بر شما مطلع
چون درمی آئید در آن کار و پوشیده نمی
شود از پروردگار تو هم وزن ذره ای
در زمین و نه در آسمان و نیست خورد تر
از آن و نه بزرگ تر مگر نوشته شده است
در کتاب روشن (۶۱).

آگاه باش هر آینه دوستان خدا هیچ
ترسی نیست برایشان و نه ایشان
اندوهگین شوند (۶۲).

آنانکه ایمان آوردند و می ترسیدند (۶۳).
ایشان راست بشارت در زندگانی دنیا^(۱)
و در آخرت، نیست هیچ تبدیل مرسخنان
خدا را این بشارت همانست پیروزی
بزرگ (۶۴).

و غمگین نه کند ترا سخن ایشان هر آینه
غلبه خدا راست همه يك جا اوست
شنوای دانا (۶۵).

آگاه باش هر آینه خدا راست هر که
در آسمان هاست و هر که در زمین است
و پیروی نمی کنند آنانکه پرستش می کنند
بغیر از خدا شریکان را بحقیقت پیروی
نمی کنند مگر و هم را نیستند مگر دروغ
گو (۶۶).

(۱) یعنی برویای صالحه و بشارت.

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٥٠﴾

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ عِنْدَکُمْ مِّنْ مُّسْلِمٍ بِهَذَا تُتَفَوَّلُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥١﴾

قُلْ إِنَّا الْبَشَرُ نَحْنُ الْكَافِرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ لَا يُفْلِحُونَ ﴿٥٢﴾

مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ يُنْفَخُ الْعَذَابُ الْعَظِيمُ الَّذِي يَدَّيْهَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٥٣﴾

وَأَنذِرْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَاقَوْمِ إِن كَانَ كِبَارُكُمْ إِلَّا تُقَاتِلُونَ فِيمَا تَرَاوَعْتُمْ بَيْنَكُمْ وَتَكُنُ الْأَرْضُ مِيرَاسًا فَاجْتَمِعُوا إِلَيَّ وَأَمْرٌ مِنِّي ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غِنًى ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنْظِرُونَ ﴿٥٤﴾

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُم مِّنْ أَجْرٍ إِنَّا جَارِي الْأَعْلَى اللَّهُ وَآمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٥٥﴾

اوست آنکه ساخت برای شما شب را تا آرام گیرید در آن و ساخت روز را روشن هرآینه درین نشانه هاست گروهی را که می شنوند (۶۷) .

گفتند کافران فرزندان گرفته است خدا، پاکی اوراست اوست بی نیاز، اوراست آنچه درآسمان هاست و آنچه درزمین است نیست نزد شما هیچ حاجتی برین آیا می گوئید برخدا آنچه نمی دانید (۶۸) .

بگوهرآینه آنانکه برمی بندند برخدا دروغ را رستگار نمی شوند (۶۹) .

ایشان را باشد بهره مندی در دنیا بازبسی ماست بازگشت ایشان پس بچشائیم ایشان را عذاب سخت بسبب آنکه کفر می ورزیدند (۷۰) .

و بخوان برایشان خبرنوح را چون گفت به قوم خود ای قوم من اگر دشوار شده باشد بر شما قیام من و پند دادن من بآیت های خدا پس برخدا توکل کردم پس عزیمت درست کنید درکار خود همراه شریکسان خویش پس نه باشد کار شما پوشیده بر شما بازحمله برید بسی من و مهلت مدهید مرا (۷۱) .

پس اگر اعراض کردید^(۱) پس نخواسته بودم از شما هیچ مزدی نیست مزد من مگر برخدا و فرموده شد مرا که باشم

از مسلمانان (۷۲) .

پس دروغ پنداشتندش پس نجات دادیم
اورا و آنان را که باوی بودند در کشتی
و گردانیدیم ایشان را جانشین و غرق
کردیم کسانی را که دروغ پنداشتند آیات
مارا پس بنگر چگونه شد آخر کار بیم
کرده شدگان (۷۳) .

باز فرستادیم بعد نوح پیغامبران را بسوی
قوم ایشان پس آوردند پیش ایشان نشانه
های روشن را پس هرگز مستعد آن نه
بودند که ایمان آرند بآنچه دروغ پنداشته
بودند آن را پیش ازین هم چنین
مهرمی نهیم بر دل های از حد گذرندگان
(۷۴) .

باز فرستادیم بعد از ایشان موسی و هارون
را بسوی فرعون و قوم وی بانشانه های
خویش پس تکبر کردند و بودند قومی
گناهکار (۷۵) .

پس چون آمد بایشان سخن درست از نزد
ما گفتند هر آئینه این سحر ظاهر است (۷۶) .

گفت موسی آیا چنین می گوئید سخن
درست را چون پیامد به شما آید سحر است
این ، و رستگاری نمی شوند ساحران (۷۷) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا باز داری مارا
از دینی که یافتیم بر آن پدران خود را
و تا باشد شمارا ریاست در زمین و نیستیم
ماشمارا باوردارنده (۷۸) .

و گفت فرعون بیارید پیش من هر ساحر
بسیار دانارا (۷۹) .

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمِنْ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَجَعَلْنَاهُمْ حُلُكًا
وَأَعْرِضْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَإِنَّهُمْ لَكَ عَاقِبَةٌ
الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٢﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانُوا يَلْقَوْنَ إِلَّا كَذِبًا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَى
قُلُوبِ الْمُتَّقِينَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٤﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالَ أُولَئِكَ هَذَا سِحْرُ مُوسَى ﴿٧٥﴾

قَالَ مُوسَى أَسْمِعُونِي الْحَقَّ إِنَّمَا جَاءَكُمْ بِالْحَقِّ وَأُولَئِكَ هُمُ
السَّاجِدُونَ ﴿٧٦﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَكَ وَأَنْتَ عَلَيْنَا أْبَارٌ وَتَكُونُ لَنَا
الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَنَحْنُ لَكُمُ الْيُسْرَى ﴿٧٧﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ الْمَلِئُونِ إِنَّ هَؤُلَاءِ سِحْرٌ مُجْتَمِعٌ ﴿٧٨﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَاءُ قَالَ لَهُمْ مُوسَى الْقَوَامُ أَنْتُمْ مُتَكَلِّفُونَ ④

فَلَمَّا الْفَوَاقِلَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرَ إِنَّ اللَّهَ سَيَبْطِلُهُ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِلُّ عَمَلِ الْمُسِيءِينَ ⑤

وَيُحْيِي اللَّهُ الْخَوْتِ وَيُجَلِّدُهُمْ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ⑥

فَمَا آمَنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِنْ قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِكَةٍ يُفَتِنُهُمْ فَلَمَّا فِرْعَوْنُ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَانَّهُ
لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ⑦

وَقَالَ مُوسَى يُقْرَبُ إِنَّ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا
إِنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ ⑧

فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ⑨

وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ⑩

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّآ لِقَوْمِكُمَا
بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَابْتَغُوا الْكُوفَةَ ⑪

پس وقتی که آمدند ساحران گفت ایشان را موسی بافکنید آنچه شما افکنند گانید (۸۰).

پس چون افکندند گفت موسی آنچه آورده اید سحر است هرآئینه خدا باطل خواهد ساخت آن را هرآئینه خدا راست نمی آرد کار مفسدان را (۸۱).

و ثابت خواهد کرد خدا سخن درست را به فرمان خود اگرچه ناخوش دارند گناهکاران (۸۲).

پس ایمان نیاوردند به موسی مگر جماعتی از قوم وی با وجود خوف از فرعون و اشراف ایشان که عقوبت کند ایشان را و هرآئینه فرعون سرکشی بود در آن سرزمین و هرآئینه وی از حد گذرندگان بود (۸۳).

و گفت موسی ای قوم من اگر ایمان آورده اید بخدا پس بروی توکل کنید اگر مسلمان هستید (۸۴).

پس گفتند برخدا توکل کردیم، ای پروردگار ما مکن مارا لگدکوب قوم ستمکاران (۸۵).

و نجات ده مارا برحمت خود از گروه کافران (۸۶).

و وحی فرستادیم بسوی موسی و برادر وی که بگیرید برای قوم خود در شهر مصر خانه ها و قرار دهید خانه های خود را جای نماز^(۱) و برپادارید نماز را و بشارت

(۱) یعنی مساجد البیت بنا کنید .

ده مومنان را (۸۷) .

و گفت موسی ای پروردگار ما هرآئینه توداده ای فرعون و قبیله اورازینت و مال های بسیار درزندگانی دنیا ای پروردگار ما تا گمراه کنند عالم را از راه تو ای پروردگار ما مسخ کن مالهای ایشان را مگر زن بر دلهای ایشان که ایمان تیارند تابینند عذاب درد دهنده (۸۸) .

گفت خدا هرآئینه قبول کرده شد دعای شما پس ثابت باشید و پیروی مکنید راه جاهلان را (۸۹)

و گذرانیدیم اولاد یعقوب را از دریا پس در پی ایشان شدند فرعون و لشکرا و از راه ستم و تعدی تا وقتی که رسیدش مشقت غرق گفت باورداشتم که نیست هیچ معبود برحق مگر آنکه ایمان آورده است به وی بنی اسرائیل و من از مسلمانانم (۹۰) .

گفته شد آیا اکنون ایمان می آری و بتحقیق نافرمانی کرده بودی پیش از این و بودی از مفسدان (۹۱) .

پس امروز نجات دهیم بدنت را (۱) به همان جسد تو یعنی بغیر تغییر) تاباشی نشانه آنان را که پس از تو آیند و هرآئینه بسیاری از مردمان از نشانه های ما بی خبراند (۹۲) .

هرآئینه جادادیم بنی اسرائیل را بمقام

وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ إِنْتِ فِرْعَوْنُ وَمَلَكُ رَبِّيَّةَ
وَأَمْوَالِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُخْلِكَ عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا
الْطَّيْسُ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاسْتَدْعَى عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى
يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ⑩

قَالَ كَذَّابٌ أَجَبْتُ دَعْوَتَكُمْ فَوَيْلٌ لَّيَّاسِيَّةَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ⑪

وَجَوَّدْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ أَنْ يَحْكُمَ فِرْعَوْنُ وَجَوَّدْنَا
وَعَدَّ وَاحْتَمَى إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ أَمَتْتُ أَهْلَ الْإِلَهِ إِلَّا
الَّذِينَ آمَنُوا بِهِمْ بَنُو إِسْرَءِيلَ يَلْ وَآثَامِ الْمُسْلِمِينَ ⑫

الَّذِينَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكَذَّبْتَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ⑬

كَالْيَوْمِ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَ آدَمَ وَآلَهُ كَثِيرًا
مِّنَ النَّاسِ عَنِ ابْتِغَاءِ الْغُلُوبِ ⑭

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبْرَآصِدِي وَذَرَفْنَاهُم مِّنْ

الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي
بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَبِمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۱۲﴾

فَإِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْئَلِ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُنْتَرِينَ ﴿۱۳﴾

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿۱۴﴾

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۵﴾

وَلَوْ جَاءَهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿۱۶﴾

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ
لَمَّا امْتَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَمَجَّعَهُمْ إِلَى جُحِيمٍ ﴿۱۷﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّ النَّاسِ فَجَعَلْنَا
لِلنَّاسِ حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۱۸﴾

نیک و روزی دادیم ایشان را از پاکیزه ها
پس اختلاف نکردند تا آنکه آمد بایشان
دانش (یعنی قرآن) هر آینه پروردگار تو
حکم کند میان ایشان روز قیامت در آنچه
اختلاف می کردند (۹۳) .

پس اگر در شکی از آنچه فرو فرستادیم
بسوی تو پس بپرس آنان را که می خوانند
کتاب را پیش از تو^(۱) هر آینه آمده است
پیش تو و وحی درست از پروردگار تو پس
هرگز مشو از شک آرندگان (۹۴) .

و هرگز مباش از آنانکه دروغ پنداشتند
آیات خدا را، آنگاه شوی از زیان کاران
(۹۵) .

هر آینه آنانکه ثابت شد برایشان حکم
پروردگار تو ایمان نیارند (۹۶) .

اگرچه بیاید بایشان هر نشانه تا آنکه ببینند
عذاب در دهنده را (۹۷) .

پس چرا نبود دهی که ایمان آرد^(۲)
پس سود دهدش ایمان وی مگر قوم یونس
چون ایمان آوردند برداشتیم از ایشان
عقوبت رسوائی در زندگانی دنیا و
بهره مند ساختیم ایشان را تا مدتی (۹۸) .

و اگر می خواست پروردگار تو ایمان
می آوردند آنانکه در زمین اند همه ایشان
یک جا آیاتو اجبارتوانی کرد مردمان را

(۱) یعنی تظاهر شود که بر انبیای سابق نیز وحی نازل میشد والله اعلم .

(۲) یعنی نزدیک نزول عذاب .

تا مسلمان شوند (۹۹) .

و روان بود هیچ شخصی را که ایمان آورد مگر بخواست خدا و می اندازد پلیدی را بر آنانکه در نمی یابند (۱۰۰) .

بگو ببینید چه چیز است در آسمان ها و زمین رفائده نمی دهند نشانه ها و ترسانند کمان گروهی را که باور نمی کنند (۱۰۱) .

پس انتظار نمی کشند مگر مانند مصیبت های آنانکه گذشتند پیش از ایشان بگو انتظار بکشید هر آینه من نیز باشم از منتظرانم (۱۰۲) .

باز نجات دهیم پیغامبران خود را و آنان را که ایمان آوردند همچنین لازم است بر ما که نجات دهیم مومنان را (۱۰۳) .

بگو ای مردمان ! گر هستید در شبهه از دین من پس نمی پرستم آنان را که شما می پرستید غیر از خدا ولیکن عبادت می کنم آن خدا را که قبض ارواح شما می کند و فرموده شد مرا که باشم از مسلمانان (۱۰۴) .

و فرموده شد آنکه راست کن روی خود را برای دین حنیف و هرگز مباش از مشرکان (۱۰۵) .

و بخوان بجز خدا چیزی را که سود ندهد ترا و زیان نه رساند به تو پس اگر چنین کنی باشی آنگاه از مستمکاران (۱۰۶) .

و اگر برساند خدا بتورنجی پس نیست بردارنده آن را مگر او را گر خواهد

يَا كَان لِنَفْسٍ أَنْ تَكُونَ إِلَّا يَأْذَنُ اللَّهُ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٩﴾

لِي الظُّرُومَ أَمَّا فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَ الْأَيْدِ
وَالْأُخْدَانِ قَوْمٌ لَا يَتُوبُونَ ﴿١٠٠﴾

لَهُمْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ آيَاتِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ
فَانْظُرُوا إِلَى مَا كُنتُمْ مِنَ الْبَشَاطِينِ ﴿١٠١﴾

لَقَدْ جِئْتُمْ رَسُولَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا لِمَنَّا فِيهِ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ رَبِّي فَلَا أَغْبُدُ
الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي
يَتَوَفَّكُمُ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٤﴾

وَلَا تَتَّبِعْ عَرُومَ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ
فَعَلْتَ فَيَأْخُذْكَ إِذَا مَنَّ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٥﴾

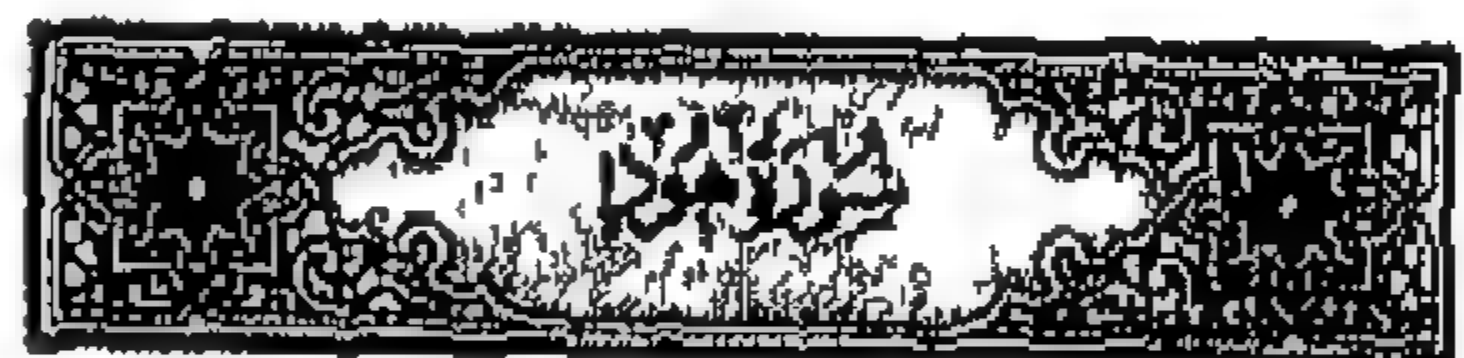
وَأَنْ يَمْسَسَكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ
بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ

الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۵۵﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ وَسِوَنَ رَبِّكُمْ قَسَمٍ
أَهْتَدَى بِآيَاتِهِمْ قُلُوبِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّهَا يُضِلُّ
عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْهِمْ بِكَافِلٍ ﴿۵۶﴾

وَأَتْلُوهُ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ
الْحَاكِمِينَ ﴿۵۷﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَ

كُتِّبَ الْحِكْمَةُ إِلَيْهِ ثُمَّ لُفِّتْ مِنْ لَدُنْ جَنَّاتٍ خَيْرٍ ﴿۱﴾

أَلَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَذْتُ مِنَ اللَّهِ عَهْدًا ﴿۲﴾

وَأَن اسْتَغْفِرُوا ذُنُوبَهُمْ ثُمَّ تَوَلَّوْا إِلَيْهِ سُبُغًا حَسَنًا إِلَى
أَجَلٍ مُّسَمًّى وَ يُؤْتِي كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَكُلُوا وَ إِن تَوَلَّوْا فَإِنِّي
أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿۳﴾

در حق تونعمتی پس نیست هیچ دفع
کننده فضل او را می‌رساندش بهره‌گر
خواهد از پندگان خود و اوست آمرزنده
مهربان (۱۰۷) .

بگوای مردمان بشحقیق آمده است به
شما و حی راست از پروردگار شما پس
هر که راه یافت جزاین نیست که راه یابد
برای خود و هر که گمراه شد جزاین
نیست که گمراه می شود بزیان خود
و نیستم من بر شما نگهبان (۱۰۸) .

و (یا محمد) پیروی کن چیزی را که وحی
فرستادیم بتو و شکیبائی کن تا آنکه فیصله
کند خدا و او بهترین فیصله کنندگان
است (۱۰۹) .

سورة هود مكي است وان بك صدو يست
و بسم آيت اوده ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الر .

این کتابیست که استوار کرده شد آیات او
باز واضح کرده شده آمده از نزد خدای
درست کار باخبر (۱) .

(بآن مضمون که پیغامبر گوید) عبادت نکنید
مگر خدا را هر آئینه من شمارا از جانب
او بیم کننده و بشارت دهنده ام (۲) .

و آنکه آمرزش طلب کنید از پروردگار
خود باز رجوع کنید بسوی وی تا بهره مند
سازد شمارا به بهره نیک تا میعاد معلوم
وتا بدهد هر صاحب بزرگی را جزای

بزرگی او و اگر روگردان شوید پس
هرآئینه من می ترسم بر شما از عذاب روز
بزرگ (۳) .

بسوی خداست باز گشت شما و او
بر هر چیز تواناست (۴) .

آگاه باش این کافران می پیچند سینه
های خود را^(۱) می خواهند که پنهان
شوند از خدا آگاه باش چون بر سر
می کنند جامه های خود را میداند آنچه
پنهان می دارند و آنچه آشکار می کنند
هرآئینه اوداناست بسریکه در سینه
هاست^(۲) (۵) .

و نیست هیچ جنبنده در زمین مگر بر خداست
روزی او و می داند جای ماندن او را
و جای نگاهداشتن او را هر يك در کتاب
روشن است^(۳) (۶) .

و اوست آنکه آفرید آسمان ها و زمین را
در شش روز و بود عرش او بر آب
(آخر کار آفریدن شما آنکه) تابیا ز ماید
شمارا که کدام يك از شما نیکوتر است

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَلَهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

إِلَّا إِلَهُمُّ يُدْرِكُونَ صُدُّوا عَنْ عِبَادَتِهِمُ الْإِنِّ يَسْتَفْتُونَ
يُنَادُوا يَسْمَعُونَ مَا يُنَادُونَ إِنَّهُ عَلَيْهِمْ قَدِيرٌ
الْقُدُّوسُ ⑥

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رُخْسَتُهَا
وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ⑦

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ
عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَكْمَلْتُمْ عِبَادَتِي أَمْ كُنْتُمْ
تَكْفُرُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ

(۱) یعنی اعراض می کنند .

(۲) مترجم گوید میتوان گفت پیچیدن سینه عبارت از آنست که فکر های ناصواب کند
و شبهات واهی دل خود را اطمینان دهد و عقائد حقه را فراموش سازد زیرا که
صدر اینجا بمعنی علوم صدر آمده است .

(۳) یعنی در لوح محفوظ نوشته شده مترجم گوید مستودع جایی است که بغیر اختیار
او آنجا نگاهداشته بودند مانند صلب و رجم و مستقر جائیست که باختیار خود
می ماند مثل خانه .

لَهُذَا الْكِتَابُ فَهُمْ فِي ۝

وَلَيْنَ أَخْرَجْنَاهُمُ الْعَذَابَ إِلَيْنَا لَمَعَدُودَةٌ لَيَقُولُنَّ
مَا يَكُونُ لَنَا يُومِرُ بِأَتِيهِمْ لَيْسَ مَعَهُمْ قُوَّةٌ فَاعْلَوْا حَقَّ بِهِمْ
مَا كَانَ لَأُولَاهُمْ يَسْتَهْزِئُونَ ۝

وَلَيْنَ أَذَقْنَاهُ نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَشَتْهُ لَيَقُولُنَّ ذَهَبَ
السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَغُورٌ ۝

وَلَيْنَ أَذَقْنَاهُ نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَشَتْهُ لَيَقُولُنَّ ذَهَبَ
السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَغُورٌ ۝

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضُ مَا نُوحِيَ إِلَيْكَ وَضَائِقٌ بِهِ
صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ وَجَاءَ مَعَهُ
مَلَكَ إِنْشَاءً أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

از جهت عمل و اگر گوئی که هرآئینه
شما برانگیخته شوید بعد از موت البته
گویند کافران نیست این سخن مگر
جادوئی ظاهر (۷) .

و اگر باز داریم از ایشان عقوبت را تا مدتی
شمرده شده البته گویند چه چیز باز می دارد
آنها آگاه باش روزیکه باید بایشان نه
باشد باز داشته شده از ایشان و فرا گیرد
ایشان را آنچه استهزای کردند بآن (۸) .

و اگر بپشانیم آدمی را نعمتی از نزد
خود باز بگیریم آن را از وی هرآئینه وی
ناامید و ناسپاس است (۹) .

و اگر بپشانیم آدمی را رفاهیتی بعد
سختی که رسیده باشد به وی البته گوید
برفتند سختی ها از من هرآئینه وی شادمان
خود ستاینده است (۱۰) .

مگر آنانکه شکیبائی نمودند و کارهای
شائسته کردند آن جماعت ایشان راست
آمزش و مزد بزرگ (۱۱) .

پس شاید تو ترك کنی بعضی آنچه وحی
فرستاده می شود بسوی تو و تنگی می شود
بآن سینه تو (۱) از جهت آنکه می گویند چرا
فرو آورده نه شد بروی گنجی یا چرا نیامد
همراه او فرشته جزاین نیست که تو بیم
کننده ای و خدا بر هر چیز نگهبان است
(۱۲) .

(۱) یعنی ترك مكن دلتنگ مشو .

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ
ادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۳﴾

قَالُوا يَتَّبِعُ الْكُفْرَ قَاعَهُمْ أَنْهَذَا نُزِّلَ يَعْلَمُ اللَّهُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۱۴﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِوَةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا تَوَكَّلْ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ
فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَازِبُونَ ﴿۱۵﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحِطَّ مَا
صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۶﴾

أَلَمْ يَكُنْ كَانَ عَلَى بَيْتِهِمْ قَبْلُ وَبَيَّتُوا شَاهِدًا وَنَدَّ وَمِنْ
قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ

آیامی گویند افترا بسته است (قرآن را) بگو پس بیارید ده سوره را مانند این بر بسته و بخوانید هر کرا توانید بجز خدا اگر راست گوهستید^(۱) (۱۳) .

پس اگر قبول نکنند آن کافران سخن شمارا بدانید که قرآن نازل کرده شده است بعلم خدا و بدانید که هیچ معبود بر حقی نیست مگر وی پس آیاشما مسلمان هستید^(۲) (۱۴) .

هر که خواسته باشد زندگانی دنیا و تجمل آن بتمام رسانیم بسوی این جماعت جزای اعمال ایشانرا درینجا وایشان درینجا نقصان داده نه شوند^(۳) (۱۵) .

این جماعت آنانند که نیست ایشان را در آخرت مگر آتش و باطل شد در آخرت آنچه کرده بودند و نابودست آنچه به عمل می آوردند (۱۶)

آیا کسی که باشد بر حجتی از جانب پروردگار خود^(۴) و دنبال وی می آید گواهی از جانب پروردگار او^(۵) و پیش

(۱) مترحم گوید نخست پده سوره تحدی واقع شد و چون از آن عاجز شدند بیک سوره تحدی فرمود .

(۲) یعنی بر اسلام ثابت باشید .

(۳) یعنی ثواب صدقه و صلۀ رحیم که از کفار بوجود می آید در دنیا داده میشوند بتوسیع رزق و صحت بدن .

(۴) یعنی دلیل عقلی .

(۵) یعنی قرآن .

يَكْفُرُ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ قَالُوا مَوْعِدُهُ قَلِيلٌ لَكَ فِي مِرْيَةٍ
مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۰﴾

از قرآن گواه وی بود کتاب موسیٰ پیشوائی
و بخشایشی مثل دیگران باشد این
جماعت ایمان می آرند بقرآن و هر که
کافر شد بآن از گروه ها پس آتش وعده گاه
ویست پس مباش در شبهه از نزول قرآن
هر آئینه وی درست است، آمده
از پروردگار تو ولیکن بیشتر مردمان ایمان
نمی آرند (۱۷) .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ
عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ
رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۱۱﴾

و کیست ستمگارتر از کسی که بر بست
بر خدا دروغی را این جماعت آورده
شوند پیش پروردگار خویش و گویند
گواهان^(۱) ایشانند آنانکه دروغ بستند
بر پروردگار خویش آگاه باش لعنت
خداست بر ستمگاران (۱۸) .

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ كَاذِبُونَ ﴿۱۲﴾

آنانکه بازمی دارند مردمان را از راه
خدا و می خواهند برای آن راه کجی را
و ایشان بآخرت کافرانند (۱۹) .

أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ لِحْزَنٌ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضَعِفُ لَهُمْ الْعَذَابَ مَا كَانُوا
يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿۱۳﴾

این جماعت نه باشند عاجز کننده
در زمین و نه باشد ایشان را بجز خدا از
دوستان، دوچند کرده شود ایشان را
عذاب نمی توانستند شنیدن (یعنی بسبب
شدت ناخوشی) و نمی دیدند^(۲) (۲۰) .

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَفْعَلُونَ ﴿۱۴﴾

این جماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویش و گم شد از ایشان آنچه برمی
بافتند (۲۱) .

(۱) یعنی کراما کاتبین .

(۲) مترجم گوید و میتوان گفت که همزه استفهام انکاری محذوف است یعنی آیا
نمی توانستند شنیدن و آیا نمی دیدند .

لَا حَرَمَ الْهَرَمِ الْأَمْرُ هُوَ الْأَمْرُ ۝۳۱

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَكُنْهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝۳۲

مِثْلُ الْقَرِينَيْنِ كَلَّا أَتَى وَالْجَنَّةَ وَالْبَصِيرَ وَالسَّيِّعَ قُلْ
يَسْتَوِينَ مِثْلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝۳۳

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ إِذْ يَكُونُ ذُرِّيَّتُهُ ۝۳۴

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
الْيَوْمِ ۝۳۵

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَأْتِيكَ إِلَّا بَشَرٌ
مِثْلُنَا وَمَا تَكْرِيكَ أَتَعْبَكُ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا
بِنَاجَى الرَّأْيِ وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَطَّلِعُكُمْ
كَيْدَ بَيْنٍ ۝۳۶

قَالَ يَقُومُ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيْتَةٍ مِنْ رَبِّي وَاشْتَرَيْتُ
رَحْمَةً مِنْ عِنْدِي فَعَيَّيْتُ عَلَيْكُمْ أَشْأَارًا مَكْرُومًا
وَأَنْتُمْ لَهَا كَاذِبُونَ ۝۳۷

بیشک این جماعت در آخرت ایشانند
زیانکارتر (۲۲) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و عمل های
شائسته کردند و فروتنی کردند توجه کنان
بسوی پروردگار خویش ایشان اهل
بهشت اند ایشان آنجا جاویداند
(۲۳) .

مثال این دو فریق مانند کور و کر و بینا
و شنوا است آیا هر دو برابراند در صفت
آیا پند نمی گیرید (۲۴) .

و هرآئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم
او گفت هرآئینه من برای شما پیغمبر دهنده
آشکارم (۲۵) .

(باین مضمون) که میپرستید مگر خدایا
هرآئینه من می ترسم بر شما از عذاب
روز درد دهنده (۲۶) .

پس گفتند جماعتی که کافر بودند از قوم
اونمی بینیم ترا مگر آدمی مانند خویش
ونه می بینیم که پیروی تو کرده باشند
(بتأمل سرسری) مگر آنانکه ایشان اراذل
مایند و نمی بینیم برای شما هیچ بزرگی
بر خود بلکه می پنداریم شما را دروغگو
(۲۷) .

گفت ای قوم من خبر دهید مرا بدانکه اگر
باشم بر حاجتی از پروردگار خود و داده
باشد بمن بخشاشی از نزد خود پس
پوششانیده شد حقیقت آن

بر شما آیا اجبار کنیم شما را بر آن
و شما ناخواهان آن باشید؟ (۲۸) .

وای قوم من طلب نمی کنم از شما برای
پیغام رسانیدن مالی را، نیست مزد من
مگر بر خدا و نیستم طردکننده
مسلمانان (یعنی از صحبت خود) هرآینه
ایشان ملاقات کنندگانند با پروردگار
خویش ولیکن من می بینم شما را قومی
که جهالت می کنید (۲۹) .

وای قوم من که نصرت دهد مرا از عقوبت
خدا اگر برانم ایشان را آیا پند نمی گیرید
(۳۰) .

و نمی گویم به شما که نزد من است
خزینه های خدا و نه آنکه میدانم غیب را
و نمی گویم که من فرشته ام و نمی گویم
آنان را که بخواری می نگرند بدیشان
چشمهای شما که نخواهد داد خدا بدیشان
هیچ نعمتی خدا دادنا تراست بآنچه
در ضمیر های ایشان است هرآینه من
آنگاه ازستم کاران باشم (۳۱) .

گفتند ای نوح مکابره کردی باما پس
بسیار کردی مکابره مارا پس بیار آنچه
وعده می کنی اگر هستی از راست گویان
(۳۲) .

گفت جزاین نیست که بیارد آن را به
شما خدا اگر خواهد و شما عاجز کننده
نستید (۳۳) .

و سود نمی دهد شما را نصیحت من اگر
خواهم که نصیحت کنم شما را اگر خدا

وَلْيَقُورِ لَأَسْأَلَكُمْ عَلَيْهِ مَا آتَانُ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا
بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلْقَوْنَ آلَهُمَّ وَلَئِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا
يُجَاهِلُونَ ①

وَلْيَقُورِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ وَإِنْ طَرِدْتُمْ أَفَلَا تُدْرِكُونَ ②

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا
أَقُولُ إِنِّي تِلْكَ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدِرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ
اللَّهُ خَيْرًا إِنَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنَّي إِذَا لِينَ
الظَّالِمِينَ ③

قَالُوا يَتُورُ قَدْ جَادَلْتَنَا فَكُنتَ جِدَالِنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا
إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ④

قَالَ إِنَّمَا أَنَبَّيْتُكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنَا بِمُخَوِّضٍ ⑤

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصِيحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَلْضَمَّ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ

أَنْ يُخَوِّبَكُمْ هَؤُلَاءِ وَلَآئِهِ تَرْجَعُونَ ﴿۳۴﴾

خواسته باشد که گمراه کند شمارا اوست
پروردگار شما و بسوی او بازگردانیده
می شوید (۳۴) .

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَىٰ إِجْرَائِي وَإِنَّا
بِرَبِّنَا نَجِيرُونَ ﴿۳۵﴾

(یا محمد) آیامی گویند افترا بسته است
قرآن را بگو اگر افترا بسته ام قرآن را پس
بر من است گناه من و من بی تعلقم از گناه
کردن شما^(۱) (۳۵) .

وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ
كَذَٰلِكَ تَبَيَّنَ لِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۳۶﴾

ووحی فرستاده شد بسوی نوح که ایمان
نخواهد آورد از قوم تو مگر آنکه مومن
شده است پس اندوه مخور بسبب آنچه
می کردند (۳۶) .

وَأَضْمَمَ إِلَىٰ فُلِكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيُنَا وَلَا تَخَاطَبُنِي
الَّذِينَ كَلَّمُوا إِنَّهُمْ مُخْرَجُونَ ﴿۳۷﴾

و به ساز کشتی را بدیدگاه ما و بفرمان ما
و سخن مگویان درباره آنانکه ستم کردند
هر آئینه ایشان غرق شلگانند (۳۷) .

وَيَصْنَعُ الْفُلَ وَكَلَّمَا مَرْعَلَيْهِمَا لَمَّا مَنِ قَوْمِهِ نَجُوهُ امْنَةً
قَالَ إِنْ تَسْخَرُونَ مِنِّي فَإِنِّي أَسْخَرُكُمْ مِمَّا تَسْخَرُونَ ﴿۳۸﴾

و می ساخت نوح کشتی را و هرگاه که
می گذشت بر آن کشتی جماعتی از قوم او
تمسخر میکردند باوی ، گفت اگر
مسخره می کنید مارا پس هر آئینه
ما مسخره خواهیم کرد شمارا چنانکه شما
مسخره می کنید (۳۸) .

فَمَنْ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ
عَذَابٌ مُّقْتَرٍ ﴿۳۹﴾

پس خواهید دانست آن را که بیایدش
عذابی که رسوا کندش و فرود آید بر وی
عقوبتی دائم (۳۹) .

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَكَلَّمْنَا هِمْلًا مِنْ قُلُوبِ

(در همین معامله بود) تا وقتی که آمد فرمان
ما و بجوشید تنور و گفتیم بردارد در کشتی

(۱) مترجم گوید این جمله اضافه کرده شد در وسط قصه قوم نوح تا تنبیه باشد بر
تطبیق حال مشرکین مکه با حال قوم حضرت نوح والله اعلم .

رُوحَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
وَمَنْ آمَنَ وَمِمَّا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ⑤

وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِإِذْنِ اللَّهِ مَجْرِمَهَا وَنَحْسُهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ
كَرِيمٌ ⑥

وَمِنْ تَجَرَّتْ بِهَا فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَتَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ
وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَبْنِيْ اَزْكَبَ لَكُمْ مَعْنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ ⑦

قَالَ سَاقِيْ اِلَى جَبَلٍ يَغْفُو لِيْ مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَعَلَّكُمْ
الْيَوْمَ مِنَ اٰمِرٍ اِلَّا مَنْ تَحِيَّرَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ
مِنَ الْمُفْرَقِينَ ⑧

وَقِيلَ يَا اَرْضُ ابْلُغِيْ مَاءَكِ وَبِئْسَ الْمَآءُ الْفُلُوقُ وَغِيْضُ الْمَآءِ
وَقُضِيَ اَلْاَمْرُ وَاُسْتُوتِرَ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدَ اَللُّغُومِ
الطَّلِيْعِينَ ⑨

وَتَنَادَى نُوحٌ رَّبِّهٖ فَقَالَ رَبِّ اِنَّ ابْنِيْ مِنْ اَهْلِيْ

ازهرجنسی دوتن (نروماده) را وپردار
اهل خود را مگر آنکه سبقت کرده است
بروی قضا^(۱) وپردار مسلمانان را،
وایمان نیاوردند باوی مگر اندکی (۴۱).
وگفت (نوح) سوار شوید در کشتی، بنام
خداست روان شدن وی و ایستادن وی
هر آئینه پروردگار من آمرزنده مهربانست
(۴۱).

وآن کشتی می بُرد ایشان را در موجی
مانند کوه ها و آواز داد نوح پسر خود را
و او بود در کرانه ای پس رک من سوار شو
باما و مباش با کافران (۴۲).

گفت پناه خواهم گرفت بسوی کوهی که
نگاه دارد مرا از آب گفت نوح هیچ نگاه
دارنده نیست امروز از عذاب خدا مگر
آنکه خدا رحم کرده است بروی و حائل
شد موج میان ایشان پس شد از غرق
شدگان (۴۳).

وگفته شد ای زمین فرو بر آب خود را وای
آسمان بازمان^(۲) و کم کرده شد آب و به
انجام رسانیده شد کار و قرار گرفت کشتی
بر کوه جودی و گفته شد هلاکت باد قوم
ستمگاران را (۴۴).

و آواز داد نوح پروردگار خود را پس گفت
ای پروردگار من هر آئینه پسر من از اهل

(۱) یعنی زن نوح و کنعان پسر نوح .

(۲) یعنی از باران .

وَإِنْ وَعَدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكُمُ الْحَكِيمِينَ ۝

إِلَّا يُؤْمِرُكَ لَيْسَ مِنْ أَمْرِكَ إِنَّهُ عَلَيْكَ عَلَيْهِمْ وَلَا
تُمْسِكُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنْ أَعْطَاكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ۝

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا
تَتَّخِذْنِي مِنَ الْقَوْمِ الْمُتَّبِعِينَ ۝

قَالَ يُؤْمِرُ الْفَيْضُ بِسَلَامٍ وَمَا وَرَكَتُ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمِّهِ
مَنْ مَعَكَ وَأُمُّهُ سَمِعَتْهُمْ لَوْ لَبَسَتْهُمْ وَمَا عَذَابُ الْيَوْمِ ۝

تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ
وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ۝

وَالِ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يُقَوْمُوا عِبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ
إِلَهِ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ ۝

يَقَوْمُ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ

من است وهر آئینه وعده تورا است است
وتوبهترین حکم کنندگانی (۴۵) .

گفت ای نوح هر آئینه وی نیست از اهل تو
هر آئینه او کاری ناشناخته است پس
سوال مکن تو مرا از چیزی که نیست ترا
دانش به آن هر آئینه من پند میدهم ترا
برای احتراز از آنکه باشی از جاهلان
(۴۶) .

گفت ای پروردگار من هر آئینه من پناه می برم
به تواز آنکه به پرسم از تو آنچه نیست
مرادانش به آن و اگر نیامری مرا و رحمت
نه کنی بر من باشم از زیان کاران (۴۷) .

گفته شد ای نوح فرودآ با سلامتی از جانب
ما و همراه برکت ها فرود آمده بر تو و بر امت
هائی که پیدا شوند از همراهان تو و امت
هائی دیگر که بهره مند می سازیم ایشان
را در دنیا باز پرسد بایشان از جانب ما عذاب
درد دهنده (۴۸) .

این قصه از اخبار غیب است و حی
ميفرستیم آن را بسوی تو نمی دانستی آن
را تو و نه قوم تو می دانستند پیش ازین
پس صبر کن هر آئینه عاقبت مرمقیان
راست (۴۹) .

و فرستادیم بسوی عاد برادر ایشان هود را
گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را
نیست شمار هیچ معبود بر حق بجزوی
نیستید شما مگر افتراء کننده (۵۰) .

ای قوم من نمی طلبم از شما براین پیغام
مزدی را، نیست مزد من مگر بر کسیکه

قَطْرٍ أَوْ أَفْلَاقٍ يَلْعَنُونَ ﴿٥١﴾

وَيَقُولُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ
عَلَيْكُمْ مِطْرًا ذَرًّا وَبُزْجًا فَرُّوا إِلَىٰ قُوتِكُمْ وَلَا تَمْنُوا
مُخْرَجًا ۖ ﴿٥٢﴾

قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِنَارِكِ الْهَيْتِنَا
عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

إِنْ تَقُولُ إِلَّا اعْرَبْكَ بِعُصَى الْهَيْتِنَا يَسُوهُ قَالَ إِنْ يَشَاءُ اللَّهُ
وَأَشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

مِنْ دُونِهِ وَلَكِنَّا نَحْنُ الْجَمْعُ لَا نُنَظِّرُونَ ﴿٥٥﴾

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَرَبِّكُمْ نَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا أَنْوَ
الْخِلَافَتَيْنِ مَبِيتَهَا إِنْ رَفَعْتُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾

كَأَن تَوَلَّوْا فَمَنْ أَتَاكُمْ فَأُولَٰئِكَ سُلُوقُهُمْ إِلَيْكُمْ
وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي

آفریده است مرا آیادر نمی یابید (۵۱) .
وای قوم من آمرزش طلبید از پروردگار
خود باز رجوع کنید بسوی او تا بفرستد باران
را بر شماریزان و بیافزاید شمارا قوتی
همراه قوت شما و روگردان مشوید
کنه‌گار شده (۵۲) .

گفتند ای هود نیاوردی بما دلیلی و نیستیم
ما ترك كننده معبودان خود را بگفته تو
و نیستیم ماترا باوردارنده (۵۳) .

نمی‌گوئیم مگر آنکه رسانیده اند بتو بعض
معبودان ما ضرری، گفت هر آئینه من گواه
می سازم خدا را و شما گواه باشید که من بی
تعلقم از آنچه شما شريك می گیرید
(۵۴) .

بجزوی پس توطئه کنید در حق من همه
يك جابازمهلت مدهید مرا (۵۵) .

هر آئینه من توكل كردم برخدا پروردگار
من و پروردگار شما نیست هیچ جنبنده ای
مگر خدا گیرنده است به پیشانی او (۱)
هر آئینه پروردگار من بر راه راست است (۲)
(۵۶) .

پس اگر روگردان شوید ضرری بمن
عائد نیست هر آئینه رسانیدم به
شما پیغامی را که فرستاده شدم همراه آن
بسوی شما و جانشین سازد پروردگار من

(۱) یعنی مالك اوست .

(۲) یعنی حكيم است .

قَوْمًا غَيْرَكُمُ وَلَا تَصْرُوهَ شَيْئًا لَنْ رَّبِّي عَلَّ
كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ ⑩

وَلَتَجَاءَ أُمُورُنَا بَغْيًا هُودًا أَوَّالَيْنِ أَمْ نُمِيعُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا
وَنُخَيِّلُهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ⑪

وَلَتَكُنَّ عَادٌ جَحْدًا وَأَيَّاتُ رَبِّهِمْ وَعَصَوُا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ
جَبَّارٍ عَنِيدٍ ⑫

وَأَتَّبِعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا الْغَنَةَ وَتَوَمَّنُوا يَوْمَ الْآزَالِ عَادًا
كَفَرُوا وَارَاهُمُ الْآبَعْدُ الْعَادُ قَوْمُ هُودٍ ⑬

وَاللَّهُ تَعَالَى أَخَاهُمْ صَاحِبًا قَالَ لِقَوْمٍ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ
غَيْرِهِ هُوَ أَنشَأَكُمْ مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوا
لَكُمْ تَوَلَّوْا إِلَيْهِ لَنْ رَّبِّي قَرِيبٌ يُجِيبُ ⑭

قَالُوا لِمَ لَمْ يَأْتِكُمْ مَّرْسَلًا قَبْلَ هَذَا إِنَّمَا أَنْتَ مُبَشِّرٌ لِّعِبَادٍ
يَعْبُدُونَ إِنَّا وَرَأَيْنَا إِلَهِيَّ شَقِيقًا نَّحْنُ نَعْبُدُ إِلَهِهُمُ يُرِيبُ ⑮

قومی را بغیر از شما هیچ زیان
نتوانید رسانیدن خدا را هر آینه پروردگار
من بر همه چیز نگهبان است (۵۷) .

و چون آمد عذاب مانجات دادیم هود را
و آنان را که ایمان آوردند باوی برحمتی
از جانب خود و برهاتیدیم ایشان
را از عقوبت سخت (۵۸) .

و این است سرگذشت عاد انکار کردند
آیات پروردگار خود را و نافرمانی نمودند
پیغامبران او را و پیروی کردند فرمان
هر سرکش ستیزنده را (۵۹) .

و از پی ایشان فرستاده شد درد دنیا لعنتی
و روز قیامت نیز، آگاه باش هر آینه عاد
کافر شدند به پروردگار خود آگاه باش
نفرین باد عاد را که قوم هود بودند (۶۰) .

و فرستادیم بسوی ثمود برادر ایشان صالح
را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را
نیست شمارا هیچ معبود برحقى بجز وی
او پیدا کرد شمارا از زمین^(۱) و ساکن
گردانید شمارا در زمین پس طلب آموزش
کنید از وی باز رجوع کنید بسوی او
هر آینه پروردگار من نزدیک است
پذیرنده دعاست (۶۱) .

گفتند ای صالح بودی تودرمیان
ما امید داشته شده پیش ازین آیامنع می کنی
ما را از آنکه عبادت کنیم معبودانی را که

(۱) یعنی آفرید پدر و مادر شما آدم و حوا را از خاک که شما از نسل آنهاید .

عبادت می‌کردند پدران ما و هر آئینه
مادرشبهه قوی ایم از آنچه میخوانی ما را
بسوی آن (۶۲).

گفت ای قوم من آیادیدید اگر باشم
بر حاجتی از پروردگار خود عطا کرده
باشد بمن از جانب خود بخشاشی پس
که نصرت دهم را از عقوبت خدا اگر
نافرمانی او کنم پس نمی‌افزائید در حق من
مگر زیان کاری را (۶۳).

وای قوم من اینست ماده شتری که
خدا فرستاده است برای شمانشانه پس
بگذاریدش تابخورد در زمین خدا
و مرسانید به وی هیچ ضرری که آنگاه
بگیرد شمارا عقوبتی نزدیک (۶۴).

پس پی زدند آن را پس گفت صالح بهره
مند باشید در سرای خود سه روز این
وعده هست غیر دروغ (۶۵).

پس وقتی که آمد فرمان مانجات دادیم
صالح را و آنان را که ایمان آوردند همراه
وی به بخشاشی از جانب خود و رهانیدیم
از رسوائی آن روز، هر آئینه پروردگارتو
اوست توانای غالب (۶۶).

و در گرفت ستمگاران را آواز سخت پس
صبح کردند در سراهای خود مرده هائی
بر روی افتاده (۶۷).

گویا هرگز نه بودند آن جا آگاه باش
هر آئینه نمود انکار کردند پروردگار
خود را هر آئینه دوری باد نمود را (۶۸).

هر آئینه آمدند فرستادگان ما پیش ابراهیم

قَالَ يَقَوْمِ اَرَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتَةٍ مِّنْ رَبِّي وَاتَّبَعِي مِنْهُ
رَحْمَةً فَمَنْ يَتَصَوَّرُنِي مِنَ اللّٰهِ اِنْ عَصَيْتُهُ قَبْلَ اَنْ يُّدْعَىٰ وَتُنْفَخِ
تَحْتِي ۖ ﴿٦٢﴾

وَيَقَوْمِ هٰذِهِ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةٌ فَذُرُّوهَا تَأْكُلْ فِيْ اَرْضِ اللّٰهِ
وَلَا تَمْسُوْهَا سَوْءًا فَيَخَذَ لَكُمْ عَذَابٌ قَرِيْبٌ ﴿٦٣﴾

فَعَقَرُوْهَا فَقَالَ ثَمُوْدُ اِنَّ دَارَكُمْ لَكُلُّهَا اٰيَةٌ ذٰلِكَ وَعَذَابُ غَيْرِ
مَكْدُوْبٍ ﴿٦٤﴾

فَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْهُ رَحْمَةً مِنَّا
وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيْزُ ﴿٦٥﴾

وَلَخَذَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا الصَّيْحَةَ فَاَصْبَحُوْا فِيْ دِيَارِهِمْ جَمِيْعِيْنَ ﴿٦٦﴾

كَانَ لِمَنْ يُّفْتَنُوْا فِيْهَا الْاِيْمَانُ ثَمُوْدُ الْكَافِرُوْنَ وَ اَرْكَمُوْا اَلْاَبْسَدُ
لِثَمُوْدَ ﴿٦٧﴾

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا اِبْرٰهِيْمَ بِالْبُخْرٰى قَالُوْا سَلِمًا قَالَ سَلٰمٌ

فَمَا لَيْكَ أَنْ جَاءَ بِعَلِيٍّ خَبِيرٍ ①

به بشارت، سلام گفتند ابراهیم جواب سلام داد پس درنگ نکرد در آنکه آورد گوساله ای پریان (۶۹) .

فَلَمَّا رَأَىٰ أَن يَضْحَكُوا وَجَّهَ لَّهُمْ خَبْرَةً
قَالُوا لَا تَعْثُبْنَا عَلَىٰ آلِ قَوْمِ لُوطٍ ②

پس چون دید که دسته‌های ایشان نمی‌رسد بآن خوف زده شد از ایشان و بخاطر آورد از ایشان ترسی گفتند مترس هر آئینه مافرستاده شده ایم بسوی قوم لوط (۷۰) .

وَأَمْرًا لَهُ قَائِمَةٌ فَضَحَكُوا قَبْلَ أَنْ يَأْتِ بِبَشَرٍ مِّمَّنْ دَرَأَهُ
إِسْحَاقُ يَعْقُوبُ ③

وزن ابراهیم ایستاده بود پس بخندید (۱) پس مرده دادیمش بتولد اسحاق وبعد اسحاق بوجود یعقوب (۷۱) .

قَالَتْ يَوَئِلَىٰ آلِ عَبْدِ وَآنَا عَجُوزٌ هَذَا أَبْعَلُ شَيْخًا إِنَّ هَذَا
لَكُنْى عَجِيبٌ ④

گفت ای وای بر من آیا خواهم زادومن پیرم واین شوهر من است کلان سال شده هر آئینه این چیزی عجیب است (۷۲) .

قَالُوا الْاَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَمَيْتُ الْكَوْكَبَ عَلَيْهِمْ فَلَمَّا
الْبَيْتِ إِنَّهُ حَبِيبٌ نَجِيبٌ ⑤

فرشتگان گفتند آیا تعجب می کنی از قدرت خدا، بخشایش خدا و برکات او بر شماست ای اهل این خانه هر آئینه خدا ستوده شده بزرگوار است (۷۳) .

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبَشَرِىُّ يُجَادِلُنَا
فِي قَوْمِ لُوطٍ ⑥

پس چون رفت از ابراهیم خوف و آمدش بشارت شروع نمود جدال کردن با مادر باره قوم لوط (۷۴) .

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ⑦

هر آئینه ابراهیم بردبار ناله کننده رجوع کننده بخدا بود (۷۵) .

يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَإِنَّهُمْ
إِيتِيَهُمْ عَدَابٌ غَيْرُ مُرَدُّودٍ ⑧

گفتم ای ابراهیم بگذرا زین جدال هر آئینه (حال اینست که) آمد عقوبت پروردگار تسو و هر آئینه ایمن جماعت

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا بَيِّنَاتٍ بِهِمْ وَصَّىٰ بِهُمْ دُرَّعًا وَقَالَ
هَذَا يَوْمُ عَصِيبٍ ۝

وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ
السَّيِّئَاتِ قَالَ يَمْشُونَ عَلَىٰ الْأُتُقَدِيقِ أَلَيْسَ لَكُم مِّنْ آيَاتِ اللَّهِ
وَلَا تَحْزُونُ فِي هَٰذَا بَلِّغُوا إِلَيْنَا الْبَيِّنَاتِ ۝

قَالُوا الْقَدْحِيلَتِ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ شَيْءٍ وَإِنَّكَ
لَتَعْلَمُ مَا نُرِيدُ ۝

قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أُوَدِّعُ إِلَىٰ ذُرِّيَّتِي ۝

قَالُوا يَلُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ نُّبْصِلَكَ إِلَيْكَ فَاسْأَلْ
بِأَمْرِكَ يَقْطَعُ مِنَ النَّارِ وَلَا يَلْتَمِثُ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا
أَمْرًا تَكْرَاهُ مُصِيبُهُمْ أَمَّا بَعْضُهُمْ لَمَّا وَجَدَهُمُ الضُّبُحُ
أَلَيْسَ الضُّبُحُ بِقَرِيبٍ ۝

خواهد آمد بایشان عقوبتی که باز گردانیده
نشود (۷۶) .

و چون آمدند فرستادگان ما پیش لوط
اندوهگین شد بسبب ایشان دلشنگ شد به
سبب ایشان و گفت این روزیست
سخت^(۱) (۷۷) .

و آمدند پیش لوط قوم اوشتابان بسوی
او و پیش از آن میکردند کارهای زشت
لوط گفت ای قوم من این دختران من اند
(یعنی نکاح کنید) این ها پاکیزه تراند
برای شما پس بترسید از خدا و رسوا مکنید
مرا در مورد مهمانان من آیا نیست از شما
هیچ مردشائسته ای (۷۸) .

گفتند هر آینه تودانسته ای که نیست ما را
در دختران تو حاجتی و هر آینه تومیدانی
آنچه می خواهیم (۷۹) .

گفت اگر مرا بمقابله شما قوتی می بود یا
پناه می گرفتم به قوم زورآور (چنین
میکردم) (۸۰) .

فرشتگان گفتند ای لوط هر آینه
ما فرستادگان پروردگار توایم نخواهند
رسید به تو پس ببر اهل خود را بپاره ای از
شب و باید که واپس ننگرد هیچکس
از شما مگر زن تو که رسیدنی است
اورا آنچه رسید باین قوم هر آینه میعاد

(۱) مترجم گوید یعنی ایشان نوجوان خوش روی بودند و عادت قوم معلوم بود پس
خوف فتنه پیدا شد والله اعلم .

ایشان وقت صبح ست آیا صبح نزدیک نیست؟ (۸۱) .

پس چون آمد فرمان ما ساختیم زبرآن (ده ها) را زیر آن و بارانیدیم بر آنجاستگهای ازگیل پخته، پی در پی (۸۲) .

نشان مند ساخته شده نزد پروردگار تو این سنگ هانیستند در رازستمگاران (۸۳) .

و فرستادیم بسوی قوم مدین برادر ایشان شعیب را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق مگر وی و کم مکنید پیمانه و ترازو را هر آئینه من می بینم شمارا که در نعمتید و هر آئینه من می ترسم بر شما از عذاب روزدر بگیرنده^(۱) (۸۴) .

وای قوم من کامل کنید پیمانه و ترازو را باصاف و کم مرسانید بمردمان چیزهای ایشان را و تباهکاری مکنید در زمین فسادکنان (۸۵) .

باقی گذاشته خدای تعالی بهتر است برای شما اگر باور دارنده اید و نیستم من بر شما نگهبان (۸۶) .

گفتند ای شعیب آیا نماز تو میفرماید ترا که بگذاریم آنچه می پرستیدند پدران ما یا بگذاریم آنکه کنیم در مال خود هر چه خواهیم هر آئینه تو مرد بُردبار شائسته

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَابًا مِّنْ سَجَاجٍ فَلَمَّا نَظُورُوا ۝

مُسَوَّمَةٌ عِندَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبُعِيدٍ ۝

وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّ أَرَاكُمْ مُخِلًّا إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ۝

وَيَقُومُوا فِى الْمِكْيَالِ وَالْمِيزَانِ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخُسُوا النَّاسَ أَمْثَالَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِى الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ۝

بَقِيتُ إِلَهُكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ۚ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِمُحِيطٍ ۝

قَالُوا يٰشُعَيْبُ أَصَلَوْتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ تَفْعَلَ فِى أَمْوَالِنَا مَا نَكْفُرُ إِنَّكَ لَآتِ الْحُكْمَ الرَّشِيدُ ۝

معامله ای (و مقصود ایشان استهزا بود)
(۸۷) .

گفت ای قوم من آیا دیدید اگر باشم
بر حاجتی از پروردگار خود وداده باشد
بمن از جانب خود روزی نیک^(۱) و نمی
خواهم که خلاف کنم باشما مائل شده
بسوی آنچه منع می کنم شمارا از آن^(۲)
نمی خواهم مگر صلاح کاری تابتوانم
و نیست توفیق من مگر به فضل خدا
بروی توکل کردم و بسوی اور رجوع
می کنم (۸۸) .

و ای قوم من ضدیت بامن نباید و ادار
سازد شمارا باین خصلت که برسد بشما
مانند آنچه رسید بقوم نوح یا بقوم هود
یا بقوم صالح و نیست قوم لوط دور از شما
(۸۹) .

و طلب آمرزش کنید از پروردگار خود
باز رجوع کنید بسوی او هر آینه پروردگار
من مهربان دوستدار است (۹۰) .

گفتند ای شعیب نمی فهمیم بسیاری
از آنچه می گوئی و هر آینه مای بینیم ترا
در میان خود ناتوان و اگر نه می بود قبیله
تو سنگسار میکردیم ترا و نیستی تو پیش
ما گرامی قدر (۹۱) .

گفت ای قوم من آیا قبیله من گرامی

قَالَ يَقُولُونَ آمَنَّا بِكَ إِنْ كُنْتَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكَ وَرَزَقْنِي
مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَ الْكُفْرَ إِلَىٰ مَا
أَنهَكَ عَنْهُ إِنَّ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ
وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
أُنِيبُ ⑤

وَيَقُولُ لَا يَحْزَمُهُمْ مَّا كُنْتُ بِشِقَائِهِمْ أَنْ يُصِيبَهُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ
قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمَ لُوطٍ مِنْكُمْ
بَشَرًا ⑥

وَأَسْتَغْفِرُكُمْ وَأُزِيلُكُمْ ثُمَّ تَوَلَّوْا الْآيَةَ إِنْ رَأَيْتُمْ رُوحِي مُدْودًا ⑦

قَالُوا يَشْعِيبُ مَا نَفَعَكَ كَذِبُ آبَائِنَا لَعُولُ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ
فَبِنَا هَاهُنَا وَلَوْلَا زَهْلُكَ لَرَجَعْنَاكَ وَمَا أَنتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ ⑧

قَالَ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَتَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَأَنَا تَتَوَكَّلُ

(۱) یعنی حلال چگونه سخن شمارا شنوم .

(۲) مترجم گوید یعنی نمی خواهم که بکار نیک بفرمایم و خود نکنم والله اعلم .

وَذَاكُم مِّنْ ظُهُورِهَا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ⑪

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَىٰ أَهْلِ مَكَاَتِبِكُمْ إِلَىٰ عَامِلٍ سَوَفَ تَعْلَمُونَ
مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِنِّي
مَعَكُمْ بِقَرِيبٍ ⑫

وَلَقَدْ جَاءَ أَمْرُنَا بِجَنَابِكُمْ لَئِن لَّا تَرْضَوْنَ مَعَهُ رَحْمَةً
مِّنَّا وَآخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْعَةَ فَاصْبِرُوا
وَيَا رِجُلَهُمَا جِئْتَ ⑬

كَانَ لَمْ يَكُنُوا فِيهَا إِلَّا نَعْدُ الْإِنْدِينَ كَمَا بَعْدَتْ ثَمُودُ ⑭

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ⑮

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا
أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ⑯

يَقْدُ مَرْقُومَةُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَأَوْدَهُمُ السَّارِيسُ الْوَرْدُ
الْمُورُودُ ⑰

وَأَشِيعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يُنْسُ الْوَرْدُ
الْمُورُودُ ⑱

تراست پیش شما از خدا و گرفتید خدا را
انداخته پس پشت خویش هرآئینه
پروردگار من آنچه میکند دربرگیرنده
است (۹۲) .

وای قوم من عمل کنید برطور خود
هرآئینه من نیز عمل کننده ام زود خواهید
دانست آن را که پیادش عذابی که رسوا
کندش و آن را که وی دروغگوست
و انتظار برید هرآئینه من باشما منتظر
است (۹۳) .

و وقتی که آمد عذاب ما نجات دادیم
شعیب را و آنان را که ایمان آوردند باری
به بخشاشی از خود و گرفت ظالمان را
آواز سخت پس گشتند در سراهای خویش
مرده افتاده (۹۴) .

گویا هرگز نه بودند آنجا آگاه باش دوری باد
مَدین را چنانکه دور افتادند ثمود
(۹۵) .

و هرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های
خود و به دلیل روشن (۹۶) .

بسوی فرعون و جماعت او پس پیروی
کردند فرعون را و نه بود فرمان فرعون
براه راست (۹۷) .

پیشوا شود فرعون قوم خود را روز قیامت
پس بیاردایشان را بآتش و بدجائیت که
وارد آن شدند (دوزخ) (۹۸) .

و از پی ایشان آورده شد لعنت درین دنیا
و روز قیامت نیز بدعطائیت که داده

شد(آن لعنت) (۹۹) .

این از اخبارده ها ست که میخوانیم آن را بر تو بعضی از آن باقیست و بعضی از بیخ بریده (۱۰۰) .

وستم نکردیم ایشانرا ولیکن ایشان ستم کردند بر خویشان پس هیچ دفع نکردند از ایشان معبودان ایشان که میخواندند بغیر از خدا وقتی که آمد فرمان پروردگار تو و نیفزودند ایشان را بجز هلاکی (۱۰۱) .

و همچنین ست گرفتار کردن پروردگار تو چون بگیرد ده ها را و آنها ستمگار باشند هر آینه گرفت وی درد دهنده سخت است (۱۰۲) .

هر آینه درین سخن نشانه است کسی را که ترسیده است از عذاب آخرت آن روز روزیست که جمع کرده شوند در آن مردمان و آن روز روزیست که همه حاضر شوند در وی (۱۰۳) .

و موقوف نمی داریم آنرا مگر تاملت معین (۱۰۴) .

روزی که بیاید سخن نگویید هیچ کس مگر بدستور حق پس بعضی ایشان بدبخت باشند و بعضی نیک بخت (۱۰۵) .

اما آنانکه بدبخت شدند پس در آتش باشند ایشان را باشد آنجا فریاد سخت و ناله زار (یعنی مانند آواز خر) (۱۰۶) .

باشند جاودان آنجا مدت بقای آسمان ها و زمین مگر آنچه که خواسته است

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَرَى نَفْسُهُ عَلَيْكَ وَهِيَ قَالَةٌ وَحِيدٌ ①

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ تَتَى لِمَا جَاءُ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبَابٍ ②

وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْغَرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ③

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمُ مَشْهُودٍ ④

وَمَا تُؤَفِّرُهُ إِلَّا إِلَىٰ أَجَلٍ مُعَدَّدٍ ⑤

يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلُمُ النَّفْسُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّهَا فَزَيِّقُ ⑥ وَسَجِيدٌ ⑦

فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ⑧

خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَقَالَ لَهَا يَارَبُّي ⑨

وَأَمَّا الَّذِينَ سُودُوا فَمِنْهُمْ مَنْ جَاءَهُمْ الْيَقِينُ فِيمَا كَانُوا مِنَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ بِإِلْمَاءِ رَبِّكَ عَطَاءٌ غَيْرَ مَجْدُورٍ ①

فَلَا تَكُنْ لِي رِبِيَّةً يَوْمَ تَأْتِي سَؤْلًا مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كُنَّا
نُعْبُدُ آبَاءَؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا لَنُوقِفُهُمْ نَصِيبَهُمْ خَيْرٌ
مَنْقُوشٍ ②

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ ذُلُولًا وَمِنْهُمْ
مَنْ جَاءَهُ مِنْ رَبِّكَ لَقْوَى بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِمَّنْهُ
مُزَيَّبٍ ③

وَإِنْ كُنَّا لَنُوقِفُهُمْ رَبِّكَ أَعْمَالَهُمْ إِنَّهُمْ بِمَا يَعْمَلُونَ
خَبِيرٌ ④

كَاسْتَفْتَحْنَا أُمُوتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ⑤

پروردگار تو هر آئینه پروردگار تومی کند
آنچه می خواهد (۱۰۷) .

و اما آنانکه نیک بخت کرده شدند پس
در بهشت باشند جاودان آنجا تا مدت بقای
آسمان ها و زمین مگر آنچه که خواسته
است پروردگار تو بخششی غیر منقطع (۱)
(۱۰۸) .

پس مباش در شبهه از آنچه می پرستند این
گروه نمی پرستند مگر چنانکه می پرستیدند
پدران ایشان پیش ازین و مالبته تمام دهنده
ایشانیم حصه ایشان را ناکاهیده (۲) (۱۰۹) .

و هر آئینه دادیم موسی را کتاب پس
اختلاف افتاد در آن و اگر نمی بود سخنی
که سابقا صادر شده از پروردگار تو
هر آئینه فیصله کرده می شد میان ایشان و
ایشان در شبهه قوی اندازان (۱۱۰) .

و هر آئینه هر کسی وقتی که برانگیخته شود
البته تمام خواهد داد ایشان را پروردگار
تو جزای کردار ایشان هر آئینه وی بآنچه
میکنند داناست (۱۱۱) .

پس استوار باش چنانچه فرموده شده
تو را و آنانکه توبه کرده اند همراه تونیز،
و از حد مگذرید هر آئینه وی بآنچه می کنید

(۱) مترجم گوید یعنی مدت ماندن در بهشت و دوزخ مانند مدت دوام آسمان ها و زمین
است در دنیا اگر زیادتى را که در مشیت خداست و در فهم کسی نمی گنجد اعتبار
نکند حاصل بیان دوام است بابلغ وجوه والله اعلم .

(۲) یعنی حصه ایشان از عذاب .

بیناست (۱۱۲) .

و میل مکنید بسوی آنانکه ستم کردند که
آنگاه برسد به شما آتش و نیست شمارا
بجز خدا دوستان باز نصرت داده نه شوید
(۱۱۳) .

و برپاکن نمازرا دو طرف روز و ساعتی
چند از شب هر آئینه طاعات دور میکنند
گناهان را این پندی هست پند پذیران را
(۱۱۴) .

و شکیبائی کن هر آئینه خدا ضائع نمی
سازد مزد نیکوکاران را (۱۱۵) .

پس چرا نه شدند از آن قرنهایکه پیش
از شما بودند اهل خرد که منع کنند از فساد
در زمین مگر اندکی از آن جماعت که
نجات دادیم از میان ایشان و پیروی کردند
ستمگاران چیزی را که آسودگی داده
شدند بآن^(۱) و بودند گناه گاران (۱۱۶) .

و هرگز نیست پروردگار تو که هلاک کند
ده ها را به ستم و اهل آن نیکوکار باشند
(۱۱۷) .

و اگر می خواست پروردگار تو البته
می گردانید مردمان را يك ملت و همیشه
باشند مختلف (۱۱۸) .

مگر آنکه بروی رحم کرده است
پروردگار تو و برای این اختلاف آفریده
است ایشان را و تمام شد سخن

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَعَرَسُوا نَارًا وَمَا أَكْمَرْتُمْ دُونَ
اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿١٢﴾

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلَّاتِ النَّهَارِ إِنْ كُنْتُمْ
يُذَكِّرُونَ الشَّيْءَ ذَلِكَ ذِكْرُ الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ ﴿١٣﴾

وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُغْنِي عَنْكَ الْجُودُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةَ يَتَهُونَ
عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّنْ أَنْبَيْنَا مِنْهُمْ
وَاتَّبَعَهُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أَتَوْا بِهِمْ وَكَانُوا
مُجْرِمِينَ ﴿١٥﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا
مُصْلِحُونَ ﴿١٦﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا نَزَّلُ الْوَيْ
لَ الْمُخْتَلِفِينَ ﴿١٧﴾

إِلَّا مَنْ تَجَوَّزَكَ وَلِيْلَكَ خَلَقَهُمْ وَتَنَبَّأَ كُلُّهُمْ رَبُّكَ

(۱) یعنی بلذات دنیا مشغول شدند .

لَا مَلَأَتْ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾

وَكَلَّا تَقْضُ عَلَيْكَ مِنَ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَشِئْتُمْ بِهِ قُودًا لَوْ
وَحَدَّاهُ فِي هَذِهِ الْحَقِّ وَمَوْعِظَةٍ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ افْعَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ
لَا تُغَيِّرُونَ ﴿١٢١﴾

وَأَنْتُمْ بِرَأْسِهَا مُنْتَقِرُونَ ﴿١٢٢﴾

وَلَهُ غُثُّ الْأَشْجَارِ وَأَلْهَ أَرْضِ وَالْيَمِّ يَجْعَلُ الْأَرْضَ طُفًى فَاعْبُدْهُ
وَقُوْلُ كُلُّ عَلَيْهِ وَبَارِكْ بِدِفَائِلِ مَا تَسْأَلُونَ ﴿١٢٣﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي الْكَلِّبُ الْبَيْنِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

پروردگار تو، که البته پرکنم دوزخ را از
جنیان و مردمان همه يك جا^(۱) (۱۱۹).

و هر چیزی را حکایت می کنیم برتو از اخبار
پیغامبران آن چیزی است که ثابت می
گردانیم بآن دل ترا و آمده است به تودرین
سوره سخن درست و پندی و یادآوری
برای مسلمانان (۱۲۰).

و بگو آنان را که ایمان نمی آرند عمل کنید
برطور خود هرآینه مانیز عمل
کنندگانیم (۱۲۱).

و انتظار کشید هرآینه مانیز منتظریم
(۱۲۲).

و خدا راست علم غیب آسمان ها و زمین
و بسوی او باز گردانیده می شود کار همه
آن پس عبادت کن او را و توکل کن براو
و نیست پروردگار تو بیخبر از آنچه
می کنی (۱۲۳).

سوره یوسف مکی است و آن يك صد و یازده
آیت و دوازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

التر این آیت ها آیات کتاب روشن است
(۱).

هرآینه ما فرو فرستادیم آن را قرآن عربی

(۱) مترجم گوید در عرف اختلاف رانسبت میکنند باهل باطل نه باهل حق و يقال قال
اهل الحق كذا و خالفهم فَرَّقَ پس استثنای مَنْ رَحِمَ بی تكلف صحیح شد والله
اعلم .

لَقَدْ كُنْزُكَ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الْغَافِلِينَ ۝

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ
كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ۝

قَالَ يَبْنَئُ لَكَ الْقَبُورُ رُؤْيَاكَ عَلَى اخْوَتِكَ فَكَيْدٌ وَاللَّهِ
كَيْدُ الْإِنِّ الشَّيْطَانِ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ ۝

وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ
الرُّؤْيَا وَيُخْرِجُكَ عَلَيْهِ وَعَلَى يَعْقُوبَ كَمَا أَتَيْنَاهَا
عَلَى آبَائِكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝

لَقَدْ كَانَ لِيُوسُفُ وَالْخَوْتِ أَيْتٌ لِلْعَالَمِينَ ۝

إِذْ قَالَ الْيُوسُفُ لِأَخْوَاهُ احْبَبُوا إِلَيَّ آيَاتِنَا
وَعَنْ غَضَبِ إِنْ أَبَا نَالِفِي ضَلَلْتُ مُبِينٌ ۝

إِثْلُوا يُوسُفَ أَوْ اظْهَرُوا أَرْضًا تَحْتَ لَكُمْ وَجْهَ آبَائِكُمْ

باشد که شما دریابید (۲) .

ما حکایت می کنیم بر تو بهترین قصه ها
بوحی فرستادن خود بسوی تو این قرآن را
و هر آئینه حال این ست که تو بودی پیش
از آن از بی خبران (۳) .

یاد کن چون گفت یوسف پدر خود را ای
پدر من هر آئینه من ب خواب دیدم یازده
ستاره را و خورشید و ماه را دیدم برای
خود سجده کننده (۴) .

گفت ای پسرک من بیان مکن خواب
خود را پیش برادران خود که آنگاه اندیشه
کنند در حق توحیله هر آئینه شیطان آدمی
را دشمن آشکار است (۵) .

و چنانکه خواب بتونمود همچین
برگزیند ترا پروردگار تو و بیاموزد ترا
از علم تاویل الاحادیث (یعنی تعبیر رویا)
و تمام کند نعمت خود را بر تو و بر فرزندان
یعقوب چنانکه تمام کرد آن را بر دوجد تو
پیش ازین ابراهیم و اسحق هر آئینه
پروردگار تودانای استوار کارست (۶) .

هر آئینه هست در قصه یوسف و برادران
او نشانه ها سوال کنندگان را (۷) .

چون گفتند که یوسف و برادر حقیقی
او دوست تراند نزد پدر ما از ما و جماعتی
هستیم هر آئینه پدر ما در خطای ظاهر
است (۸) .

بکشید یوسف را یا بیفکنیدش به زمین
غیر معلوم تا خالی شود برای شما توجه

وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ①

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَسْأَلُوا يَوْسَفَ وَالْقُوَّةَ فِي عِيَّتِ الْجَبِّ
يَلْتَقِظُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ②

قَالُوا يَا بَنَاتَنَا مَا لَكِ لَا تَأْمُرُنَّ عَلِيَّ يَوْسَفَ وَإِنَّا لَهُ
لَنَصِحُونَ ③

أَرْسَلَهُ مَعَا مَدَائِرَ نَعْمٍ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِلُونَ ④

قَالَ إِنِّي لَخَشِئْتُ أَنْ تُدْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ
الدِّيبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ⑤

قَالُوا لَيْنَ أَكَلَهُ الدِّيبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ
إِنَّا إِذَا الْخِشُونُ ⑥

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غِيَّتِ الْجَبِّ
وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَجِّيَنَّهُمْ بِأَمْرِ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑦

وَجَاءَ وَآبَاؤُهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ⑧

قَالُوا يَا بَنَاتَنَا إِنَّا ذَهَبْنَا لَسُبْحٍ وَتَرَكْنَا يَوْسَفَ عِنْدَ
مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الدِّيبُ وَآ أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا
وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ⑨

پدر شما و تاباشید بعد ازین گروهی شایسته
(یعنی توبه کنید) (۹) .

گفت گوینده از ایشان مَكْشِدِ یوسف را و
بیفکنیدش در قعر تاریک چاه تا برگرداو
را بعض مسافران اگر کنند گانید
(این کار را) (۱۰) .

گفتند ای پدر ما چیست حال تو که امین
نمی پنداری مارا بر یوسف وهرآئینه
ما ورا نیک خواهانیم (۱۱) .

بفرست او را با ما فردا تا میوه بسیار بخورد
و بازی کند وهرآئینه ما او را نگاه بانیم
(۱۲) .

گفت هرآئینه اندوهگین می کند مرا آنکه
ببریدش و می ترسم از آنکه بخورد او را
گرگ و شما از وی بی خبر باشید (۱۳) .

گفتند اگر بخورد او را گرگ و ما جماعتی
هستیم هرآئینه ما آنگاه زیان کار باشیم
(۱۴) .

پس چون بُردندش و عزیمت کردند که
بیفکنندش در قعر تاریک چاه و وحی
فرستادیم بسوی او که البته خبردار
خواهی ساخت ایشان را باین ماجرای
ایشان و ایشان نه شناسند (۱۵) .

و آمدند پیش پدر خود شبانگاه میگریستند
(۱۶) .

گفتند ای پدر ما هرآئینه ما شروع کردیم در
مسابقه و گذاشتیم یوسف را نزدیک رخت
خویش پس بخورد او را گرگ نیستی تو باور
دارنده ما اگر چه باشیم راستگو (۱۷) .

وَجَاءُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ
لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ
عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿۱۸﴾

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَةً قَالَ
يُشْرَىٰ هَذَا غُلًّا وَأَسْرُوهُ بَضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾

وَبَشَرُوهُ بِشَنٍّ بَعْضٌ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ
 مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿۲۰﴾

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ
عَلَىٰ أَنْ يَتْلَعَتنَا وَيُضِلَّهُمْ ذُلًّا وَكَذَلِكَ تَكَلَّمَ الْيُوسُفُ
فِي الْأَرْضِ فَلْيَعْلَمَنَّ مِنَ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
عَلَىٰ أَمْرٍ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۱﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْماً وَعِلْماً وَكَذَلِكَ
تُخْرِجُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۲۲﴾

وَرَادَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ
وَقَالَتْ مَيْتٌ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنُ مَثْوَايَ
إِنَّهُ لَا يُلَاقِي الظَّالِمُونَ ﴿۲۳﴾

وآوردند برپیراهن او خون دروغ را
يعقوب گفت نه، بلکه آراسته است برای
شما نفس شما تدبیری را پس کار من صبر
نیک است و خدا مدد طلبیده می شود از
وی بر آنچه شما بیان می کنید (۱۸).

وآمد کاروانی پس فرستادند سقایی (یعنی
آب آور) خود را پس انداخت دلون خود
گفت ای مژده من این نوجوانی است و اهل
قافله پنهان ساختند او را سرمایه دانسته
و خدا داناست بآنچه می کردند (۱۹).

و (برادران) فروختندش به بهای ناقص
درهمی چند شمرده شده و بودند درباره
یوسف از بی رغبتان (۲۰).

و گفت شخصی که خرید یوسف را از اهل
مصر بزنی خود گرامی دار جای او را شاید
که نفع دهد ما را یا فرزند گیریم او را
و همچنین قراردادیم یوسف را در آن
سرزمین و تا بیا موزیم او را از علم تاویل
الاحادیث و خدا تواناست بر مراد خود
ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۲۱).

و چون رسید یوسف به نهایت قوت خود
دادیم وی را دانائی و علم و همچنین
جزا میدهیم نیکوکاران را (۲۲).

طلب کرد یوسف را زنی که او در خانه
اش بود از نفس او (و این کنایت از طلب
جماع است) و بیست دره هارا و گفت پیش
آ گفت پناه بر خدا بیشک او مولای من
است نیکو ساخت جایگاه

مرا^(۱) هرآئینه رستگار نمی شوند ظالمان
(۲۳).

وهرآئینه قصد کرد آن زن بسوی یوسف
و قصد کردی یوسف بسوی او اگر نه
بود آنکه دید یوسف دلیل پروردگار
خود را، چنین کردیم تا بازگردانیم از وی
بدی و بی حیائی را هرآئینه وی از بندگان
مخلص ماست (۲۴).

و بایکدیگر سبقت کردند بسوی دروازه
و بدرید آن زن پیراهن یوسف را از پشت
و یافتند شوهر زن را نزدیک دروازه گفت
چیست جزای کسیکه خواسته باشد باهل
تو کارید را مگر آنکه بزنندان انداخته شود
یا عقوبتی درد دهنده (۲۵).

یوسف گفت این زن خواست مرا از نفس
من و گواهی داد گواهی از قبیله زن که
اگر هست پیراهن یوسف دریده از
جلو، پس این زن راست گفته است
و یوسف از دروغ گویانست (۲۶).

و اگر هست پیراهن او دریده از پشت،
پس این زن دروغ گفته است و یوسف
از راست گویان است (۲۷).

پس شوهرش چون دید پیراهن او را دریده
از پشت، گفت این قضیه از مکر شما زنان
است هرآئینه مکر شما زنان بزرگ است
(۲۸).

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَىٰ بُرْهَانَ رَبِّهِ
كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ الشُّؤْمَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ
عِبَادِنَا الصَّالِحِينَ ﴿٢٣﴾

وَأَسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَالْأُخْرَىٰ
سَيِّدَا هَٰذَا الْبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ
سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسَجَّنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾

قَالَ هِيَ رَأَوْهُ تَحِيًّا وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا
إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ
وَأَمِنْ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٥﴾

وَلِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ
الصَّادِقِينَ ﴿٢٦﴾

فَلَمَّا رَأَىٰ قَمِيصَهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنِّي
كَيْدُكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٧﴾

(۱) یعنی خیانت او نتوانم کرد.

يُوسُفُ اعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكِ
كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿٢٩﴾

وَقَالَ يَسُوفاً فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا
عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا
فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٠﴾

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكًا
وَأَتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ بِسِكِّينٍ وَقَالَتِ اخْرُجْنَ عَلَيْهِنَّ
رَأْيُنَّ أَكْبَرُ لَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا
إِن هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

قَالَتْ قَدْ لَبِئْتَ الْإِنْسَافَ فِيهِ وَقَدْ رَاوَدَتْهُ عَنْ نَفْسِهِ
فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا امْرَأَةٌ يُسْجَنُ
وَلَيَكُونَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ الرَّجُلُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا لَدَّ عَوْنِي إِلَيْهِ
وَالْأَنْصَرُفُ عَمِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ
مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ

ای یوسف درگذر ازین ماجرا وای زن
طلب آمرزش کن برای گناه خود هرآئینه
تو بوده ای از خطا کنندگان (۲۹) .

وگفتند زبانی چند در شهر که زن عزیز
می طلبد نوجوان خود را از نفس او
هرآئینه دردش جاکرده است از روی
دوستی هرآئینه ماسمی بینیم او را
در گمراهی ظاهر (۳۰) .

پس چون شنید زن عزیز غیبت ایشانرا
قاصد فرستاد بسوی ایشان و مهیا کرد
برای ایشان مجلسی و داد هریکی را
از ایشان کاردی و گفت ای یوسف بیرون
آ براین زنان پس چون بدیدندش بزرگ
یافتندش و بریدند دستهای خویش وگفتند
پاك است خدا، نیست این نوجوان
بشری، نیست این شخص مگر فرشته
گرامی (۳۱) .

زن عزیز گفت این ست آنکه ملامت کرده
بودید مرا در عشق وی وهرآئینه طلبیدم
از او نفس او را پس نگاه داشت خود را
و اگر نکند آنچه می فرمایم او را البته
بزنند انداخته شود و البته باشد از
خوارشدگان (۳۲) .

یوسف گفت ای پروردگار من زندان
دوست تر است نزد من از آنچه میخوانند
مرا بسوی آن و اگر تویازنداری از من
فریب این زنان را البته میل کنم بایشان
و باشم از نادانان (۳۳) .

پس قبول کرد دعای او را پروردگار او

التَّيْمِيمِ الْعَلِيمِ ⑤

ثُمَّ بَدَأَ الِهُودَ مِنْ بَدْيٍ مَارِأُوا الْآرِيَّ لِمَجْنُونَةٍ حَتَّى حَزِنَ ⑥

وَدَخَلَ مَعَهُ السَّجْنَ فَتَيَّنَ قَالَ لَحَدًّا لِي آتِي آتِي أَغْصِرْ خُمُرًا ⑦

وَقَالَ الْاِخْرَانِ آتِي آتِي فَوَقَّ رَأْيِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِثْلَهُ ⑧

بَشَنَاءٍ وَبِئْسَ مَا تَرْكُ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ⑨

قَالَ لَا يَأْتِيَكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِ إِلَّا نَسَاكُمَا بِتَأْوِيلِهِ ⑩

قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذِكْرًا مِمَّا مَلَكَتْ بِيْءُ إِنْ تَرَكْتُمْ مِلَّةَ ⑪

قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ⑫

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِيِ الْيَرُوبَةِ وَاسْتَحَقَّ وَيَعْقُوبُ مَا كَانَ ⑬

لَنَآئِنُ تُشْرِكُ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا ⑭

وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ⑮

پس بازداشت از یوسف فریب ایشان را
هرآئینه وی شنوای داناست (۳۴) .

باز ظاهر شد آن جماعت را بعد از آن که
دیده بودند نشانه ها که البته بزدان
درآوردند اورا تا مدتی^(۱) (۳۵) .

و داخل شدند بزدان همراه یوسف
دو جوان یکی از ایشان گفت هرآئینه
بخواب می بینم خود را که آب گیرم
از انگور و دیگری گفت که هرآئینه
بخواب می بینم خود را که برداشته ام
بر سر خود نانی که مرغان از آن میخورند
خبردار کن ما را به تعبیر این خواب
هرآئینه مابینم ترا از نیکوکاران (۳۶) .

گفت نخواهد آمد بشما هیچ طعامی که داده
می شوید آن را مگر خبردار کنم شما را به
تعبیر آن پیش از آنکه بیاید به شما این
تعبیر از آن قبیل است که آموخته است مرا
پروردگار من هرآئینه من ترك كردم کیش
قومی که ایمان نمی آرند بخدا و ایشان
با آخرت اعتقاد ندارند (۳۷) .

و پیروی کردم کیش پدران خود را،
ابراهیم واسحق و یعقوب شاید ما را که
شریک خدا مقرر کنیم چیزی را، این از
فضل خداست بر ما و بر مردمان ولیکن
بیشتر مردمان شکر نمی کنند (۳۸) .

(۱) یعنی مشورت کردند که یوسف را بزدان باید کرد تا نزد مردمان پرائت زلیخا ظاهر
شود .

يُصَاحِبِي السَّجْنِ وَأَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهِ

الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٣٩﴾

مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءُ سَبَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ
وَأَبَاؤُكُمْ مِمَّا أُنْزِلَ اللَّهُ بِهِ مِنْ سُلْطَانٍ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ
أَسْرَارًا لَا تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاتِهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

يُصَاحِبِي السَّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمْ فَالْيَسْقَى رَبَّهُ خَمْرًا
وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصَلِّبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ فَتُضَيَّ
الْأَمْرَ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِينَ ﴿٤١﴾

وَقَالَ الَّذِي كُلُّنَا أَعْتَقْنَا لَهُ نَاجِيَتُهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ
رَبِّكَ فَإِنَّهُ الشَّيْطَانُ ذَكَرَ رَبَّهُ فَلَمَّكَ فِي السَّجْنِ
بَعْضَهُ يَسِيرُونَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ يَسْرِينَ يُأْكِلْنَ
سَبْعَ عِجَافٍ وَسَبْعَ سُوءَاتٍ خُضِرَ وَأَخْرَسَتْ بَآيَاتِهَا
الْمَلَائِكَةُ فِي رُؤْيَايَ إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعَالِمِينَ ﴿٤٤﴾

ای دویار زندان آیامعبودان پراکنده
بهراند یا خدا یکتای غالب (۳۹) .

عبادت نمی کنید بغیر از خدا مگر نام هائی
چندرا که نام نهاده اید آنها را شما و پدران
تان نفرستاده است خدا بر آنها هیچ دلیلی
نیست فرمانروائی مگر خدا را فرمود که
عبادت مکنید مگر فقط وی را این ست
کیش درست ولیکن بیشتر مردمان
نمی دانند (۴۰) .

ای دو یار زندان آتایکی از شما پس
بنوشاند مولای خود را شراب و اما آن
دیگر پس بردار کرده شود پس بخورند
مرغان از سراو فیصله کرده شدکاری که
در وی سوال می کنید (۴۱) .

و گفت یوسف به شخصی که دانسته بود
که خلاص یابنده است از آن دو کس
یادکن مرا نزد مولای خود پس شیطان
فراموش گردانید از خاطروی که
یاد کند پیش مولای خود پس ماند یوسف
در زندان چند سال (۴۲) .

و گفت پادشاه هر آینه من بخواب می بینم
که هفت گاو فربه میخورند آن هارا هفت
گاو لاغر و می بینم هفت خوشه سبزا
و هفت خوشه دیگر خشک را ای جماعت
جواب دهید مرا درباره خواب من اگر
خواب را تعبیر می گوئید (۴۳) .

گفتند این خوابهای شوریده است
و مانعیم به تعبیر خوابهای شوریده دانا
(۴۴) .

وَقَالَ الَّذِي نَجَّاهُمْ مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَشْرَكُوتُمْ
فَارْتَبِلُون ⑥

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سَوِيَّاتٍ
يَأْكُلُ هُنَّ سَبْعَ عَجَائِفَ وَسَبْعِ سُتَبَلَاتٍ خُضِرَ وَأُخْرَى
يَلْبَسُ لَعَلَّ أَرْحَمَ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ⑦

قَالَ رَزِيقُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَانَا لَمَّا حَصَدْتُمْ فَذَرَوْهُ
فِي سُبُلِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَتَمَاتَا يَكُونُونَ ⑧

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ
إِلَّا قَلِيلًا لَمَّا عَصَبْتُمْ ⑨

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ
يَعْصِرُونَ ⑩

وَقَالَ الْمَلِكُ الْيَاسِقِيُّ بِهِ قَدْ جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ
إِلَى رَبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ الَّتِي قُطِعَ

وگفت آنکه نجات یافته بود از آن دو کس
و بیاد آورد بعد مدتی من خبر دهم شما را
به تعبیر این خواب پس بفرستید مرا^(۱)
(۴۵)

گفت ای یوسف ای راست گو جواب ده
مارا درین خواب که هفت گاو فربه
میخورند ایشان را هفت گاو لاغر و هفت
خوشه سبز و هفت خوشه دیگر خشک،
بود که من بازگردم بسوی مردمان تا ایشان
بدانند (۴۶)

گفت زراعت کنید هفت سال پی در پی
بر عادت خود پس آنچه بدروید بگذاریدش
در خوشه آن مگر آنکه کی از آنچه بخورید
(۴۷)

باز بیاید بعد از آن هفت سال سخت
بخورند آنچه سابق ذخیره نهاده بودید
برای آنها مگر اندکی از آنچه با احتیاط نگاه
دارید (۴۸)

باز بیاید بعد از آن سالی که درو باران
فرستاده شود بر مردمان، و درو آب
گیرند از انگور و غیر آن^(۲) (۴۹)

و گفت پادشاه بیارید پیش من یوسف را
پس چون آمد نزد یوسف فرستاده پادشاه
گفت بازگرد بسوی مولای خود پس سوال

(۱) مترجم گوید پس بسوی یوسف فرستادند و ملاقات کرد و الله اعلم .

(۲) پادشاه این تعبیر شنیده مشتاق ملاقات یوسف گشت و یوسف علیه السلام مدتی
توقف نمود تا براثت ذمه اش ظاهر گردد و الله اعلم .

أَيُّ يَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِمْ عَلِيمٌ ⑤

قَالَ مَا خَطْبُكَ إِذْ رَأَوْنِي يُوسُفَ عَنْ ثَمِيمٍ قُلْنَ حَاشَ
بِلَهُنَّ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ الرَّاغِبَةُ الرَّبُّ خَصَّصَ
الْحَقُّ أَنَا رَأَوْهُ عَنْ ثَمِيمٍ وَانَّهُ لَيْسَ الصِّدِّيقُ ⑥

ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي
كَيْدَ الْخَائِنِينَ ⑦

وَمَا أَبْرَأُ لِنَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا
مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑧

وَقَالَ الْمَلِكُ انشُرُونِي بِهِ اسْتَخْلَصْتُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ
قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ⑨

کن اورا چيست حال آن زنان که برپند
دستهای خویش را هرآئینه پروردگار
من بحيله بازي ایشان داناست^(۱) (۵۰)

گفت پادشاه چه بود حال شما وقتی
که خواستید یوسف را از نفس او (یعنی
تابلغزائیدش) گفتند پاکی خدا راست
ندانستیم بر یوسف هیچ گناهی، گفت زن
عزیز اکنون ظاهر شد سخن راست که
من طلبیدم اورا از نفسش و هرآئینه
او از راست گویان است (۵۱).

(گفت یوسف) این همه برای آنست
تا بداند عزیز که من خیانت او نکرده ام
غائبانه و بداند که خدا راه نمی نماید
خیانت کنندگان را (۵۲).

و به پاکی صفت نمی کنم نفس خود را
هرآئینه نفس بسیار فرماینده است به بدی
مگر آنوقت که مهربانی کند پروردگار من
هرآئینه پروردگار من آمرزنده مهربانست
(۵۳).

و گفت پادشاه بیاریدش پیش من تا مقرر
کنمش خالص برای خدمت خود پس
چون سخن گفت با یوسف^(۲) گفت ای
یوسف هرآئینه تو امروز پیش ما صاحب
قدر امانت داری (۵۴).

(۱) یعنی شهادت بر اقرار از لیخابه عفت یوسف پوشیده اند والله اعلم .

(۲) یعنی قابلیت او شناخت .

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْهَا ۝

گفت مقورکن مرا بر خزانه های این سرزمین هرآینه من محافظت کننده دانایم (۵۵).

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا يُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا أَمْرَهُ بِحَبْكٍ بِإِذْنِنَا ۚ أَتَىٰ نَجِيبٌ بِرَحْمَتِنَا مَن نَّشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ۝

وهمچنین تمکین دادیم یوسف را در آن سرزمین، قرار می گرفت از آن سرزمین هر جا که میخواست، می رسانیم برحمت خود هر کرا خواهیم وضائع نمی کنیم مزد نیکوکاران را (۵۶).

وَلَا جُزْءُ الْآجِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۝

وهرآینه مزد آخرت بهترست آنان را که ایمان آوردند و پرهیزگاری می کردند (۵۷).

وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ۝

وآمدند^(۱) برادران یوسف پس داخل شدند بروی پس شناخت ایشان را و ایشان او را ناشناس بودند (۵۸).

وَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ قَالَ ائْتُونِي بِأَخِي لَكُم مِّنْ أَيْمَانِهِ أَلا تَرَوْنَ أَنِّي أُوفِي الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ۝

و چون مهیا کرد برای ایشان سامان ایشان را گفت بیارید پیش من برادر علاتی (ناتنی) خود را که از پدر شماست آیا نمی بینید که من تمام میدهم پیمانه را و من بهترین پذیرائی کنندگانم (۵۹).

فَإِن لَّمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُم عِندِي وَلَا تَقْرَبُونِي ۝

پس اگر نیاوردید او را پیش من پس هرگز پیمانه نه باشد برای شما نزد من و هرگز نزدیک نشوید بمن (۶۰).

قَالُوا سُبْحَانَ اللَّهِ أَبَاهُ وَإِنَّ الْفَعْلُونَ ۝

گفتند او را از پدرش خواهیم خواست، مالبته این کار کنندگانیم (۶۱).

وَقَالَ لِفَتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضَاعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يُحْمَلُونَ ۝

وگفت یوسف غلامان خود را بنهید

(۱) بعد از آن قحط افتاد در جمیع نواحی مصر و شام اولاد یعقوب را مشقت بسیار رسید پس یوسف متوجه شدند والله اعلم.

يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ لَعَنَهُمُ يَرْجِعُونَ ﴿١٧﴾

فَلَمَّا رَجِعُوا إِلَىٰ آبَائِهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ

فَارْسِلْ مَعَنَا خَافًا أَن تَكُونَ رَاثِلًا لَّهُ لَخُوفُونَ ﴿١٨﴾

قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا آمَنَ تَكُمُ عَلَىٰ أَخِيهِ مِن قَبْلُ

قَالَ اللَّهُ خَيْرَ خِطِّافًا وَهُوَ آخِرُ حَزْمِ الرَّحِمِينَ ﴿١٩﴾

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ زُدَّتْ إِلَيْهِمْ

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا زُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَبْغِي

أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَزَدَادُ كَيْلٍ بَعِيرٌ ذَٰلِكَ كَيْلٌ يَبْسُورٌ ﴿٢٠﴾

قَالَ لَنْ أُرْسِلَكَ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ

لَتَأْتِيَ بِي إِلَّا أَن يُخَاطَبَكُمْ فَلَمَّا اتَّوَعَّ مَوْثِقَهُمْ قَالَ

اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢١﴾

وَقَالَ يَبْنَئِي لَأَتَدْخُلُوهُنَّ بِأَبٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِن

سرمایه ایشان را در خرجیهای ایشان، شاید ایشان به شناسند آن را چون باز روند باهل خویش بُود که ایشان باز آیند^(۱) (۶۲).

پس چون بازگشتند بسوی پدر خویش گفتند ای پدر ما منع کرده شد از ما پیمانه پس بفرست بامامبرادرم را تا پیمانه گیریم و هر آئینه مانگهبان وی هستیم (۶۳).

گفت یعقوب امین نگیرم شمارا بروی مگر چنانکه امین گرفته بودم شمارا بربرادروی پیش ازین پس خدا بهترست نگاه دارنده و او مهربان ترین مهربانان است (۶۴).

و چون بگشادند رخت خود یافتند سرمایه خود را بازگردانیده بایشان گفتند ای پدر ما چه می خواهیم بیش ازین این ست سرمایه ما باز گردانیده شده بسوی ما پس باز رویم به مَلِك و غله آوریم برای اهل خود و حفاظت کنیم برادر خود را و زیاده آریم پیمانه يك شترو آنچه آورده ایم پیمانه اندك است (۶۵).

گفت نه فرستم او را با شما تا آنکه دهید مرا عهدی از خدا که البته باز آرید او را بمن مگر آنکه گرفتار کرده شوید پس چون دادندش عهد خویش یعقوب گفت خدا بر آنچه می گوئیم نگهبان است (۶۶).

و گفت ای پسران من داخل شوید از يك

(۱) یعنی بسبب دادن طعام و یگرفتن سرمایه دیگر بار طمع کنند والله اعلم .

أَبْوَابِ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
إِنَّ الْحُكْمَ إِلَهُ عَلَى تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْ
الْمُتَوَكِّلُونَ ⑩

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا كَانَ يُغْنِي
عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةٌ فِي نَفْسٍ يَمْتَؤَبٍ
نَفْسَهَا وَرَأَتْهُ لَدُوْهُمْ لَمَّا عَكَبَتْهُ وَلَكِنْ الْكُفْرُ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ⑪

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَى إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا
أَخُوكَ فَلَا تَهِتْ بِمَا كَانُوا يَمْلِكُونَ ⑫

فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ
أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَتَتْهَا الْعِيرُ لَكُمْ كِسْفٌ مِّنَ
⑬

قَالُوا وَاقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقِدُونَ ⑭

قَالُوا تَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلَيْسَ بِنَا مِنْ جَاهِلِيَّةٍ جِئْنَا
بِعَبْدٍ وَآتَيْنَاهُ زِينَةً ⑮

دروازه و درآئید از دروازه‌های پراکنده^(۱)
و دفع نمی کنم از سر شما چیزی
را از قضای خدا، نیست فرمانروائی مگر
خدا را بروی توکل کردم و بروی باید که
توکل کنند متوکلان (۶۷) .

و چون داخل شدند از آن راه که فرموده
بود ایشان را پدرایشان دفع نمی توانست
کرد از سرایشان چیزی را از قضای خدا
لیکن سرانجام دادخطری را که در
ضمیروی بود و هرآئینه او بود خداوند
دانش بآنچه ما آموخته بودیم او را ولیکن
اکثر مردمان نمی دانند (۶۸) .

و چون داخل شدند بر یوسف جای داد
بسوی خود برادر تنی خود را گفت هرآئینه
من برادر توام پس اندوهگین مباش بسبب
آنچه میکردند (۶۹) .

پس وقتی که مهیا کرد برای ایشان سامان
ایشان نهاد آوند آب خوردن را در خرچین
برادر خود بعد از آن آواز داد آواز
دهنده ای که ای کاروان هرآئینه شما
دزدید (۷۰) .

رو بسوی ایشان درآورده گفتند چیست
آنچه گم کرده اید (۷۱) .

گفتند گم کرده ایم پیمانه پادشاه را و برای
کسی که بیاوردش يك بار شرباشد و من
باین وعده ضامنم (۷۲) .

قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَّا جُنَا لِنَفْسِنَا فِي الْاَرْضِ وَمَا
كُنَّا سَوَاقِينَ ۝

قَالُوا قَبَلْ جَزَاؤُهُ اِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ۝

قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذٰلِكَ
تُجْزٰى الظَّالِمِيْنَ ۝

فَبَدَا يَاوُعِيْبُهُمْ قَيْلٌ وَّعَاٰ اَخِيْبُهُ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا
مِنْ رَّوْعَاۤءِ اَخِيْبِهِ كَذٰلِكَ يَكْدُئُ الْيُوسُفُ مِمَّا كَانَ
لِيَاخُذَ اَخَاهُ فِيْ دِيْنِ الْمَلِكِ اِلَّا اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ تَرْفَعُ
دَرَجَتٌ مِّنْ لَّشَآءٍ وَّفَوْقَ كُلِّ ذٰى عِلْمٍ عَلَيْهِ ۝

قَالُوا اِنْ يَّسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ اَخْرَجَهُ مِنْ قَبْلُ فَاَسْرَمْنَا
يُوسُفَ فِيْ نَفْسِهِ وَلَمْ يُبَيِّدْ مَا لَهُمْ قَالِ اَنْتُمْ شُرَكَآءُ
وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَصِفُوْنَ ۝

گفتند بخدا قسم هر آئینه دانسته اید که
نیامده ایم مآتافساد کنیم در زمین و هرگز نه
بوده ایم دزد (۷۳) .

گفتند پس چیست جزای این فعل اگر
دروغ گو باشید (۷۴) .

گفتند جزای این فعل کسی است که یافته
شود متاع در خرجین او پس همان
شخص باشد جزای او^(۱) همچنین
جزای دهیم ستم گاران را (۷۵) .

پس شروع کرد یوسف به تفحص
خرجینهای ایشان پیش از خرجین برادر
خود بعد از آن برآورد پیمانه را از خرجین
برادر خود همچنین تدبیر کردیم برای
یوسف نمی خواست که اسیر گیرد برادر
خود را بحکم قانون پادشاه لیکن (اسیر
گرفتار) به مشیت خدا بلند می گردانیم
مراتب کسی را که خواهیم و بالای
هر خداوند دانش دانائی هست (۷۶) .

گفتند اگر دزدی کند این شخص دور
نیست که دزدی کرده بود برادر او پیش
ازین پس پنهان داشت یوسف این سخن
را در ضمیر خود و آشکار نه کرد آن را
پیش ایشان گفت (دردل خود) شما بدترید
در منزلت و خدا دانا است بآنچه وصف
می کنید^(۲) (۷۷) .

(۱) یعنی او را غلام گیرند والله اعلم .

(۲) حصرت یوسف بتی از طلا از آن جد مادری خود بدزدید تا از عبادت صنم بازماند =

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ
أَحَدَ نَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهُ
إِذَا أَلْقَيْنَاهُ ﴿٦﴾

فَلَمَّا اسْتِيسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ كَبِيرُهُمْ
أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ
اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا قَرْنْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَمَّا بَرَحَ
الْأَرْضَ حَتَّى يَأْتِيَ إِلَى أَبِيهِ أَوْهَيْكُمُ اللَّهُ إِلَيْهِ فَوَاسُوا
خَيْرَ الْحَكِيمِينَ ﴿٧﴾

ارْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ سَرَقَ
وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلِمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ
حَافِظِينَ ﴿٨﴾

وَسُئِلَ الْقُرَىٰ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا
فِيهَا وَرَبَّنَا الصِّدْقُونَ ﴿٩﴾

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَاصْبِرْ جَبِيلًا

گفتند ای عزیز هرآئینه او را پدریست
پیرکلان سال پس بگیر یکی را از ما بجای
او هرآئینه مامی بنیم ترا از بیکوکاران
(۷۸) .

گفت پناه بر خدا از آنکه بگیریم مگر کسی
را که یافته ایم متاع خویش را نزد او
بتحقیق آنگاه ستمگار باشیم (۷۹) .

پس چون ناامید شدند از وی، تنها رفتند
بخلوت مشورت کنان گفت بزرگترین
ایشان آیاندانسته اید که پدر شما گرفته
است بر شما عهدی از خدا و پیش ازین
گوتاهی کرده بودید در حق یوسف پس
ترك نخواهم کرد این سرزمین را تا وقتی که
اجازه دهم را پدرم یا حکم کند خدا مرا
و او بهترین حکم کنندگان است (۸۰) .

(ای برادران) باز روید بسوی پدر خویش
پس بگویند ای پدر ما هرآئینه پسر تودزدی
کسر و گواهی نه دادیم الا آنچه
می دانستیم^(۱) و نه می دانستیم علم غیب
را (۸۱) .

و پرس دمی که بودیم در آن و از کاروانی
که آمده ایم در آن و البته ما راست گویانیم
(۸۲) .

گفت (یعقوب) بلکه آراسته کرده است

= یا مشابه به این قصه چیزی که سبب تهمت او باشد بدزدی، بوقوع آمده بود والله اعلم .

(۱) یعنی گفتند "جزاؤه من وجد فی رحله فهو جزاؤه" والله اعلم .

عَنِّي اللَّهُ أَنْ لَا يَكُنِّيَ بِهِمْ جَوْبُعَا إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٥٦﴾

وَقَوْلِي عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَفِي عَلَى يُوسُفَ وَإِبْرَاهِيمَ
عَيْنُهُ مِنَ الْحَزَنِ فَهُمْ كَاطِمُونَ ﴿٥٧﴾

قَالُوا إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَكُنْ يَسْتَحْيِي تَكُونَ حَرَضًا
أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٥٨﴾

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَخُذْلِي وَإِلَى اللَّهِ ذَا الْعِلْمِ مِنَ
اللَّهِ مَا لَنَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾

يَسْتَبِي إِذْ هَبُوا قَتَلَ نُسْرًا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَأْتُوا
مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهُ لَرَبُّ النَّاسِ مِنَ دُونِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْكَافِرُونَ ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسْنَا وَأَهْلُنَا
الْخُرُوجُ وَجِئْنَا بِضَاعَةٍ مُرْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٦١﴾

قَالَ هَلْ عَلَيْكُمْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ يَوْسُفَ وَأَخِيهِ
إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٦٢﴾

قَالُوا إِنَّكَ لَأَنْتَ يُوسُفَ قَالَ أَنَا يُوسُفَ وَهَذَا أَخِي

برای شما نفوس شماکاری را پس حال
من صبر نيك است امید آنست که
خدا بپارد پیش من ایشان را همه يك جا
هرآئینه اودانای باحکمت است (۸۳) .
ورویگردانید از ایشان و گفت وای اندوه
من بریوسف و سفید شدند دو چشم
او بسبب اندوه پس او پُر شده بود از غم
(۸۴) .

گفتند بخدا همیشه هستی که یادمی کنی
یوسف را تاآنکه شوی بیمار یا شوی
از هلاك شدگان (۸۵) .

گفت جزاین نیست که بیان می کنم غم
سخت و اندوه خود را به جناب خدا و می
دانم از جناب خدا آنچه نمی دانید (۸۶) .
ای پسران من بروید پس جستجو کنید از
یوسف و برادر او و ناامید مباشید از رحمت
خدا هرآئینه (سخن اینست که) ناامید
نمی شوند از رحمت خدا مگر گروه
کافران (۸۷) .

پس چون داخل شدند بریوسف گفتند ای
عزیز رسیده است بما و اهل ما سختی
و آورده ایم سرمایه ناچیز (یعنی اندك)
پس تمام ده مارا پیمانه و صدقه کن بر ما
هرآئینه خدا جزای دهد صدقه دهندگان
را (۸۸) .

گفت آیا دانستید قبح آنچه کردید به
یوسف و برادرش وقتی که شما نادان
بودید (۸۹) .

گفتند آیابه تحقیق تو یوسفی؟ گفت من

قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ نَارِكُ مَن يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ
لَازِيضِعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ①

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ أَشْرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا
لَظَالِمِينَ ②

قَالَ لَا تَتُوبَ عَلَيْهِمْ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ
أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ③

إِذْ هَبُوا بَعْمِصِي هَذَا قَالُوا عَلَىٰ وَجْهِ أَنْ يَأْتِ
بَصِيرَاءَ وَأَتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ④

وَلَمَّا قَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ
يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ تُفَتِّتُونِ ⑤

قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ⑥

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَانْتَدَبَ بِصِيرَاءَ
قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ⑦

قَالُوا يَا بَنَاتُ اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا كُنَّا خَاطِئِينَ ⑧

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ⑨

یوسفم واین برادر من است هرآئینه منت
نهاد خدا بر ما هرآئینه (سخن این ست
که) هر که پرهیزگاری کند و صبر نماید پس
خدا ضائع نمی سازد مزد نیکوکاران را
(۹۰).

گفتند قسم به خدا هرآئینه برتری داده
است ترا خدا بر ما و هرآئینه ما خطا کننده
بودیم (۹۱).

گفت هیچ سرزنش نیست بر شما امروز
بیا مزد خدا شمارا و او مهربان ترین
مهربانان است (۹۲).

ببرید این پیراهن مرا پس بیفکنیدش
بر چهره پدرم تا شود بینا و بیارید پیش من
اهل خویش را همه يك جا (۹۳).

و چون جدا شد کاروان (یعنی از شهر)
گفت پدرایشان هرآئیه من می یابم بوی
یوسف را اگر به نقصان عقل نسبت
نکنید مرا (۹۴).

گفتند بخدا قسم هرآئینه تو در خطای قدیم
خودی (۹۵).

پس چون پیامد پیش وی مرده دهنده
انداخت پیرهن را بر صورت وی پس بینا
گشت گفت آیا نه گفته بودم به شما که
هرآئینه من میدانم از جانب خدا آنچه
نمیدانید (۹۶).

گفتند ای پدر ما آموزش طلب کن برای
مادر حق گناهان ما هرآئینه ما
گناهکار بودیم (۹۷).

گفت بزودی طلب آموزش خواهم

کرد برای شما از پروردگار خود هر آئینه
او آمرزنده مهربان است (۹۸) .

پس چون درآمدند بر یوسف (یعنی
در خیمه اش و او برای استقبال برآمده بود)
جای داد بسوی خود پدر و مادر خود را
گفت در آئید بمصر ایمن شده اگر خدا
خواسته باشد (۹۹) .

و بالا بُرد پدر و مادر خود را بر تخت خود
و ایشان افتادند بسوی او سجده کنان و
گفت ای پدر من این ست تعبیر خواب من
که پیش ازین دیده بودم هر آئینه راست
ساخت آنرا پروردگار من و نعمت فراوان
داد بمن چون بیرون آورد مرا از زندان
و آورد شمارا از صحرا بعد از آنکه خلاف
افکند شیطان میان من و میان برادران من
هر آئینه پروردگار من تدبیر نیک سازنده
است چیزی را که میخواهد هر آئینه
اوست دانای با حکمت (۱۰۰) .

ای پروردگار من دادی مرا پادشاهی
و آموختی مرا تاویل احادیث ای پیدا
کننده آسمان ها و زمین توئی کارساز من
در دنیا و آخرت مسلمان بمیران مرا
و لاحق کن مرا به صالحان (۱۰۱) .

(یا محمد) این قصه از اخبار غیب است
وحی می کنیم آن را بسوی تو و تونه
بودی نزد ایشان چون عزم کردند
بر مشورت خود توطئه کنان (۱۰۲) .

و مسلمان نیستند اکثر مردمان و اگر چه
حرص کنی (۱۰۳) .

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَدَّى إِلَيْهِ أَبُوهُ وَقَالَ ادْخُلُوا
مِصْرَ لَنْ نَّكَفَاكَ اللَّهُ آمِنِينَ ①

وَرَفَعَ أَبَوَيْهُ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ
يَأَيَّتْ هَذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلْتُ رَاقِي
حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجْتَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ
بِكُمُ مِنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ أَنْ نَزَّلَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي
وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ يَدَیْ لَطَیْفٌ لَمَّا نَظَرَ أَنَّهُ هُوَ
الْعَلِیُّ الْحَكِيمُ ②

رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ
الرُّؤْيَا رَبِّ قَاطِرَ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَهِيَ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ تَوَكَّلْ عَلَى مُسْلِمًا وَالْحَقُّنِي بِالصَّالِحِينَ ③

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ إِذْ اجْتَمَعُوا أَمْرُهُمْ وَهُمْ يَكْرُمُونَ ④

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ⑤

وَمَا كُنَّا لَهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ⑤

وَكَايْنِ مِنَ آيَةٍ فِي السَّحَابِ وَالْأَرْضِ يَنْزِلْنَ
عَلَيْهَا وَمُعَرَّفَاتٌ مَعْرُضُونَ ⑥

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِآيَاتِهِ إِلَّا هُم مُّسْتَكْبِرُونَ ⑦

أَفَأَمْسُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ
أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑧

قُلْ هَذِهِ سَبِيلُ اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ
اتَّبَعْتِ وَيُخْفَىٰ اللَّهُ وَآيَاتُ الشُّرَكِيِّ ⑨

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُّوْحِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَمْرِ الْغُيُوبِ
أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَفَلَا يَعْلَمُونَ ⑩

حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُنُوا إِخْلَافَهُمْ
نُصْرًا قَلِيلًا مِّنْ نَّشَأٍ وَكُرْدٍ بَاسِقَةٍ مِنَ الْقَوْمِ
الْمُخْرِجِينَ ⑪

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ

و سوال نمی کنی از ایشان برتبلیغ قرآن
هیچ مزدی، نیست این مگر پندی
جهانیان را (۱۰۴).

وبسا نشانه هایند در آسمان ها و زمین
می گذرند بر آن اعراض کنان از تأمل در آن
(۱۰۵).

وایمان نمی آرند اکثر ایشان بخدا مگر
شریک او مقرر کرده (۱۰۶).

آیا ایمن شده اند از آنکه بیاید بایشان
عقوبتی عام از عذاب خدا پایاید بایشان
قیامت ناگهان وایشان آگاه نه باشند
(۱۰۷)

بگواین راه من است می خوانم بسوی
خدا باحجت ظاهر، من و پیروان من
و پاکس خدا راست و نیستم من از
مشرکان (۱۰۸).

ونه فرستاده ایم پیش از تو مگر مردانی را
که وحی می فرستادیم بسوی ایشان
از اهل ده ها یا سیرنکرده اند در زمین تابه
پیشند چگونه شد آخر کار آنانکه پیش
از ایشان بودند وهر آئینه سرای آخرت
بهترست متقیان را آیانی فهمید (۱۰۹).

(مهلت دادیم) تا وقتی که چون ناامید
شدند پیغامبران وگمان کردند قوم ایشان
که بدروغ وعده کرده شده بایشان آمد
بایشان نصرت ما پس نجات داده
شده هر کرا خواستیم و باز داشته نمی شود
عذاب ما از گروه ستمگاران (۱۱۰).

هر آئینه هست در قصه پیغامبران پندی

خداوندانِ خرد را نیست قرآن سخنی که
بدروغ بر بافته شود ولیکن هست
باوردارنده آنچه پیش از وی هست و بیان
کننده هر چیز و هدایت و بخشایش
مسلمانان را (۱۱۱) .

سوره رعد مدنی است و آن چهل و سه
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْمَرَّ این ها آیات قرآنند و آنچه فرو فرستاده
شده از پروردگار تو راست است ولیکن
اکثر مردمان ایمان نمی آرند (۱) .

خدا آنست که برداشت آسمانها را بغیر
ستون ها که بینید آن را بعد از آن
مستقر شد بر عرش و مسخر کرد خورشید
و ماه را هر یکی سیر میکند بمیعادی معین
تدبیر کار می نماید بیان می کند نشانه هارا
تا شما به ملاقات پروردگار خود یقین
آرید (۲) .

و او آنست که گسترده زمین را و آفرید در آن
کوه ها و نهرها را و از هر نوع میوه آفرید
در زمین دو قسم (ترش و شیرین خوب
و بد) می پوشاند شب را بروز هر آینه
درین نشانه هاست قومی را که تفکر
می کنند (۳) .

و در زمین تکه های مختلف پیوسته
بایکدیگر است و بوستانهایی از درختان
انگور و کشت زارست و درختان خرما
بعضی بسیار پُر شاخ و بعضی غیر آن،
آبیاری می شوند به یک آب و برتری می

حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَئِنْ تَصْدَقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ
تَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ①

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ①

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى
الْعَرْشِ وَسَمِعَ السَّمْعَ وَالْقَمَرَ كُلَّ شَيْءٍ تُسْمِعُ
يُنْزِلُ الْأَمْطَرَ فَيُصْلِحُ الْبَلَدَ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ②

وَهُوَ الَّذِي مَكَرَ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ
كُلِّ الْأَمْرِ جَعَلَ فِيهَا رُجُوعًا ثُمَّ يُمْسِي السَّمَاءَ
إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ③

وَالَّذِي فِي الْأَرْضِ قَطْعٌ مُّجْتَوٍ وَجَعَلَ مِنَ الْأَنْبَابِ زُرُوقًا وَخَضِيدًا
وَصُنُوفًا وَغَيْرُ صُنُوفٍ يُسْمَى بِهَا وَاجِدًا وَتَفْصِيلُ بَعْضُهَا
عَلَى بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ④

وَإِنْ كُتِبَ فَهَبْ قَوْلُهُمْ إِذَا كُنَّا تُرَابًا أَلَيْسَ خَلْقًا
جَدِيدًا أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَكْفَالُ فِي
أَعْيُنِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑤

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِمُ الْمَثَلَاتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلَى
ظُلُمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ⑥

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلَمْ يَأْتِزِلْ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ
إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَكُلُّ قَوْمٍ هَادٍ ⑦

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْفٍ وَمَا يَغْنُصُ الرَّحْمَاءُ
وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِقَدَارٍ ⑧

عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ السُّعَالِ ⑨

سَوَاءٌ يَنْكُرُونَ أَسْرَ الْقَوْلِ مِنْ جَهَرِهِ وَمَنْ هُوَ
مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ ⑩

دهیم بعضی را بر بعضی در طعم میوه ها
هر آئینه در این نشانه ها ست قومی را که
می فهمند (۴) .

و اگر تعجب کنی پس عجب است
سخن ایشان که آیا وقتی که خاک شویم
آیا مادر آفرینشی نخواستیم بود، ایشانند
آنانکه نامعتقد شدند به پروردگار خویش
وایشانند (باین صفت) که طوق در گردن
ایشان باشد وایشانند اهل آتش ایشان
آنجا جاویدان باشند (۵) .

و به شتاب می طلبند از تو عقوبت پیش
از راحت و هر آئینه گذشته است پیش
از ایشان عقوبت ها و هر آئینه پروردگار
تو خداوند آمرزش است مردمان را
با وجود ستمگار بودن ایشان و هر آئینه
پروردگار تو سخت عقوبت است (۶) .

و می گویند کافران چرا فرستاده نه شد
براین پیغمبر نشانه از پروردگار او (یا
محمد) جز این نیست که تو بیم دهنده ای
و هر قومی را راه نمائی است (۷) .

خدای می داند آنچه در شکم دارد هر ماده
و آنچه ناقص میکند رحم ها و آنچه زیاده
می گردانند و هر چیزی نزد او باندازه است
(۸) .

دانا است به پنهان و آشکار بزرگ است بلند
مرتبه است (۹) .

یکسان است از شما کسی که به پوشد
سخن را و کسی که با آواز بلند گوید آن را
و کسی که وی پنهان است در شب و کسی

لَهُ مُعَقِّدَاتٌ مِّنْ بُنْيَانٍ يَدَّيْنِهِ وَمِنْ حُلَاهِ يَحْفَظُوتُهُ
وَمَنْ أَمَرَ اللَّهُ أَنْ اللَّهُ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُعْصِرُوا مَا
يَأْتِيهِمْ بِهِ إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ أَلَّا مَرَّةً لَهُ وَمَا لَهُمْ
مِّنْ دُونِهِ مِنْ وَّالٍ ۝

که او را می رود در روز (۱۰) .
برای آدمی فرشتگانند از پی یکدیگر آینده
میان دودست او و پشت سر او نگاه
میدارند او را به حکم خدا هر آینه خدا
تغییر نمی دهد حالتی را که به قومی باشد
تا وقتی که ایشان تغییر دهند آنچه در
ضمیر ایشان است و چون اراده کند خدا
بقومی عقوبت را پس باز گردانیدن نیست
آن را و نیست ایشان را بجزوی هیچ
کارسازی (۱۱) .

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ الْبَرْقَ حَوَافِظَهُمَا وَيُفِثُ السَّحَابَ
الْبَيْضَ ۝

واوست آنکه می نماید شمارا برق برای
پیدا کردن ترس و امید و بر میدارد ابرهای
کران را (۱۲) .

وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْبَلَدُ كُلُّهُ مِنْ غَيْفَاتِهِ وَرُسُلُ
السَّوَاعِقِ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ
فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْحِقَابِ ۝

و به پاکی یاد می کند رعده با ستایش او
و فرشتگان نیز از ترس او، و می فرستد
صاعقه ها را پس میرساند آنرا بهره
خواهد و کافران مکابره می کنند درباره
خدا و او بسیار با قوت است (۱۳) .

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْمَعُونَ
لَهُمْ شَيْءٌ إِلَّا كِبَاسٌ كُفٍّ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَهُ فَاءُهَا وَهُوَ
بِالْغَيْبِ وَمَا دَعَا الْكُفْرَ مِنْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ۝

مرا و راست دعای حق^(۱) و آنانکه کافران
ایشان را میخوانند بغیر از خدا قبول
نمی کنند دعای ایشان را بهیچ وجه مگر
مانند کسی که بگشاید دودست خود را
بسوی آب تا برسد بدهنش، و آن آب
هرگز رسیده نیست بدهان او و نیست
دعای کافران مگر در بی فائدگی (۱۴) .
و خدا را سجده می کند هر که در آسمان ها

وَلَهُ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا

(۱) یعنی او را سزد که بجناب او نیاز کنند و مدعا طلبند و ارجابت فرماید و الله اعلم .

وَقَالَهُمْ بِالْفُؤَادِ ۝۱۳

وزمین است خواهان و ناخواهان و سجده می کنند سایه های ایشان بوقت صبح و شام^(۱) (۱۵) .

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَتَأْتَدُّونَ
مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا
قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تُسَوَّى
الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَفَلْتَهُمُ
تَنَاسُبَ الْخَلْقِ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ
الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝۱۴

بگو کیست پروردگار آسمان ها و زمین بگو (از طرف ایشان) خداست بگو آیا گرفتید بجز وی دوستانی که نمی توانند برای خویشان سودی و نه زیانی بگو آیا برابرست نابینا و بینا (هرگز) آیا برابرست تاریکی ها و روشنی آیا مقرر کرده اند خدا را شریکانی که آفریده باشند مانند آفریدن خدا پس مشتبه شده است آفرینش برایشان بگو خدا آفریننده هرچیز است و اوست یگانه غالب (۱۶) .

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا
فَأَخْجَلَّ السَّيْلُ رَبُّكَ الرَّابُّ يَوْمَئِذٍ يُوقِفُونَ
عَلَيْهِ فِي الثَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ رَبُّكَ يُمِيطُ
كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ ۚ فَأَمَّا
الرَّسَدُ فَيَذَنُ هُبُجًا ۚ وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ
فَيَمْكُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ۝۱۵

فرو فرستاد از آسمان آب را پس روان شدند رودها باندازه خویش پس برداشت آب روان کفی را که بالای آب بلند شده و از آنچه میگذاردش درآتش به طلب پیرایه یا به طلب رخت خانه کفی هست مانند کف آب همچنین بیان می کند خدا مثل حق و باطل را، اما آن کف پس میرود ناچیز شده و اما آنچه سودمیرساند به مردمان می ماند در زمین همچنین بیان می کند خدا مثل هارا^(۲) (۱۷) .

(۱) کافران و منافقان ناخواهان سجده می کنند هنگام سختی یا ترس شمشیر فرشتگان و مسلمانان خواهان والله اعلم .

(۲) مترجم گوید لابد است که در هرجنس خیر و شر باشد همچنین لابد است که در آدمیان نیکوکاران و بدکاران باشند لیکن نیکوکارانرا مستقر میسازد و کارایشان را =

لَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْحُسْنَىٰ وَالَّذِينَ لَمْ يَسْجُدُوا لَهُ لَوَ أَنَّ
لَهُمْ تَابًا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَادُوا بِهٖ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
سُورَةُ الْحِسَابِ دَوَّارُهُمْ جَهَنَّمُ تَبَّتْ سُورَةُ الْيَهَادِ ۝

أَلَمْ يَكُنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمْ هُوَ غَفُورٌ
الْمَائِدَةُ ۝

الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْعَيْثَ ۝

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا آمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْتُونَهُمْ
وَيَعْتَدُونَ سُورَةُ الْحِسَابِ ۝

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِعَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَالْفَقْرَ
وَمَا رَزَقْنَاهُمْ يَبْرَأُونَ عَلَانِيَةً وَيَتَذَرُونَ بِالْحَسَنَةِ الشَّيْئَةَ
أُولَٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ۝

آنان را که قبول کردند سخن پروردگار خویش حالت نیک است و آنانکه قبول نه کردند سخن او را اگر باشد ایشان را آنچه در زمین است همه یک جا و مانند آن همراه آن البته فدیة خود دهند آن را آنجماعت، ایشان راست سختی حساب و جای ایشان دوزخ است و آن بدجائی است (۱۸) .

آیا کسی که میداند آنچه را که فرو فرستاده شده بسوی تو از جانب پروردگار تو راست است مانند کسی است که وی ناپیوست جزاین نیست که پندپذیر میشوند خداوندان خرد (۱۹) .

آنانکه وفای کنند بعهد خدا و نه می شکنند عهد را (۲۰) .

و آنانکه می پیوندند آنچه فرموده است خدا پیوند کردن آن و می ترسند از پروردگار خویش و می ترسند از سختی حساب (۲۱) .

و آنانکه شکیبائی کردند به طلب رضای پروردگار خویش^(۱) و برپا داشتند نماز را و خرج کردند از آنچه مازوی دادیم بایشان پنهان و آشکارا و دفع می کنند با نیکوئی بدی را این جماعت را است جزای آن سرای (۲۲) .

= پیش میبرد و بدکاران را هلاک میکند . والله اعلم .

(۱) یعنی بطلب رضای او .

جَعَلْتُ عَذَابَ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آلِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ
وَذُرِّيَّتِهِمُ الْمَلَائِكَةُ يُدْخِلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ تَحْتِ الْبَابِ ۝

سَأَلَ عَلَيْهِمُ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعِمَّ عَنْتِ الْبَابُ ۝

وَالَّذِينَ يَتَّقُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
مَا أَمَرَهُمْ بِهِ أَنْ يُوْصَلَ وَيَسِدُّونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ
لَهُمُ الْكَفَّةُ وَالْهُمْ سُوءُ النَّارِ ۝

أَلَمْ يَكُنْ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ وَفِرْحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا الْفَرَارُ الْمُنْتَهَا ۝

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ
يُصِلُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنَازِبُ ۝

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ
اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ۝

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ بَابُ ۝

به بوستانهای همیشه جاودان درآیند
ایشان و هر که نیکوکار باشد از پدران ایشان
وزنان ایشان و اولاد ایشان و فرشتگان
داخل شوند برایشان از هر دروازه (۲۳) .

گویند سلامتی باد بر شما بسبب صبر کردن
شما پس نیک است جزای آن سرای (۲۴) .

و آنانکه می شکنند عهد خدا را بعد
استوار کردن آن و قطع می کنند آنچه
فرموده است خدا به پیوند کردن آن و
فسادمی کنند در زمین آنجماعت ایشان
راست لعنت و ایشان راست سختی آن
سرای (۲۵) .

خدا گشاده می سازد روزی را برای هر که
خواهد و تنگ می سازد و کافران شادمان
شدند به زندگانی دنیا و نیست زندگانی
دنیا نسبت به آخرت مگر متاع اندک (۲۶) .

و می گویند کافران چرا فرود آورده نه شد
بر پیغامبر نشانه از جانب پروردگار (۱) بگو
هر آئینه خدا گمراه می کند هر کرا خواهد
وراه می نماید بسوی خویش هر کرا
که رجوع کرد (یعنی راه می نماید بسوی
خود) (۲۷) .

آنان که ایمان آوردند آرام می گیرند دل
های ایشان به یاد خدا آگاه شوبه یاد خدا
آرام می گیرند دل ها (۲۸) .

آنان را که ایمان آوردند و کارهای نیک

(۱) مترجم گوید یعنی از قسمی که درخواست میکردند .

کردند حالت خوش باشد ایشان را و خوب جایگاه باشد (۲۹) .

همچنین فرستادیم ترا در امتی که گذشتد پیش از آن امت های بسیار تابخوانی برایشان آنچه وحی فرستادیم بسوی تو وایشان کافرنند بخدای بخشاینده بگوا و پروردگار من است نیست هیچ معبود برحق مگر او بروی توکل کردم و بسوی اوست رجوع من (۳۰) .

و اگر می بود قرآنی که روان کرده می شد بسبب آن کوهها یا شکافته می شد به سبب آن زمین یا به سخن آورده میشد بسبب آن مُردگان را (نیزایمان نمی آوردند) بلکه خدا راست کار همه یکجا آیانداشته اند مسلمانان که اگر می خواست خدا البته راه می نمود مردمان را همه يك جا و همیشه کافران باین صفت باشند که میرسد بایشان بسبب آنچه کردند عقوبتی سخت یا فرو می آید آن عقوبت نزدیک بخانه ایشان^(۱) تا وقتی که بیاید وعده خدا هرآینه خدا خلاف وعده را نمی کند (۳۱) .

و هرآینه تمسخر کرده شد به پیغمبران پیش از تو پس مهلت دادم کافران را باز گرفتار کردم ایشان را پس چگونه بود

كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي آتٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قُلُوبِهَا أَصْمٌ لَا تَنْتَلِفُ
عَلَيْهِمُ الَّذِينَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنَّهُمْ كَافِرُونَ بِالَّذِينَ قُلْتَ هُوَ يَنْ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٌ ۝

وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ
أَوْ خُلِمْ بِهِ الصُّورُ يَلِ يَلَّ لِلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَأْتِ الْبَشَرِ الْأَنبَاءَ
لَوْ شَاءَ اللَّهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَئِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورًا مُبِينًا
يَا صَاعِقُ قَارِعَةٍ أَوْ مَعِلٍّ قَبْرِبٍ مِّنْ نَّارٍ مَّرْحُومَةٍ يَأْتِي وَعْدُ اللَّهِ إِنْ
اللَّهُ لَا يَخْلِفُ الْأُوعَادَ ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُ نُجُوًّا بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَانكَبَ إِلَيْنَا لِنَكْفُرَهُ
لَا تَتَّبِعُهُمُ كَيْفَ كَانَ عِقَابِ ۝

(۱) مترجم گوید و آن کنایت است از شدتی که از وی خوفِ هلاک برایشان مستولی شود با آخرت نجات یابند والله اعلم .

عقوبت من (۳۲)

آیا کسی که خبرگیرنده است بر هر کس
بجزای آنچه عمل کرده است (مثل این
بتان باشد) و مقرر کردند کافران خدای را
شریکان بگویند کنید نامهای ایشان را^(۱)
آیا خبر میدهند خدا را به آنچه نمیداند در
زمین یا قریفته می شوید به سخن
سرسری^(۲) بلکه آراسته کرده شده است
کافران را اندیشه فاسد ایشان و بازداشته
شده اند از راه و هر که را گمراه کند خدا
نیست اورا هیچ راه نما (۳۳) .

ایشان راست عذاب در زندگانی دنیا
و هرائینه عذاب آخرت سخت ترست
و نیست ایشان را از (عذاب) خداه هیچ نگاه
دارنده (۳۴) .

صفت بهشتی که وعده کرده شده است
متقیان را اینست که می رود زیر آن جویها،
میوه های او جاویدان است و سایه اش
همچنین، این است جزای متقیان و جزای
کافران آتش است (۳۵) .

و آنانکه دادیم ایشان را کتاب خوشحال
میشوند بآنچه فرستاده شد بسوی تو
و ازین جماعت ها کسی است که
انکار می کند بعض اورا بگو جزاین نیست

أَقْبَنُ فَوْقَهُمْ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَ جَعَلُوا إِلَهُهُمْ كَرًّا
قُلْ مَقُولُكُمْ أَمْ يَخْلُقُ مَا يَكْفُرُونَ فِي الْأَرْضِ أَمْ يَبْطِئُونَ الْقَوْلَ
بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ وَ مَنْ
يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ③

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ لَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَ مَا
لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ④

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
أُكْلُهَا دَائِمٌ وَ لَهَا فِيهَا نَكَبٌ مَغْفَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَ عَفَى
الْكُفْرَ مِنَ النَّارِ ⑤

وَ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْكُتُبَ يَمْحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ
وَ مِنَ الْخُرَابِ مَنْ يُكُورُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ

(۱) مترجم گوید یعنی اوصاف ایشان را ذکر کنید تا با اوصاف خدا مقابله کرده شود و
لن مماثلت ظاهر گردد والله اعلم .

(۲) یعنی تقلید پدران میکنند در سخن بی اساس والله اعلم .

أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَهٌ أَدْعُوا إِلَيْهِ مَا ب ۵

که فرموده شد مرا که عبادت کنم خدا را
و شُرک نوزم به وی، بسوی او میخوانم
و بسوی اوست بازگشت من (۳۶).

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ
بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ دَلِيلٍ
وَلَا وَاقٍ ۵

و همچنین فرو فرستادیم قرآن را کتبی
عربی را گر پیروی کنی خواهش نفس
ایشان را بعد از آنچه آمده است به تو
از علم نیست ترا از عقوبت خدا هیچ
کار سازنده و نه نگاه دارنده (۳۷).

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَنْزِلًا
وَذِكْرًا وَمَا كَانِ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ۵

و هر آینه فرستادیم پیغامبران را پیش از تو
و دادیم ایشان را زنان و فرزندان و نشاید
هیچ پیغامبر را که بیارد هیچ نشانه مگر به
حکم خدا هر قضائی را اجل و موعدی
باشد (۳۸).

يَعْمَلُونَ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُتْرَكُونَ وَعِنْدَكَ أُمُورُ الْكُتُبِ ۵

نا بود میسازد خدا هر چه میخواهد و ثابت
می کند هر چه خواهد نزد اوست ام
الکتاب (یعنی لوح محفوظ) (۳۹).

وَإِنْ مَا تُرِيدُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ تَوَكَّلُكَ
فَالْهَامُ إِلَيْكَ الْبَلَدُ وَعَلَيْكَ الْحِسَابُ ۵

و اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده
می کنیم بایشان یا قبض روح تو کنیم
بهر حال جزاین نیست که بر تو پیغام
رسانیدن است و بر ماست حساب (۴۰).

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَإِنَّهُ لَحَكْمٌ
لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۵

آیا ندیدند که ما می آئیم به این زمین ناقص
می سازیم آنرا از جوانب آن و خدا حکم
می کند نیست هیچ رد کننده حکم او را

(۱) مترجم گوید صورت حادثه در عالم ملکوت خلق میفرماید بعد از آن اگر خواهد
محو کند و اگر خواهد ثابت دارد و شاید که معنی چنین باشد که هر زمانی را
شریعتی هست نسخ می کند خدای تعالی آنچه می خواهد و ثابت می گذارد آنچه
را خواهد نزد اوست لوح محفوظ والله اعلم.

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَالُوا هَذَا كِبَارُ الْعَالَمِينَ
مَنْ كُتِبَ عَلَيْهِ الْقَاتِلُ وَسَيُعَذَّبُ عَلَيْهِ عَذَابًا عَظِيمًا ۝

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْفَتْحُ قُلُوبًا شَهِيدًا
بَيْنَهُ وَبَيْنَهُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكَ الْكِتَابَ يُخَوِّدُ النَّاسَ مِنَ الظَّالِمِينَ إِلَى
التَّوْبَةِ بِأَذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ غَيْرِ الْمَحْجُودِ ۝

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَرَبُّ الْمَكِيدِينَ
مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ۝

لَا الَّذِينَ يَسْتَفِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ

واو زود حساب گیرنده است (۱) (۴۱) .

وهرائینه تدبیر کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند پس خدا راست تدبیر همه میداند
آنچه به عمل می آرد هر نفسی وخواهند
دانست این کافران که کرا باشد جزای آن
سرای (۴۲) .

ومی گویند کافران نیستی پیغامبر بگوبس
است خداگواه در میان من و شما و بس است
کسیکه نزد اوست علم کتاب (۲) (۴۳) .

سورة ابراهيم مكي است وآن پنجاه
ودو آيت و هفت ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الرّٰی این کتابیست که فرو فرستادیم آن را
بسوی توتابیرون آری مردمان را از تاریکی
ها بسوی روشنی بحکم پروردگار ایشان
بسوی راه خدای غالب ستوده (۱) .

براه خدائی که اوراست آنچه در آسمان ها
است و آنچه در زمین است وای کافران
را از عذاب سخت (۲) .

آنانکه اختیار می کنند زندگانی دنیا را
بر آخرت و باز می دارند مردمان را از راه

(۱) یعنی روز بروز شوکت اسلام بزمین عرب منتشر میشود و دارالحرب ناقص میگردد
و از اطراف آن عامه مفسرین این آیت را مدئیة دانند و نزد مترجم لازم نیست که
مدنی باشد و مراد از نقصان دارالحرب اسلام اسلم و غفار و جهینه و عرنة
و قبائل، این است پیش از هجرت .

(۲) یعنی اخبار یهود می دانند که رسالت آن حضرت صلی الله علیه وسلم صحیح
است والله اعلم .

سَيُجِيبُ اللَّهُ دَعْوَتَهَا عَجَابًا وَلَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ⑤

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ

فَيُضِلَّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ

وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑥

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ

إِلَى النُّورِ وَذَكَرَهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ

صَبَّارٍ شَكُورٍ ④

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِذْ كُنتُمْ أَعْبَادَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ

أَنجَسْتُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَمْشُونَ فِي مَوَاطِنِكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ

وَيَذَّبَحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ

بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ①

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ

كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ②

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرًا أَنتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ

بَعِيدٌ عَنِ اللَّهِ لَعَنَ اللَّهُ حَمِيْدٌ ③

خدا و می طلبند در وی کجی^(۱) ایشانند در
گمراهی دور (۳) .

ونه فرستادیم هیچ پیغامبر را مگر به زبان
قوم او تا بیان کند برای ایشان پس گمراه
سازد خدا هر کرا خواهد و راه نماید هر کرا
خواهد و اوست غالب با حکمت (۴) .

وهرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های
خود گفتیم که بیرون آرقوم خود را
از تاریکی ها بسوی روشنی و پندیده ایشان
را بروزهای خدا^(۲) هرآئینه درین نشانه
هاست برای هر شکیبایی شکر گذار (۵) .

و یاد کن آنوقت که گفت موسی قوم خود را
یاد کنید نعمت خدا را بر خویش چون
نجات داد شمارا از آل فرعون می رسانیدند
به شما سختی عذاب و می کشتند پسران
شمارا و زننده می گذاشتند دختران شمارا
و درین حال آزمائش بزرگ بود
از پروردگار شما (۶) .

و آن وقت که خبردار ساخت پروردگار
شما که اگر شکر کنید بیشتر دهم شمارا
و اگر ناسپاسی کنید هرآئینه عذاب من
سخت است (۷) .

و گفت موسی اگر کافر شوید شما و هر که
در زمین است همه یک جا پس هرآئینه
خدا توانگر ستوده شده است (۸) .

(۱) یعنی به شبهات ثابت می کنند که کج است .

(۲) یعنی بوقائمی که از جانب او بودند .

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ نُوهِوا أَنْ يُعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ وَشَكَّوْهُ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُخِيبٌ ①

قَالَتْ رُسُلُهُمْ إِنِّي إِلَهُ شَكٌّ قَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدُّ عُنُوكُمْ لِغَيْرِكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُوَفِّيكُمْ إِنْ أَجَلٌ مُسَمًّى قَالُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ تَقْصِدُوا غَمَلًا كَانَ يَعْصِدُ آبَاؤُنَا فَأَنْتُمْ بَشَرٌ مِثْلُنَا ②

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ كُنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلَكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَنْزِلُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَإِنْ كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطٰنٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ قَلْبَتُوْكُمْ لِلْمُؤْمِنِينَ ③

وَمَا لَنَا أَنْ نَتَّوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنْ يُفْلِحَ

آینیا آمده است به شما خبر آنانکه پیش از شما بودند قوم نوح و عاد و ثمود و کسانی که بعد از ایشان آمدند نمی‌داند ایشان را (۱) مگر خدا آمدند نزد ایشان پیغامبران ایشان به معجزه ها پس باز آوردند دستهای خود را در دهانهای خود (۲) و گفتند هر آینه ما متکریم بآنچه فرستاده شدید به آن و هر آینه مادر شبیه قوی ایم از آنچه می‌خوانید مارا بآن (۹).

گفتند پیغامبران ایشان آید در خدا شبیه است آفریننده آسمان ها و زمین میخواند شما را تا بیمارزد برای شما گناهان شما و موقوف دارد شمارا تا مدتی معین، گفتند نیستید شما مگر آدمی مانند ما می‌خواهید که بازدارید مارا از آنچه عبادت میکردند پدران ما پس بیارید پیش ما حجتی ظاهر (۱۰).

گفتند بایشان پیغامبران ایشان نیستیم ما مگر آدمی مانند شما ولیکن خدا نعمت فراوان میدهد بهر که خواهد از بندگان خود و نیست ممکن مارا که بیاریم حجتی مگر به حکم خدا و بر خدا باید که توکل کنند مسلمانان (۱۱).

و چيست مارا که توکل نه کنیم بر خدا و هر آینه نموده است مارا راه های ما

(۱) یعنی عدد و صفات ایشان را .

(۲) یعنی از نهایت تعجب و انکار انگشت به دندان گزیدند والله اعلم .

عَلٰی مَا اٰدِیْتُمْوَنَآوَعَلِ اللّٰهِ فَلَیْتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُوْنَ ۝۱۲

وَقَالَ الَّذِیْنَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِّنْ اَرْضِنَاۤءَوْ
لَنَعُوْدَنَّ فِیْ مَلٰٓئِكَنَاۤءٍ فَاُوْحِیْ اِلَیْهِمْ لَنُفْلِكَنَّ
الظَّٰلِمِیْنَ ۝۱۳

وَلَنُفْلِكَنَّ اَرْضَکُمْ مِّنْۢ بَعْدِ هٰذَا ذٰلِكَ لَمِنْ خَافِ
مَقَامِیْ وَخَافَ صِدِّیْ ۝۱۴

وَاَسْتَفْهَرُوا وَخَافَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِیْ ۝۱۵

مِّنْ ذُرّٰیةِ جَهَنَّمَ وَتَسْمٰی مِنْ مَّآءٍ صَدِیْقٍ ۝۱۶

یَجْعَلُہٗ وَلَا یُکَادِیُفِیْنُہٗ وَیَاۤتِیْہِ الْمَوْتُ مِنْۢ کُلِّ
مَّکَانٍ وَّ مَا هُوَ بِمُبِیِّنٍ وَّ مِنْ ذُرّٰیةِ عَذَابٍ عَلِیْلٍ ۝۱۷

مَثَلُ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا یَرْسِلُهُمُ الْمَآلُہُمْ کَمَاۤیِلَ الشُّرَکَآءِ یَوْمَ
الْبَعْثِ فِیْ یَوْمٍ عَاصِفٍ لَا یُفِیْدُوْنَ مِمَّا کَسَبُوْا عَلٰی شَیْءٍ
ذٰلِكَ مُوَالِظُ الْبَعِیْدِ ۝۱۸

والبته صبر خواهیم کرد برادیتی که
مارا کردید و برخدا باید که توکل کنند
توکل کنندگان (۱۲) .

و گفتند کافران پیغامبران خویش را البته
اخراج کنیم شما را از سرزمین خود یا
بازآید در دین ما پس وحی فرستاد بسوی
ایشان پروردگاریشان که هلاک خواهیم
کرد ستمگاران را (۱۳) .

وساکن خواهیم ساخت شما را در زمین
بعد از ایشان این وعده برای کسی است که
بترسد از ایستادن بحضور من و بترسد از
بیم من (۱۴) .

و طلب فتح کردند پیغامبران و زیان
کار شد هر گردن کش ستیزنده (۱۵) .

پیش روی اودوزخ است و نوشانیده شود
از آب زرداب (یعنی چرک و خسون
جهنمیان) (۱۶) .

جرعه جرعه فروکشد آن را و نزدیک نه
بُود از آنکه بسهولت درکشد آن را و بیایدش
موت^(۱) از هر جای و او مرده نه بُود و پیش
روی اوست عذاب سخت (۱۷) .

مثال آنانکه نامعتقد شدند به پروردگار
خویش (این ست) اعمال ایشان مانند
خاکستری بُود که سخت وزید بر آن باد
در روزی که باد تند دارد قدرت ندارند
بر هیچ چیز از آنچه کسب کرده بودند این

(۱) یعنی اسباب موت بیایدش .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَالْحَيَّ إِنَّ يَشَاءُ إِنَّهُ بِكُمْ
وَيَاثِ بَخْلَقِ جَدِيدٍ ⑩

وَمَا ذَلِكُمْ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ⑪

وَرَزَّوَالِدُهُ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ الْمَذْمُونُ اسْتَغْبِرُوا أَنَا
كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا قَهْلٌ أَنْتُمْ تَقْتُلُونَ عَنَّا مِنَ عَذَابِ اللَّهِ مِن
شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَّ بِنَا اللَّهُ لَهَدَّ بِكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُنَا أَمْ
صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنَ عَذَابٍ ⑫

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ
وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَبَأْسَ الْكَانِ إِلَىٰ عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَنِ
إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَكُونُونَ وَلَوْ مَوْءَا
أَفْسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصَوِّحِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصَوِّحِي إِلَىٰ كُفْرَتِ
بِمَا أَشْرَكْتُ مِنْ قَبْلِ أَنْ أَتَىٰ الظَّالِمِينَ لَهْمُ
عَذَابُ الْيَوْمِ ⑬

است گمراهی دور^(۱) (۱۸) .

آیندیدی که خدا آفرید آسمان ها و زمین
را بتدبیر محکم اگر نخواهد دور
کند شمارا و بیارد آفرینش خلقی نو (۱۹) .
و نیست این بر خدا دشوار (۲۰) .

و حاضر شوند پیش خدا همه يك جا پس
گویند ضعیفان گردن كشان را (یعنی
تابعان پیش روان را) هر آینه ما بودیم تابع
شما پس آيا شما دفع كننده هستید از ما
پاره ای از عذاب خدا گویند اگر راه
می نمود ما را خدا، راه نمائی می کردیم
شمارا برابرست بر ما که اضطراب كنیم
یا شكیانی و رزیم نیست ما را هیچ نجات
دهنده ای (۲۱) .

و گفت شیطان وقتی که فیصله کرده
شد کار^(۲) هر آینه خدا وعده داد شمارا
وعده راست و وعده دادم شمارا پس
خلاف وعده کردم من باشما و نه بود مرا
بر شما هیچ تسلط لیکن بود آنکه بخواندم
شمارا پس قبول کردید سخن مرا پس
ملامت مکنید مرا و ملامت کنید خویش
را نیستم فریادرس شما و شما نیستید
فریادرس من هر آینه من بیزار شدم از آنکه
مرا شريك مقرر کردید پیش ازین هر آینه

(۱) یعنی اعمال ایشان همه بر باد شوند و بدان متفع نگردند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی وقتی که بهشتیان به بهشت در آیند و دوزخیان ره دوزخ گیرند
والله اعلم .

ستمگاران ایشان راست عذاب درد
دهنده (۲۲) .

ودرآورده شدند آنانکه ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند به بوستانهاییکه
می رود زیر آن جویها جاودان در آن به
حکم پروردگار خویش دعای خیرایشان
بایکدیگر آنجا سلام است (۲۳) .

آیا ندیدی چگونه زدنخدا مثال سخن
پاکیزه را مانند درخت پاکیزه که ریشه اش
استوار باشد و شاخش در آسمان (۲۴) .

میدهد میوه های خود را هر فصلی به
حکم پروردگار خویش و می زند خدا مثل
هارا برای مردمان تا ببرد که پندپذیر شوند
(۲۵) .

و مثل سخن ناپاک مانند درخت ناپاک
است که برکنده شد از بالای زمین نیست
اوراهیج استقراری^(۱) (۲۶) .

واستوار می سازد خدا مسلمانان را بر
سخن درست در زندگانی دنیا و در آخرت
و گمراه میسازد خدا ستمگاران را و میکند
خدا آنچه می خواهد^(۲) (۲۷) .

آیندیدی بسوی آنانکه بدل کردند نعمت

وَأُدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
يُحِبُّهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ۝

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ
طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۝

تُؤْتِي أَكْثَرَهَا كُلِّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۝

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ
فَوْقِ الْأَرْضِ نَالَهَا مِنْ عُرَابٍ ۝

يُخَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا الْقَوْلَ الثَّابِتَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ۝

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قُلُوبَهُمْ

(۱) یعنی شریعت حق در ملکوت ثابت است و در دنیا هر روز رواجی تازه می یابد
و مردمان منتفع میشوند و ملت جاهلیت در ملکوت استقرار ندارد هر چند در میان
مردم شائع شود در نهایت درهم و برهم کرده آید والله اعلم .

(۲) یعنی وقت مرگ توفیق شهادت میدهد و وقت سوال منکرو نکیر بقول حق گویا
میسازد والله اعلم .

دَارَ الْبَوَارِ ۝

خدا را بناسپاسی^(۱) و فرود آوردند قوم خود را به سرای هلاکی (۲۸) .

جَهَنَّمَ يَصَلُّونَهَا وَيَنَسُّ الْقَرَارَ ۝

که دوزخ است در آیند آنجا و آن بد قرار گاه است (۲۹) .

وَجَعَلُوا لَهُ أُنْدَادًا يُضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِهِ
قُلْ تَتَّبِعُوا لِيَاقَانَ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ۝

و مقرر کردند برای خدا همتایان تا گمراه کنند عالم را از راه او بگوهره مند شوید هر آئینه بازگشت شما بسوی آتش است (۳۰) .

قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا
مِمَّا دَرَأَتْ لَهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِّنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمٌ لَا يَسْئُرُ فِيهِ وَلَا يُلَاحَظُ ۝

بگو آن بندگان مرا که ایمان آورده اند برپا دارند نماز را و خرج کنند از آنچه ماروزی دادیم ایشان را پنهان و آشکارا پیش از آنکه بیاید روزی که خرید و فروش نیست در آن و نه بایکدیگر دوستی بود (۳۱) .

أَنَّهُ الْإِنِّي خَلَقْتُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلُ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ
وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّذْلَ الْخَبِيرَ فِي الْبَحْرِ يَأْمُرُ أَنْ يَكُونَ
لَكُمْ الْكَافَرُ ۝

خدا آنست که آفرید آسمان ها و زمین را و فرو فرستاد از آسمان آب را پس بیرون آورد بآن آب روزی برای شما از انواع میوه ها و مُسَخَّر ساخت برای شما کشتی را تا برود در دریا با حکم او و مُسَخَّر ساخت برای شما جویهارا (۳۲) .

وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ
الْجِبَلَ وَالنَّهَارَ ۝

و مُسَخَّر ساخت برای شما خورشید و ماه را همیشه روندگان و مُسَخَّر ساخت برای شما شب و روز را (۳۳) .

وَاللَّهُمَّ مِن كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَلَئِنْ نَعَدْتُ وَأَعْتَبْتُ اللَّهَ

و داد شمارا از هر چه خواستید و اگر بشمارید نعمت خدا را احاطه نتوانید کرد

(۱) یعنی ناسپاسی کردند بشومی آن نعمت مفقود شد پس گویا نعمت دادند و کفر خریدند و الله اعلم .

لَا تُصَوِّرْهُ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَقَلْبٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا
وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾

رَبِّ إِنِّي أَخْلَتُ مِنْ كَثِيرٍ مِنَ النَّاسِ، وَمَنْ
تَتَّبِعُنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٣٦﴾

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي
زَرْعٍ عِندَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا
الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ
وَادِرُّهُمْ مِنَ الشَّهَرِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا تُخْفِي وَمَا تُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى
عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

آن را هر آئینه انسان ستمگار ناسپاس است
(۳۴).

و یاد کن چون گفت ابراهیم ای پروردگار
من بکن این شهر را جای امن و دوردار مرا
و فرزندان مرا از آنکه عبادت بتان کنیم
(۳۵).

ای پروردگار من این بتان گمراه کرده اند
بسیاری را از مردمان پس هر که پیروی من
کرد پس هر آئینه اواز (آل) من است و هر که
نافرمانی کرد مرا پس هر آئینه تو آمرزنده
مهربانی (۳۶).

ای پروردگار ما هر آئینه من ساکن ساختم
بعضی از اولاد خود را^(۱) بوادی بی
زراعت نزدیک خانه محترم تو، ای
پروردگار ما تا برپا دارند نماز را پس
بگردان دلہائی چند را از مردمان رغبت
کننده بسوی ایشان و روزی ده ایشان را از
میوه هاتابود که ایشان سپاس گذاری کنند
(۳۷).

ای پروردگار ما هر آئینه تو میدانی آنچه
پنهان می داریم و آنچه آشکار می کنیم
و پوشیده نمی ماند بر خدا هیچ چیزی
نه در زمین و نه در آسمان (۳۸).

سپاس آن خدای راست که عطا کرد مرا
با وجود کلان سالی اسمعیل و اسحاق
هر آئینه پروردگار من شنونده دعاست (۳۹).

(۱) مترجم گوید یعنی پسران بی واسطه و الله اعلم .

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي ۚ رَبَّنَا
وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ ۝

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ۝

وَلَا تَحْصِبْكَ اللَّهُ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ ۚ
إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِمُ الْأَبْصَارُ ۝

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِينَ رُؤُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ
طَرْفُهُمْ وَأَبْدَانُهُمْ هَوَاءٌ ۝

وَأَنذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ لَيَقُولُ الَّذِينَ
ظَلَمُوا رَبَّنَا آتِنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نَّجِبْ دَعْوَتَكَ وَتَتَّبِعِ
الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِّنْ قَبْلِ النَّاسِ لَيُزَلِّ ۝

وَسَنُكَلِّمُ فِي مَنَازِلٍ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْكَيْفُ
فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَعْنَاهُمُ الْآمِثَالَ ۝

وَقَدْ نَكَرُوا أَنكَرَهُم وَعِندَ اللَّهِ نَكَرُهُمْ وَإِنْ كَانُوا
نَكَرُهُمْ لَيُزَلِّ ۝

ای پروردگار من بگردان مرا برپادارنده
نماز واز اولاد من نیز ای پروردگار
ماقبول کن دعای مرا (۴۰) .

ای پروردگار ما پیامرز ما و مادر و پدر
مرا و مسلمانان را روزی که قائم شود
حساب (۴۱) .

وهرگز میندار خدا را بی خبر از آنچه
می کنند ستمکاران جزاین نیست که
مهلت میدهد ایشان را برای روزیکه خیره
شوند در آن چشم ها (۴۲) .

شتاب کنندگان، سرخود بردارندگان
باز نمی گردد بسوی ایشان چشم ایشان
ودلهای ایشان خالی است (۴۳) .

و بترسان مردمان را از روزی که باید
بایشان عذاب پس گویند ظالمان ای
پروردگار ما مهلت ده مارا تا مبعادی
نزدیک تا اجابت کنیم دعوت ترا و پیروی
کنیم رسولان را، گفته شود بایشان آیا
قسم نمی خوردید پیش ازین که نه
باشد شمارا هیچ زوال (۴۴) .

وساکن شدید در منازل آنانکه ستم کردند
بر خویش و واضح شد شمارا که چه کردیم
بایشان و زدیم برای شما مثل ها (۴۵) .

وهر آینه تدبیر کردند بتدبیر خویش و نزد
خداست علم تدبیر ایشان و اگر چه باشد
تدبیر ایشان که از جابر گندکوه هارا (۴۶)

فَلَا تَحِبَّنَ لِلَّهِ لُفْلُفٌ وَعَدِيهِ رُسُلُهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو
الْإِنْتِقَامِ ۝

يَوْمَ تَبْدُلُ الْأَرْضَ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءَ وَبَرَاءً لِلَّهِ
الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ۝

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ۝

سَرَابِلُهُمْ مَسَّ فَظَرَانٍ وَتَغْشَى وُجُوهُهُمُ النَّارُ ۝

لِيُجْزَى اللَّهُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِ وَلِيَعْلَمُوا الْكُمُورَ ۝ وَاجِدْ
وَلْيَذُكَّرُوا فِي الْأَبْجَابِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْحَمْدُ تِلْكَ آيَةُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُبِينٍ ①

رُبَّمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْكَانُوا مُسْلِمِينَ ②

پس مپندار خدا را خلاف کننده وعده
خود با رسولان خود هر آئینه خدا غالب
صاحب انتقام است (۴۷) .

روزی که تبدیل کرده شود این زمین بغير
این زمین و تبدیل کرده شوند آسمان ها
و ظاهر شوند بحضور خدای یگانه غالب
(۴۸) .

و ببینی توان روزگناه گاران را دست و پا
بهم بسته در زنجیرها (۴۹) .

لباس ایشان از سُرَب گذاخته باشد و بپوشد
روی ایشانرا آتش^(۱) (۵۰) .

تاجزا دهد خدا هر کسی را بآنچه کرده
است هر آئینه خدا زود حساب گیرنده
است (۵۱) .

این قرآن خبر رسانیدن است مردمان
را^(۲) و تابیم داده شوند بآن و تابند که
جز این نیست که وی خدای یگانه است و
تا بپذیر شوند خداوندان عقل (۵۲) .

سوره حجر مکی است و آن نود و نه
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الْا این آیت های کتاب الهی و قرآن
روشن ست (۱) .

بسا بود که دوست دارند کافران کاش

(۱) قطران چیزی سیاه بدبودارست که آتش دران زود می گیرد والله اعلم .

(۲) یعنی نازل کرده شده است برای تبلیغ .

ذُرُّهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِمُ الْأَمَلُ فَتَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۱۰﴾

وَمَا أَهْلُكُنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ ﴿۱۱﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿۱۲﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿۱۳﴾

لَوْ مَا تَأْتِيَنَا بِالْمَلِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿۱۴﴾

مَا نَزَّلُ الْمَلِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذْ تُنظَرُونَ ﴿۱۵﴾

إِنَّا نَحْنُ نُزِّلُ الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿۱۶﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِعْرِ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۷﴾

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۱۸﴾

كَذَلِكَ نَسْلُكُ فِي قُلُوبِ الْمُغْرِبِينَ ﴿۱۹﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ﴿۲۰﴾

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرَجُونَ ﴿۲۱﴾

مسلمان بودندی (۲) .

بگذار ایشان را تسابخورند و بهره مند شوند و مشغول کند ایشان را امید و سپس خواهند دانست (۳) .

و هلاك نه كردیم هیچ دهی را مگر که وی را اجلی بود معلوم (۴) .

سبقت نمی کند هیچ گروهی از مدت خود و نه تاخیر می کنند (۵) .

و گفتند کافران ای کسی که فرود آورده شده است بروی قرآن هرائینه تو دیوانه ای (۶) .

چرا نمی آری پیش ما فرشتگان را اگر هستی از راست گویان (۷) .

فرو نمی فرستیم فرشتگان را مگر بتدبیر محکم و نه باشند آنگاه مهلت داده شده (۸) .

هرائینه فرو فرستادیم قرآن را و هرائینه ما اورانگاهبانیم (۹) .

و هرائینه پیغامبران را فرو فرستادیم پیش از تو در فرقه های پیشینان (۱۰) .

و نمی آید به ایشان هیچ فرستاده مگر بودند که باو تمسخر می کردند (۱۱) .

همچنین در می آریم استهزاء را در دلهای گناه گاران (یعنی کفار مکه) (۱۲) .

ایمان نیارند بقرآن و هرائینه گذشت آئین پیشینان (۱۳) .

و اگر بگشاییم برایشان دری از آسمان پس شوند باین صفت که از آن بالا

میروند (۱۴) .

البته گویند جزاین نیست که بند کرده شده چشم های ما بلکه ماقومی هستیم جادوزده (۱۵) .

وهرآینه پیدا کردیم درآسمان برجها وپیاراستیمش برای بینندگان (۱۶) .

ونگاهداشتیمش ازهر شیطان رانده شده (۱۷) .

مگر آنکه بدزدی شنود پس درپی وی افتد آتش آشکار (۱۸) .

وزمین را گسترانیدیم وانداختیم درآن کوه هارا ورویائیدیم درآن ازجنس هر چیز سنجیده^(۱) (۱۹) .

وساختیم برای شما درآن جا اسباب معیشت و ساختیم برای شما آنکه نیستید اوراروزی دهنده^(۲) (۲۰) .

و نیست هیچ چیز مگر نزد ما خزانه های اوست و فرو نمی آریم آن را مگر باندازه مقرر (۲۱) .

وفرستادیم بادهارا باردارکننده ابرپس فرودآوردیم ازآسمان آب را پس نوشانیدیم شمارا آن آب ونیستید شما آن را جمع کننده (۲۲) .

وهرآینه مازنده می سازیم ومی میرانیم ومائیم وارث (۲۳) .

لَقَالُوا لَاسِكْرَتُ بَصَارِنَا بَلْ عَنْ قَوْمٍ مُّسَوِّدُونَ ⑤

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّظِيرِينَ ⑥

وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَّجِيزٍ ⑦

إِلَّا مِنْ أَسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ يَشَاقِبُ الْمُبِينُ ⑧

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنزَلْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّزْجُونٍ ⑨

وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَاشٍ وَمَنْ لَّسْمُ لَهُ يَرْزُقِينَ ⑩

وَلَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِدَّةٌ لَّنْخُزِّبُهُ وَإِنَّا تُنْزِلُهُ

إِلَّا بَقْدَرٍ مَّا عُلِّمَ ⑪

وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاقِحَ فَمَا نَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً

فَنَسْتَعِينُكُمْ وَلَا وَمَا أَكْتُمُ لَهُ يَخْزِبِينَ ⑫

وَإِنَّا لَنَعْنُ شَيْءٍ وَنُفِيتُ وَعَنْ الْوَارِثُونَ ⑬

(۱) یعنی هر نوع را صورتی و صفتی است که از آن جا تجاوز نمیکنند .

(۲) یعنی غلامان وجانوران والله اعلم .

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا
الْمُسْتَأْخِرِينَ ﴿٢٣﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ
مَسْنُونٍ ﴿٢٥﴾

وَالْجِبَانِ خَلَقْتُهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ لَدُنِ السَّوْمِ ﴿٢٦﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ
صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٧﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَلَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٢٨﴾

فَسَبِّحْ لِلْمَلِكَةِ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٢٩﴾

إِلَّا ابْلِيسَ ابْنِ آدَمَ يَكُونُ مَعَ الشَّاقِينَ ﴿٣٠﴾

قَالَ يَا ابْنِ آدَمَ لَا تَكُن مَعَ الشَّاقِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ لَمَّا كُنْتُ لَاسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ
مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٣٢﴾

قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٣٣﴾

فَلَنْ مَلِكٌ لَكَ اللَّعْنَةُ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٤﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٥﴾

وهرائینه دانسته ایم پیشینیان را از شما
وهرائینه دانسته ایم پسینیان را (۲۴) .

وهرائینه پروردگار تو اوست که برانگیزد
ایشان را هرائینه اوستوار کار داناست (۲۵) .

وهرائینه آفریدیم آدمی را از گِل خشک
از نوع گِل سیاه بوی گرفته (۲۶) .

وچهارا پیدا کردیم پیش ازین از آتش
سوزان (۲۷) .

و یاد کن چون گفتم پروردگار تو فرشتگان
را هرائینه من آفریننده ام آدمی را از گِل
خشک از نوع گِل سیاه بوی گرفته (۲۸) .

پس چون راست کنمش و بدمم دروی
از روح خود پس افتید پیش او سجده کنان
(۲۹) .

پس سجده کردند فرشتگان تمام ایشان
همه یك جا (۳۰) .

مگر ابلیس سرباز زد از آنکه باشد
باسجده کنندگان (۳۱) .

گفت خدای ابلیس چیست ترا درین که
نمی باشی با سجده کنندگان (۳۲) .

گفت هرگز نیستم که سجده کنم آدمی را که
پیدا کرده ای او را از گِل خشک از نوع گِل
سیاه بوی گرفته (۳۳) .

گفت پس بیرون شواز بهشت هرائینه
تو رانده شده ای (۳۴) .

وهرائینه برتست لعنت تا روز قیامت (۳۵) .

گفت ای پروردگار من مهلت ده مرا تا روزی که
برانگیخته شوند مردمان (۳۶) .

قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿۳۷﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿۳۸﴾

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي

الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۳۹﴾

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿۴۰﴾

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿۴۱﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ

اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَايِبِينَ ﴿۴۲﴾

وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۴۳﴾

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ يَنْفَعُهُمْ جُزْءٌ مِمَّا كَسَبُوا ﴿۴۴﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۴۵﴾

أَدْخُلُوها بِسَلَامٍ أُولَئِكَ

وَلَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَى

سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿۴۶﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا نَجْوَىٰ مِمَّا هُمْ مِمَّنَّهَا بِمُخْرَجِينَ ﴿۴۷﴾

يَقُولُ عِبَادِي إِنَّ آتَانَ الْعَذَابَ الرَّجِيمَ ﴿۴۸﴾

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿۴۹﴾

گفت هرآئینه توازمهلت داده شدگانی (۳۷).

تاروز آن وقت مقرر (۳۸).

گفت ای پروردگار من بسبب آنکه گمراه
کردی مرا البته بیارایم معصیت را برای
ایشان در زمین و البته گمراه سازم ایشان را
همه يك جا (۳۹).

مگر بندگان خالص تو را از ایشان (۴۰).
گفت خدا این اخلاص را هیست راست که
بر من می رسد (۴۱).

هرآئینه بندگان من نیست ترا برایشان غلبه
لیکن غلبه تو بر کسی باشد که پیروی
تو کرد از گمراهان (۴۲).

وهرآئینه دوزخ وعده گاه ایشان ست همه
يك جا (۴۳).

اورا هفت دراست هردری را از گمراهان
حصه است جدا کرده شده (۴۴).

هرآئینه پرهیزگاران در بوستان ها و چشمه
ها باشند (۴۵).

ایشان را گفته شود درآئید درینجا بسلامتی
ایمن شده (۴۶).

و بیرون کشیم آنچه در سینه های ایشان
بود از کینه برادر یکدیگر شده رو بروی
یکدیگر بر تخت ها (۴۷).

نرسد به ایشان آنجا هیچ رنجی و نیستند
ایشان از آنجا بیرون کرده شده (۴۸).

خبر ده بندگان مرا که من آمرزنده مهربانم
(۴۹).

و بآنکه عذاب من همان عذاب درد دهنده

است (۵۰) .

و خبرده ایشان را از مهمانان ابراهیم (۵۱) .
چون داخل شدند بروی پس سلام گفتند
ابراهیم گفت هرآئینه ما از شما ترسانیم
(۵۲) .

گفتند مترس هرآئینه مامژده میدهیم
ترا بفرزندی دانا (۵۳) .

گفت آیا بشارت دادید مرا با وجود آنکه
رسید بمن پیری پس به چه چیز بشارت
میدهید (۵۴) .

گفتند مژده دادیم ترا برآستی پس مباش
از ناامیدان (۵۵) .

گفت و کیست که ناامید شود از رحمت
پروردگار خود مگر گمراهان (۵۶) .

گفت پس چیست خبر شما ای فرستادگان
(۵۷) .

گفتند هرآئینه ما فرستاده شدیم بسوی
گروهی گنهگار (۵۸) .

بجز آل لوط هرآئینه ما البته نجات
خواهیم داد ایشان را همه يك جا (۵۹) .

غیر زنش که مقرر کرده ایم که هرآئینه
وی از بازماندگان است (۶۰) .

پس وقتی که آمدند بآل لوط فرستادگان
(۶۱) .

گفت هرآئینه شما گروهی ناآشنائید (۶۲) .

گفتند بلکه آورده ایم پیش تو آنچه در آن
شبهه می کردند (یعنی عقوبت) (۶۳) .

و آورده ایم پیش تو وعده راست

و نذرهم عن ضیف ابراهیم ①

اِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ اِنَّا مِنْكُمْ وَنَحْمِلُكُمْ ②

قَالُوا لَا تَوْجَلْ اِنَّا نُنَبِّئُكَ بِعُلُوبِ عَالِمٍ ③

قَالَ اَبَشِّرْهُمْ عَلٰى اَنْ تَكُنَّ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ

تُبَشِّرُوْنَ ④

قَالُوا بَشِّرْكَ بِالْحَقِّ لَا تَكُنَّ مِنَ الْفٰطِنِيْنَ ⑤

قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ اِلَّا الضَّالُّوْنَ ⑥

قَالَ لَمَّا خَلَّطُكُمْ اَيُّهَا الْمُرْسَلُوْنَ ⑦

قَالُوا اِنَّا اَرْسَلْنَا اِلٰى قَوْمٍ مُّجْرِمِيْنَ ⑧

اِلَّا اِلَ لُّوطٍ اِنَّا نَجِّوْهُمُ اجْمَعِيْنَ ⑨

اِلَّا امْرَاَتَهُ قَدَّرْنَا اِنَّهَا مِنَ الْغٰیِبِيْنَ ⑩

فَلَمَّا جَاءَا لَ لُّوطٍ اِلَ الْمُرْسَلُوْنَ ⑪

قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّتَكَبِّرُوْنَ ⑫

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيْهِ يَمْتَرُوْنَ ⑬

وَ اَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ⑭

قَالُوا يَا هَذَا الْقَوْمُ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَانْتَبِهْ أَدْبَارَهُمْ
وَلَا يَلْتَمِزُونَ مِنْكُمْ أَحَدًا وَامْضُوا عَيْتُكُمْ تَوْمَرُونَ ﴿٦٥﴾

وَقَضَيْنَا إِلَيْكَ الْأُمُورَ دَارَ هَؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ
مُصْبِحِينَ ﴿٦٦﴾

وَجَاءَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٧﴾

قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَلُّوا سَبِيلًا فَلَا تَنْصَحُونِ ﴿٦٨﴾

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَفْرُوتُمْ ﴿٦٩﴾

قَالُوا آذَنُكَ عَنْ الْعِلْمَيْنِ ﴿٧٠﴾

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَعِلَاتِنِ ﴿٧١﴾

لَعَنُوكَ إِنَّهُمْ لِقَوْمٍ سُكُوتِهِمْ يَقْتَرِحُونَ ﴿٧٢﴾

فَاتَّخَذَ لَهُمُ الصَّيْحَةُ مَسْرِقِينَ ﴿٧٣﴾

فَجَعَلْنَا عَلَيْهِمْ سَائِلَهَاوَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حَبَابًا
فَمِنْ سَبِيلٍ ﴿٧٤﴾

راوهر آئینه مالبتّه راست گوئیم (۶۴) .

پس بپراهل خود را به پاره ای از شب
وتوازی ایشان رو و باید که پس نه نگردد
از شما هیچکس و بروید آنجا که فرموده
شوید (و آن سرزمین شام بود) (۶۵) .

ووحی فرستادیم بسوی لوط این سخن
که بیخ ایشان بریده شود چون بوقت
صبح درآیند (۶۶) .

وآمدند اهل شهر بشارت می دهند
(۶۷) .

گفت لوط هر آئینه ایشان مهمان من اند
پس رسوا مکنید مرا (۶۸) .

و بتر سید از خدا و خسوار مکنید مرا
(۶۹) .

گفتند آیا منع نکرده بودیم ترا از میزبانی
غریبان (۷۰) .

گفت این ها دختران من اند اگر هستید
کننده کاری^(۱) (۷۱) .

قسم بزندگانی تو که این کافران در گمراهی
خویش سرگردان میشوند^(۲) (۷۲) .

پس دریافت ایشان را آوازه هولناک چون
بوقت شروق در آمدند (۷۳) .

پس ساختیم بالای آن شهر هارا زیر آن
و بارانیدیم بریشان سنگ از نوع سنگ

(۱) یعنی اگر قضای شهوت خواهید نکاح بنات من کنید والله اعلم .

(۲) این کلمه در وسط قصه حضرت لوط اضافه کرده شد تا تنبیه باشد بر تطبیق حال
مشرکین مکه بر حال قوم لوط و امثال ایشان والله اعلم .

کِل (۱) (۷۴) .

هرآئینه درین قصه نشانه هاست عبرت
گیرندگان را (۷۵) .

وهرآئینه شهرها براهی هستند که دایم آمد
ورفت دارد (۷۶) .

هرآئینه دراین نشانه است مومنان را (۷۷) .
وهرآئینه بودند اهلی آیکه البته ستمگاران
(۷۸) .

پس انتقام کشیدیم ازایشان شهرهای قوم
لوط وشهرهای آیکه هردو براه آشکار
هستند (۷۹) .

وهرآئینه دروغگو شمردند ساکنان حجر
پیغامبران را (۸۰) .

ورسانیدیم بایشان آیت های خود را پس
شدند از آن روگردان (۸۱) .

وبودند میتراشیدند ازکوه ها خانه های
ایمن (۸۲) .

پس گرفت ایشان را آواز سخت هنگام
صبح (۸۳) .

پس دفع نکرد ازایشان آنچه کسب
می کردند (۸۴) .

ونیافریدیم آسمان ها وزمین را و آنچه مابین
این هاست مگر بتدبیر درست وهرآئینه
قیامت آمدنیست پس درگذر (یعنی ازبی
ادبیهای ایشان) درگذشتن نیکو (۸۵) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّمُتَوَسِّمِينَ ۝

وَأَنَّهَا لَآيَاتٌ لِّمُعْتِمِرِينَ ۝

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمُؤْمِنِينَ ۝

وَلَئِنْ كَانَ أَهْلُ الْأَيْكَةِ ظَالِمِينَ ۝

فَأَنشَأْنَا مِنْهُمُ وَرَثَةً لِّأَهْلِ الْأَمَمِ الْمُؤْمِنِينَ ۝

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَهْلُ الْمُرْسَلِينَ ۝

وَأَنبَأْنَاهُمُ الْبَيِّنَاتِ فَكَانُوا عَنَاءً مَّعْرِضِينَ ۝

وَصَكَّ الْأَوَاسِقَ يُؤَكِّدُونَ مِنَ الْبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ ۝

فَلَا تَحْزَنْهُمْ صَبْحَةُ مُصْبِحِينَ ۝

فَبِمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ

وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْصَبْ صَبْرَ الْجَبِيلِ ۝

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ①

وَلَقَدْ أَنشَأْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَلِ وَالْقُرْآنِ
الْعَظِيمِ ②

لَا تُمْدِدْ عَيْنُكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَاهُ أَزْوَاجًا إِنَّهُمْ
وَلَا يَحْزَنُونَ عَلَيْهِمْ وَاحْطِصْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ③

وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْبَيِّنُ ④
كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ⑤

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ⑥

فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ⑦

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ⑧

فَأَصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ⑨

إِنَّا كُنَّا نَاكِفٌ الْمُشْكِرِينَ ⑩

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ سَوْفَ يَعْلَمُونَ ⑪

هر آئینه پروردگار تو همانست آفریننده دانا
(۸۶) .

وهر آئینه دادیم ترا هفت آیت از آنچه
در نماز مکرر خوانده میشود^(۱) و دادیم
ترا قرآن بزرگ (۸۷) .

باز مکن دو چشم خود را بسوی آنچه بهره
مند ساخته ایم بآن جماعت هارا از کافران
واندوهناك مشویرایشان و پست بکن
بازوی خود را^(۲) برای مسلمانان (۸۸) .

و بگوهر آئینه من بیم دهنده آشکارم (۸۹) .
فرود خواهیم آورد عذاب را مانند آنچه
فرود آورده بودیم بر تقسیم کنندگان
(یعنی یهود و نصاری) (۹۰) .

آنانکه ساختند کتاب الهی را پاره پاره^(۳)
(۹۱) .

پس قسم به پروردگار تو البته سوال کنیم
ایشان را همه يك جا (۹۲) .
از آنچه میکردند (۹۳) .

پس آشکار کن بآنچه فرموده میشوی
و اعراض کن از مشرکان (۹۴) .
هر آئینه ما پسینده ایم ترا از شرّ تمسخر
کنندگان (۹۵) .

آنانکه مقرر میکنند با خدا معبود دیگر را

(۱) یعنی سورة فاتحه .

(۲) یعنی تواضع کن .

(۳) مترجم گوید یعنی اهل کتاب که بر بعضی آیات عمل می کردند و بر بعضی نه والله اعلم .

وَلَقَدْ عَلِمُوا أَنَّهُ يَصْنَعُ صَدْرَكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٥٠﴾

فَتَعْبُدْ عِبَادَ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاعِرِينَ ﴿٥١﴾

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٥٢﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَنَّى أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَنَهُ وَعَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾

يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ
 مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ﴿٢﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعْلَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٤﴾

وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ

پس زود میدانند (۹۶) .

وهرائینه می دانیم از حال تو که تنگی می شود
 سینه تو بسبب آنچه می گویند (۹۷) .

پس به پاکی یاد کن پروردگار خود را
 باستائش او و باش از سجده کنندگان (۹۸) .
 وعبادت کن پروردگار خود را تا وقتی که
 برسد بتو مرگ (۹۹) .

سوره نحل مکی است و آن یکصد و بیست و
 هشت آیت و شانزده رکوع است

بنام خدای بخشناخته مهربان .
 آمد حکم خدا پس بشتاب طلب کنید
 آن را (۱) پاک است خدا و بلند قدرست
 از آنچه شریک او مقرر می کنند (۱) .

فرودمی آرد فرشتگان را بوحی باراده خود
 بر هر که خواهد از بندگان خود که بترسانید
 (باین مضمون خدا میفرماید) که نیست
 هیچ معبود برحق مگر من پس بترسید
 از من (۲) .

آفرید آسمان ها و زمین را به تدبیر درست
 بلند قدر است از آنکه شریک او مقرر
 میکنند (۳) .

آفرید آدمی را از منی پس ناکهان وی
 ستیزنده آشکار است (۴) .

وچهارپایان را آفرید برای شما در آنها
 پوششی و منفعت های دیگر است و بعض

(۱) یعنی غلبه دین اسلام و تعدیل کفار به یقین شدنی است چرا شتاب می کنند والله اعلم .

وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ⑤

وَلَكُمْ فِيهَا جَبَالٌ خَالِدٌ يُرِيحُونَ وَجِبِينَ تُسْرَحُونَ ⑥

وَتَحْمِلُ أُنْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَكَاءٍ ثُمَّ تَكُونُ أَلْفِيفَةً إِلَّا بَشِيقَ
الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَوْفٌ رَّحِيمٌ ⑦وَالْحَيْلُ وَالْبَغَالُ وَالْحَبِيرُ لَتَرْكَبُوها وَرِيثَةٌ
وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ⑧وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَاذِبٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ
أَجْمَعِينَ ⑨هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ
وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ⑩يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ
وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْتَبِرُونَ ⑪وَنَحْنُ لَكُمْ الْيُسْرَىٰ وَالنَّهَارُ وَاللَّيْلُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِ رَبِّكَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑫وَمَا أَزِلُكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَذَكَّرُونَ ⑬

آنهارا میخورید (۵)

و شمارا در آنها آرایش است چون وقت
شام از صحرا بازمی آید و چون بسوی
صحرا سرمیدهید (۶) .و بر میدارند بارهای شمارا بسوی شهریکه
هرگز نمی رسیدید بآن مگر بمشقت
جان ها هر آئینه پروردگار شما بخشاینده
مهربان است (۷) .و آفرید اسپان و شتران را و خران را تا سوار
شوید بر آن و برای آرایش و می آفریند آنچه
نمی دانید (۸) .و برخدا میرسد راه میانه و بعض راه ها کج
است و اگر می خواست وی راه می نمود
شمارا همه یک جا (۹) .اوست آنکه فرود آورد از آسمان آب را برای
شما از آن آب آشامیدنی است و از آن آب
درختان است که در آن میچرانید (۱۰) .و میرویانند برای شما بسبب آب زراعت را
و زیتون و درختان خرما و انگور را
و از هر جنس میوه ها، هر آئینه درین نشانه
است گروهی را که تفکر می کنند (۱۱) .و مسخر کرد برای شما شب و روز
و خورشید و ماه را و ستارگان مسخراند به
فرمان وی هر آئینه درین نشانه هاست
گروهی را که درمی یابند (۱۲) .و مسخر کرد آنچه آفرید برای شما در زمین
گوناگون رنگهای او^(۱) هر آئینه درین نشانه

(۱) یعنی از انواع حیوان و نبات .

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لَنَا كُلًّا مِنْهُ لَمَحًا طَرِيقًا
وَنَسْتَخْرِجُ مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى
الْفُلَاطِ مَوَاجِرَ فِيهِ وَلَيَبْتَغُوا مِنْ قَضِيلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۱۳﴾

وَالَّذِي فِي الْأَرْضِ رَوَايَ أَنْ تَحِيدَ يَلَمَّ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا
لَكُمْ أَنْتُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۴﴾

وَعَلَيْكَ يَا بَنِي الْعَالَمِ فَرِيضَتُنَا ﴿۱۵﴾

أَتَنْتَظِرُ أَنْ يُخْلَقَ كَمَنْ لَا يُخْلَقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۱۶﴾

وَإِنْ تُعَذِّبُوا نَحْمَهُ اللَّهُ لَا تَخْصُمُوا اللَّهَ أَنْ يَخْلُقَ مَا يُشَاءُ خَيْرٌ ﴿۱۷﴾

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْشِرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿۱۸﴾

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا
وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿۱۹﴾

أَمْ أَمَاتُكُمُ الْغَيْرُ الْحَيَاءُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿۲۰﴾

إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿۲۱﴾

لَا حَرَمَ أَنْ اللَّهُ يَعْلَمَ مَا يُبْشِرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ
إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿۲۲﴾

استگرومی را که پند می پذیرند (۱۳).
واوست آن که مسخر ساخت دریا را
تا بخورید از آن گوشت تازه (یعنی ماهی)
و تا بیرون آید از آن پیرایه که به پوشید آن
را و می بینی کشتی هارا رونده در دریا و
مسخر کرد دریارا تا طلب معیشت کنید
از فضل او و تا بود که شکر کنید (۱۴)
و افکند در زمین کوه های محکم برای
احتراز از آنکه بجنباند شمارا و آفرید جویها
و راه هارا تا بود که راه یاب شوید (۱۵).
و آفرید نشانه ها و به ستارگان ایشان راه
می یابند (۱۶).
ایا کسی که می آفریند مانند کسی است
که نمی آفریند آیا پند نمی گیرید (۱۷).
و اگر بشمارید نعمت خدا را احاطه نکنید آن
را هر آینه خدا آمرزنده مهربان است (۱۸).
خدا میداند آنچه پنهان میدارید و آنچه
آشکار میکنید (۱۹)
و آنان که می پرستند کافران ایشان را
بغیر از خدا نمی آفرینند چیزی را و خود
شان آفریده می شوند (۲۰).
مردگانند نه زندگان و نمی دانند کی
برانگیخته خواهند شد (۲۱).
معبود شما معبود یگانه است پس آنانکه
معتقد نمی شوند بآخرت دلهای ایشان
ناشناس است و ایشان سرکش اقد (۲۲).
بی شک خدا میداند آنچه پنهان میدارند
و آنچه آشکار میکنند هر آینه اودوست
ندارد سرکشان را (۲۳).

وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا اَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا اَسَاطِيرُ
الْاَوَّلِينَ ﴿۱۶﴾

لِيَحْسِلُوا اُذْ اَنذَرْتَهُمْ كَاطِلَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمِنْ اَوْزَارِ
الَّذِينَ يُضِلُّوهُمْ بَعْرِ عَلِمِ السَّاءِ مَا يَزْمُرُونَ ﴿۱۷﴾

لَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَالُوا اِنَّا
بُنَيَانُهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ
فَوْقِهِمْ وَاتَّسَمَ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۱۸﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يُخْزَوْنَ فِيْهِمْ وَيَقُوْلُ اَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ
كُنْتُمْ تُشَاقِقُوْنَ فِيْهِمْ قَالِ الَّذِيْنَ اَوْثَرُوا الْعِلْمَ اِنَّ الْيُخْزَى
الْيَوْمَ وَالسُّوْمَ عَلَى الْكَافِرِيْنَ ﴿۱۹﴾

الَّذِيْنَ تَتَوَفَّيْهُمْ الْمَلٰٓئِكَةُ قَالِيْنَ اَنْفُسُهُمْ قَالُوا السَّلَامُ
مَا كُنَّا فَعَلْنٰ مِنْ سُوْءٍ اِنْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۲۰﴾

فَادْخُلُوا ابْوَابَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا اَلَيْسَ

وچون گفته شود ایشان را چیست آنچه
فروفرستاده است پروردگار شما گویند
افسانه های پیشینیان است (۲۴) .

مال این گفتار آنکه بردارند بارگناه خویش
بتمام روز قیامت و بردارند نیز بعض
بارهای آنانکه گمراه می سازند ایشان را
بغیر دانش آگاه شوید بد است آنچه
برمیدارند (۲۵) .

هرآئینه بدانندیشی کردند آنانکه پیش
از ایشان بودند پس پیامد (فرمان) خدا
بسوی عمارت ایشان از جانب بنیادها پس
افتاد برایشان سقف از بالای ایشان
و آمد بدیشان عذاب از آن جهت که
نمی دانستند^(۱) (۲۶) .

باز روز قیامت رسوا کند ایشان را و گوید
کجایند آن شریکان من که مخالفت می
کردید در حق ایشان گویند اهل علم
هرآئینه رسوائی و سختی امروز بر کافران
است (۲۷) .

آنانکه قبض ارواح ایشان میکردند
فرشتگان حال آنکه ستمگاری بودند
بر خویش پس انداختند آن کافران پیغام
انقیاد را ما هرگز نمی کردیم هیچ عمل بد
گفته شود آری هرآئینه خدا داناست بآنچه
می کردید (۲۸) .

پس درآئید بدروازه های دوزخ جاویدان

(۱) و این تمثیل است افساد مکرایشانرا بابلغ و جوه .

مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ①

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا
الَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ
خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ②

جَعَلْتُ عَذْرَىٰ تَدْخُلُوهَا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهَا مِنْهَا
مَآئِمَاتٌ ذَوَاتُ الْأُكُلِ يَحْزَى اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ③

الَّذِينَ تَتَوَفَّوهُمْ فِي السَّائِغَةِ يَتْلُونَ سَلَامًا عَلَيْكُمْ
ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِهَا كُنْتُمْ تُعْبَدُونَ ④

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ السَّائِغَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ
كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَبَاظِلْتُمْ إِيَّاهُ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ⑤

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَتَّىٰ بِهِمْ مَاءُ كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ ⑥

آن جا پس بَدست جای سرکشان (دوزخ)
(۲۹) .

وگفته شد متقیان راجیست آنچه
فروفرستاد پروردگار شما گفتند فرودآورده
است بهترین سخن آنان را که نیکوکاری
کردند درین سرای حالت نیک است
وهرآئینه سرای آخرت بهرست وهرآئینه
آخرت نیکو سرای متقیان است (۳۰) .

به بوستانهای همیشه ماندن درآیند آن
جامیرود زیر آن جویها، ایشان راست
در آن هرچه خواهند همچنین جزا
می دهد خدا متقیان را (۳۱) .

آنانکه فرشتگان قبض ارواح ایشان می
کنند حالانکه شادمان باشندگویند
فرشتگان سلام پرشما باد درآئید به
بهشت جزای آنچه می کردید (۱) (۳۲) .

انتظار نمی کشند کافران الا آنکه بیایند
بایشان فرشتگان (۲) یاباید فرمان پروردگار
تو (۳) هم چنین کردند آنانکه پیش ازایشان
بودند وستم نکرد برایشان خدا ولیکن
برخویش ستم می کردند (۳۳) .

پس رسیدبایشان جزای گناهان اعمال
ایشان و فرودآمد بایشان آنچه بآن استهزاء

(۱) مترجم گوید خدای تعالی این دو صورت را برای بیان حال و مآل اهل سعادت و اهل شقاوت نازل فرموده والله اعلم .

(۲) یعنی برای قبض ارواح .

(۳) یعنی عذاب او .

می کردند (۳۴) .

وگفتند مشرکان اگر خواستی خدا نمی پرستیدیم بجزوی هیچ چیز را نه ما و نه پدران ما و حرام نمی دانستیم بغیر فرمان وی هیچ چیز را^(۱) هم چنین کردند آنانکه پیش از ایشان بودند پس نیست برپیغامبران بجز خبررسانیدن آشکارا (۳۵) .

وهرآئینه فرستادیم درهرگروهی پیغامبری را که عبادت خدا کنید و احتراز کنید ازبتان پس ازایشان کسی بود که راه نمودش خدا و از ایشان کسی بود که ثابت شد بروی گمراهی پس سیر کنید درزمین پس بنگرید چگونه شد آخرکار تکذیب کنندگان (۳۶) .

اگر کوشش کنی بر هدایت ایشان چه سود هرآئینه خدا راه نمی نماید آن را که گمراه میسازد و نیست ایشان را هیچ یاری دهنده (۳۷) .

و قسم خوردند به خدا بمحکم ترین سوگند های خود که بر نه انگیزد خدا مرده را آری برانگیزد وعده درست لازم شده بروی ولیکن بیشترین مردمان نمی داند (۳۸) .

آری برانگیزد تابیان کند برای ایشان آنچه اختلاف می کنند درآن و تابیدانند کافران که ایشان دروغگو بودند (۳۹) .

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا اخْرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَبَقِيَ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ۝

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَبُذِلُوا لِقَوْمٍ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَن سَخَتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَتَبَيَّنُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ۝

إِنْ تَحِصِ عَلَىٰ مُدَّتِهِمْ وَلَئِنْ لَّمْ يَهْدِ مِنَّا فِضْلٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ لِّصِيرَةٍ ۝

وَأَقْسُوا بِاللهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَن يَكُونُ ۝ بَلْ وَعْدٌ عَلَيْهِمْ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۝

لَيْسَ بَيْنَهُمُ الَّذِي يَخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلَيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ۝

(۱) یعنی سلف ما اجماع کرده اند و آن بدون رضای خدا منعقد نمی شود والله اعلم .

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

نیست فرمان ما برای چیزی چون خواهیم آفریدنش مگر گوئیم او را بشو پس می شود (۴۰) .

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنَنُؤِنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَآ جَزَاءَ الْاُخْرَىٰ الْاَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

وآنانکه ترك ديار خود کردند برای خدا بعد از آن که ستم کرده شد برایشان البته جامی دهیم ایشان را در دنیا بسرای نيك و هرائينه مزد آخرت بزرگ تراست اگر می دانستند (۴۱) .

الَّذِينَ صَبَرُوا عَلَىٰ رَيْبِهِمْ مِنَّا وَلَآ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

آنانکه صبر کردند و بر پروردگار خویش توکل مینمایند^(۱) (۴۲) .

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحي إِلَيْهِمْ فَهُمْ كَانُوا أَهْلَ الدُّرُورِ إِن كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

و نه فرستادیم پیش از تو مگر مردانی را که وحی فرستادیم بسوی ایشان پس سوال کنید از اهل کتاب اگر نمی داید^(۲) (۴۳) .

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾

فرستادیم ایشان را بدلائل و کتاب ها و فرود آوردیم بسوی تو کتاب تأیید کنی برای مردمان شریعتی را که فرود آورده شده بسوی ایشان و تابود که ایشان تفکر کنند (۴۴) .

أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخِفَّ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾

آیا ایمن شده اند آنانکه اندیشیدند تدبیر های بد^(۳) از آنکه فرو برد خدا ایشان را به زمین یا بیاید بایشان عذاب از آن جا که ندانند (۴۵) .

أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلُيبِهِمْ فَهُمْ أَهْلُ رَيْعٍ ﴿٤٦﴾

یا بگیرد ایشان را در آمد و شد ایشان پس

(۱) و این وعده متحقق شده و مهاجرین را به مدینه جای داد .

(۲) یعنی پیغامبران سابق آدمی بودند فرشته نه بودند والله اعلم .

(۳) یعنی در حق پیغامبران و مومنان .

أَوْ يَأْخُذْهُمْ عَلَىٰ تَعْوُنَ فَإِنَّ رَبَّهُمْ لَهُمْ رَحِيمٌ ۝۴۱

وَلَمْ يَرَوْا إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يُتَقَوُّ أَعْيُنُهُمْ لِيَمِيزُوا الْبَيْنَ وَالْأَنبَاءَ ۝۴۲

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يُشْكِرُونَ ۝۴۳

يَخْلُقُونَ زُجُجًا مِنْ نُورٍ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ۝۴۴

وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَعَبُوا وَالْهَيْبِ اثْنَيْنِ إِنَّهُمَا كُودِلَةٌ وَاحِدَةٌ ۝۴۵

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ ۝۴۶

وَمَا يَكُمُ مِنْ تَعَجُّبٍ فِيمَنْ أَنْتَ إِذْ أَمْسَكُوا الْفُلَ فَوَالَيْهِ جُوعُونَ ۝۴۷

فَإِذَا كُفَّتِ السَّيْرَةُ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ يَرْتَدُّوا يُشْرِكُونَ ۝۴۸

نیستند عاجز کننده (۴۶) .

یا بگیرد ایشان را بعد ترس^(۱) پس هر آینه پروردگار شما لطف کننده بخشاینده است (۴۷) .

آیا ندیده اند بسوی آنچه پیدا کرده است خدا از هر چیزی که میگردد سایه های ارا از جانب راست و از جانب چپ سجده کنان برای خدا خوار شده (۴۸) .

و خدای را سجده می کنند آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است از نوع جنبنده و فرشتگان نیز سجده می کنند و ایشان سرکشی نمی کنند (۴۹) .

می ترسند از پروردگار خود از بالای خویش و می کنند آنچه فرموده می شوند (۵۰) .

و گفت خدا فرامگیرید دو معبود جز این نیست که وی معبود یگانه است پس از من بترسید (۵۱) .

و مرا و راست آنچه در آسمان ها و زمین است و مرا و راست عبادت لازم شده آیا از غیر خدا می ترسید (۵۲) .

و آنچه باشما است از نعمت از جانب خداست باز چون رسد بشما سختی پس بسوی اومی نالید (۵۳) .

باز چون بردارد سختی را از شما ناگهان گروهی از شما به پروردگار خود

(۱) یعنی بعد اقامت قرائن هلاک .

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمْتَعُوا قَلِيلًا فَعَلُّوْنَ ⑪

وَيَجْعَلُوْنَ لِمَا لَا يَحْسِبُوْنَ لِحُصْبَاتِنَا ذُنُوبًا تَاللهُ

لَعَنَ لَعْنًا كَثِيرًا تَذَكَّرُوْنَ ⑫

وَيَجْعَلُوْنَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَنَهُ وَلَهُمُ الْمَنَائِدُ ⑬

وَاِذَا ابْرَاحَآءُ هُمْ بِالْاُنثٰى قُلْ وَجْهٌ مُّسَوِّدٌ اَوْ مُوَلِّىٌّ ⑭

يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُخِّرُوْهُ اِنْ يُسْكَهْ عَلَى قَوْمٍ اَلَمْ

يَدْنُسْهُ فِي الْغَوَابِ اَلْاِنْسَاءُ مَا يَحْكُمُوْنَ ⑮

لِّلَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ

الْاَعْلٰى وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ⑯

وَلَوْ اَنَّ اِخْدَ اللّٰهُ النَّاسَ بِظُلْمٍ لِّهٖمْ تَاٰتِرَةٌ عَلَيْهِمْ اِنْ دَاخِلُوْهُ وَلٰكِنْ

يُؤَخِّرُوْهُمْ اِلٰى اَجَلٍ مُّسَمًّى فَاِذَا اَجَآءَ اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاْخِرُوْنَ

سَاعَةً وَلَا يَسْتَعْتِدُّ مَوْنٌ ⑰

شريك مقرر می کنند (۵۴) .

تانا سپاسی کنند آنچه دادیم ایشان را پس بهره مند شوید پس زود خواهید دانست (۵۵) .

و مقرر کردند برای چیزی که نمیدانند تحقیق آن یعنی برای بتان حصه از آنچه روزی دادیم ایشان را، بخدا البته پرسیده خواهید شد از آنچه افترا می کردید (۵۶) .

و مقرر میکنند برای خدادختران را، پاک است او و مقرر میکنند برای خویش آنچه رغبت مینمایند (۱) (۵۷) .

و اگر مرده داده شود یکی را از ایشان بتولد دختر روی اوسياه گردد و او پرازاندوه باشد (۵۸) .

پنهان شود از قوم بسبب ناخوشی آنچه مرده داده شد بوی در تامل افتد که آیا باقی گذاردش بخواری یا در آردش در خاک آگاه شوید بداست حکم ایشان (۵۹) .

آنان را که معتقد نمی شوند بآخرت صفت بدست و خدای راست صفت بلند و او غالب با حکمت است (۶۰) .

و اگر گرفتار کند خدا مردمان را بسبب ستم ایشان نه گذارد بر زمین هیچ جنبنده ولیکن مهلت میدهد ایشان را تا وقتی مقرر پس چون برسد آن وقت مقرر ایشان

وَيَجْعَلُونَ إِلَٰهًا مَّا يَكْفُرُونَ وَيَصِفُ السُّيُفُ الْكُذِبَ أَنَّ لَهُمُ
الْحُسْنَىٰ لِأَجْرِمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارُ أَنَّهُمْ مُفْرَطُونَ ﴿١٦﴾

ثُمَّ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ
الشَّيْطَانُ أَعْيَالَ لَهُمْ فَمَن وَّاتَاهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحِيمًا مِّن بَيْنِ يَدَيْنَا لِكُلِّ أُمَّةٍ
أَخْتَلَفُوا فِيهِ فَمِنَ الْأُمَّةِ لَمِيزَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨﴾

وَاللَّهُ أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْيَاهُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٩﴾

وَإِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ لِّآيَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَعْلَمُ خُسُوفَ الشَّمْسِ وَكُلُومَ الْقَمَرِ
وَمِنْ آيَاتِنَا الْخُسُوفُ وَالْكَسْفُ وَالْجُرُودُ ﴿٢٠﴾

باز همانند ساعتی و نه پیش روند (۶۱) .
و مقرر می کنند برای خدا آنچه ناپسند می
دارند^(۱) و بیان می کنند زبانهای ایشان
سخن دروغ را که ایشان را باشد
نیکوئی^(۲) شکی نیست در آنکه ایشان را
باشد آتش و آنکه ایشان پیش فرستادگانند
بدوزخ (۶۲) .

قسم بخدا هر آینه (پیغامبران) فرستادیم
بسوی امتتانی که پیش از تو بودند پس
پیاراست برای ایشان شیطان کردارهای
ایشان پس او یار این کافران است
امروز ایشان راست عذاب درد دهنده
(۶۳) .

و فرو نیاوردیم بر تو کتاب را مگر به سبب
آنکه بیان کنی برای ایشان آنچه در آن
اختلاف کردند و برای راه نمودن
و بخشایش قومی را که می گروند
(۶۴) .

و خدا فرود آورد از آسمان آب را پس زنده
ساخت بآن زمین را بعد مرگ آن هر آینه
درین نشانه است گروهی را که می شنوند
(۶۵) .

و هر آینه شمارا در چهار پایان پندی هست
می نوشانیم شمارا از جمله آنچه در شکم
وی است از میان سرگین و خون شیر
خالص گوارا آشامندگان را (۶۶) .

(۱) یعنی دختران .

(۲) یعنی نجات در آخرت .

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا
حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۱۰﴾

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّخْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا
وَمِنَ النَّخْلِ مَتَابِيعُ تُتَوَوَّنُ ﴿۱۱﴾

تَتَخَلَّى مِنْ كُلِّ مَثْمَرَةٍ فَأَسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلاً يَجْرِي مِنْ
بَطْنِهَا نَارَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۱۲﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَوَفِّقُكُمْ وَمُنَّكُمْ مِنْ يُرْدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ
الْعُمُرِ لَكُمْ لَا يَعْلَمُ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿۱۳﴾

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ
فُضِّلُوا بِرِزْقِهِمْ عَلَىٰ مَا نَلَكْتُمَا إِنَّمَا هُمْ فَهْمٌ بِهِ سَوَاءٌ لِّبَعْضِهِمْ
اللَّهُ يَجْعَلُكُمْ ﴿۱۴﴾

واز میوه های درختان خرما ودرختان
انگور قسمی هست که میسازید از آن
شراب مست کننده و میسازید از آن روزی
حلال هرآئینه درین نشانه است گروهی
را که درمی یابند (۶۷) .

والهام فرستاد پروردگار تو بسوی زنبور
عسل که بساز خانه ها از کوه ها و
از درختان از آنچه مردمان بنامی کنند
(۶۸) .

باز بخور از هر جنس میوه ها و بروراه های
پروردگار خویش رام شده برمی
آید از شکم این زنبوران آشامیدنی گوناگون
رنگی های او، در آن آشامیدنی شفاست
مردمان را هرآئینه درین مقدمه نشانه
است گروهی را که تفکر می کنند (۶۹) .

و خدا آفرید شمارا باز بمیراند شمارا
واز شما کسی هست که عائد کرده میشود
بخوار ترین عمر مآلش آنکه نه داند بعد
از دانستن چیزی را هرآئینه خدا داناتوانا
است (۷۰) .

و خدا فضل داد بعض شمارا بر بعضی
در روزی پس نیستند آنانکه افزونی داده
شدند عائد کنندگان روزی خود را
بر مملوکان خود تا همه ایشان در روزی
برابر باشند آیا نعمت خدا را انکار می
نمایند^(۱) (۷۱) .

(۱) یعنی هیچ کس نمی خواهد که مملوکان خود را برابر خود سازد والله اعلم .

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لَّتَكْمِلُنَّ
أَزْوَاجَكُمْ بَيْنَ يَدَيَّ وَحَقْدَةً ۖ وَلَدَقَّكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
أَقْبَالًا بَاطِلٍ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْمُرُونَ ﴿۷۲﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِقَابًا
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿۷۳﴾

فَلَا تُفِرُّوا بِهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿۷۴﴾

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَن
زَرَعَهُ مِن نَّارٍ فَأَحْسَنَ الْقَرْيَاتِ مِمَّنْهُ يَسْرًا وَجَهْرًا
هَلْ يَسْتَوِينَ الْهَبْدُ بِلَهُ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۷۵﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا زُجَاجَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ
عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ
هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿۷۶﴾

و خدا آفرید برای شما از جنس شما زنان را
و آفرید برای شما از زنان شما پسران و
نبیرگان را و روزی داد شما را از پاکیزه
ها آیا به باطل معتقد می شوند و به نعمت
خدا ایشان ناسپاسی مینمایند (۷۲) .

و می پرستند بجز خدا کسی را که نمی
تواند برای ایشان روزی دادن از آسمان ها
و زمین چیزی را و قادر نمی شوند (۷۳) .

پس بیان مکنید برای خدا داستان ها
هر آینه خدا می داند و شما نمی دانید
(۷۴) .

بیان کرد خدا داستانی بنده مملوکی که
توانائی ندارد بر هیچ چیزی و کسی که
دادش از نزد خود روزی نیک پس وی
خرج میکند از آن روزی پنهان و آشکارا آیا
برابر می شوند، همه ستایش خدای
راست بلکه اکثر ایشان نمی دانند (۷۵) .

و بیان کرد خدا داستانی دیگر دو مردیکی
از ایشان گنگ است قدرت ندارد بر چیزی
و او گران ست برخواجه خود هر کجا
فرستدش نیارد از آن جا هیچ نیکی آیا
برابرست این شخص و کسی که می
فرماید مردمان را بعدل و خودش بر راه
راست است^(۱) (۷۶) .

(۱) مترجم گوید حاصل این دو مثل آنست که آنچه در عالم تصرف ندارد با خدا برابر
نیست چنانکه مملوک ناتوان با مالک توانا برابر نیست و چنانکه گنگ بی تمیز
با صاحب هدایت و اهدا برابر نیست .

وَلَهُ غَيْبُ السُّبُوتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا
كَلِمَةٍ الْبَصِيرُ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا
وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ⑥

أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الظَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يَتَّبِعُونَ
إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ⑦

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ
الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ
وَمِنْ أَصْوَارِهَا أَوْ بَارِهًا وَأَشْعَارَهَا أَتَانَا وَمَتَانَا
إِلَى حَيْثُ ⑧

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْهَا خَلْقَ ظُلُمًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجِبَالِ
الْكَانَاتِ وَجَعَلَ لَكُم سَرَائِيلَ تَقِيكُمْ الْحَرَّ وَسَرَائِيلَ
تَقِيكُمْ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ⑨

خدای راست علم پنهان آسمان ها
وزمین ونیست کار قیامت (یعنی نزدیک
قدرت او) مگر مانند چشم بهم زدن بلکه
اونزدیک تر است هرآئینه خدا به همه چیز
تواناست (۷۷) .

وخدا بیرون آورد شمارا از شکم های
مادران شما نمی دانستید چیزی را
وپیداساخت برای شما شنوائی وچشم ها
ودل ها تابود که شکرکنید (۷۸) .

آبانگاه نکردند بسوی مرغان رام شده
درهوای آسمان نگاه نمیدارد ایشان را
مگر خدا هرآئینه درین نشانه ها ست
گروهی را که ایمان می آرند (۷۹) .

وخدا ساخت برای شما ازخانه های شما
جای سکونت وساخت برای شما از
پوست های چهار پایان خانه های سبک
می یابید آن را روز سفرخود وروزاقامت
خود وساخت از پشمهایشان وگرکهایشان
وموهایشان اسباب خانه وبهره مندی
تاوقت مقرر (۸۰) .

وخداپیدا ساخت برای شما از مخلوقات
خود سایه ها وپیداکردبرای شما ازکوه ها
غارها وساخت برای شما جامه ها که نگاه
دارد شمارا از گرمی^(۱) وجامه ها که نگاه
دارد شمارا از ضررچنگ شما، هم چنین
تمام میدهد نعمت خودرا بر شما تاآیود که

(۱) یعنی وازسردی نیز .

منقاد شوید (۸۱) .

پس اگر اعراض کنند جزاین نیست که بر تو پیغام رسانیدن آشکار است (۸۲) .

می شناسند نعمت خدا را باز انکار آن می کنند و بیشترین ایشان کافرانند (۸۳) .

و آن روز که برانگیزیم از هر گروهی گواهی را^(۱) باز دستوری داده نه شود کافران را^(۲) و نه از ایشان رجوع بمرضیات الهی طلب کرده شود (۸۴) .

و چون بینند ستمگاران عذاب را اضطراب کنند پس سبک کرده نه شود از ایشان و نه ایشان مهلت داده شوند (۸۵) .

و چون به بینند مشرکان شریکان خود را گویند ای پروردگار ما این جماعت شریکان مایند که می پرستیدیم بغیر از تو پس شریکان پیغام فرستند بسوی ایشان (این سخن را) که هرائینه شما دروغگویانید (۸۶) .

و همه تسلیم خدا شوند در آن روز و گم گردد از ایشان آنچه افتراء می کردند (۸۷) .

آنانکه کافر شدند و باز داشتند^(۳) از راه خدا افزون دهیم ایشان را عذابی بالای عذابى به سبب آنکه فساد می

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ۝

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُوهَا وَالْأَكْثَرُ هُمْ

الْكَاذِبُونَ ۝

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ

لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَهُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ۝

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يَخَفُوا عَنْهُمْ

وَلَهُمْ يُنْظَرُونَ ۝

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرَّكَاءُ هُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ

شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ قَالُوا

لَهُمُ الْقَوْلُ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ۝

وَالْقَسْوَا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامُ وَضَلَّ عَنْهُمْ

مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْ لَهُمْ عَذَابًا

فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ۝

(۱) و آن نبی آن قوم باشد والله اعلم .

(۲) یعنی تا عذر خود نکنند .

(۳) یعنی مردمان را .

کردند^(۱) (۸۸) .

و آن روز که برانگیزیم در هرامتی گواهی
برایشان از قبیله ایشان^(۲) و بیاریم ترا گواه
بر آنها و فرود آوریم بر تو کتاب برای بیان
کردن هر چیز و برای راه نمودن و بخشایش
و مرده دادن مسلمانان را (۸۹) .

هر آئینه خدا می فرماید بآنصاف
و نیکوکاری و عطا کردن بخویشاوندان
و منع می کند از بی حیائی و کار ناپسندیده
و تعدی، پسند می دهد شمارا تا بآورد که
شما پسند پذیر شوید (۹۰) .

و وفا کنید به عهد خدا چون عهد بندید
و مشکید سوگندها را بعد محکم ساختن
آنها و هر آئینه ساخته اید خدا را بر خویش
نگاهبان^(۳) هر آئینه خدا میداند آنچه می
کنید (۹۱) .

و مباشید مانند زنی که گسست رشته
خود را بعد از استواری پاره پاره، میگیرید
سوگند های خویش را مکر در میان خود
تا افزون تر شود گروهی از گروهی^(۴)
جزاین نیست که می آزماید خدا شمارا
بآن افزونی و البته بیان کند برای
شماروز قیامت آنچه در آن اختلاف می

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ
وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلٰى هٰؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
بِتِبْيَانٍ لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى
لِّلْمُسْلِمِينَ ۝

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَ الْإِحْسَانِ وَإِيتَاىِ ذِي
الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝

وَ أَوفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَفْضَحُوا السِّرَّ الّٰهِيَّ
بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلَهُ اللَّهُ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۝

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ لَقِضَتْ عَنْهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
أَنكَاكَاتٌ كَتِيبٌ وَنَآيِبَاتٌ دَخَلَا بَيْنَكُمْ أَنْ
تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ ذَلِيلَتِنَ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَحْتَفِلُونَ ۝

(۱) یعنی عذاب گمراهی و گمراه کردن .

(۲) مترجم گوید و آن نبی آن قوم باشد .

(۳) یعنی نام او را در قسم مذکور کرده اید .

(۴) یعنی برای منفعت دنیا تا مال و منال زیاده بدست آرد .

نمودید^(۱) (۹۲) .

و اگر خواستی خدا ساختی شمارا يك گروه ولیکن گمراه می کند هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد و البته پرسیده خواهید شد از آنچه می کردید (۹۳) .

و مگیرید سوگند های خود را وسیله نیرنگی (به عهد شکنی) در میان خویش پس بلغزد قدمی بعد استواری آن به چشید عقوبت به سبب بازداشتن از راه خدا و شمارا باشد عذاب بزرگ^(۲) (۹۴) .

و مستانید عوض عهد خدا بهای اندك هر آینه آنچه نزد خداست بهتر است شمارا اگر شما بدانید (۹۵) .

آنچه نزد شماست فانی شود و آنچه نزد خداست پاینده است و بدهیم صابران را مزد ایشان بحسب نیکوترین آنچه می کردند (۹۶) .

هر که عمل نيك کرد مرد باشد یا زن و او مسلمان است هر آینه زنده کنیمش بزندگانی پاک^(۳) و بدهیم آن جماعت

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِنْ يُفَصِّلُ
مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَكَسَلْتُمْ عَمَّا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

وَلَا تَتَّبِعُوا آيَاتِنَا لَكُمْ دَخَلَتْ بَيْنَكُمْ فَتَرِلٌ قَدَّمَ بَعْدَ
تُجَوِّزَتِهَا وَتَذَرُوا الشُّعُوبَ بِمَا صَدَقْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ
خَيْرٌ لِّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٌ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ
صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرْ أَوْ أَتَتْهُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

(۱) مترجم گوید مراد تحریم یمین غموس است و حاصل مثل آن ست که اعمال خود را بر باد مکنید چنانکه این زن عمل خود را تباه کرد والله اعلم و گویا اینجا اشاره است بآنکه یمین غموس بر باد کننده اعمال است والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی در جهاد عهد کرده و قسم خورده دغا (عهد شکنی) کردن بسبب آنست که کافران من بعد قول ایشان را معتبر ندانند و بایشان صحبت ندارند بلکه مسلمانان در شبهه افتند والله اعلم .

(۳) یعنی درد دنیا نعمت دهیم .

رامزدایشان بحسب نیکوترین آنچه می کردند (۹۷) .

پس وقتی که خواهی قرآن خواندن پناه طلب کن بخدا از شیطان رانده شده (۹۸) .

هرآئینه نیست شیطان را غلبه بر آنانکه ایمان آوردند و بر پروردگار خود توکل میکنند (۹۹) .

جزاین نیست که غلبه او بر آنانست که دوستداری او میکنند و آنانکه ایشان بخدا شریک مقرر می کنند (۱۰۰) .

و چون بدل کنیم آیتی بجای آیتی^(۱) و خداداننده ترست بآنچه فرود می آرد گویند جزاین نیست که توافراء کننده ای بلکه اکثر ایشان نمیدانند (۱۰۱) .

بگوفروذآورده است او را روح القدس از جانب پروردگار تو برستی تا مستقیم سازد خدا مومنان را و برای راه نمودن و مرزده دادن مسلمانان را (۱۰۲) .

و هرآئینه مامیدانیم که کافران می گویند جزاین نیست که می آموزد این پیغامبر را آدمی زبان کسی که نسبت می کنند بسوی او عجمی ست و این قرآن زبان عربی واضح ست (۱۰۳) .

هرآئینه آنانکه ایمان نمی آرند بآیات خدا راه نه نماید ایشان را خدا و ایشان را باشد عذاب درد دهنده (۱۰۴) .

وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ⑤

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ⑥

إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَكَّلُونَ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ⑦

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنْزِلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفَوِّضُ الْوَعْدِ لَئِمَّا كُونُوا ⑧

قُلْ تَزَكَّوْا رُوحَ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ⑨

وَلَقَدْ عَلَّمُوا الْهَمَّ يَقُولُونَ إِنَّمَا عَلَّمَهُ بَشَرٌ لِنَاسِ الْذِي يُلْجِدُونَ إِلَيْهِ وَأَعْجِبُوا وَهَذَا الْبَشَرُ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ⑩

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑪

(۱) یعنی يك آیت بآیت دیگر نسخ کنیم .

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿٥﴾

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقُلُوبُهُ
مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا
فَعَلَيْهِمْ عَذَابٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ
وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٨﴾

لَا جُرْمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا قُتِلُوا
ثُمَّ جَهِدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَلَّى
كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً

جزاین نیست که افتراء میکنند دروغ را
آنانکه ایمان ندارند بآیت های خدا
وایشانند دروغگویان (۱۰۵) .

هرکه کافر شود بخدا بعد ایمان خود
مگر آنکه جبر کرده شود بروی و دلش
مطمئن باشد بایمان ولیکن کسی که سینه
کشاده کند بکفر یعنی راضی شود،
برایشان است خشم از خدا وایشان راست
عذاب بزرگ (۱۰۶) .

این خشم به سبب آنست که ایشان
دوست داشتند زندگانی دنیا را بر آخرت
و بسبب آنست که خدا راه نمی نماید
گروه کافران را (۱۰۷) .

ایشانند آن جماعت که مهربانان است
خدا بر دل های ایشان و برگوش ایشان
و دیده های ایشان وایشانند پی خبران
(۱۰۸) .

شك نیست درآنکه ایشانند در آخرت زیان
کاران (۱۰۹) .

باز پروردگار تو آنان را که هجرت کردند
بعد از آن که عقوبت کرده شد ایشان را
تا کلمه کفر بگویند باز جهاد کردند و صبر
نمودند هرآینه پروردگار تو بعد از این
مقدمه البته آمرزگار مهربانست (۱۱۰) .

آن روز که بیاید هر شخصی جدال کنان
از ذات خود و بتمام داده شود هر شخصی
را جزای آنچه کرده است وایشان ستم
کرده نشوند (۱۱۱) .

و بیان کرد خدا داستان دهی که بود ایمن

يَأْتِيَهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ
اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا
يَصْنَعُونَ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ
الْعَذَابُ وَلَهُمْ ظِلْمُونَ ﴿١٧﴾

فَكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا
نِعْمَتَ اللَّهِ إِنَّ كُفْرَ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَيْزُرِ
وَمَا أُمِلَ إِلَّا إِلَى الْغَيْرِ لِلَّهِ قَمِينَ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا
حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِمَنْ تَرَوُا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ
الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يَكُلِحُونَ ﴿٢٠﴾

مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾

مطمئن می آمد به اوروزی او به کسادگی
از هر جای پس ناسپاسی کرد به نعمت
های خدا پس چشاند خدا او را پوشش
گرسنگی و ترس بسبب آنچه می کردند
(۱۱۲).

وهرآئینه آمد پیش ایشان پیغامبری
از جنس ایشان پس تکذیبش کردند پس
گرفت ایشان را عقوبت و ایشان
ستمگار بودند^(۱) (۱۱۳).

پس بخورید از آن چه خدا روزی داد
شمارا حلال پاکیزه و شکر کنید بر نعمت
خدا اگر اورامی پرستید (۱۱۴).

جزاین نیست که حرام ساخته است
خدا بر شما مردار و خون و گوشت خوک را
و آنچه ذکر کرده شد بنام غیر خدا بر ذبح
وی پس هر که مجبور کرده شد و نه ستم
کرده و نه از حد گذشته پس خدا آمرزگار
مهربانست (۱۱۵).

و مگوئید چیزی را که بیان می کند حکم
اورا زبان شما به دروغ که آن حلال است
و این حرام است تا افتراء کنید بر خدا
دروغ را هرآئینه آنانکه افتراء می کنند
بر خدا دروغ را رستگار نمی شوند (۱۱۶).
ایشان را بود بهره مندی اندک و ایشان را

(۱) مترجم گوید این قصه اجمالی اختراع کرده شده است از قصه های بسیار و منطبق
است بر واقع های بیشمار و لهذا مثل نامیده شد و در عبارت اذاقها الله لباس الجوع
والخوف جمع کرده شده است و تشبیه دريك سياق؟ والله اعلم.

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ
مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
يُظْلِمُونَ ﴿۱۳﴾

لَقَدْ لَبِثَ لَكَ الَّذِينَ عَمِلُوا الشُّرُوءَ بِمَهَالَةٍ ثُمَّ تَوَلَّوْا مِنْ
بَعْدِ ذَلِكَ وَأَعْمُوا إِنَّ لَكَ مِنَ الْبَعْدِ مَا لَعَنُوا رَجْدُهُ ﴿۱۴﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۵﴾

شَاقِرًا لِلنَّعْمَةِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۶﴾

وَاتَّيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَنَافَةً وَرَدَدْنَاهُ فِي الْآخِرَةِ كَلِمَ
الضُّلُوحِينَ ﴿۱۷﴾

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۸﴾

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ

باشد عذاب درد دهنده (۱۱۷) .

و بریهود حرام کرده بودیم آنچه قصه
کردیم بر تو پیش ازین (یعنی در سوره
انعام) و ستم نه کردیم بر ایشان ولیکن
ایشان بر جان خویش ستم میکردند
(۱۱۸) .

باز هر آینه پروردگار تو آنان را که
کار بد کردند به نادانی باز توبه کردند بعد
از آن و شایسته کار شدند هر آینه پروردگار
تو بعد ازین توبه آمرزگار مهربانست
(۱۱۹) .

هر آینه ابراهیم بود امتی (بزرگوار)
عبادت کننده برای خدا مائل بدین حق
ونه بود از مشرکان^(۱) (۱۲۰) .

سپاس دارنده نعمت های خدا را
برگزیدش خدا و دلالت نمودش بسوی
راه راست (۱۲۱) .

و عطا کردیمش درین سرا نعمت و هر آینه
او در آخرت از شائسته حالان است (۱۲۲) .

بعد از آن وحی فرستادیم بسوی تو که
پیروی کن کیش ابراهیم را حنیف شده
ونه بود از مشرکان (۱۲۳) .

جزاین نیست که لازم کرده شد تعظیم
شنبه بر آنانکه اختلاف کردند در آن

(۱) مترجم گوید حنیف آنرا گویند که حج و ختنه و غسل جنابت می کرده باشد والله اعلم توضیح: حنیف آنرا گویند که شرك و باطل را ترك کرده بدین حق مائل باشد، مصحح .

لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۱۷﴾

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالنُّوعِظَةِ الْحَسَنَةِ
وَجَادِلْهُمْ يَاقَتَّىٰ هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِمَنْ صَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُنْهَكِينَ ﴿۱۸﴾

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِشَيْءٍ مَّا حُوقِبْتُمْ بِهِ وَإِنْ
صَبَرْتُمْ لَهُمْ خَيْرٌ لِّلصَّابِرِينَ ﴿۱۹﴾

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ
فِي صَبْرٍ مِّنْهُمْ مِّنْكُمْ ﴿۲۰﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿۲۱﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَنَ الَّذِي اسْرَى بِعَمِّهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ

وهرائینه پروردگار تو حکم کند در میان
ایشان روز قیامت در آنچه اندر آن اختلاف
میکردند (۱۷).

دعوت کن (یعنی مردمان را) بسوی راه
پروردگار خویش به دانش و پندنیک
و مناظره کن با ایشان به طریقی که وی
نیک است هرآینه پروردگار توداناترست
به کسیکه گمراه شد از راه او و او دانا
تر است براه یابان (۱۸).

و اگر مکافات کنید پس مکافات کنید به
مثل آنچه باشما معامله کرده شد و اگر
صبر کنید هر آینه آن صبر بهترست
صابران را (۱۹).

و شکیبائی کن و نیست شکیبائی تو مگر
به توفیق خدا و اندوه مخور برایشان
و مباش در تنگدلی از آنکه بد اندیشی می
کنند (۲۰).

هرآینه خدا با پرهیزگاران است و با آنانکه
ایشان نیکوکارانند (۲۱).

سوره الاسراء مکی است و آن يك صد و يازده
آيت و دوازده ركوع است

بنام خدای بخشنایندۀ مهربان .

پاك است آنكه پبرد بنده خود را شبی از
مسجد حرام بسوی مسجد اقصی كه

(۱) مترجم گوید یعنی یهود بحث میکردند در شبۀ طائفه ای گفتند كه خدای تعالی روز شبۀ از خلق فارغ شد پس در شبۀ عبادت باید كرد و طائفه ای سكوت كردند خدای تعالی تعظیم روز شبۀ باین سبب برایشان واجب گردانید و الله اعلم .

الْحَوَامِرِ إِلَى السَّجْدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ
أَيْتِنَا إِنَّهُ هُوَ الشَّعِيمُ الْبَصِيرُ ①

وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكَهَنَيبَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَآءِيلَ
أَلَّا تَتَّبِعُونَ دُونِي ذِكْرًا ②

ذُرِّيَّةً مِنْ حَمَلِنَا مَعْرُوفِينَ إِنَّ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ③

وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَآءِيلَ فِي الْكِتَابِ أَنْتُذِرُونَ فِي الْأَرْضِ
مَرَّتَيْنِ وَلِتَعْلَمَ عُلُوًّا كَمِيرًا ④

وَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادَ الْأُولَى بَآئِسِينَ
مُعَذِّبِينَ فَجَاسُوا خِلَالَ الثِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَلْعُورًا ⑤

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ
غَنِيَّةٍ وَجَعَلْنَا كُرْهَاتِكُمْ أَوْفَيرًا ⑥

لَئِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنُتُمْ لَا تَفْسُدُكُمْ وَإِنْ أَسَافُتُمْ لَنُفَسِدَنَّكُمْ
فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوءَ أَوْجُوهَكُمْ وَلِيَبَدَّلَ اللَّهُ

برکت نهادیم گرداگرد آن تابنمائیمش
بعض نشانه های خودهرآئینه اوست
شنوایینا^(۱) (۱) .

ودادیم موسی را کتاب وساختیمش
هدایت بنی اسرائیل را گفتیم که نگیرید
بعجزمن کارسازی (۲) .

فرزندان قومی که برداشتیم ایشان را
بانوح (یعنی برکشتی) هرآئینه وی بودبنده
سپاسگذار (۳) .

ووحی فرستادیم بسوی بنی اسرائیل
درتورات که البته فساد خواهید کرد در
زمین دوباروالبته طغیان خواهید کرد بسر
کشی بزرگ (۴) .

پس چون بیاید وعده نخستین بارازآن
دو، بفرستیم بر شما بندگان خودرا
خداوندان کارزار سخت پس درآیند میان
نخانه ها (یعنی برای قتل ونهب) وهست
وعده خداشدنی^(۲) (۵) .

بازدهیم شمارا غلبه برایشان وپی درپی
دهیم شمارا اموال و فرزندان و سازیم
شمارا بیشتر باعتبار لشکر^(۳) (۶) .

و گوئیم اگر نیکوکاری کنید نیکوکاری
کرده باشید برای خویشان و اگر

(۱) یعنی خدای تعالی در شب معراج پیش از صعود برآسمان ها آنحضرت صلی الله علیه وسلم را بمسجد بیت المقدس رسانید .

(۲) مترجم گوید واین وعده متحقق شد بتسلیط جالوت پادشاه عمالقه .

(۳) مترجم گوید واین معنی در خلافت حضرت داود ظاهر شد .

الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلَمُتُوا نَاعِلًا فَاتَّبَعُوا ①

عَلَىٰ رُجُومٍ أَنْ يُرْجَمَكُمْ وَإِنْ عُدْتُمْ عَدُنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ
لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ②

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هِيَ أَقْرَبُ وَيُنِيرُ الْمُؤْمِنِينَ
الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ إِنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ③

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ④

وَيَذَرُ الْإِنْسَانُ بِالْآخِرَةِ دُعَاءً بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ⑤

وَجَعَلْنَا آيَاتٍ لِلنَّاسِ وَاللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ آيَةِ الْيُسْرِ وَجَعَلْنَا آيَةً

بدکاری کنید پس آن بدی برای خودتان است
پس چون بیاید وعده دیگر بازفرستیم
بندگان خود را تا ناخوش سازند روی
های شمارا و تادرایند بمسجد چنانچه
درآمده بودند اول بار و تا از پافگند
بر هرچه غالب شوند افگندنی^(۱) (۷) .

گوئیم نزدیک است پروردگار شما از آنکه
رحم کند بر شما و اگر رجوع کنید به
نافرمانی ما رجوع کنیم بعقوبت و ساختیم
دوزخ را برای کافران زندان^(۲) (۸) .

هرآئینه این قرآن راه می نماید بخصلتی
که اودرست تر است و بشارت میدهد آن
مسلمانان را که کارهای شایسته می کنند
بآن که ایشانرا باشد مزد بزرگ (۹) .

واینکه آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت
آماده کرده ایم برای ایشان عقوبت درد
دهنده (۱۰) .

و دعایمیکند آدمی به بدی^(۳) مانند دعای
وی به نیکوئی و هست آدمی شتاب کار
(۱۱) .

و ساختیم شب و روز را دونشانه پس بی

(۱) مترجم گوید و این وعده متحقق شد وقتی که حضرت یحیی را کشتند پس بخت
نصر را مسلط ساخت .

(۲) مترجم گوید ایشان عود کردند بفساد و تکذیب حضرت عیسی و حضرت
پیغامبر جنگ کردند با او پس خدای تعالی عود فرمود بتعذیب ایشان بقتل و اسرو
جزیه .

(۳) مترجم گوید یعنی در حالت تنگدلی برخود و بر اولاد خود دعای بدمیکند .

الْيَوْمَ مُبْجَرَةً لِّتُبْتَغُوا فُضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَاقِبَةَ السَّيِّئِينَ
وَالْحَسَابِ وَكُلُّ شَيْءٍ فَضْلُهُ تَفْصِيلًا ⑫

وَكُلُّ إِنْسَانٍ لَّزِمَنَهُ طَبَرُهُ فِي غُنْفِهِ وَخُجْرُهُ لَه يَوْمَ
الْقِيَامَةِ كَشَافًا يَلْقَاهُ مَشْهُورًا ⑬

إِنَّمَا كِتَابُكَ كُلُّ يَوْمٍ عَلَيْكَ حَبِيبًا ⑭

مِنَ اسْتَدَى نَأْمًا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا
وَلَا يَزِدُّ زَاوَرُهُ قِلْدًا أُخْرَى وَمَا لَنَا مَعِدَّةٌ بَيْنَ يَدَيْ نَبْعَثَ
رُسُلًا ⑮

وَإِذَا أَرَدْنَا أَن نُّهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا
فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ⑯

وَكَلَّمَكَ نَاوِسَ الْقُرُونِ مِن بَعْدِ نُوحٍ وَكَتَفَى بِرَبِّكَ
بِهِ نُوْبٌ عِبَادٌ خَيْرٌ أَبْصِيرًا ⑰

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ قَتَلْنَا لَهُ فِيهَا نَارًا فَمِ الْإِنسَانِ لَمَّا رُئِيَ لَمْ يَجْعَلْنَا
لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلُهُ مَذْمُومًا تَذْخِيرًا ⑱

نور ساختیم نشانه شب را و ساختیم نشان
روز را درخشان (سبب دیدن اشیاء
تاطلب کنید فضلی را از پروردگار خو
و تابدائید شمار سال هارا و بدائید حساب
را و هر چیزی را بیان کردیم بتفصیل (۱۲).
و بهر آدمی متصل ساختیم نامه عمل اور
یسته در گردن او و پیرون آریم برای او
روز قیامت نامه ای که بیند آن را بازگشاده
(۱۳).

گوئیم بخوان نامه خود را پس است نفس
تو امروز بر تو حساب کننده (۱۴).

هر که راه یاب شد جزاین نیست که راه
یاب میشود برای نفع خود و هر که گمراه
شد پس جزاین نیست که گمراه میشود
بر ضرر خود و بر ندارد هیچ بردارنده
بار دیگری را و نیستیم ماعذاب کننده
تا آنکه فرستیم پیغامبری را (۱۵).

و چون خواهیم که هلاک کنیم دهی را
می فرمائیم به سرکشان آنجا یعنی آنچه
خواهیم پس نافرمانی کنند آنجا پس ثابت
شود بر آن ده وعده عذاب پس بر هم زنیم
ایشان را بر هم زدنی (۱۶).

و بسا کس را هلاک کردیم از طبقات
مردمان بعد نوح و بس است پروردگار تو
به گناه بندگان خود دانا بینا (۱۷).

هر که خواسته باشد آسودگی دنیا به
شتاب دهیم ویرا در آن جا هر چه خواهیم
هر کرا خواهیم باز مقرر کنیم برای او دوزخ
در آید بآن نکوهیده رانده شده (۱۸).

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ
سَعْيُهُمْ تَشْكُورًا ①

كَأَلَيْدِ الْمَوْتِ وَهُوَ الَّذِي يُعْطَاكَ رِزْقَكَ وَإِن كَانَتْ عَظِيمَةً
مَّحْظُورًا ①

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلْنَا بِبَعْضِهِمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَلَآخِرَةُ الْآخِرَةِ رِجْوَىٰ
وَالْكِبَرِيُّ تَفْضِيلًا ①

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا الْآخَرَ فَتُعَذِّبَهُ مَوْلَايَ عَذَابٌ ②

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا يَاقُومَ وَالَّذِينَ إِهْمَانًا إِنَّمَا يَخْشَوْنَ
عِندَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آيَاتٍ وَلَا تَنْهَرْهُمَا
وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ③

وَخُفِّضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا
كَمَا رَّبَّنِي صَغِيرًا ④

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي قُلُوبِكُمْ إِن تَكُونُوا صَادِقِينَ فَإِنَّهُ كَانَ
لِلْآفَاقِينَ حَقُورًا ⑤

وهر که بخواهد ثواب آخرت و سعی کند
برای وی سعی که لائق وی است
و او مسلمان باشد پس این جماعت هست
سعی ایشان مقبول (۱۹) .

هرفرقه را پی در پی می‌دهیم این فرقه
را و آن فرقه را زبختش پروردگار تو
و نیست بختش پروردگار تو بازداشته
شده (۲۰) .

بین چگونه برتری داده ایم بعض مردمان
را بر بعض^(۱) و هر آینه آخرت زیاده تر
بود در تمیز درجات و بیشتر باشد در
برتری دادن (۲۱) .

مقرر مکن با خدا معبودی دیگر را آنگاه
بنشینی نکوهیده بی یارمانده (۲۲) .

و حکم کرد پروردگار تو که عبادت مکنید
مگر فقط وی را و باید و مادر نیکوکاری
بکنید اگر برسد نزدیک تو بکلان سالی
یکی از ایشان یا هر دو پس مگوایشان را
اف و بیانگ مزن برایشان و بگو بایشان
سخن نیکو (۲۳) .

و پست کن برای ایشان بازوی تواضع را
از جهت مهربانی و بگو ای پروردگار من
ببخشای ایشان را چنانچه پرورش دادند
مرا در خورد سالی (۲۴) .

پروردگار شما داناست راست به آنچه
در ضمیر شما ست اگر باشید شایسته

وَأَيُّ الْقُرُونِ فَتَةً وَإِنَّ السَّيِّئِينَ
لَا يُبَدِّلُونَ بَيِّنَاتٍ ①

إِنَّ السَّيِّئِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ
لِرَبِّهِ كَفُورًا ②

وَأَنَّا نَقُصُّ عَلَيْكَ آيَاتِنَا وَرَحْمَةً مِن رَّبِّكَ تُرْجَوْنَ
فَعَلْ لَهُمْ قَوْلًا مِّنْ قَوْلِ السَّابِقِينَ ③

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ
فَتَقْدِرُ مَكُونًا تَحْسُرُهَا ④

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ
خَبِيرًا بَصِيرًا ⑤

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ
وَإِنَّا لَكُم بِأَن تَقْتُلُوهُمْ كَانُوا خِطَاءً كَبِيرًا ⑥

وَلَا تَقْرَبُوا الرِّزْلَ إِنَّمَا كَانَ قَابَ قَوْسٍ وَسَاءَ مَبِيتًا ⑦

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَن قُتِلَ

پس هر آئینه وی هست رجوع کنندگان
را آمرزنده (۲۵) .

وبده به خویشاوندان حق آن را وبه
درویش وپراه گذر واسراف مکن اسراف
کردنی (۲۶) .

هر آئینه اسراف کنندگان هستند برادران
شیاطین وهست شیطان به نسبت
پروردگار خودناسپاس (۲۷) .

و اگر روبگردانی ازین جماعت بانتظار
رزقی ازپروردگار خود که امیدوارآن
باشی پس بگرایشان را سخن ملائم (۲۸) .

ومکن دست خودرا بسته با گردن خود
ومگشای آن را تمام گشادن که آنگاه
بنشیننی ملامت کرده شده^(۱) درمانده
گشته^(۲) (۲۹) .

هرآئینه پروردگار تو می گشاید و تنگ
میکند روزی را برای هرکه خواهد هرآئینه
اوبه بندگان خود دانا بیناست (۳۰) .

ومکشید اولاد خودرا از ترس تنگ دستی
ما روزی میدهم ایشان را وشمارا هرآئینه
کشتن ایشان هست گناهی عظیم (۳۱) .

ونزدیک مشوید به زنا هرآئینه آن بی
حیائی است وبدراه است آن (۳۲) .

ومکشید نفسی را که حرام ساخته است
خدا مگر بحق وهرکه کشته شود به ستم

(۱) یعنی در صورت بخل .

(۲) یعنی در صورت اسراف .

مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطٰنًا فَلْيَبْرِزْ فِي الْقَتْلِ
إِنَّهُ كَانَ مُنْصُورًا ﴿۳۳﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ
أَشَدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿۳۴﴾

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ السُّبُّوْنِ
لِذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿۳۵﴾

وَلَا تَقْفُ بِاللَّيْلِ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ
أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿۳۶﴾

وَلَا تَبْسُ فِي الْأَرْضِ رَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ
الْجِبَالَ طَوْرًا ﴿۳۷﴾

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُومًا ﴿۳۸﴾

ذَلِكَ مِنَّا آيَةٌ الْيَكْرِيكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ
الَّذِينَ هُمَا الْآخِرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا ﴿۳۹﴾

أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُم بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا إِنَّكُمْ
لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا

پس داده ایم وارث اورا قوتی^(۱) پس باید
که زیادتى نه کند درکشتن هرائینه وی
هست یاری داده شده (۳۳) .

وَنَزِدْكَ مَشْوَيدَ بَمَالٍ يَتِيمٍ مَكْرٌ بِهِ طَرِيقُ
كَه اَوْ نِيكَ است تاآنكه رسد به نهايت
قوت خود و وفا كنيد به عهد هرائينه
عهد پرسیده خواهد شدازو (۳۴) .

وَتَمَامَ كُنيد پيمانه را چون پيمائيد وبه
سنجيد به ترازوى راست اين بهترست
ونيكوترست ازجهت عاقبت (۳۵) .

وَمَرَوْ بِى چيزى كه ترا دانش آن نيست
هرآئينه گوش وچشم و دل هريكى ازين ها
پرسیده خواهد شدازو (۳۶) .

وَمَرَوْ دَرَزَمِينَ خَرَامَانَ^(۲) هَرآينه تو
نخواهى شگافت زمين را و نرسى به كوه
ها دردرازى (۳۷) .

همه اين خصلت هاست بدفعلى آن نزد
پروردگار توناپسنديده (۳۸) .

اين ازآنجمله هست كه وحى فرستاده
است بسوى تو پروردگار تو ازعلم
و مقرر مكن باخدا معبود ديگررا آنگاه
انداخته شوى دردوزخ ملاست كرده شده
رانده گشته (۳۹) .

آيا برگزيد شمارا پروردگار شما به پسران
و خود برگزيد ازفرشتگان دختران را

(۱) يعنى حق تصاص .

(۲) يعنى متكبرانه و مغرورانه .

وَلَقَدْ مَكَّنَّا فِي هَذِهِ الْقُرْآنِ لَكُمْ ذِكْرًا وَمَنْ يَسْمَعْهُ فَمَا يَتْلُو إِلَّا لِيُذَكِّرَ ۝

قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذْ أَتَوْا آلَ هَارُونَ بِالنُّجُومِ ۝

سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ۝

سُبْحَنَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَلَنْ يَتَذَكَّرَ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ۝

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا الْقُرْآنَ فَجَعَلْنَا آيَاتِكَ وَبَيِّنَ الْآيَاتِ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآيَاتِ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ ۝

وَجَعَلْنَا عِلَّالَ الْوَلَدِ بِهَرْمٍ أَوْ كَثِيرًا يَتَفَقَّهُونَ وَلَئِنْ أَذْنَبُوا ذَنْبًا عَظِيمًا ۝

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ يَسْتَمِعُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ الَّتِي تُبَيِّنُ لَكُمْ وَآيَاتِ اللَّهِ الَّتِي تُبَيِّنُ لَكُمْ

هر آئینه شما می گوئید سخن گران (۴۰).
وهر آئینه بهر نوع سخن گفتیم درین قرآن
تا پند پذیر شوند و نمی افزاید در حق
ایشان مگر رمیدن را (۴۱).

بگوا گر می بودند با خدا معبودان دیگر
چنانکه می گویند آنگاه طلب می کردند
بسوی خداوند عرش راه منازعت را
(۴۲).

پاک است وی و بلند ست از آنچه می گویند
بلندی عظیم (۴۳).

به پاکی یاد می کنند اورا آسمان های
هفت گانه و زمین و هر که در اینهاست
و نیست هیچ چیزی مگر به پاکی یاد
میکنند با ستایش او ولیکن شما نمی فهمید
به پاکی یاد کردن ایشانرا هر آینه هست
او بر دبار آمرزگار (۴۴).

و چون میخوانی قرآن را میسازیم در میان
تر و در میان آنانکه باور نمیدارند آخرت را
پرده پوشیده (۴۵).

و می نهیم بر دلهای ایشان پوششها
تا نفهمندش و در گوش های ایشان گرانی را
و چون یاد کنی پروردگار خود را در قرآن
تنها روگردان شوند بر جانب پشت
خود درمیده (۴۶).

مادانا تریم به چیزی که می شنوند بسبب

(۱) مترجم گوید درین هر دو آیت کنایت است از عدم انتفاع ایشان بقرآن و مواظظ .

إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنَّا تَعَوُّونَ الْإِسْحَاقَ مَسْحُورًا ﴿۵۰﴾

انظُرْ كَيْفَ تَقُولُ إِنَّكَ الْإِنْسَانُ الْكَافِرُ ﴿۵۱﴾

وَقَالُوا إِنَّا كُنَّا عِزًّا مَدِينًا ۖ إِنَّا الْمُبْعُوثُونَ

خَلْقًا جَدِيدًا ﴿۵۲﴾

قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿۵۳﴾

أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ تَقُولُونَ مَن

يَعْبُدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ لَّسَيُنْفِضُونَ إِلَيْكَ

رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿۵۴﴾

يَوْمَ مَرَيْنَ غَوَّكُم مَّتَّعْتُمْ بِهِ وَتَوَلَّوْا إِن كُنتُمْ لَاسْتِغْنَاءَ

قَلِيلًا ﴿۵۵﴾

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَبِغُ

بَيْنَ عِبِلَانِ الشَّيْطَانِ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿۵۶﴾

آن^(۱) وقتی که گوش فرامیدهند بسوی تو و وقتی که ایشان رازگویان باشند وقتی که می گویند این ستم گاران پیروی نمی کنید مگر مرد جادو شده را (۴۷) .

بنگر چگونه زدند داستان ها برای تو پس گمراه شدند پس نمی توانند راه یافتن (۴۸) .

و گفتند آیا چون شویم استخوانی چند و اعضای پوسیده از هم پاشیده آیا برانگیخته شویم بافرینش نو (۴۹) . بگوسنگ شوید یا آهن شوید (۵۰) .

یا نوعی دیگر شوید از آنچه بزرگ نماید در خاطر شما پس خواهند گفت چه کسی باز پیدا کند ما را بگو کسی که آفرید شمارا اول بار باز پس خواهند جنبانید بسوی تو سر خود را^(۲) و خواهند گفت کی باشد آن بگو شاید که نزدیک باشد (۵۱) .

روزی که خدا بخواند شمارا پس قبول کنید خواندن او را حمد گویان و گمان کنید که درنگ نه کرده بودید مگر اندکی (۵۲) .

و بگویند گان مرا که بگویند سخنی که آن بهتر است (یعنی با کفار) هر آئینه شیطان نزاع می افکند میان مردمان هر آئینه شیطان هست آدمی را دشمن آشکارا (۵۳) .

(۱) یعنی بقصد استهزاء و عیب جوئی .

(۲) یعنی ملزم خواهند شد .

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَتَّبِعُكُمْ أَزْوَاجَ مَلَائِكَةٍ بِكُمْ وَيَا أَرْسَلَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ①

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِهِمْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ الْمَلَائِكَةِ عَلَى بَعْضٍ وَاتَّخَذُوا دَاوُدَ زَوْجًا ②

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِي فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرَرِ عَنْكُمْ وَلَا تَحْجُورًا ③

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ④

وَأَنْ مِنْ قَرِيبَةٍ إِلَّا هُنَّ مُهْلِكُوها قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ أَوْ مُعَذِّبُوها عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ⑤

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَاتَّبَعَتِ الْآفَاقُ مَبْجُورَةً فَلَا تُخَوِّفُهَا وَالْأَنْزِيلُ بِالْآيَاتِ الْخَوِيفَا ⑥

پروردگار شما داناترست به حال شما اگر خواهد رحم کند شمارا و اگر خواهد عقوبت کند شمارا و نه فرستادیم ترا (یا محمد) برایشان نگاهبان^(۱) (۵۴) .

و پروردگار تو داناست بهر که در آسمان ها و زمین است و هر آئینه فضل دادیم بعضی پیغامبران را بر بعضی و دادیم داود را زبور (۵۵) .

بگو بخوانید آنان را که گمان الوهیت را دارید در حق ایشان بغیر از خدا پس نتوانند برداشتن سختی را از شما و نه تغیر دادن (۵۶) .

آنانکه ایشان را می پرستند کافران طلب میکنند بسوی پروردگار خویش قرب را که کدام يك از ایشان نزدیک تر باشد و توقع دارند رحمت او را و می ترسند از عذاب او هر آئینه هست عذاب پروردگار تو ترسناك (۵۷) .

و نیست هیچ دهی الا مآهلاک کننده وی ایم پیش از روز قیامت یا عذاب کننده وی ایم بعقوبت سخت هست این وعده در لوح نوشته شده (۵۸) .

و باز نداشت ما را از آنکه بفرستیم نشانه ها مگر آنکه دروغ شمرده بودند آن را پیشینیان و دادیم ثمود را شتر ماده نشانه درخشان پس کافر شدند بوی ونمی

فرستیم نشانه هارا مگر برای ترسانیدن
(٥٩) .

و یادکن چون گفتیم ترا که پروردگار تو
دربرگرفته است همه مردمان را (یعنی
در قدرت خود) و نه ساختیم نمایی را
که نمودیم به تو مگر امتحان مردمان را
و نه ساختیم درختی را که نفرین کرده شد
در قرآن مگر امتحانی و می ترسانیم ایشان
را پس نمی افزاید ترسانیدن در حق ایشان
مگر سرکشی بزرگ^(۱) را (٦٠) .

و یاد کن چون گفتیم فرشتگان را سجده
کنید برای آدم پس سجده کردند الا
ابلیس گفت ایاسجده کنم کسی را که
آفریده ای از گل (٦١) .

باز گفت آیادیدی این شخص را که برتری
داده ای بر من اگر مهلت دهی مرا
تا روز قیامت البته از بینج برکنم اولاد او را
الا اندکی (٦٢) .

خدا فرمود برو پس هرکسیکه پیروی تو
کند از ایشان پس دوزخ سزای همه
شماست سزای کامل (٦٣) .

و از جابجیان هرکرا توانی از ایشان بآواز
خود آواز کن بر ایشان توسط سواران
خود و پیادگان خود و شریک شوبایشان
در اموال و فرزندان و وعده ده ایشان را

وَإِذْ قُلْنَا لِلَّذِينَ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا عَلَّمْنَا الْقُرْيَانَ الَّذِي أَرْسَلْنَاكَ
إِلَّا قُرْآنَ الْمُنَاسِقِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُفِثَ فِي قُلُوبِهِمْ
لَا طَغْيَآ نَا كَيْدًا ۝

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ
أَسْجُدْ لِمَنْ خَلَقْتُ طِغْيًا ۝

قَالَ أَرَأَيْتَ لِمَ آتَاكَ هَٰذَا الَّذِي كُنتَ عَلَىٰ لَبِّئِ الْأَخْرُسِ إِلَىٰ يَوْمِ
الْقِيَامَةِ لَأَحْضَرَنَّكَ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ۝

قَالَ أَذْهَبَ قَبْلِي تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَنْ جَهَنَّمَ جَزَاءُ الْوَكُوفِ
جَزَاءً مَّقْضُورًا ۝

وَأَسْتَفِيزُ مِنْ أَسْطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبُ
عَلَيْهِمْ بِخَوِيكَ وَرَجْلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ
وَعِدُّهُمْ وَأَبْيَدُهُمُ الشَّيْطَانُ الْاَغْرُورًا ۝

(١) یعنی چون کافران قصه معراج شنیدند و آیت (ان شجرة الزقوم طعام الاثیم)
بایشان رسید استبعاد کردند و محل طعن ساختند .

و وعده نمی‌دهد ایشان را شیطان مگر به فریب^(۱) (۶۴) .

هر آئینه بندگان من نیست تو را برایشان هیچ قدرتی و بس است پروردگار تو کارساز (۶۵) .

پروردگار شما آن ست که روان میکند برای شما کشتی‌ها را در دریا تا طلب معیشت کنید از فضل او هر آئینه او هست بر شما مهربان (۶۶) .

و چون برسد بشما سختی در دریا کم شود هر که او را میخوانید مگر خدا پس چون خلاص ساخت شما را بسوی خشکی روگردان شدید و هست آدمی ناسپاس (۶۷) .

آیا ایمن شده اید از آنکه فروبرد شما را به جایی از خشکی یا بفرستد بر شما باد تندی که سنگ ریزه افکند باز نیابید برای خود هیچ نجات دهنده ای (۶۸) .

آیا ایمن شده اید از آنکه باز درآرد شما را به دریا باردیگر پس بفرستد بر شما از جنس باد بادتندی را پس غرق گرداند شما را بسبب آنکه کافر شدید باز نیابید برای خود هیچ مؤاخذه کننده بر ما بسبب آن غرق (۶۹) .

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَلَىٰ بِرَبِّكَ وَكَيْلًا ۝

وَكَلِمَةُ إِلَهِی يُرْجَىٰ لَكُمْ الْفَلَکُ فِی الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۚ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ۝

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِی الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا أَنَا ۚ فَلَمَّا نَجَّيْكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ۝

أَقَامْتُمْ أَنْ يَخْفَىٰ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ وَأَنْ يَرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا يَجِدُ الْكَافِرَ وَكَيْلًا ۝

أَمْ أَمْسَكْتُمْ أَنْ يُعِيدَ كُمْ فِیهِ تَارَةً أُخْرَىٰ فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ لِيُغَرِّقَكُم بِمَا أَنْفَرْتُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُ الْكَافِرَ عَلَيْهِ نَارُهُ يَتَّبِعُهُ ۝

(۱) مترجم گوید و این تصویر است سعی شیطان را درگمراه کردن ایشان مآخوذ از فعل رئیس دزدان چون دهی را غارت کند برایشان نعره میزند و سواران و پیادگان خود را آواز میدهد که ازین سو بگیر و از آن سو بگیر .

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَجَعَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ رَافِقِينَ
وَلَقَدْ أَتَيْنَا آلَ يُونُسَ وَجَعَلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ حَقِّنَاتٍ مُّضِلًّا ①

يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ أُنَاسٍ بِإِثْمِهِمْ فَمَنْ أَكُنَّ كِتَابُهُ يَمُنُّ بِهِ
قَالَ لَهُكَ يَوْمَئِذٍ كِتَابُكَ لَا تَقُولُونَ فَتِيلًا ②

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَسْمَى فَهُوَ فِي الزَّلِيلِ
وَأَفْلَحُ تَبِيلًا ③

فَإِنْ كَذَّبَ الْفِتْنُونَكَ عَنِ الَّذِي أُوحِيتَ إِلَيْكَ
يَلْتَنَتِرِي مَكِينًا غَيْرَةً وَلَوْ أَنَّ الْأَعْدَاكَ خَلِيلًا ④

وَلَوْ أَنَّ بَنِي إِسْرَآءِيلَ لَعَدُوكَ تَرْكُنَ الْيَوْمَ سِيًّا قَلِيلًا ⑤

إِذَا لَدَّكَ فَضَعْتَ الْحَيَاةَ وَضَعْتَ الْمَمَاتَ تَوَلَّى لَدَّكَ
عَلَيْتَ تَوَسِيرًا ⑥

وَلَنْ كَادُوا يَسْتَفْزِفُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوا مِنْهَا
وَأَذِلَّةً لِّبَنِي إِسْرَآءِيلَ ⑦

وهرائینه بزرگ ساختیم فرزندان آدم را
وپرداشتم ایشان را در بیابان و در دریا^(۱)
و روزی دادیم ایشان را از پاکیزه ها
و برتری دادیم ایشان را بر بسیاری از آنچه
آفریده ایم برتری دادنی (۷۰) .

روزی که بخوانیم هر فرقه را با پیشوای
ایشان پس هر که داده شده نامه اعمال
او بدست راستش پس آنجماعت بخوانند
نامه خود را و ستم کرده نه شوند مقدار
يك رشته (۷۱) .

و هر که باشد در دنیا کور^(۲) وی در آخرت
نیز کور است و خطا کننده تراست راه را
(۷۲) .

وهرائینه نزدیک بودند که بفریب بازدارند
ترا از آنچه وحی فرستاده ایم بسوی
تو تا بربندی بر ما غیر آن را و آنگاه دوست
می گرفتند ترا (۷۳) .

و اگر نبود آن که ثابت داشتیم ترا نزدیک
بودی که میل کنی بسوی ایشان اندک
میلی (۷۴) .

آنگاه می چشمانیدیم ترا دو چند عذاب
زندگانی و دو چند عذاب مرگ باز نمی
یافتی برای خود مدد کننده بر ما (۷۵) .

وهرائینه نزدیک بودند که بلغزانند ترا
از زمین تا جلا وطن کنند ترا از آنجا و آنگاه

(۱) یعنی بر دواب و گشتی .

(۲) یعنی حقیقت را نبیند .

سُبْحَنَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا نَحْدُ لِسْتِنَا نَحْوِي لَا ①

أَقِمِ الصَّلَاةَ إِذْ تُؤَذِّنُ السُّبْحَ إِلَى حَسْبِ الْيَلِّ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ
إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ②

وَمِنَ الْيَلِّ فَتَجِدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَمَّا أَنْ تُبَيِّنَكَ
رَبُّكَ مَقَامًا مَشْهُودًا ③

وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ صِدْقٍ
وَأَجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا ④

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَذَمُّوا الْبَاطِلَ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ⑤

وَلَنُزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يُؤْذِي
الظَّالِمِينَ ⑥

وَإِذَا أَعْمَسْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَا بَاطِلًا وَإِذَا مَسَّهُ

نمانند پس از تو مگر اندکی (۷۶) .

(مانند) روش آنانکه فرستاده ایم ایشان را
پیش از توازی پیامبران خویش و نخواهی
یافت در روش ما تبدیلی را^(۱) (۷۷) .

برپا دار نماز را وقت زوال آفتاب تاهنگام
تاریکی شب و لازم گیر قرآن خواندن فجر
هر آئینه قرآن خواندن فجر را حاضر می
شوند فرشتگان (۷۸) .

و پاره ای از شب بیدار باش پس نماز
شب بخوان بآن زیاده شده برای
تو، نزدیک است که برساند ترا پروردگار
تو بمقامی پسندیده^(۲) (۷۹) .

و بگوای پروردگار من درآر مرا درآوردن
پسندیده و بیرون آر مرا بیرون آوردن
پسندیده و قرار ده برای من از نزد خود
قوتی یاری دهنده^(۳) (۸۰) .

و بگو آمد دین حق و نابود شد دین باطل
هر آئینه باطل نابود شونده است (۸۱) .

و فرود می آریم از قرآن آنچه وی شفا و
رحمت است مسلمانان را و نمی افزاید
در حق ستمگاران مگر زیان را (۸۲) .

و چون انعام کنیم بر آدمی رو بگرداند و

(۱) مترجم گوید و این معنی روز بدر متحقق شد و جمعی که در پی ایزدای آن حضرت بودند
مقتول (شدند و آن کادوا) بجهت این گفته شد که وقت نزول آیت قصد لغزائیدن
داشتند و هنوز ملتجی به هجرت نکرده بودند والله اعلم .

(۲) یعنی مقام شفاعت .

(۳) یعنی در حال اعانت کن مرا چه وقت دخول درجا چه وقت خروج از آنجا .

الشُّرَكَانَ يَكُونُوا ⑤

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ
لَهُمْ أَهْدَى سَبِيلًا ⑥

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الزُّوْجِ قُلِ الزُّوْجُ مِنْ أَمْرِ دِي
وَمَا أَوْتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ⑦

وَلَكِنْ يَشْتَأِلُونَكَ يَا كَذِبِي أَوْ حِينَا إِلَيْكَ تَع
لَا تَقْدِرُ لَكَ بِهِ عِلْمًا وَكَيْلًا ⑧

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ⑨

قُلْ لِمَنِ اجْتَسَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ قُلْ أَنْ يَأْتُوا بِبَيِّنَةٍ هَذَا
الْقُرْآنَ لَا يَأْتُونَ بِبَيِّنَةٍ وَلَوْ كَانُوا لَكُمْ لِيَعْبُذُوا ⑩

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
فَالَّذِينَ كَفَرُوا لَئِنْ لَمْ يَنْزِلْ بِهِ آيَاتٌ لَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ الْقُرْآنِ ⑪

وَقَالُوا لَنْ نَبْرَأَ الْبَشَرَ لَكِنَّمَا أَشْجَارٌ مَأْكُوتٌ ⑫

أَوْ تَكُونُ لَكُم جِبَّةٌ مِنْ فُخْتٍ يُغِيظُهَا وَيَنْجِيهَا
الْأَنْهَارُ فَلَمَّا أَتَتْهُمْ آيَاتُنَا ⑬

أَوْسُقَطْنَا السَّمَاءَ كَمَا زُفَعَتْ عَلَيْكَ كِسْفًا أَوْتَانًا بِإِذْنِ
وَالْمَلَكِ قَبِيلًا ⑭

پیدا کند بازوی خود را و چون رسیده‌ی
سختی ناامید باشد (۸۳) .

بگو هر کسی عمل میکند به روش خود
پس پروردگار شما داناترست بآنکه وی
یابنده تربود راه را (۸۴) .

و سوال میکنند ترا از روح بگور روح
از فرمان پروردگار من است و شما نداده
شده اید از علم مگر اندکی (۸۵) .

و اگر خواهیم ببریم آنچه وحی فرستاده
ایم بسوی تو باز نیایی برای خود به سبب
وی برما کار سازی (۸۶) .

لیکن باقی گذاشتنش بسبب رحمتی از
جانب پروردگار تو هر آینه فضل وی بر تو
بزرگ است (۸۷) .

بگو اگر جمع شوند آدمیان و جن بر آنکه
بیارند مانند این قرآن هرگز نیارند مانند آن
اگرچه باشد بعضی ایشان بعضی را مدد
دهنده (۸۸) .

و هر آینه گوناگون بیان کردیم برای مردمان
درین قرآن از هر داستانی پس قبول نه کردند
بیشتر مردمان مگر ناسپاسی را (۸۹)

و گفتند هرگز باور نداریم ترا تا آنکه جاری
کنی برای ما از زمین چشمه ای (۹۰) .

یاباشد ترا بوستانی از درختان خرما و
انگور پس روان کنی جویها در میان آن
روان کردنی (۹۱) .

یا فرو داری آسمان را چنان که گمان
میکنی بر ما پاره پاره یا بیاری خدرا
و فرشتگان را رو برو (۹۲) .

أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتًا مِّنْ ذُرِّيَّتِي فِي السَّمَاءِ وَلَكِن لَّؤُمِينَ
لِرُفْقِكَ حَتَّى تُنْزَلَ عَلَيْنَا كِتَابَ الْقُرْآنِ قُلْ بَشَرٌ مِّثْلُ
كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا بَشَرًا سَوِيًّا ①

وَمَا مَنَعَكَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا بِالْحَبَارِئِمِ الَّتِي هَدَى
قَالُوا أَتَبْعُكَ اللَّهُ بَشَرًا سَوِيًّا ②

قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يُنْشَوْنَ مُطَهَّرِينَ لَنَرْنَا
عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكًا سَوِيًّا ③

قُلْ كُنْ يَا اللَّهُ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ إِنَّهُ كَانَ يَعْبُدُهُمْ
خَيْرًا مِنْي ④

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ
أُولِيَاءَ مِنْ دُونِهِ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَى وُجُوهِهِمْ عُمَلَاءُ
وَبِكُلِّ أَوْصِيَاءٍ مَا وَدَّعْنَاهُمْ جَهَنَّمَ كَمَا أَخْبَتْ زُفَرُهُمْ سَجِيرًا ⑤

ذَلِكَ جَزَاءُ الْمُعَصِّينَ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ أَلَمْ نَكُنْ عَظَمَاءَ
وَرَفَآئِئًا إِنَّا السَّامِعُونَ خَلَقْنَا حَبِيدًا ⑥

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَى

یا باشد ترا خانه ای از زر یا بالاروی
در آسمان و باورنداریم بالارفتن ترا تا آنکه
فرود آری بر ما نوشته ای که بخوانیم آن را
بگو پاک است پروردگار من نیستم من
مگر آدمی فرستاده شده (۹۳) .

و باز نداشت مردمان را از آنکه ایمان آرند
وقتی که آمد بایشان هدایت مگر آنکه
گفتند آیا خدای تعالی آدمی را پیغامبر
فرستاده است (۹۴) .

بگو گرمی بودند در زمین فرشتگان که
می رفتند با اطمینان هر آئینه پیغامبر
میفرستادیم برایشان از آسمان فرشته را
(۹۵) .

بگو پس است خدا گواه میان من و میان
شما هر آئینه وی به بندگان خود دانای
بیناست (۹۶) .

و هر که را خدا هدایت کند پس اوست
هدایت یافته و هر که گمراه سازدش نیابی
برای ایشان دوستان بغیر از خدا
و برانگیزیم ایشان را روز قیامت بر رویهای
شان، کور و گنگ و کمر جای ایشان دوزخ
است هرگاه فرو نشیند پیفرائیم برایشان
آتش را (۹۷) .

این است جزای ایشان بسبب آنکه کافر
شدند به نشانه های ما و گفتند آیا چون
شویم استخوانی چند و اعضا از هم پاشیده
آیا برانگیخته شویم بآفرینش نو (۹۸) .

آیا نه دیده اند آن خدا که آفرید آسمان ها
و زمین را تواناست که بآفریند مانند

أَنْ يَخْلُقَ مِنْهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا رَبَّيْ فَبِئْسَ الْفُلُوكَ
إِلَّا كُفُورًا ⑩

قُلْ لَوْ أَنَّكُمْ تَعْلَمُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذًا لَأَسْكَنْتُمْ
تَحْتِهَا الْإِنْفَاقَ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَشُورًا ⑪

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ كُنُتْ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِهْبَاجَهُمْ
فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يُسُومِي مَسْحُورًا ⑫

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَلَاتِهِ
وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يُفْرِعُونُ مَكْرُورًا ⑬

فَإِذَا دَانَ يُسْتَفَرُّ هُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَالْتَفِتْ لَهُ مِنْ مَعَهُ جَمِيعًا ⑭

وَقُلْنَا مَنْ بَعْدَهُ لَبِيقَ إِسْرَءِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ
وَعْدُ الْآخِرَةِ جَعَلْنَاهُمْ لَبِيقًا ⑮

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَلْسَنُكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ⑯

وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكُتٍ وَنُزْلَةً تَنْزِيلًا ⑰

ایشان را وساخته است برای ایشان میعادى
که هیچ شبهه نیست در آن پس قبول نه
کردند ستمگاران مگر انکار را (۹۹) .

بگو اگر می بودید شما مالک خزانه های
بخشش پروردگار مرا آنگاه نیز بخیلی
میکردید بترس آنکه همه خرج کنید
و هست آدمی بخل کننده (۱۰۰) .

وهرآئینه دادیم موسی را نه نشانه روشن
پس پیرس ازبنی اسرائیل چون آمد
بایشان پس گفت اورا فرعون هرآئینه می
پندارم ترا ای موسی جادو کرده شده
(۱۰۱) .

گفت هرآئینه تودانسته ای، که نفرستاده
این نشانه هارا مگر پروردگار آسمان ها
وزمین دلائل روشن (برصدق حق)
وهرآئینه من می پندارم ترا ای فرعون
هلاک شده (۱۰۲) .

پس خواست که بیرون راند بنی اسرائیل
را از آن سرزمین پس غرق ساختیم اورا
وآنرا که همراه او بودند همه یکجا
(۱۰۳) .

و گفتیم پس ازوی بنی اسرائیل را ساکن
شوید درزمین پس چون بیاید وعده
آخرت پیاریم شمارا همه باهم (۱۰۴) .

وبراستی فروفرستادیم قرآن را وبراستی
فرودا آمده است و نه فرستادیم ترا مگر
مژده دهنده وترساننده (۱۰۵) .

و قرآن را کم کم فرستادیم تا بخوانی آن را
بر مردمان بدرنگ وبدفعات فروفرستادیم

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا إِلَىٰ مَا كُنْتُ دَاعِيًا إِلَيْهِ وَإِنَّمَا أَدْعُوا إِلَىٰ سُبْحَنِ الَّذِي أَدْعُوا إِلَيْهِ أَدْعُوا إِلَىٰ سُبْحَنِ الَّذِي أَدْعُوا إِلَيْهِ ۝

وَيَقُولُونَ سُبْحَنَ رَبِّنَا إِن كَان وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ۝

وَيَحْزَنُونَ لَوْلَا فَتَانِ يَكُونُونَ وَيُؤْتِيَهُمْ خُشُوعًا ۝

قُلْ ادْعُوا إِلَهَكُمْ أَوَادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيُّهَا الَّذِينَ عَادُوا إِلَهُاتِهِمْ
الْحَسْبِيَ وَلَا تَحْزَنُوا صَلَاتُكُمْ وَلَا نَفَاتُكُمْ بِمَا
وَأَنْتُمْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ۝

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ
فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الدُّنْيَا وَكَوْنُهُ تَكْوِينًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَىٰ عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ
لَهُ عِوَجًا ۝

فَيَمُنَّ الَّذِينَ رَبَّاسًا شَدِيدًا مِنَ اللَّهِ وَبِذِكْرِ الْمُؤْمِنِينَ

آن را فرو فرستادنی (۱۰۶) .

بگوایمان آرید بآن یا ایمان نیارید هر آینه
آنانکه داده شدایشان را علم پیش ازین
چون خوانده میشود برایشان می افتند
بر روی خود سجده کنان (۱۰۷) .

و گویند پاکی پروردگار ما راست هر آینه
هست وعده پروردگار ما شدنی (۱۰۸) .

و می افتند بر روی خویش گریه کنان و می
افزاید قرآن درایشان فروتنی را (۱۰۹) .

بگو بخوانید خدا را یا بخوانید رحمن را
هر کدام که بخوانید خوب باشد پس
خدای راست نام های نیکو و این قدر
بلند مخوان نماز خود را و این قدر پست
مخوان آنرا و بجوی میان این و آن را می
(۱۱۰) .

و بگوستائش خدای راست که هیچ فرزند
نگرفته است و نیست او را هیچ شریکی
در پادشاهی و نیست او را هیچ کار سازی
بسبب ناتوانی و به تعظیم یاد کن
اورا تعظیم کردنی (۱۱۱) .

سوره کاهف مکی است و آن يك صده و ده
آیت و فوارده ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

همه ستائش آن خدای راست که
فرو فرستاد پربنده خود کتاب و نه کرد
دروی هیچ کجی (۱) .

ساخت او را راست تا برساند از عقوبت

الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنْ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿١٥﴾

مَّا كُنْتُمْ فِيهِ أَبَدًا ﴿١٦﴾

وَيُتَذَرُ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿١٧﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ ذُلًّا عَلَيْهِمْ ذِكْرُهَا كَلِمَةً ﴿١٨﴾

تَخْرُجُ مِنْ آلِهَةٍ هُمْ أَنْ يَقُولُوا إِلَّا كَذِبًا ﴿١٩﴾

فَلَمَّا كُنْتُمْ خَائِفِينَ نَفَسَكُمْ عَلَيْنَا تَأْيِيدُهُمْ لَأَكْذِبُوا ﴿٢٠﴾

بِهَذَا الْحَدِيثِ اسْمًا ﴿٢١﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِيُتْلَوْهُمُ الْقُرْآنُ ﴿٢٢﴾

أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٢٣﴾

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٢٤﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ ﴿٢٥﴾

الْأَشْيَاءِ غَیْبًا ﴿٢٦﴾

إِذَا أَوَى الْبُنْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ ﴿٢٧﴾

رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿٢٨﴾

فَقَضَيْنَا إِلَیْهِمْ مِنْ أَمْرِنَا حَقًّا ﴿٢٩﴾

سخت آینده از نزد خدا و تامروده دهد آن
مسلمانان را که می کنند کارهای شایسته
بآنکه ایشانراست مُزدنیک (۲) .

باشندگان دروی همیشه (۳) .

و تا ترساند آنان را که گفتند خدا فرزند
گرفته است (۴) .

نیست ایشان راهیچ دانش بآن ونه پدران
ایشان را بود، سخت است این سخن که
برمی آید از دهانهای ایشان نمی گویند
مگردروغ (۵) .

پس مگر تو کشنده ای نفس خود را در پی
ایشان اگر ایمان نیارند باین سخن
از روی اندوه (۶) .

هر آینه ماقرار داده ایم آنچه بر روی زمین
است آرایشی برای آن تا امتحان کنیم
ایشان را کدام يك از ایشان نیکوتر است
در عمل (۷) .

و هر آینه ما البته خواهیم ساخت آنچه را
که برویست میدان همواری گیاه (۸) .
آیا پنداشتی که اصحاب غار و نوشته (۱)
از جمله نشانه های ماعجب بودند (۹) .

چون پناه بردند جوانانی چند بسوی غار
پس گفتند ای پروردگار ما بده مارا از نزد
خود بخشی و آماده ساز برای ما راه یابی
را در کار ما (۱۰) .

پس پرده گذاشتیم برگوش های ایشان

وَمَا عَلَيْنَا رُشْدًا ۝

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ۝

قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ۝

قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُخْبِرَكَ
لَكَ بِهِ كُرًا ۝

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَهَا
لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ۝

قَالَ الْمَرَأَىٰ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝

قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي
عُتْرًا ۝

فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا الْوَيْلُ لِمَا فَعَلْتَهُ قَالَ اتَّخَذَتِ
نَفْسُ زَوْجِيَةٍ يَغْرِقُكُمْ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا ثُكْرًا ۝

آنکه پیاموزانی مرا از آنچه آموخته شدی
از راه یابی (۶۶) .

گفت هر آینه تونه توانی بامن شکیبائی
کردن (۶۷) .

وچگونه شکیبائی کنی بر چیزی که
درنگرفته ای آنرا از روی دانش (۶۸) .

گفت خوامی یافت مرا شکیا اگر
خدا خواسته است و خلاف نکنم باتو
در هیچ فرمانی (۶۹) .

گفت پس اگر پیروی من می کنی پس
سوال مکن از من از هیچ چیز تا آنکه خود
آغازم برای تواز حال آن بیانی (۷۰) .

پس راه رفتند تا وقتی که چون سوار
شدند بر کشتی خضر شکافت آنرا گفت
موسی آیا شکافتی کشتی را تا غرق کنی
اهل آن را هر آینه آوردی چیزی عظیم را
(۷۱) .

گفت آیانه گفته بودم که تون توانی بامن
شکیبائی کردن (۷۲) .

گفت موسی مواخذه مکن مرا بآنچه
فراموش کردم و بر سر من مینداز در مقدمه
من سختی را (۷۳) .

پس راه رفتند تا وقتی که برخوردند با
نوجوانی پس خضر بکشت او را گفت
موسی آیا کشتی نفس پاک را بغیر قصاص
نفسی هر آینه آوردی چیزی ناپسندیده را
(۷۴) .

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ①

قَالَ إِنِّي سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَ هَٰذَا فَلَا تُصِغْنِي قَدْ بَلَغْتَ
مِنَ الدُّنْيِ عُمْرًا ②

فَالْتَلَفَا سَحَابِي إِذَا أَنَا أَمْلُ قُرْبَةً اسْتَطَعْنَا أَهْلَهَا قَابُوا أَن
يُضَيِّقُوا مَهْمًا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ
فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَفُحِّدْتَ عَلَيْهِمْ آجُرًا ③

قَالَ هَذَا فِرَاقِي بَيْنِي وَبَيْنَكَ نَسِيتُكَ يَا وَدَّعَ نَالُوا سَطَطَ
عَلَيْهِ صَبْرًا ④

أَمَّا السَّابِقَةُ فَمَا كَانَتْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدَتْ
أَنْ أَعْيِبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ لَهَا بَابٌ فَخَرَّبَهَا وَذَلَّلَ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ⑤

وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهِمَهُمَا طُغْيَانًا
وَكُفْرًا ⑥

فَأَرَدْنَا أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِّنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا ⑦

وَأَمَّا الْيَهُودُ فَكَانَ لِعَلْمَيْنِ يَقِيمَتَيْنِ فِي الْبَيْتِ يَدْعُو وَكَانَ
خَمْسَةَ كُفْرٍ لَّهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا

گفت آیا نه گفته بودم بانو که هرائینه
توانتوانی بامن شکیبائی کردن (۷۵) .

گفت موسیٰ اگر پیرسم ترا از چیزی بعد
ازین پس صحبت مکن بامن هرائینه
رسیدی از جانب من بعد عذر (۷۶) .

پس راه رفتند تا وقتی که آمدند باهل دهی
طعام طلب کردند از اهل آن دیهی پس
قبول نمودند اهل دیه که مهمانی کنند
ایشان را پس یافتند در آنجا دیواری که
میخواست بیفتد پس راست ساخت آنرا
گفت موسیٰ اگر میخواستی هرائینه می
گرفتی بر تعمیر این دیوار مزدی (۷۷) .

گفت اینست جدائی در میان من و تو
خبر خواهم داد ترا بآنچه نتوانستی بران
شکیبائی کردن (۷۸) .

اما کشتی پس بود از آن درویشان چند که
کار می کردند در دریا پس خواستم که
معیوب کنم آنرا و بودیش روی ایشان
یادشاهی که می گرفت هر کشتی درست
را به زبردستی (۷۹) .

واما آن نوجوان پس بودند پدر و مادر
وی مسلمان پس ترسیدیم از آن که غالب
آید بر ایشان در سرکشی و کفر (۸۰) .

پس خواستیم که عوض هدایشان را
پروردگار ایشان بهتر از وی از وی
پاکیزگی و نزدیک تر از جهت شفقت (۸۱) .

واما آن دیوار پس بود از دو نوجوان یتیم
در شهر و بود زیر آن گنجی از ایشان و بود
پدر ایشان نیکوکار پس خواست پروردگار

إِلَ الْمَدِينَةِ فَيَنْظُرُ بِهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْكُلْهُ بِرِزْقِ
يَمِينِهِ وَلَيْسَ لَكَ ظَفٌّ وَلَا تُشِيعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ④

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعَذِّبُوكُمْ
فِي سَكَنِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذًا أَبَدًا ⑤

وَكَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَازَعُونَ
بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِم بُيُوتًا رَبُّهُمْ
أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمْ
لَنَنْصُرَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ⑥

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَأَيْتُمْ كَلْبَهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ
سَادُسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَحْمَاءُ الْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَأُونَهُمْ
كَلْبُهُمْ قُلْ عَنِ أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ
فَلَا تُبَارِقُوا فِي إِمْرَأَائِكُمْ هَٰذَا وَلَا تَنْتَفِتُوا
فِيهِمْ وَتَنْهَمُّ أَحَدًا ⑦

باز گفتند پروردگار شما دانا ترست
بمقدار درنگ کردن شما پس
بفرستید یکی را از میان خود باین نقره
خود بسوی شهر پس باید که تأمل کند
کدام يك از اطعمه این شهر پاکیزه ترست
پس بیارد به شما قوتی از آن و باید که به
هوشیاری آمد و رفت کند و خبردار
نکند بحال شما هیچکس را (۱۹) .

هر آئینه این کافران اگر قدرت یابند
بر شما سنگسار کنند شمارا یا باز آرند
شمارا در دین خود و رستگار نخواهید
شد آنگاه هرگز (۲۰) .

وهم چنین خبردار گردانیدیم مردمان را
بحال ایشان تا بدانند که وعده خدا راست
است و آنکه قیامت هیچ شبهه نیست در آن
و قتیکه نزاع میکردند آن مردمان در میان
خود درباره ایشان پس گفتند بسازید
بر غار ایشان خانه، پروردگار ایشان دانا
تر است بحال ایشان گفتند آنانکه قدرت
یافتند بر مقدمه ایشان البته بسازیم
بر غار ایشان مسجدی (۲۱) .

جمعی خواهند گفت اصحاب کهف سه
کس اند و چهارم ایشان سگ ایشان ست
و جمعی خواهند گفت که پنج کس اند
ششم ایشان سگ ایشانست بخیال غائبانه
و نیز می گویند هفت کس اند و هشتم ایشان
سگ ایشانست بگو پروردگار من دانا
ترست به شمار ایشان نه میداند ایشان را
مگر اندکی پس گفتگو مکن درباره ایشان

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا ۝

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۚ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا أَنْسَيْتَ وَقُلْ عَلَىٰ
أَنْ يَهْدِيَنِي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَٰذَا رَيْثًا ۝

وَلْيَسْأَلُوا آلَهُم مِّنْهُ ۚ تِلْكَ يَوْمَئِذٍ نِّازَةٌ ۖ وَاتِّعَازًا ۝

قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَيْسَ لَهُ غَيْبٌ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
أَبْصُرُ بِهِمْ وَأَسْمِعُ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ غَيْرِ
وَلَا يُشِيرُكَ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ۝

وَأَنزِلْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ بِالْمَبْدِائِ لِكُلِّ قَوْمٍ
وَلَنْ يَجْعَلَ مِنَ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۝

وَأَصْرِفْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاوَةِ
وَالْعِشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنُكَ عَنْهُمْ
تُرِيدُ بِرَبِّهِمُ الْحَيَاةَ الدَّانِيَا ۚ وَلَا تَطْعَمُ مَنْ أَعْفَاكَ

مگر گفتگوی سرسری و سوال مکن
در باب ایشان هیچ کس را از کافران (۲۲).
و مگو هیچ چیزی را که من البته خواهم
کرد آن را فردا (۲۳).

مگر مقرون به ذکر مشیت خدا^(۱) زیاد کن
پروردگار خود را و قتیکه فراموش کنی^(۲)
و بگو توقع است که دلالت کند مرا
پروردگار من براهی نزدیک تر باعتبار
راستی از آنچه کافران میگویند (۲۴).

و درنگ کردند در غار خود سه صد سال و
افزودند نه سال دیگر (۲۵).

بگو خدا دانا تر است بمقداری که درنگ
کردند او را است علم غیب آسمان
ها و زمین چه قدر بیناست و چه قدر
شنواست نیست ایشانرا بجزوی هیچ
کار سازی و شریک نمی گیرد در حکم خود
هیچکس را (۲۶).

و بخوان آنچه وحی فرستاده شد بسوی تو
از کتاب پروردگار تو هیچ کس تبدیل
کننده نیست حکم های وی را و هرگز نه
یابی بجزوی هیچ پناهی (۲۷).

و بند کن خود را با آنانکه یاد میکنند
پروردگار خود را به صبح و شام
میخواهند رضای او را و باید که درنگزد
چشم های تواز ایشان طلب کنان آرائش

(۱) یعنی بگو خواهم کرد ان شاء الله تعالی .

(۲) یعنی باز متنبه شوی .

قَلْبُهُ عَنِ ذِكْرِنَا وَالتَّبَعُ مَوْلَاهُ وَكَانَ امْرَأً قَوِيًّا ۝

زندگانی دنیا را و فرمان مبرآن را که غافل ساخته ایم دل او را از یاد خویش و پیروی کرده است خواهش خود را و هست کار او از حد گذشته (۲۸) .

وَقِيلَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ قُلْ مَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا ذَٰلِكَ يُسْتَفْعَىٰ إِلَيْنَا كَوْنًا ۖ كَالَّذِي يَشْتَرِي الْوَجْهَ بِلِسَانِ الشَّرَابِ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ۝

و بگو این سخن راست است ست آمده از پروردگار شما پس هر که خواهد ایمان آورد و هر که خواهد کافر شود هر آینه ما مهیا کرده ایم برای ستمگاران آتشی را که درگیرد بایشان سراپرده های آن و اگر فریاد کنند به دادایشان رسیده شود به نوشانیدن آبی مانند مس گداخته بریان کند چهره ها را، آن بدآشامیدنی است و دوزخ بدآرام گاه است (۲۹) .

لَيْكَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَهْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ۝

هر آینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند هر آینه ماضیات نکنیم مزد کسی که نیکو کرده است کار را (۳۰) .

أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُندُسٍ وَاسْتَوَوْا عَلَىٰ سُكَّارٍ مُتَكَرِّرِينَ فِيهَا عِلَاقُ الْأَرْطَاقِ وَفُورَاتُ الْغَوَابِ وَحَسْبَتْ لَهُنَّ الْغُلَّةُ ۝

این جماعت ایشان راست بوستانهای همیشه ماندن می رود زیر ایشان نهرها زیور داده شوند آنجا دست بندها از زر و می پوشند جامه های سبز از دیبای نازک و دیبای ضخیم تکیه کنان آنجا بر تخت ها این نیک جزاست و بهشت نیکو آرام گاه است (۳۱) .

وَأَصْوِرٌ لَهُمْ مِثْلُ آبٍ حُلُومٍ جَعَلْنَا الْأَعْدَىٰ جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَجَنَّاتٍ مَوْجِلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا ۝

و بیان کن برای ایشان داستان دوشخص که دادیم به یکی از ایشان دو بوستان از درختان انگور و گردا گرد آن پیدا کردیم درختان خرما و پیدا کردیم در میان این بوستانها زراعت را (۳۲) .

جَعَلْنَا الْجَنَّتَيْنِ اِتِّمًا اَلَا تَأْكُلُهَا وَلَهُنَّ لَمْرُوتُهُنَّ شَيْءًا وَفَجَّرْنَا

هر دو بوستان آوردند میوه های خود و هیچ

خَذَلْنَاهُمْ أَفَرَأَيْتُ

وَمَا كَانَ لَهُ شَرٌّ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا
أَكْرَمُ مِنْكَ مَا لَاقُواكَ نَقْرًا ۝

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ
أَن تَجِيئًا هَذِهِ أَبَدًا ۝

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِّدْتَ إِلَىٰ رَبِّكَ لَاجِدٌ
خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ۝

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي
خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُفْثَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ۝

لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ۝

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا مُوَدَّةَ إِلَّا لِلَّهِ
إِن تَرَىٰ أَنَا أَكَلُ مِنْكَ مَا لَوْ وَلَدًا ۝

فَعَلَىٰ رَبِّي أَن يُوَفِّيَ خَيْرَاتِ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ
عَلَيْهَا حُمَلَاءَ مِنَ السَّمَاءِ فَتُصْبَعُ صَعِيدًا زَلَقًا ۝

کم نه کرد از میوه و جاری ساختیم میان
آنها جوی آب (۳۳) .

و بود او را میوه های بسیار پس گفت هم
نشین خود را و او گفتگو میکرد بآن هم
نشین من بیشترم از تو در مال و غالبترم
باعتبار چشم (۳۴) .

و درآمد به بوستان خود ستم کرده
برخویش گفت نمی پندارم که هلاک
شود این بوستان هیچ گاه (۳۵) .

و گمان ندارم که قیامت متحقق شود و
بالفرض اگر باز گردانیده شوم بسوی
پروردگار خود هر آینه خواهم یافت
باز گشتی بهتر از این بوستانها (۳۶) .

گفتست او را هم نشین او را و گفتگو
میکرد با وی آیا کافر شدی بآن خدای که
پیدا کرد ترا از خاک بازار از نطفه باز ترا مرد
ساخت (۳۷) .

لیکن من اعتقاد دارم که خدا
پروردگار من ست و شریک مقرر نمی کنم
با پروردگار خود هیچکس را (۳۸) .

و چون درآمدی به بوستان خود چرانه
گفتی آنچه خدا خواسته است شد نیست،
نیست هیچ توانائی مگر بمشیت خدا اگر
می بینی مرا کم ترا از توام در مال و فرزند
(۳۹) .

پس شاید که پروردگار من بدهد مرا
بهتر از بوستان تو و شاید که فرستد
بر بوستان تو عذابی از آسمان پس گردد
زمین بی گیاه لغزاینده پا (۴۰) .

أَوْ تُصِيبَهُمْ مَا وَهَّغُوا فَلَئِنْ نَشَاءُ لَنَمْلِكَنَّ لَهُمْ تَلَكُفًا ۝

وَأُحِيطَ بِشَمْرِهِ ۚ فَاصْبِرْ يَقْرَبُ كَقَيْدٍ عَلَىٰ مَا أَلْفَقْنَا فِيهَا
وَهُيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَكُونَنِي
لِمَ أَشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ۝

وَأَمَّا تِلْكَ الْأَمْثَلُ يُنصَرُونَ ۚ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَمَا كَانَ مُشْعِرًا ۝

هَٰذَا لَكَ الْآيَةُ بِالْحَقِّ ۚ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا
وَخَيْرٌ عُقْبًا ۝

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلُ الْخَيْلِ الذَّائِيَا كَمَا أَصْرَلْنَاهُ
مِنَ السَّمَاءِ فَاسْتَكْطَرُوا فِي الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ
هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
مُقْتَدِرًا ۝

الْأَسَالِ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ ۚ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ۝

وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَاهُمْ
فَلَمْ نُفَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ۝

یا شود آب او فرورفته پس هرگز نه توانی
آن را جستن (۴۱) .

وبعقوبت احاطه کرده شد میوه های او
پس بامداد کرد می مالید دودست خود را
بحسرت بر آنچه خرج کرد در عمارت آن
و آن بوستان افتاده بر سقفهای خود و می
گفت ای کاش شریک مقرر نمی کردم با
پروردگار خود هیچکس را (۴۲) .

ونه بود او را هیچ جماعتی که یاری
دهندش بجز خدا و نه بود خود پیروزمند
(۴۳) .

اینجا ثابت شد که کارسازی برای خدای
حق است وی بهتر است از روی ثواب
دادن وی بهتر است از روی جزا دادن
(۴۴) .

و بیان کن برای ایشان داستان زندگانی
دنیا که وی مانند آبی ست که فرو فرستاد
یمش از آسمان پس درهم پیچید بسبب
وی رستنی زمین پس شد آخر کار درهم
شکسته می پرانیدش بادهای و هست خدا
بر همه چیز توانا (۴۵) .

مال و فرزندان آرایش زندگانی دنیا است
و حسنات پاینده شایسته بهتراند نزد
پروردگارتو از جهت ثواب و خوب
تراند از جهت امید داشتن (۴۶) .

و آن روز که روان کنیم کوه هارا و بینی
زمین را نمایان و جمع سازیم مردمان
را پس نه گذاریم از ایشان هیچ کس را
(۴۷) .

وَعُرْضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَالًا لِّتَذْكُرُوا مَا كُنَّا خَلَقْنَاهُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ أَتَىٰ لَكُمْ مَوْعِدًا ۝

وَوَضِعَ الْكُتُبَ فَتَرَىٰ الْمُجْرِمِينَ مَشْفِقِينَ
مَتَّافِيهِمْ وَ يَقُولُونَ لَوْلَا نُسَخَتْ مَالِ هَذَا الْكِتَابِ
لَا نَعَادُ رَصْدَهُ فَإِنَّ كَيْدَهُ إِلَّا أَخْصَاهَا وَوَجَدُوا
مَا عَمِلُوا خَافِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ۝

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
أَتَتَّبِعِدُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِكُمْ
لَكُمْ عَذَابٌ يُشَىٰ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ۝

مَا أَشْهَدُهُمْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلَقَ
أَنْفُسَهُمْ وَمَا كُنْتُ مُخَيِّدَ الْمُضِلِّينَ عَذَابًا ۝

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ
فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم مَّوْبِقًا ۝

وروبرو آورده شوند پیش پروردگار
توصیف کشیده گوئیم هر آینه آمدید پیش
ما چنانکه آفریده بودیم شمارا اول بار بلکه
می پنداشتید که نه خواهیم ساخت برای
شمار عده گاهی (۴۸) .

ودرمیان نهاده شود نامه اعمال پس به
بینی گناه گاران را ترسان از آنچه در آن
ست و می گویند ای وای بر ما چه حال
است این نامه را نمی گذارد هیچ معصیت
خورد را و نه بزرگ را مگر احاطه کرده است
آن را و بیان هر چه کرده بودند حاضر
و ستم نکند پروردگار تو بر هیچکس (۴۹) .

و یاد کن چون گفتیم به فرشتگان سجده
کنید آدم را پس سجده کردند مگر ابلیس
بود از جن پس بیرون شد از فرمان
پروردگار خود ای مردمان آیا دوست می
گیرید او را و فرزندان او را بجز من و ایشان
شمارا دشمن اند، شیطان بد عوض ست
ستم گاران را (۵۰) .

حاضر نکرده بودم ایشانرا وقت آفریدن
آسمان ها و زمین و نه وقت آفریدن
خود ایشان و نیستم مددگار گیرنده
گمراهان را (۵۱) .

وروزی که گوید خدای تعالی ای مشرکان
ندا کنید شریکان مرا که گمان می نمودید
پس ندا کنند آن جماعت را و آن جماعت
قبول نکنند ندای ایشان را و ساختیم
در میان ایشان مهلکه (۵۲) .

وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُم مُّوَاعِدُوهَا وَلَمْ يَرْجِعُوا
عَنْهَا مَعْرِفَةً ۝

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَتَىٰ جَدَلًا ۝

وَنَامَنَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَكَفَرُوا
رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ قُبُلًا ۝

وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَّا رُسُلِينَ وَنُذِيرِينَ
وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا
بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آلِهَتَهُمْ وَمَا تَدْرُوهَا ۝

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا
وَلَبَّىٰ بِقَلْبِهِ يَكْفُورًا إِنَّا جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً
أَنْ يَفْقَهُوهُ رَبِّيَ إِذْ أَنبَاهُمْ وَفَرَّادُوا وَإِنْ تَدْعُهُمْ
إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يُهْتَدُوا إِذَا أَتَاهَا ۝

وَرَبُّكَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ لَوْ يُؤَاخِذُكُم بِمَا كُنتُمْ

(۱) و به پیتند گناهگاران آتش را و بفهمند
که ایشان افتاد گانند دروی و نه یابند از آن
جای باز گشتن (۵۳) .

و هر آئینه گوناگون بیان کردیم درین قرآن
برای مردمان هر نوع داستان و هست
آدمی بیشتر از همه چیز در خصوصت (۵۴) .

و باز نداشت مردمان را از آنکه ایمان آرند
چون بیامد بایشان هدایت و از آنکه طلب
آمزش کنند از پروردگار خود مگر بانتظار
آنکه بیاید بایشان روش پیشینیان یاباید
بایشان عقوبت گوناگون (۵۵) .

و نمی فرستیم پیغمبران را مگر بشارت
دهنده و ترساننده و خصوصت میکنند
کافران به شبهه بیهوده تا بلغزانند بسبب
آن سخن حق را و به تمسخر گرفتند آیات
مرا و چیزی را که بآن ترسانیده شوند (۵۶) .

و کیست ستمگار تر از کسی که پند داده
شد بآیات پروردگار خویش پس روگردان
گشت از آن و فراموش بکرد آنچه پیش
فرستاده است دودست وی هر آئینه
ماساخته ایم بردل های ایشان پرده ها تا نه
فهمند قرآن را و ساختیم در گوشهای ایشان
گرانی و اگر بخوانی ایشان را بسوی
هدایت راه نه یابند آنگاه هرگز (۵۷) .

و پروردگار تو آمرزنده صاحب رحمت
است اگر مواخذه کردی ایشان را بآنچه

لَعَجَل لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ لَهُم مَّوْعِدًا ۚ يَجْعَلُونَ
مِنْ دُونِهِ مَوْعِدًا ۝

وَلَيْكَ الْفَرَىٰ أَهْلَكَهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا لِيَهْلِكَهُمْ مَّوْعِدًا ۝

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ عِدَائِي وَأَنَا عِدَاكُمْ فَخُذُوا
أَوْامِصِي حَقًّا ۝

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نِسَاءَهُمَا خِذْلًا فَاتَّخِذَا سَبِيلَهُ
فِي الْبُحْرِ سَرَبًا ۝

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِقَوْمِهِ إِتَيْنَاكُمْ آلَكُمْ فَنِجِّنَا مِنْ سُرَّتِنَا
هَٰذَا نَصَبُنَا ۝

قَالَ ارْجِعْ إِذَا رُجِنَا إِلَى الصُّخْرَىٰ فَإِنَّ مَكِيدَتِكُمُ الْهَوَىٰ
وَمَا أَلْسِنَتُهُ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخِذَا سَبِيلَهُ
فِي الْبُحْرِ سَرَبًا ۝

قَالَ ذَٰلِكَ مَا كُنَّا نَبُغِي ۚ فَأَرْسَلْنَا عَلَى الْأَرْضِ مَاءً قَصَصًا ۝

فَوَجَدْنَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ وَحْيًا مِنْ عَشْبِنَا وَعَلَّمْنَاهُ
مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ۝

قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَيْتُكَ عَلَىٰ أَنْ تُعَلِّمَنِي

کرده اند به شتاب فرستادی بدیشان
عقوبت را بلکه ایشان را موعادی هست
که هرگز نه یابند غیر از آن پناهی (۵۸) .
و آن دهمها را هلاک کردیم چون ستم کردند
و معین کردیم برای هلاک ایشان موعادی
(۵۹) .

و یادکن چون گفت موسیٰ نوجوان خود را
همیشه راه میروم تا آنکه برسم بمحل جمع
شدن در دریا یا بروم مدت های دراز (۶۰) .

پس چون رسیدند به محل جمع شدن
دو دریا فراموش کردند ماهی خود را پس
راه خود گرفت در دریا شکافان (۶۱) .

پس چون گذشتند گفت موسیٰ نوجوان
خود را بیار برای ماطعام چاشت مارا هر آینه
رنج یافتیم ازین سفر خود (۶۲) .

گفت آبادیدی چون آرام گرفتیم تکیه کرده
بآن سنگ پس من فراموش کردم ماهی
را (یعنی آنجا) و فراموش ساختم مرا از آنکه
یادکنم قصه آن مگر شیطان و راه خود
گرفت در دریا بنهج عجیبی (۶۳) .

گفت موسیٰ این بود آنچه می جستیم پس
باز گشتند بر نشان اقدام خود جستجو
کنان (۶۴) .

پس یافتند بنده ای را از بندگان ما که
دادیم او را رحمتی از نزد خود و آموختیم
او را از نزد خود علمی^(۱) (۶۵) .

گفت او را موسیٰ آیا پیروی توکنم به شرط

(۱) یعنی خضر را یافتند .

مِمَّا عَلَّمْتُمْ رُشْدًا ۝

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ۝

قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ۝

قَالَ إِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُخْبِرَ
لَكَ بِهِ وَكُلًّا ۝

فَاطْلُقْنَا حَتَّىٰ إِذَا زَكَّيْنَا النَّفْسَ لَكَ خَيْرًا قَالَ أَخْرِقْنَهَا
لِيُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ۝

قَالَ الْمَرَأِئِيلُ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝

قَالَ لَا تُؤْخَذُنِي بِمَا نَيْبُكَ وَلَا تَرْهَقْنِي مِن أَمْرِي
خُبْرًا ۝

فَاطْلُقْنَا حَتَّىٰ إِذَا أَوْتَيْنَا مَلَأْنَا نَفْسَهُ قَالَ أَتَسْلُكُ
نَفْسًا زَكِيَّةً بِمِثْلِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا ثَمَرًا ۝

آنکه پیاموزانی مرا از آنچه آموخته شدی
از راه یابی (۶۶) .

گفت هر آینه تونه توانی بامن شکیبائی
کردن (۶۷) .

وچگونه شکیبائی کنی بر چیزی که
درنگرفته ای آنرا از روی دانش (۶۸) .

گفت خواهی یافت مرا شکیا اگر
خدا خواسته است و خلاف نکنم باتو
در هیچ فرمانی (۶۹) .

گفت پس اگر پیروی من می کنی پس
سوال مکن از من از هیچ چیز تا آنکه خود
آغازم برای تواز حال آن بیانی (۷۰) .

پس راه رفتند تا وقتی که چون سوار
شدند بر کشتی خضر شگافت آنرا گفت
موسی آیا شگافتی کشتی را تا غرق کنی
اهل آن را هر آینه آوردی چیزی عظیم را
(۷۱) .

گفت آیانه گفته بودم که تون توانی بامن
شکیبائی کردن (۷۲) .

گفت موسی مواخذه مکن مرا بآنچه
فراموش کردم و بر سر من مینداز در مقدمه
من سختی را (۷۳) .

پس راه رفتند تا وقتی که برخوردند با
نوجوانی پس خضر بکشت او را گفت
موسی آیا کشتی نفس پاک را بغیر قصاص
نفسی هر آینه آوردی چیزی ناپسندیده را
(۷۴) .

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ①

قَالَ إِن سَأَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَ هَذَا فَلا تُصَحِّبْنِي قَدْ لَقِيتَ
مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا ②

فَانْطَلَقَا حَتَّى إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلُهَا فَأَتَوْا أَنْ
يُضَيِّقُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا أُخْرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ
فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَفُحِّدْتَ عَلَيْهِمْ آجُرًا ③

قَالَ هَذَا قَرْيَاتُ بَنِي إِدْرِيسَ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ④
عَلَيْهِمْ صَبْرًا ⑤

أَتَا السَّيِّدَةَ لَمَّا كَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرْوَتْ
أَنْ أَعْيَبَهَا وَكَانَ وَرَاءَ هُمُ ذَلِكَ يَأْخُذُ كُلَّ سَيِّئَةٍ عُصْبًا ⑥

وَأَتَا الْفُلَّ فَكَانَ أَبُوهُمَا صَبْرًا ⑦
وَكُفْرًا ⑧

فَأَرَادَ أَنْ يُنَادِيَهُمَا فَرَجَاهُمَا فَلَمَّا دَنَا مِنْهُمَا نَبْذَرَهُمَا
وَأَقْرَبَ رُحْمًا ⑨

وَأَتَا الْبَحْرَ فَمَكَانَ لِمُسْكَئَيْنِ بِبَيْتٍ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ
تَحْتَهُ كَنْزُ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا

گفت آیا نه گفته بودم باتو که هرآئینه
تو نتوانی بامن شکیبائی کردن (۷۵) .

گفت موسی! اگر بپرسم ترا از چیزی بعد
ازین پس صحبت مکن بامن هرآئینه
رسیدی از جانب من بعد عذر (۷۶) .

پس راه رفتند تا وقتی که آمدند باهل دهی
طعام طلب کردند از اهل آن دیهی پس
قبول نمودند اهل دیه که مهمانی کنند
ایشان را پس یافتند در آنجا دیواری که
میخواست بیفتد پس راست ساخت آنرا
گفت موسی! اگر میخواستی هرآئینه می
گرفتی بر تعمیر این دیوار مزدی (۷۷) .

گفت اینست جدائی در میان من و تو
خبر خواهم داد ترا بآنچه توانستی بران
شکیبائی کردن (۷۸) .

اما کشتی پس بود از آن درویشان چند که
کار می کردند در دریا پس خواستم که
معیوب کنم آنرا و بود پیش روی ایشان
پادشاهی که می گرفت هر کشتی درست
را به زبردستی (۷۹) .

و اما آن نوجوان پس بودند پدر و ما در
وی مسلمان پس ترسیدیم از آن که غالب
آید بر ایشان در سرکشی و کفر (۸۰) .

پس خواستیم که عوض هدایشان را
پروردگار ایشان بهتر از وی از روی
پاکیزگی و نزدیک تر از جهت شفقت (۸۱) .

و اما آن دیوار پس بود از دو نوجوان یتیم
در شهر و بود زیر آن گنجی از ایشان و بود
پدر ایشان نیکوکار پس خواست پروردگار

أَشَدَّ هُمَا وَيَسْتَعْرِجَا كَقَوْمِ نُوحٍ إِذْ هُمْ مِنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتَهُ
عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ۝

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ۝

إِذَا مَكَاتَلْنَا فِي الْأَرْضِ وَاتَّبَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ مُسَبِّبٍ ۝

فَاتَّبِعْ سَبَبًا ۝

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَرْجُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ
وَوَجَدَ عَنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا لَئِنْ الْقَوْمَيْنِ إِنَّمَا أُنْ
تَعَذَّبَ وَإِنَّمَا أَنْ تَجْعَدَ فِيهِمْ حُسْنًا ۝

قَالَ إِنَّمَا مَنْ ظَلَمَ نَسُوفَ عَذَابُهُ ثُمَّ تَوَلَّىٰ إِلَىٰ رَبِّهِ فَوَعِّلَا
عَذَابًا تَكْرًا ۝

وَأَتَا مِنْ أَمْنٍ وَحِيلَ صَالِحًا قُلْ لَهُ جَزَاءُ الْحَسَنَىٰ وَسَنَقُولُ لَهُ
مِنْ أَمْرٍ كَا يُنْزَلُ ۝

فَاتَّبِعْ سَبَبًا ۝

تو که این نوجوانان برسند نهایت قوت
خویش و برآرند گنج خود را از روی
مهربانی از پرورد گارتو و نکردم آن را
از رای خود اینست سر آنچه نتوانستی
بر آن شکیبائی کردن (۸۲) .

و سوال می کنند ترا از ذوالقرنین بگو خواهیم
خواند بر شما از حال وی خبری (۸۳) .

هر آئینه مادسترسی دادیم او را در زمین
و دادیم او را از هر چیز وسیله ای (۸۴) .

پس در پی وسیله ای افتاد^(۱) (۸۵) .

تا آنکه رسید بمحل فرورفتن آفتاب
دریافت آنرا که فرو می رود در چشمه گل
ولای و یافت نزدیک آن چشمه گروهی را
گفتیم ای ذوالقرنین اختیار بدست تست
یا اینست که عقوبت کنی یا بگیری در میان
ایشان معامله نیکو^(۲) (۸۶) .

گفت اما کسیکه ستم کرد پس عذاب
خواهیم کرد او را بازگردانیده شود بسوی
پرورد گار خویش پس عذاب کند او را
عذاب سخت (۸۷) .

و اما آنکه ایمان آورد و کارشائسته کرد پس
اوراست پاداش نیکو و خواهیم گفت
درباب اواز مقدمه خویش سخن آسانی
(۸۸) .

باز در پی وسیله ای افتاد (۸۹) .

(۱) یعنی بحسب نظر مردمان .

(۲) مترجم گوید و این کنایت است از قدرتِ او برین دو کار .

حَتَّىٰ إِذَا الْبَقَرَةُ مَطْلَمَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلَعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَّعَنَ اللَّهُ مُنَ دُرِّيهِمْ لَا يَتَذَكَّرُونَ ۝۱۱

كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ۝۱۲

ثُمَّ اتَّخَذَ سَبِيلًا ۝۱۳

حَتَّىٰ إِذَا الْبَقَرَةُ بَيْنَ السَّكَنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهَا قَوْمًا لَّيَّكَاظُونَ ۝۱۴

قَالُوا لَئِذَا الْقَرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَبِيلًا ۝۱۵

قَالَ مَا مَكْنِيَ فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ۝۱۶

أَتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ أَتُونِي آلِيزًا عَلَيْهِمْ قَطْرًا ۝۱۷

فَمَا اسْطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ۝۱۸

قَالَ هَٰذَا جُمُوعَةٌ مِّنْ رَّبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ۝۱۹

تا وقتی که چون رسید بمحل برآمدن آفتاب یافت که آن برمی آید برگروهی که نساخته ایم برای ایشان این طرف از آفتاب هیچ پرده (۹۰) .

چنین بود قصه و هر آئینه در گرفته ایم بآنچه نزدیک وی بود از روی خبرداری (۹۱) . باز در پی وسیله ای افتاد (۹۲) .

تا وقتی که چون رسید در میان سَدِّین یافت این جانب سَدِّین گروهی را که نزدیک نیستند از آنکه بفهمند سخنی (۹۳) .

گفتند این گروه ای ذوالقرنین هر آئینه یاجوج و ماجوج فساد کنند گانند در زمین پس آیا مقرر کنیم برای تو باجی بشرط آنکه بسازی در میان ما و ایشان سدّی (۹۴) . گفت آنچه دسترسی داده است مرا در آن پروردگار من بهتر است پس مدد کنید مرا بزور بازو تا بسازم میان شما و ایشان حجابی محکم (۹۵) .

بیارید پیش من پاره های آهن تا وقتی که چون برابر ساخت مابین آن دو کوه گفت آتش بدمید تا آنکه چون آتش ساخت آن آهن را گفت بیارید پیش من تا بریزم بالای این روئین گداخته را (۹۶) .

پس نتوانستند یاجوج ماجوج که بالایا روند بر آن و نتوانستند او را سوراخ کردن (۹۷) .

گفت این صنعت نعمتی ست از پروردگار من پس چون پیاید وعده پروردگار

من^(۱) کند آنرا هموار و هست و عده پروردگار من راست (۹۸) .

و بگذاریم بعضی ایشان را آن روز که در هم آمیزند در بعضی دیگر و دمیده شود در صورت پس بهم آریم ایشان را بهم آوردن (۹۹) .

و روبرو آریم دوزخ را آن روز پیش کافران روبرو آوردن (۱۰۰) .

آنانکه بود چشم های ایشان در پرده از یاد من و نمی توانستند سخن شنیدن (۱۰۱) .

(یعنی از شدت بغض) آیا پنداشتند کافران که دوست گرفتن ایشان بندگان مرا بجز من موجب عقوبت نباشد هر آینه ما آماده ساختیم دوزخ را برای کافران جای فرود آمدن (۱۰۲) .

بگو آیا خبر دهیم شما را بآنانکه زیانکار ترین مردم اند از روی عمل (۱۰۳) .

این جماعت آنانند که گم شد سعی ایشان در زندگانی دنیا و ایشان گمان می کنند که نیکوکاری می کنند در عمل (۱۰۴) .

این جماعت آنانند که کافر شدند بآیات پروردگار خویش و بملاقات او پس نابود شد اعمال ایشان پس برپا نخواهیم ساخت برای ایشان روز قیامت هیچ وزنی^(۲) (۱۰۵) .

و تَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوتُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ
فَجَعَلْنَاهُمْ جُجُجًا ۝

وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا ۝

لِلَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غَظَاةٍ عَنْ ذِكْرِنَا وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا ۝

أَحْصِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ
دُونِ آلِيَاءِ إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ۝

قُلْ مَنْ يُنْشِكِرُ بِالْأَشْهَرِينَ أَعْمَالًا ۝

الَّذِينَ ضَلَّ سَبِيلَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ
أَنَّهُمْ مُجْرِمُونَ صُنْعًا ۝

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ
أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَنًا ۝

(۱) یعنی نزدیک شود قیامت .

(۲) مترجم گوید و این کنایت است از خواری و بی قدری .

ذَلِكَ جَزَاءُ مَن جَعَلَ مَوَدَّةَ فَتَاهِ الْغَايِبِ وَاتَّخَذَ إِلَهَهُ الْغَايِبِ ۝

جزای ایشان دوزخ باشد بسبب آنکه کافر شدند و گرفتند آیات مرا و پیغامبران مرا به تمسخر (۱۰۶) .

إِنَّ الدِّينَ أَمْرٌ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءُ الْغَايِبِ ۝

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند باشد ایشان را بوستا نهای بهشت جای مهمانی (۱۰۷) .

مُخْلِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ۝

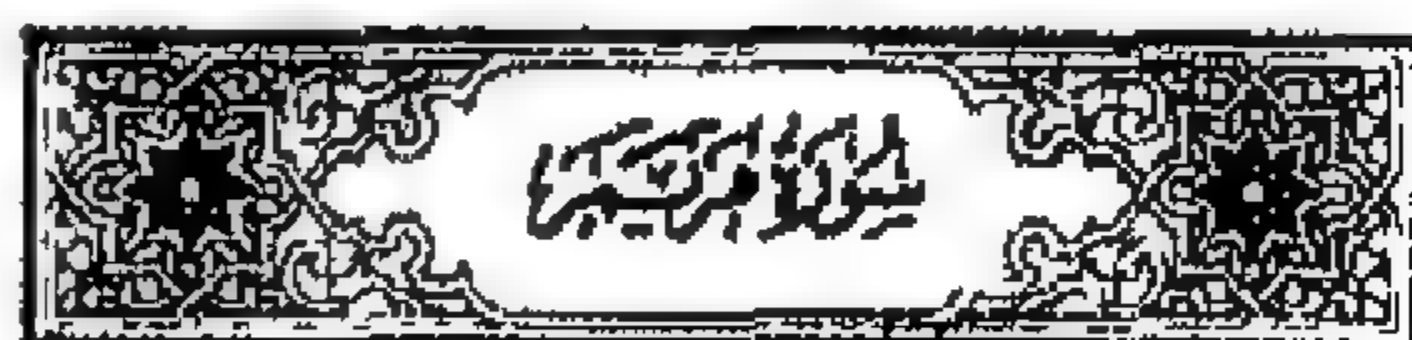
آنجا جاویدان باشند نه طلبند از آنجا بازگشتن (۱۰۸) .

قُلْ لَّوْكَانَ الْبَرُّ نَادًا لَّكَرُمَاتٍ رَبِّي لَنَفَعَا الْغَايِبِ أَنْ تَنفَعَا كَرُمَاتٍ رَبِّي وَلَوْ جِئْتُم بِمِثْلِهِ مَدَدًا ۝

بگو اگر باشد دریا سیاهی برای نوشتن سخنان پروردگار من البته تمام شود دریا پیش از آنکه بآخر رسد سخنان پروردگار من اگرچه بیاریم مانند آن دریادر یابی دیگر بطریق مدد (۱۰۹) .

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُ الْغَايِبِ وَاحِدٌ مَّن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَادِقًا وَلَا يُفْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ۝

بگو جزاین نیست که من آدمی ام مانند شما و وحی فرستاده می شود بسوی من که معبود شما همان معبود یکتاست پس هر که توقع دارد ملاقات پروردگار خود را باید که بکند کار پسندیده و شریک نیارد در عبادت پروردگار خویش هیچ کس را (۱۱۰) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

سورة مريم مكي است وان نود و هشت آيت و شش ركوع است

كَهَيْعَصَ ①

بسم خدای بخشاینده مهربان .

كَهَيْعَصَ (۱) .

وَذَكَرْنَا عَبْدَكَ ذَكَرًا ②

این است بیان بخشایش پروردگار تو بر بنده خود زکریا (۲) .

إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ يَدَايَ سَخِيبًا ③

چون ندا کرد پروردگار خود را (ندای) پنهان (۳) .

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاسْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ

گفت ای پروردگار من هرآئینه مست

يُدْعَاكَ رَبِّ سَيِّئًا ①

شده است استخوان از بدن من و سرم
از سفید موئی شعله ورگشته است و نبودم
دردعای تو ای پروردگار من بی بهره
(۴)

وَأَنِّي حِفْتُ الْمَوَالِي مِن دُونِكَ كَانَتِ امْرَأَتِي غَائِبًا
كُتِبَ لِي مِن لَّدُنكَ وَكِيلًا ②

وهرآئینه من می ترسم از اقارب خود بعد
از خود و هست زن من نازای پس عطا کن
مرا از نزدیک خود وارثی (۵)

يَرْبُّنِي وَيُعَظِّبُ مِن آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ③

که میراث گیرد از من و میراث گیرد از
اولاد یعقوب و بکن اورای پروردگار من
مرد پسندیده (۶)

يَرْكُوبًا أَنَا أَنَا لِي بِهِمْ بِعُلُوبٍ رَئِيسًا تُعْتَبَرُ بِهِ مَن لَّدُنَّ
سَبِيلًا ④

گفتم ای زکریا هرآئینه مابشارت میدهم
ترا بطفلی که نام اویحیی است پیدا
نکردیم پیش ازین هیچ هم نام اورا (۷)

قَالَ رَبِّ إِنِّي نَكُونُ لِي عُتَقَرٌ مِّمَّنْ كَانَتِ امْرَأَتِي غَائِبًا
وَقَدْ هَمَمْتُ مِنَ الْكِبَرِ هَيِّئَا ⑤

بگفت ای پروردگار من چگونه پیدا
شود برای من طفلی و هست زن من
نازای وهرآئینه رسیده ام از سبب کلان
سالی بنهایت ضعف (۸)

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ مَن هَيَّئُ قَدْ خَلَقْتَكَ
مِن قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ⑥

گفت هم چنین است وعده گفت پروردگار
تو این کار بر من آسان است و هرآئینه آفریدم
ترا پیش ازین و نه بودی تو چیزی (۹)

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَنَا أَنَا لِي بِهِمْ بِعُلُوبٍ رَئِيسًا
تُعْتَبَرُ بِهِ مَن لَّدُنَّ سَبِيلًا ⑦

گفت ای پروردگار من معین کن برای من
نشانه ای فرمود نشانه توانست که سخن
نشوانی گفتن بامردمان سه شبانه
روز در حالیکه صحیح المزاج باشی (۱۰)

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ أَن سَبِّحُوا
بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الْعَصَا فَرُدُّوا إِلَيْهَا ⑧

پس بیرون آمد بر قوم خود از محراب
عبادت پس اشارت کرد بسوی ایشان که
تسبیح گوئید صبح و شام (۱۱)

يَتَّبِعُنِي هَذَا الْكِتَابَ يَلْفُتَهُ وَأَتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيحًا ۝

گفتیم ای یحیی بگیر (احکام) کتاب را
باستواری و دادیمش دانائی در حال کودکی
(۱۲).

وَحَنَانًا مِن لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ۝

و دادیمش شفقتی از نزدیک خود و طهارت
نفس و بود پرهیزگار (۱۳).

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَعَنَ كُنَّ جَبَّارًا عَصِيًّا ۝

و نیکو کردار به پدر و مادر خود و نبود کردن
کش گنهگار (۱۴).

وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ۝

و سلام باد بروی روزیکه متولد شد و
روزیکه بمیرد و روزیکه برانگیخته شود
زنده (۱۵).

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ مَرْسُومًا إِذْ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا امْرَأَتًا
مُتْرَفِيًّا ۝

و یادکن در کتاب مریم را چون یکسوشد
از اهل خود جای به سمت برآمدن آفتاب
(۱۶).

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا
فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ۝

پس گرفت این جانب از ایشان پرده پس
فرستادیم بسوی او روح خود را^(۱) پس به
صورت بشری درست اندام ظاهر شد
پیش مریم (۱۷).

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ۝

گفت هر آینه من پناه می برم بخدا از
تو ا گر پرهیزگاری باشی (۱۸).

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ۝

گفت جز این نیست که من فرستاده
پروردگار توام تا عطا کنم ترا طفلی پاکیزه
(۱۹).

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ
أَكُفِّرًا ۝

گفت چگونه پیدا شود برای من طفلی
و دست نرسانیده است بمن هیچ آدمی
و هرگز نبودم زناکار (۲۰).

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلِيمٌ هَدِيدٌ وَإِنَّمَا آيَةٌ

گفت وعده حق هم چنین است فرمود

(۱) یعنی جبرئیل علیه السلام را .

لِلنَّاسِ وَبِخَنَاءٍ مِّنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ۝

پروردگار تو که این بر من آسان است
و می خواهیم که بسازیم این طفل را نشانه
برای مردمان و بخشایشی از جانب خود و
هست این مقدمه کاری مقرر کرده شده
(۲۱).

فَصَلَّتْ فَأَنْبَدَتْ بِهِ مَكَانًا قَوِيًّا ۝

پس به شکم بارگرفت آن طفل را پس
یکسو شد مریم بسبب آن حمل بجائی
دور از مردم (۲۲).

فَاجَاءَهَا الْمَلَأُضُّ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِتُّ
قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَّتْرِيًّا ۝

پس آوردش در دره سوی تنه درخت
خرما مریم گفت ای کاش می مردم پیش
ازین و می شدم فراموش از خاطر رفته (۲۳).

فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلْأَنْعَمْتَ قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ
تَحْتِكَ سَرِيًّا ۝

پس آواز داد او را (طفل یا جبرئیل والله
اعلم) از جانب پائین او که اندوه مخور هر
آئینه پیدا کرده است پروردگار تو پائین
تو جوئی (۲۴).

وَهَئِذَا إِلَهُكِ يَجِدُكَ النَّخْلَةَ تُسَوِّطُ عَلَيْكِ
رُطَبًا جَبِيًّا ۝

و بجنبان سوی خویش تنه درخت خرما را
تایید کنند بر سر تو خرمای تازه (بالفعل از
درخت چیده) (۲۵).

فَكُلْ وَاشْرَبْ وَقَرَىٰ مَيْتًا قَوْمًا تَرْجُونَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا
قَالُوا إِنَّا تَدْرِئُونَ لَلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أَكْمَلَ الْيَوْمَ الْيَسَاءَ ۝

پس بخور و بیاشام و آسوده چشم شو
پس اگر بینی از آدمیان کسی را پس بگو
هر آئینه من نذر کرده ام برای خدا روزه
را پس سخن نخواهم گفت امروز با هیچ
آدمی (۲۶).

فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحِيَّةً قَالُوا يَسِّرُهُ لَقَدْ جِئْتِ سَيِّئًا لِّرِّيَّا ۝

پس برداشته آورد عیسی را پیش قوم خود
گفتند ای مریم هر آئینه آوردی چیزی
زشت را (۲۷).

يَا لَعَنَ هَرُونَ نَاكَانَ أَبُولُوا أَمْرًا سَوْءًا وَنَاكَانَتِ الْمَلَائِكَةُ يَعْزِيًّا ۝

ای خواهر هارون نه بود پدر تو مرد بد
و نه بود مادر تو زنا کننده (۲۸).

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْبُهْدِ صَبِيًّا ۝

پس مریم اشارت کرد بطفل خود گفتند

قَالَ رَبِّي عَبْدُ اللَّهِ شَيْئًا لَّيْسَ الْكُتُبُ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ۝

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ
مَا دُمْتُ حَيًّا ۝

وَبَرَّأَوَالِدَیْ تِلْكَ جَبَّارًا شَقِيًّا ۝

وَالسَّلَامُ عَلٰی یَوْمِ وُلِدْتَ وَیَوْمِ أَمُوتَ وَیَوْمِ تُبْعَثُ
حَیًّا ۝

ذٰلِكَ عِشْرَتِیْ اِنَّ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِیْ فِیْهِ یَتَذَكَّرُوْنَ ۝

اِنَّا كُنَّا نَقُولُ لَهَا اِنْ كُنْ فِیْكَوْنُ ۝

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّیْ وَرَبَّكُمْ فَاعْبُدُوْهُ هٰذَا صِرَاطٌ
مُّسْتَقِیْمٌ ۝

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَیْنِهِمْ فُتُوْنًا لِّلَّذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ
تَشْهَادِ یَوْمٍ عَظِیْمٍ ۝

اَسْمِعْهُمْ رَاٰیَهُمْ یَوْمَ یَأْتُوْنَنَا لَكِنَ الظَّالِمُوْنَ الْیَوْمَ
فِیْ ضَلٰلٍ مُّبِیْنٍ ۝

چگونه سخن گوئیم پاکسیکه هست در
گهواره در حال کودکی (۲۹) .

گفت عیسی من بنده خدام داده است
مرا کتاب و ساخته است مرا پیغامبر (۳۰) .

و ساخت مرا خدا با برکت هر جا که باشم
و حکم فرموده است مرا به نماز و زکوة
مادامیکه زنده باشم (۳۱) .

و ساخت مرا نیکوکار به مادر خود و نه
کرده است مرا گردن کش بدبخت
(۳۲) .

و سلام بر من ست روزیکه متولد شدم
و روزیکه بمیرم و روزیکه برانگیخته شوم
زنده (۳۳) .

اینست قصه عیسی پسر مریم (مراد میدارم)
سخن راست را که در وی مردمان
اختلاف میکنند (۳۴) .

نیست لائق خدا آنکه بگیرد هیچ فرزندی
پاکی او راست چون بخواهد کاری را
جز این نیست که میگویدش بشو پس می
شود (۳۵) .

و گفت عیسی هر آینه خدا پروردگار
منست و پروردگار شما پس عبادت
او کنید اینست راه راست (۳۶) .

پس اختلاف کردند جماعت ها میان
خویش پس رای کافران را از حاضر شدن
روز بزرگ (۳۷) .

چه قدر شنوا باشند و چه قدر بینا باشند
روزی که بیایند پیش ما لیکن این ستم
کاران امروز در گمراهی ظاهر اند (۳۸) .

وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۹﴾

إِنَّا نَحْنُ ثَرَاتُ الْأَرْضِ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿۴۰﴾

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ الْإِسْمَاءَ أَنَّهُ كَانَ يَسْتَدِيقُنَا ﴿۴۱﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿۴۲﴾

يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿۴۳﴾

يَا أَبَتِ لَا تَقْبَلْ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿۴۴﴾

يَكَلِّبُ إِلَىٰ أَخَاكَ أَنْ يَسْتَكْفِرَ عَذَابُ بَيْنَ الرَّحْمَنِ فَكُنْ مِنَ الْمُسْطَفِينَ وَنَا ﴿۴۵﴾

قَالَ رَافِعًا أَنَا عَنْ أَبِيهِ يُبَارِكُ لَهُمْ كَمَا تَبَارَكُ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنَحْنُ بِمَا كَانُوا ﴿۴۶﴾

قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَتُبَدِّلُكَ رَبَّنَا أَنَّهُ كَانَ بِنَ حَفِيًّا ﴿۴۷﴾

وَأَعِزَّنَا لَكُمْ وَمَا تَعْنُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَشْيَ الْآ

و بترسان ایشان را از روز پشیمانی چون بانجام رسانیده شود کار وایشان در غفلت اند وایشان ایمان نمی آرند (۳۹) .

هر آئینه ما وارث شویم زمین را و هر کسی را که بر زمین است و بسوی ما بازگردانیده شوند (۴۰) .

و یاد کن در کتاب ابراهیم را هر آئینه وی بود راست کردار پیغمبری (۴۱) .

یاد کن چون گفت پدر خود را ای پدر من چرا عبادت می کنی چیزی را که نمی شنود و نه می بیند و دفع نمی کند از تو چیزی (۴۲) .

ای پدر من هر آئینه آمده است پیش من از علم آنچه نیامده است پیش تو پس پیروی من کن تا دلالت کنم ترا براه راست (۴۳) .

ای پدر من عبادت مکن شیطان را هر آئینه هست شیطان مرخدا ی را نافرمان (۴۴) .

ای پدر من می ترسم از آنکه پرسد به تو عقوبتی از خدا پس باشی قرین شیطان (۴۵) .

گفت آیا روگردانی تو از معبودان من ای ابراهیم اگر باز نه ایستی البته سنگسار کنم ترا و ترک صحبت من کن مدتی دراز (۴۶) .

گفت سلام عليك آمرزش خواهیم طلبید برای تو از پروردگار خویش هر آئینه وی هست بر من مهربان (۴۷) .

و کناره گیرم از شما و از آنچه می پرستید

أَكُونِ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ۝

بغیر از خدا و خواهم عبادت کرد پروردگار خود را امید آنست که نباشم بسبب پرستش پروردگار خود بدبخت (۴۸) .

ثُمَّ انْتَرَاهُ رَبِّي وَمَا يُعِدُّونَ مِنَ دُونِ اللَّهِ
وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ۝

پس چون کناره گرفت از ایشان و از آنچه می پرستیدند بغیر از خدا عطا کردیم وی را اسحاق و یعقوب و هر یک کسی را پیغامبر ساختیم (۴۹) .

وَوَهَبْنَا لَهُم مِّن رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لِهَامَانَ صَدِيًّا ۝

و عطا کردیم ایشان را چیزها از بخشش خود و ساختیم برای ایشان ذکر جمیل بنهایت بزرگی (۵۰) .

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ۝

و یاد کن در کتاب موسی را هر آینه وی بود خالص کرده شده بود فرستاده پیغامبری (۵۱) .

وَنَادَيْنَاهُ مِن جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجْمًا ۝

و ندا کردیم او را از جانب راست کوه طور و نزدیک ساختیم او را را زگویان (۵۲) .

وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَّحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ۝

و عطا کردیم او را از بخشش خود برادر او هارون نبی ساخته (۵۳) .

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ
وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ۝

و یاد کن در کتاب اسمعیل را هر آینه وی بود راست وعده و بود فرستاده پیغامبری (۵۴) .

وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ۝

و می فرمود اهل خود را بنماز و زکوة و بود نزدیک پروردگار خویش پسندیده (۵۵) .

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا ۝

و یاد کن در کتاب ادريس را هر آینه وی بود راست کردار پیغامبری (۵۶) .

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ۝

و برداشتیم او را بمکانی بلند (۵۷) .

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِن ذُرِّيَةِ

این جماعت آنانند که انعام کرد

أَدَمَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ وَكَانَ ذُرِّيَّتُهُم بِرَافِعٍ وَأَسْرَافِيلُ

خدا برایشان از ذریره پیغامبران از فرزندان

وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذِ اتَّخَذَ عَلَيْهِمُ الْبَيْتَ الرُّوحُ الْخَافِ

آدم و از نسل آنانکه برداشتیم بانوح و از

ذُرِّيَّتِ إِبْرَاهِيمَ وَ يَعْقُوبَ وَازْجَمَلَهُ آتَانَاكَ

سُجَّدًا وَبُكِيًّا ۝

فَخَلَفَ مِنْ أَفْجَاهِمْ خَلْفًا فَرَسَاغُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا
الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ عَذَابًا ۝

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ
الْجَنَّةَ وَلَا يُلَاقُونَ فِيهَا ۝

جَنَّتِي عَذَابَ النَّارِ وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ
إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ نَأْتِيًا ۝

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ فِيهَا زَوْجُهُمْ فِيهَا
بُكْرَةٌ وَمَعِيَّةٌ ۝

يَتْلِكَ الْجَنَّةِ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ۝

وَمَا نُنَزِّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا
وَمَا بَيْنَ ذَٰلِكَ وَإِنَّا كَانُ رَبُّكَ رَبًّا ۝

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ

راه راست نمودیم ایشان را و برگزیدیم
چون خوانده می شد برایشان آیات خدا
می افتادند سجده کنان و گریان (۵۸) .

پس جانشین شد بعد از ایشان ناخلفی
چند که ترك کردند نماز را و پیروی کردند
خواهش هارا پس خواهند یافت جزای
گمراهی (۵۹) .

لیکن هر که توبه کرد و ایمان آورد و
کارشائسته بعمل آورد پس آنجماعت
در آیند در بهشت و هیچ ستم کرده نشود
برایشان (۶۰) .

بوستانهای همیشه ماندن که وعده داده
است خدا بندگان خود را نادیده هرائینه
هست وعده او آینده (۶۱) .

نشنوند آنجا هیچ سخن بیهوده لیکن سلام
شنوند وایشان را بُرَة روزی ایشان آنجا
صبح و شام (۶۲) .

اینست آن بهشت که عطا کنیم از بندگان
خویش آن را که پرهیزگار بود (۶۳) .

و (فرشتگان گفتند که) فرو نمی آیم
الّا بحکم پروردگار تو و راست (علم)
آنچه پیش ما است^(۱) و آنچه عقب
ماست^(۲) و آنچه در میان این ست و
نیست پروردگار تو فراموش کار (۶۴) .

اوست پروردگار آسمان ها و زمین و آنچه

(۱) یعنی قیامت .

(۲) یعنی از ابتدای خلق آسمان و زمین .

وَأَصْلَحَ بَعْدَ ذَلِكَ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ شَيْئًا ۝

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ إِذَا مَا لَمْ يَلْمُكَ لَعَنُوكَ أَخْرَجَ حَتًّا ۝

أَوَلَيْكَ كُذَّابٌ إِنَّكَ خَلَقْتَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ۝

لَوْ يَكُنْ لَهُ خَشْرٌ لَهُمْ وَالشَّيَاطِينُ لَعَنُوا خَشْرَهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ
جُحُشًا ۝

لَعَنَّا نَزَعَنْ مِنْ كُلِّ أَسْبَاطٍ أُنثَىٰ نَمُوتُ عَلَىٰ الْأَعْنَاقِ عَذَابًا ۝

لَعَنَّا نَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أُولَىٰ بِهَا صِلًا ۝

وَلَنْ يَنْفَعَكَ الْإِلَاحُ مَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا ۝

لَعَنَّا نَجِي الَّذِينَ اتَّعَاوَوْا زُنُوجَ الْمُؤْمِنِينَ فِيهَا جَذَا ۝

وَإِذَا نَسَلُ عَلَيْهِنَّ إِبْنٌ أُنْثَىٰ كَانَتْ كَذًّا لِلَّذِينَ
أُمْنُوا أَتَىٰ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مِّمَّا وَآخَسُ نَدِيًّا ۝

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثَا ذُرِّيًّا ۝

میان اینهاست پس عبادت او کن
و شکیبایش بر عبادت وی آیامیدانی
برای او همنامی یعنی مانندی (۶۵) .

و میگوید آدمی (یعنی آدمی کافر) آیا چون
بمیرم بیرون آورده خواهم شد زنده (۶۶) .

آیایاد نمی آورد آدمی که ما فریدیم او را
پیش ازین و نبود هیچ چیزی (۶۷) .

پس قسم پروردگار تو که البته برانگیزیم
این منکران بعث را با شیاطین باز حاضر
کنیم ایشان را حوالی دوزخ بزانودرافتاده
(۶۸) .

باز برکشیم از هر امتی آن را که از ایشان
جرات گننده ترست بر خدا از روی
نافرمانی (۶۹) .

باز ما دانایتریم بآنانکه سزاوار تراند
بدرآمدن دوزخ (۷۰) .

و نیست از شما هیچ کس مگر گذرنده بر آن
هست این وعده لازم بر پروردگار تو
مقرر کرده شد (۷۱) .

باز برهائیم متقیان را و بگذاریم ظالمان
را آنجا بزانو درافتاده (۷۲) .

و چون خوانده شود برایشان آیات ما
واضح آمده گویند کافران مسلمانان را
کدام يك ازین دو گروه بهترست در مرتبه
و نیکوتر است از روی مجلس^(۱) (۷۳) .

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان طبقه

(۱) یعنی بعزت دنیا مغرور شدند .

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الصَّلَاةِ فَلْيَدُدْ لَهُ الرِّجْلَيْنِ مَكَادَ حَتَّى
إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ
مَنْ هُوَ أَشَرُّ مَكَانًا وَأَضَعُكُ جُنْدًا ۝

وَنَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَقِيَّةُ الضَّالُّونَ
خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًا ۝

أَقْرَبَتْ الذِّمَى كَفَرًا يَا أَيُّهَا وَقَالَ لَأَوْ تَتَرَى
مَا لَأَقُولَنَّ ۝
أَكَلَمَ الْغَيْبَ أَمْ أَخَذَ عِنْدَ الرِّجْلَيْنِ عَهْدًا ۝

كَلَّا سَتَكُنُّ مَأْيُوقٌ وَفَمَدَّ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا ۝

وَتَرَى مَأْيُوقٌ وَيَأْتِيْنَا أَفْرَدًا ۝

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهًا لِيَكُونَوا لَهُمْ عِزًّا ۝

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِمَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادَةً أُولُوا عِلْمًا ۝

مردمان را که بهتر بودند باعتبار رخت
خانه و از روی نموداری (۷۴) .

بگو هر که باشد در گمراهی پس افزون
میدهد او را خدا افزون دادنی تا وقتی که
چون بینند آنچه ترسانیده شدند یا عقوبت
را و یاقیامت را پس خواهند دانست کدام
يك بدترست در مرتبه و ناتوان ترست
باعتبار لشکر (۷۵) .

و زیاده میدهد خدا راه یابان را هدایت
و حسنات پاینده شائسته بهترند نزدیک
پروردگار تو از روی جزا و نیکو ترند
از جهت بازگشت (۷۶) .

آیادیدی آن را که کافر شد بآیات ما و گفت
البته داده شود مرا^(۱) مال و فرزند (۷۷) .
آیا مطلع شده است بر غیب یا گرفته است
از نزدیک خدا عهده (۷۸) .

نه چنان بود، خواهیم نوشت آنچه می
گوید و افزون دهیمش عقوبت افزون
دادنی (۷۹) .

و بازستانیم پس از وی آنچه می گوید
و بیاید پیش ما تنها (۸۰) .

و خدایان گرفتند بغیر از خدا تا باشند ایشان
را سبب عزت (۸۱) .

نه چنان بود، منکر خواهند شد پرستش
معبودان خود را و خواهند شد برایشان
ستیزنده (۸۲) .

أَلَمْ تَرَ أَنَا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَوَهُّمُوا ۝١٦

فَلَا تَهْتَبِلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا عُدَّتْ لَهُمْ عَمَلًا ۝١٧

يَوْمَ نَحْشُرُ الشُّعْرَةَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَقَدْ ۝١٨

وَنَسَوْنَ الْغُرُبَةَ إِلَى جِهَةِ الْمُرُودِ ۝١٩

لَا يَسْأَلُكَ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَتَىٰ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۝٢٠

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۝٢١

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِذَا ۝٢٢

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَّقَطْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَكَّا ۝٢٣

أَنْ دَعَا لِلزُّمَرِ وَلَدًا ۝٢٤

وَالْيَقِينُ إِلَٰهَ الزُّمَرِ أَنْ يُخْذَلَ وَلَدًا ۝٢٥

إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا ۝٢٦

لَقَدْ أَخْطَأْتُمْ وَعَدَّ هُمْ عَدًّا ۝٢٧

آیندیدی که فرستادیم شیاطین را بر کافران می جنبانیدند ایشان را جنبانیدی (۸۳).

پس شتاب مکن بر ایشان جزاین نیست که مدت می شماریم (۸۴).

روزی که بر انگیزیم متقیان را بسوی رحمن بصورت وفد (۸۵).

وروان کنیم گنه گاران را بسوی دوزخ تشنگان (۸۶).

توانند شفاعت کردن الا کی که گرفته است نزدیک خدا عهده^(۱) (۸۷).

وگفتند فرزند گرفته است خدا (۸۸).

فرمود ایشان را هر آئینه آوردید چیزی زشتی (۸۹).

نزدیک اند آسمان ها که بشکافند ازین سخن و بشکافد زمین و بيفتند کوه ها پاره پاره شده (۹۰).

بسبب آنکه نسبت دادند بخدا فرزندى را (۹۱).

ونه سزد خدا را که فرزند گیرد (۹۲).

نیست هیچ يك از آنکه در آسمان ها وزمین اند مگر آينده پیش رحمن بنده شده (۹۳).

هر آئینه بعلم در گرفته است ایشان را و شمار کرده است ایشان را شمارا کردنى (۹۴).

(۱) یعنی مسلمان شده و وعده ثواب را مستحق گشته .

وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْيَوْمَةِ قَرُؤًا ⑩

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ
وُزْدًا ⑪

فَالَّذِينَ لَا يَرْجُونَ إِلَهًا سِوَاكَ لِتُخْرِجَهُمُ الْبَشَرَةَ مِنْ دَارِهِمْ
يَوْمَ قُومَالِكَا ⑫

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَوْمٍ مِمَّنْ تُحْيِي وَنُهَمِّمِينَ أَحَدًا
أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ⑬

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طه ①

مَا أُنزِلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ②

إِلَّا تَذَكُّرًا لِمَنْ يَخْشَى ③

تَنْزِيلًا لِمَنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ④

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ⑤

لَهُ نَارُ السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا

وهریک از ایشان آینده است پیش وی
روز قیامت تنها (۹۵) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند پیدا خواهد کرد برای ایشان
خدا دوستی را (۹۶) .

جز این نیست که آسان ساختیم قرآن را
بزبان تو تا مژده دهی بدان متقیان را
و بترسانی به آن گروه ستیزندگان را
(۹۷) .

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان طبقات
مردم آیامی بینی هیچ کس را از ایشان
یامی شنوی از ایشان آواز آهسته (۹۸) .

سوره طه مکی است و آن یک صد و بیست
و پنج آیه و هشت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
طه (۱) .

فرو نه فرستادیم بر تو قرآن را تا رنج کشی
(۲) .

لیکن فرو فرستادیم برای پند دادن کسی را
که بترسد (۳) .

فرو فرستادن از جانب کسیکه آفریده است
زمین را و آسمانهای بلند را (۴) .

وی بسیار بخشاننده است بر عرش قرار
گرفت (۵) .

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین است و آنچه در میان اینهاست

وَنَافِثَتِ الذُّرَى ①

وَإِنْ تَجَهَّرَ بِالقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ②

اللَّهُ لِكَلِّهِ الْإِلهُ الْوَلَدُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ③

وَقُلْ أَشْكُ حَدِيثُ مُوسَى ④

إِذْ رَأَيْنَا فَتَالِقًا لِّكُلِّ لُؤْلُؤٍ مِّمَّا يَتَوَلَّى فَيَاسْتَكْتُمُ النَّارُ الْقَلْبَ

لِلْأَيْمَانِ وَتَنَالِقَ الْأُفُقَ ⑤

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَتُوسَى ⑥

إِلَى إِنَّا رَبُّكَ فَاعْلَمْ لِمَ لَمْ يَكُنْ لَكَ الْوَادِعُ الْفَلَقِ

كَلَّوَى ⑦

وَأَنَا أَخْبَرْتُكَ فَاسْتَجِبْ لِمَا يُؤْمَى ⑧

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ

لِيَذْكُرَنِي ⑨

إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِلْعُجْزَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا

كُنْتَى ⑩

فَلَا يَصُدُّهَا عَنْهَا مَنْ لَّا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَى ⑪

وآنچه زیر خالیه نمناک ست (۶) .

و اگر آشکارا کنی سخن را پس وی میداند
سخن پنهان را و پنهان تر را (۷) (۱۱) .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست
مگر وی مرا و راست نامهای نیکو (۸) .

و آیا آمده است بتو خبر موسی (۹) .

چون دید آتشی پس گفتم اهل خود را
درنگ کنید هر آینه من دیده ام آتشی
امید دارم که بیارم پیش شما از آن آتش
شعله ای یابیم بر آن آتش راه نمای (۱۰) .

پس چون پیامد نزدیک آتش آواز داده شد
که ای موسی (۱۱) .

هر آینه من پروردگار تو ام پس از پاپیرون
کن نعلین خود را هر آینه تو بمیدان پاک
طوی هستی (۱۲) .

و من برگزیدم ترا پس گوش بده بسوی
آنچه وحی فرستاده می شود (۱۳) .

هر آینه من خدایم نیست هیچ معبود
برحق غیر من پس عبادت من بکن
و برپا کن نماز را برای یاد کردن من (۱۴) .

هر آینه قیامت آمدنی است میخواهم که
پنهان دارم وقت آن را تا جزا داده شود هر
شخصی بمقابله آنچه می کند (۱۵) .

پس باید که باز ندارد ترا از باروداشتن آن
کسی که ایمان ندارد بر آن و پیروی کرده
است خواهش نفس خود را آنگاه هلاک

(۱) یعنی جهر را بطریق اولی میداند .

شوی (۱۶) .

وچيست اين بدست راست توای موسی
(۱۷) .

گفت اين عصای من ست تکیه می کنم
بر آن وبرگ میریزم بآن برگوسفندان خود و
مرا درین عصا کارهای دیگر نیز هست
(۱۸) .

گفت بافکن آنرا ای موسی (۱۹) .
پس بافگندش پس نا گهان ماری شد
دوان (۲۰) .

گفت بگیراین را و مترس بازخواهیم
گردانید اورا بشکل نخستین او (۲۱) .
وبهم آردست خود را بسوی بغل خود
تابیرون آید سفید شده از غیر عیبی نشانی
دیگر (۲۲) .

میخواهیم که بنمائیم ترا بعض نشانه های
بزرگ خویش (۲۳) .
برو بسوی فرعون هر آینه وی از حد گذشته
است (۲۴) .

گفت ای پروردگار من کشاده کن برای
من سینه مرا (۲۵) .
و آسان کن برای من کار مرا (۲۶) .
بکشای گره از زبان من (۲۷) .
تا بفهمند سخن من (۲۸) .
و مقرر کن برای من وزیری از اهل من
(۲۹) .

هارون برادر مرا (۳۰) .
محکم کن بسبب اوتوانائی مرا (۳۱) .

وَأَلَيْكَ يَمِينُكَ يٰمُوسَى ①

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّؤُا عَلَيْهَا وَأَهْشَبِمَا عَلٰى عَمَلِي وَلِي قِيَامًا
مَلِكُهَا أُخْرٰى ②

قَالَ أَلَمْ يَأْتِكُمُوسٰى ③
فَالْقَاهَا فَاذَاهِي حَيَّةٌ تَسْعٰى ④

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَحْزَنْ سَنُؤَيِّدُكَ بِآيَاتِنَا الْأُولٰٓئِ ⑤

وَأَنۢصُرِيكَ إِلَىٰ جَنَاحِكَ عُرۡوَةً بَيْنَٔهُمَا مِنۢ غَيْرِ مَوَدَّةٍ
أُخْرٰى ⑥

لِيُؤَيِّدَكَ مِنۢ آيَاتِنَا الْكُبْرٰى ⑦

إِذْ هَبَّ إِلٰ فِرْعَوۡنَ إِنَّهُ كَلَنَ ⑧

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ⑨

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ⑩

وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّنۢ لِّسَانِي ⑪

يَقُولُوا قَوْلِي ⑫

وَاجْعَلْ لِّي وَزِيرًا مِّنۢ أَهْلِي ⑬

هَٰذَا نَ أَخِي ⑭

أَشَدُّ دَيَّةً أَمْرِي ⑮

وَالْمُرَّةُ فِي آفْرِهَا ۝

كُلُّ نَسِيءِكَ كَثِيرًا ۝

وَزِدَّاكَ كَثِيرًا ۝

اِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ۝

قَالَ قَدْ اُوْتِيتَ سُلُوكَ يَوْمِي ۝

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً اُخْرٰى ۝

اِذَا وُحِيْنَا اِلٰى اَمِكَ مَا يُوحٰى ۝

اِنْ اَقْنِيْ فِيْهِ اِلَى النَّارِ اَوْ اَقْنِيْ فِيْهِ اِلَى النَّارِ فَلْيَلْقَوْهُ اَلْيَوْمِ
بِالنَّارِ اَوْ اَقْنِيْ فِيْهِ اِلَى النَّارِ اَوْ اَقْنِيْ فِيْهِ اِلَى النَّارِ فَلْيَلْقَوْهُ اَلْيَوْمِ
بِالنَّارِ اَوْ اَقْنِيْ فِيْهِ اِلَى النَّارِ اَوْ اَقْنِيْ فِيْهِ اِلَى النَّارِ فَلْيَلْقَوْهُ اَلْيَوْمِ

اِذَا تَشَبَّهْتَ اَخِيَّكَ فَتَقُولُ هَلْ اَدْرَاكُمْ عَلٰى مَنْ يَكْفُلُهُ
فَرَجَعْنَاكَ اِلَى اَمِكَ كُلُّ نَفْسٍ نَعْمَ اَعْمٰهُمَا وَلَا تَحْزَنْ اَوْ قَتَلَتْ
نَفْسًا فَجَيَيْنَاكَ مِنَ الْغَيْرِ وَفَنَزَّلْنَاكَ فَوْقَ مَا قُلْتُمْ يٰيَدِيْنَ
اِلَى اَهْلِ مَدْيَنَ فَتَجِدْتُمْ عَلٰى قَدَرٍ يُّوْمِنٰى ۝

وَاَصْطَفَيْنَاكَ اِلَيْنٰى ۝

اِذْ هَبَّ اَنْتَ وَاٰخُوكَ بِآيٰتِنَا وَلَا تُخَيِّبُنِيْ فَاَكْرِهِيْ ۝

وشریک کن اورا درکار من (۳۲) .

تاتسییح توگوئیم بسیاری (۳۳) .

زیادتوکنیم بسیاری (۳۴) .

هرآئینه تو هستی باحوال ما بینا (۳۵) .

گفت هرآئینه داده شدی درخواست خود
ای موسی (۳۶) .

وهرآئینه احسان کردیم برتو یک باردیگر
(۳۷) .

چون الهام فرستادیم بسوی مادر تو آنچه
الهام کردنی بود (۳۸) .

که بافکن این طفل را در صندوق پس
افکن صندوق را در دریا تا ییغند اورا
دریا بکناره بگیردش دشمن من و دشمن
وی و بافکندم بروی تو قبول از جانب
خویش و خواستم که پرورده شوی زیر
نظارت چشم من (۳۹) .

چون می رفت خواهر تو پس می گفت
آباد لالت کنم شمارا بر کسیکه نگهبانی
این طفل کند پس باز آوردیم ترا بسوی
مادر تو تا خنک شود چشم وی و اندر همگین
نباشد و بکشتی شخصی را پس خلاص
ساختیم ترا از اندوه و آزمودیم ترا از مودنی
پس درنگ کردی سالهای چند در اهل
مدین باز آمدی موافق تقدیر الهی ای
موسی (۴۰) .

و ساختم ترا برای خویش (۴۱) .

برو تو و برادر تو با نشانه های من و سستی
نکنید در یاد من (۴۲) .

إِذْ هَبْنَا لَإِسْرَافَ فِرْعَوْنَ إِذْ هَبَّ طِفْلٌ ۝

برو بسوی فرعون هرآئینه وی از حد گذشته است (۴۳) .

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لِّعَلَّهِ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَحْشَىٰ ۝

پس بگوئید با وی سخن نرم بود که پندپذیر شود یا بترسد (۴۴) .

قَالَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْ تَغْرُطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَىٰ ۝

گفتند ای پروردگار ما هرآئینه مای ترسیم از آنکه تعدی کند بر ما یا از حد گذرد (۴۵) .

قَالَ لَا تَخَافَا إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمِعُ وَأُنْزِلُ ۝

گفت مترسید هرآئینه من باشمایم می شنوم و می بینم (۴۶) .

فَأَنبِئْهُ فِقَوْلَ الْكَافِرِ إِنَّهُ سَؤْلُهُ مِنْ رَبِّكَ فَأَسْمِعْ مَعْنَابِي
لِيَسْمَعُوا نِيلًا وَلَا تَعْلَمُ لَهُمْ تَذَكُّرًا ۝
وَالسَّلَامُ عَلَىٰ مَنْ أَلْبَمَ الْهُدَىٰ ۝

پس بروید پیش وی پس بگوئید هرآئینه مسافرستانگان پروردگار توایم پس بفرست بامانی اسرائیل را و عذاب مکن ایشان را هرآئینه آوردیم پیش تونشانه از جانب پروردگارتو و سلامتی کسی راست که پیروی راه هدایت کند (۴۷) .

إِنَّا فَتَقْنَا أَرْضَ عَيْنَانَ الْعَيْنَانَ عَلَىٰ مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝

هرآئینه وحی فرستاده شد بسوی ما که عذاب کسی را باشد که دروغ شمرد و روگردان شود^(۱) (۴۸) .

قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يُوسُفُ ۝

فرعون گفت پس کیست پروردگار شما ای موسی (۴۹) .

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَىٰ ۝

گفت پروردگار ما آنست که داده هر چیزی را صورت خالص او یاز راه نمودش (بطلب معاش خودش) (۵۰) .

قَالَ فَأَيُّ الْفُرُوزِ الْأَوَّلِ ۝

گفت پس چیست حال قرنهای نخستین (۵۱) .

قَالَ جُلُومًا عِنْدَ رَبِّي لَنْ كُشِبَ لِأَيُّهَا رَبِّي وَلَا يَشْتِي ۝

گفت علم آن نزدیک پروردگار من است در کتابی که خطا نه کند پروردگار من و نه

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَوَّاهُ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى ۝

كُلُوا وَارْزُقُوا الْعَالَمِينَ ۝ فِي ذَلِكَ آيَاتٍ لِلَّذِينَ يَتْلُونَ

وَيْهَاتُ عِلْمُهُمْ فِيهَا خُبْرًا ۝ وَبِهِ نُفَجِّرُكُمْ تَارًا أُخْرَى ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى ۝

قَالَ أَجِئْتُنَا بِعِجْرٍ جَنَانٍ أَنْفُوسًا بِإِشْرَارِكَ مُنْشَى ۝

فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِشَيْءٍ مِثْلِهِ وَلَنَجْعلنَ بَيْنَكَ وَبَيْنَهُمَا
مَوْجِدًا الْأَخِلَّاءُ يَتَّخِذُونَ وَلَآئِكَ مَكَانًا سُوًى ۝

قَالَ مَوْجِدٌ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ عَنْهُ وَانْظُرُوا إِلَى النَّاسِ هُنَّ

فَقُولِي فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدًا كَثِيرًا ۝

قَالَ لَهُمُ مُوسَى ذَلِكُمْ لَا تَلْفُتُوا هَٰذَا هِيَ الْآلَةُ الَّتِي كُفِّرَتْ
بِكُمْ بِعَذَابٍ وَقَدْ خَابَ مِنْ أَفْتَرَى ۝

فراموش سازد (۵۲) .

او آنست که ساخت برای شما زمین را
فرش و روان کرد برای شما در آن راه ها
و فرو فرستاد از آسمان آب را پس بیرون
آوردیم بآن آب انواع مختلف از نباتات
(۵۳) .

گفتیم بخورید و بیچرانید چهار پایان
خود را هر آینه درین مقدمه نشانه هاست
خداوندان خردهارا (۵۴) .

از زمین آفریدیم شمارا و در زمین
باز در آریم شمارا و از زمین بیرون کشیم
شمارا بار دیگر (۵۵) .

و هر آینه نمودیم فرعون را نشانه های
خویش تمام آن پس دروغ بشمرد و قبول
نکرد (۵۶) .

گفت آیا آمده ای تا بیرون کنی مارا از زمین
ما بجادوی خود ای موسی (۵۷) .

پس هر آینه بیاریم پیش تو جادوئی مانند
آن پس معین کن میان ما و میان خود وعده
گاهی که خلاف نکنیم آنرا ما و نه تو بجائی
میان شهر (۵۸) .

گفت وعده گاه شما روز آرائش است
و آنکه جمع کرده شوند مردمان وقت
چاشتگاه (۵۹) .

پس باز گشت فرعون پس جمع کرد
مکر خود را باز پیامد (۶۰) .

گفت موسی ساحران را وای بر شما افتراء
مکنید برخدا دروغ را آنگاه هلاک سازد
شمارا بعذاب و هر آینه بمطلب فرسید

فَنَنَادُوا آلَهُم بِمَن هُمْ وَأَسْرُوا الْجَنُودِ ①

قَالُوا إِنَّ هَٰذِهِ لَسِجْرَةٌ يُرِيدُونَ أَن يُخْرِجُوكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ بِحُجْرَمِنَا وَإِنَّا لَنَظِيرُكُمْ الْمَثَلِ ②

فَأَجِئُوا كَيْدُكُمْ أَتُؤَاثِمُوا قَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلَى ③

قَالُوا يَمُوسَى إِنَّا أَن تُلْقَىٰ وَإِنَّا أَن تَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ ④

قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِجَابًا لَّهُمْ وَعِصِيًّا لَهُمْ يَحِيطُ إِلَيْهِمْ يَسْحَرُونَ ⑤

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةَ مُوسَى ⑥

فَلَمَّا لَاحَظَ أَنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى ⑦

وَأَلْقَىٰ مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا مَسَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدًا سَاجِدًا ⑧ وَلَا يُلَاحِظُ السَّاجِدُ حِيلَهُ أَلَىٰ ⑨

قَالُوا السَّحَرَةُ سُبْحَانَ آلِهَتِنَا رَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى ⑩

هر که افتراء کرد (۶۱) .

پس گفتگو کردند ساحران درباره کار خود در میان خویش و پنهان گفتند راز را (۶۲) .

گفتند البته این دوشخص ساحران اند می خواهند که بیرون کنند شما را از سرزمین شما بسحر خود و می خواهند که دور کنند دین شائسته شما را (۶۳) .

پس بهم آرید اسباب سحر خود را باز یابید صف کشیده و هر آئینه رستگار شود امروز هر که غالب آید (۶۴) .

گفتند ای موسی یا اینست که توافگنی یعنی عصا را و یاباشیم ما اول کسی که افکند (۶۵) .

گفت بلکه شما افکنید پس ناگهان ریسمانهای ایشان و عصاهای ایشان نمودار شد پیش موسی بسبب سحر ایشان که می دوند (۶۶) .

پس یافت در ضمیر خود موسی ترسی را (۶۷) .

گفتیم مترس هر آئینه توئی غالب (۶۸) .
و یفگن آنچه در دست راست تست تا فرو برد آنچه را که ساحران ساخته اند هر آئینه آنچه ساخته اند جادوی جادو کننده است و رستگار نمی شود ساحر هر جا که رود (الفصله هم چنین شد) (۶۹) .

پس انداخته شدند ساحران سجده کنان گفتند ایمان آوردیم به پروردگار هارون و موسی (۷۰) .

قَالَ اِنَّكُمْ لَقَبْلَ اَنْ اَذِّنَ لَكُمْ اٰتِهَ الْكِتَابِ الَّذِي عَلَّمَكُمْ
الْبَحْرَ فَلَا تَوَلَّوْا مِنْ اَيْدِيكُمْ وَارْجِعْكُمْ مِنْ خِلَافِ وَاَوْصِيَكُمْ
فِي جُلُوسِ الْعُلَى وَتَعْلَمُونَ اَيْنَا اَشَدُّ عَذَابًا وَاَبْنَى ①

قَالَ الْاِنُّ تُوْثِرُوْهُ عَلٰی مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا
فَاَفِيْضْ مَا اَنْتَ قَاضٍ اِنَّمَا تَقْضِيْ هٰذِهِ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ②

اِنَّا اَمَّا بِرَبِّنَا لَيَغْفِرُ لَنَا خَطِيْئَاتِنَا وَمَا اَكْرَمْنَا عَلَيْكَ
مِنَ الْبَحْرِ وَاَللهُ خَيْرٌ وَّاَبْنَى ③

اِنَّهُ مِنْ يَّأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَاِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ
فِيْهَا وَلَا يَحْيَى ④

وَمَنْ يَّاتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالٰتِ فَتَلْبِكُ
لَهُمُ الدَّرَجٰتُ الْعُلَى ⑤

جَعَلْتُ عَدْنٍ مُّجْرِيٍّ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ غُلِيْدِيْنَ
فِيْهَا وَاُولٰٓئِكَ حَبْرًا وَّاَمِنْ تَرْوِي ⑥

وَلَقَدْ اَوْحَيْنَا اِلٰی مُوسٰى اَنْ اَسْرِ بِعِبَادِيْ فَاصْرِبْ

گفت (فرعون) آیا باورداشتید اورا پیش از آنکه دستوری دهم شمارا هرآئینه وی بسزراک شماست که آموخته است شمارا سحر هرآئینه ببرم دست های شما وپاهای شمارا یکی ازجانب راست و دیگر ازجانب چپ والبته بردارکشم شمارا برتنه های درخت خرماوالبته نخواهید دانست که کدام يك ازما سخت ترست عذاب او وپاینده ترست (۷۱) .

گفتند هرگز ترجیح ندهیم ترا بر آنچه آمده ست پیش ما از دلائل و ترجیح ندهیم ترا برخدائی که آفریدمارا پس حکم کن هرچه تو حکم کننده باشی جزاین نیست که حکم کنی درین زندگانی دنیا (۷۲) .

هرآئینه ایمان آوردیم به پروردگار خویش تا بیا مرزد برای ما گناهان مارا و آنچه جبرکردی مارا برآنکه سحر کنیم و خدا بهترست وپاینده ترست (۷۳) .

هرآئینه هرکه بیاید پیش پروردگار خویش گنهگار پس اوراست دوزخ نمیرد آنجاونه زنده شود (۷۴) .

وآنکه بیاید پیش اومسلمان شده و عملهای شائسته کرده پس این جماعت ایشان راست درجه های بلند (۷۵) .

بوستانهای همیشه ماندن می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا واینست جزای هرکه پاک شده است (۷۶) .

وهرآئینه وحی فرستادیم بسوی موسی که وقت شب پیر بندگان مرا پس بساز برای

ایشان راه خشك در دریا مترس از دریا فتن
دشمن و وسواس نه کنی از غرق شدن
(۷۷) .

پس تعاقب ایشان کرد فرعون بالشکر
های خویش پس پوشانید ایشان را از دریا
آنچه پوشانید ایشان را (۷۸) .

وگمراه کرد فرعون قوم خود را و راه نه
نمود (۷۹) .

گفتیم ای بنی اسرائیل هر آئینه نجات
دادیم شمارا از دشمنان شما و وعده
دادیم شمارا^(۱) بجانب راست طور
و فرو فرستادیم بر شما من و سلوی (۸۰) .

گفتیم بخورید از لذائذ آنچه روزی دادیم
شمارا و از حد مگذرید در باب آن روزی
آنگاه ثابت شود بر شما خشم من و هر که
ثابت شد بروی خشم من البته هلاک شد
(۸۱) .

و هر آئینه من آمرزنده ام کسی را که توبه
کرد و ایمان آورد و کارشائسته کرد باز راه
راست یافت (۸۲) .

و چه^(۲) چیز بشتاب آورد ترا غافل مانده
از قوم خود ای موسی (۸۳) .

گفت قوم من ایشان اند برپی من
و شتافتم بسوی توای پروردگار من

لَهُمْ طَرِيقَانِ الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَافُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى ۝

فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَتَحْمِلُ كُفْرَهُمْ مِنَ الْيَوْمِ نَاعِثِيَهُمْ ۝

وَأَهْلَ فِرْعَوْنَ لَوَمَةٌ وَمَأْهَدَى ۝

يَبْنِي إِسْرَآءِيلَ قَدْ أَتَيْنَاكُمْ مِنْ عَدُوِّكُمْ وَوَعَدْنَاكُمْ
جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَنَى وَالْفُلُوحَى ۝

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ
عَلَيْكُمْ عَذَابِي وَمَنْ يَحِلَّ عَلَيْهِ عَذَابِي
فَقَدْ كُفِيَ ۝

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا
لَعَلَّهُ يُكْرَمَ ۝

وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْلِكَ يَبْنِي ۝

قَالَ هُمْ أُولَاءُ عَلَى أَشْيَرِ وَعَجَلْتُ إِلَيْكَ
رَبِّ لِتَرْضَى ۝

(۱) یعنی بدادن تورات .

(۲) مترجم گوید چون موسی با هفتاد کس از قوم خود بجانب طور متوجه شد حضرت
موسی از همه سبقت کرد خطاب رسید والله اعلم .

قَالَ فَإِنَّا كُنَّا فَعَمَّيْنَا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ
وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ۝

فَرَجَعَهُ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ يَقَوْمُ
أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعْدًا حَسَنًا أَتَطَالُ عَلَيْكُمْ الْعَهْدُ
أَمْ إِنَّا إِذْ شَرْنَاكُمْ يَمِينٌ عَلَيْكُمْ فَغَضِبَ مِنَّا رَبُّكُمْ
فَأَخْلَفْنَاهُمْ مُوعِدِي ۝

قَالُوا إِنَّا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَ رَبِّكُمْ بَلْ كُنَّا ضَالِّينَ أَمَّا زِينَةُ
الْقَوْمِ فَقَدْ أَفْنَاهَا أَكْذَابُكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ ۝

فَأَخْرَجَهُ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا آلِهَةً خُورُوا لَهُ فَمَا عَدَا لِهَذَا آلِهَتُهُمْ
وَالِلهُ مُوسَىٰ وَهَارُونُ ۝

أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُدْعُونَ آلِهَةً وَكَانَ إِلَهُكُمُ
لَهُمْ صُورٌ أَوْ لَاتُفَعَاءُ ۝

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِن قَبْلُ يَقَوْمُ إِنِّي إِنَّمَا شِئْتُ بِكُمْ وَنَاصِيَةٌ

تاخوشنودشوی (۸۴) .

گفت خداهر آئینه مادر فتنه انداختیم قوم
ترا پس از تو و گمراه ساخت ایشان را
سامری (۸۵) .

پس بازگشت موسی بسوی قوم خود
خشم گرفته اندوه خورده گفت ای قوم من
آیا وعده نداده بود شمارا پروردگار شما
وعده نیک آیا درازشد بر شما مدت^(۱) یا
خواستید که واجب شود بر شما خشمی
از پروردگار شما پس خلاف کردید وعده
مرا (۸۶) .

گفتند خلاف نه کردیم وعده ترا باختیار
خویش ولیکن مارا تکلیف کردند
تا برداشتیم بارها از پیرایه قوم قبط پس
افکندیم آنرا^(۲) وهم چنین افکند سامری
(۸۷) .

بازیرون آورد برای ایشان گوساله کالبدی
که اورا آواز گوساله بود پس گفتند اتباع
سامری اینست پروردگار شما
پروردگار موسی پس فراموش کرده است
موسی (۸۸) .

آیانمی دیدند این گمراهان که باز نمی
گرداند بسوی ایشان سخنی را و نمی تواند
برای ایشان هیچ زبانی و نه سودی (۸۹) .

وهرآئینه گفته بودایشان را هارون پیش

(۱) یعنی مدت مفارقت من .

(۲) یعنی در آتش .

رَبِّكُمْ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي ⑩

ازین ای قوم من جزاین نیست که مبتلا شده اید باین گوساله وهرآئینه پروردگار شما خداست پس پیروی کنید و انقیاد حکم من نمائید (۹۰) .

قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْكَ عُقْبَيْنِ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَى ⑪

گفتند همیشه مجاور خواهیم بود براین گوساله تاوقتیکه بازآید بسوی ما موسی (۹۱) .

قَالَ يَهُودُ مَا مَنَّكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ⑫

موسی آمده گفت ای هارون چه چیزبازداشت ترا چون دیدی ایشان را گمراه شدند (۹۲) .

أَلَا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ⑬

ازآنکه پیروی من کنی ^(۱) آیاخلاف حکم من کردی (۹۳) .

قَالَ يَسُوْمٌ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ⑭

گفت ای پسرِ مادرِ من مگیرریش مرا و نه موی سر مرا هرآئینه من ترسیدم ازآنکه گوئی جدائی افکندی درمیان فرزندان یعقوب و نگاه نداشتی سخن مرا (۹۴) .

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا مِرْي ⑮

گفت موسی پس چیست حال تو ای سامری (۹۵) .

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّيْتُ لِي نَفْسِي ⑯

گفت بیناشدم بآنچه سائر مردم بینانه شدند بآن پس گرفتم مشتی خاك از نقش پای فرستاده (یعنی جبرئیل) پس افکندم آنرا ^(۲) و بهمین صفت پیاراست پیش من نفس من (۹۶) .

قَالَ فَادْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ ⑰

گفت پس بروهرآئینه ترا درزندگانی سزاینست که گوئی دست رسانیدن

(۱) یعنی بقتال اهل ضلال .

(۲) یعنی در کالبدی که از زر ساخته بود بشکل گوساله .

وَلَنْ لَّكَ مَوْعِدٌ لَّنْ خُلُقَهُ وَأَنْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَّنْ عَرْقَهُ ثُمَّ لَنَسِفَنَّ فِي الْيَوْمِ نَسْفًا ⑤

ممکن نیست^(۱) وهرآئینه ترا وعده دیگر است که خلاف کرده نشود در حق تو و بین بسوی معبود خود که مجاور شده بودی بر آن البته پسوزانیم آن را پس حتما پراکنده سازیم آن را در دریا پراکنده ساختن (۹۷) .

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ⑥

جزاین نیست که معبود شما خدا است آنکه نیست هیچ معبود بحق بجز او فرا رسیده است بهر چیز از روی دانش (۹۸) .

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَكَدَّاتِكُنَّكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ⑦

(یا محمد) این چنین حکایت می کنیم بر تو از اخبار آنچه گذشته است وهرآئینه داده ایم ترا از نزدیک خویش پندی (۹۹) . هر که رو بگرداند از آن پس وی بردارد در روز قیامت باری را^(۲) (۱۰۰) .

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وِزْرًا ⑧

جاویدان در آن (بارکشیدن) و وی بدباری است ایشان را روز قیامت بارکشیدن (۱۰۱) .

خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حِمْلًا ⑨

روزی که دمیده شود در صور و برانگیزیم گناهگاران را آن روز کبود چشم گشته (۱۰۲) .

يَوْمَ يُنْفَخُ الْصُّرُورُ وَتُخَشِّرُ الْمُتَّبِعِينَ يَوْمَ يُبْدِرُ رَبُّكَ ⑩

پنهان حرف زنند در میان خویش که درنگ نه کردید یعنی در دنیا مگر ده شبانه روز (۱۰۳) .

يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَيْسَ لَهُمْ إِلَّا عِشْرًا ⑪

ماداناتریم بحقیقت آنچه می گویند چون بگویند بهترین ایشان در روش درنگ

فَخُنُّوا أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَيْسَ لَهُمُ الْآيَاتُ ⑫

(۱) یعنی اگر با کسی هم نشین شدی هر دو راتب می گرفت .

(۲) یعنی گناهی را .

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ۝

نکرده اید مگر يك روز (۱۰۴) .

ومی پرسند ترا از کوهها بگو پراکنده
کند آنها را پروردگار من پراکنده کردن
(۱۰۵) .

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ۝

پس بگذارد زمین رامیدانی هموار (۱۰۶) .

لَا تَرَىٰ فِيهَا جِبَالًا وَلَا شِعَارًا ۝

نه بینی در آنجا هیچ کجی و نه هیچ بلندی
(۱۰۷) .

يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاهِيَ لَا رُجُوعَ لَهُ فُجْشَتِ

آن روز از پی آوازکننده روند^(۱) هیچ
کجی نباشد آن اتباع را و پست شوند آواز
ها برای خدا پس نشنوی مگر آواز نرم (بیج
بیج) (۱۰۸) .

الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ۝

آن روز نفع نه دهد شفاعت مگر برای
کسیکه دستوری داده است خدا او را
و پسند کرده ست او را از روی گفتار^(۲)
(۱۰۹) .

يَوْمَئِذٍ لَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَذُخِيَ
لَهُ قَوْلًا ۝

میدانند آنچه پیش روی آدمیان ست و آنچه
پس پشت ایشان است و آدمیان درنگیرند
خدا را از روی دانش (۱۱۰) .

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ شَيْئًا ۝

و نیایش کنند چهره های مردمان برای
زننده خبرگیرنده هر آئینه بمطلب
نرسیده هر که برداشت ستم را (۱۱۱) .

وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَبَلَ ظُلْمًا ۝

و هر که بجاء آورد کارهای شائسته
و اومومن باشد پس وی نترسد از ستمی
و نه از نقصانی (۱۱۲) .

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الظُّلُمَاتِ فَمِنْ مَرْئُونٍ ۖ فَلَا يَنْفَعُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ۝

و همچنین فرو فرستادیم کتاب را قرآن

وَكَذَٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَحَرَّرْنَا بِهِ مِنَ الْغَيْبِ

(۱) یعنی انقیاد اسرافیل کنند .

(۲) یعنی مسلمان باشد .

لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ۝

عربی وگونا گون بیان کردیم اندر آن ترسانیدن را تا بود که پرهیز کار شوند یا پیدا کنند در حق ایشان پند را (۱۱۳).

مَتَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ۝

پس بلند قدرست خدا بادشاه ثابت و شتابی مکن بخواندن قرآن پیش از آن که بانجام رسانیده شود بسوی تو وحی او و بگو ای پروردگار من بیفز مرا دانشی (۱۱۴).

وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ قَنُوسٍ وَلَوْ جَدَّاهُ عَزْمًا ۝

وهرآئینه حکم فرستادیم بسوی آدم پیش ازین پس فراموش کرد و نیافتیم برای او قصد محکم (۱۱۵).

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ ۝

و یادکن چون گفتیم فرشتگان را که سجده کنید برای آدم (علیه السلام) پس سجده کردند مگر ابلیس قبول نه کرد (۱۱۶).

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا تَخْرُجْ بَٰكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَىٰ ۝

پس گفتیم ای آدم هرآئینه این دشمن ست ترا و زن ترا پس باید که بیرون نه کند شمارا از بهشت که آنگاه رنج کشی (۱۱۷).

إِنَّ لَكَ الْأَجْنَاعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَىٰ ۝

هرآئینه ترا هست در بهشت این که گرسنه نشوی در آنجا و برهنه نشوی (۱۱۸).

وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْفَىٰ ۝

وآنکه توتشنه نشوی آنجا و گرمی آفتاب نیابی (۱۱۹).

فَوَسَّسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَذِلَّكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ الْغُلَامِ وَمَلَكَ لَا يَمْلِكُ ۝

پس وسوسه انداخت بسوی آدم شیطان گفت ای آدم آیا دلالت کنم ترا بر درخت همیشه بودن و بر پادشاهی که کهنه نه گردد (۱۲۰).

فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَّتْ لَهَا سَؤَالُهُمَا وَطِيفَ الْخَصِيفَيْنِ عَلَيْهِمَا

پس خوردند از آن درخت پس ظاهر شد ایشان را شرمگاه ایشان و در گرفتند که می چسپانیدند بر خویش از برگ درختان

مِنْ دَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى أَمْرًا مِّنْ رَبِّهِ فَقَوِيَ ۝

تَوَجَّهَتْ رُبُّهُ فَنَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ۝

قَالَ أَهْبَاطًا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَأَمَّا يَا بَنِيَّ كُفُّ
مَنْ هَدَى فَمَنْ أَتَّبَعَهُ هَدَىٰ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْغَىٰ ۝

وَمَنْ أَهْوَسَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا
وَنُحْشِرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۝

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ۝

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنسىٰ ۝

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ
الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَىٰ ۝

أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كُرْهُهُمُ الَّذِي قَبِلُوا مِنَّا قَبْلُ هُمْ فِي الْفُرْقَانِ يَتَشَوَّنُ
فِي مَسِيرِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النَّظَرِ ۝

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَأَجَلٌ مُّتَعَمَدٌ ۝

بهشت و نافرمانی کرد آدم پروردگار خود را
پس گم کرد راه را (۱۲۱) .

باز برگزیدش پروردگار او پس (برحمت)
باز گشت بروی و راه نمود (۱۲۲) .

گفت فرورويد شما هر دو ازین بهشت
بعض اولاد شما بعض دیگر را دشمن
باشند پس اگر بیاید بشما از جانب من
هدایتی پس هر که پیروی هدایت من کند
گمراه نشود ورنج نکشد (۱۲۳) .

و هر که روگردان شود از یاد کردن من پس
اورا بود زندگانی تنگ و نابینا برانگیزیم
اورا روز قیامت (۱۲۴) .

گوید ای پروردگار من چرا نابینا
برانگیختی مرا و هر آینه پیش ازین
بینا بودم (۱۲۵) .

گوید همچنین آمد بتو آیاتهای ما پس تغافل
کردی از آن و همچنین امروز تغافل کرده
شود در حق تو (۱۲۶) .

و همچنین سزایدهم آن را که از حد
گذشت و ایمان نیاورد بآیات پروردگار
خود و هر آینه عذاب آخرت سخت
تر و پاینده تر است (۱۲۷) .

آیاره نه نمود ایشان را آنکه بسیار هلاک
کردیم پیش ایشان از طبقات مردمان را
می روند در منازل آن هلاک شدگان
هر آینه درین مقدمه نشانهاست خداوندان
خرد را (۱۲۸) .

و اگر نبودى سختی که سابقاً صادر شد
از پروردگار تو و نبودى وقتى معین

قَاصِدُ عَلٍ مَا يَقُولُونَ وَيَتَوَعَّدُ بِكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ
وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ أَتَى إِلَيْكَ كِتَابٌ مِنْ أَطْرَافِ النَّهَارِ
لَكَ تَرْغِي ③

وَلَا تَمْنَنَّ عَيْنُكَ إِلَى مَائِمَتَيْنِ أَوْ رِجَالٍ يُهَيِّمُ زُهْرَةً
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِيُنْفَكَّ عَنْهُمَا وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَى ④

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْلُكْ
رِزْقًا مِمَّنْ تَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى ⑤

وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِيَنَا بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّنَا أَوْ لَوْنُ آيَاتِهِمْ بَيِّنَةٌ
فَالْقَصَصُ الْأَوَّلُ ⑥

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا
رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا مِّنْ قَبْلِكَ
مِنْ قَبْلِ أَنْ نَقُولَ وَغَرَّبَ ⑦

هر آئینه عذاب لازم شدی (۱۲۹) .

پس صبر کن بر آنچه می گویند و تسبیح
گو با حمد پروردگار خویش پیش از برآمدن
آفتاب و پیش از فروشدن آن و بعض
ساعتهای شب و اطراف روز تسبیح گو
بود که خوشنودشوی (۱۳۰) .

و باز مکشای در چشم خود را بسوی آنچه
بهره مند ساخته ایم بآن جماعت
هارا از ایشان از قسم آرایش زندگانی دنیا
تا بیازمائیم ایشان را در آن و روزی
پروردگار تو بهترست و پاینده ترست
(۱۳۱) .

و بفرما اهل خود را به نماز و شکیبائی کن
بر ادای آن نمی طلبیم از تو روزی دادن
ما روزی می دهیم ترا و عاقبت بخیر اهل
تقوی راست (۱۳۲) .

و گفتند کافران چرا نمی آرد پیش
مائشانه ای از جانب پروردگار خویش
آیانی آمده است بایشان دلیل واضح
از جنس آنچه در کتابهای پیشین است^(۱)
(۱۳۳) .

و اگر ما هلاک کردیم ایشان را بعقوبتی
پیش از فرستادن پیغامبر هر آئینه گفتند ای
پروردگار چرا نه فرستادی بسوی ما
پیغمبری تا پیروی آیات تومی کردیم پیش
از آنکه خوار شویم و رسوا کردیم (۱۳۴) .

(۱) یعنی قرآن مشتمل است بر قصص و غیر آن موافق کتب سابقه .

قُلْ كُلٌّ مُتَرَبِّصٌ فَتَرَكَصُوءًا فَسَمِعَلَبُورٌ
مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى ①

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ
مُعْرِضُونَ ①

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّكَ مُخَدَّعًا لِلْأَعْمَى
وَهُمْ يَلْعَبُونَ ②

لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ وَأَسْرَأَ السُّجُودِ الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا
إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَاءَ وَانْتُمْ تُبْصِرُونَ ③

قُلْ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ④

بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلْ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ مُفْلِتُنَا
بِآيَةٍ كَمَا آتَى إِبْرَاهِيمَ الْاَوَّلُونَ ⑤

مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَوْمٍ فَهِيَ الْكَاذِبَةُ أَفَكُمُ يُؤْمِنُونَ ⑥

بگوهر يك منتظرست پس شما نیز منتظر
باشید پس خواهید دانست کیانند اهل راه
راست و که راه یافت (۱۳۵) .

سوره انبیاء مکی است و آن يك صید و آورده
آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
نزدیک شد به مردمان حساب ایشان
و ایشان در غفلت روگردانند (۱) .
نمی آید بایشان هیچ پند از جانب
پروردگار ایشان نوپدید آورده مگر بشنوند
آن را بازی کنان (۲) .

غافل شده دل های ایشان و پنهان
راز گفتند ایشان این ظالمان که نیست این
شخص مگر آدمی مانند شما آیا اقبال می
کنید بسحر و شمای بینید (۳) .

گفت پیغامبر پروردگار من می داند هر
سخنی را که در آسمان و زمین
باشد و او شنوا داناست (۴) .

بلکه گفتند این قرآن خواب های پریشان
ست بلکه می گویند بر بسته است آنرا بلکه
می گویند اوشاعرست پس باید که
بیارد پیش مانشانه چنان که فرستاده شدند
بآن نخستینیان (۱) (۵) .

ایمان نیاورده بود پیش از ایشان هیچ
دیهی که هلاک کردیم آن را آیا ایشان

(۱) مترجم گوید مراد از نشانه عقوبت عام می داشتند مثل طوفان قوم نوح و صرصر قوم
هود والله اعلم .

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَتُحْلَوْنَ أَهْلَ
الدِّارِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ①

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا آلًا يَكُونُ الظَّامِرُ وَمَا كَانُوا
خَالِدِينَ ②

لَوْ صَدَقْتَهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَبْنَاهُمْ وَمِنْ نَشَاءٍ وَأَهْلُكُنَا
الْمُتْرَفِينَ ③

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ④

وَكَمْ كُفَّسْنَا مِنْ قَبْلِكَ كَانَتْ قَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا
قَوْمًا آخَرِينَ ⑤

فَلْيَتَأَخَّثُوا بَاسْتِئْذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ⑥

لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسْكِنِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ⑦

قَالُوا يَوَيْكَنا اإِنا كنا ظالمين ⑧

لَمَّا زَالَ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَبِيرِينَ ⑨

وَنَافَخْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا الْغَيْثَ ⑩

ایمان خواهند آورد (۶) .

ونه فرستادیم پیش از تو مگر مردان را که
وحی می فرستادیم بایشان پس پیرسید از اهل
کتاب اگر شما نمی دانید (۷) .

و نساختیم پیغمران را کالبدی که نخورند
طعام و نه بودند جاوید باشندگان (۸) .

باز راست کردیم در حق ایشان وعده را
پس برهانیدیم ایشان را و هر کراخواستیم
و هلاک کردیم از حد گذرندگان را (۹) .

هر آئینه فرو فرستادیم بسوی شما کتابی که
درو هست پندمایانمی فهمید (۱۰) .

و بسیار شکستیم از اهل دیهی که ستمگار
بودند و نوپیدا ساختیم بعد آن گروه دیگر
را (۱۱) .

پس چون دیدند عذاب ما ناگهان ایشان
از آنجا می دویدند (۱۲) .

گفتیم مگریزید و باز روید بسوی مکانی که
آسودگی داده شد شمارا در آن و بسوی
خانهای خویش تابود که پرسیده شوید (۱۳)

گفتند ای وای مارا هر آئینه بودیم ستمگار
(۱۴) .

پس همیشه این بود گفتار ایشان تا وقتی که
گردانیدیم ایشان را مثل زراعت در روده
شده مانند آتش فرو مرده (۱۵) .

و نیافریدیم آسمان و زمین را و آنچه

لَوَارِدَنَا اَنْ نَّعْبُدَ لَهُمَا الْاِلَهَ مِنْ لَدُنَّا اِنْ كُنَّا
فَاعِلِينَ ⑤

بَلْ نَقْذِرُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ قِيْدًا مَعَهُ قَاذًا هُوَ اَهْوَاؤُهُمْ
وَلَكُمْ الْوَيْلُ بِمَا تَصِفُونَ ⑥

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ
عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُوْنَ ⑦

يُسَبِّحُوْنَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُوْنَ ⑧

اَوْ اَتَّخِذُوا الْاِلَهَ مِنَ الْاَرْضِ مُوَيْدَةً ⑨

لَوْ كَانَ فِيْهَا اِلَهٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحٰنَ اللّٰهِ رَبِّ
الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ⑩

درمیان آنهاست بازی کنان (۱۶) .

اگر می خواستیم که بسازیم بازیچه^(۱)
هر آئینه می ساختیم آن را از نزدیک
خویش اگرکننده می بودیم^(۲) (۱۷) .

بلکه می افکنیم حق را بر باطل پس
سرش می شکند پس ناگهان باطل نابود
شود و وای شماراست از آن چه بیان می
کنید (۱۸) .

و اوراست آنکه در آسمان ها و زمین ست
و آنانکه نزدیک اویند^(۳) سرکشی نمی
کنند از عبادت او و مانده نمی شوند (۱۹) .

تسبیح می گویند شب و روز سستی نمی
نمایند (۲۰) .

آیا این چنین معبودان گرفته اند از امتعه
زمین^(۴) که ایشان را بعد مسوت
باز برانگیزانند^(۵) (۲۱) .

اگر بودی در آسمان و زمین خدایان چند
غیر خدا هر دو تباه گشتندی پاکی
خدا تراست خداوند عرش از آنچه صفت

(۱) یعنی زن و فرزند .

(۲) یعنی مجرد می بودند و این مناقضه لطیفه است حاصل آنکه در رسل این
استبعاد جاری نیست که چرا آدمی رسول باشد بلکه آن را در تنزیه از زن و فرزند می
توان تقریر کرد که اگر خدا را زن و فرزند می بودند مجرد و واجب الوجود جامع
اوصاف کمال می بودند والله اعلم .

(۳) یعنی ملا اعلی .

(۴) یعنی از ذهب و فضه .

(۵) مراد از این کلام ردست بر عبادت اصنام .

می کنند (۲۲) .

پرسیده نمی شود خدا از آنچه می کند
وایشان پرسیده می شوند (۲۳) .

ایامعبودان گرفته اند بجز خدا بگو بیارید
دلیل خود را اینست کتاب آنانکه بامن اند
واینست کتاب آنانکه پیش از من بودند
بلکه اکثر ایشان نمی دانند حق را پس
ایشان روگردانند (۲۴) .

ونه فرستادیم پیش از تو هیچ پیغمبری
الواحی می فرستادیم بسوی وی که
نیست هیچ معبود برحق غیر من پس
پرستش من کنید (۲۵) .

وگفتند فرزند گرفته است خدا پاک
اوراست بلکه آنانکه درحق ایشان این
زعم دارند بندگان گرامی اند (۲۶) .

پیش دستی نمی کنند برخدا بهیچ سخن
وایشان بفرمان وی کار می کنند (۲۷) .

میداند خدا آنچه درپیش روی ایشان ست
وآنچه پس پشت ایشان ست وشفاعت
نمی کنند الا برای کسیکه خداخوشنودشده
است وایشان ازترس خدا مضطربانند
(۲۸) .

وهرکه بگوید ازایشان که من خدایم
بجز خدا سزا دهیم او را دوزخ همچنین
سزای دهیم ستمگاران (۲۹) .

آیا نه دیدند کافران که آسمان ها وزمین
بسته بودند پس وا کردیم این هارا^(۱)

لَا يُسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ۝

أَمَّا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلُوبًا بِرُءُوسِهِمْ
هَذَا إِذْ كُتِبَ عَلَيْهِمْ أَنْ يَسْمَعُوا قَوْلِي
وَلَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ۝

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْنَا أَكْثَرُ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ۝

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَنَهُ بَلْ عِبَادٌ
مُكْرَمُونَ ۝

لَا يَتَّبِعُونَ بِالْقَوْلِ أَمْرًا يُهْتَمُّونَ ۝

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَنْصَرُونَ
إِلَّا لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْصُرَ لَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ۝

وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَلْيَنْكُرْ لِي
فِي جَهَنَّمَ ۝

أُولَئِكَ نَجْزِي الْعَذَابَ ۝

(۱) مترجم گوید وا کردن آسمان ها نازل کردن مطرست ووا کردن زمین رویانیدن گیاه=

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٧﴾

لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُونُ عَنْ وُجُوهِهِمُ
النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٣٨﴾

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْثَةٌ فَتُفْثَنُ لَهُمْ قُلُوبُهُمْ فَلَا يُسْطِيعُونَ
رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ اسْتَهْزَأَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَخَافَ يَأْتِيهِمُ السَّخَرُونَ
مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤٠﴾

قُلْ مَنْ يَكْفُرْ بِالْأَنْبِيَاءِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ لَهُمْ عَنْ
رُكُودِهِمْ مُعْرَضُونَ ﴿٤١﴾

أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَتَنَعَّمُ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ
أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٤٢﴾

بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءَ وَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ
أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّ النَّارَ تَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا
أَفَلَهُمُ الْغُلُوبُونَ ﴿٤٣﴾

طلب مکنید از من (۳۷) .

ومی گویند کی خواهد بود این وعده اگر
راست گو هستید (۳۸) .

اگر بدانند کافران صورت حال آن وقت
که باز نتوانند داشت از روی رویهای
خویش آتش را و نه از پشت های خویش
ونه ایشان نصرت داده شوند (چنین نه
گفتندی) (۳۹) .

بلکه بیاید بایشان قیامت ناگهان پس
حیران گردانند ایشان را پس نتوانند دفع کردن
ان و نه ایشان مهلت داده شوند (۴۰) .

وهر آئینه تمسخر کرده شد به پیغامبران
پیش از تو پس در گرفت با آنانکه تمسخر
کردند از ایشان آنچه بآن استهزا می کردند
(۴۱) .

بگو که نگهبانی می کند شمارا شب و
روز از عقوبت خدا بلکه ایشان از یاد
پروردگار خویش روگردان اند (۴۲) .

آیا ایشان را معبودانند غیر ما که نگاه می
دارند ایشان را از مصائب نمی توانند
نصرت دادن خویش را و نه ایشان
از عقوبت ما به جمعیت خود محفوظ
مانند (۴۳) .

بلکه بهره مند ساخته ایم ایشان را و بدان
ایشان را تا وقتی که دراز شد برایشان
مدت عمر آianمی بینند که مادر گرفت می
کنیم زمین دار الحرب را می گاهیم آن
را از جوانب آن آیا ایشان غلبه

کنند گانند^(۱) (۴۴) .

بگو جز این نیست که می ترسانم شمارا
بمضمون وحی ونمی شنوند کران آواز
خواندن را چون ترسانیده می شوند (۴۵) .

و اگر رسد بایشان اندکی از عقوبت
پروردگار تو هر آئینه گویند ای وای مارا
هر آئینه مابودیم ستمگاران (۴۶) .

ودرمیان نهیم ترازوی عدل را روز قیامت
پس ستم کرده نشود بر هیچ کس هیچ
چیز و اگر باشد عمل هم سنگ دانه
سپندان حاضر کنیم آن را و ما حساب
کننده بسیم (۴۷) .

وهر آئینه دادیم موسی و هارون را کتاب
فیصله کنند و روشنی و پندی
پرهیزگاران را (۴۸) .

آنانکه می ترسند از پروردگار خویش
غائبانه وایشان از قیامت ترسند گانند
(۴۹) .

واین قرآن پندی هست بسا برکت
فرو فرستادیم آن را آیا شما بآن منکر اید
(۵۰) .

وهر آئینه دادیم ابراهیم را راه یابی او
پیش ازین و بودیم باحوال اودانا (۵۱) .

چون گفت پدر خود را و قوم خود را چیست
این صورت ها که شما بر آن مجاورت
دارید (۵۲) .

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ
إِذَا مَا يُنَادُونَ ④

وَلَيْنَ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يُوَيْلَنَا
إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ⑤

وَمَضَىٰ السَّوَادِ مِنَ الْيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُخْلَكُ نَفْسٌ
شَيْئًا فَمَنْ كَانَ مِنْ أَثْقَالِ حَبَسَةٍ مِنْ خُرْدٍ لَآتَيْنَا
بِهَا وَكُنِيَ بِهَا حَبِيبِينَ ⑥

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً
وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ⑦

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ
مُشْفِقُونَ ⑧

وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ⑨

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ
غَالِمِينَ ⑩

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا
عَاكِفُونَ ⑪

(۱) یعنی باسلام اسلم و غفار پیش از هجرت .

قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا غَيْرِينَ ۝

گفتند یافتیم پدران خود را آن را پرستنده
(۵۳)

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَشْكُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝

گفت هر آینه بودید شما و پدران شما
در گمراهی ظاهر (۵۴)

قَالُوا احْمِلْنَا بِالحَقِّ اَمْ اَنْتَ مِنَ اللَّاعِينَ ۝

گفتند آیا آوردی بما سخن راست ریا تو
از بازی کنندگانی (۵۵)

قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ الَّذِي

گفت بلکه پروردگار شما خداوند آسمان
ها و زمین است آنکه آفرید این هارا و من
براین سخن از گواهانم (۵۶)

قَطَرُ مُنًى ۚ وَاَنَا عَلٰى ذٰلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ۝

و بخدا قسم که البته بدسگالی کنم بتان
شمارا بعد از آن که رویگردانید پشت داده
(۵۷)

وَقَالَ لَهُ لَکُمۡ دَعَاۤیَ اَصْنَامُکُمْ بَعْدَ اَنْ تُولُوۡا مُدۡبِرَیۡنَ ۝

پس ساخت آنها را ریزه ریزه مگر بت
بزرگ را از ایشان تابود که بسوی او ایشان
باز کردند (۵۸)

فَجَعَلَهُمْ جُلُۡدًا ۙ اِلَّا کِبۡرَ اِلَهِهِمْ لَعَلَّهُمْ اِلَیۡهِ یَرْجِعُوۡنَ ۝

گفتند که کرده است این کار بمعبودان
ماهر آینه وی ازستمگاران ست (۵۹)

قَالُوا مَنْ لَّعَلَّ هٰذَا اِلَٰهَیۡنَا اِنَّهٗ لَیِّنَ الطَّلِبِیۡنَ ۝

گفتند شنیدیم جوانی را که ذکر بتان
میکرد یعنی عیب می کرد گفته می شود
اورا ابراهیم (۶۰)

قَالُوا سَمِعْنَا فَتٰی یَدَّکُمۡ یَقَالُ لَهُ اِبْرٰهیمُ ۝

گفتند بسیارید اورا بحضور چشمهای
مردمان تابود که ایشان گواهی دهند
(۶۱)

قَالُوا فَاتُّوۡا بِهِ عَلٰی اَعۡیُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ یَشْهَدُوۡنَ ۝

گفتند آیا تو کردی این کار بمعبودان ما
ای ابراهیم (۶۲)

قَالُوا اَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا اِلَٰهَیۡنَا یٰۤاِبْرٰهیمُ ۝

گفت بلکه کرده است آن را این بت بزرگ
ایشان پس سوال کنید از بتان اگر سخن
می گویند (۶۳)

قَالَ بَلْ فَعَلَهُ ۚ کَسِیۡرُ مَعۡهَدَاۤیۡکُمۡ

اِنْ کَانُوۡا یُنۡطِقُوۡنَ ۝

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا لَوْلَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ لَنُفِلَ الْفُلُوكُ ۖ ﴿٦٤﴾

ثُمَّ نَحْنُ كُنُوزٌ عَلَىٰ دُونِهِمْ لَنَنْزِلُنَّهُمْ ۖ ﴿٦٥﴾
مَا هَؤُلَاءِ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۚ

قَالَ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ شَيْئًا
وَلَا يَضُرُّهُمْ ۚ ﴿٦٦﴾

إِن لَّكُمْ وَلِيَاتٌ مِّن دُونِ اللَّهِ
أَقْلَاتُغْلِيَوْنَ ۚ ﴿٦٧﴾

قَالُوا خَرُّوا وَإِنَّا نَحْنُ وَإِلَهُكُمْ إِن كُنتُمْ فاعِلِينَ ۚ ﴿٦٨﴾

فَلَمَّا يَتَذَكَّرُونَ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۖ ﴿٦٩﴾

وَأَمَّا دُونُهَا فَيَحْكُمُ عَلَيْهَا الْإِنشِيرِينَ ۚ ﴿٧٠﴾

وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا
فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ۚ ﴿٧١﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً ۚ وَكُلًّا جَعَلْنَا
ضُلَاحِمِينَ ۚ ﴿٧٢﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يُهَدُّونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ

پس رجوع کردند بهخوشتن پس گفتند
بایکدیگر هر آینه شما اید ستمگار (۶۴).

پس نگویند بر سر خویش (و این
کنایت ست از ملزم شدن) هر آینه تو میدانی
که ایشان سخن نمی گویند (۶۵).

گفت آیا عبادت می کنید بجز خدا چیزی
را که هیچ نفع نمی رساند بشما و زیان
نکند شمارا (۶۶).

ناخوشی است بشما و بآنچه شما می
پرستید بجز خدا آیا نمی فهمید (۶۷).

بایک دیگر گفتند که بسوزانید او را و
نصرت دهید خدایان خود را اگر کننده
اید^(۱) (۶۸).

گفتیم ای آتش سرد شو و سلامتی باش
بر ابراهیم (۶۹).

و خواستند باو قریب کردن پس ساختیم
ایشان را زیان کار تر (۷۰).

و برهانیدیم ابراهیم را و لوط را بسوی
زمینی که برکت نهادیم در آن عالم هارا^(۲)
(۷۱).

و عطا کردیم او را اسحق و عطا کردیم
او را یعقوب که نبیره ابراهیم بود و هر یکی
را ساختیم نیکوکار (۷۲).

و پیشوا گردانیدیم ایشان را راه می
نمودند بفرمان ما و وحی فرستادیم بسوی

(۱) القصه در آتش انداختند .

(۲) یعنی سرزمین شام .

الْخَيْرَاتِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَكَانُوا تَائِعِينَ ﴿٥٠﴾

ایشان کردن نیکوئیها و برپاداشتن نماز و دادن زکوة و بودند مارا عبادت کنندگان (۷۳).

وَلَوْ طَآئِفَةٌ حُكْمًا وَعَلَّمَا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغُرُبَةِ الْكُبَىٰ
كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبِيثَاتِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوِيًّا فَبَقَيْنَا ﴿٥١﴾

و لوط را دادیم حکمت و علم و برهانیدیم او را از دیهی که می کرد کارهای قاپاک هرآینه ایشان بودند قوم بد گنهگار (۷۴).

وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥٢﴾

و درآوردیم او را برحمت خویش هرآینه وی بود از شائسته کاران (۷۵).

وَنُوحًا إِذْ نَادَىٰ مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ
وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٥٣﴾

و یاد کن نوح را چون ندا کرد پیش ازین پس قبول کردیم دعای او را پس خلاص کردیم او را و کسان او را از اندوه بزرگ (۷۶).

وَنَصْرَانًا مِنَ الْقَوْمِ الْآخِرِينَ كَذَّبُوا بِالْآيَاتِ
إِنْهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوِيًّا لَا أَعْرَفْنَاهُمْ أَحْمَدِينَ ﴿٥٤﴾

و نصرت دادیم او را بر قومی که دروغ شمرده اند آیات ما را هرآینه ایشان بودند گروهی بد پس غرق کردیم ایشان را همه یکجا (۷۷).

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَثَتْ
فِيهِمُ الشَّيْطَانُ الْقَوْمَ وَلَئِنَّا لَحَكِيمُونَ ﴿٥٥﴾

و یاد کن داود و سلیمان را چون حکم کردند در باب زراعت چون بوقت شب چراگرد در آن گوسفندان گروهی و بودیم بر حکم ایشان حاضر^(۱) (۷۸).

فَقَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَسَخْنَا

پس فهمانیدیم طریق فیصله کردن خصوصیت سلیمان را و هر یکی را داده

(۱) یعنی گوسفند این قومی در زراعت قومی دیگر بوقت شب درآمدند و چرا کردند داود علیه السلام حکم کرد بدادن گوسفند این عوض زراعت سلیمان حکم کرد این قوم را باصلاح زراعت و آن قوم را باانتفاع از شیر غنم تاوقتیکه زراعت به حال خود رسد حکم سلیمان اصوب بود والله اعلم .

مَعَ دَاوُدَ الْهَبَالِ يُسَبِّحُنَ وَالطَّلِيذَ وَكُنَّا فاعِلَيْن ①

وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لَتَحْفَظَنَّكُمْ
مِنْ بَاسِكُمْ أَفَلَا أَنْتُمْ شَاكِرُونَ ②

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرٍ إِلَى الْأَرْضِ
الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ ③

وَمِنَ الشَّيْطَانِ مَنْ يَقْوَصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا
دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَاطِطِينَ ④

وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَلَّنْ مَسِيئَ الصُّبْرِ وَأَنْتَ
أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ⑤

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضِرَافٍ ثَمَنًا أَهْلًا
وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِندِنَا وَذَرَأُوا
لِلْعَالَمِينَ ⑥

وَأِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَ ⑦

وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ ⑧

بودیم حکمت و دانش و مسخر گردانیدیم
با داود کوه ها را که با او تسبیح می گفتند
و مرغان را نیز مسخر ساختیم و ما بودیم
کننده (۷۹) .

و بیاموختیم او را ساختن لباسی برای شما
که نگاه دارد شما را از ضرر کارزار شما (۱)
پس آیا هستید شکر کننده (۸۰) .

و مسخر ساختیم برای سلیمان
باد تند و زنده می رفت بفرمان وی بسوی
زمینی که برکت نهادیم در آن (یعنی شام)
و بودیم بهر چیز دانا (۸۱) .

و مسخر ساختیم از دیوان جماعتی را که
غواصی می کردند برای وی و می کردند
کاری غیر آن نیز و بودیم ایشان را نگاه
دارنده (۸۲) .

و یادکن ایوب را چون ندا کرد بجناب
پروردگار خویش بآنکه مرا رسیده است
رنج و تو مهربان ترین مهربانانی (۸۳) .

پس قبول کردیم دعای او را پس دور ساختیم
آنچه با وی بود از رنج و عطا کردیم
او را فرزندان او و مانند ایشان همراه ایشان
بسبب مهربانی از نزدیک خویش و تاپندی
بود عبادت کنندگان را (۸۴) .

و یادکن اسمعیل را و ادريس را و ذوالکفل
را هر یکی از صبر کنندگان بود (۸۵) .

و در آوردیم ایشان را در رحمت خود
هر آینه ایشان از نیکوکاران بودند (۸۶) .

وَذَا النُّونِ إِذْ ذُكِّبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ
فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۱۰﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ
نُخَيِّجُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱﴾

وَرَكِبْنَا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿۱۲﴾

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَاهُ زَوْجَةً
إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ ﴿۱۳﴾

وَالَّتِي أَحْصَنَتْ كَرْجَهَا فَفَعَلْنَا فِيهَا مِنْ دُجَيْنَا
وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿۱۴﴾

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿۱۵﴾

وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلَّ إِلَيْنَا رُجُوعٌ ﴿۱۶﴾

و یادکن ذوالنون را چون رفت خشم
خورده^(۱) پس گمان کرد که تنگ نگیریم
بروی^(۲) پس ندا کرد در تاریکی ها بآن که
هیچ معبود بحق نیست غیر تو پاکی تراست
هرآئینه من بودم از ستمگاران (۸۷) .

پس قبول کردیم دعای او را و نجات
دادیمش از غم و همچنین نجات می دهیم
مسلمانان را (۸۸) .

و یادکن زکریا را چون ندا کرد بجناب
پروردگار خود ای پروردگار من
مگذار مرا تنها و تو بهترین وارثانی (۸۹) .

پس قبول کردیم دعای او را و بخشیدیم
او را یحیی و نیکو ساختیم برای او زن او را
هرآئینه این پیغامبران شتاب می کردند
در نیکی ها و می خواندند ما را بتوقع و
خوف و بودند برای ما نیازمند (۹۰) .

و یادکن زنی را که بعفت نگاه داشت
شرمگاه خود را پس دمیدیم در آن روح
خود را و ساختیم او را و پسر او را نشانه
برای عالمها (۹۱) .

گفتیم هرآئینه اینست ملت شما ملت
یکتا و من پروردگار شما ام پس عبادت
من کنید^(۳) (۹۲) .

و متفرق شدند امت هادگار خود^(۴)

(۱) یعنی بر قوم خود بغیر اذن الهی والله اعلم .

(۲) القصه حوت او را بخلق درکشید .

(۳) یعنی اصل دین واحد است و اختلاف در فروع می باشد .

(۴) یعنی در اصل دین .

در میان خویش هر يك بسوی مارجوع
کنندگان اند (۹۳) .

پس هر که بکند از جنس کارهای شائسته
و اومومن باشد پس نا قبولی نه بود سعی
اورا و هر آئینه برای اومی نویسیم (۹۴) .

و محال است بر هر دیهی که هلاک کردیم
اورا آنکه بازگردند (یعنی بدنیا) (۹۵) .

تا وقتی که کشاده شود قیدیاجوج و مارجوج
و ایشان از هر بلندی بشتابند (۹۶) .

و نزدیک برسد وعده راست پس ناگهان
حال اینست بالادوخته شود چشم های
کافران گویند وای بر ما هر آئینه در غفلت
بودیم ازین حال بلکه بودیم ستمگار
(۹۷) .

هر آئینه شما و آنچه می پرستید بجز خدا
یعنی بتان آتش انگیز دوزخ باشید
شما بروی داخل شوید (۹۸) .

اگر می بودند این معبودان داخل نمی
شدند به دوزخ و همه ایشان
آنجا جاویدان باشند (۹۹) .

ایشان را آنجاناله باشد و ایشان آنجا هیچ
نه شنوند (۱۰۰) .

هر آئینه آنانکه سابقاً مقرر شد برای ایشان
از جانب مانیکوئی این جماعت از دوزخ
دور کرده شوند (۱۰۱) .

نه شنوند آواز دوزخ را و ایشان در آنچه
خواهد نفسهای ایشان جاویدانند (۱۰۲) .

اندوهگین نه سازد ایشان را آن ترس
بزرگ و پیش آیند ایشان را فرشتگان گویند

مَنْ يَمَلْ مِنْ الضَّلَاحِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ
لِسَعِيدٍ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ﴿٩٣﴾

وَ حَرِّمٌ عَلَى ثَرِيَّةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَتَاهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٩٤﴾

حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ
حَدَبٍ مُّكْسِلُونَ ﴿٩٥﴾

وَ اقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقِّ لَأَذَاهِ شَلْخَصَّةِ أَبْصَارِ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَ اتَّيَّكُنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا بَلٍ
كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٩٦﴾

لَكُمْ وَمَا تَتَّبِعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصْبُ جَهَنَّمَ
أَنْتُمْ لَهَا وَرِدُونَ ﴿٩٧﴾

لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ إِلَهًا مَا نَزَّلْنَا دُمَارًا وَ كُلٌّ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٩٨﴾

لَهُمْ فِيهَا زُفَيْرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿٩٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ
عَنَّا مُبْعَدُونَ ﴿١٠٠﴾

لَا يَمَسُّونَ فِيهَا مِنَّا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ
خَالِدُونَ ﴿١٠١﴾

لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَ تَتَلَفَأُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ
الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿١٠٢﴾

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِّينِ لِكُتُبٍ كَبَآءٍ اَوَّلُ
خَلْقٍ ثَعْبَةٍ وَاَعْلَنَّا لَكُمَا نِعْمَتِنَا ۝

وَلَقَدْ كَتَبْنَا لِلَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمٰنِ الْاَرْضَ
يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ۝

اِنَّ فِيْ هٰذَا لَبَلَاغًا لِّقَوْمٍ غٰبِرٍ ۝

وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ۝

قُلْ اِنَّمَا يُؤْمِنُ بِاٰنَا الْهٰكُمُ الْاِلٰهَ وَاَجِدُكُمْ اَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ۝

وَاِنْ تَوَلَّوْا قُلْ اَذُنُّكُمْ عَلٰى سَوَآءٍ وَاِنْ اَدْرِيْ اَقْرَبُكُمْ اَمْرًا
بَعِيْدًا مَّا تُوْعَدُوْنَ ۝

اِنَّهٗ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ۝

وَاِنْ اَدْرِيْ لَعَلَّهٗ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ ۝

اینست آن روز که شمارا وعده داده می
شد (۱۰۳) .

روزی که در پیچیم آسمان را مانند پیچیدن
طومار وقت نوشتن نامه هارا چنانکه
آغازیدیم اول آفرینش را دیگر بار کنیم
آفرینش وعده لازم بر ما هر آینه
ماکنده ایم (۱۰۴) .

وهر آینه نوشتیم در زبور بعد از تورات که
زمین وارث آن شوند بندگان شائسته
ما (۱) (۱۰۵) .

هر آینه در آنچه گفته شد کفایت است گروه
عابدان را (۱۰۶) .

ونه فرستادیم ترا مگر از روی مهربانی
بر عالمها (۱۰۷) .

بگو جز این نیست که وحی فرستاده می
شود بسوی من که معبود شما خدای
یکتاست پس آیا گردن نهنده هستید (۱۰۸) .

پس اگر اعراض کنند پس بگو
خبردار ساختیم شمارا بروجهی که همه
برابر باشید و نمی دانم که نزدیک است یا
دور است آنچه وعده داده میشوید
(۱۰۹) .

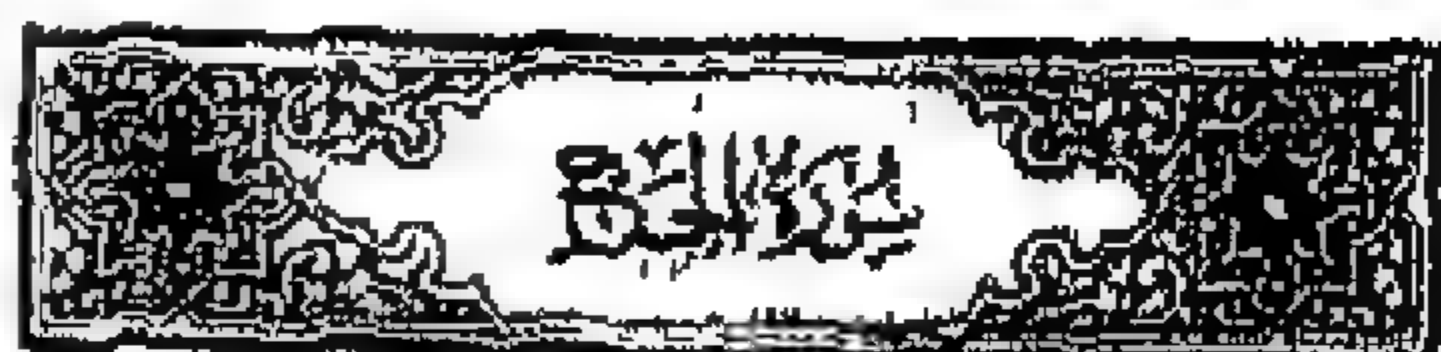
هر آینه خدای داند آشکارا از سخن و می
داند آنچه پنهان می کنید (۱۱۰) .

و نمی دانم شاید تاخیر موعود ابتلا باشد
شمارا و بهره مندی باشد تا مدتی (۱۱۱) .

(۱) یعنی در آخر زمان پیغامبری مبعوث شود و امت او بر هر زمین غالب شود والله اعلم .

قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ
عَلَى مَا نَصِفُونَ ﴿۱۷﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿۱﴾

يَوْمَ تَرَوْهَا تَدْحَلُ كُلُّ مَرْجُوعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ
وَتَضُمُّ كُلُّ ذَاتِ حَبْلٍ حَبْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى
وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿۲﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ
كُلَّ شَيْطَانٍ مُرِيدٍ ﴿۳﴾

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَلَا بُدَّ لَهُ مِنْهُ وَيُهْدِيهِ إِلَى
عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿۴﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَاذْكُرُوا أَنَّا خَلَقْنَاهُ
مِّن نُّرٍّ مِّنْ رَّبِّكُمْ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ
مُضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقَرُّ
فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لَا تَعْزِمُوا أَن تَدْفَعُوهُ حَتَّىٰ تُمِيطَ بِهِمْ رُءُوسُكُمْ

پیغامبر گفت ای پروردگار من حکم کن
براستی و پروردگار ما بخشاینده است
از وی مدد طلب کرده می شود بر آنچه
بیان می کنید (۱۱۲) .

سوره حج مدنی است و آن هفتاد و هشت
آیت و ده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مردمان بترسید از پروردگار خویش
هرآنکه زلزله که نزدیک قیامت باشد
چیزی بزرگ است (۱) .

روزی که ببینید آن را غافل شود هر شیر
دهنده از طفلی که شیر می دهدش و بنهد
هر زن باردار بارشکم خود را و ببینی مردمان
را مست و نیستند مست ولیکن عذاب
خدا سخت است (۲) .

و از مردمان کسی هست که گفتگو می کند
در شان خدا بغیر دانش و پیروی می نماید
هر شیطان متمرّد را (۳) .

که در قضای الهی نوشته شده است بروی
که هر که دوست داری او کند پس وی
گمراه کندش و راه نمایدش بسوی عذاب
آتش (۴) .

ای مردمان اگر در شک اید از رستخیز پس
هرآنکه ما آفریدیم شمارا از خاک باز از نطفه
باز از خون بسته باز از گوشت پاره
صورت داده و غیر صورت داده (می
گوئیم) تا واضح سازیم برای شما و قرار
می دهیم در رحمها چیزی را که نخواهیم
تا مبعاد معین باز بیرون می آریم شمارا

يُتَوَلَّىٰ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُصْبِ لِضَعْفٍ
يَعْلَمُ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ
هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ
وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ⑤

ذَٰلِكَ رِیَاضُ اللَّهِ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُخَيِّمُ الْبُتُولُ
وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَإِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ
فِي الْقُبُورِ ⑤

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى
وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ⑤

ثُمَّ إِنَّ عِطْفَهُ لَيُغْشَىٰ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا
خِزْيٌ وَنَذِيرٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابُ الْحَرِيقِ ⑤

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَكَ وَإِنَّ اللَّهَ لَيَبْصُرُ عَمَلَكُمْ ⑤

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ لَّا تَأْخُذُهُ

کودکی باز تربیت می کنیم تا برسید
بنهایت جوانی خود و از شما کسی بود که
میرانده شود و از شما کسی بود که
باز گردانیده شود به بدترین عمر تا نداند
چیزی را بعد از آن که می دانست و می
بینی زمین را خشک شده پس وقتی که
فرو فرستادیم بر آن آب را جنبش کند
و بیافزاید و پرویاند از هر قسم رونق دار
(۵)

این همه به سبب آنست که خدا همونست
ثابت و آنکه وی زنده می کند مُردگان را
و آنکه وی بر همه چیز تواناست (۶)

و آنکه قیامت آمدنی ست نیست هیچ
شبهه در آن و آنکه خدا برانگیزد آنان را که
درگور ها باشند (۷)

و از مردمان کسی هست که گفتگومی کند
در شان خدا بغیر دانش و بغیر هدایت
و بغیر کتاب روشن (۸)

پیچیده صفحه گردن خود را (۱) تا گمراه
کند از راه خدا او را است درد دنیا رسوائی
بچشانیم او را روز قیامت عذاب سوختن
(۹)

گویم این به سبب آن اعمال ست که
فرستادش دودست توو به سبب آن ست
که خدائست ستم کننده بر پندگان (۱۰)

و از مردمان کسی هست که عبادت می

خَيْرُ الْإِيمَانِ بِهِ فَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى
وَجْهِهِ يَسْخَرُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخَيْرُ
الْبَرُّ ⑩

يَدْعُو مَنْ دُونَ اللَّهِ بِالْآخِرَةِ وَمَا لَيْتَعْنَهُ ذَلِكَ هُوَ
الصَّلَاةُ الْبَرُّ ⑪

يَدْعُو مَنْ دُونَ اللَّهِ بِالْآخِرَةِ وَمَا لَيْتَعْنَهُ ذَلِكَ هُوَ
الصَّلَاةُ الْبَرُّ ⑫

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ⑬

مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنَّ لَنْ يَتَّخِذَهُ اللَّهُ دِينًا
وَالْآخِرَةَ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لِيَقْطَعْ
فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُدْهِبَ كَيْدَهُ مَا يَغِيظُ ⑭

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ⑮

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالشَّيْطَانِ وَالْقَارِئِ
وَالْمَجُوسِ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑯

کشد خدا را برکناره پس اگر برسد
اورانعمتی آرام گیرد بآن عبادت و اگر
برسد اورا بلای برگردد بر روی خود باخت
دنیا و آخرت را اینست زیان ظاهر (۱۱).

به نیایش می خواند بجز خدا چیزی را که
زیان نه رساندش و سودنه دهدش اینست
گمراهی دور (۱۲).

میخواند کسی را که زیان او نزدیک
ترست از سود او هر آئینه بد خداوند ست
وبدیاری ست (۱۳).

هر آئینه خدا در آرد آنان را که ایمان آورده
اند و کارهای شائسته کرده اند در بوستانها
که می رود زیر آن جوئیها هر آئینه خدا می
کند آنچه می خواهد (۱۴).

هر که پنداشته باشد که نصرت نخواهد
داد خدا پیغامبر را در دنیا و آخرت پس
باید بیاویزد ریسمانی بجانب بالا باز باید
که قطع نماید پس ببیند آیا دور می کند این
تدبیر او چیزی را که بخشم آورده (۱۵).

و همچنین فر فرستادیم قرآن را آیات
روشن و بدانید که خدا راه می نماید
هر کرا خواهد (۱۶).

هر آئینه آنان که ایمان آوردند و آنانکه یهود
شدند و ستاره پرستان و ترسایان و کبران و
مشرکان خدای تعالی فیصله خواهد کرد
میان ایشان روز قیامت هر آئینه خدا بر هر

چیز مطلع ست (۱۷) .

آیاندیدی که سجده می کنند خدای تعالی را آنانکه در آسمان هاند و آنانکه در زمین اند و خورشید و ماه و ستارگان و کوه ها و درختان و چهارپایان و بسیاری از مردمان و بسیار کس هستند که ثابت شده است برایشان عذاب و هرگز خوار کند خدا پس نیست او راهیچ گرامی دارنده هر آئینه خدای کند آنچه می خواهد (۱۸) .

این دو فریق دشمنان یکدیگر اند خصومت کردند در شان پروردگار خویش پس آنانکه کافر شدند قطع کرده شد برای ایشان جامها از آتش ریخته شود بالای سرایشان آبِ گرم (۱۹) .

گداخته گردد بآن هر چه در شکم ایشان باشد و پوست های نیز (۲۰) .

و برای کوفتن ایشان مهیا باشند گرزها از آهن (۲۱) .

هر گاهی که خواهند که برآیند از دوزخ خلاص شوند از آندوه بازگردانیده شوند آنجا و گفته شود بچشید عذاب سوختن (۲۲) .

هر آئینه خدا درمی آرد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند در بوستانها میرود در زیر آن جوئیها پیرایه پوشانیده شوند آنجا دستوانها از زر و پوشانیده شوند مروارید و لباس ایشان آنجا ابریشم بود (۲۳) .

لَوْ تَرَأَىٰ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
النَّاسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ
وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ
إِلَهُ قَبَائِلِهِ مِنْ مَّكْرٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُشَاءُ ۝

هَذَانِ خَصْمَيْنِ ائْتَصِمُوا بَيْنَهُمَا فَإِنِّي نُفَعِّدُكَ
فِيهِمَا لَهْرَيْنِ ابْنِ كَذِبٍ يَصِفُكَ مِنْ قُوَىٰ دُوسِهِمُ
الْحَيْمِيُّ ۝

يُضَارِبُكَ نَارِي بَطُونِهِمُ وَالْهُلُودُ ۝

وَأَلْهَمُ مَقَامَهُ مِنْ حَلِيٍّ ۝

كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا

فِيهَا دُودٌ وَقَوْمٌ أَبَاحُ الْخَرِيقِ ۝

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ
أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ۝

وَمَدُّوْا إِلَى الْكَلْبِ مِنَ الْقَوْلِ ۚ وَهَذَا إِلَى حِرَاطِ
الْحَبِيبِ ③

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ
وَمَنْ يُؤْذِ فِيهِ بِالْحَادِ يُضْلِمُ لِنَفْسِهِ مِنْ عَذَابِ
الْأَلْوَنِ ④

وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا
وَقَطِّعْ لِي لَئِيمَى الْفَالِاقِينَ وَالْقَاسِيْنَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ⑤

وَإِذْ قَالَ الْغَاسِقُ إِنَّهُ لَكَ عَبْدٌ ۚ وَأَمَّا لَبُوتُ بْنُ عُزَيْبٍ
فَإِذْ يَنْتَهِى مِنْ كُلِّ فَرْجٍ عَيْبٍ ⑥

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا الْقِسْمَ الَّذِي أَنْزَلَ
مَعَهُمْ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ
فَنَسُوا حَظًّا مِنْهَا وَآطَعُوا أَمْرَ الْغَافِقِينَ ⑦

راه نمودند^(۱) ایشان را بپاکیزه از سخن
و دلالت کرده شد ایشان را بر
خدای ستوده (۲۴) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و باز می دارند
از راه خدا و از مسجد حرام که پیدا
کرده ایم آن را برای مردمان یکسان آنجا
متوطن و صحرانشین و هر که خواهد
آنجا جروی کردن بستمگاری بهشانیم
اورا از عذاب درد دهنده (۲۵) .

و یاد کن چون معین ساختیم برای ابراهیم
موضع خانه کعبه را این سخن گفته که
شریک مقرر مکن بامن هیچ چیزی را
و پاک کن خانه مرا برای طواف
کنندگان و ایستادگان و رکوع کنندگان
و سجود کنندگان^(۲) (۲۶) .

و آوازه در میان مردمان بهج تابیاوند پیش
تو پیاده و سوار بر هر شتر لاغر می آیند
این شتران لاغر از هر راه دور (۲۷) .

تا حاضر شوند نزدیک فائده ها برای
خویش و یاد کنند نام خدا را در روزی چند
دانسته شده^(۳) و بعد از وی بر ذبح آنچه
خدای تعالی روزی داده است ایشان را از
قسم چهار پایان مواشی پس بخورید از آن
و بخورانید درمانده درویش را (۲۸) .

(۱) یعنی در دنیا .

(۲) یعنی برای نمازگذاران .

(۳) یعنی یوم نحر و ایام تشریق .

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَلْتَمُسُهُمْ وَلِيُوفُوا نَدْوَهُمْ
وَلِيَقْظُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ①

فَالْمَنَ وَنَ لِيُعْظِمَ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ
وَأَحَلَّتْ لَهُمُ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُشَلِّي عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ②

حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا
خَرَجَ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ السَّيْحَةُ
مَكَانٍ سَجَيقٍ ③

ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظِمَ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ④

لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَىٰ الْبَيْتِ
الْعَتِيقِ ⑤

باز باید که دور کند چهره تن خود را و به
وفارسانند نذرهای خود را و طواف نمایند
باین خانه قدیم^(۱) (۲۹) .

اینست حکم و هر که تعظیم کند شعائر
خدا را پس این تعظیم کردن بهترست
اورانزدیک پروردگار او و حلال کرده شد
برای شما مواشی^(۲) مگر آنچه خوانده
خواهد شد بر شما^(۳) پس احتراز کنید
از پلیدی بتان و احتراز کنید از سخن
دروغ^(۴) (۳۰) .

حنیفی دین شده برای خدا غیر شریک
مقرر کننده باوی و هر که شریک مقرر کند
با خدا پس گویا که فرود افتاد از آسمان
پس پریایشند او را مرغان مردار خوار
یافروا فگنند او را باد بمکانی دور^(۵)
(۳۱) .

اینست حکم و هر که تعظیم کند شعائر
خدا را پس این تعظیم از تقوی دلهاست
(۳۲) .

شمارا در آن مواشی فائده هاست
تامیعی معین باز جائی فرود آمدن آن
بمخانه قدیم است (۳۳) .

(۱) یعنی کعبه زیرا که اول بناشد بعد از آن بیت المقدس .

(۲) یعنی شتر و گاو و بز و گوسفند .

(۳) یعنی میته و خون مسفوح .

(۴) یعنی گواهی دروغ .

(۵) حاصل آنست که هلاک شد بوجهی که امید نجات نماند .

وَلِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مُنْشَرًا لِیَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلٰی مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِیْمَةِ الْاَنْعَامِ ۚ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَاحِدٌ
قَلْبًا ۚ اَسْلِمُوْا وَبَشِّرِ الْمُتَّقِیْنَ ﴿۱۷﴾

الَّذِیْنَ اِذَا ذُكِّرَ بِاللّٰهِ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالطَّیِّبِیْنَ عَلٰی
مَا اَصَابَهُمْ وَالْمُتَّقِیْنَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ یُسِرُّوْنَ ﴿۱۸﴾

وَالْبَدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَارِیْهِ لَکُمْ فِیْهَا خِیْرٌ
فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عَلَیْهَا صَوَآفَ ۚ اِذَا وُجِیْتُ جُنُوبُهَا
فَاُكَلِّمُوهَا ۚ وَاطْعَمُوْا الْقَائِمَ ۚ وَالْمُعْتَرِکَ ذٰلِكَ سَعَرُهَا
لَکُمْ لَعَلَّکُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۱۹﴾

لَنْ یُنَالَ اللّٰهُ لُحُومُهَا وَلَا دِمَآؤُهَا وَلَٰكِنْ یُنَالَهُ
التَّقْوٰی وَمَنْ کَانَ ذٰلِكَ سَعَرَهَا لَکُمْ لِشَکْرِیْ وَاللّٰهُ عَلٰی
مَا هَدٰکُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِیْنَ ﴿۲۰﴾

اِنَّ اللّٰهَ یُدْفِعُ عَنِ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا اِنَّ اللّٰهَ لَا یُحِبُّ الْکُفْرَ

وهرامتی را معین ساخته ایم طریق قربانی
تایاد کنند نام خدا بر آنچه داده است ایشان
را از چهار پایان مواشی پس معبود شما
معبود یکتاست پس او را منقاد شوید
و (یا محمد) بشارت ده نیایش کنندگان را
(۳۴) .

آنان را که چون یاد کرده شود خدا بترسد
دل های ایشان و صبر کنندگان را بر آنچه
برسد بایشان و برپا دارندگان نماز را و آنان
را که از آنچه روزی دادیم بایشان خرج
می کنند (۳۵) .

و شتران قربانی را ساخته ایم برای
شما از شعائر خدا شما را در آن نیکی ست
پس یاد کنید نام خدا را بر نحر آنها
بر چهار پای ایستاده پس چون بزمین افتد
پهلوی آن بخورید از آنها و بخورانید
درویش بی سوال را و سوال کننده را
همچنین رام گردانیدیم چهار پایان را برای
شما بود که شکر کنید (۳۶) .

نمی رسد بخدا گوشت های قربانی ها و نه
خون های این ها ولیکن می رسد بوی
پرهیزگاری از شما هم چنین رام گردانیدیم
قربانی ها برای شما تابه بزرگی یاد کنید
خدا را بشکر آنکه راه نمود شما را
و بشارت ده نیکوکاران را (۳۷) .

هر آئینه خدا دفع می کند از مسلمانان^(۱)

(۱) یعنی ضرر اعداء ایشان را .

خَوَانٍ كَلْبُورٍ ⑤

اُولَئِكَ الَّذِينَ يَنْتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ
لَقَيُّورٌ ⑥

الَّذِينَ أَخْرَجُوا مِنَ دِينِهِمْ يَتُوبُونَ إِلَّا أَنْ يَتُولُوا أَيْتَانَ اللَّهِ
وَلَوْ لَدَلَهُ اللَّهُ النَّاسَ بِغُضُّهِمْ يَخِطُّ لَهُ مَثَلٌ
مَّا مَعَرَفَةٍ وَفَصَّلَتْ وَاسْتَحَدُّهُ كُنُوزُ بَيْنَاهَا أَسْوَ اللَّهِ كَثِيرًا
وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ⑦

الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّهُمُ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ
وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ
الْأُمُورِ ⑧

هر آئینه خدا دوست نمی دارد هر خیانت
کننده ناسپاس را (۳۸) .

دستوری جهاد داده شد آنانرا که کفار
بایشان جنگ می کنند بسبب آنکه برایشان
ستم رفته است و هر آئینه خدا بر نصرت
دادن ایشان تواناست (۳۹) .

دستوری جهاد داده شد آنان را که بیرون
آورده شد ایشان را از خانهای ایشان بغیر
حق لیکن به سبب آنکه می گفتند
پروردگار ما خداست و اگر نه بودی دفع
کردن خدا مردمان را بعضی را بدست
بعضی ویران کرده می شد خلوتهای
رهبانان و عبادت خانه های نصاری
و عبادت خانه های یهود و عبادت خانه
های مسلمانان که یاد کرده می شود در آن
مواضع نام خدا بسیاری و البته نصرت
خواهد داد خدا کسی را که قصد نصرت
دین وی کند و هر آئینه خدا توانا غالب
ست نصرت خواهد داد (۴۰) .

انان را که اگر دسترس دهیم ایشان را
در زمین برپا دارند نماز را و بدهند زکوة را
و بفرمایند بکار پسندیده و منع کنند از کار
ناپسندیده و خدا راست نهایت همه
کارها (۴۱) (۱) .

(۱) درین آیت دلالت است بر صحت خلافت خلفای اربعه زیرا که ایشان از مهاجرین
اولین بودند و متمکن شدند در زمین پس لازم آید که اقامت صلوٰه و ایتاء زکوة و امر
به معروف و نهی از منکر از ایشان بظهور رسد و تمکین فی الارض چون بآن
حضال جمع شود همان است خلافت نبوت .

وَاِنْ يَكُنْ لَكُمْ فِتْنَةٌ كَذَبَتْ قُلُوبُكُمْ قَبْلَ اَنْ تَوْرُوهُ وَعَادَ وَنُوحٌ ﴿٣٧﴾

وَقَوْمُ اِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿٣٨﴾

وَاَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذَبَ مُوسٰى فَاَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِيْنَ نَصْرًا

اَخَذْتُ لَهُمْ فِتْنَةً كَاَنْ يَكْفُرَ ﴿٣٩﴾

فَكَانَ مِنَ الرِّبَةِ اَهْلُهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ لِّیْ خَاوِیَةٍ عَلٰی عُرْوَتِهَا

وَبِیْضٌ مُّعْظَمٌ وَتَصْرٌ مُّشِیْدٌ ﴿٤٠﴾

اَلَمْ یَسِیْرُوْا فِی الْاَرْضِ فَتَكُوْنَ لَهُمْ قُلُوْبٌ یَّعْقِلُوْنَ بِهَا اَوْ

اِذَا نَ یَسْمَعُوْنَ بِهَا نِقَاطَهَا لَا تَعْمٰی الْاَبْصَارُ وَلٰكِنْ

تَعْمٰی الْقُلُوْبُ الَّتِیْ فِی الصُّدُوْرِ ﴿٤١﴾

وَسَيَسْأَلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ یُغْلِبَ اِلٰهُ وَعْدُهُ قَانَ یَوْمًا

عِنْدَ رَبِّكَ كَالْقَبْ سَعَةِ مِمَّا تَعْلَمُوْنَ ﴿٤٢﴾

وَكَاٰیْنَ مِنْ قَرِیْبَةٍ اَمَلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ لِّمَا اَخَذَتْهَا

وَإِنِّ الْمُبْصِرُ ﴿٤٣﴾

كُلَّ یَاكُفَّا الْكَاسِ اِنَّمَا اَنَا الْكَلَمُ نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ ﴿٤٤﴾

واگردروغگو شمرند ترا پس هرآینه
دروغگو شمرده بودند پیش از ایشان قوم
نوح و عاد و ثمود (۴۲) .

و قوم ابراهیم و قوم لوط (۴۳) .

واهل مدین و دروغگو شمرده شد موسی
را پس مهلت دادم این کافران را
بازگرفتار کردم ایشان را پس چگونه بود
عقوبت من (۴۴) .

پس بسا دیهی که هلاك ساختیم آن را
ووی ستمگار بود پس وی افتاده است
بر سقف های خود و بسیار چاه بیکار مانده
و بسا محلی بلند خراب شده (۴۵) .

ایا سیر نکرده اند در زمین تا بُود ایشان را
دلها که فهم کنند بآن پا گوشها که بشنوند
بآن هرآینه حال ایست که نابینا می
شوند چشم ها ولیکن نابینا می شوند آن دل
ها که در سینها اند (۴۶) .

و زود می طلبند از تو عذاب را و هرگز خلاف
نخواهد کرد خدا و عده خود را و هرآینه
يك روز نژدیک پروردگارتو مانند هزار سال
ست از آنچه می شمرد^(۱) (۴۷) .

و بسا دیه که مهلت دادم آن را و آن
ستمگار بود باز گرفتار کردم آنرا و بسوی
من ست بازگشت (۴۸) .

بگوای مردمان جزاین نیست که من برای
شما ترساننده آشکارام (۴۹) .

(۱) یعنی اگر خواهد کار هزار سال در يك روز تمام کند پس این بسبب عجز نیست بلکه
بنا بر مصالحی که جز او کس نمیداند .

كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ①

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ ②

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى
أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسِفُ اللَّهُ مَا بَلَغَ الْفَيْطَانُ
فَنُوحِيكُمُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ③

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ
بَعِيدٍ ④

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ آمَنُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ

پس آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند ایشان را است امروزش و روزی نیک
(۵۰) .

و آنان که سعی کردند در آیات ما عاجز
کنان (بزعیم خود) ایشان اند اهل دوزخ
(۵۱) .

ونه فرستادیم پیش از تو هیچ فرستاده و نه
هیچ صاحب وحی الا چون آرزوی
بخشاطر هست افکند شیطان چیزی
در آرزوی وی پس دور می کند خدا آنچه
شیطان انداخته است باز محکم می کند
خدا آیات خود را و خدا دانا با حکمت
ست (۱) (۵۲) .

تا بگرداند خدا آنچه شیطان افکند بلای
در حق آنانکه در دل های ایشان بیماری
است و آنان که سخت ست دل های
ایشان و هر آینه ستمکاران در مخالفت
دور و دراز آند (۵۳) .

و تا بدانند آنان که داده شده است ایشان را
علم که آن وحی راست ست از جانب
پروردگار تو پس ایمان آرند بآن پس

(۱) مترجم گوید مثلاً آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند که هجرت کرده
اند بزمینی که نخل بسیار دارد پس وهم بجانب یمامه و هجر رفت و در نفس الامر
مدینه بود مثلاً آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند که بمکه درآمده
اند حلق و قصر میکنند پس وهم آمد که در همان سال این معنی واقع شود و
در نفس الامر بعد از سالهای چند متحقق شد و در امثال این صورت امتحان
مخلصان و منافقان در میان می آید والله اعلم .

لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۵۴﴾

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِّمَّنْهُ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ
السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمُ عَقِيبِهِ ﴿۵۵﴾

أَلَمْ تَكُن يَوْمَئِذٍ مُّسَدِّدًا لَهُمْ يَحْكُمُ بَيْنَهُمُ قَالَ الَّذِينَ
آمَنُوا وَاعْمَلُوا الصَّالِحَاتِ إِنِّي خَشِيتُ النَّارَ ﴿۵۶﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ﴿۵۷﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قَاتَلُوا أَوْ مَاتُوا
لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَبِيرُ
الَّذِينَ قَاتَلُوا ﴿۵۸﴾

لَيُدْخِلَنَّهُمُ اللَّهُ جَنَّاتٍ يَدْخُلُونَ مِنْهَا مِنْ حَتَمٍ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ
حَلِيمٌ ﴿۵۹﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوِّقَ بِهِ ثُمَّ نَجَّى
عَلَيْهِ لِيَتَصَرَّبَهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَلَّوُفَّوٌّ ﴿۶۰﴾

نیایش کنند برای خدا دل های ایشان
وهرآئینه خداراه نماینده است مسلمانان
را بسوی راه راست (۵۴) .

وهمیشه باشند کافران درشبهه از آن وحی
تاوقتیکه بیاید بایشان قیامت ناگهان یا
بیاید بایشان عقوبت روزی نهایت نحس
(۵۵) .

بادشاهی آن روزخدا راست حکم کند
میان ایشان پس آنان که ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند در بوستانهای
نعمت باشند (۵۶) .

وآنانکه کافر شدند و دروغ شمردند آیات
مارا آن جماعت ایشان را باشد عذاب
خوارکننده (۵۷) .

وآنانکه هجرت کردند در راه خدا پس
کشته شدند یا بمردند هرآئینه روزی دهد
ایشان را خداروزی نیک^(۱) وهرآئینه
خداوی بهترین روزی دهندگان ست
(۵۸) .

البته درآردایشان را بموضعی که خوشنود
شوند از آن وهرآئینه خدا دانا بردبارست
(۵۹) .

حکم این ست وهرکه درپی ایلای کسی
افتاد بمانند آنکه ایلا داده شد او را بعد
از آن تعدی کرده شد بروی هرآئینه
نصرت خواهد داد او را خدا هرآئینه خدا

ذَٰلِكَ يَٰۤاَنَّا اللّٰهُ يُوَلِّجُ الْكَيْلَ فِي السَّحَابِ وَيُوَلِّجُ السَّحَابَ فِي الْكَيْلِ وَۤاَنَّا اللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٥٠﴾

ذَٰلِكَ يَٰۤاَنَّا اللّٰهُ هُوَ الْحَقُّ وَۤاَنَّا مَا يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهِ
هُوَ الْبَاطِلُ وَلَٰكِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيْمُ ﴿٥١﴾

اَلَمْ تَرَۤ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَآءً فَتُخْسِرُ
الْاَرْضُ مُخْطَرَةً اِنَّ اللّٰهَ لَطِيْفٌ خَبِيْرٌ ﴿٥٢﴾

لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ
وَۤاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَمِيْدُ ﴿٥٣﴾

اَلَمْ تَرَۤ اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي الْاَرْضِ وَالْفُلَکَ تَجْرِیْ
فِي الْبَحْرِ بِاَمْرِ وَّیُوسِفُ السَّمَاءِ اَنْ تَقَعَّ عَلَ الْاَرْضِ
اِلَّا بِاِذْنِهِ اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿٥٤﴾

وَهُوَ الَّذِیْۤ اَحْیَاکُمْ ثُمَّ یَمِیْتُکُمْ ثُمَّ یُحْیِیْکُمْ
اِنَّ الْاِنْسَانَ لَکَفُوْرٌ ﴿٥٥﴾

لَکُلِّۤ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنَسْکًا هُمْ تَاْمِسُوْهُ فَلَا یَکْفُرُوْنَ بِکَ فِی
الْاُمُوْدِ اَدْعُۤاۤیَ رَبِّکَ اِنَّکَ لَعَلَّ هٰذَا تُشْکَوْنَهُ ﴿٥٦﴾

بخشاینده آمرزگار است (۶۰) .

این نصرت بسبب آنست که خدا درمی
آرد شمسب را درروز ودرمسی آرد
روزرادرشبب ویه سبب آنست که
خداشنواییناست (۶۱) .

این نصرت به سبب آنست که خدا
همونست ثابت وآنچه می خوانند کافران
بجز وی همونست باطل و به سبب
آنست که خداهمون ست بلند مرتبه بزرگ
قدر (۶۲) .

آیاندیدی که خدا فرودآورد ازآسمان آب
را پس زمین سرسبز شود هر آئینه
خداالطف کننده داناست (۶۳) .

اوراست آنچه درآسمانهاست وآنچه
درزمین ست وهرآئینه خداهمونست بی
نیاز ستوده کار (۶۴) .

ایاندیدی که خدا مسخر کرد برای
شما آنچه درزمین است و مسخر ساخت
کشتی ها می رود دردریا بفرمان او نگاه
میدارد آسمان را از آنکه بیفتد بر زمین مگر
بدستور او هرآئینه خدا درحق مردمان
بخشاینده مهربان است (۶۵) .

واوست آنکه زنده کرده شمارا باز
بمیراند شمارا باز زنده کند شمارا هرآئینه
آدمی ناسپاس ست (۶۶) .

برای هرگروهی معین کرده ایم شریعتی
را که ایشان عمل کنند برآن پس
باید که نزاع نه کنند باتو درین کار
وبخوان بسوی پروردگار خویش هرآئینه

وَلَيْتَ جَادَ لَوْلَا فَقِيلَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۵۹﴾

اللَّهُ يَعْلَمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿۶۰﴾

أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

إِنَّ ذَلِكَ لَكُنْ لِكَثِيرٍ إِنْ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۶۱﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانٌ

وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿۶۲﴾

وَإِذَا سُئِلَ عَلَيْهِمُ الْكِتَابُ قَالُوا نَعْرِفُ فِي دُجُورِ الَّذِينَ

كَفَرُوا الشُّكْرُ كَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَسْتَلُونَ عَلَيْهِمُ

الْكِتَابَ قُلْ أَفَأَنْتُمْ بَشِيرٌ مِنْ ذَلِكَ وَمَا وَعَدَ مَا

اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَابْتَغَى الْبَصِيرُ ﴿۶۳﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ هَبْ مِنْكُمْ قَوْمًا لِيَسْمَعُوا أَلْفَاظَ الَّذِينَ

كَفَرُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَا يُكْرَهُ

بر راه راستی (۶۷) .

و اگر مکاره نمایند باتوبگو خدا دانا

ترست بآنچه می کنید (۶۸) .

خدا حکم خواهد کرد میان شما

روز قیامت در آنچه اندران اختلاف می

کنید^(۱) (۶۹) .

آیا نه دانستی که خدای داند هر چه

در آسمان و زمین است هر آینه این همه

ثبت است در کتابی این همه بر خدا آسان

ست (۷۰) .

و عبادت می کنند بحر خدا چیزی را که

فرو نفرستاده است خدا حجتی بر آن

و چیزی که نیست ایشان را بر ثبوت آن

دانش نیست ستمگاران را هیچ یاری

دهنده (۷۱) .

و چون خوانده می شود برایشان آیات ما

واضح آمده می شناسی در رویهای این

کافران ناخوشی نزدیک می شوند از آنکه

حمله کنند بر آنان که می خوانند برایشان

آیات ما بگو آیا خبر دهم شمارا به ناخوشتر

ازین آن دوزخ است وعده داده است خدا

آن را بکافران و وی بدجائست (۷۲) .

ای مردمان پدید آورده شد داستانی پس

بشنوید آن را هر آینه آنانکه می خوانید

(۱) مترجم گوید درین آیت اشاره است بآنکه اختلاف شرائع بسبب اختلاف

عصو است و همه شرائع حق است و در زمان خود معمول به است پس نزاع

در حقیقت بآنها نباید کرد .

اجْتَمِعُوا لَهُ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ آلِ أَبِي سَلَمَةَ لَا تَنْتَفِزُوا
بِهِ فَصَعِقَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ⑤

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ⑥

إِنَّ اللَّهَ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ⑦

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَشَرِيعُ
الْأُمُورِ ⑧

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا
رَبَّكُمْ وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ⑨

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا
جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ أَبِيكُمْ
إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَلِي تَعْلَمَ
لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى
النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
بِأَمْرِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَخُصُّوا الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ⑩

بجز خدا آفریدن نه توانند مگسی را
اگرچه جمع شوند برای آن و اگر برُباید
از ایشان مگس چیزی را خلاص نه نتوانند
کرد آن را از مگس ناتوان شد طالب و
مطلوب^(۱) (۷۳) .

تعظیم نکردند خدا را حق تعظیم او هر آینه
خدا توانا غالب است (۷۴) .

خدا برمی گزیند فرستاده‌ها از فرشتگان
و از مردمان هر آینه خدا شنوا بیناست
(۷۵) .

می داند آنچه پیش روی ایشان ست
و آنچه پس پشت ایشان ست و بسوی
خدا باز گردانیده می شوند کارها (۷۶) .

ای مسلمانان رکوع کنید و سجده بجا آرید
و عبادت نمائید پروردگار خود را و بکنید
کار نیکو امیدست که رستگار شوید (۷۷) .

و جهاد کنید در راه خدا حق جهادی که
برای خدا باشد و برگزید شمارا و نه
ساخت بر شما در دین هیچ تنگی مشروع
کرد دین پدر شما ابراهیم خدا نام نهاد
شمارا مسلمان پیش ازین^(۲) و در قرآن
نیز تاباشد پیغامبر گواه بر شما و باشید
شما گواه بر مردمان پس برپادارید نماز را
و بدهید زکوة را و چنگ زبند بخدا
اوست مددگار شما پس نیکو مددگار
و نیکو یاری دهنده است (۷۸) .

(۱) یعنی عابد و معبود .

(۲) یعنی در کتب سابقه .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ①

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ②

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ الْغَنَاءِ مَفْرَحُونَ ③

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ الزَّكَاةِ أَهْلُونَ ④

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ الرُّبُوبِ يُهْمُونَ ⑤

إِلَّا عَلَىٰ أَوْجِهِهِمْ أَوَّاهٌ مُنِئِمٌ ⑥

لَقَدْ نَسَىٰ وَأُذِّنُكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ⑦

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعُونَ ⑧

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ⑨

أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ⑩

الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑪

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ⑫

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نَظْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ⑬

لَقَدْ خَلَقْنَا النُّفُوسَ عَلَقَةً فَاقْلُبْنَا الْعَلَقَةَ مَضْغَةً فَخَلَقْنَا

سوره مؤمنون مکی است و آن یک صد و هیجده آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هر آئینه رستگار شدند مسلمانان (۱) .

آنانکه ایشان در نماز خویش خشوع کننده اند (۲) .

آنان که ایشان از بیهوده روگردانند (۳) .

و آنان که ایشان زکوة را ادا کننده اند (۴) .

و آنانکه ایشان شرمگاه خود را نگاه دارنده اند (۵) .

مگر بر زنان خویش یا بر کنیزگانی که ملک دست ایشان ست پس هر آئینه اینان نکوهیده نیستند (۶) .

پس هر که طلب کند سوای این انجماعت از حد گذرنده اند (۷) .

و آنان که ایشان امانت های خود را وعهد خود را رعایت کننده اند (۸) .

و آنانکه ایشان بر نمازهای خود محافظت می کنند (۹) .

این جماعت ایشانند آن وارثان (۱۰) .

که عاقبت کار بدست آرند بهشت فردوس را ایشان آنجا جاوید باشند گانند (۱۱) .

و هر آئینه آفریدیم آدمی را از خلاصه ای از کل (۱۲) .

باز ساختیم آدمی را نطفه در قرارگاه استوار (۱۳) .

باز ساختیم آن نطفه را خون بسته باز ساختیم آن خون بسته را گوشت پاره

الْمُنْقَذَةُ عَظَمَ لِسُونَا الْوَطَرِ لِمَا أَفْرَأْنَاهُ خَلْقًا
الْخَرِيقَ لَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ⑤

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ⑥

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ⑦

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْفَرَقَ لَكُمْ سُبُطَ آتَى وَأَوَّلَ الْآخِرِينَ ⑧

وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَقَدْ رَأَيْنَا كُنُوزَ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى
ذَهَابٍ بِهَا كُنُوزُوت ⑨

فَأَنشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ بَيْنَ يَدَيْكُمْ وَأَعْنَابَ لَكُمْ فِيهَا فَوَاكِه
كَثِيرًا وَفِيهَا نَخْلٌ وَنَخْلٌ ⑩

وَصَحْرًا خَرِيرًا مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنَزَّلُ الْمَنَّانُ
وَصِيبُ الْآلِ الْكَلِيلِ ⑪

وَإِن لَّكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةٌ لِّسَيِّدِكُم مِّمَّا فِي بَطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا

پس ساختیم آن گوشت پاره را
استخوانهای چند پس پوشانیدیم بر آن
استخوانها گوشت را باز آفریدیم او را
آفرینشی دیگر^(۱) پس بزرگ ست خدا
نیکوترین آفرینندگان (۱۴) .

بازهرآئینه شما بعد ازین البته مردگانید
(۱۵) .

بازهرآئینه شما روز قیامت برانگیخته
گردید (۱۶) .

وهرآئینه آفریدیم بالای شما هفت آسمان
ونبودیم ما از آفرینش بی خبر (۱۷) .

و فرورستادیم از آسمان آب را باندازه
پس بجای دادیم او را در زمین وهرآئینه ما
بر دور کردن آن توانائیم (۱۸) .

پس بیافریدیم برای شما بآن آب
بوستانهایی از درختان خرما و انگور
شمارا در آن بوستانها میوه های بسیار
پیدا شود بعضی آن را میخورید^(۲) (۱۹) .

و آفریدیم درختی که بیرون می آید از طور
سینا یعنی درخت زیتون میروید بوجهی
که حاصل شود روغن و خورش طعام
خورندگان را (۲۰) .

هرآئینه شمارا در چهار پایان پندی هست
می نوشانیم شمارا از آنچه در شکمهای
ایشان ست و شمارا در آن چهار پایان

(۱) یعنی نفخ روح وروئیدن ناخن و موی .

(۲) یعنی بطریق قوت .

مَنَافِعَ كَثِيرًا وَمِنْهَا تَكُونُونَ ﴿٥١﴾

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٥٢﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَهُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾

فَقَالَ الْمَلِكُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ مَا هَٰذَا إِلَّا شُرُكُكُمْ يَتَّبِعُونَ أَن يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنزَلَ مَلَائِكَةً فَأَسْمَأُكُم بِهَٰذَا إِنِّي بآيَاتِنَا الْوَاقِنُونَ ﴿٥٤﴾

إِن مَّوَدَّ الرَّجُلُ مَهْجَةً فَتَوَضَّعُوا لَهُ حَتَّىٰ يَخْرُجَ ﴿٥٥﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّي آيَةً ﴿٥٦﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنِ اصْنَعِ الْفُلَكَ يَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ خُذْهَا بِهَا وَاصْرِفْ إِلَيْكَ وَخُذْ صُلْحًا فَإِن مَّاءَاجَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنهُمْ فَاغْرَقْنَاهُ وَجَعَلْنَاهُ سُلَكًا لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّخْرَجُونَ ﴿٥٧﴾

منفعت های بسیارست و بعض اینهارا می خورید (۲۱) .

و بر چهار پایان و بر کشتی هاسوار کرده می شوید (۲۲) .

و هرائینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس گفت ای قوم من عبادت خدا کنید نیست شمارا هیچ معبودی غیروی آیا نمی ترسید (۲۳) .

پس گفتند اشراف کسانی که کافر بودند از قوم او نیست این شخص مگر آدمی مانند شما خواهد که ریاست پیدا کند بر شما و اگر خواستی خدا هرائینه فرو فرستادی فرشتگان را نه شنیدیم این ماجرا را در پدران نخستین خویش (۲۴) .

نیست این شخص مگر مردی که به وی عارضه دیوانگی ست پس انتظار وی کنید تا مدتی (۲۵) .

گفت ای پروردگار من نصرت ده مرا بسبب آنکه دروغگو شمر دند مرا (۲۶) .

پس وحی فرستادیم بسوی وی که بساز کشتی را زیر نظارت ما و بفرمان ما پس چون آید فرمان ما و جوش زند تنور پس درآر در کشتی از هر جنسی دو عدد (نرو ماده) را و درآر اهل خود را الا آنکه از ایشان سبقت کرده است بروی گفته حق و سخن مگو بامن درباره آنان که ستم کردند هرائینه ایشان غرق شدگانند (۲۷) .

وَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْقُلُوبِ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي جَعَلَ مِنَ الْقُورِ الظَّالِمِينَ ﴿۲۸﴾

پس چون راست بنشینی سووهر که
باتو باشد پرکشتی پس بگو همه ستایش
خدای راست آنکه نجات داد ما را از گروه
ستمگاران (۲۸) .

وَقُلْ رَبِّ ارْزُقْنِي تَزْلَازِلًا وَابْرُكًا وَأَنْتَ غَالِمُ الْمُنَافِقِينَ ﴿۲۹﴾

وبگوای پروردگار من فرود آر مرا در منزل
مبارک و تو بهترین فرود آرتدگانی
(۲۹) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿۳۰﴾

هر آینه درین ماجرا نشانه هاست و هر آینه
ما بودیم امتحان کنندگان (۳۰) .

لَمْ أَنْتَ بِنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا الْخَرِيعِينَ ﴿۳۱﴾

باز بیافریدیم بعد ایشان قرنی دیگر را (۳۱) .

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ

پس فرستادیم میان ایشان پیغامبری را
از قبیله ایشان که عبادت خدا کنید نیست
شمارا هیچ معبود برحق بجزوی آیا
نمی ترسید (۳۲) .

بِالْكَرَمِ مِنَ الْغَيْرِ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۳۲﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنَ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا الْإِفْرَاءَ

و گفتند رئیسان از قوم وی آنان که
کافر شدند و دروغ شمرند ملاقات
سرای بازپسین را و آسودگی داده بودیم
ایشان را درزندگانی دنیا نیست این
شخص مگر آدمی مانند شما می خورد
از آنچه شما از آن می خورید و می آشامد
از آنچه شما می آشامید (۳۳) .

وَأَرْسَلْنَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا نَاهِدًا إِلَّا يُبَشِّرُكُمْ بِأَكْلٍ

و اگر فرمانبرداری کردید آدمی مانند
خویش را هر آینه شما آنگاه زبان
کارباشید (۳۴) .

مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَتَرَبَّعُ مِمَّا تَتَرَبَّعُونَ ﴿۳۳﴾

وَلَكِنْ أَكَلْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا الْخَيْرُونَ ﴿۳۴﴾

آیا وعده دهد شما را که شما چون بمیرید
و شوید خاک و استخوانی چند بیرون
آورده خواهید شد (۳۵) .

أَيَعِدُكُمْ أَنَّكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَانًا

أَنْتُمْ تُخْرَجُونَ ﴿۳۵﴾

بعیدست، بعیدست آنچه وعده داده
می شوید (۳۶) .

هِيَ هَاتَ هِيَ هَاتَ لَهَا تُوعَدُونَ ﴿۳۶﴾

إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا
وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿۳۶﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۳۷﴾

قَالَ رَبِّ الْمُبْرِئِينَ بِمَا كَذَّبُوا ﴿۳۸﴾

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لِّیُصِیْحُنَّ نَذِیْرٌ ﴿۳۹﴾

فَاخَذَ اللَّهُ الصِّیْحَةَ بِالْحَقِّ نَجَعَلَهُمْ غَنَاءً فَبَعَدَ الْقَوْمُ
الظَّالِمِينَ ﴿۴۰﴾

ثُمَّ أَنشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ ﴿۴۱﴾

مَا نَسِیْقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿۴۲﴾

ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِنَبَأِكُمْ جَاءَ أُمَّةً رَسُولُهَا كَذِبٌ
فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ آخِذِينَ
فَبَعَدَ الْقَوْمَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۴۳﴾

ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا

نیست زندگانی مگر زندگانی این جهانی
مامی میریم و زنده می شویم و نیستیم
برانگیخته شده (۱) (۳۶) .

نیست این شخص مگر مردی که افترا
کرده برخدا دروغ را و مانیتیم
اورا تصدیق کننده (۳۸) .

گفت ای پروردگار من نصرت ده
مرا بمقابله آن که دروغگو شمرند مرا
(۳۹) .

گفت باندك زمانی پشیمان خواهند شد
(۴۰) .

پس گرفت ایشانرا آواز سخت بحسب
وعده راست، پس گردانیدیم ایشان را
خاشاک درهم شکسته پس دوری باد گروه
ستمکاران را (۴۱) .

باز پیدا کردیم بعد ایشان قرنهای دیگر را
(۴۲) .

سبقت نمی کند هیچ گروهی از مبعاد خود
نه باز پس میمانند (۴۳) .

باز فرستادیم پیغامبران خود را پی در پی
هرگاه آمد بامتی پیغامبر او بدروغ نسبت
کردند او را پس از پی در آوردیم بعضی را
عقب بعضی (یعنی در هلاک) و ساختیم
امت هارا افسانه پس دوری باد گروهی را
که ایمان نمی آرند (۴۴) .

باز فرستادیم موسی و برادر او هارون را

وَسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ۝۱۸

اِلٰى فِرْعَوْنَ وَهٰكُلِمْ قٰسٍ كٰذِبٍ وَاَوَّلٰى اَقْوَامٍ اِلٰیۙ ۝۱۹

فَاَلَا اَلُوْهُنَّ اِلٰهٰتُهُنَّ وَاَقْوَمُ هٰذَا اَلَا اَعْبٰدُوْنَ ۝۲۰

لَقَدْ جِئُوْهُمْ مِّنْ اَتَکٰلِیْمٍ ۝۲۱

وَلَقَدْ اَتٰیْنٰ مُوسٰی الْکِتٰبَ لَمَّا کٰتَمَ یَهْتَدُوْنَ ۝۲۲

وَجَعَلْنَا اِبْنَ مَرْیَمَ وَاَمَّةَ اِلٰهٍ وَاَوَّلَیْنٰهُمَا اِلٰى رَّبِّوْرَدٰی
قَرَارٍ مُّبٰیۙ ۝۲۳یٰۤاٰیُّهَا الرُّسُلُ کُلُوْا مِنْ الطَّیِّبٰتِ وَاعْمَلُوا صٰلِحًا اِلٰی یَّسٰ
تَعْمَلُوْنَ عٰلِمٌ ۝۲۴

وَاِنَّ هٰذِیْۤا اَتٰتُکُمْ اَمَّةً وَّاحِدَةً وَاَنۢتَ اَرۡکُبُهَا تَتَّقُوْنَ ۝۲۵

فَتَقَطَّعُوْا اَمۡرَهُمْ بَیۡنَهُمْ زُبُرًا ۙ کُلٌّ حِزۡبٌ یَّسٰ
لَدِیۡهِمْ قِیَوْنٌ ۝۲۶

فَدَرَبۡنٰهُمْ فِیۡ غَمَرٍ یَّهۡمَحۡیٰ حِیۡنٌ ۝۲۷

اَیَّحۡسَبُوْنَ اَنۡمٰیۤا نُنۡدِیۡهِمْ اِلٰیۙ مِنْ تٰلِیٍّ یَّهۡبِیۡنَ ۝۲۸

نَسٰۤاۤیۡرُ کَهۡمُ فِیۡ الْغَیۡرِ اِنۡتَ اَبۡلَ لَا یَشْعُرُوْنَ ۝۲۹

باننشانه های خویش وبادلیل ظاهر (۴۵).
بسوی فرعون وجماعت او پس سرکشی
کردند وبودند گروه تکبر کننده (۴۶).

پس گفتند آیاایمان آریم بدو آدمی مانند
خویش و قوم ایشان مارا خدمت گذارند
(۴۷).

پس دروغگو گفتند ایشان را پس شدند
از هلاک شدگان (۴۸).

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب بود که
ایشان راه یابند (۴۹).

وساختیم پسر مریم را ومادرش رانشانه
وجای دادیم ایشان را بزمینی بلند دارای
استقرار ودارای آب روان (۵۰).

گفتیم ای پیغامبران بخورید غذای پاکیزه
وبکنید کار نیکو هرآئینه من بآنچه
می کنید دانایم (۵۱).

وهرآئینه این است ملت شما ملت یکتا
ومن پروردگار شمایم پس بترسید ازمن
(۵۲).

پس متفرق ساختند امتان کارخودرا
درمیان خویش پاره پاره هرگروهی بآنچه
نزد اوست شادمان ست (۵۳).

پس بگذار ایشان را در غفلت ایشان
تأملتی (۵۴).

آیا پندارند که آنچه امداد می کنیم ایشان
را بآن از مال وفرزندان (۵۵).

سعی در نیکوئی ها می کنیم برای ایشان

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿۵۶﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۷﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُكْرِهُونَ ﴿۵۸﴾

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا قُلُوبُهُمْ وَجَلَ انْهَمُ
إِلَى رَبِّهِمْ لَاجِبُونَ ﴿۵۹﴾

أُولَئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا شَاقِقُونَ ﴿۶۰﴾

وَلَا يَحْتَفِظُونَ أَفْسَالًا أَلْوَاعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ
وَهُمْ لَا يُلَاقُونَ ﴿۶۱﴾

بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمَرٍ ثِقَلٍ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِنْ دُونِ
ذَلِكَ هُمْ لَهَا غَالُونَ ﴿۶۲﴾

حَتَّى إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِمُ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْتَبِهُونَ ﴿۶۳﴾

لَا تَحْزَنُوا الْيَوْمَ أَنْتُمْ وَالْآبَاءُ الْمُنْتَصَرُونَ ﴿۶۴﴾

بلکه نمی دانند^(۱) (۵۶) .

هرآئینه آنان که ایشان از ترس پروردگار
خویش مضطربند (۵۷) .

وآنان که ایشان بآیات پروردگار خویش
ایمان می آرند (۵۸) .

وآنانکه ایشان به پروردگار خویش شریک
مقرر نمی کنند (۵۹) .

وآنان که می دهند آنچه می دهند و دلهای
ایشان ترسانست بسبب آنکه ایشان بسوی
پروردگار خویش بازخواهند گشت (۶۰) .

این جماعت سعی می کنند در نیکی
ها و ایشان بسوی آن سبقت کننده اند (۶۱) .

و تکلیف نمی دهیم هیچ کس را مگر بقدر
طاقت او و نزد ما کتابیست که سخن گوید
براستی^(۲) و برایشان ستم کرده نشود (۶۲) .

بلکه دل های ایشان در غفلت ست ازین
سخن و ایشان را عملهاست غیر^(۳) از این
ایشان آن را کننده اند (در غفلت خویش
ماندند) (۶۳) .

تا وقتی که چون گرفتار ساختیم آسودگان
ایشان را ب عذاب ناگهان ایشان فریاد
می کردند (۶۴) .

(گفتیم) فریاد نکنید امروز هرآئینه شما
ازمانصرت داده نخواهید شد (۶۵) .

(۱) یعنی نعمت نیست بلکه استدراج است .

(۲) یعنی نامه اعمال .

(۳) یعنی غیر انکار قرآن .

تَكُنَّ كَأَنَّكَ تَلْقَىٰ مَلَائِكَةً فَكُنْ عَلَىٰ أَعْيُنِكَ الْمُتَكَلِّمُونَ ﴿۵۱﴾

وهرائینه خوانده می شد آیات من بر شما پس شما برپاشنه های خود بازمی گشتید (۶۶).

مُسْتَكْبِرِينَ تَكْرِهٍ سِيرَاتُهُمْ جُرُوءٌ ﴿۵۲﴾

تکبر کنان بر آن قرآن بافسانه مشغول شده ترک می کردید (۶۷).

أَلَمْ يَذْكُرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا أَتَىٰ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿۵۳﴾

آیا تأمل نکردند درین سخن یا آمده است بایشان آنچه نیامده بود به پدران نخستین ایشان (۶۸).

أَلَمْ يَحْذَرُوا سُلُوكَهُمْ فَعَمَلَهُمُ الْكَرُورُ ﴿۵۴﴾

آیا نشناختند پیغامبر خود را پس ایشان باو ناآشنا بند (۶۹).

أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُمُ بِالْحَقِّ وَكَانُوا لِلْحَقِّ كَافِرِينَ ﴿۵۵﴾

آیا میگویند به وی دیوانگی ست بلکه آورده است پیش ایشان سخن راست را و بیشترین ایشان سخن راست را ناخواهاند (۷۰).

وَلَوْ أَنَّهُ الْغَنِيُّ لَآتَىٰ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَاهُم بِالْحَقِّ وَأَعْرَضُوا عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿۵۶﴾

و اگر پیروی کردی خدای تعالی آرزوهای ایشان را هرآینه درهم می ریخت نظام آسمانها و زمین و هر که در آنهاست بلکه آوردیم بدیشان پندایشان را پس ایشان از پند خویش روگردانند (۷۱).

أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَقُلْ خَيْرٌ مِنْ خَيْرِ الزُّلْفَانِ ﴿۵۷﴾

آیا میخواهی از ایشان مزدی پس مزد پروردگار تو بهترست و او بهترین روزی دهندگانست (۷۲).

وَأَنَّكَ لَتَكُونُ إِلَىٰ سِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۵۸﴾

و هرآینه تومی خوانی ایشان را بسوی راه راست (۷۳).

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الْغُرَافِ لَنُكَيِّبَهُنَّ ﴿۵۹﴾

وهرائینه آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت از آن راه یکسوشونده اند (۷۴).

وَلَنُؤَيِّنَنَّ لَهُمْ سُنُوبًا أَوْ أَصْنَانًا يَلْعَبُونَ ﴿۶۰﴾

و اگر در جسم می کردیم برایشان و بر میداشتیم آنچه بایشان ست از سختی هرآینه پیوسته می شدند در پیراهی خود

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُمُّ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِيُذِيعَهُمْ

وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ﴿۱۸﴾

حَتَّىٰ إِذَا فُتِنَّا عَنْهُمْ بِأَبَادِ عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذْ هُمْ فِيهِ

مُبْلِسُونَ ﴿۱۹﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ السَّعَةَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا

مَا تَشْكُرُونَ ﴿۲۰﴾

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُعْشَرُونَ ﴿۲۱﴾

وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ السَّمَاءَ مَاءً فَالْتَبَخَّرُوا بِهٖ لِقَابِ

وَالْهَامِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۲۲﴾

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿۲۳﴾

قَالُوا إِنْ هَٰذَا إِلَّا مِثْلُ مَا كُنَّا نَمُوتُ وَأَحْيَا نَمُوتُ مَائِدًا لِلَّهِ وَمُؤْتُونَ ﴿۲۴﴾

لَقَدْ وَعَدْنَا لَكُمُ الْوَعْدَ الْأَوَّلَ وَإِنْ هَٰذَا إِلَّا مِثْلُ مَا كُنَّا نَمُوتُ وَأَحْيَا نَمُوتُ مَائِدًا لِلَّهِ وَمُؤْتُونَ ﴿۲۵﴾

إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۲۶﴾

قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۷﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۲۸﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمٰوٰتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۲۹﴾

سرگشته (۷۵) .

وهرائینه گرفتار کردیم ایشان را بعذاب پس نیایش نکردند به پروردگار خود و زاری نمی نمایند (در غفلت خویش ماندند) (۷۶) .

تا وقتی که چون بگشادیم برایشان دری دارای عذاب سخت ناکهسان ایشان در آنجا ناامید شوند گانند (۷۷) .

واوست آنکه بیافرید برای شما شنوائی و دیده ها و دل ها را، اندکی شکر گذاری می کنید (۷۸) .

واوست آنکه پیدا کرد شمارا در زمین و بسوی او برانگیخته خواهید شد (۷۹) .

واوست آنکه زنده می کند و می میراند و او راست آمد و شد شب و روز آیا نمی فهمید (۸۰) .

بلکه گفتند مانند آنچه گفته بودند نخستینان (۸۱) .

گفتند آیا چون بمیریم و شویم خاک و استخوانی چند آیا ما برانگیخته خواهیم شد (۸۲) .

هرائینه وعده داده شد باین سخن مارا و پدران مارا پیش ازین نیست این مگر افسانه های پیشینیان (۸۳) .

بگو کسراست زمین و آنچه در آنست (بگوئید) اگر می دانید (۸۴) .

خواهند گفت این همه خدای تراست بگو آیا پند پذیر نمی شوید (۸۵) .

بگو کیست پروردگار آسمانهای هفت گانه

سَيَقُولُونَ يَلَهُ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ۝۱

قُلْ مَنْ يَمْلِكُ يَدَيْهِ مَتَكَوَّرَتْ كُلُّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝۲

سَيَقُولُونَ يَلَهُ قُلْ لَأَنْ تُخْرَجُونَ ۝۳

بَلْ أَتَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۝۴

مَا أَتَيْنَا اللَّهَ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنَ إِلَهٍ إِذْ أَذْهَبَ كُلَّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَنَ اللَّهُ عَمَّا يُصِفُونَ ۝۵

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّ عَنَّا يُشْرِكُونَ ۝۶

قُلْ رَبِّ إِنَّا نُرِيئُكَ مَا يُوعَدُونَ ۝۷

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝۸

وَأَنَا عَلَى أَنْ تُرِيكَ مَا وَعَدَهُمْ فَقَدْ رَوَّوْا ۝۹

إِذْ فَعَزَّ بِالنَّفْسِ فِي أَحْسَنِ السِّتَةِ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا لَيَصِفُونَ ۝۱۰

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَزْبِ الشَّيْطَانِ ۝۱۱

و پروردگار عرش بزرگ (۸۶) .
خواهند گفت این همه خدای راست
بگو آیای پس نمی ترسید (۸۷) .

بگو کیست آنکه بدست اوست پادشاهی
هر چیز را و زینهار میدهد و زینهار داده
نمی شود برخلاف او (بگوئید) اگر
می دانید (۸۸) .

خواهند گفت این همه خدای راست بگو
پس چگونه فریب داده می شوید (۸۹) .
بلکه آورده ایم بایشان سخن راست را
و هر آینه ایشان دروغ می گویند (۹۰) .

هیچ فرزند نگرفته است خدا و نیست
همراه او هیچ معبود دیگر آنگاه پردی
هر معبود چیزی که آفریده بود و هر آینه
غالب آمدی بعضی ایشان بر بعضی، بیای
صفت می کنم خدای را از آنچه بیان
می کنند (۹۱) .

دانشده نهان و آشکار است برترست
از آنچه شریک می آرند (۹۲) .

بگو ای پروردگار من اگر بنمائی مرا آنچه
ترسانیده می شوند (۹۳) .

ای پروردگار من پس داخل مکن مرا
در گروه ستمگاران (۹۴) .

و هر آینه ما بر آنکه بنمائیم ترا آنچه وعده
دهیم بایشان توانائیم (۹۵) .

و مقابله کن بدی را بخصلتی که آن نیک
ست ما دانائیم بآنچه بیان می کنند (۹۶) .

و بگو (یا محمد) ای پروردگار من پناه می
برم بتوازد غلغله های شیاطین (۹۷) .

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ①

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ②

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا
وَمِنَ رِزْقِهِمْ يَرْزُقُ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ③

وَإِذَا نْفَخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ
وَلَا يَسْأَلُونَ ④

فَمَنْ تَعَلَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ⑤

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ
فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ⑥

تَلْفَحُ وُجُوهُهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ⑦

أَلَمْ تَكُنْ إِلَىٰ سُلَيْمٍ عَلَيْهِمُ قُلُوبُهُمْ إِذْ يَخِصِّمُونَ ⑧

قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ⑨

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ⑩

قَالَ اخْسَوْا مِنِّي وَلَا تُكَلِّمُونِ ⑪

و پناه می برم بتوای پروردگار من
از آنکه حاضر شوند پیش من (۹۸) .

(در غفلت خویش باشند) تا وقتی که چون
بیاید کسی را از ایشان موت گویدای
پروردگار من بازگردان مرا (۹۹) .

بُود که کار نیکو کنم در سرائی که
بگذاشتمش نه چنین باشد هر آینه این
سخنی ست که وی گوینده آنست و پیش
ایشان حجابی باشد تا روزیکه برانگیخته
شوند (۱۰۰) .

پس چون دمیده شود در صور پس
خویشاوندیها نباشد میان ایشان آن روز و
نه بایکدیگر سوال جواب کنند (۱۰۱) .

پس هر که گران آید کفه های ترازوی او پس
آن جماعت ایشانند رستگاران (۱۰۲) .

و هر که سبک شد کفه های ترازوی او پس
آن جماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویش در دوزخ جاویدانند (۱۰۳) .

می سوزد چهره های ایشان را آتش
و ایشان آنجا ترش رو هستند (۱۰۴) .

گویم آیا خواننده نمی شد آیات من بر شما
پس آن را دروغ می پنداشتید (۱۰۵) .

گفتند ای پروردگار ما غالب آمد بر ما
بدبختی ما بودیم گروهی گمراه (۱۰۶) .

ای پروردگار ما بیرون آر ما را از اینجا پس
اگر برگردیم بکفر پس هر آینه ماستمگار
باشیم (۱۰۷) .

خدا می فرماید پرسوائی داخل شوید در آن
و سخن مگوئید بامن (۱۰۸) .

إِنَّهُ كَانَ قَرِيْنٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّا
فَافْعَلْنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيْمِينَ ﴿١٠٩﴾

هرآئینه بودند گروهی از بندگان که می
گفتند ای پروردگار ما ایمان آوردیم پس
بیا مرز ما را و بیخشای بر ما و تو بهترین
بخشایندگان (۱۰۹) .

فَاتَّخَذَ ثَنُومُهُمْ سُخْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوْكُمُ فِي كُفْرِي وَكُنْتُمْ مِّنْهُمْ
تَضَعُونَ ﴿١١٠﴾

پس مسخره گرفتید ایشان را تا حدیکه
فراموش گردانیدند یا دمر از دل شما و شما
برایشان میخندیدید (۱۱۰) .

إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَلَهُمُ الْفَاكِهُونَ ﴿١١١﴾

هرآئینه من جزا دادم ایشان را
امروز بمقابله صبر ایشان بآنکه ایشانند
بمراد رسندگان (۱۱۱) .

قُلْ كَمْ لِبَشَرٍ فِي الْأَرْضِ عِدَّةُ سِنِينَ ﴿١١٢﴾

گوید خدا چقدر درنگ کردید دوزمین
بحساب شمار سالها (۱۱۲) .

قَالُوا لَيْسَ ثَنَاءٌ يَوْمًا أَوْ بَعْضُ يَوْمٍ فَسَلِ الْعَادِثِينَ ﴿١١٣﴾

گویند درنگ کردیم يك روز یا بعض روز
پس پرس از شمار کنندگان (۱۱۳) .

قُلْ إِنْ لِّبَشَرٍ إِلَّا قَلِيلٌ لَّا تَوَّانُكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾

گوید خدا توقف نه کرده اید
مگر اندکی اگر شما می دانستید (۱۱۴) .

أَحْسِبْتُمْ أَنْتُمْ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٥﴾

آیا پنداشتید که آفریدیم شما را بیهوده
و آنکه شما بسوی ما گردانیده نشوید
(۱۱۵) .

فَتَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ

پس برترست خدا پادشاه ثابت نیست
هیچ معبود برحق غیر او پروردگار عرش
گرامی قدر (۱۱۶) .

الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾

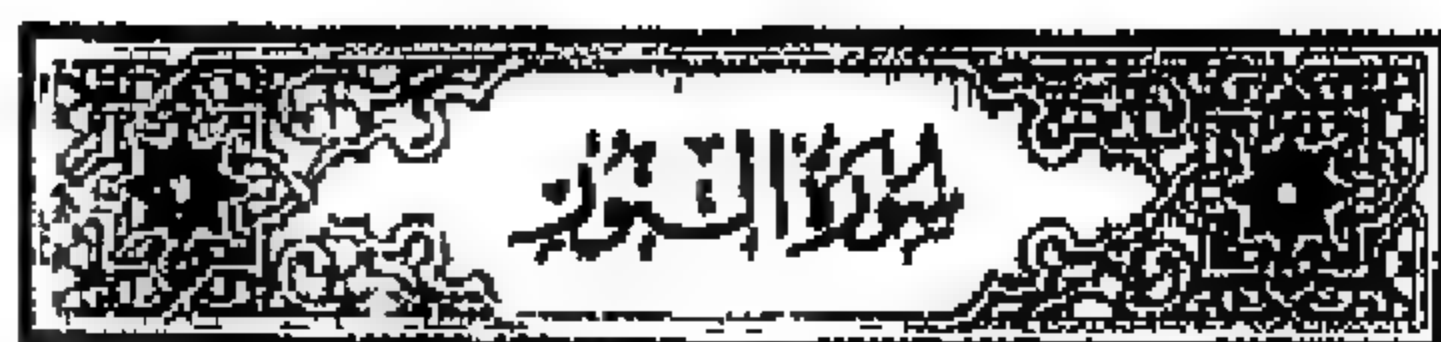
وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ

هر که بخواند با خدا معبود دیگر را هیچ
حجتی نیست وی را بر ثبوت آن
معبود پس جزاین نیست که حساب او
نزد پروردگار اوست، هرآئینه رستگار
نمی شوند کافران (۱۱۷) .

وَأَلَمْ يَحْسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُقِيمُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾

و بگوای پروردگار من بیا مرز و بیخشای
و تو بهترین بخشندگان (۱۱۸) .

وَقُلْ رَبِّ اعْفُوْهُ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيْمِينَ ﴿١١٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةُ النُّورِ أُنزِلَتْ وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ يَتَذَكَّرُ

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ①

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةً جَلْدَةً

وَلَا تَأْخُذْ بَعِثَتَا فِي دِينِكُمَا حِلَّيْنِ لِلَّذِينَ لَمْ تَكُن لَّهُمْ تَزْوِجَاتٍ لَّا يَخْفَتَانِ بِاللَّهِ

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَشَهِيدٌ مِّمَّا طَابَ ②

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ③

الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا

إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ④

وَالَّذِينَ يَزْمُونَ الْبَغْصَةَ ثَمَّ زَالُوا بِأَرْبَعَةِ شَهَدَاءَ

فَاجْلِدُوا لَهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا

وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ⑤

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ

سوره نور مدنی است و آن شصت
و چهار آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

این سوره ایست که فر فرستادیم آنرا
و فرض ساختیم آنرا و فرود آوردیم در آن
آیات روشن بود که شما پند گیرید (۱) .

زن زنا کننده و مرد زنا کننده پس بزنید
هر یکی را از ایشان صد دُرّه (شلاق) و باید
که درنگبرد شما را شفقت برایشان
در جاری کردن شرع خدا اگر ایمان آورده
اید بخدا و روز آخر و باید که حاضر
شوند بعقوبت ایشان جماعتی از
مسلمانان (۲) .

مرد زنا کننده نکاح نمی کند مگر زن زنا
کننده یا شرك آورنده را و زن زنا کننده
را بزنی نمی گیرد مگر مرد زنا کننده یا
شرك آورنده و حرام ساخته شده نکاح زانیه
بر مسلمانان (۱) (۳) .

آنان که تهمت زنا می زنند زنان
پرهیزکار را باز نمی آورند چهار گواه بزنید
ایشان را هشتاد دُرّه (شلاق) و قبول نکنید
گواهی ایشان را هیچ گاه و این جماعت
ایشانند فاسق (۴) .

مگر آنانکه توبه کردند بعد ازین و بصلاح

(۱) مترجم گوید ازین آیت معلوم شد که زانیه مقدره به زنا را نکاح توان کرد و همین
است مذهب احمد و تاویل آیت نزد ابی حنیفه و شافعی آنست که حرام کرده شد
شرك و زنا بر مسلمانان یا گویند خاص است بقومی یا گویند منسوخ است .

عَفْوُ زَجْرٍ ⑤

وَالَّذِينَ يَمُونُ أَرْوَاحَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شَهَادَةٌ إِلَّا
أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ
لَمِنَ الصَّادِقِينَ ⑥

وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ⑦

وَيَذَرُ أَغْنَى الْعَذَابِ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ
لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ⑧

وَالْخَامِسَةُ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ⑨

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ⑩

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ وَلَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم
بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُم لِّئَلَّا تُفْرَقُوا بَيْنَهُمْ وَتَأْتِيَنَّهُمُ الْخَبْرَةُ مِنَ الْإِفْكِ

آوردند کارِ خود را پس هرآئینه خدا
آمرزندهٔ مهربان است (۵) .

وآنانکه تهمت زنا می‌زنند زنانِ خود را
و نباشد ایشان را گواهان مگر نفس
خویشان پس گواهی یکی از ایشان ست
چهار بار شهادت که بخدا هرآئینه وی
از راست گویان ست (۶) .

وگواهی پنجم (این صفت) که لعنت خدا
بر او باد اگر از دروغ گویان باشد (۷) .

و باز می‌گرداند از آن زن عقوبت را آنکه
گواهی دهد چهار بار که سوگند بخدا
هرآئینه وی (شوهر) از دروغ گویان ست
(۸) .

(وگواهی دهد) پنجم بار (باین صفت)
که خشم خدا باد برین زن اگر شوهر
از راست گویان باشد (۹) .

و اگر نمی بود فضل خدا بر شما و رحمت
او و آنکه خدا توبه پذیرندهٔ با حکمت ست
چه چیز ها که نمی شد (۱۰) (۱) .

هرآئینه آنانکه آوردند تهمت را جماعتی
اند از شما مپندارید این تهمت را بد
در حق خویش بلکه آن بهترست برای
شما هرکسی را از ایشان چیزی ست که

(۱) مترجم گوید در غزوة بنی مصطلق حضرت عائشه متهم شده و منافقان در اشاعت
بدنامی سعی کردند جماعتی اظهار براءت نمودند و جماعتی توقف نمودند
خدای تعالی براءت صدیقه نازل ساخت و ذم منافقان و مدح براءت کنندگان
و تهدید توقف کنندگان فرمود .

وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ①

حاصل کرد از معصیت و آنکه دامن زد آن
تهمت را از ایشان اوراست عذاب بزرگ (۱)

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا
وَقَالُوا هَذَا أَفْكٌ مُّبِينٌ ②

چرا نه شد که چون شنیدید آن را گمان
می کردند مردان مسلمان و زنان مسلمان
در حق خویش نیکی را و می گفتند این
افترا نیست ظاهر (۱۲)

لَوْلَا جَاءَ عَلَيْهِمْ بِإِثْبَاتٍ شَهَادَةٍ فَإِذَا تَوَلَّوْا يَلْعَنَهُ
قَوْمُكَ مِنْكُمْ اللَّهُمَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ ③

چرا نیاوردند براین سخن چهار گواه پس
چون نیاوردند گواهان را پس آن جماعت
نزد خدا ایشانند دروغ گو (۱۳)

لَوْلَا فَضَّلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ رَحْمَتَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَسْتُمْ فِي
مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ④

و اگر نمی بود فضل خدا بر شما و رحمت
او در دنیا و آخرت هر آینه میرسید بشما
در آنچه که سخن می گفتید درباره آن
عذاب بزرگ (۱۴)

إِذْ تُلْقُونَ بِالنِّسَاءِ بِالْحَقِّ قَالُوا هَذَا نِسَاءٌ لَكُمْ
يَعْلَمُ وَتَعْبُونَ لَهُ هَيْتَا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ⑤

چون فرامی گرفتید آن را بزبانهای خویش
و می گفتید بدهان های خویش سخنی که
نه بود شمارا بحقیقت آن دانش و
می پنداشتید آن را آسان و او نزد خدا بزرگ
بود (۱۵)

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ نَأْيُكُم مِّنْ هَذَا أَشْهَدُكَ
هَذَا بَهْتَانٌ عَظِيمٌ ⑥

و چرا نشد که چون شنیدید آن را می گفتید
نیست ما را که بزبان آریم این سخن را
بیایکی یاد می کنیم ترا خدایا این سخن
افترا نیست بزرگ (۱۶)

يَعْلَمُ اللَّهُ أَن تَعُودُوا لِلْبَيْتَةِ أَبَدًا إِنَّ كُفْرَكُمْ مُبِينٌ ⑦

پند می دهد شمارا خدا تا باز بعمل نیارید

(۱) یعنی عبدالله بن ابی منافق .

(۲) یعنی جمعی که می گفتند فلان و فلان چنین میگویند و ما ندیده ایم و تحقیق
می دانیم .

وَيَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑤

إِنَّ الَّذِينَ يُعَذِّبُونَ أَنْفُسَهُمْ فِي الْفَاحِشَةِ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ⑥

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ زَوَّجْتُمْ زَوْجَكُمْ ⑦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالنَّكَاحِ الْفَاحِشِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
ذَكِيرٌ ⑧

وَلَا يَأْتِيكُمُ الْفَضْلُ مِنْكُمْ وَالسَّعْيُ أَنْ يَتَزَوَّجُوا أُولَى الْقُرْبَى
وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا
إِنَّ الْحَبْرَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑨

إِنَّ الَّذِينَ يَزْمِنُونَ الْفَحْشَاءَ

مانند این هرگز اگر مسلمان هستید (۱۷).
و بیان می کند خدا برای شما آیات را
و خدا دانای با حکمت ست (۱۸).

هر آینه آنان که دوست می دارند که متشر
شود بدکاری در میان مسلمانان ایشان
راست عقوبت دردناک در دنیا و آخرت
و خدای داند و شما نمی دانید (۱۹).
و اگر نبودی فضل خدا بر شما و رحمت
او و آنکه خدا بخشنده مهربانست (چه
چیزها که نمی شد) (۲۰).

ای مسلمانان از پی گامهای شیطان مروید
و هر که پیروی گامهای شیطان کند پس
هر آینه وی امر می کند به بی حیائی و کار
ناپسندیده و اگر نبودی فضل خدا بر شما و
رحمت او پاک نه شدی از شما هیچ کس
هرگز ولیکن خدا پاک می سازد
هر که خواهد و خدا شنوا داناست (۲۱).

و باید که سوگند نخورند صاحبان فضل
و وسعت از شما بر آنکه چیزی ندهند
خویشاوندان و بینوایان و مهاجرین را
در راه خدا و باید که عفو کنند و در گذرند
آیا دوست نمی دارید که پیامرزد خدا
شمارا و خدا آمرزنده مهربان ست (۱)
(۲۲).

هر آینه آنان که تهمت زنا میزنند زنان پاک

(۱) درین تعریض است بابو بکر صدیق چون قسم خورده بود که مسطح را هیچ
ندهد و وی یکی از دشنام دهندگان بود.

الْعَاقِبَةُ الْمُتَرَاتِبُ لِحُجَّتِهِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۸﴾

يَوْمَ نَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾

يَوْمَ نَبْلُوهُمُ إِنْ هُمْ يُؤْمِنُونَ أَلَمْ يَكُنْ لَهُمُ الْآيَاتُ أَنْ هُوَ اللَّهُ هُوَ الْحَيُّ
الْقَيُّومُ ﴿۲۰﴾

الْحَسْبُ لِلظَّالِمِينَ وَالظَّالِمُونَ لِلظَّالِمِينَ وَالْمَلَائِكَةُ لِلْكَافِرِينَ
وَالْمَلَائِكَةُ لِلْكَافِرِينَ أُولَئِكَ مُبَرَّجُونَ بِمَا يَكُونُونَ
لَهُمْ مَغِيرَةٌ وَأُولَئِكَ لَهُمُ ﴿۲۱﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ غَيْرِكُمْ حَتَّى تَسَأَلُوا
وَيَسْأَلَكُمْ عَنْ أَهْلِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿۲۲﴾

لَئِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ آيَاتِنَا فَاتَّبِعُوا أَوْصِيَاءَنَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ
لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هَٰذَا خَيْرٌ لَكُمْ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۲۳﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتَ غَيْرِكُمْ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَكُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ ﴿۲۴﴾

دامن پیخبر مسلمان را لعنت کرده شدند
در دنیا و آخرت و ایشان راست عذاب
بزرگ (۲۳) .

روزی که گواهی دهند برایشان زبانهای
ایشان و دست های ایشان و پاهاى ایشان
بآنچه می کردند (۲۴) .

آن روز تمام رساند بایشان خدای تعالی
جزای باانصاف ایشان را و بدانند که خدا
اوست ثابت ظاهر (۲۵) .

زنان ناپاک لائق اند بمردان ناپاک و مردان
ناپاک لائق اند بزنان ناپاک و زنان پاک لائق
اند بمردان پاک و مردان پاک لائق اند
بزنان پاک، این جماعت پری اند از آنچه
مردم می گویند ایشان راست آمرزش
وروزی نیکو (۲۶) .

ای مسلمانان درمیائید بخانه های غیر
خانه های خویش تا آنکه اجازه طلبید
و سلام کنید براهل آن این بهترست شمارا
بُود که پند پذیر شوید (۲۷) .

پس اگر نیابید در آنجا هیچ کس را
در میسائید آنجا تا آنکه اجازه داده
شود شمارا و اگر بشما گفته شود که باز
گردید پس باز گردید آن پاک ترست شمارا
و خدا بآنچه می کنید داناست (۲۸) .

نیست بر شما گناهی در آنکه در آئید
بخانه های که مسکن کسی نیست
در آنجا منفعتی باشد شمارا (۱) و خدا

می‌داند آنچه آشکار می‌کنید و آنچه پوشیده می‌دارید (۲۹) .

بگو بمردان مسلمان که بپوشند چشم‌های خود را و نگاه دارند شرمگاه‌های خود را این پاکیزه ترست ایشان را هر آینه خدا خبردارست بآنچه می‌کنند (۳۰) .

و بگو زنان مسلمان را که بپوشند چشم خود را و نگاه دارند شرمگاه خود را و آشکاره نکنند آرایش خود را^(۱) مگر آنچه ظاهر است از آن مواضع و بساید که فروگذارند چادرهای خود را بر گریبانهای خود و نه نمایند آرایش خود را مگر بشوهران خویش یا پدران خویش یا پدران شوهران خویش یا پسران خویش یا پسران شوهران خویش یا برادران خویش یا پسران برادران خویش یا پسران خواهران خویش یا زنان خویش یا آنچه مالک او شده است دستهای ایشان (یعنی غلامان) یا پیروانی که صاحب شهوت نباشند از مردان یا طفلانی که هنوز مطلع نشده‌اند بر شرمگاه‌های زنان و نزنند زمین را پهای خویش تادانسته شود آنچه پنهان می‌کنند از زیور خویش و رجوع کنید بسوی خدا همه ای مسلمانان بود که رستگار شوید^(۲) (۳۱) .

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَكْرَمُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَفْرِيْنَ بِخُفْيَتِهِنَّ عَلَى جُنُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ بَنَاتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنَاتِ أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ الشَّحِيمَةَ غَيْرَ أُولِ الْأَرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوْ الْوَلَدَ الَّذِينَ لَا يُظْهَرُونَ عَلَى عَوْنِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُنْكَرَ بَعْدَهُنَّ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُذَوَّبَ إِلَ اللَّهِ جَمِيعًا ۝
الْمُؤْمِنُونَ كَعَمَلُ النَّارِ ۝

(۱) یعنی مواضع زیور .

(۲) حاصل این آیت آنست که از مواضع زینت وجه و کفین و سروگردن و عضد و ذراع =

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْآيَاتِ وَاتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ رِجَالًا
يَكُونُوا فَرَقًا بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝۳۲

وَلَيْسَتِ الْمَسْكِنَاتُ الْمُؤْمِنَاتُ لَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ الْكَسْبَ مِنْكُمْ لَيَأْتِيَنَّكُمْ مِنْكُمْ
لَنْ يَكُونَ عَلَيْكُمْ حَرَجٌ وَلَا تَكُونُوا فِي شَرِّ أُمَّةٍ
تَكُونُ مِنْهَا مَكِينٌ وَمِنْكُمْ أَصْحَابُ الْمَقَدِّسِ
الَّذِينَ آمَنُوا بِالْآيَاتِ وَاتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ رِجَالًا
يَكُونُوا فَرَقًا بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝۳۳

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ فَاتَّبِعْنَهَا أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
يَكُونُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝۳۴

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِ نُورٍ يَكُونُ فِيهَا

وینکاح دهید زنان بی شوهر (مردان بی زن آزاد مسلمان را) از قوم خویش و شایستگان را از غلامان خویش و کنیزان خویش اگر فقیر باشند توانگر کندایشان را خدا از فضل خود و خدا بسیار دهنده داناست (۳۲).

و باید که بر پاکدامنی مقید باشند آنانکه نمی یابند اسباب نکاح تا آنکه توانگر کندایشان را خدا از فضل خویش و آنانکه می طلبند مکاتبت را از غلامانی که مالک آن شده است دست های شما پس مکاتب کنید آنها را اگر بدانید درایشان شائستگی و بدهید مکاتبان را از مال خدا که بشما ارزانی داشته است و اجبار مکنید کنیزگان خود را برزنا اگر ایشان پرهیزگاری خواهند تا بدست آرید متاع زندگانی دنیا و هر که اجبار کند ایشان را پس هر آینه خدا (آن کنیزگان را) بعد اجبار کردن برایشان آمرزنده مهربان است (۳۳).

و هر آینه فرود آوردیم بسوی شما آیت های روشن را و مثالی از حال آنانکه گذشتند پیش از شما و پندی بسرای پرهیزگاران (۳۴).

خدا نور آسمانها و زمین است مثالی نوروی (در قلب مسلمانان) مانند طاقی

مُصْبِرَاتٍ الْبُصْبَارُ فِي نُجَابَةِ الرَّجَالَةِ كَمَا كَانُوا
 ذُرَى نُورٍ مِنْ شَجَرَةٍ تُبْرِكُ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْبَةَ
 وَلَا غَرْبَةَ يَكْذُرُ بِهَا الْيَقِينُ وَلَوْ لَمْ تَسْسَهُ نَارُ نَارٍ عَلَى نُورٍ
 يَهْدِي اللَّهُ لِلنُّورِ مَنْ يَشَاءُ وَيَعْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ
 وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٥﴾

فِي بُيُوتِ أَنْ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا
 بِالْعُدْوَةِ الصَّالِحِينَ ﴿٣٦﴾

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ
 وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَذْكُرُونَ يَوْمَاسْتَقْلَبُ رَبُّهُ الْقُلُوبَ
 وَالْأَبْصَارَ ﴿٣٧﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَآزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ

که در آن چراغی ست^(۱) آن چراغ
 در شیشه ای ست^(۲) آن شیشه گویا ستاره
 درخشانده ای ست که افروخته می شود
 از روغن درختی بابرکت که عبارت
 از درخت زیتونی ست نه سمت مشرق
 رویدونه بجانب مغرب نزدیک است که
 روغن ری روشنی بدهد اگرچه نرسیده
 باشدش آتش، روشنی بر روشنی ست
 راه می نماید خدا به نور خود هر کرا
 خواهد و بیان می فرماید خدا مثالها برای
 مردمان و خدا بهر چیز داناست^(۳) (۳۵).

در خانه های که دستوری داده است خدا
 که بلند کرده شود آن راویاد کرده شود
 آنجا نام او بپاکی، یاد می کنند خدا را
 آنجا صبح و شام (۳۶).

مردانیکه بازندارد ایشان را تجارت و نه
 خرید و فروش اریاد خدا و برپاداشتن
 نماز و دادن زکوة، می ترسند از آن روز
 که مضطرب شوند در آن دل ها و دیده ها
 (۳۷).

تا جزا دهد ایشان را خدا بعبودیت بهترین
 آنچه کردند و زیاده دهد ایشان را خدا

(۱) یعنی فتیله روشن ست .

(۲) یعنی در قندیل ست .

(۳) حاصل این مثل تشبیه نوری است که بسبب مواظبت بر طهارت و عبادت در دل
 مسلمانان حاصل می شود بنور چراغ که در غایت درخشانگی باشد و بجهت
 اشعار بآن مواظبت می فرماید .

مَنْ يَكْفُرْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَصْحَابُهَا كَكِسْرَابٍ يَفْعِلُوهَ حَسْبُهُ الظَّالِمَانِ
مَاءٌ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ سَيِّئًا وَرَجَدَ اللَّهُ عِنْدَهُ
قَوْلُهُ حِسَابُهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

أَوْ كَطُلُوتٍ إِذْ يَمِيغُ يَفْعِلُ مِنْهُ مِنْ فَوْقِهِ مُوبِقٌ مِنْ فَوْقِهِ
سَحَابٌ فَأُلْهِتْ عَنْهُ فُتًى بَعْضٌ إِذَا الْخُرُوجُ يَدُهُ لَمْ يَكُنْ
يُرِيهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُّورٍ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْخَرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالظَّالِمُ
صَلَّتْ كُلُّ نَفْسٍ عَلَيْهِ صَلَاتُهُ وَفُتِنَتْهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ۝

وَلَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى

از فضل خویش و خدای روزی می دهد
هر کرا خواهد بی شمار (۳۸) .

و آنانکه کافر شدند اعمال ایشان مانند
سرابیست بمیدانی هموار می پنداردش
تشنه آبی تا وقتی که چون بیاید نزدیک آن
نیابدش چیزی و یابد خدا را نزد آن پس
تمام رسانید به وی حساب وی را و خدا
زود گیرنده حساب است (۳۹) .

یا مانند تاریکی ها در دریائی عمیق
می پوشد این بحر را موج از بالای آن موج
دیگر از بالای آن ابر تاریکی هاست بعض
آن بالای بعض دیگر چون بیرون آرد
دست خود نزدیک نیست که ببیندش
و هر که نداد او را خدای روشنی پس نیست
اورا هیچ روشنی (۴۰) .

آیا ندیدی که به پاکی یادمی کند خدا را
هر که در آسمانها و زمین ست و مرغان بال
گشاده هریکی دانسته است خدا دعای
اورا و تسبیح اورا و خدا داناست بآنچه
می کنند (۴۱) .

و خدا راست پادشاهی آسمانها و زمین
و بسوی خداست بازگشت (۴۲) .

آیا ندیدی که خدا روان می کند ابرا

(۱) حاصل این مثل آنست که اعمال کافر ناپود شود و در آخرت آنرا هیچ ثواب نباشد .

(۲) حاصل این مثل آنست که بر کافر ظلمات بهیمنیت متراکم شده است و انوار ملکیت
از وی بکلی معدوم شده است .

الْوَدْقِ يَنْزِلُ مِنْ جَلَالِهِ وَيَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِهَالٍ يُهَاجِرُ
يَرِدُ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكادُ
سَنَا بَرْقُهُ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿٣٠﴾

باز جمع می نماید میان آن باز میسازدش
تودرتو پس می بینی قطره را که بیرون
می آید از میان آن و فرود می آرد از جانب
بالا از کوه ها که آنجاست زاله را پس
میرساندش بهر که خواهد و باز میداردش
از هر که می خواهد نزدیک ست
درخشندگی برق آن ابر دور کند چشمها را
(۴۳).

يَقْلِبُ اللَّهُ الْكَلِمَ وَاللَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٣١﴾

می گرداند خدا شب و روز را هر آینه درین
مقدمه عبرتست خداوندان بصیرت را
(۴۴).

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ نَارٍ فَبَسَمَلٌ مِنْ لَبَنٍ أَمَلٌ وَمِنْهُمْ
مَنْ يَبَسِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَبَسِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا
يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٢﴾

و خدا آفرید هر جنبه ای را از آب پس
ازینهاست آنکه می رود بر شکم خود
و ازینهاست آن که می رود بر دو پای
و ازینهاست آنکه می رود بر چهار پای
می آفریند خدا هر چه خواهد هر آینه خدا
بر هر چیز تواناست (۴۵).

لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبِينَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٣﴾

هر آینه فرود آوردیم آیات روشن را
و خدا دلالت می کند هر کرا خواهد
بسوی راه راست (۴۶).

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فِئَتٌ
مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٤﴾

و می گویند منافقان ایمان آوردیم بخدا
و برسول و فرمانبرداری نمودیم و باز رو
می گرداند گروهی از ایشان بعد ازین
و نیستند ایشان مومنان (۴۷).

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فِئَتٌ
مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٣٥﴾

و چون خوانده می شوند بسوی خدا و
رسول او تا حکم فرماید میان ایشان
ناگهان جماعتی از ایشان روگردانند
(۴۸).

وَإِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذِيعِينَ ﴿٣٦﴾

و اگر باشد ایشان راحق بیایند بسوی

اوگردن نهاده (۴۹) .

آیا در دل های ایشان بیمارست یا در شک افتادند یا می ترسند از آنکه ستم کند برایشان خدا و رسول او بلکه این جماعت ایشانند ستمگاران (۵۰) .

جزاین نیست که می باشد قول مسلمانان چون خوانده می شوند ایشان بسوی خدا و رسول او تاحکم کند میان ایشان آنکه گویند شیدیم و فرمانبرداری کردیم و این جماعت ایشانند رستگاران (۵۱) .

و هر که فرمان برداری کند خدا و رسول او را و ترسد از خدا و حذر کند از عذاب او پس این جماعت ایشانند بمراد رسندگان (۵۲) .

و قسم خوردند بخدا بمو کدترین قسمهای خود که اگر بفرمائی ایشانرا البته بیرون روند از وطن خود بگو قسم مخورید فرمانبرداری پسندیده مطلوب ست هر آینه خدا خبردار است بآنچه می کنید (۵۳) .

بگو فرمانبرداری خدا بکنید و فرمانبرداری پیغمبر کنید پس اگر رو بگردانید پس جزاین نیست که بر پیغمبر ست آنچه بروی لازم کرده شد و بر شماست آنچه بر شما لازم کرده شد و اگر فرمانبرداری او کنید راه یابید و نیست بر پیغمبر مگر پیغام رسانیدن آشکار (۵۴) .

و عده داده است خدا آنان را که ایمان آوردند از شما و عمل های شائسته

أَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمْ ارْتَابُوا أَن يَخَافُوا أَن يَكْفِيَهُمُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ رَسُولُهُ يُرَىٰ أُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ①

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۚ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ②

وَمَن يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَخُشِ اللَّهَ وَيُكْفِهِ قَافِلَتَكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ③

وَأَقْسُوا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِلَيْنَا آمَرْتُمُوهُنَّ لِيَعْرِجْنَ قُلُوبَهُنَّ لَقَسِينَهُنَّ لَعْنَةً مُّعْرُوفَةً ۚ إِنَّ اللَّهَ نَجِيزٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ④

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ ۚ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِن تُطِيعُوا تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْبَيِّنُ ⑤

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

لِيَسْخَرُوا فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَلِيَسْخَرُوا لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْضَىٰ لَهُمْ وَلِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي
خَفَوْهُمُ امَّنَا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ
بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٥﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا أَمْرَ الرَّسُولِ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥١﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ
بِالنَّارِ وَلَهُنَّ الْمَوْئِدُ ۖ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَتَذَكَّرُوا الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ
صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ
وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْدَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْ يَوْمٍ تَوَلَّوْنَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى
بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٠﴾

کردند که البته خلیفه سازدایشان را
در زمین چنانکه خلیفه ساخته بود آنان را
که پیش از ایشان بودند^(۱) و البته محکم
کند برای ایشان دین ایشان را که پسندیده
است برای ایشان و البته تبدیل کند ترس
ایشان را پیش از این به ایمنی، پرستش
کنند مرا شریک مقرونه کنند بامن چیزی
را و هر که ناسپاسی کند بعد از این پس آن
جماعت ایشان اند فاسقان^(۲) (۵۵) .

و برپا دارید نماز را و بدهید زکوة را
و فرمانبرداری کنید پیغمبر را بُوَد که بر شما
رحم کرده شود (۵۶) .

مپندار کافران را عاجزکننده در زمین
و جای ایشان آتش است و آن بدباز گشت
ست (۵۷) .

ای مسلمانان باید که اجازه طلبند از شما
آنانکه مالک ایشان شده است دست های
شما^(۳) و آنانکه نه رسیده اند بحد بلوغ
از شما سه توبت، پیش از نماز فجر
و وقتی که فرومی نهید جامه های خود را
در نیم روز و پس از نماز عشا این سه
وقت خلوتست برای شما نیست بر شما
و نه بر ایشان هیچ بَرّه بعد از اینها

(۱) یعنی چنانکہ بنی اسرائیل را بعد عمالقه پادشاہ ساخت .

(۲) یعنی چنانکه قاتلان حضرت عثمان کردند مترجم گوید تفسیر این آیت در حدیث آمده انّ الخلافة بعدی ثلاثون سنة (هراثینہ خلافت پس از من سی سال است) والله اعلم .

(۳) یعنی غلامان و کنیزان .

در آیند گانند بر شما بعض از شما بر بعض دیگر همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات را و خدا داننده با حکمت ست^(۱) (۵۸).

و چون رسند طفلان از شما بحد بلوغ باید که اجاره طلب کنند چنانکه اجازه می طلبیدند آنسانکه پیش از ایشان بودند همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات خود را و خدا دانا با حکمت ست (۵۹).

و کلان سالان از زنان که توقع نکاح ندارند پس نیست برایشان گناهی در آنکه فرو نهند جامه های خود را بدون ظاهر کردن آرایشی و پرهیزگاری کردن شان بهترست ایشان را و خدا شنوا دانا ست (۶۰).

نیست بر نابینا گناهی و نه بر لنگ گناهی و نیست بر بیمار گناهی و نه بر ذات شما گناهی در آنکه بخورید از خانه های خویش یا خانه های پدران خویش یا خانه های مادران خویش یا خانه های برادران خویش یا خانه های خواهران خویش یا خانه های عمه های خویش یا خانه های خاله های خویش یا

وَلَا ذَا بَلَاءٍ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمُ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا
اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑤

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرِيحُونَ بِمَا جَاءَ فَلَيْسَ
عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ
بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ⑥

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى الْمَنُوسِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا
مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَالِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ

(۱) حاصل آن ست که محارم و اطفال نیز درین ساعات استیذان کشند زیرا که مردمان جامه درین ساعات از تن می کشند و عریان می شوند محصول سخن آنست که محارم را و اطفال را عریان دیدن درست نیست والله اعلم.

أَوْ مَا مَلَكَتُمْ مَقَاتِلَهُ أَوْ صَدِّيقَكُمْ أَلَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا فَإِذَا دَخَلْتُمْ
بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
مُبْرَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿۵﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا
مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ حَامٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوا إِنْ
الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُكَ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَإِذَا اسْتَأْذَنُكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذَنْ لَنْ يَشُكَّ مِنْهُمْ
وَيَسْتَغْفِرُ لَهُمْ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۶﴾

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا إِنْ
يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ يَسْتَلُونَ مِنْكُمْ لَوْ آذَانُ قُلُوبِ الَّذِينَ
يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۷﴾

تخانه ای که بتصرف شماست کلید های
او^(۱) یا خانه های دوستان نیست بر شما
هیچ گناهی در آنکه بخورید همه باهم
یا متفرق^(۲) پس چون در آئید بخانه ها پس
سلام گوئید بر قوم خویش دعای خیر با
برکت پاکیزه از نزد خدا همچنین بیان می
کند خدا برای شما آیات را بود که بفهمید
(۶۱)

جز این نیست که مسلمانان آناند که ایمان
آوردند بخدا و رسول او و چون باشند
باوی بر کاری که مقتضی اجتماع ایشان
است نروند تا آنکه اجازه طلبند از وی
هر آینه آنانکه اجازه می طلبند از تو ایشان
آنان اند که ایمان آورده اند بخدا و
بر رسول او پس اگر اجازه طلبند از تو برای
بعض کار خود اجازه ده هر گز خواهی
از ایشان و آموزش طلب کن برای ایشان
از خدا هر آینه خدا آمرزنده مهربانست
(۶۲)

مشمارید طلبیدن پیغامبر را در میان خویش
مانند طلبیدن بعض از شما بعض دیگر را
هر آینه می داند خدا آنان را که به پنهانی
بیرون می روند از شما پناه جویان پس
باید که بترسند آنانکه خلاف حکم پیغمبر
می کنند از آنکه برسد بدیشان بلائی

(۱) یعنی نگاهبان و وکیل حفظ او باشید .

(۲) یعنی اذنی که از رسم و عادت مفهوم است کفایت می کند و حاجت اذن صریح
نیست والله اعلم .

الَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يَرْجِعُونَ إِلَيْهِ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١٩﴾

وَلَقَدْ يَكُونُ لَهُ مَلَكُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَكَانَ يَكُونُ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدْ دَعَا نَفْسًا يَئُوسًا ﴿٢٠﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ﴿٢١﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِلَهنا بِقُوَّةِ
وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَفُتْرًا ﴿٢٢﴾

وَقَالُوا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ
بِكُرَّةٍ وَأَمَّا صِيلًا ﴿٢٣﴾

یا برسد بایشان عذاب درد دهنده (۶۳) .
آگاه شو هر آئینه خدا راست آنچه
در آسمانها و زمین ست میداند روشی را
که شما برآنید و روزیکه گردانیده شوند
بسوی او خبر دهد ایشان را بآنچه کرده اند
و خدا بهر چیز داناست (۶۴) .

سوره فرقان مکی است و آن هفتاد و هفت
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
بسیار بابرکت ست آنکه فرود آورد قرآن
را بر بنده خویش تا باشد ترساننده عالم
هارا (۱) .

آنکه اوراست پادشاهی آسمان ها و زمین
و هیچ فرزند نگرفته و هیچ شریک نیست
اوراد پادشاهی و بیافرید هر چیزی را پس
اندازه کرد او را اندازه کردنی (۲) .

و گرفتند کافران بجز خدا آن معبودان را
که نمی آفرینند چیزی و خود شان آفریده
شوند و نمی توانند برای خویش زیانی
ونه سودی و نمی توانند مرگ را و نه
زندگانی را و نه برانگیختن را (۳) .

و گفتند کافران نیست این قرآن
مگر دروغی که بر یافته است آن را و یاری
داده اند او را بر افترای وی گروه دیگر پس
بعمل آوردند ستم و دروغ را (۴) .

و گفتند قرآن افسانه های پیشینیانست که
برای خود نوشته است آنرا پس آن
خسواتسده می شود بروی صبح و

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ
كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ①

وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَنْهَىٰ فِي
الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ
كَذِبًا ②

أَوْ يُنْفَخَ إِلَيْهِ كِتَابٌ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ
الظَّالِمُونَ إِنَّا تَعَيُّنُونَ إِلَّا نَجْلِيَلسُخْرًا ③

أَلَمْ نَكُفَّكَ مَسَرِّبُوكَ الْأَمْثَالَ قَضَلُوا أَلَّا يَسْكُنَ الْعِلْمُونَ
سَبِيلًا ④

تَبَرَّكَ الَّذِي إِِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ
جَدَّتْ قَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ
لَكَ قُصُورًا ⑤

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِلْمَكِّ كَذَّبَ
بِالسَّاعَةِ سَمِيرًا ⑥

إِذَا رَأَوْهُمُ مَكَانَ بَيْعِ سَبْعِ سَاعَاتٍ فَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي هُوَ
دَعَا ⑦

وَأَذِّنْ لِلْعَوَامِّ أَنَّهَا مَقَامُ الْمُقَرَّبِينَ دَعُوا

شام^(۱) (۵) .

بگو فرود آورده است آنرا کسیکه میداند
آن پنهان را که در آسمان ها و زمین ست
هر آئینه وی هست آمرزنده مهربان (۶) .

و گفتند چیست این پیغامبر را که میخورد
طعام و میرود در بازارها چرا فرستاده نشد
بسوی وی فرشته تا باشد همراه وی
ترساننده (۷) .

یا چرا از آسمان پرتافته نه شد بسوی وی
گنجی یا چران نیست او را باغی که بخورد
از آن و گفتند ستمگاران پیروی نمی کنید
مگر مرد جادو زده را (۸) .

بین چگو نه مثالها زدند در حق تو پس
گمراه شدند پس نمی یابند هیچ راهی را
(۹) .

بزرگوارست آنکه اگر خواهد بدهد ترا
بهتر از این بوستانها که میرود زیر آن
جویها بدهد ترا کاخهای بلند (یعنی
در دنیا) (۱۰) .

بلکه دروغ شمردند قیامت را و آماده
ساختیم برای کسیکه تکذیب قیامت کند
دوزخ را (۱۱) .

چون به بینند دوزخ را ایشان از مسافت
دور بشنوند از وی آواز خشم خوردن
و جوش و خروش را (۱۲) .

و چون انداخته شوند از آن دوزخ بمکانی

هَذَا لَكَ نُبُورًا ⑤

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ نُبُورًا وَلَا جَدًّا وَادْعُوا نُبُورًا كَثِيرًا ⑥

قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ
كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ⑦لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ عَلَى رَيْبِكَ
وَعَدًا اسْتَوْثَلَا ⑧وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قِيلَ
لَهُمْ أَهْلَكْتُمْ عِبَادِيَ الْقَوْلَ أَمْ هُمْ ضَالُّوا السَّبِيلَ ⑨قَالُوا سُبْحَنَكَ مَا كَانَ يَنْظُرُنِي لَنَا أَنْ تَنْخِذَ مِنْ
دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى
قَسُوا الَّذِي كَانُوا قَوْمًا نُبُورًا ⑩فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ لَمَّا تَسْتَضِيئُونَ صَرْقًا
وَلَا تَصْرَافُونَ مَنْ يَظْلِمُ تَنَكَّرْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَثِيرًا ⑪وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الرُّسُلِينَ إِلَّا أَنَّهُمْ لَيَّاكُلُونَ
الطَّعَامَ وَهُمْ يَنْشُورُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ
لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ⑫تنگی دست و پابسته بددعا کنند
آنجا بر خویش هلاک شدن را (۱۳) .وگوئیم بددعا نکنید امروز بیک هلاک
شدن و بددعا کنید بهلاک بسیار (۱۴) .
بگو آیا این بهتر است یا بهشت جاوید آنکه
وعده داده است متقیان را باشد ایشان را
پاداش و جای بازگشت (۱۵) .ایشان راست در آنجا آنچه می
خواهند جاویدان، هست بر پروردگار تو
وعده طلبیده شده (۱۶) .وآن روز که جمع کند خدا ایشان را
وآنچه می پرستند بغیر از خدا پس گوید
ای شما گمراه کردید این بندگان مرا
یا ایشان خود خطا کرده اند راه را (۱۷) .گویند بپاکی یادمی کنیم ترا سزاوار نباشد
مارا که هیچ دوست گیریم بجز تو ولیکن
بهره مند ساختی ایشان را و پدران ایشان
را تا آنکه فراموش کردند پند را و شدند
گروهی هلاک شده (۱۸) .گوئیم (ای گروه کافران) هر آینه دروغ
پنداشتند شمارا این معبودان در آنچه
می گفتید پس نمی توانید دفع کردن عذاب
ونه یاری دادن و هر که ستم کند از شما
بچشائیمش عذاب بزرگ (۱۹) .ونه فرستادیم پیش از تو پیغامبران مگر
باین صفت که ایشان می خورند طعام
و می رفتند در بازارها و ساختیم بعض
شمارا در حق بعضی ابتلائی آیا صبر
می کنید، و هست پروردگار تو بینا (۲۰) .

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أُولَٰئِكَ نَزَّلَ عَلَيْهِمُ
الْمَلَائِكَةُ أَوْزَارًا ثِقَالًا عَلَيْهِمْ أَن يُصَلُّوا أَوْ يَكُونُوا
مُزْمِرِينَ ۝

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُصَلِّينَ
وَيَقُولُونَ حَبْرَاءُ مَبْجُورًا ۝

وَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ أَخْرَجَهُمْ مِنَ ظُلُمَاتٍ إِلَىٰ
نُورٍ ۝

أَصْحَابُ الْيَمِينِ ۝

وَيَوْمَ تَشْقَىٰ السَّمَاءُ بِهَا الْغَمَامُ وَنُزِّلَ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا ۝

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ فِي الْبُحْرَيْنِ ۝

وَيَوْمَ يَعْصِي الْأَمْرُ لِلَّذِينَ يُقُولُ لِيَلْزَمَنَّ الرَّسُولَ
فَهُوَ بِأَمْرِ اللَّهِ ۝

لِيُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْفَيْضَ الَّذِي يَشَاءُ ۝

و گفتند آنانکه توقع ندارند ملاقات ما را
چرا فرو فرستاده نشد بر ما فرشتگان
یا چرا نمی بینیم پروردگار خود را هر آینه
بزرگ شدند در زعم خویش و سرکشی
کردند سرکشی بزرگ (۲۱) .

روزی که به بینند فرشتگان را هیچ مرده
نیست آن روز گنهگاران را وگویند که
بازداشته شوند بازداشتن موکد (۲۲) .

و متوجه شدیم بسوی آن چه کردند
از کردار پس ساختیم آن را مانند ذره های
پراکنده (۲۳) (۱) .

اهل بهشت آن روز بهترند از جهت قرارگاه
و نیکوترند باعتبار جای استراحت (۲۴) .
و روزیکه بشکافد آسمان بسبب ابرو
فرود آورده شوند فرشتگان فرود آورده (۲)
(۲۵) .

پادشاهی حقیقی آن روز خدا راست و یاشد
آن روز بر کافران روز دشوار (۲۶) .

و روزی که بگذرد ستمگار دودست خود را
گوید ای کاش من گرفتمی همراه پیغامبر
راهی (۲۷) (۳) .

ای وای بر من کاش که دوست نه گرفتمی
فلان را (۲۸) (۴) .

(۱) یعنی برباد کردیم

(۲) یعنی آسمان بر هیئت معتاد خود باشد اما ابرناگاه منشق شود والله اعلم .

(۳) تمناکننده عقبه بن ابی معیط بود که اطاعت ابی بن خلف کرد چنانچه در سبب
نزول آیه بیان کرده اند .

(۴) یعنی ابی بن خلف و مانند او .

لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ إِذْ جَاءَنِي. وَكَانَ الشَّيْطَانُ
لِلْإِنْسَانِ خَدُولًا ①

وَقَالَ الرَّسُولُ يُرَبِّ إِنَّا قَوْمٌ اتَّعَدُوا هَذَا الْقُرْآنَ
مَهْجُورًا ②

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى
بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ③

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْوَلَا يُزِيلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً
وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ④

وَلَا يَأْتُونَكَ بِسَلْ إِلَّا أَلْجُنَّاتُكَ يَأْتِيكَ وَالْحَقَّ تَنْبِيْرًا ⑤

الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَى دُبُورِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ أُولَئِكَ تَرْتَمِكُنَا
وَأَهْلُ سَبِيلًا ⑥

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ⑦

فَقُلْنَا أَذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا فَدَرَبْنَاهُمْ تَدْبِيرًا ⑧

وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرَّسُولَ أَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ

آيَةً وَاعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ صَدَابًا أَلِيمًا ⑨

هرآئینه وی گمراه کرد مرا از پند بعد از آنکه
آمده بود بمن و هست شیطان آدمی را
در محنت تنها گذارنده (۲۹) .

و گفتم پیغامبر ای پروردگار من هرآئینه
قوم من این قرآن را متروک ساختند (۳۰) .

و همچنین ساخته ایم برای هر پیغامبر
دشمنان از گناهگاران و پس ست پروردگار
تو راه نما و نصرت دهنده (۳۱) .

و گفتند کافران چرا فرود آورده نه شد
بر پیغامبر قرآن بیک دفعه همچنین
بدفعات آوردیم تا استوار سازیم بآن دل
ترا و خواندیم آن را با هستگی (۳۲) .

و نیارند کافران پیش توهیج داستانی مگر
بیاریم پیش توجوابی راست و نیکوتر
در بیان (۳۳) .

آنانکه برانگیخته حشر کرده شوند
بر چهره های خویش بسوی دوزخ این
جماعت بدترند باعتبار مکان و غلط
کننده ترند راه را (۳۴) .

و هرآئینه دادیم موسی را کتاب و ساختیم
همراه او برادر او هارون را وزیر (۳۵) .

پس گفتیم بروید بسوی آن قوم که دروغ
شمرند آیات ما را پس هلاک ساختیم آن
قوم را هلاک کردنی (۳۶) .

و قوم نوح چون دروغگو شمردند
پیغامبران را غرق ساختیم این جماعت را
و گردانیدیم ایشان را برای مردمان نشانه،
و مهیا کردیم برای ستمگاران عذاب درد
دهنده (۳۷) .

وَعَادُوا شَمُودًا أَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَعَثْنَا فِي ذَٰلِكَ كَثِيرًا ۝

وَكُلًّا ضَرَبْنَاهُ الْأَمْثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْرِبًا ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أَسْفَرَتْ مَطَرُ السَّوَاءِ أَقْلًا يَكُونُوا

يَرَوْنَهَا نَبْلٌ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ۝

وَإِذَا رَأَوْا أَنَّهُمْ يَنْتَحِدُونَ لَكَ الْآهَرُونَ أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ

اللَّهُ رَسُولًا ۝

إِنْ كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ إِلَهِتِنَا لَوْلَا أَنَّ صَبَرْنَا عَلَيْهِمْ وَسَوْفَ

يَعْلَمُونَ حِينَ يَرْجُونَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ۝

أَوَدَّيْتُمْ مَنِ اخْتَلَفَ إِلَٰهَهُ يُرِيبُهُ أَتَىٰ نَارَ تَلَاقٍ ۝

عَلَيْكُمْ وَكَيْلًا ۝

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ الْأَنْفُسَ الَّتِي تَشْعُرُونَ أَوْ يَتَقُولُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا

كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ۝

أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَكَدَ الْإِلَٰهَ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاءَ مَا يَحْكُمُ

وَهلاك ساختیم عاد و ثمود و اهل رس را
و خلقی بسیار را در میان ایشان (۳۸) ،

و برای هر یکی بیان کردیم داستان ها
و هر یکی را هلاك ساختیم هلاك كردنى
(۳۹) .

و هر آینه رسیدند کافران بدهی که بارانیده
شد بروی باران بد (یعنی باران سنگی)
آینمی دیدند آن را بلکه توقع نمی
داشتند برانگیختن را (۴۰) .

و چون بیند ترا نگیرند ترا الا مسخره
آیا این شخص ست آنکه خدای تعالی
پیغامبر فرستادش (۴۱) .

هر آینه نزدیک بود که گمراه کند ما را
از پرستش خدایان ما اگر نه آن بودی که
شکیانی کردیم بر آن ها و خواهند
دانست چون بیند عذاب را که کیست
اشتباه رونده ترراه را (۴۲) .

آیادیدی آن را که گرفته است معبود خود
خواهش نفس خود را آیاتو میشود بروی
نگهبان (۴۳) .

آیامی پنداری که بیشترین ایشان می
شنوند یامی فهمند نیستند ایشان الا مانند
چهارپایان بلکه ایشان اشتباه رونده ترند
راه را (۴۴) .

آیا ندیدی بسوی پروردگار خود که
چگونه دراز کرد سایه را (۱) و اگر

جَعَلْنَا الشَّمْسُ عَلَيْهِ ذَلِيلًا ۝

خسواستی گردانیدی آن را آرمیده
باز برگماشتیم آفتاب را بروی راه نما^(۱)
(۴۵).

لَمْ يَمُضْ لَهُ الْيَوْمَ أَشْيَاءٌ ۝

باز فراگرفتیم سایه را بسوی خویش فرا
گرفتن آسان (۴۶).

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ مُبَاسًا وَجَعَلَ
النَّهَارَ نَشُورًا ۝

واوست آنکه ساخته برای شما شب را
پوشش و خواب را راحت و ساخت
روز را وقت برخاستن (۴۷).

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ
وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ۝

واوست آنکه فرستاد بادهارا مژده دهنده
پیش رحمت خویش و فرود آوردیم
از آسمان آب پاک را (۴۸).

لِنُخْرِجَ بِهِ بَلَدًا مَّيِّتًا وَلِنُحْيِيَ بِهِ مَمْلُوكَنَا أَلْمَامًا
وَأَنَّا لَنَبْغِي كَثِيرًا ۝

تا زنده سازیم بآن شهر مرده را و تا
بنوشانیمش از آنچه ما آفریده ایم
چهار پایان را و مردمان بسیار را (۴۹).

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيهِ لَكُم مَّا كُنَّا نَظَرًا
إِلَّا كُفُورًا ۝

وهر آئینه گوناگون بیان کردیم پند در میان
ایشان تا پندپذیر شوند پس قبول نکردند
بیشترین مردمان مگر ناسپاسی را (۵۰).

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ قَرْيَةٍ ذَلِيلًا ۝

واگر می خواستیم میفرستادیم در هر دهی
ترساننده (۵۱).

لَا تُطِرُ الْحَصِيرِينَ وَجَاهِدْهُم بِجَهَادٍ كَبِيرًا ۝

پس فرمان مبرکافران را و جهاد کن
با ایشان بقرآن جهاد بزرگ (۵۲).

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فَرَاتٌ وَهَذَا
أَمْرٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا مَّحْجُورًا ۝

واوست آنکه در آمیخت دو دریا را این
يك آب شیرین دافع تشنگی است و آن
دیگر شورید مزه و ساخت میان هر
دو حجابی و سدی محکم (۵۳).

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا جَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا ۝

واوست آنکه آفرید از آب آدمی را پس

(۱) یعنی بهر صفت که آفتاب تقاضا میکند میرود.

وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ۝

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ
وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا ۝

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ
أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ۝وَتَوَكَّلْ عَلَى الْبَرِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَيَكُونُ بِكُمْ فَاعِلٌ
يَذْكُوبُ جُحَادًا خَيْرًا ۝الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا يَشَاءُ أَلَّا تُدْرِكُوا
الْعَرْشَ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَسَبِّحْهُ بِحَمْدِهِ ۝وَأَذِيقْ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا
الرَّحْمَنُ أَكُنْجِدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَتَنْهَىٰ عَنْهُ عِبَادَهُمْ فُعَزَىٰتِلْكَ الْبَنَىٰ جَمَلٌ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا
سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ۝

ساخت آن را خویشاوند نسب
و خویشاوند قرابت دامادی و هست
پروردگار تو توانا (۵۴) .

ومی پرستند بغیر از خدا چیزی را که نفع
ندهد بایشان و ضرر نه رساند بدیشان
و هست کافر بر مخالفت پروردگار خود
پشت دهنده (۵۵) .

و نه فرستادیم ترا مگر بشارت دهنده و بیم
دهنده (۵۶) .

بگو نمی طلبم از شما بر تبلیغ قرآن هیچ
مزدی لیکن هر که خواهد که راه گیرد
بسوی پروردگار خویش گو بگیرد (۵۷) .

و توکل کن بر آن زنده که هرگز نمیرد
و بیایکی یاد کن همراه ستایش او، و پس
ست وی بگناهان بندگان خویش آگاه
(۵۸) .

آنکه بیافرید آسمانها و زمین و آنچه در میان
آنهاست در شش روز باز مستقر شد
بر عرش اوست بخشایده پس پرس
از حال وی دانائی را (۵۹) .

و چون گفته میشود بکافران که سجده کنید
رحمن را گویند چیست رحمن آیا سجده
کنیم چیزی را که تو میفرمائی بما و زیاده
کرد این سخن در حق ایشان رمیدن را
(۶۰) .

بزرگوارست آنکه بساخت در آسمان
برجها را و ساخت در آن چراغ را (یعنی
خورشید را) و ساخت ماه روشنی دهنده
را (۶۱) .

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَنۡ أَرَادَ أَنۡ يَذَّكَّرَ
أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿۱۷﴾

وَجِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ
الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿۱۸﴾

وَالَّذِينَ يَسْتَجِیۡبُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿۱۹﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ
إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿۲۰﴾

إِنَّمَا سَعَتُ مَقَرُّهَا وَاقِعًا ﴿۲۱﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَنفَعُوا لِمَنۡ ذَرَفُوا لَهُمۡ السَّلَٰتَۃَ لَمْ يَغْتَرَبُوا فِيهَا وَلَا لِيَصْلَحُوۡا
ذَٰلِكَ قَوَامًا ﴿۲۲﴾

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آٰخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ لَمَنۡ فَعَلَ
ذَٰلِكَ يَلْقَۡ أَثَمًا ﴿۲۳﴾

يُضَعَّفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلَدُ فِيۡهَا مَهَلًا ﴿۲۴﴾

إِلَٰمَنۡ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ
اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمۡ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿۲۵﴾

واوست آنکه ساخت شب وروز را جانشین
يك ديگر برای کسیکه خواهد پندگرفتن
یا خواهد شکرگذاری کردن (۶۲) .

وبندگان خدا آناند که میروند بر زمین
باهستگی^(۱) و چون سخن گویند بایشان
نادانان گویند سلام بر شما باد (۶۳) .

وآنانکه شب می گذارند برای پروردگار
خویش سجده کنان و قیام کنان (۶۴) .

وآنانکه می گویند ای پروردگار ما
بازدار از ما عذاب دوزخ را هرآینه عذاب
دوزخ لازم شونده است (۶۵) .

هرآینه دوزخ بدآرام گاهی ست و بد مقامی
ست (۶۶) .

وآنانکه چون خرج کنند اسراف نه نمایند
و تنگی نگیرند و باشد عطای ایشان میان
جانبین معتدل (۶۷) .

وآنانکه نمی پرستند با خدا معبود دیگر را
و نمی کشند هیچ نفسی را که حرام کرده
است خدا مگر بحق و زنایکنند و هر که
بکند این کار را بر خور دبه عقوبت دشوار
(۶۸) .

دوچند کرده شود او را عذاب روز قیامت
و جاوید مانند آنجا خوار کرده شده (۶۹) .

مگر آنکه توبه کرد و ایمان آورد و عمل
شائسته نمود پس آنجماعت تبدیل کند
خدا بدیهای ایشان را به نیکی ها و هست

(۱) یعنی تواضع برایشان غالب ست .

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ۝

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ۝

وَالَّذِينَ إِذَا أَكَلُوا بِآيَاتِنَا لَمْ يَمْنُوا بِهَا حَتَّىٰ
وَعُصِيَائًا ۝

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا ذُرِّيَّتًا مُقَرَّةً
أَعْيُنًا وَاجْعَلْ لَنَا لِمَتَّقِينَ إِمَامًا ۝

أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرُورَ بِمَا صَبَرُوا وَوَلَدُوا ذُرِّيَّتًا مَكْرُوهًا ۝

غُلَامِينَ فِيهَا خَسَفَتْ مُسْتَقَرُّهُ أَوْ مَقَامًا ۝

قُلْ مَا يَعْبُودُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ
يَكُونُ لَكُمْ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خدا آمرزنده مهربان (۷۰) .

وهر که توبه کند و کارشائسته بجا آورد پس
هر آئینه وی رجوع میکند بخدا رجوع
کردنی (۷۱) .

و آنانکه گواهی دروغ نمی دهند و چون
بگذرند بر بیهوده بگذرند به روشی بزرگان
(۷۲) .

و آنانکه چون پند داده می شود ایشان را
بآیات پروردگار ایشان کور نه افتند
بشنیدن آن^(۱) (۷۳) .

و آنانکه می گویند ای پروردگار ما به بخش
مارا از زنان ما و از فرزندان ما روشنی
چشم و قرار ده مارا پیشوای متقیان (۷۴) .

آن جماعت جزا داده شود ایشان را مقام
بلند بخاطر آنکه صبر کردند، برخوردار
کرده شوند در آن ایشان بدعای خیر و سلام
(۷۵) .

جاویدان آنجا، بهشت نیک آرام گاه ست
و نیک مقام ست (۷۶) .

بگو اعتنا نمی کند به شما پروردگار من
اگر نباشد عبادت شما پس هر آئینه دروغ
پنداشتید پس البته باشد جزای آن لازم
(۷۷) .

سوره شعراء هکی است و آن دوصد و بیست
و هفت آیت و یازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) یعنی بلکه دیده و شنیده سجده کنند .

طَسَمَ ①

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

لَعَلَّكَ بَآئِعَةٌ لَّنَفْسِكَ آلَا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ③

إِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَعَلَيْكُمْ مِنَ الشَّجَرِ أَنِيقَ طَلُوكَ

أَعْتَابُهُمْ لَهَا خَفِيعِينَ ④

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُخَدَّرٍ إِلَّا كَانُوا عَاجِلِينَ

مُعْرِضِينَ ⑤

فَقَدْ كَذَّبُوا آيَاتِنَا وَآمَنُوا بِمَا كَانَ تَوَابِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑥

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمَا أَنْشَأْنَاهَا مِنْ طِينٍ ثُمَّ كَرَّمُوا ⑦

إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِّمَن كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ⑧

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ⑨

وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ أَنْ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑩

قَوْمَ فِرْعَوْنَ لَا يَسْمَعُونَ ⑪

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ⑫

وَيَضْحَكُوا صَدْرِي وَلَا يَنْظُرُونَ إِلَيَّ فَادْعُنِي إِلَىٰ مُرْءٍ ⑬

طَسَمَ (۱) .

این آیات کتاب روشن ست (۲) .

شاید تو هلاک کننده ای خویشتن را به

سبب آنکه مسلمان نمی شوند (۳) .

اگر خواهیم فرود آریم برایشان از آسمان

نشانه ای پس شود گردن های ایشان پیش

آن نیایش کننده (۴) .

و نمی آید بدیشان هیچ پندی نواز جانب

رحمن آورده مگر می باشند از آن

روگرداننده (۵) .

پس ثابت شد که ایشان دروغ شمرند

پس خواهد آمد بایشان عاقبت آنچه که بآن

تمسخر می کردند (۶) .

آیندیده اند بسوی زمین چه قدر

رویائیدیم در آن از هر جنس نیک (۷) .

هر آینه درین ماجرا نشانه است و نیستند

بیشترین ایشان مسلمانان (۸) .

و هر آینه پروردگار تو همان ست غالب

مهربان (۹) .

و آنگاه که آواز داد پروردگار تو موسی را

که بپایش گروه ستمگاران (۱۰) .

بپایش قوم فرعون آیا پرهیزکاری نمی

کند (۱۱) .

گفت ای پروردگار من هر آینه من می

ترسم از آنکه دروغگو شمرند مرا (۱۲) .

و تنگ شود سینه من و جاری نمی گردد

زبان من پس پیغامبری را فرست بسوی

هارون (۱۳) .

وقوم فرعون را بر من گناهی ست پس می
ترسم که بکشند مرا (۱۴) .

گفت چنین نه باشد پس هردو بروید بانسانه
های ماهرآئینه ما باشما شنونده ایم (۱۵) .

پس بیایید بفرعون پس بگوئید هرآئینه
ما فرستاده پروردگار عالمهائیم (۱۶) .

باین پیغام که بفرست همراه ما بنی
اسرائیل را (۱۷) .

گفت ای موسی! آیا نه پروراندیم ترا در میان اهل
خویش در حال طفلی و گذراندی در میان
ما از عمر خود سالها (۱۸) .

و کردی آن کردار خود را که از تو بعمل
آمد و توازنا سپاسانی (۱۹) .

گفت کردم آن کردار را آنگاه و من از
گمراهان بودم (۲۰) .

پس گریختم از پیش شما چون پترسیدم
از عقوبت شما پس عطا کرد مرا پروردگار
من دانش و ساخت مرا از پیغمبران (۲۱) .

و آیا این نعمتی ست که منت می نهی
بر من بنده گرفتاری بنی اسرائیل را (۲۲) .

گفت فرعون و چیست پروردگار عالمها
(۲۳) .

گفت موسی پروردگار آسمان ها و زمین

وَلَهُمْ عَلَى ذُنُوبٍ نَاقَاتٌ أَنْ يَقْتُلُونَهُ ۝

قَالَ كَلَّا فَاذْمُوبًا بَيْنَنَا اِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ۝

فَايَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا اِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

اَنْ اُرْسِلَ مَعَنَا اِسْرَءِیْلُ ۝

قَالَ اَلَمْ نُرَبِّكَ يَتَاوَلِيْنَا وَلَهِيَ فَبَيْنَا مِنْ غُورِكَ رَسُوْلٌ ۝

وَقَعَلْتَ فَعَلْتَنَّا اِلٰهِي فَعَلْتَ وَاَنْتَ مِنَ الْكَافِرِيْنَ ۝

قَالَ فَعَلْنٰهَا اِذَا وَاْتَا مِنَ الْكَاثِبِيْنَ ۝

فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفَكُمُ فَوَهَبْتُ لِيْ رَحْمَةً وَّجَعَلْتَنِيْ
مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ۝

وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ اَنْ عَبَّدَتِ بَنِي اِسْرَءِیْلَ ۝

قَالَ فِرْعَوْنُ وَارَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝

قَالَ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَبَيْنَهُمَا اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ۝

(۱) یعنی بنده گرفتن بنی اسرائیل نعمت نبود پس همچنین پرورش کردن که بآن
ضرورت بود نعمت نباشد .

وآنچه در میان اینهاست اگر یقین آورنده اید
(۲۴) .

گفت فرعون آنرا که حوالی او بودند
آیانمی شنوید (۲۵) .

گفت موسی پروردگار شماست و
پروردگار پدران پیشین شماست (۲۶) .

گفت فرعون هر آینه پیغامبر شما که
فرستاده بسوی شما دیوانه ست (۲۷) .

گفت موسی پروردگار مشرق و مغرب و آنچه
در میان اینهاست اگر درمی یابید (۲۸) .

گفت اگر خدا گرفتی غیر مرا البته قرار دهم
ترا از زندانیان (۲۹) .

گفت آیا بزدان کنی اگر چه بیارم پیش
تو چیزی روشن را (۳۰) .

گفت بیار آن را اگر از راستگویانی (۳۱) .

پس بینداخت عصای خود را پس ناگهان
وی اژدهای آشکار بود (۳۲) .

و بر آورد دست خود را پس ناگهان وی
سفید بود برای بینندگان (۳۳) .

گفت فرعون بجماعتی که حوالی او بودند
هر آینه این شخص جادوگریست دانا
(۳۴) .

میخواهد که بیرون کند شما را از سرزمین
شما بسحر خود پس چه می فرمائید مرا
(۳۵) .

گفتند موقوف دار اورا و برادرش را
و بفرست در شهرها نقیبان را (۳۶) .

تابیارند پیش تو هر جادوگر دانا را (۳۷) .

قَالَ لَيْسَ حَوْلَهُ إِلَّا سَمْعُونُ ﴿٢٤﴾

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَقْلَامِ ﴿٢٥﴾

قَالَ إِنَّ رَسُولَكَ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿٢٦﴾

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَبَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

قَالَ لَئِنْ أَخَذْتُ بِالْعَدْوِ لَأَجْعَلَكَ مِنَ الْمَجْنُونِينَ ﴿٢٨﴾

قَالَ أَوْ لَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴿٢٩﴾

قَالَ قَائِلٌ يَهُودِيٍّ إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٣٠﴾

قَالَ لَقَدْ آتَيْنَاكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ﴿٣١﴾

وَنَزَعْنَا مِنْكَ إِدْرِيًّا بَعْضَ الْأَطْفَالِ ﴿٣٢﴾

قَالَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي هَذَا الشَّجَرُ ﴿٣٣﴾

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٣٤﴾

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَعَاهْ وَاتَّبِعْ فِي الْمَتَابِ خَيْرِينَ ﴿٣٥﴾

يَأْتُوكَ مِنْ سَحَابٍ عَلَيْهِ ﴿٣٦﴾

فَجُوعَ السَّحَرَةِ لِبَيْتَاتٍ يَوْمَ مَعْلُومٍ ۝

زَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَبِئُونَ ۝

لَمَّا تَأْتِيهِمُ السَّحَرَةُ إِنِّي نَارُاهُمُ الْغُلَبِينَ ۝

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَهَئِنَّا لَمَّا لَأَجْرَانِ لَمَّا
نَحْنُ الْغُلَبِينَ ۝

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا هِئِنَ الْمُقَرَّبِينَ ۝

قَالَ لَهُمُ مُوسَى الْقَوْمَ مَا أَنْتُمْ مُلْكُونَ ۝

قَالُوا رَبِّجِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِوَرِيْقَةِ فِرْعَوْنَ
إِنَّا نَلْعَنُ الْغُلَبِينَ ۝

كَالْقَلْبِ مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ۝

فَالْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ ۝

قَالُوا الْمَكَايِدُ الْعُلَمِيْنَ ۝

رَبِّهِ مُوسَى وَهَارُونَ ۝

قَالَ امْنُتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَقْدَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ
السَّحَرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ فَلَا تَقْطَعْنَ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ
مِنْ خِلَافٍ وَلَا تَوَلَّوْا بِلَهُكُمْ اجْتَبِعِينَ ۝

پس جمع کرده شد ساحران بمیعادِ روز
معین (۳۸) .

وگفته شد بمردمان آيا شما جمع شونده
ايد (۳۹) .

بود که ما پیروی ساحران کنیم اگر ایشان
غالب شوند (۴۰) .

پس چون حاضر شدند ساحران گفتند
فرعون را آيا ما را مزدی بُود اگر ما غالب
شویم (۴۱) .

گفت آری و هر آينه شما آنگاه از مقربان
باشید (۴۲) .

گفت بایشان موسی بيا فکند آنچه
شما افکننده ايد (۴۳) .

پس انداختند ريسمسانهای خود را
وعصاهای خود را گفتند قسم به بزرگی
فرعون هر آينه ما البته غالبیم (۴۴) .

پس انداخت موسی عصای خود را پس
ناگهان وی فرو می برد آنچه بی حقیقت
به دروغ آورده بودند (۴۵) .

پس انداخته شدند ساحران سجده کنان
(۴۶) .

گفتند ایمان آوردیم به پروردگار عالمها
(۴۷) .

پروردگار موسی و هارون (۴۸) .

گفت فرعون آيا ایمان آوردید بموسی پیش
از آنکه اجازت دهم شمارا هر آينه ری
رہبر شماست آنکه پیاموخت شمارا جادو
پس خواهید دانست البته بیزم دستهای
شمارا و پاهای شمارا یکی از جانب راست

قَالُوا لَا تَنْتَهِرُنَا إِلَىٰ رَبِّنَا مَنَعَلَيْنَا ۖ ﴿٥٠﴾

إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَاتِنَا إِنَّ كُنَّا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۖ ﴿٥١﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسِرَّ بِعِبَادِهِ الْإِنَّمَاءَ يُبْعَثُونَ ۖ ﴿٥٢﴾

فَلَرَّسَلْ فِرْعَوْنَ فِي الْمَدَائِنِ خَيْرِينَ ۖ ﴿٥٣﴾

إِنَّ مَوْلَاهُ لَكُرْمَةٌ قَلِيلُونَ ۖ ﴿٥٤﴾

وَلَهُمْ لَنَا الْغَائِظُونَ ۖ ﴿٥٥﴾

وَأَنَا الْجَبِيَّةُ جَذَرُونَ ۖ ﴿٥٦﴾

فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جُلُوسِهِمْ وَعَبَّوْنَ ۖ ﴿٥٧﴾

وَكُنُوزِهِمْ مَقَامِرُ كُوَيْمٍ ۖ ﴿٥٨﴾

كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَءِيلَ ۖ ﴿٥٩﴾

فَاتَّبَعُوهُمْ مُتَشِيرِينَ ۖ ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا تَرَاءَى الْجَمْعُ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَنَرُوكُمْ ۖ ﴿٦١﴾

و دیگر از جانب چپ و البته بردار آویزم
شمارا همه يك جا (۴۹) .

گفتند هیچ زیان نیست هرآئینه بسوی
پروردگار خویش رجوع کنندگانیم
(۵۰) .

هرآئینه ماتوق داریم که بیا مرزد برای
ما پروردگار ما گناهان ما را بسبب آنکه
شدیم اولین مسلمانان (۵۱) .

ووحی فرستادیم بسوی موسی که بوقت
شب روان کن بندگان مرا هرآئینه
شما تعاقب کرده شوید (۵۲) .

پس فرستاد فرعون در شهرها نقیبان
(۵۳) .

هرآئینه بنی اسرائیل گروهی اندك اند
(۵۴) .

وهرآئینه ایشان ما را بخشم آورده اند
(۵۵) .

وهرآئینه ما جماعتی ایم سلاح پوشیده
(۵۶) .

(خدامی فرماید) پس بیرون کردیم قوم
فرعون را از بوستانها و چشمه ها (۵۷) .

و گنجها و منزل نيك (۵۸) .

و همچنین میراث دادیم این چیزها را به
بنی اسرائیل (۵۹) .

پس تعاقب ایشان کردند وقت اشراق
درآمده (۶۰) .

پس چون یکدیگر را دیدند هر دو گروه گفتند
یارانِ موسی هرآئینه بمارسیدند (۶۱) .

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِي ۝

فَلَمَّا حِينَمَا لِيُؤْتِيَنَا أَفْرَبُ بِمِصْرَ الْبَحْرَةِ فَأَنْفَلَقَ فَيَكُنْ
كُلُّ رُحِيٍّ كَالظُّلُمِ الْخُلُمِ ۝

وَلَمَّا نَسُوا الْآخِرِينَ ۝

وَلَمَّا نَسُوا مَوْسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ۝

لَمَّا نَسُوا الْآخِرِينَ ۝

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ۝

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝

وَأَن لَّيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ ۝

إِذْ قَالَ لِأَيُّكُمْ وَقَوْمُهُ مَا لَمْ تُبَدُّوْنَ ۝

قَالُوا الْحُبْدُ أَمْ نَأْتِيكَ بِكُلِّ كَافٍ ۝

قَالَ لَمَّا لَيْسَ مَعَكُمْ إِلَّا تَدْعُون ۝

أَوْ تَقُولُونَ أَوْ تَقُولُونَ ۝

قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذِبًا ۝

قَالَ الرَّبُّ يَهْدِيَنَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ۝

أَنزَلُوا أَبَاؤَهُمْ الْأَقْدَمُونَ ۝

قَالَهُمْ عَدُوٌّ إِلَى الْأَرْبَابِ الْعَالَمِينَ ۝

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ۝

گفت موسیٰ چنین نیست هر آئینه بامن
پروردگار منست راه خواهد نمود مرا (۶۲).

پس وحی فرستادیم بسوی موسیٰ که به
عصای خود بزن دریا را پس دریا بشکافت
پس شد هر پاره مانند کوه بزرگ (۶۳).

و نزدیک آوردیم آنجا آن دیگران را (۶۴).
و خلاص ساختیم موسیٰ را و آنان را که
همراه وی بودند همه یک جا (۶۵).

باز غرق ساختیم آن دیگران را (۶۶).
هر آئینه درین ماجرا نشانه هست، و نبودند
بیشترین ایشان مسلمانان (۶۷).

و هر آئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۶۸).

و بخوان برایشان خبر ابراهیم (۶۹).
چون گفت به پدر خود و قوم خود چه
چیز را می پرستید (۷۰).

گفتند می پرستیم بتان را پس می باشیم
برایشان مجاورت کننده (۷۱).

گفت آیامی شنوند آواز شمارا چون
می خوانید (۷۲).

یا سودی رسانند بشما یا زیان میدهند (۷۳).
گفتند نه بلکه یافتیم پدران خود را که چنین
می کردند (۷۴).

گفت آیادیدید آنچه می پرستیدید (۷۵).
شما و پدران پیشین شما (۷۶).
پس هر آئینه آنها دشمنان من اند مگر
پروردگار عالمیان (۷۷).

آنکه بیافرید مرا پس اوست که هدایت

وَالَّذِي هُوَ يُطْعَمُنِي وَيُسْقِيَنِي ۝۴۱

وَإِذَا أَرَضَيْتُ فَوْفَ رِيشَتَيْنِ ۝۴۲

وَالَّذِي يُبَشِّرُنِي بِالْغَيْبِ ۝۴۳

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ۝۴۴

رَبِّ مَبْلَىٰ حُكْمًا وَالْحَقُّ بِالْغَيْبِ ۝۴۵

وَاجْعَلْ لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ۝۴۶

وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ۝۴۷

وَأَعِزَّنِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُتَالِفِينَ ۝۴۸

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ۝۴۹

يَوْمَ لَا يُنْفَعُ نَالٌ وَلَا نَمُونٌ ۝۵۰

إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝۵۱

وَأُولَٰئِكَ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ۝۵۲

وَبَرَزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَافِلِينَ ۝۵۳

فَقِيلَ لَهُمْ إِنَّمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ۝۵۴

کند مرا (۷۸) .

وآنکه او طعام میخوراند مرا و می
آشاماید مرا (۷۹) .

وچون بیمار می شوم پس اوست که
شفامید مرا (۸۰) .

وآنکه بمیراند مرا باززند مگرداند مرا (۸۱) .
وآنکه توقع دارم که بیمارزد برای من گناه
من روز جزا (۸۲) .

پروردگارا عطا کن مرا حکمت و لاحق کن
مرا بشائستگان (۸۳) .

و پدید آر برای من ذکر نیک در پسینان
(۸۴) .

و قرار ده مرا از وارثان بهشت بانعمت
(۸۵) .

و بیمارزد بر مرا هر آئینه وی بود از گمراهان
(۸۶) .

و رسوا مکن مرا روزی که برانگیخته
شوند مردمان (۸۷) .

روزی که فائده ندهد مال و نه فرزندان
(۸۸) .

لیکن صاحب فائده آن بود که بیارند پیش
خدا دل بی عیب را (۸۹) .

و نزدیک کرده شود بهشت برای متقیان
(۹۰) .

و ظاهر کرده شود دوزخ برای گمراهان
(۹۱) .

و گفته شود بایشان کجاست آنچه می

بَيْنَ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ ﴿۱۵﴾

كَلَّا يُؤْتِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ﴿۱۶﴾

وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿۱۷﴾

قَالُوا وَهْمٌ قَيْنَا فَيُخْصِمُونَ ﴿۱۸﴾

تَاللَّهِ إِنَّ كَافًا لِنِ سَلْبِ مُبِينٍ ﴿۱۹﴾

إِذْ نَسُوا اللَّهَ الَّيَّاسِينَ ﴿۲۰﴾

وَمَا أَظُنُّكُمْ إِلَّا الْمُبْرِجِينَ ﴿۲۱﴾

لَمَّا تَأَمَّنَ شَاشِعِينَ ﴿۲۲﴾

وَالْأَصْدِيقِ أَخِيمٍ ﴿۲۳﴾

قَالُوا أَكَاكِرَةٌ فَنُلَاقُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۴﴾

إِنِّي ذَالِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۲۵﴾

وَإِنْ رَبُّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۲۶﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الرُّسُلَ ﴿۲۷﴾

ذُكِّرَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَّا يَكْفُورُوا ﴿۲۸﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۲۹﴾

پرستید (۹۲) .

بجز خدا آیانصرت می‌دهند شمارا
یا خودانتقام می‌کشند (۹۳) .

پس بررو انداخته شوند در آنجا بتان و
گمراهان (۹۴) .

ولشکرهای شیطان همه یک جا (۹۵) .
گویند و در حالیکه ایشان در آنجا بایک دیگر
مکابره می‌کنند (۹۶) .

قسم بخدا هر آینه ما بودیم در گمراهی
ظاهر (۹۷) .

چون برابر می‌ساختیم شمارا با پروردگار
عالمها (۹۸) .

و گمراه نکردند مارا مگر این بدکاران
(۹۹) .

پس نیست مارا هیچ شفاعت کننده (۱۰۰) .
ونه دوست مهربان (۱۰۱) .

پس کاش مارا یکبار رجوع باشد پس
شویم از مسلمانان (۱۰۲) .

هر آینه درین ماجرا نشانه هست، و نیستند
بیشترین ایشان مسلمانان (۱۰۳) .

و هر آینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۱۰۴) .

دروغگو شمردند قوم نوح پیغامبران را
(۱۰۵) .

چون گفت بایشان برادر ایشان نوح آیامی
ترسید (۱۰۶) .

هر آینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۰۷) .

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ
الْعَالَمِينَ ۝

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝

قَالُوا التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ اتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ ۝

قَالَ وَمَا عَلَيْنَا تَوْبَةُ نَارِ السَّعِيرِ ۝

إِنْ حِسَابُنَا إِلَّا عَلَى رَبِّكَ لَوْ تَشْعُرُونَ ۝

وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ۝

إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ۝

قَالُوا لَيْسَ لَكَ تِلْكَ بِأُتْرُقَ لَكَ ۝
بِالْبَرِّ يُؤْمِنُونَ ۝

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَدْ جِئْتُكَ بِبُيُوتٍ ۝

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَبَيْنَهُمْ قَسَاوَيْحُنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَمَنْ مَعَهُ فِي ذَلِكَ الْمَشْحُونِ ۝

ثُمَّ أَعْرَفْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ ۝

إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۰۸) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی نیست مزد من مگر بر پروردگار
عالمها (۱۰۹) .

پس بترسید از خدا فرمانبرداری من کنید
(۱۱۰) .

گفتند آیا ایمان آوریم بر تو حالانکه پیروی
تو کرده اند سفله گان (۱۱۱) .

گفت نوح وجه میدانم بآنچه می کردید
(۱۱۲) .

نیست حساب ایشان مگر بر پروردگار
من اگر بدانید (۱۱۳) .

و نیستم من دورکننده مسلمانان (۱۱۴) .
نیم من مگر ترساننده آشکارا (۱۱۵) .

گفتند اگر باز نمانی توای نوح البته شوی
از سنگسار شدگان (۱۱۶) .

گفت ای پروردگار من هر آینه قوم من
دروغگو شمرند مرا (۱۱۷) .

پس فیصله کن میان من و میان ایشان
فیصله کردن عظیم و خلاص کن
مرا و آنانرا که همراه من اند از مسلمانان
(۱۱۸) .

پس نجات دادیم او را و آنانرا که همراه
او بودند در کشتی پُر کرده شده (۱۱۹) .

باز غرق ساختیم بعد ازین باقی ماندگان
را (۱۲۰) .

هر آینه درین ماجرا نشانه است، و نیستند

وَلَا رَيْبَ لَكَ لَهْوَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿١٦٩﴾

كَذَّبَتْ عَادُ الْفَرَسَ الْفُتَيَانَ ﴿١٧٠﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ اخْلُوعُوا هُودًا لَا تُكُونُوا قَوْمَ يَأْتِيكُمْ رَسُولٌ آمِينَ ﴿١٧١﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٢﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿١٧٣﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٧٤﴾

أَتَقْبُلُونَ مِنْ رَّبِّكُمْ آيَةً تُعْبَتُونَ ﴿١٧٥﴾

وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَكُمْ لَئِذَا تَخَلَّدْتُمْ ﴿١٧٦﴾

وَأَذَانُكُمْ يُطَاعُكُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٧٧﴾

اتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿١٧٨﴾

وَاتَّقُوا الَّيْمَانَ الَّتِي بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٧٩﴾

أَمَّا لَكُمْ بِأَنْعَامِ رَبِّكُمْ دَلِيلٌ ﴿١٨٠﴾

وَجَلَّتْ عَيْنُونَ ﴿١٨١﴾

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٢﴾

اکثرایشان مسلمانان (۱۲۱) .

وهرآئینه پروردگار توهمان ست غالب
مهربان (۱۲۲) .

دروغگو پنداشتند قبیله عاد پیغمبران را
(۱۲۳) .

چون گفت بایشان برادرایشان هود آیامی
ترسید (۱۲۴) .

هرآئینه من برای شما پیغامبر باامانت
(۱۲۵) .

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من
کنید (۱۲۶) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزد من مگر
بر پروردگار عالمها (۱۲۷) .

آیامی سازید بهر بلندی علامتی بی فائده
(۱۲۸) .

و می سازید محلهای استوار گویا جاوید
خواهید ماند (۱۲۹) .

و چون دست می گشائید، دست می گشائید
ستمگار شده (۱۳۰) .

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۳۱) .

و بترسید از کسیکه امداد کرد شمارا بآنچه
دانید (۱۳۲) .

امداد کرده است شمارا بچهار پایان و
فرزندان (۱۳۳) .

و بوستانها و چشمه ها (۱۳۴) .

هرآئینه من می ترسم بر شما از عذاب روز

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَصْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿۱۳۵﴾

إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۳۶﴾

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿۱۳۷﴾

كَذَّبُوا فَأَهْلَكْنَا هُمُومًا فِي ذَلِكَ لَآئِيَةٌ وَمَا كَانَ

أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۳۸﴾

وَأَنَّ ذَٰلِكَ لَهُوَ الْعَذَابُ الرَّحِيمُ ﴿۱۳۹﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۴۰﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ ابْنُ مَرْيَمَ أَفَرَأَيْتُمْ

إِلَىٰ لَكُمْ رَسُولًا أَمِينٌ ﴿۱۴۱﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاطِيعُونَ ﴿۱۴۲﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي الْعَلِيِّنَ ﴿۱۴۳﴾

أَتَتَّكِبُونَ فِي الْمَلَأَمَاتِ آمِينَ ﴿۱۴۴﴾

فِي جَلَاتٍ وَغُرُبَاتٍ ﴿۱۴۵﴾

فَلْيُذَكِّرُوا وَلْيَعْلَمْ هَاهُنَا هَٰؤُلَاءِ ﴿۱۴۶﴾

بزرگ (۱۳۵) .

گفتند یکسان است برما که پنددهی یا نه
باشی ازپند دهندگان (۱۳۶) .

نیست این مگر عادت پیشینیان (۱۳۷) .

و نیستیم ما عذاب کرده شدگان (۱۳۸)

پس دروغگو پنداشتندش پس هلاک
ساختیم ایشان را هرآئینه درین
ماجرانشانه هست، و نه بودند بیشترین
ایشان مسلمانان (۱۳۹) .

وهرآئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۱۴۰) .

دروغگو شمردند قبیله ثمود پیغامبران را
(۱۴۱) .

چون گفت بایشان برادرایشان صالح
ایانمی ترسید (۱۴۲) .

هرآئینه من برای شما پیغامبر یا امانتم
(۱۴۳) .

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۴۴) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزد من مگر بر
پروردگار عالمها (۱۴۵) .

ایا ایمن گذاشته خواهید شد در آنچه
اینجاست (۱۴۶) .

در بوستانها و چشمه ها (۱۴۷) .

و کشته ها و درختان خرمائی که شگوفه آن
نازک ست (۱۴۸) .

يُخْفُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا يُخْفُونَ ۝

ومی تراشید از کوه ها خانه های ماهرانه
(۱۴۹) .

أَتَوْا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝

پس بترسید از خدا فرمانبرداری من کنید
(۱۵۰) .

لَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُشْرِكِينَ ۝

و اطاعت مکتید فرمان از خدا گذرندگانرا
(۱۵۱) .

لَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يَصْلِحُونَ ۝

آنانکه فساد می کنند در زمین و اصلاح نمی
نمایند (۱۵۲) .

إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ السَّحَرِينَ ۝

گفتند جزاین نیست که توا جاد و شدگانی
(۱۵۳) .

أَنْتَ الْكَافِرُ يٰمُوسَىٰ أَفَأَنْتَ يَا آيُودَىٰ كُنْتَ مِنَ الضَّالِّينَ ۝

نیستی تو مگر آدمی مانند ما پس بیار
نشانه ای اگر از راست گویانی (۱۵۴) .

إِنَّ هَذِهِ نَاقَةُ رَبِّكَ لَأَمَّا يُدْرِكُ يَوْمَ تَعْلَوْنَ ۝

گفت این ماده شتر است وی را يك نوبت
آب خوردن ست و شمارا نوبت روز معین
(۱۵۵) .

وَلَا تَسْتَوِي ۚ لَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ ۝

و دست مرسانید او را بعقوبت که آنگاه
در برگرد شمارا عذاب روز بزرگ (۱۵۶) .

فَعَمَّوْهُمَا فَاصْبِرْ صَبْرًا دِيمِينَ ۝

پس پی زدند آنها پس گشتند پشیمان
(۱۵۷) .

أَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَنْ كَانَ

پس دگرفت ایشان را عذاب هر آینه درین
ماجرانشانه هست، و نبودند بیشترین
ایشان مسلمانان (۱۵۸) .

كُتِبَ لَهُم مَّا مَنَعَهُمْ ۝

و هر آینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۱۵۹) .

إِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝

دروغگو شمردند قوم لوط پیغامبران را
(۱۶۰) .

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطِ الْمُرْسَلِينَ ۝

چون گفت بایشان برادر ایشان لوط آیانی
نرسید (۱۶۱) .

إِنَّمَا لَهُمْ آخُوهُمْ لُوطٌ أَلَيْسَ لَهُمْ

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۳۰﴾

هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۶۲) .

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۞

پس بترسید از خدا و فرمان من برید
(۱۶۳) .

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَتَيْتُمْ إِلَّا تَعْلَمَ رَبِّي الْعَلِيمُ ﴿۳۱﴾

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزد من مگر بر
پروردگار عالمها (۱۶۴) .

أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعُلَمِيِّينَ ﴿۳۲﴾

آیا بقصد قضای شهوت میروید بسوی
مردان از اهل عالم (۱۶۵) .

وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا ۞

و می گذارید آنچه آفریده است برای شما
پروردگار شما از زنان شما بلکه شما
گروهی از حد گذشته اید (۱۶۶) .

أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّذْنَبُونَ ﴿۳۳﴾

گفتند اگر باز نه آئی توای لوط هرآئینه
باشی از بیرون کردگان (۱۶۷) .

قَالُوا لَيْتَ كُنْتُمْ تَلْوُونَ لَكُمْ مِنَ الْمُحَرِّجِينَ ﴿۳۴﴾

گفت هرآئینه من عمل شمارا از دشمنانم
(۱۶۸) .

قَالَ إِنِّي لَسِلَّكُمْ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿۳۵﴾

پروردگارا نجات ده مرا و اهل مرا از وبال
آنچه می کنند (۱۶۹) .

رَبِّ الْعِجْنَىٰ وَأَهْلِ مَمَّا يَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

پس نجات دادیم او را و اهل او را همه
یکجا (۱۷۰) .

فَتَبَيَّنَهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿۳۷﴾

مگر پیرزنی که بود از باقی مانندگان (۱۷۱) .

إِلَّا يَهْرُؤُنِي الْغَيْبُونَ ﴿۳۸﴾

باز هلاک ساختیم آن دیگران را (۱۷۲) .

فَمَدَّ مِرْنَا الْآخِرِينَ ﴿۳۹﴾

و بارانیدیم برایشان بارانی پس بدست
باران ترسانیدگان (۱۷۳) .

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ النَّذِيرِينَ ﴿۴۰﴾

هرآئینه درین ماجرا نشانه است، و نبودند
بیشترین ایشان مسلمانان (۱۷۴) .

إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿۴۱﴾

و هرآئینه پروردگارتو همان ست غالب

وَلَنْ يَرْجِعَ لَكُمْ الْعَهْدُ الرَّجِيمُ ﴿۴۲﴾

كَذَّبَ أَصْحَابُ آلِ يُوسُفَ ۖ

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۖ

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۖ

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۖ

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنِّي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ۖ

أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ۖ

وَزِنُوا بِالْأَنْصَافِ الْمُسْتَقِيمِ ۖ

وَلَا تَبْغُوا النَّاسَ شَيْئًا ۖ لَمْ يَكُنْ فِي الْأَرْضِ

مُفْسِدِينَ ۖ

وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِيلَ الْأَوَّلِينَ ۖ

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ۖ

وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ نَطَّلُكَ لَإِنَّا لَكَاذِبِينَ ۖ

فَأَنقَضَ عَلَيْهِمْ غَمَّاتِ السَّمَاءِ ۖ إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۖ

قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۖ

فَلَنَبْلُوَنَّكَ مَا كُنْتَ تَعْمَلُ ۖ

مهربان (۱۷۵) .

دروغگو شدند باشندگانِ ای که

پیغامبران را (۱۷۶) .

چون گفت بایشان شعیب آیا نمی ترسید

(۱۷۷) .

هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم

(۱۷۸) .

پس بترسید از خدا و فرمان من برید (۱۷۹) .

و سوال نمی کنم از شما بر تبلیغ رسالت

هیچ مزدی، نیست مزد من مگر بر

پروردگار عالمها (۱۸۰) .

تمام پیمائید پیمانه را و م باشید از زیان

دهندگان (۱۸۱) .

و بسنجید به ترازوی راست (۱۸۲) .

و ناقص ندهید بمردمان اشیای ایشان را

و بیایک مگردید در زمین فسادکنان (۱۸۳) .

و بترسید از خدا که آفرید شما را و خلائق

نخستینیان را (۱۸۴) .

گفتند جزاین نیست که تراز جادو شدگانی

(۱۸۵) .

و نیستی تو مگر آدمی مانند ما و هرآئینه

می پنداریم ترا از دروغ گویان (۱۸۶) .

پس با فکن بر ما پاره ای از آسمان

اگر از راست گویانی (۱۸۷) .

گفت پروردگار من دانای ترست بآنچه می

کنید (۱۸۸) .

پس دروغگو پنداشتند او را پس گرفتار

عَذَابُ يَوْمِ الظَّلَاةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابٌ يَوْمٌ عَظِيمٌ ⑩

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ⑪

وَلَقَدْ رَفَعْنَا لَكَ ذِكْرًا فَذُكِّرْتُم ۚ ⑫

وَلَئِنْ لَمْ تَنْزِلْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑬

تَزِلَّ بِهِ الْأَرْضُ الْاُمِينَ ⑭

عَلَى قَلْبِكَ لَمَّا كُنَّا مِنَ الْمُنْذِرِينَ ⑮

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ⑯

وَلَئِنْ لَمْ يَنْزِلْ لَنَا الْاَوَّلِينَ ⑰

اَوْ لَمْ يَنْزِلْ لَنَا آيَةٌ اَنْ يَعْزِلَهُ عَلَوُا بَنِي إِسْرَءِيلَ ⑱

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَنِينَ ⑲

فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ نَاقًا لَّوَاهٍ مُؤْمِنِينَ ⑳

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ㉑

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ㉒

فَيَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ㉓

کردایشان را عذاب روز سائبان^(۱) هر آئینه
وی بود عذاب روز بزرگ (۱۸۹) .

هر آئینه درین ماجرا نشانه هست و نه
بودند بیشترین ایشان مسلمانان (۱۹۰) .

وهر آئینه پروردگارتو همان ست غالب
مهربان (۱۹۱) .

وهر آئینه قرآن فرود آورده پروردگار
عالمها ست (۱۹۲) .

فرود آوردش روح الامین (یعنی جبرئیل)
(۱۹۳) .

بر دل توتاشوی از ترسانندگان (۱۹۴) .

بزبان عربی روشن (۱۹۵) .

وهر آئینه خبروی در صحیفه های پیشینان
ست (۱۹۶) .

آپانیست برای ایشان نشانه آنکه می دانند
حقانیت قرآن را عالمان بنی اسرائیل
(۱۹۷) .

و اگر فرود می آوردیم قرآن را بر بعض
عجمیان (۱۹۸) .

پس می خواندش برایشان هگز نمی شدند
آنرا باور دارندگان (۱۹۹) .

همچنین در آوردیم انکار را در دلهای
گنهگاران (۲۰۰) .

ایمان نمی آرند بقرآن تا آنکه ببینند عذاب
درد دهنده (۲۰۱) .

پس بیاید به ایشان ناگهان وایشان بی

(۱) یعنی آتش بشکل سائبان ظاهر شد و هلاک ساخت .

يَقُولُوا هَلْ عَنَّا مُنْظَرُونَ ﴿١٩﴾

أَفَعَدَّائِهَآ اِسْتَعْمِلُونَ ﴿٢٠﴾

اَقْرَبَتْ اِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِيْنَ ﴿٢١﴾

ثُمَّ جَاءَهُمْ نَارًا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾

مَا اَعْنَىٰ عَنْهُمْ تَآكَاثُرُ الْيُسُفُوفِ ﴿٢٣﴾

وَمَا اَهْلُكَآ مِنْ قُرْبَةٍ اِلَّا هَآ اَمْنُذِرُونَ ﴿٢٤﴾

ذُرِّيْ شَوَالِكَا ظَلَمِيْنَ ﴿٢٥﴾

وَمَا تَرَكْتُ بِهِ الشَّيْطَانِ ﴿٢٦﴾

وَمَا يَنْبَغِيْ لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٢٧﴾

اِنَّهُمْ عَنِ السُّعُوْرِ لَبْعَزُوزُونَ ﴿٢٨﴾

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللّٰهِ الْاٰخَرُفْتَكُوْنَ مِنَ الْمُعَذِّبِيْنَ ﴿٢٩﴾

وَاَنْذِرْ عَشِيْرَتَكَ الْاَقْرَبِيْنَ ﴿٣٠﴾

وَاطْمِئِنْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٣١﴾

فَاِنْ عَصَوْهُ فَقُلْ اِلٰى رَبِّىْ اَتَاَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

خبر باشند (۲۰۲) .

پس گویند آیا مهلت داده میشویم (۲۰۳) .

آیا عذابِ ما را بشتاب می طلبند (۲۰۴) .

آیا دیدی که اگر بهره مند سازیم ایشان را سالها (۲۰۵) .

باز بیاید بدیشان آنچه ترسانیده می شدند (۲۰۶) .

چه چیز را دفع کند از سرایشان بهره مند بودن ایشان (۲۰۷) .

و هلاك نه كردیم هیچ دمی را الا اِورا بیم کنندگان بودند (۲۰۸) .

بجهت پند دادن و نبودیم ستمگار (۲۰۹) .

و فرود نیاوردند قرآن را شیطانان (۲۱۰) .

و سزاوار نیست ایشان را و نمی توانند (۲۱۱) .

هسرآئینه شیطانان از شنیدن دور گردگانند^(۱) (۲۱۲) .

پس مخوان با خدا معبود دیگر را آنگاه باشی از عذاب گردگان (۲۱۳) .

و بترسان خویشاوندان نزدیک خود را (۲۱۴) .

و پست کُن بازوی خود را^(۲) برای آنانکه پیروی تو کردند از مسلمانان (۲۱۵) .

پس اگر نافرمانی کنند ترا پس بگو

(۱) یعنی از شنیدن کلام ملائکه .

(۲) یعنی تواضع کن .

هرآئینه من بی تعلقم از آنچه شمامی کنید
(۲۱۶) .

وتوکل کن بر غالب مهربان (۲۱۷) .
آنکه می بیند ترا چون برمی خیزی (یعنی
وقت تهجد) (۲۱۸) .

ومی بیند گشتن ترا^(۱) در میان سجده کنند
کان^(۲) (۲۱۹) .

هرآئینه وی همان ست شنوادانا (۲۲۰) .
آیا خبر دهم شمارا که برچه کس فرودمی
آیند شیطانان (۲۲۱) .

فرودمی آیند بر هر دروغگوی گنهگار
(۲۲۲) .

می نهند گوش و بیشترین ایشان دروغ
گویانند (۲۲۳) .

و شاعران پیروی ایشان می کنند گمراهان
(۲۲۴) .

آیانمی بینی که ایشان در هر میدانی سرگردان
شوند (۲۲۵) .

و آنکه ایشان می گویند آنچه نمی کنند^(۳)
(۲۲۶) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و عملهای شایسته
کردند و ذکر خدا کردند بسیاری و پیروز
گشتند بعد از آنکه مظلوم شدند و خواهند
دانست ظالمان که بکدام جا باز خواهند
گشت (۲۲۷) .

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٦﴾
الَّذِي يَرِيكَ جِذَنَ نَعْوَمٍ ﴿٢١٧﴾

وَتَقَبَّلَكَ فِي السَّجِدَاتِ ﴿٢١٨﴾

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢١٩﴾
هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَن تَتَذَلُّ الشَّيَاطِينُ ﴿٢٢٠﴾

تَتَذَلُّ عَلَىٰ كُلِّ آثَانٍ آثِيمٍ ﴿٢٢١﴾

يُلْقُونَ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ كَذِبُونٌ ﴿٢٢٢﴾

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٢٢٣﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿٢٢٤﴾

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٥﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا
وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ ظَلَمُوا
أَيُّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٦﴾

(۱) یعنی از قیام برکوع و از رکوع بسجود .

(۲) یعنی نمازگذاران .

(۳) یعنی بهر مضمون مبالغه می کنند .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طس ۱ تِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ يُبَيِّنُ ①

هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ②
الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ
لُؤْلُؤُونَ ③
إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّلْنَا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ
لَهُمْ زَعَمُهُونَ ④

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
فُحْرٌ أَلْحَسُونَ ⑤

وَلَا تَكُن لِّلْقُرْآنِ مِن كَذُنٍ يَكْفُرُ عَلَيْهِ ⑥

إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَاطِعَةً فَبَاغَيْتُهَا وَاتَّخِذْتُهَا
ذِكْرًا لِّمَن يَنْصَلُونَ ⑦

فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَن بُورِكَ مَن فِي النَّارِ مَن حَوَّلَاهَا
وَسُبْحَنَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑧

سوره نمل مکی است و آن نود و سه
آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
طس .

این ها آیات قرآن و کتاب روشن ست (۱) .
هدایت و مرده است برای مسلمانان (۲) .
آنانکه برپامیدارند نماز را و می دهند زکوة
را و ایشان بآخرت یقین می آرند (۳) .
آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت آراسته
کردیم برای ایشان کردارهای ایشان را
پس ایشان سرگردان می شوند (۴) .
این جماعت آنانند که برای ایشان ست
سختی عذاب و این جماعت در آخرت
ایشانند زیان کارتر (۵) .

وهر آئینه توداده می شوی قرآن از نزد
خدای استوارکار دانا (۶) .

یاد کن آنگاه که گفتم موسی بامل خود هر
آئینه من دیده ام آتشی خواهم آورد برای
شما از آن خبری یا خواهم آورد برایتان
شعله ای که در آخگری فرا گرفته ، باشد
که شما گرمی حاصل کنید (۷) .

پس چون رسید بآتش نداده شد به او که
برکت داده شد کسی را که در آتش ست
و کسی را که حوالی وی ست و پاکی
خدای راست پروردگار عالمها (۸) .

(۱) مترجم گوید کسیکه در آتش ست ملائکه که در آن نور مصور بصورت آتش بودند
ملائکه دیگر که فرود تر از ایشان بودند والله اعلم .

يُوسَىٰ إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

وَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثَلَاثُ حَنَافٍ وَقَالَ ثَلَاثُ
وَلَمْ يُعَقِّبْ يَٰيُوسَىٰ لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدُنِيَ
الْمُرْسَلُونَ ②

إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلْ حِسَابَهُ سُوًى فَإِنَّ
عَفْوَ اللَّهِ أَكْبَرُ ③

وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرُّجَ بَيْضًا مِنْ غَيْرِ سُوًى
فِي ثَمَرِ الْإِبْرَةِ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا
قَوْمًا لَّيِّسِينَ ④

فَلَمَّا جَاءَهُمْ آيَاتُنَا مُبْهِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ⑤

وَحَدِّثْ بِهِمْ وَأَسْتَفِيتْنَهَا أَنفُسُهُمْ ظُلُمًا وَعُلُوًّا فَإِنظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ⑥

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عَلَمًا وَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
فَعَلْنَا عَمَلِ الْكَاثِرِينَ عِبَادَ الْمُؤْمِنِينَ ⑦

وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِمْنَا مَقَاطِعَ
الْغَيْرِ وَأَوْتَيْنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ زَكَاةً هَذَا هُوَ الْفَضْلُ الْبَاقِي ⑧

ای موسیٰ هرآئینه (سخن اینست که) من
خدای غالب باحکمتم (۹) .

وبیفکن عصای خود را پس چون دید که
عصای جنبه گویای ماریست رو بگردانید
پشت داده و باز نه گشت گفتیم ای موسیٰ
مترس هرآئینه نمی ترسند نزد من
پیغامبران (۱۰) .

لیکن آنکه ستم کرد باز عوض آن کرد
نیکی بعد از بدی پس هرآئینه من آمرزنده
مهربانم (۱۱) .

و در آردستی خود را بگریبان خود تا بیرون
آید سفید بدون عیب باین دوشانه که
داخل اند در نه معجزه پرویوی فرعون
وقوم او هرآئینه ایشان بودند گروه فاسقان
(۱۲) .

پس آنگاه که آمد بدیشان نشانه های
ماروشن شده گفتند این سحر ظاهر است
(۱۳) .

و انکار آن کردند از روی ستمکاری و تکبر
و باور داشته بود آن را دلهای ایشان پس
بنگر چگونه بود آخر کار مفسدان (۱۴)

و هرآئینه دادیم داود و سلیمان را علم و
گفتند ستایش آن خدای راست که فضل
داد ما را بر بسیاری از بندگان مومن خویش
(۱۵) .

و وارث شد سلیمان داود را و گفت ای
مردمان آموخته شد ما را گفتار مرغان
و داده شد ما را از هر نعمتی هرآئینه این
است فضل ظاهر (۱۶) .

وَيَحْمِلُ سُلَيْمَانُ جُودَةً مِنَ الْجَبِينِ وَالْإِنْسُ وَالْقِرَامُ يَوْمَ يُزْعَوْنَ ⑤

وگردآورده شد برای سلیمان لشکر های
اواز جن و آدمیان و مرغیان پس این
جماعت بعضی را تار سیدن بعضی
دیگر ایستاده کرده می شدند (۱۷).

حَتَّى إِذَا اتُّوا عَلَى وَادٍ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا
مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑥

تا وقتی که چون رسیدند بمیدان موران گفت
مورچه ای مورچگان در آئید بخانه های
خود تا در هم نشکنند شمارا سلیمان
و لشکرهای او نادانسته (۱۸).

فَتَبَسَّمْ سَائِحًا مِنَ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ
نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَتِي وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ⑦

پس خندان تبسم کرد از گفتار مورچه گفت
ای پروردگار من الهام کن مرا که شکر این
نعمت تو کنم که انعام کرده ای بر من
و بر پدر و مادر من و الهام کن مرا که
بجا آرم کردار شائسته که خوشنودشوی بآن
و در آرم مرا بر رحمت خود در زمرة بنندگان
شائسته خویش (۱۹).

وَتَقَعَّدَ الطَّيْرُ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهَدْيَ هَذَا أَمْ كَانَ
مِنْ الْفَالِئِينَ ⑧

و باز جست احوال مرغان پس گفت چیست
مرا که نمی بینم هدهد را یا هست
از غائب شدگان (۲۰).

لَا عَذَابَ لَهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ
بِلُطْفِنَا بُرْهَانٌ ⑨

هر آئینه عذوبت کنم او را عذوبت سخت
یا البتة ذبح کنم او را یا این ست که
بیارد پیش من محبت ظاهر (۲۱).

لَمَكَّنَّا عَيْرَ عَجِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ مَحْطُ بِهِ
وَ جَنَّاتٍ مِنْ سَبَائِلِنَا يَقِينٌ ⑩

پس توقف کرد نه چندان دیر پس گفت
در گرفتم چیزی که در نه گرفته ای بآن
و آورده ام پیش تو از قبيلة سبا خبر یقین را
(۲۲).

إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
وَأُفَاءَتْ عَرْشَ عَجِيدٍ ⑪

هر آئینه من یافتم که زنی پادشاهی میکند
برایشان و داده شده است او را از هر نعمتی
و او را تختی ست بزرگ (۲۳).

وَجَدْتُهَا وَكُومًا يُصْعَدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونَ اللَّهِ وَزَيْنًا لَهُمْ

یافتم که او و قوم او سجده می کنند

الشَّيْطَانُ أَتَمَّالَهُمْ فَصَدَّ عَنْهُ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٢٣﴾

خورشید را بغیر از خدا و آراسته است شیطان برای ایشان کردار های ایشانرا پس بازداشت ایشان را از راه پس ایشان راه نمی یابند (۲۴) .

الَّذِينَ جَاءُوا بِالْحَقِّ الَّذِي يَخْرِجُ الْحَبَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٥﴾

بسوی آن که سجده کنند آن خدای را که بیرون می آرد پوشیده را که در آسمانها وزمین است و می داند آنچه پنهان می دارید و آنچه آشکارا می کنید (۲۵) .

أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٢٦﴾

خدا آنست که نیست هیچ معبود بحق غیر او پروردگار عرش بزرگ (۲۶) .

قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾

گفت سلیمان خواهیم دید آیا راست گفتی یا هستی از دروغ گویان (۲۷) .

إِذْ هَبَّتْ بَنِي هَذَا وَاللَّهُ إِلَهُهُمْ ثُمَّ قَوْلَ عَنْهُمْ فَأَنْظِرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾

براین نامه را پس بپنداز آنرا بسوی ایشان بازرو بگردان از ایشان پس بنگر چه جواب بازمی دهند (۲۸) .

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَى الْإِنِّ إِلَٰهَ الْكَذِبِ يُرَوِّدُ ﴿٢٩﴾

(بلقیس) گفت ای جماعت اشراف هر آئینه انداخته شد بسوی من نامه ای گرامی (۲۹) .

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسُوءِ الظَّنِّ الرَّجُلُ ﴿٣٠﴾

هر آئینه این نامه از جانب سلیمان ست و هر آئینه این نامه بنام خدای بخشاینده مهربان ست (۳۰) .

الَّذِينَ جَاءُوا بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ جَاءُوا بِالْبُاطِلِ ﴿٣١﴾

باین مضمون که تکبر مکنید بر من بیائید پیش من مسلمان شده (۳۱) .

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَى الْإِنِّ إِلَٰهَ الْكَذِبِ مَا كُنْتُ فَاطِحَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ ﴿٣٢﴾

گفت (بلقیس) ای جماعت اشراف جواب دهید مرا در تدبیر من، نبودم من فیصله کننده هیچ کار را تا وقتی که شما حاضر شوید پیش من (۳۲) .

قَالُوا عَنِ أُولَٰئِكَ أَقْوَمٌ وَأُولَٰئِكَ سَيُحْيِيهِ وَالْأَمْرُ إِلَيْكَ فَأَنْظِرْ مَاذَا تَأْمُرُ ﴿٣٣﴾

گفتند ما خداوندان توانائی ایم و خداوندان کارزار سختیم و تدبیر مفوض

بسوی تُست پس درنگر چه چیز می فرمائی (۳۳) .

گفت هراثینه پادشاهان چون درآیند بدهی خراب کنند آنرا و سازند عزیزان اهل آن را رسوایان و همچنین می کنند (۳۴) .

و هراثینه من فرستنده ام بسوی ایشان تحفه ای پس بیننده ام به چه چیز باز می آیند فرستادگان (۳۵) .

پس چون آمد آن فرستاده پیش سلیمان گفت سلیمان آیا امداد می کنید مرا بمالی پس آنچه عطا کرده ست مرا خدای تعالی بهترست از آنچه عطا کرده است شمارا بلکه شما بتحفه خویش شادمان می شوید (۳۶) .

باز ریسوی ایشان پس هراثینه بیایم برایشان بالشکر هائی که طاقت نباشد ایشان را بمقابله آن و هراثینه بیرون کنیم ایشان را از ده رسواشدگان و ایشان خوار باشند (۳۷) .

گفت^(۱) سلیمان ای عزیزان کدام يك از شما می آرد پیش من تخت اورا پیش از آن که بیایند نزد من مسلمان شده (۳۸) .

گفت تهمشی از جن من بیارمش نزد تو پیش از آنکه برخیزی از جای خود و هراثینه من بر آن عرش توانای با امانتم (۳۹) .

قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً ۚ وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٣﴾

وَأَنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنظُرْ فَأَيُّ مَرْجِعِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّوَنِني بِمَالٍ قَبْلَ أَنْ تَأْتِيَنِي الْخَزَائِنُ أَمْ لَكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فَعْرُونَ ﴿٣٥﴾

أَرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَهُمْ بِجُنُودٍ لَّا قَبْلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُفْرِجَهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٦﴾

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ أَيْدِيَكُمْ يُأْتِيَنِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣٧﴾

قَالَ عِفْرِيتٌ مِّنَ الْجِنِّ أَنَا بَيْنَكَ بِهٖ قَبْلَ أَنْ تَقُولَ مِّنْ مَّعْلَمِكَ ۚ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٣٨﴾

(۱) مترجم گوید سلیمان علیه السلام خواست که بلقیس را معجزه نماید و عقل و جمال او را ادراك فرماید .

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ
 أَن يَأْتِيَنَّكَ إِلَيْكَ وَلَوْ أَنَّ قُلُوبَنَا ذُرَّاقِدَاسٌ فَتَرَاهُمْ
 مُسْتَقَرًّا عِنْدَهُ قَالُوا هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّنَا لِيَبْلُوَنَا أَتَشْكُرُونَ أَمْ أَكْفَرُوا وَمَنْ
 شَكَرَ فَإِنَّا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبَّنَا غَفِيرٌ
 كَرِيمٌ ﴿٤٠﴾

گفت شخصی که نزد او علم بود از کتاب
 الهی من بیارمش نزد تو پیش از آنکه
 بازگردد بسوی تو چشم تو پس چون
 سلیمان دید آنرا قرار گرفته نزدیک خویش
 گفت این خارق عادت از فضل پروردگار
 من است تا امتحان کند مرا آیا شکرگذاری
 می کنی یا ناسپاسی می نمایم و هر که شکر
 گذاری کند پس جزاین نیست که شکر
 گذاری میکند برای نفع خویش و هر که
 ناسپاسی کرد پس پروردگار من بی نیاز
 گرم کننده است (۴۰).

قَالَ تَزَكُّوْا وَالْهَآءِ عَرْشُهُمْ يُنْظَرُ أَمْ تَكُوْنُ
 مِنَ الْكَافِرِيْنَ ﴿٤١﴾

گفت سلیمان متغیر سازید برای امتحان
 این زن تخت او را بنگریم آیا راه شناخت
 می یابد یا می شود از آنانکه راه نمی یابند
 (۴۱).

وَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ قَالَتْ كَأَنَّهُ
 هُوَ وَأُوتِيْنَا الْعِلْمَ مِن قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِيْنَ ﴿٤٢﴾

پس چون بیامد (بلقیس) گفته شد آیا چنین
 است تخت تو گفت گویاوی همان است
 و داده شد ما را دانش بحقانیت سلیمان
 پیش ازین مقدمه و هستیم مسلمانان (۴۲).

وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ
 مِن قَوْمٍ كَافِرِيْنَ ﴿٤٣﴾

و بازداشت سلیمان آن^(۱) زن را از آنچه
 عبادت می کرد بجز خدا هر آینه وی
 بود از گروه کافران (۴۳).

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصُّرْحَ فَلَئِمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً

گفته شد بوی که در آی باین کو شک پس

(۱) مترجم سلیمان علیه السلام را فاعل صدها قرار داده است و اکثر مفسرین می
 گویند که فاعل صدها "ما" "المصدریه یا الموصوله" است و معنی آیت اینطور
 میشود که بازداشت آن زن را از عبادت خدا آنچه عبادت میکردند غیر از خدا والله
 اعلم .

وَكُنْتُ عَنْ سَاقِهَا قَالَ إِنَّهُ مُرِئٌ مُرْدِّينَ قَوَائِرِدَ
ثَلَاثَ رَبِّ إِلَى ظِلْمَتِكَ لَقِيْ وَ أَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ إِلَهُ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٤﴾

چون بدید آنرا پنداشتش حوض آب
و جامه برداشت از دوساق خود گفت
سلیمان این کوشکی ست بی نقش
درختان ساخته شده از شیشه گفت
(بلقیس) ای پروردگار من هر آینه من
ستم کرده ام برخویش و اسلام آوردم
همراه سلیمان برای خدا پروردگار عالمها
(۴۴)

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُ صَالِحًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ
ثَوَّاهُمْ كِرْبُثَيْنِ يُخَصِّمُونَ ﴿٤٥﴾

و هر آینه فرستادیم بسوی ثمود
برادرایشان صالح را که عبادت کنید
خدای را پس ناگهان آن قوم دگر و شدد
بایکدیگر خصومت می نمودند (۴۵) .

قَالَ يَاقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْبِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ
لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٦﴾

گفت صالح ای قوم من چرا شتابان طلب
می کنید سختی را پیش از راحتی چرا
طلب آمرزش نمی کنید از خدا بُود که
رحم کرده شود بر شما (۴۶) .

قَالُوا أَكَلْنَا مِنَّا مِنَّا وَ مِنَّا مَعَكَ قَالَ ظَنُّكُمْ عِنْدَ اللَّهِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّفْتَنُونَ ﴿٤٧﴾

گفتند شگون بد گرفتیم از تو و از آنانکه
همراه تواند گفت شگون بد شما نزد
خداست (۱) بلکه شما قومی هستید که
امتحان کرده می شوید (۴۷) .

وَكَانَ فِي السَّيِّئَةِ سَعَةً رَّهِيْطُهُمْ فِي الْأَرْضِ
وَلَا يُضِلُّونَ ﴿٤٨﴾

و بودند در آن شهر نه گرو هك که فساد می
کردند در زمین و اصلاح نمی نمودند (۴۸) .

قَالُوا نَفَاسُوا بِاللَّهِ لَنَنْتَبِهَنَّ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِأُولَئِهِ
مَا هُمْ بِدَا مَوْلَاكَ أَهْلِهِ وَ أَتَا الصَّادِقُونَ ﴿٤٩﴾

گفتند بایک دیگر قسم خدا خورده که البته
شیخون زنیم بر صالح و اهل خانه او باز
البته خواهیم گفت وارث او را حاضر نه

(۱) یعنی مصائب بروفق تقدیر الهی جاری میشود .

بودیم وقت هلاك شدن اهل اوهر آئینه
ماراست گونیم (۴۹) .

و حيله کردند بنوعی از حيله و تدبير کردیم
مانوعی از تدبير و ایشان نمی دانستند (۵۰) .

پس بنگر چگونه بود سرانجام حيله ایشان
که ما هلاك کردیم ایشان را و قوم ایشان را
همه يك جا (۵۱) .

پس این ست خانه های ایشان خالی مانده
به سبب ظلم ایشان هر آئینه درین ماجرا
نشانه هست گروهی را که میدانند (۵۲) .

و نجات دادیم آنان را که ایمان آوردند و
پرهیزگاری می کردند (۵۳) .

و فرستادیم لوط را چون گفت بقوم خود آیا
بعمل می آرید کار بی حیائی را و شما می
پنید (۵۴) .

آیا شما می آئید بمردان باراده شهوت بجز
زنان بلکه شما قومی نادانید (۵۵) .

پس نه بود جواب قوم او مگر آنکه گفتند
بیرون کنید اهل خانه لوط را از ده خویش
هر آئینه ایشان مردم پاکی طلبند (۵۶) .

پس نجات دادیم او را و اهل او را مگر
زتش که معین کردیم او را از باقی ماندگان
(۵۷) .

و بارانیدیم بر سر ایشان بارانی پس بدست
باران ترسانده شدگان (۵۸) .

بگو سپاس خدای راست و سلام بر آن
بندگان او که بگزیده است ایشان را
آیا خدا بهتر است یا آنچه شريك می آرند
(۵۹) .

وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ①

وَأَنظَرْنَاهُمْ كَانِ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ
وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ②

فَبِذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ خِابَهُ لِمَا ظَلَمُوا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً
لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ③

وَأَجْبَدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَلَّابُنَا لَيَقُولُنَّ ④

وَلَوْ طَآءِدُ قَطَا لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ
وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ⑤

أَهَآءَ كُفْرًا كَتَبْنَا لِلرِّجَالِ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ ۚ بَلْ
أَكْثَرُهُمْ قَوْمٌ يَّجْهَلُونَ ⑥

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُو آلَ
لُوطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ⑦

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَابِرِينَ ⑧

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا نَّسَاءً مَّطَرًا مُّتَدَارِيْنَ ⑨

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ ۚ اللَّهُ
خَيْرُ مَا يُشْرِكُونَ ⑩

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّكَانَ
لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا إِنَّ اللَّهَ مَعَكُمْ إِنَّكُمْ لَعَالَمُونَ ﴿٦٠﴾

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ
لَهَا رَوَاسِي وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا إِنَّ اللَّهَ مَعَكُمْ إِنَّكُمْ
لَعَالَمُونَ ﴿٦١﴾

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ
وَيَجْعَلُ لَكُمْ خُلُقَاءَ الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ مَعَكُمْ إِنَّكُمْ
لَعَالَمُونَ ﴿٦٢﴾

أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ
الْبَرْقَ بَشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ مَعَكُمْ إِنَّكُمْ
لَعَالَمُونَ ﴿٦٣﴾

أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ مَعَكُمْ إِنَّكُمْ لَعَالَمُونَ ﴿٦٤﴾

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه بیافرید
آسمانها و زمین را و فرودآورد برای
شما از آسمان آب پس رویانیدیم به سبب
آن بوستانها را با تائگی ممکن نه بود شمارا
که برویانید درخت های آن را آیا معبودی
هست با خدا بلکه ایشان گروهی اند که
کج میروند (۶۰).

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه
ساخت زمین را قرارگاه و پیدا کرد در میان
زمین جویها و بیافرید برای زمین کوه ها
و بیافرید میان دو دریا حجاب را
آیا معبودی دیگر هست با خدا بلکه
بیشترین ایشان نمی دانند (۶۱).

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه قبول
می کند درمانده را چون بخواندش
و بردارد سختی را و بسازد شمارا جانشین
نخستینیان در زمین آیا معبودی دیگر هست
با خدا اندکی پند می پذیرد (۶۲).

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه راه می
نماید شمارا در تاریکی های بیابان و دریا
و می فرستد باد هارا مرده دهنده پیش
دست رحمت خود آیا معبودی هست
با خدا پرتروست خدا از آنکه شریک می
گیرند (۶۳).

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه نوپدا
می کند آفرینش باز دگر بار بار گرداندش
و کیست آنکه روزی می دهد شمارا
از آسمان و زمین آیا معبودی هست با خدا
بگو بیارید حجت خود را اگر راست

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ
وَمَا يَشْعُرُونَ أَتَىٰ أَنْ يُبْعَثُونَ ﴿۵۱﴾

بَلِ الْأَرْكَاءُ عَلَيْهِمْ فِي الْآخِرَةِ بَلٌ مُّشْرَقِي سَلَكٍ
مِّنْهَا بَلٌ هُمْ فِيهَا عَمُونٌ ﴿۵۲﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاءُ وَنَا أَيْتَانَا
لَمْ نُخْرَجُونَ ﴿۵۳﴾

لَقَدْ وَعَدْنَا مَا كُنَّا نَمُنُّ وَآبَاءُ وَنَا مِنْ قَبْلُ إِن هَذَا
إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۵۴﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿۵۵﴾

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَلُوقٍ مِّمَّا يَتَكَبَّرُونَ ﴿۵۶﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۵۷﴾

قُلْ عَلَىٰ أَنْ يَكُونَ رَدٌّ لَّكُمْ بَعْضُ
الَّذِي كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۵۸﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنْ

أَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿۵۹﴾

گوئید (۶۴) .

بگویند آنکه در آسمانها و زمین است
غیب را مگر خدا و نمیدانند که کی
برانگیخته شوند (۶۵) .

بلکه پی در پی متوجه شد علم ایشان
در باب آخرت^(۱) بلکه ایشان در شبهه اند
از آخرت بلکه ایشان از آخرت نابینا
(۶۶) .

وگفتند کافران آیا چون شویم خاک و پدران
مانیز آیما بیرون آوردگانیم (یعنی از قبور)
(۶۷) .

هر آئینه وعده داده شد باین مقدمه مارا
و پدران مارا پیش ازین، نیست این مگر
افسانه های پیشینیان (۶۸) .

بگو سیر کنید در زمین پس بنگرید چگونه
بود انجام کارکنندگان (۶۹) .

واندوه مخور برایشان و مباش در تنگدلی
از مکر بید ایشان (۷۰) .

و می گویند کی باشد این وعده اگر راست
گوئید (۷۱) .

بگو شاید نزدیک شده باشد بشما بعض
آنچه بشتاب می طلبید^(۲) (۷۲) .

و هر آئینه پروردگارتو خداوند فضل ست
بر مردمان ولیکن بیشترین ایشان شکر
نمی کنند (۷۳) .

(۱) یعنی تابه آنکه منقطع گشت .

(۲) یعنی عقوبت دنیا .

وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَنَا يُعْلِنُونَ ﴿۷۴﴾

وهرائینه پروردگار تو میداند آنچه پنهان می کنند سینه های ایشان و آنچه ظاهر می نمایند (۷۴)

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿۷۵﴾

و نیست هیچ پوشیده در آسمان و زمین مگر نوشته است در کتاب روشن (۷۵) .

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَتْلُو عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۷۶﴾

هرائینه این قرآن بیان می کند پیش بنی اسرائیل بیشتر آنچه ایشان در آن اختلاف می کنند (۷۶) .

وَإِنَّهُ لَهْدَىٰ ذُرِّيَّتِهِ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿۷۷﴾

وهرائینه وی هدایت و رحمت است مسلمانان را (۷۷) .

إِنَّا رَبُّكَ يَخْفَىٰ بَيْنَهُمْ بِخَبْرِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿۷۸﴾

هرائینه پروردگار تو فیصله کند میان ایشان بحکم خود و اوست غالب دانا (۷۸) .

لَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿۷۹﴾

پس توکل کن بر خدا هرائینه تو بردین راست روشن هستی (۷۹) .

إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ الْقَسَمَ الدُّعَاءَ إِذَا كُنُوا مُذْبِذِينَ ﴿۸۰﴾

هرائینه تو نمی توانی شنوایید مردگان را و نمی توانی شنواییدن کران را آواز و قتیکه رو بگردانند پشت داده (۸۰) .

وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُجْبَىٰ عَنْ صَلَاتِهِمْ إِنَّ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْمِعُونَ ﴿۸۱﴾

و نیستی تو راه نماینده کوران تا باز آیند از گمراهی خویش نمی شنوای مگر کسی را که ایمان آورده است بآیت های ما پس این جماعت گردن نهنگانند (۸۱) .

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿۸۲﴾

و چون متحقق شود وعده عذاب برایشان بیرون آریم برای ایشان جانوری از زمین که سخن گوید بایشان بسبب آنکه مردمان بآیات مایقین نمی آوردند (۸۲) .

وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿۸۳﴾

و آن روز که برانگیزیم از هر امتی طائفه ای را از آنانکه دروغ می شمرند آیات ما را پس از ایشان بعضی را تارسیدن بعض

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ أَلَّا كَذَّبْتُمْ بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا
عِلْمًا أَمَّا أَكْثَرُكُمْ فَعَمَلُونَ ⑤

وَوَقَّرَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَنُّوا أَنَّهُمْ لَا يُنْطَلِقُونَ ⑥

الْمُرِيدُوا أَنَّا جَعَلْنَا آلَ الْكَافِرِينَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ وَاللَّهُ مَبْجُودٌ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ⑦

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ نَفْثٌ مِّنَ السَّمَوَاتِ
وَمِنَ الْأَرْضِ إِلَّا مَن شَاءَ اللَّهُ وَلَهُ الْقُدْرَةُ
ذُخْرِينَ ⑧

وَنَرَى الْجِبَالَ تَحْسِبُهَا جَمَادًا وَهِيَ تَكُ مَرَّةً
السَّحَابِ ضُفْرًا ثُمَّ الْوَادِي الْأَيْ الْأَنْعَامُ كُلُّ غَنٍّ إِنَّهُ
يَجِئُ رَبًّا تَفْعَلُونَ ⑨

مِّنْ جَاءٍ بِالسُّحُوفِ خَيْرٌ قُّنًى وَأَهْمَرْنَ قَرْعًا
يَوْمَ يَمِيزُ الْاٰمِنُونَ ⑩

وَمَنْ جَاءَ بِالْبَثْثَةِ فَعَلْتُ وَجُوهَهُمْ فِي النَّارِ هَلْ
يُخْرَجُونَ إِلَّا أَكْثَرُكُمْ فَعَمَلُونَ ⑪

إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ أَعْبُدَ رَبِّي هَذِهِ الْبَلَدُ وَالَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ

ایستاده کرده میشود (۸۳) .

تا وقتی که چون حاضر آیند گوید خدا آید دروغ
شمردید آیات مرا و در نگرفته بودید بآن
از روی دانش یا چه کار می کردید (۸۴) .

و ثابت شد وعده عذاب برایشان بسبب
ستم کردن ایشان پس آن جماعت سخن
نگویند (۸۵) .

آیا ندیده اند که ما پیدا کرده ایم شب را
تا آرام گیرند در آن و پیدا کرده ایم روز را
روشن هر آینه درین مقدمه نشانه هاست
قومی را که باور می دارند (۸۶) .

و یاد کن آن روز که دمیده شود در صور
پس مضطرب شوند آنانکه در آسمانها پند
و آنانکه در زمین اند مگر کسیکه خدا
خواسته است و همه بیایند پیش خدا
خوار شده (۸۷) .

و به بینی کوه ها را پنداری آنهارا بر جای
ایستاده و آنهامی روند مانند رفتن ابر صُنع
آن خدای که استوار ساخت هر چیز را
هر آینه وی خبردارست بآنچه می کنید
(۸۸) .

هر که بیارد نیکی پس او را باشد بهتر از آن
و ایشان از اضطراب آن روز ایمن باشند
(۸۹) .

و هر که بیارد بدی نگویند کفر کرده شود
چهره های ایشان در آتش جزا داده نمی
شوید مگر بوفق آنچه می کردید (۹۰) .

بگو (یا محمد) جزاین نیست که فرموده
شد مرا که عبادت کنم خداوند این شهر را

لَا شَيْءٌ وَأُفْرِتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ السَّالِمِينَ ①

وَأَنْ أَتْلُو الْقُرْآنَ فَمِنْ أُمَّتٍ أُمَّتٍ أُمَّتٍ
وَمَنْ صَلَّى قُلُّ لِمَا أَنَا مِنَ الْمَذْمُومِينَ ②

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ
بِقَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ③

(یعنی مکه) آنکه محترم ساخت آنرا و
بتصرف اوست هر چیز، و فرموده شد مرا
که باشم از مسلمانان (۹۱).

و فرموده شد آنکه بخوانم قرآن را پس
هر که راه یافت پس جزاین نیست که راه
می یابد برای نفع خویشتن و هر که گمراه
شد بگو جزاین نیست که من از بیم
کنندگانم (۹۲).

و بگوستایش خدای راست خواهد نمود
شمارا آیات خود پس بشناسید آنها را
و نیست پروردگارتو بی خبر از آنچه
می کنی (۹۳).

سوره قصص مکی است و آن هشتاد و هشت
آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

طسّم (۱) .

این آیت های کتاب روشن است (۲) .
بخوانیم بر تو بعض خبر موسی و فرعون
به راستی برای گروهی که باور میدارند
(۳) .

هرآینه فرعون تکبر کرد در زمین و ساخت
اهل آن را گروه گروه زبون می گرفت
جماعتی را از ایشان، می کشت پسران
ایشان را و زنده می گذاشت دختران ایشان
را هرآینه وی بود از مفسدان (۴) .

و می خواستیم که نعمت فراوان دهیم
بر آنان که زبون گرفته شدند در زمین
و پیشوا سازیم ایشان را و وارث کنیم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسّم ①

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

تَتْلُو آيَاتِكَ مِنْ نَحْنُ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ
لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ③

إِنْ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْ أَهْلَهَا شِيْعًا
يَسْتَضِيعُ ظِلْفَةً وَتَهْمُ يَدِيهِمْ أِبْنَاءَهُمْ وَنِسَاءَهُمْ
نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ④

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ
وَنَجْعَلَهُمْ آيَةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ⑤

رَبُّكَ إِنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَرِثَةً يُرْثُونَ وَهَاسٍ وَجُودَهُمَا
مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْكُمُونَ ①

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا اخْذَتْهُ عَلَيْهَا
كَالْيَتِيمِ فِي الْبَيْتِ وَلَا تُخْزِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا زَادْنَاهُ إِلَيْكَ
وَجَاعَلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ②

كَالْقِطْعَةِ الَّتِي يُرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُودَهُمَا كَانُوا خَاطِبِينَ ③

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُوَّتُ عَيْنِي إِلَىٰ وَلَدٍ
لَّا تُنْتَلَوُكَ عَلَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَخْذَهُ وَلَدًا
وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ④

وَأَصْبَحَ قُوَادِمُ مُوسَىٰ فِرْعَاوْنَ كَأَدَّتِ لَمُتَدِي بِهِ
لَوْلَا أَنْ رَّبَّنَا عَلَّمَهَا لَتَسَكَّدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ⑤

وَقَالَتِ الْيَهُودُ قُصِيُّهُ قُبُورَتِ بِهِ عَنْ جُلُوبٍ وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ⑥

وَحَزَمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاجِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ

ایشان را (۵) .

ودسترس دهیم ایشان را در زمین
وبنمائیم فرعون وهامان ولشکرهای
ایشان را از زبون گرفتگان آنچه می
ترسیدند (۶) .

والهام فرستادیم بسوی مادر موسی اینکه
شیریده او را پس چون بترسی بروی
بینداز او را در دریا ومترس واندوه مخور
هرآئینه ما باز رساننده اوئیم بسوی تو و
گرداننده اوئیم از پیغامبران (۷) .

پس برگرفتند آن را اهل خانه فرعون
تا آخر کار شود برای ایشان دشمن وسبب
اندوه هرآئینه فرعون وهامان ولشکرهای
ایشان خطا کننده بودند (۸) .

وگفت زن فرعون این طفل خنکی چشم
ست مرا وترا مکشیدش بود که نفع دهد
مارا یا فرزندگیریم او را وایشان حقیقت
حال نمی دانستند (۹) .

وگشت دل مادر موسی خالی از صبر
هرآئینه نزدیک بود که آشکارا کند آن قصه
را اگرمانمی بستیم پردل اورشته (۱)
تا باشد از باور دارندگان (۱۰) .

وگفت خواهرش رابری او برو پس
بدید او را ازدور وقوم فرعون نمی دانستند
(۱۱) .

وحرام ساختیم بر موسی شیردایگان پیش

(۱) یعنی صبر نمی دادیم .

أَهْلِي يَبْتَئِ كُفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُنَا لَهُ مَحْوُونَ ﴿۱۲﴾

از وصول خواهر پس خواهرش گفت آیاراه
نمایم شمارا براهل خانه ای که خبرداری
این طفل کنند برای شماوایشان برای
اونيك خواهانند (۱۲) .

كَرَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَلَتَعْلَمَنَّ
أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۱۳﴾

پس باگردانیدیم اورا بسوی مادر او
تاخنك شود چشم وی واندوه نخورد
وتابداند که وعده خدا راست ست
ولیکن بیشترین مردمان نمی دانند (۱۳) .

وَلَنَّا بَكُمْ أَسَدًا ۖ وَأَسْتَوَىٰ أَعْيُنُهُمْ كُفُلًا وَعِلْمًا ۚ إِنَّكَ
بِخُبْرَى الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۴﴾

وچون رسید بنهایت جوانی خود ودرست
اندام شد دادیم اورا حکمت ودانش
وهمچنین جزای دهیم نیکوکاران را
(۱۴) .

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غُلَامَةٍ مِنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا
رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِنْ شِيعَةِ هَٰذَا وَهَٰذَا مِنْ عَدُوِّ
لَهُمَا فَالَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَىٰ الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ
فَوَكَرَهُ مُوسَىٰ نُفْثَىٰ عَلَيْهِ قَالِ هَٰذَا مِنْ غِلِّ الشَّيْطَانِ
بِهِ عَدَاوَةٌ مُبِينٌ ﴿۱۵﴾

ودرآمد در شهر بروقت بیخبری اهل آن
پس یافت آنجا دوشخص که بایکدیگر
جنگ می کردند آن يك از قوم موسی بود
و آن دیگر از دشمنان وی پس مدد طلب
کرد شخصی که از قوم او بود برآن دیگر
که از دشمنانش بود پس مشت زد او را
موسی پس بکشتش گفت این ازکار
شیطان ست هرائینه شیطان دشمن گمراه
کننده آشکاراست (۱۵) .

إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغُفِرَ لَهُ إِنَّهُ
وَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۱۶﴾

گفت ای پروردگار من هرائینه من ستم
کردم برخویش پس پیامر مرا پس
پیامریدش هرائینه وی آمرزنده مهربان
ست (۱۶) .

إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغُفِرَ لَهُ إِنَّهُ
وَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۱۷﴾

گفت ای پروردگار من بحق انعام کردی تو
بر من هرگز نخواهم بود مددگار گنهگاران
(۱۷) .

اصْبِرْ فِي الْمَدِينَةِ خَالِمًا تَقَرَّبُ إِذَا الْكَلْبُ اسْتَلْصَقَهُ

پس گشت کرد در شهر ترسان انتظار کنان

يَا لَأَمْسٍ يَنْصُرُكَ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِي مُبِينٌ ⑩

پس ناگهان شخصی که مدد طلب کرده بود دیروز باز بفریاد رسی میخواندش گفت بوی موسی هرآئینه توگمراه آشکاری (۱۸).

قُلْنَا إِنْ أَرَادْتَ يَبِطُشَ بِالَّذِي مَوَعَدُوكُمَا قَالَ
يُؤْتِي أَمْرِي أَنْ تَفْشَلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسَ يَاسِينَ
إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ
أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمَصْلُحِينَ ⑪

پس چون خواست که دست دراز کند به شخصی که وی دشمن موسی و دشمن فریادکننده بود گفت فریاد کننده ای موسی آیامیخواهی که بکشی مرا چنانکه کشتی شخصی را دیروز نمی خواهی مگر آنکه باشی ستمگاری در زمین و نمی خواهی که باشی از نیکوکاران (۱) (۱۹).

وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يُؤْتِيكَ
الْمَلَكُ يَا نُورُوكَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِلَى ذَلِكَ
مِنَ الشَّجَرَيْنِ ⑫

و آمد شخصی از آخر شهر شتابان گفت ای موسی هرآئینه رئیسان مشورت می کنند در حق تو تابکشند ترا پس بیرون روهرآئینه من برای تو از نیک خواهانم (۲۰).

فَعَزَّزْنَاهَا بِخَبَرٍ أُتِرَ قَبْلُهَا قَالَتْ رَبِّ اجْنُبْنِي
مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ⑬

پس بیرون آمد از آن شهر ترسان انتظار کنان گفت ای پروردگار من خلاص کن مرا از گروه ستمگاران (۲۱).

وَلَمَّا تَوَجَّهَتْ بِلِقَاءِ رَبِّهَا قَالَتْ عَلَى رَبِّي يَتَوَكَّلُ
سَوَاءٌ إِلَهُي ⑭

ووقتیکه متوجه شد بسوی شهر مدین گفت امیدوارم از پروردگار خویش که دلالت کند مرا براه راست (۲۲).

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِنَ النَّاسِ

ووقتیکه رسید بآب مدین یافت بر آن آب طائفه ای را از مردمان آب می نوشانیدند

(۱) یعنی چون موسی او را توگمراه آشکاری گفت دانست که غضب کرده بر سر من می آید .

يَسْكُونُ دُوَّجَدًا مِنْ دُولِهِمَا امْرَأَتَيْنِ تَذُودُنِ ۚ قَالَ
مَا خَطْبُكُمَا ۖ قَالَتَا لَا نَسْبُحُكَ اِلَّا نَتَّقِي ۖ حَتَّىٰ يُصَدِّقَ الْوَعْدَ الَّذِي اٰتٰنَا
سَيِّئُ كَيْدٍ ۝

فَنَسِيَ لَهَا فَتَرَوٰنَا اِلَى الْوَيْلِ فَقَالَ رَبِّ اِنِّیْ لَمَّا اَنْزَلْتَ
اِلَیَّ مِنْ خَيْرٍ مُّقْبِرٌ ۝

فَجَاءَتْهُ اِحْدَاهُمَا فَتَتَشَىٰ عَلٰی اِسْتِصْيَا ۖ قَالَتْ اِنَّ اِبْنِي يَدْعُوكَ
فِيْمَنْزِلِكَ اَجْرًا سَقِیْتُ لَنَّا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَفَّ عَلَیْهِ الْقَصَصُ
قَالَ لَا تَحْتَفِ بِمَوْتٍ مِنَ التَّوَرٰثِ الْفٰلِغِیْنَ ۝

قَالَتْ اِذَا اَحْدَاهُمَا يَابَتْ اِسْتَأْجِرْهُ اِنَّ خَيْرَ مِّنْ اِسْتَأْجَرْتَ
الْقَوٰی اَلْمِیْنُ ۝

قَالَ اِنِّیْ اُرِیْدُ اَنْ اُفْلِحَ اِحْدٰی اِبْنَتَیْ هَتٰی اَنْ
تَاْجِرِنِیْ فَاَنْتِیْ حَبِیْرٌ ۚ اَنْتِیْ عَشْرًا لِّمَنْ عَشْرًا ۚ
وَمَا اُرِیْدُ اَنْ اَسْئَلَ عَلَیْكَ سَعْدًا ۚ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ
مِنَ الصّٰلِحِیْنَ ۝

قَالَ ذٰلِكَ بَيْنَیْ وَبَيْنَكَ اِلَیْمَا الْاَجَلِیْنِ فَهَبْتُ فَلَا عُدُوَانَ
عَلٰی وَاللّٰهُ عَلٰی مَا نَقُولُ وَكِیْلٌ ۝

مواشی را ویافت آن طرف ازایشان دوزن
که باز میدارند مواشی خود را گفت موسیٰ
بآن دوزن چیست حال شما گفتند ما آب
نمی نوشانیم تا آنکه باز گردانند شبانان
مواشی را و پدر ما پیر کلان سال ست (۲۳).

پس موسیٰ آب نوشانید برای این هر
دو بازرو آورد بسوی سایه پس گفت ای
پروردگار من هر آینه من بآنچه فرود آوردی
بسوی من از نعمت محتاجم (۲۴).

پس آمد بموسیٰ یکی ازین دوزن راه
میرفت بشرم گفت هر آینه پدر من میخواند
ترا تا بتو دهد مزد آنکه آب دادی برای
ما پس چون موسیٰ پیامد نزد او و حکایت
کرد پیش او قصه را گفت مترس خلاص
شدی از قوم ستمگاران (۲۵).

گفت یکی ازین دو دختر ای پدر من بخدمت
بگیر او را هر آینه بهترین کسیکه بخدمت
گیری شخصی توانا با امانت باشد (۲۶).

گفت هر آینه من میخواهم که بزنی بدهم
ترایکی ازین دو دختر خود بشرط آنکه
خدمت من کنی هشت سال پس اگر تمام
کنی ده سال را پس آن تبرع است از نزد
تو و نمی خواهم که مشقت افکنم بر تو
خواهی یافت مرا اگر خدا خواسته است
از شائستگان (۲۷).

گفت موسیٰ این ست عهد میان من و میان
تو هر کدام ازین دو مدت که ادا کنم تعدی
نباشد بر من و خدا بر آنچه می گوئیم گواه
ست (۲۸).

فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ
الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُمُ
بِمَخْبَرٍ أَوْ جَدِّ وَتَرَى النَّارَ أَخَذَكُمْ تُصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾

فَلَمَّا أَنَّهُ لَئِيذٍ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ
الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَسُوتِي إِلَىٰ أَنْ يَكُونَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾

وَأَنْ أُنْزِلَ عَصَاكَ فَلَمَّا رَأَاهَا ظَهَرَ لَهَا جَانٌّ وَلِي
مُذَرَّبًا أَوْ لَمْ يَعْقِبْ يُوسُفُ أَمْلًا وَلَا مَقَاتَ
إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ﴿٣١﴾

أَسْأَلُكَ يَدَكَ فِي جَنَّتِكَ تَخْرِجُ بَيْضًا مِنْ غَيْرِ سَوَاءٍ
وَإِخْمَرًا إِلَيْكَ جَنَّاخَكَ مِنَ الزَّهَبِ قَدْ تَرَكُوا مَلَكًا مِنْ رَبِّكَ
إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَأِيهِ إِهْمًا كَانُوا أَقْوَامًا فَاسِقِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي مَقَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿٣٣﴾

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْضَلُ مِنِّي لِسَانًا فَأُرْسِلْهُ مَعِيَ رِدْءًا

پس چون ادا کرد موسی آن میعاد را و روان
شد باهل خود دید بجانب کوه طور آتشی
راگفت باهل خود توقف کنید هر آینه دیده
ام آتشی امید دارم که بیارم برای تان
از آنجا خبری یا بیارم شعله ای از آتش بود
که شما تحصیل گرمی کنید (۲۹) .

پس چون آمد نزدیک آتش آواز داده شد
از کرانه راست میدان درجائیگاه با برکت
از میان درخت که ای موسی هر آینه من
خدایم پروردگار عالم ها (۳۰) .

وآنکه با فکن عصای خود را پس چون دید
که عصا حرکت می کند گویاوی ماریست
رو برگردانید پشت داده و باز نه گشت گفتیم
ای موسی پیش آی و مترس هر آینه
ترا از ایمنانی (۳۱) .

و در آردست خود را در گریبان خود تابیرون
آید سفید شده از غیر علتی و بهم آرسوی
خود بازوی خود را از ترس^(۱) پس این
هر دو نشانه اند فرود آمده از جانب
پروردگار تو بسوی فرعون و جماعت او
هر آینه ایشان بودند گروه بدکار (۳۲) .

گفت ای پروردگار من هر آینه من کشته ام
از ایشان شخصی را پس می ترسم که
بکشند مرا (۳۳) .

و برادر من هارون فصیح تر است از من

(۱) یعنی برای دفع ترسی که بسبب ظهور خوارق پیدا شده .

يُصَدِّقُنِي إِلَىٰ آخِي أَنْ يُكَذِّبُون ۝

قَالَ سَتَشِدُّ عَضْدَكَ بِأَخِيكَ وَتَجْعَلُ لَكُمَا
سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتُمَا وَمَنِ
اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ۝

فَلَمَّا جَاءَهُمُ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا يَتَوَلَّوْنَ الْآخِثِينَ
مُتَّقِينَ وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ۝

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا جَاءَ بِالْهَدَىٰ مِنْ عِبْدِهِ
وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ فَإِنَّهُ لَا يَفْلَحُ الْفَالِغُونَ ۝

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَهِ إِلَّا عَزْرِي
فَأَوْصِدْ لِي يَمَانِي عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِّي صَرْحًا
لَّعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَىٰ إِلَهِ مُوسَىٰ وَإِنِّي لَأَكْظَمُهُ
مِنَ الْكَذَّابِينَ ۝

وَأَسْتَكْبِرُ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَتْلُوا
أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ۝

فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ۝

از جهت زبان پس بفرست او را همراه من
مدد کننده که باورد دارد مرا هر آینه من می
ترسم از آنکه دروغگو شمرند مرا (۳۴).

گفت خدا محکم خواهیم کرد بازوی ترا
به برادر تو و خواهیم داد شمارا غلبه پس
نه توانند رسید بقصد ایذا بسوی شما
بسبب نشانه های ما، شما و آنانکه پیروی
شما کرده اند غالب خواهید شد (۳۵).

پس چون آورد موسی برایشان نشانه های
روشن ما را گفتند نیست این مگر جادوی
بر بسته و نه شنیدیم این را در پدران
نخستین خویش (۳۶).

و گفت موسی پروردگار من داناترست
بهر که آورده است هدایت از نزد او و بهره
او را است عاقبت پسندیده در آخرت هر آینه
رستگار نمی شوند ستمگاران (۳۷).

و گفت فرعون ای سرکردگان ندانسته ام
برای شما هیچ معبودی غیر خود پس
آتش برافروز برای من ای هامان بر گل
(یعنی خشت بساز) پس بناکن برای من
کوشکی بود که من مطلع شوم از معبود
موسی و هر آینه من می پندارم
او را از دروغ گویان (۳۸).

و تکبر کرد فرعون و لشکرهای او در زمین
بغیر حق و گمان کردند که ایشان بسوی ما
بازگردانیده نشوند (۳۹).

پس گرفتیم او را و لشکرهای او را پس
افکندیم ایشان را در دریا پس درنگر
چگونه بود انجام ستمگاران (۴۰).

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَدْعُونَ إِلَى التَّارِكِ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ
لَا يُنصَرُونَ ﴿٥٠﴾

وَاتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَوَيَوْمَ الْقِيَمَةِ هُمْ
مِنَ الْمُتَّبُوحِينَ ﴿٥١﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا
الْقُرُونَ الْأُولَىٰ بِصَاحِبِ السِّنِّينَ وَهَدَىٰ
وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٢﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْعَرَبِ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ مَا
كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٣﴾

وَلَكِنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَابِتًا
فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا
مُرْسِلِينَ ﴿٥٤﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحْمَةً مِّنَ
رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا آتَاهُم مِّن نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٥﴾

وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُم مُّصِيبَةٌ لِّمَا قَدَّمَتْ آيَاتُنَا لَكُمْ
فَيَقُولُوا إِنَّمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْنَا رَسُولًا قَدْ جَاءَ بِنَا
وَكُنُونَ مِنَ الْمُنْذَرِينَ ﴿٥٦﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أَوَّلُ

وگردانیدیم ایشان را پیشوایانی که
میخوانند بسوی آتش وروز قیامت
نصرت داده نشوند (۴۱) .

و از پی ایشان فرستادیم درین دنیا لعنت را
و بروز قیامت ایشان از دور ساختگان
باشند (۴۲) .

و هر آئینه دادیم موسی را کتاب بعد از آن
که هلاک ساختیم قرنهای نخستین را دلیل
شده برای مردمان و هدایت و بخشایش تابود
که ایشان پندپذیر شوند (۴۳) .

و تو نبودی بطرف غربی چون بانجام
رسانیدیم بسوی موسی وحی را و نبودی
از حاضران (۴۴) .

ولیکن ما آفریدیم قرنهای را یعنی بعد موسی
پس دراز شد برایشان عمر و تونبودی
باشنده در اهل مدین که بخوانی برایشان
آیات ما را ولیکن ما بودیم فرستنده (۴۵) .

و نبودی تو بجانب طور چون آواز دادیم
ولیکن وحی آمد از روی بخشایش
پروردگار تو تا ترسانی گروهی را که نیامده
بود بدیشان هیچ ترساننده پیش از تو بود
که ایشان پندپذیر شوند (۴۶) .

و اگر نه آن بودی که برسد بدیشان عقوبتی
بسبب آنکه پیش فرستاده است دست های
ایشان پس گویند ای پروردگار ما چرا نه
فرستادی بسوی ما پیغامبری را تا پیروی
آیات تو کنیم و باشیم از مسلمانان (۴۷) .

(پیغامبران را می فرستادیم) پس چون
آمد بایشان وحی راست از نزد ما گفتند

بِشَلِّ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوَّلُكُمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ
مِنْ قَبْلُ ۚ قَالُوا سِحْرُ قَلْبِ هَارُونَ ۚ قَالُوا
إِنَّا بِكُمْ كَافِرُونَ ﴿۴۸﴾

قُلْ قَالُوا يَكُتِبُ مَنْ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ آتِيٌّ مِنْهُمْ أَوْ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۹﴾

إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۚ قَالُوا لَا يَكُتِبُ إِلَّا الْيَهُودُ
وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ هَوَاهُ بَعْدَ هُدًى مِنَ اللَّهِ ۚ إِنَّ
اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۵۰﴾

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۵۱﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۲﴾

وَأَنبِئْهُمْ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ الْعَمَّارُ ۚ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ ۚ إِنَّا
مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿۵۳﴾

أُولَٰئِكَ يُؤْتُونَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ ۖ بِمَا صَبَرُوا وَبِأَنَّهُمْ
يُؤْتُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ ۚ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿۵۴﴾

چرا داده نشد این پیغامبر را مانند آنچه داده
شد بموسیٰ آیا کافر نشده اند یا آنچه داده
شده موسیٰ را پیش ازین، گفتند دوسحر
اند موافق يك دیگر شده^(۱) و گفتند
هر آئینه ما بهر يك کافر انیم (۴۸) .

بگو پس بیارید کتابی فرود آمده از نزد
خدا که وی راه نماینده تر باشد ازین دو،
تا پیروی او کنم اگر راست گوئید (۴۹) .

پس اگر قبول نکنند سخن ترا پس بدان
که جز این نیست که پیروی می کنند
خواهش نفس خود را و کیست گمراه
تراز کسیکه پیروی خواهش نفس
خود کند بدون راه تمامی خدا هر آئینه
خدا راه نه می نماید گروه ستمگاران را
(۵۰) .

وهر آئینه ما پی در پی آوردیم برای ایشان
این قرآن را تا بود که ایشان پند پذیرند (۵۱) .
آنانکه داده ایم ایشان را کتاب پیش
از قرآن ایشان بقرآن ایمان می آرند (۵۲) .

وچون قرآن خوانده میشود برایشان گویند
ایمان آوردیم بآن هر آئینه وی راست
است از جانب پروردگار ما هر آئینه ما پیش
از نزول قرآن منقاد بودیم (۵۳) .

این جماعت داده میشود ایشان را مزد ایشان
دو بار بسبب آنکه صبر کردند و دفع می کنند
بخصلت نيك بدی را و از آنچه روزی داده
ایم ایشان را خرج می کنند (۵۴) .

(۱) یعنی تورات و قرآن .

وَاذَانِهِمُ اللَّغْوَ اعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا اَعْمَالُنَا
وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا تَبْتَغِ الْجَاهِلِينَ ⑤

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَئِنْ اللَّهُ يَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ⑥

وَقَالُوا إِنَّا تَتَّبِعُ الْهُدَى مَعَكَ تَتَخَفَتُنَا مِنْ أَرْضِنَا
أَوْ لَمْ تُنْكِرْ لَهُمْ حَرَمًا آمَنَّا بِالْغَيْبِ أَلَيْسَ لَنَا بِشَيْءٍ
بِرَّ قَائِمٍ لَكُمْ أَذُنًا وَلَئِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ⑦

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطَرَتْ مَعِشَتَهَا فَأَمَّا أَكْثَرُكُمْ
لَتُرْسَلَنَّ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَاقِلِيلًا وَكَتَابْنَاهُ الْوَرِثَةَ ⑧

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُمَمٍ رَسُولًا لِيُنْذِرُوا
عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَى إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ⑨

و چون بشنوند سخن بیهوده را رو برگردانند
از آن و گویند ما راست کردار های ما
و شمار است کردار های شما سلام بر شما باد
نمی خواهیم صحبت جاهلان^(۱) (۵۵).

(یا محمد) هر آینه تو راه نمی نمائی هر که
را دوست می داری ولیکن خدا راه می
نماید هر کرا خواهد و او داناترست براه
یافتگان (۵۶).

و گفتند بعضی اهل مکه اگر پیروی هدایت
کنیم با تو رفته شویم از زمین
خود^(۲) آیا جا نه دادیم ایشان را در حرمی
با امن رسانیده میشود بسوی ری میوها
از هر جنس روزی از نزد ما لیکن بیشترین
ایشان نمی دانند (۵۷).

و بسا هلاک کردیم از ده ها که از حد در
گذشتند در گذران خود پس اینهاست جای
ماندن ایشان مانده نشد آنجا بعد از ایشان
مگر اندکی و بودیم مابدست آورنده میراث
ایشان (۵۸).

و هرگز نیست پروردگار تو هلاک کننده ده
ها تا آنکه بفرستد در قصبه آن پیغامبری که
بخواند برایشان آیات ما و هرگز نیستیم
هلاک کننده ده ها مگر در آن حال که اهل
آنها ستمگار باشند (۵۹).

(۱) مترجم گوید یهود پیش از آنکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم بمدینه هجرت کند
و نسخ یهودیت تصریح فرماید معتقد قرآن بودند و می گفتند عرب را قرآن لازم است.
(۲) یعنی مردمان اخراج کنند.

وَمَا أُفْتِنُهُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾

اَمِنْ وَعْدِنَا وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَا يَخْلِفُ عَنْ مَتَّاعِهِ مَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ اَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾

قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ اَغْوَيْنَا اَغْوَيْنَهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا اِلَّا كَايِبُونَ ﴿٦٣﴾

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمُ فَكَانَ تَسْتَجِيبُهُمُ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ اَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا اجِبتُمْ لِرُسُلِي ﴿٦٥﴾

فَقِيصَتْ عَلَيْهِمُ الْاَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾

وهرچه داده شد شمارا از هر نوعی پس بهره مندی زندگانی دنیا و آرایش ویست و آنچه نزد خداست بهتر و پائنده ترست آیانمی فهمید (۶۰) .

آیا کسیکه وعده دادیمش وعده نیک پس او دریابنده آنست مانند کسی است که بهر مند ساختیمش بمنفعت زندگانی دنیا بازوی روز قیامت از حاضر کردگان ست^(۱) (۶۱) .

و روزیکه آواز دهدایشان را پس گوید کجایند آن شریکان من که شما گمان می کردید (۶۲) .

گویند آنانکه ثابت شد برایشان حکم عذاب^(۲) ای پروردگار ما این جماعت اند که گمراه کردیم ایشان را چنانکه خود گمراه شدیم^(۳) بی تعلق شدیم از همه بسوی تو، ایشان ما را نمی پرستیدند (۶۳) .

و گفته شود بخوانید شریکان خود را پس بخوانند ایشان را پس ایشان قبول نه کنند دعای ایشان و ببینند عذاب را و تنها کنند کاش ایشان راه یاب می بودند (۶۴) .

و روزیکه آواز دهد خدا ایشان را پس گوید چه جواب دادید پیغامبران را (۶۵) .

پس مشتبه شود برایشان خبرها آن روز

(۱) یعنی در عذاب .

(۲) یعنی رئیسان کفر .

(۳) یعنی بغیر اکراه .

پس ایشان از يك ديگر سوال نه کنند (۱)
(۶۶) .

پس آنكه توبه نمود و ايمان آورد
و کارشائسته کرد پس اميد ست که باشد
از رستگاران (۶۷) .

و پروردگار تومی آفریند هرچه خواهد
و برمی گزیند هر که خواهد نیست ایشان را
اختیار، پاکی خدای راست و بلند ترست
از آنکه شريك می آرند (۶۸) .

و پروردگار تو میداند آنچه پنهان می دارد
سینه های ایشان و آنچه آشکارا می کنند
(۶۹) .

و اوست خدای نیست هیچ معبود بحق
غیر او و اوست ستایش در دنیا و آخرت
و اوست فرمانروائی و بسوی او باز
گردانیده شوید (۷۰) .

بگو آیدیدید که اگر گرداند خدای تعالی
بر شما شب را پاینده تا روز قیامت کیست
معبودی غیر حق که بیاردیش شماروشنی
را آیانمی شنوید (۷۱) .

بگو آیا دیدید که اگر گرداند خدای تعالی
بر شما روز را پاینده تا روز قیامت کیست
معبودی غیر حق که بیاردیش شبی را که
آرام گیرید در آن آیانمی بینید (۷۲) .

و از رحمت خود ساخت برای شما شب و
روز را تا آرام گیرید در شب و تاروی طلب

فَاَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَغَفَرْنَا اَنْ
يَكُونَ مِنَ الْمُهْلَكِينَ ۝

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ
اللّٰهِ وَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَيَاظُنُّونَ ۝

وَهُوَ اللّٰهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحْمٰنُ ۝
وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝

قُلْ اَرَايَكُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ اَيَّلَ سَرْمَدًا اِلَى يَوْمِ
الْقِيٰمَةِ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرِ اللّٰهِ يَأْتِيَكُمْ بِضِيَاءٍ اَوْ لَاقَتْكُمْ سَحَابٌ ۝

قُلْ اَرَايَكُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ النَّهَارَ سَرْمَدًا اِلَى يَوْمِ
الْقِيٰمَةِ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرِ اللّٰهِ يَأْتِيَكُمْ بِكُلِّ شَيْءٍ ۝
اَفَلَا تُبْصِرُونَ ۝

وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيْهِ

وَلَمَّا تَخَوُّوا مِنْ قِطْلِهِمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۷۳﴾

کنید از فضل او^(۱) و تاشکر گذاری کنید
(۷۳).

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ

وروزیکه آواز دهد ایشانرا پس گوید
کجایند آن شریکان من که گمان می کردید
(۷۴).

كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿۷۴﴾

وَتَرْجِعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ

و بیرون کشیم از هر اممی گواهی را^(۲) پس
گوئیم قوم را بیارید دلیل خود پس بدانند
که حق بجانب خداست و گم شود
از ایشان آنچه افترا می کردند (۷۵).

فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْتُرُونَ ﴿۷۵﴾

إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ

هرآئینه قارون بود از قوم موسی پس
تعدی کرد برایشان و عطا کرده بودیم
اورا از گنجها آن قدر که کلید های او گرانی
می کرد جماعت صاحب توانائی را چون
گفت باو قوم او شادمشو هرآئینه
خدا دوست نمی دارد شاد شوندگان را
(۷۶).

مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاحِجَهُ لَسَتْ وَابًا بِالْعَصْبَةِ أُولَ الْفُلُوحِ

إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿۷۶﴾

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ

و بجوی در آنچه خدا عطا کرده است ترا
صلاح سرای آخرت و فراموش مکن
حصه خود از دنیا^(۳) و نیکوکاری کن
چنانکه احسان کرده است خدا بر تو و معجو
فساد در زمین هرآئینه خدا دوست نمی
دارد فساد کنندگان را (۷۷).

مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ

الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۷۷﴾

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ قَدْ

گفت جزاین نیست که داده شده است مرا
مال فراوان بنا بر دانشی که نزد من ست

أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ تَبَوُّؤًا وَالْكَثِيرُ

(۱) یعنی در روز .

(۲) یعنی هر پیغامبری بر قوم خود گواهی دهد .

(۳) یعنی در دنیا عمل صالح بجا آر .

جَمْعًا وَلَا يَتْلُو عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿۷۸﴾

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا لَيْلَتٌ كُنَّا بِمِثْلِ مَا أَتَى قَارُونَ إِنَّهُ لَمِنَ
الْحَاطِطِينَ ﴿۷۹﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيُكَفِّرُ تَوَابًا اللَّهُ خَيْرٌ لِمَن
آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقِي إِلَّا الصِّدْقَ ﴿۸۰﴾

فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُتَنَصِّرِينَ ﴿۸۱﴾

وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيُكَفِّرُ اللَّهُ
بِطُوبَى الرِّزْقِ لِمَن كَسَبَتْ مِنْ عِبَادَةٍ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَن مَنَّ
اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيُكَفِّرُ اللَّهُ لِمَن يَشَاءُ لَكُفْرُونَ ﴿۸۲﴾

يَلِكِ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا

آیاندانست که خدا هلاک کرد پیش از وی
از قرنهای آن قوم را که توانا تر بود از وی
و بیشتر بود در جمعیت و پرسیده نمی
شوند گنهکاران از گناهان ایشان^(۱) (۷۸).

پس بیرون آمد بر قوم خود در آرائش
خویش گفتند آنانکه طلب می کردند
زندگانی دنیا را ای کاش ما را باشد مانند
آنچه داده شده است قارون را هر آینه
وی صاحب نصیب بزرگ است (۷۹).

و گفتند آنانکه داده شد ایشان را علم وای
بر شما ثواب خدا بهتر است مر آنکس را
که ایمان آورد و کار شایسته کرد و قرین
کرده نمی شود این سخن مگر صابران را
(۸۰).

پس فرو بردیم قارون را و سرای او را
بزمین پس نبود برای او هیچ گروهی که
نصرت دهند او را غیر خدا و نبود خودش
از نصرت داده شدگان (۸۱).

و گشتند آنانکه آرزوی کردند منزلت او را
دیروز می گفتند ای عجب که خدا گشاده
می کند رزق را برای هر که خواهد
از بندگان خویش و تنگ می سازد و اگر نه
آن بودی که انعام کرد خدا بر ما هر آینه
فرو بردی ما را ای عجب که رستگار نمی
شوند کافران (۸۲).

این سرای باز پسین مقرر می کنیم آن را

(۱) یعنی در صورت لزوم پاداش مجال عذر نیست والله اعلم.

فِي الْأَرْضِ وَلَا فسادًا وَلَا عاقبةً لِلْمُتَّقِينَ ﴿٢٠﴾

برای آنانکه نمی طلبند تکبر در زمین و نه فساد و حسن عاقبت پرهیزگاران راست (۸۳).

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَةَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢١﴾

هر که بیارد نیکی پس او راست بهترازان و هر که بیارد بدی پس جزا داده نمی شوند آنانکه بعمل آوردند خطاها الا بحسب آنچه می کردند (۸۴).

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَيْنَا وَمَنْ قُلُوبُهَا أَغْوَىٰ مِنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٢﴾

هر آئینه خدائی که نازل کرد بر تو قرآن را البته بازگرداننده است ترا بسوی جای بازگشت^(۱) پروردگار من دانائراست بهر که آورد هدایت را و بهر که وی در کمراهی ظاهرست (۸۵).

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُثَقِّلَ بِكَ الْقِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٣﴾

و توقع نمی داشتی که فرود آورده شود بسوی تو کتاب لیکن (فرو فرستاده شد) بسبب رحمتی از پروردگارتو پس هرگز مشو مددگار کافران (۸۶).

وَلَا تَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَىٰ دِينِكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٢٤﴾

و باز ندارند کافران ترا از تبلیغ آیات خدا بعد از آنکه فرود آورده شد بسوی تو و دعوت کن بسوی پروردگار خویش و هرگز مباش از مشرکان (۸۷).

وَلَا تَتَّبِعْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٥﴾

و مخوان با خدا معبود دیگر را نیست هیچ معبود بحق غیر او هر چیز هلاک شونده است مگر او مراوراست فرمانروائی و بسوی او بازگردانیده شوید (۸۸).

(۱) یعنی آخرت .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْعَمَّ ①

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ

لَا يُفْتَكُونُ ②

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ

الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَذِبِينَ ③

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْفُتُوا

سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ④

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنْ أَجَلَ اللَّهُ لَكَ

وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ⑤

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ

عَنِ الْعَالَمِينَ ⑥

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ

سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ⑦

وَوَقَّعْنَا الْإِنْسَانَ يَوْمَ الدَّيْءِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ

لِتُشْرِكَ بِإِلهٍ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَٰهَ

مَرْجِعِكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ⑧

سوره عنكبوت مکی است و آن شصت و نه
آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الْعَمَّ (۱) .

آیا پنداشتند مردمان که بگذاشته شوند
بمجرد آنکه گویند ایمان آوردیم و ایشان
امتحان کرده نشوند (۲) .

وهرآئینه امتحان کردیم آنانرا که پیش
ازایشان بودند پس البته متمیز بکند خدا
آنانرا که راست گفتند و البته متمیز کند
دروغگویان را (۳) .

آیا گمان کردند آنانکه بعمل آوردند خطاها
که پیش دستی کنند بر ما بدچیزی ست که
بدان حکم می کنند (۴) .

هر که امید داشته باشد ملاقات خدا را پس
هرآئینه میعاد خدا البته آینده است و اوست
شنوادانا (۵) .

هر که جهاد کند جزاین نیست که جهاد
میکند برای نفع خویش هرآئینه خدایی
نیاز ست از عالمها (۶) .

و آنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته
کردند البته محو کنیم ازایشان خطاهای
ایشان را و البته جزا دهیم ایشان را به
نیکوترین آنچه می کردند (۷) .

و امر کردیم آدمی را به نسبت پدر و مادر
وی نیک معامله کردن و اگر کوشش کنند
باتوای انسان تاشریک آری بامن آنچه
نیست ترا بحقیقت آن دانشی پس

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ
الضَّالِّحِينَ ①

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ
فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةً لِلنَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِنْ
جَاءَ نَصْرٌ مِن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوَلَيْسَ
اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ②

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ③

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا
وَلْنَحْمِلَ خَطِيئَتَكُمْ وَمَا نَحْمِلُ مِنْ شَيْءٍ
إِنَّمَا لَكُمْ بُرْءٌ ④

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَنفَالَهُمْ وَلَنُكَلِّلَنَّ
الْقَوْمَ عَنَّا كَانُوا يَكْفُرُونَ ⑤

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ

فرمانبرداری ایشان مکن بسوی من ست
بازگشت شما پس خبردهم شمارا به آنچه
می کردید (۸) .

وآنانکه ایمان آوردند وکارهای شائسته
کردند البته درآریم ایشان را در زمرة
شایستگان (۹) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ایمان
آوردیم بخدا پس چون آزار داده شد او را
در راه خدا شمرده رنج دادن مردمان را
مانند عذاب خدا و اگر بیاید فتحی از نزد
پروردگار تو حتما گویند هرآئینه ما باشما
بودیم آیا نیست خدایان را تر بآنچه در سینه
های عالمیانست (۱۰) .

والبته میدانند خدایان را که ایمان آوردند
والبته میدانند منافقان را (۱۱) .

و گفتند کافران بمسلمانان پیروی راه
ما کنید و البته ما برداریم گناهان شمارا
و نیستند ایشان بردارنده چیزی از گناهان
آن جماعت هرآئینه ایشان دروغگویانند
(۱۲) .

والبته بردارند بارهای خویش را
و بارهائی را همراه بارهای خویش و البته
سوال کرده شوند روز قیامت از آنچه
افترا می کردند (۱۳) (۱) .

وهرآئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم
او پس توقف کرد درایشان هزار سال مگر

(۱) یعنی بارگمراه شدن و گمراه کردن بردارند و بارتابعان از سرایشان دفع نکند .

إِلَّا أَحْسِبْنَ عَامًا قَاتِلًا هُمُ الْفُلُوكَانِ وَهُمْ لِلْمُتُونِ ⑤

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ⑥

وَأَبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَانْتَفُوا ذِيكُمُ
حَيْرَ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ⑦

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ
إِفْكَارًا الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي فِي رِزْقِي
وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ⑧

وَإِنْ تَكْفُرُوا فَقَدْ كَذَّبْتُمْ رَسُولًا وَمَا
عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ النُّبُوءِ ⑨

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ
إِنْ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ⑩

قُلْ يَسِيرٌ فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ
الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ
اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑪

پنجاه سال پس درگرفت ایشان را طوفان
وایشان ستمگار بودند (۱۴) .

پس نجات دادیم نوح را و اهل کشتی را
و ساختیم کشتی را نشانه برای عالمها
(۱۵) .

و فرستادیم ابراهیم را وقتی که گفت بقوم
خود پرستش خدا کنید و بترسید از وی
این بهتر است شمارا اگر می دانید (۱۶) .

جز این نیست که می پرستید بجز خدا بتان
را و برمی بندید دروغ را هر آینه آنانکه
پرستش می کنید بجز خدایمی توانند
برای شماروزی دادن پس طلب کنید
از نزد خدا روزی را و پرستش او کنید
و شکر او بجا آرید بسوی او باز گردانیده
خواهید شد (۱۷) .

و اگر دروغ می شمارید پس هر آینه دروغ
شمرده بودند امت های پیش از شما
و نیست بر پیغمبر مگر پیغام رسانیدن
آشکارا (۱۸) .

آیا ندیدند چگونه نومی کند خدا آفرینش را
باز دیگر بار با گرداند آفرینش را هر آینه
این کار بر خدا آسان است (۱۹) .

بگو سیر کنید در زمین پس درنگرید
چگونه آغاز کرد آفرینش را باز خدا
پیدا کند آن پیدایش باز پسین را هر آینه
خدا بر هر چیز تواناست (۲۰) .

يَعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿۲۱﴾

عذاب کند هرکرا خواهد و رحم کند هرکرا خواهد و بسوی او بازگردانیده خواهید شد (۲۱) .

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ دَلِيلٍ وَلَا نَصِيرٌ ﴿۲۲﴾

و نیستید شماعاجزکننده در زمین و نه در آسمان و نیست شمارا بجز خدا هیچ دوست و نه یاری دهنده (۲۲) .

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ يَكْسِبُونَ مِنْ تَحْتِیْ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۲۳﴾

و آنانکه کافر شدند بآیات خدا و بملاقات او آن جماعت ناامید شدند از رحمت من و آن جماعت ایشان راست عذاب درد دهنده (۲۳) .

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ مُّؤْمِنُونَ ﴿۲۴﴾

پس نه بود جواب قوم ابراهیم مگر آنکه گفتند بکشید او را یا بسوزانید او را پس برهانید خدا او را از آتش هرائینه درین ماجرا نشانه هاست برای گروهی که باور میدارند (۲۴) .

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَبَيِّنُكُمْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ﴿۲۵﴾

و گفت ابراهیم جزاین نیست که گرفته اید بجز خدایتان را بجهت دوستی در میان خویش در زندگانی دنیا باز روز قیامت نامعتقد شود بعض شما ببعض و لعنت کند بعض شما بعض را و جای شما دوزخ ست و نیست شمارا هیچ یاری دهنده (۲۵) .

فَأَمِّنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۲۶﴾

پس باورداشت ابراهیم را لوط و گفت (ابراهیم) هرائینه من هجرت کننده ام بسوی پروردگار خویش هرائینه وی غالب با حکمت ست (۲۶) .

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ

وعطا کردیم او را اسحق و یعقوب

النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَاتَّخَذُوا فِي الدُّنْيَا قُرَانًا
فِي الْآخِرَةِ لِمَنِ الصَّالِحِينَ ﴿۲۷﴾

و مقرر داشتیم در اولادِ وی پیغامبری
و کتاب را و دادیم او را مزد او در دنیا
و هرائینه وی در آخرت از شائسته‌گان ست
(۲۷) .

وَلَوْ طَارَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اِنَّا كُنَّا نُسَبِّحُكُمْ
مَّا سَبَّحْتُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿۲۸﴾

و فرستادیم لوط را و قتیکه گفت بقومِ خود
هر آئینه شما بعمل می آرید کار بی حیائی
را که پیش دستی نکرده است بر شما بسوی
آن هیچ کس از عالمها (۲۸) .

اِنَّا كُنَّا نُسَبِّحُكُمْ الرِّجَالِ وَتَقَطُّونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ
فِي نَادِيكُمْ الْمُنْكَرَ كَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَنْ قَالُوا
اِخْتَبَأْ بِعَذَابِ اللَّهِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿۲۹﴾

آیا شما بقصد شهوت می آئید بمردان
و قطع طریق می کنید و بعمل می آرید
در مجلس خویش کار ناپسندیده پس نه
بود جواب قوم او مگر آنکه گفتند بیار پیش
ما عذابِ خدا را اگر هستی از راست‌گویان
(۲۹) .

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُنْكَرِينَ ﴿۳۰﴾

گفت ای پروردگار من نصرت ده مرا بر قوم
مفسدان (۳۰) .

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا اِبْرٰهِيْمَ بِالْبَشْرَىٰ قَالُوا اِنَّا
مُهْلِكُوْا اَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ اِنَّ اَهْلَهَا
كَانُوا ظٰلِمِيْنَ ﴿۳۱﴾

و وقتی که آوردند فرستادگانِ ما پیش ابراهیم
مژده را گفتند هر آئینه ما هلاک کننده اهل
این دهیم هر آئینه اهل این ده ستمگار
بودند (۳۱) .

قَالَ اِنَّ فِيْهَا لَوطًا قَالُوا نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَنْ فِيْهَا
لَنَنْجِيَنَّهٗ وَاَهْلَهُ اِلَّا امْرَاَتَهُ كَانَتْ مِنَ
الْغٰثِرِيْنَ ﴿۳۲﴾

گفت ابراهیم هر آئینه در آنجا لوط ست
گفتند ما دانا تریم بهر که آنجا ست البتہ
خلاص کنیم او را و اهل او را الا زن وی
باشد از باقی ماندگان (۳۲) .

وَلَمَّا اَنَّ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيقًا بِهِمْ وَصَاحَ
بِهِمْ ذُرْعًا وَّقَالُوا لَاتَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ اِنَّا
مُنْجُوْكَ وَاَهْلَكَ اِلَّا امْرَاَتَكَ كَانَتْ

و وقتی که آمدند فرستادگانِ ما پیش لوط
اندوه‌گین کرده شد بسبب ایشان و
تنگدل شد بسبب ایشان و گفتند آن

مِنَ الْغَافِرِينَ ﴿٣٠﴾

إِنَّا نُنَزِّلُ الْغُلُقُوتَ عَلَىٰ أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ
يَمَّا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ تَوَكَّلْنَا عَلَىٰ آيَةِ الْيَتِيمَ لِلْغَوْمِ لِعُقُوبِهِمْ ﴿٣٢﴾

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ وَالْجِبْرِتِ إِذَا تَخَلَّىٰ
أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْيَوْمَ الْأَخِيرُ وَلَا يُعْتَدَىٰ فِي الْأَرْضِ
مُعْذِرِينَ ﴿٣٣﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثَّةٍ ﴿٣٤﴾

وَعَادُوا نُوحًا وَقَدْ نَبَّأَهُمْ بِكَيْدِهِمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ
الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّقَهُمْ فِي السَّبِيلِ
وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ ﴿٣٥﴾

وَقَالُوا وَيَذَرُونَ هَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ نُوحِي
بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا مُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا

فرستادگان مترس و اندوه مخور هرآئینه
مانجات دهنده تو و اهل تو ایم مگر زن
تو باشد از باقی ماندگان (٣٣) .

هرآئینه مافرو دآورنده ایم براهل این ده
عقوبتی را از آسمان بسبب آنکه بدکاری
می کردند (٣٤) .

وهرآئینه گذاشتیم از آن دیه نشانه واضح
برای گروهی که درمی یابند (٣٥) .

و فرستادیم بسوی مدین برادر ایشان
شعیب را پس گفت ای قوم من عبادت
خدا کنید و توقع دارید روز باز پسین
را و هر سر مگردید در زمین فساد کنان
(٣٦) .

پس دروغ پنداشتند او را پس در گرفت
ایشانرا زلزله پس بامداد کردند
در خانه های خویش مرده افتاده (٣٧) .

و هلاک کردیم عاد و ثمود را و هرآئینه
واضح شده است شمارا بعضی مساکن
ایشان و آراسته ساخته بود برای ایشان
شیطان کردار های ایشان را پس باز داشت
ایشان را از راه و ایشان بینا بودند
(٣٨) .

و هلاک کردیم قارون و فرعون و هامان را
و هرآئینه آمده بود بایشان موسی بانسانه
های واضح پس تکبر کردند در زمین
و نبودند سبقت کنندگان (٣٩) .

پس هریکی را گرفتار ساختیم به وبال

وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حُفَّتْ
بِهِ الْأَرْضُ وَمِنْهُمْ مَّنْ أُغْرِقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَالَّذِينَ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۴۰﴾

گناهش پس از ایشان کسی بود که
فرستادیم بروی بادسنگ بار و از ایشان
کسی بود که گرفت او را آواز سخت
و از ایشان کسی بود فرو بردیمش بزمین و
از ایشان بود کسی که غرق ساختیم و هرگز
نبود که خدا ظلم کند برایشان ولیکی
ایشان بر خویشتن ستم می کردند
(۴۰).

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ
الْعَنْكَبُوتِ إِذَا أَخَذَتْ بُيُوتًا وَإِنْ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ
لَبِثَتْ الْعَنْكَبُوتُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۴۱﴾

داستان آنانکه دوستان گرفته اند بغیر خدا
همچو داستان عنکبوت است که فراگرفت
خانه ای و هرآئینه سست ترین خانه ها
خانه عنکبوت است اگر می دانستند^(۱)
(۴۱).

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۴۲﴾

هرآئینه خدا میداند حال چیزی که می
پرستند بجزوی از هرچه باشد و اوست
غالب با حکمت (۴۲).

وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ لَضَرُّهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا
إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿۴۳﴾

و این داستان ها بیان می کنیم آن را برای
مردمان و نمی فهمند آن را مگر دانایان
(۴۳).

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۴۴﴾

آفرید خدا آسمان ها و زمین را بتدبیر
درست هرآئینه درین کارنشانه است برای
مسلمانان (۴۴).

(۱) مترجم گوید حاصل مثل آنست که ایشان ببتان پناه برده اند و بتان هیچ نفع نه دهند
چنانکه خانه عنکبوت هیچ فائده نمی دهد.

أَنْتَ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقْرَأَ الصَّلَاةَ
إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٢١﴾

وَلَا تَجِدُ لَوَ أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِآثَرِهِ فِي أَحْسَنِ إِلَّا
الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقَوْلُنَا آمَنَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا
وَأُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَالْهَنَاءُ وَالْهَكْمُ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿٢٢﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمِنْهُمْ أُولَاءَ مَنْ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا
إِلَّا الْكَافِرُونَ ﴿٢٣﴾

وَالَّذِينَ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخْطُءُ بِرِسْمِكَ
إِلَّا الَّرْتَابَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٢٤﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ
بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٢٥﴾

بخوان یا محمد وحی فرستاده شده بسوی
تو از کتاب و برپادار نماز را هر آئینه نماز منع
میکند از کار بی حیائی و فعل ناپسندیده
و هر آئینه یاد کردن خدا بزرگ تراست از همه
و خدا میداند آنچه میکنید (۴۵) .

و مکابره نکنید باهل کتاب الا بخصلتی که
وی نیک است مگر بآنانکه ستم
کردند از ایشان و بگوئید ایمان آوردیم
بآنچه فرود آورده شد بسوی ما و بآنچه
فرود آورده شد بسوی شما و معبود
شما یکی است و ما او را منقادیم (۴۶) .

(و چنانکه کتاب های سابق فرود آورده
بودیم) همچنان فرود آورده بسوی
تو کتاب پس آنانکه دادیم ایشانرا کتاب
ایمان می آرند بآن و از عرب کسی است که
ایمان می آرد بدان و انکار نمی کنند آیات
مارا مگر کافران (۴۷) .

و نمی خواندی پیش از نزول قرآن هیچ
کتابی را و نمی نوشتی هیچ کتاب را
بدست راست خود آنگاه در شک می
افتادند این بدکیشان (۴۸) .

بلکه قرآن آیات روشن ست محفوظ
در سینه های آنانکه داده شد ایشان را علم
و انکار نمی کنند آیات مارا مگر
ستمگاران^(۱) (۴۹) .

(۱) مترجم گوید بعض مفسران گفته اند که مراد از 'الذین اوتوا العلم' به تنها ذات
حضرت پیغامبرست صلی الله علیه وسلم والله اعلم .

وَقَالُوا لَا تَنْزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ
وَأَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ①

أَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ②

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ يَدْعَىٰ وَيَعْلَمُ سَهْدًا يَعْلَمُ تَاللَّهِ الْغَيْبُ وَالْأَرْضُ
وَالَّذِينَ اسْمُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ الْغَافِرُونَ ③

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّهُمْ الْعَذَابُ
وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ④

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَهِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ⑤

يَوْمَ يُغْشَىٰ الْعَذَابُ مِنَ قَوَاعِهِمْ وَمِنْ فَتَاتِ أَرْجُلِهِمْ
وَيَقُولُ دُقُّوْا لَهُمْ تَعْلَمُونَ ⑥

يُعَذِّبُ الَّذِينَ آمَنُوا لَئِنْ آتَيْنَا رَحْمَةً وَآيَاتٍ لَّا تُعْبَدُونَ ⑦

وگفتند چرا فرستاده نه شد برین پیغمبر نشانها از جانب پروردگاری بگو جزاین نیست که نشانه ها نزد خدا ست و جزاین نیست که من ترساننده آشکارم (۵۰)

آیا کفایت نکرده است ایشان را آنکه فرستادیم بر تو کتاب که بخوانده میشود برایشان هر آئینه درین مقدمه رحمت و پندست برای قومی که باور میدارند (۵۱)

بگو بس ست خدا گواه میان من و میان شما میداند آنچه در آسمان ها و زمین ست و آنانکه ایمان آوردند بناحق و کافر شدند بخدا ایشان اند زیان کاران (۵۲)

و بشتاب می طلبند از تو عذاب را و اگر نه بودی میعاد معین البته آمدی بدیشان عذاب و هر آئینه بیاید بدیشان نا گهان و ایشان ندانند (۵۳)

بشتاب طلب میکنند از تو عذاب را و هر آئینه دوزخ در برگیرنده است کافران را (۵۴)

روزی که پوشاند ایشانرا عذاب از بالای ایشان و از زیر پای های ایشان و بگوید خدا بچشید جزای آنچه میکردید (۵۵)

ای ^(۱) بندگانِ مسلمان من هر آئینه زمین من کشاده است پس خاص مرا

(۱) مترجم گوید خدای تعالی ترغیب میفرماید بر هجرت حبشه و مدینه باین آیات .

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُنَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٧﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٨﴾

وَكَايُنْ مِنْ دَآئِبِهِمْ لَا تَأْمُرُ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٥٩﴾

وَلَقَدْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَتَحَرَّكَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ فَاَلَمْ يَذْكُرُوْنَ ﴿٦٠﴾

اللّٰهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهٗ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ بِحِلٍّ شَيْءٍ عَلَیْهِمْ ﴿٦١﴾

وَلَقَدْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَالْخَبَابُ مِنَ الْاَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿٦٢﴾

وَمَا لَهُمْ بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَا اِلَّا اَلَهُوٌّ وَآلَهُوٌّ وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ

عبادت کنید (۵۶) .

هر شخص پشتمه مرگه ست باز بسوی ما بازگردانیده شوید (۵۷) .

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند البته فروآریم ایشان را از بهشت به محل های بلند که میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا نیک ست مزد این عمل کنندگان (۵۸) .

آنانکه صبر کردند و بر پروردگار خویش توکل میکنند (۵۹) .

و بسا جانور که بر نمی دارد روزی خود را خدا روزی میدهد او را و شما را نیز واوست شنوا دانا (۶۰) .

و اگر سوال کنی ایشان را که آفرید آسمان ها و زمین را و رام گردانید خورشید و ماه را البته گویند خدا پس چگونه گردانیده میشوند از راه توحید (۶۱) .

خدا فراخ میکند روزی را برای هر که خواهد از بندگان خویش و تنگی می سازد برای هر که خواهد هر آینه خدا بهر چیز دانا است (۶۲) .

و اگر پرسشی ایشان را که فرود آورد از آسمان آب را پس زنده ساخت بسبب آن زمین را بعد از مردن آن البته بگویند خدا بگوستاش خدای راست بلکه بیشترین ایشان نمی فهمند (۶۳) .

و نیست این زندگانی دنیا مگر بازی و بیهوده و هر آینه سرای آخرت آنست

لَهُمُ الْعِوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۶۴﴾

فَإِذَا الْكُفْرَانُ الْفُلْكَ دَعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ؕ وَلَكِنَّا نَجْهُمْ إِلَى الْبِرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿۶۵﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ ؕ وَلِيَتَمَتَّعُوا ؕ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۶۶﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مِمَّا وَنَعْتَفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَتَبَايَاهُ لِلْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِعِصْمَةِ اللَّهِ يُكْفَرُونَ ﴿۶۷﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ؕ الْبَشَرُ فِي جَهَنَّمَ مِثْوًى لِّكَلْبٍ رَّيِّنٍ ﴿۶۸﴾

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۶۹﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْم ﴿۱﴾

سرای زندگانی اگر می دانستند (۶۴) .

پس ایشان چون سوار شدند در کشتی ها دعا کنند به جناب خدا خالص کنان برای وی عبادت را پس وقتی که نجات داد ایشانرا بسوی زمین خشك ناکهان ایشان شريك می آرند (۶۵) .

تanasپاسی کنند بآنچه عطا کردیم ایشانرا و تا بهره مند شوند^(۱) پس زود (حقیقت حال را) خواهند دانست (۶۶) .

آیا نه دیدند که ما پیدا کردیم حرم با امن را و ربهوده میشوند مردمان از دوروبر ایشان آیا به باطل باور می دارند و به نعمت خدا ناسپاسی میکنند (۶۷) .

و کیست ستمگار تر از کسی که افتراء کرد برخدا دروغی را یا دروغ پنداشت سخن راست را چون آمد پیش او آیا نیست در دوزخ جای کافران را (۶۸) .

و آنانکه جهاد کردند در راه ما البته دلالت کنیم ایشان را براه های خود و هر آئینه خدا بانی کوکاران ست (۶۹) .

بسم خدای بخشاینده مهربان .

الْم (۱) .

(۱) یعنی به درستی یکدیگر بسبب اجتماع بر شرك بهره مند شوند .

غُلِبَتِ الرُّومُ ۱

فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ سَيِّغُلِبُونَ ۲

فِي بَضْعِ سِنِينَ هَ يَوْمَ الْأَمْرِ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدِ
وَيَوْمَئِذٍ يُفَسِّرُهُ الْمُؤْمِنُونَ ۳

يَنْصُرِ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۴

وَعَدَ اللَّهُ لَا يُغْلِبُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ۵

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِمَّنْ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ
الْآخِرَةِ أَهْمُ غَافِلُونَ ۶

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِأَحْسَنِ مَا هِيَ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ
بِلِقَائِ رَبِّهِمْ لَكَاذِبُونَ ۷

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي الْأَرْضِ قَبْلُ وَكَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ

مغلوب شدند قوم روم (۱) (۲) .

در نزدیک ترین زمین (۲) و ایشان بعد از
مغلوب شدن خود غالب خواهند آمد (۳) .

در چند سال خدای راست فرمان پیش
ازین پس ازین و آن روز شادمان شوند
مسلمانان (۴) .

به نصرت خدا نصرت میدهد هر کرا
خواهد و او است غالب مهربان (۵) .

وعده کرده است خدا خلاف نمی کند
خدا وعده خود را ولیکن اکثر مردمان
نمی دانند (۶) .

می دانند ظاهر را از تدبیر زندگانی دنیا
و ایشان از آخرت بی خبر اند (۷) .

آیا تأمل نه کردند در ضمیر خود که
نیافریده است خدا آسمان ها و زمین را
و آنچه در میان آن هر دو است مگر به تدبیر
درست و به تعین میعاد میقرر و هر آینه
بسیاری از مردمان به ملاقات پروردگار
خویش نامتعمد اند (۸) .

آیا سیر نه کردند در زمین پس بنگرند
چگونه شد عاقبت آنان که

(۱) مترجم گوید فارس بر روم غالب شدند و بعضی بلاد و سرحد را در تصرف خود
آوردند چون این خبر بمکه رسید اهل اسلام اندوهگین شدند زیرا که ایشان اهل
کتاب بودند و کفار شادمان گشتند زیرا که ایشان و اهل فارس امیان بودند خدای
تعالی آیات نازل فرمود و به غلبه روم بر اهل فارس بشارت داد و این در چند سال
بعد هجرت متحقق شد و این قصه یکی از دلائل نبوت است .

(۲) یعنی در سرحد خود .

مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا اقْسَدَ مِنْهُمْ قُوَّةً وَاَقْدَرُوا اِلَافًا
وَعَمَرُوْهَا اَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوْهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانَ لِلّٰهِ لِيُظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ①

لَمَّا كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ اَسَاءُوا الشُّرَاقِ اَنْ كَذَّبُوْا
بَاٰيَاتِ اللّٰهِ وَكَانُوْا يَسْتَهْزِءُوْنَ ②

اللّٰهُ يَبْدُءُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهُ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ③

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُوْنَ ④

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاوُا وَكَانُوا
بِشُرَكَائِهِمْ كٰفِرِيْنَ ⑤

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفَخُ السُّرُورُ ⑥

فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِيْ رَوْحَةٍ
يُخَبَّرُوْنَ ⑦

وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوْا بِآيَاتِنَا وَلِقَائِ الْاٰخِرَةِ
فَاُولٰٓئِكَ فِيْ الْعَذَابِ مُخَضَّرُوْنَ ⑧

فَسُبْحٰنَ اللّٰهِ حِيْنَ تَسُوْنُ وَحِيْنَ تَضِيْعُوْنَ ⑨

پیش از ایشان بودند بودند توانا تر از ایشان
و شورانیدند زمین را و آباد کردند آن را
بیشتر از آباد کردن ایشان آن زمین را
و آمدند بدیشان پیغامبران ایشان به
معجزها پس نه بود که خدا ستم کند
برایشان ولیکن ایشان برحویشتن ستم
میکردند (۹) .

باز حال بدعاقبت آن کسان شد که بدی
کردند بسبب آنکه دروغ پنداشتند آیات
خدارا و بآن استهزای کردند (۱۰) .

خدا نوپیدا می کند آفرینش را باز دوباره
کندهش باز بسوی او گردانیده شوید
(۱۱) .

وروزیکه قائم شود قیامت ملزم شده
خاموش مانند گنهگاران (۱۲) .

و نباشد برای ایشان از شریکان ایشان هیچ
شفاعت کنندگان و باشند به شریکان
خویش نامعتقد (۱۳) .

و روزی که قائم شود قیامت آن روز پرا
کنده شوند مردمان (۱۴) .

اما آنانکه ایمان آوردند و کردارهای
شائسته کردند پس ایشان در بهشت
خوشحال کرده شوند (۱۵) .

و اما آنانکه کافر شدند و دروغ شمردند آیات
ما را و ملاقات آخرت را پس ایشان
در عذاب حاضر گردانند (۱۶) .

پس به پاکی یاد کنید خدا را وقتی که شام
می کنید و وقتی که به صبح درمی

وَالَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهَرُونَ ﴿٥٥﴾

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُنْخِضُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿٥٦﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٥٧﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْتَكِرُونَ ﴿٥٨﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاجْتِلَافُ أَسْفَلَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ ﴿٥٩﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ قَبْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُسْمِعُونَ ﴿٦٠﴾

آئید (۱۷) .

و مر او راست ستائش در آسمان ها و زمین و آخر روز و آنگاه که در وقت زوال درمی آئید^(۱) (۱۸) .

برمی آرد زنده را از مرده و برمی آرد مرده را از زنده و زنده میسازد زمین را بعد مردن آن و همچنین برآورده خواهید شد یعنی از قبور (۱۹) .

و از نشانه های خدا آن ست که آفرید شمارا از خاک باز ناگهان شما مردم شدید بأمور زندگی خویش پراکنده می پردازید (۲۰) .

و از نشانه های خدا آن ست که بیافرید برای شما از جنس شما زنان را تا آرام گیرید بسوی ایشان و پیدا کرد میان شما دوستی و مهربانی هر آینه درین کار نشانه هاست برای گروهی که تأمل میکنند (۲۱) .

و از نشانه های اوست آفریدن آسمان ها و زمین و گوناگون بودن زبانهای شما و رنگهای شما هر آینه درین کار نشانه ست دانش مندان را (۲۲) .

و از نشانه های اوست خفتن شما در شب و روز و رزق طلب کردن شما از فضل او هر آینه درین کار نشانه هاست برای

(۱) مترجم گوید مراد آنست که در هر وقتی ازین اوقات دلائل تنزیه او از ردائل و انصاف اربعمائد متجدد میگردد پس مامور شدند بصلوة واللہ اعلم .

وَمِنَ الْآيَةِ يُرِيكُمْ السَّبْقَ خَوَافًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿۳۰﴾

وَمِنَ الْآيَةِ أَنَّ تَقْوَمَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرَةٍ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ
دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنتُمُ تُخْرَجُونَ ﴿۳۱﴾

وَلَهُ مَن فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قُدْرَةٌ ﴿۳۲﴾

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ
وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿۳۳﴾

ضَرَبَ لَكُم مَّثَلًا مِّنْ أَنفُسِكُمْ هَلْ لَّكُمْ مِّنْ مَّا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ مِّنْ شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ فَأَنتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ
تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ
لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿۳۴﴾

قومیکه می شنوند (۲۳) .

وازنشانهای اوست که می نماید بشما
برق را برای ترسانیدن و رغبت دادن
و فرود می آرد از آسمان آب را پس زنده
میکند بسبب آن زمین را بعد مردن آن
هرآئینه درین کارنشانه است برای قومی
که می فهمند (۲۴) .

وازنشانهای خداست که می ایستد آسمان
و زمین به حکم او باز چون بخواند شمارا
یک بار خواندن ناگهان شما از زمین برآئید
(۲۵) .

و مر اوراست آنچه در آسمان ها و زمین
ست هریکی برای او فرمانبردارند (۲۶) .
واوست آنکه نوپیدا میکند آفرینش را باز
دوباره کندش و این دوباره کردن آسان
ترست بروی و مر اوراست صفت بلند تر
در آسمان ها و زمین و اوست غالب
باحکمت (۲۷) .

بیان کرد برای شما مثالی از حال شما
آیا هست برای شما از بندگانی که مالک
ایشانست دست های شما هیچ شریکان
در آنچه عطا کردیم شمارا تا شما در آن
یکسان باشید می ترسید از ایشان مانند
ترسیدن شما از قوم خویش همچنین بیان
می کنیم نشانهها برای قومی که می
فهمند (۱) (۲۸) .

(۱) حاصل مثل آنست که مملوک بامالک برابر نمی شود پس مملوک خدا را شریک =

بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَفْوَاهَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ قَسَنَ يَهْدِي
مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ مُصْرِئٍ ①

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ
النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ
الْقَيُّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ②

مُتَّبِعِينَ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى وَاقْسِمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا
مِنَ الشَّارِكِينَ ③

مِنَ الَّذِينَ تَفَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا
لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ④

وَإِذَا مَلَكَ النَّاسُ ضُرْدَعُوا أَنَّهُمْ مُتَّبِعُونَ الْيَهُودَ نَحْنُ إِذَا
أَقَامَهُمْ مِنَّةً رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِّنْكُمْ يَدْعُوا بِهِمْ يُشْرِكُونَ ⑤

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا كَتُوبٌ تَعْلَمُونَ ⑥

أَمْ أَرْبَنَ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَكْفُرُ بِمَا كَانُوا بِهِ يَشْرِكُونَ ⑦

بلکه پیروی کرده اند ستمگاران خواهش
های خود را بغیر علم پس که راه نماید
کسی را که گمراه کرد خدا و نیست ایشان
را هیچ یاری دهنده (۲۹) .

پس راست کن روی خود را برای دین
حنیف شده پیروی کن دین خدا را که
پیدا کرد مردمان را بروی بدل کردن نبود
این دین خدا را این ست دین درست
ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۳۰) .

عبادت کنید رجوع کرده بسوی وی
و ترسید از وی و سرپا دارید نماز را
و مباشید از مشرکان (۳۱) .

مباشید از آنانکه پراکنده ساختند دین
خود را و شدند گروه گروه هر گروه بآنچه
نزدیک اوست خورسندست (۳۲) .

و چون برسد بمردمان سختی بخوانند
پروردگار خود را رجوع کرده بسوی وی
باز چون بچشاند ایشان را از جانب خود
آسائشی ناگهان طائفه ای از ایشان به
پروردگار خود شریک می آرند (۳۳) .

عاقبت حال ایشان آنکه ناسپاسی کنند
بآنچه عطا کردیم بدیشان پس بهره مند
شوید زود حقیقت حال خواهید دانست
(۳۴) .

آیا فرود آوردیم برایشان دلیلی پس آن
دلیل بیان میکند برای ایشان بآنچه با خدا

وَلَا أَتَمَّا النَّاسَ رَحْمَةً لِّرُحْوَا بِهَاتُونَ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ
أَيْدِيَهُمْ إِذَا هُمْ يَقْتُلُونَ ﴿٣٥﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٦﴾

فَأَمَّا ذَٰلِ الْفُرْقَانِ حَقُّهُ وََالْيَسِيرِينَ وَابْنِ التَّهْمِيلِ ذَٰلِكَ
خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْبَاقِيُونَ ﴿٣٧﴾

وَمَا آتَيْنَاهُم مِّن رَّبٍّ إِلَّا لِيُزَيِّنُوا بِأَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرَوْنَ
عِندَ اللَّهِ وََمَا آتَيْنَاهُم مِّنْ كَرَّةٍ غَرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْبَاضِعُونَ ﴿٣٨﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ
هَلْ مِنْ شَرِكَايَكُم مَّن يَفْعَلُ مِنْ دُونِ شَيْءٍ مِّنْ سُبْحَانَهُ
وَقَعْلًا عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣٩﴾

شريك می آرند (٣٥) .

وچون بچشانیم مردمان را بخشاشی
شادمان شوند بآن واگر برسد بدیشان
سختی بسبب آنچه پیش فرستاده است
دست های ایشان ناگهان ایشان نومید می
شوند (٣٦) .

آیا ندیدند که خدا کشاده میکند روزی را
برای هرکه میخواهد و تنگی میکند برای
هرکه میخواهد هرآینه درین مقدمه نشانه
ها است برای قومی که ایمان می آرند
(٣٧) .

پس بده صاحب خویشی راحتی وی
و مسکین را وره گذر را این دادن بهترست
برای کسانی که می طلبند رضای خدا را
و این جماعت ایشان در ستگاران (٣٨) .

و آنچه داده باشید از سود تا بپفزاید
در اموال مردمان پس وی نمی افزاید نزد
خدا و آنچه داده باشید از صدقه طلب می
کنید رضای خدا را پس این جماعت
ایشانند دو چند کننده^(١) (٣٩) .

خدا آن ست که بیافرید شمارا باز روزی
داد شمارا باز بپیراند شمارا باز زنده گرداند
شمارا آیا از شریکان شما کسی هست که
بکند ازین کارها چیزی، پاکی او راست
و بلندتر است از آنچه شریک می آرند
(٤٠) .

(١) مترجم گوید مالی را که بشرط زیادت میدهند ربا نام نهاده شد .

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ
لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا أَلَمْ يَعْلَمُوا يَرْجِعُونَ ﴿٥١﴾

پیدا شد فساد در بیابان و در دریا بسبب آنچه بعمل آورده دست های مردمان تابخشاند ایشان را جزای بعضی آنچه عمل کردند بُود که ایشان بازگردند^(۱) (۴۱).

كُلُّ سَيِّئَةٍ فِي الْأَرْضِ فَإِنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿٥٢﴾

بگو سیر کنید در زمین پس درنگرید چگونه بُود انجام آنانکه پیش از ایشان بودند بودند بیشترین ایشان مشرکان (۴۲).

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَدِيمِ الَّذِي كَانَ قَبْلُ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمُ الْمَرَّةِ
لَهُ مِنَ اللَّهِ يُومِئُذٍ يَقَعُ غَوْرٌ ﴿٥٣﴾

پس راست کن روی خود را برای دین درست پیش از آنکه بیاید روزی که باز گشتن نیست آن را از جانب خدا آن روز متفرق شوند (۴۳).

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَهُوَ عَنْ صَلَاحٍ فَلَا تَنفَعُهُمْ
يُنْهَدُونَ ﴿٥٤﴾

هر که کافر شد پس بروی ست ضررِ کفر او و هر که کرده باشد کارِ شائسته پس اینجماعت برای خویشتن آرامگاه تهیه می کند (۴۴).

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ
لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٥٥﴾

تا جزا دهد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند از فضل خود هر آینه وی دوست نمیدارد کافران را (۴۵).

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيُذِيقَكُمْ مِنْ
رَحْمَتِهِ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ الظُّلُمَ بِأَمْرٍ وَلِيَتَنَبَّهُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

و از نشانه های خدا آنست که می فرستد بادهارا مرده دهنده و برای آنکه بپخشاند شمارا از رحمت خود (یعنی باران دهد) و برای آنکه جاری شوند کشتی ها بفرمان او و برای آنکه روزی طلب کنید از فضل او و برای آنکه شما شکر کنید (۴۶).

(۱) یعنی قحط غرق و سائر مصائب جزای قتل بنی آدم می باشد .

وَلَقَدْ ارْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ اجْرَمُوا وَكَانَ حَقًّا
عَلَيْنَا نَصْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۵۰﴾

اَللّٰهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّحَ فَتُثْبِتُ سُحَابًا فَيَبْسُطُهُ
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا فَيَكْرِي الرُّوْحَ
يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ ۚ فَاِذَا اَصَابَ بِهِ مِنْ يَسَاءٍ مِنْ
عِبَادَةٍ اِذَا هُمْ يَنْتَبِهُوْنَ ﴿۵۱﴾

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُجَزَلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ
لَمُبْلِسِينَ ﴿۵۲﴾

فَانْظُرْ إِلَىٰ اْلأَرْضِ كَيْفَ يُضَيِّ اْلأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
إِنَّ ذَٰلِكَ لَمَنْ لَمْ يُؤْمَرْ اَلْبُؤْسُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۵۳﴾

وَلَمَّا ارْسَلْنَا رَحْمَةً لِّاَوَّلِ الْمُصَفِّرِ اَلظُّلُومِ مِنْ اَبْعَادٍ
يَكْفُرُوْنَ ﴿۵۴﴾

فَاِنَّكَ لَا تُسْمِعُ اَلْبُؤْسَ وَلَا تُسْمِعُ اَلصُّمَّ اَلدُّعَاءَ اِذَا
وَلَوْ اَمْدَدُوْهُمْ ﴿۵۵﴾

وَمَا اَنْتَ بِهٰذَا الْعَمِيِّ عَنْ صَلَاتِهِمْ اِنَّ تُسْمِعُ اَلْاَمَنَ يُؤْمِنُ
بِاٰيَاتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿۵۶﴾

وهرآئینه پیش ازتو فرستادیم پیغامبران را
بسوی قوم ایشان پس آوردند پیش قوم
خود نشانه ها پس انتقام کشیدیم از آنانکه
نافرمانی کردند و بود نصرت مسلمانان
لازم بر ما (۴۷) .

خدا آن ست که می فرستد بادهارا پس
برانگیزانند ابر را پس بگستراند آن ابر را
در آسمان چنانکه خواهد و بگرداندش
پاره پاره پس می بینی قطرات باران را که
بیرون می آیند میان آن پس چون
رساندش بهر که خواهد ازبندگان خود
ناگهان ایشان شادمان شوند (۴۸) .

واگرچه بودند پیش از آن که فرود آورده
شود برایشان باران ناامیدان (۴۹) .

پس درنگر بسوی آثار رحمت خدا چگونه
زنده میکند زمین را بعد مرده بودن آن
هرآئینه وی البته زنده کننده مردگان ست
واو بر همه چیز تواناست (۵۰) .

واگر فرستیم بادی پس بینند آن کشت را
زرد شده البته شوند بعد از آن ناسپاسی
کننده (۵۱) .

پس هرآئینه تونمی شنوایی مردگان
راونمی شنوایی کران را آواز خواندن
چون رو بگردانند پشت داده (۵۲) .

و نیستی توراه نماینده کوران را ازگمراهی
ایشان نمی شنوایی مگر کسی را که باور
میدارد آیات ما را پس آنجماعت

انقیاد کننده اند (۵۳) .

خدا آنست که آفرید شمارا از ناتوانی باز داد
مَرشما را بعد از ناتوانی توانائی باز داد
مَرشمارا بعد از توانائی ناتوانی و سپید
موئی می آفریند هر چه می خواهد و اوست
دانا توانا (۵۴) .

وروزی که قایم شود قیامت سوگند
خورند گنهگاران که توقف نکردند یعنی
در دنیا بجز ساعتی همچنین از راه بر
گردانیده میشدند^(۱) (۵۵) .

و گویند آنانکه علم و ایمان داده شده
است ایشان را هر آئینه توقف کرده اید
بر وفق کتابِ خدا تا روزِ رستخیز پس
اینست روزِ رستخیز ولیکن شما نمی
دانستید (۵۶) .

پس آن روز سود ندهد ظالمان را عذر
خواهی ایشان و نه از ایشان توبه طلب
کرده شود (۵۷) .

و هر آئینه بیان کردیم برای مردمان درین
قرآن هر مثالی را و اگر بیاری پیش ایشان
نشانه البته گویند کافران نیستید شما
مگر بیهوده گویان (۵۸) .

همچنین مَهرمی نهد خدا بر دل های آنانکه
نمیدانند (۵۹) .

پس صبر کن هر آئینه وعده خدا راست

أَنَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ
قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا
يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ⑤

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِخُ الْمُنْفِخُونَ نَافِثًا وَغَيْرَ سَافَةٍ
كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ⑥

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْنَا
فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ
وَلَكِنْ كَمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ⑦

فَيُؤَسِّدُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعَذَرَةً لَهُمْ
يُتَمَتَّبُونَ ⑧

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَئِنْ
جِئْتَهُمْ بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ
إِلَّا مُبْطِلُونَ ⑨

كَذَلِكَ يُلْغِي اللَّهُ عَنْ قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ⑩

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ

(۱) یعنی چون عقوباتِ مخلد معائنه کردند دنیا را به مشابه ساعتی خیال نمودند
برعکس آنکه در حیات دنیا را به مشابه خلود خیال میکردند والله اعلم .

وَلَا يَسْتَفْهِتُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَم ۝

بِذَلِكَ الْكِتَابِ الْكَبِيرِ ۝

هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ۝

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ
يُوقِنُونَ ۝

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ

اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ۝

وَلَا تَحْسَبِ عَلَيْهِ الْيَنَابِلَ مُمْسِكَهَا ۚ إِن لَّمْ يَرَسَّعْهَا كَانَتْ

فِي آذَانِهِمْ وَقُرْءَانٌ كَرِيمٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ۝

است و سپکسار نه کنند ترا آنانکه یقین
نمی آرند (۶۰) .

سورة لقمان مکی است و آن سی و چهار
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الْقَم (۱) .

این آیت های کتاب با حکمت ست (۲) .

هدایت و بخشایش برای نیکوکاران (۳) .

آنانکه برپامیدارند نماز را و میدهند زکوة
را و ایشان با آخرت یقین میدارند (۴) .

این جماعت بر هدایت انداز پروردگار خود
و این جماعت ایشانند رستگاران (۵) .

و از مردمان کسی هست که می ستاند
سخن بیهوده را (۱) تا گمراه کند مردم را
از راه خدا بغیر علم و تمسخر گیرد راه
خدا را این جماعت ایشان راست عذاب
خوار کننده (۶) .

و چون خوانده شود برین شخص آیات ما
رو بگرداند تکبر کنان گویا نه شنیده است
آن را گویا در هر دو گوش وی گرانی ست
پس خبرده او را بعذاب درد دهنده (۷) .

هر آینه آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشان را است بهشت های
نعمت (۸) .

خَلْدِينَ فِيهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ④

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَالْأَرْضَ فِي أَرْبَعِ رَوَابِي
أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَرَكًا فِيهَا مِنْ كُلِّ ذَاتٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ
مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَضِرٍ ⑤

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَدِرُّ فِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ
الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ⑥

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ
لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ⑦

وَأَذِّنْ لِقَمْنٍ لِابْنِهِ وَهُوَ يُعْطِيهِ إِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا
إِنَّا الشَّارِكُ لَكُلِّ ظَلَمٍ عَظِيمٍ ⑧

وَوَضَعْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَلْبَانِهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهِيَ عَلَى وَهْنٍ
فَوَضَعَتْهُ فِي غَامِثٍ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ ⑨

جاویدان آنجا وعده داده است خدا وعده
راست و اوست غالب باحکمت (۹) .

آفرید آسمان هارا بغير ستون های که
بینید آنها را و افکند در زمین کوه ها برای
احتراز از آنکه بجنباند شمارا و پراکنده
کرد در زمین از هر نوع جانوران و فرود
آوردیم از آسمان آبرا پس رویانیدیم
در زمین از هر جنس نیک (۱۰) .

این ست آفرینش خدا پس بشمائید مرا چه
چیز آفریدند آنانکه بجزوی اند بلکه
ستمگاران در گمراهی ظاهرند (۱۱) .

وهرآینه عطا کردیم لقمان را حکمت
گفتیم که شکر کن خدا را و هرکه شکر
کند پس جزاین نیست که شکر میکند
برای نفع خود و هرکه ناسپاسی کند پس
هرآینه خدا بی نیازستوده کارست
(۱۲) .

و یادکن چون گفت لقمان به پسر خود
در حالیکه او پند میداد آن پسر را ای پسر
من شریک مقرر مکن با خدا هرآینه شرک
ستمی بزرگ است (۱۳) .

و حکم فرمودیم آدمی را به نسبت
پدر و مادر وی در شکم برداشته است وی
را مادر وی در حال سستی بالای سستی
دیگر^(۱) و از شیر باز کردن او در دو سال
ست باین مضمون که شکر گذاری کن مرا

(۱) یعنی هر وقت سست تر میشود واللہ اعلم .

و پدر و مادر خود را بسوی من است باز
گشت (۱۴) .

و اگر کوشش کنند با تو بر آنکه شریک مقرر
کنی با من چیزی که نیست ترا بآن دانش
پس فرمانبرداری ایشان مکن و صحبت
دار با ایشان در معیشت دنیا بوجه پسندیده
و پیروی کن راه کسی که رجوع دارد
بسوی من باز بسوی من است رجوع
شما پس خبر دهم شما را بآنچه می کردید
(۱۵) .

گفت لقمان ای پسرک من هر آئینه اگر
خفیه باشد هم سنگ دانه سپندان پس
باشد در میان سنگی یا در آسمان ها یا در
زمین بهر حال حاضر کنده آن را خدا هر آئینه
خدا باریک بین خبردار است (۱۶) .

ای پسرک من برپا دار نماز را و بفرما بکار
پسندیده و منع کن از ناپسندیده و صبر کن
بر هر چه برسد به تو هر آئینه این مقدمه
از کارهای مقصود است (۱۷) .

و متاب رخساره خود را از مردمان (یعنی
و رومتاب) و راه مرو در زمین خرامان
هر آئینه خدا دوست نمیدارد هر نازنده
خود ستائنده را (۱۸) .

و میانه روی کن در رفتار خود و فرود آر
آواز خود را هر آئینه بدترین آوازه
آواز خران باشد (۱۹) .

ایا ندیدید که خدا رام گردانید برای شما
آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست

وَلَنْ جُهْدَكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا
تُطِعْهُمَا وَصَاحِبِ عَمَلِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَأَنِيعُ حَيْثُ مَنْ
أَنَابَ إِلَى اللَّهِ إِلَىٰ مُرْجِعُهُمْ فَايَسِّرْ لَهُمُ الْيُسْرَىٰ ۝

يُنَبِّئُ الْغَافِلِينَ أَنَّكَ مُعَالَ حَبَّةٍ مِّنْ حَرْدَلٍ لَّا تَكُن
فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمُوتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِي بِهَا
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ۝

يُجِبِّي أَيْمَانَ الصَّلَاةِ وَأَمْرٍ بِالْعُرْوَةِ وَأَنَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ۝

وَلَا تُصَوِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ
اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ۝

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْظُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَكْثَرَ الْأَصْوَاتِ
لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ تِلْكَ السَّمُوتِ وَنَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْمَرَ

عَلَيْكُمْ نِعْمَةً ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً يُؤْمِنُ الثَّانِي مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ
بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ⑩

وَ إِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ
مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا قَالُوا لَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُهُمْ
إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ⑪

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ⑫

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزَنُكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا
عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ⑬

نَتَّبِعُهُمْ فَلَئِنْ لَمْ نَنْصُرْهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ غَلِيظٍ ⑭

وَلَيْنِ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ⑮

بَلِّغْ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفِيُّ الْكَاسِدُ ⑯

و فرود آورد بر شما نعمت های خود را
آشکارا و پنهان و از مردمان کسی هست
که مکابره میکند در باب خدا بغیر دانش
و بغیر هدایت و بغیر کتاب روشن (۲۰) .
و چون گفته شود بایشان که پیروی کنید
چیزی را که فرود آورده خدا گویند بلکه
پیروی می کنیم چیزی را که یافتیم بر آن
پدران خود را آیا پیروی میکنند اگرچه
شیطان می خواند ایشان را بسوی عذاب
دوزخ (۲۱) .

و هر که متوجه ساخت روی خود را بسوی
خدا ووی نیکوکارست پس هر آینه دست
زده است بدست آویزی محکم و بسوی
خداست باز گشت کارها (۲۲) .

و هر که کافر شود پس اندوهگین نکند ترا
کفر وی بسوی ماست رجوع ایشان پس
خبردار کنیم ایشان را بآنچه میکردند
هر آینه خدا داناست به خصلتی که
در سینه ها باشد (۲۳)

بهره مند می سازیم ایشان را اندکی باز به
بیچارگی برانیم ایشان را بسوی عذاب
سخت (۲۴) .

و اگر سوال کنی از ایشان که بیافرید آسمان
ها و زمین را البته بگویند خدا آفرید بگو
ستایش خدای راست بلکه اکثر ایشان
نمی دانند (۲۵) .

خدای راست آنچه در آسمان ها و زمین
ست هر آینه خدا همانست بی نیاز ستوده
(۲۶) .

وَلَوْ أَنبَأَ فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ
مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۷﴾

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كُنُفً وَاحِدَةً إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿۲۸﴾

الْفَرَّاقَ اللَّهُ يُؤَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۲۹﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَإِنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ
وَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿۳۰﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلُكَ يَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِوَعْدِ اللَّهِ يُرِيدُكَ مِنَ
الْبَيِّنَاتِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿۳۱﴾

وَإِذْ أَخَذْنَاهُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ فَسَلَوْنَ كَذِبًا إِلَىٰ السَّيْرِ فَمَا يَصْغَدُونَ
فَأَنبَأْنَاهُمْ أَنَّ كُلَّ شَيْءٍ قَدُورٌ ﴿۳۲﴾

واگر آنچه در زمین ست از درختان قلم ها
شوند و دریا سیاهی بود که زیاده میکند
آنها بعد ازین دریا هفت دریای دیگر پایان
نرسند سخنان خدا هر آینه خدا غالب
با حکمت ست (۲۷) .

نیست آفریدن شما و نه برانگیختن شما
الا مانند آفریدن و برانگیختن یکتن
هر آینه خدا شنوا بیناست (۲۸) .

آیانه دیدی که خدا درمی آرد شب را در
روز و درمی آرد روز را در شب و رام
گردانید خورشید و ماه را هر یکی می رود
تامدتی معین و آیا ندیدی که خدا بآنچه
می کنید خبردارست (۲۹) .

این کارها بسبب آن ست که خدا
همونست ثابت و بسبب آنست که آنچه می
پرستند بجزوی بی اصل ست و بسبب
آنست که خدا همونست بلند مرتبه بزرگ
قدر (۳۰) .

آیانه دیدی که کشتی هامی رود در دریا به
فضل خدا تا بنماید شمارا بعضی نشانه های
خویش هر آینه درین مقدمه نشانه هاست
هر صبر کننده سپاس دارنده را (۳۱) .

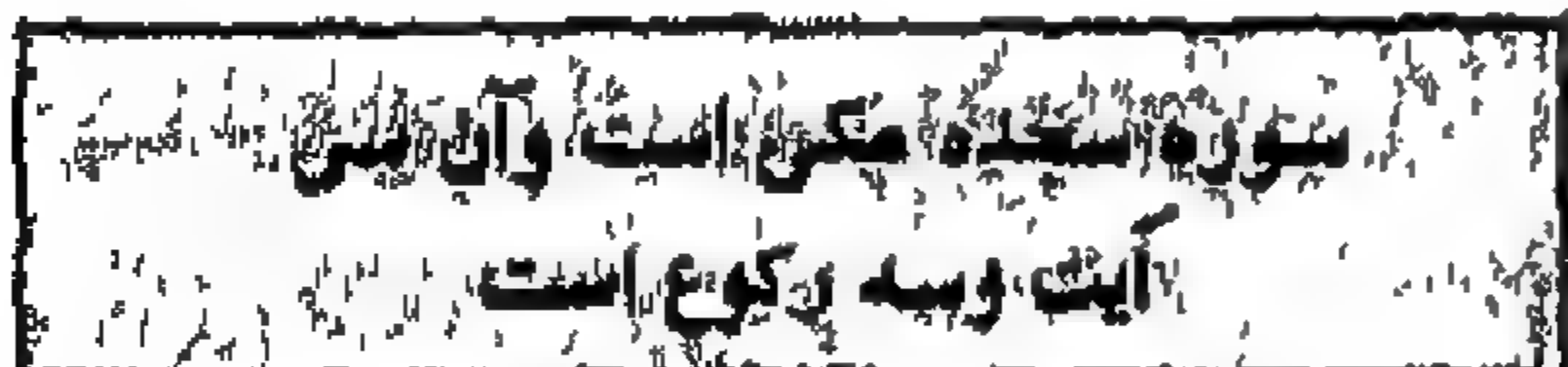
و چون در گیرد ایشان را موجی مانند
سائبان ها بخوانند خدا را خالص کرده
برای اوعبادت پس آنگاه که نجات
داد ایشان را بسوی پیابان پس بعضی ایشان
میانه رو باشند و انکار نمی کنند آیات ما را
مگر هر عهد شکننده ناسپاس (۳۲) .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَالْخَشَوْا يَوْمَ الْآخِرِيِّ وَالَّذِي
عَنْ قَوْلِهِمْ وَلَا تُولُواهُمُ حَبَازَةً وَقَالُوا شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ
اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّكُمْ
بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٣٥﴾

ای مردمان بترسید از پروردگار خویش
و حذر کنید از روزی که کفایت نکند هیچ
پدر بجای پسر خویش و نه فوزندی
کفایت کننده باشد بجای پدر خود چیزی
را هرآینه وعده خدا راست است پس
فریب ندهد شمارا زندگانی دنیا و فریب
ندهد شمارا در مقدمه خدا شیطان
فریبنده (٣٣).

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَكَ عَلِيمٌ سَاعَهُ وَيُزِيلُ الْغَاشِقَ وَيَعْلَمُ مَا
فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا
تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٦﴾

هرآینه خدا است که نزد او است علم
قیامت و فرود میفرستد باران را و میداند
آنچه در بچه داناها باشد و نمیداند هیچ
شخصی که چه کار خواهد کرد فردا
و نمی داند هیچ شخصی که بکدام زمین
خواهد مُرد هرآینه خدا دانا خبردار است
(٣٤).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِنامِ خدای بخشاینده مهربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ

الْحَمْدُ (١)

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لِأَرْبَبٍ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١﴾

فرود آوردن کتاب هیچ شبهه نیست در آن
از جانب پروردگار عالمهاست (٢).

أَمْ يَقُولُونَ اضْرِبْهُ لَهْلُ الْهَوَالِ مِنْ رَبِّكَ لِنُذِرْ قَوْمًا
أَنْتُمْ مِنْكُمْ تَذِيرًا مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٢﴾

آیامی گویند بر بافته است آنرا بلکه وی
راست است آمده از جانب پروردگار تو تا
ترسانی قومی را که نیامده است بایشان
هیچ ترساننده پیش از تو تا بود که ایشان
راه یابند (٣).

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

خدا آن است که آفرید آسمان ها و زمین را

لَقَدْ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَكُنْ مِنَ الْكَافِرِينَ ۝

وآنچه مابین آنهاست درشش روز بازقرار گرفت بر عرش نیست شمارا به جزوی هیچ دوستی و شفاعت کننده آیا پندپذیر نمی شوید (۴) .

يُدَبِّرُ الْأُمُورَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ ۝

تدبیر میکند کاررا فرودآورده از آسمان بسوی زمین باز بالا میرود آن کار بسوی خدا در روزیکه هست مقدار آن هزار سال از آن حساب که می شمارید (۱) (۵) .

ذَٰلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝

این ست صفت داننده نهان و آشکارا غالب مهربان (۶) .

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِن طِينٍ ۝

آنکه به نیک ترین وجه ساخت هر چیزی را که آفریدش آغاز کرد آفرینش آدمی را از گِل (۷) .

لَنُجْعَلَ لَكُم مِّنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ۝

باز پیدا کرد نسل او را از خلایق از آبِ خوار (۸) .

لَقَدْ سَوَّاهُ وَكَفَّرْنَاهُ مِن مَّاءٍ مَّهِينٍ وَجَعَلْ لَكُم السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ۝

باز درست اندام کردش و دمید در وی روح خود را و پیدا کرد برای شما گوش و چشم ها و دل ها اندکی شکرمی کنید (۹) .

وَقَالُوا آمَنَّا بِمَا آتَانَا مِنَ الْكِتَابِ وَلَكِنَّا نَحْنُ الْغَافِلُونَ ۝

وگفتند چون گم شویم در زمین آیا ما در آفرینش تو خواهیم بود بلکه ایشان به ملاقات پروردگار خویش کافراند (۱۰) .

كُلُّ يَوْمٍ لَّكُم مَّا تَكُونُونَ فِيهِ لَا يَخَذُلُكُمْ فِيهِ الْمَلَائِكَةُ إِن يَخِذُوا مِنكُم مِّنْ ظَهْرِكُمْ وَسَيَرُّوكُمُ الْمَلَائِكَةُ بِأَوْدَانِكُمْ ذَٰلِكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۝

بگو قبض روح شما می کند ملک الموت

(۱) یعنی اگر مردمان نزول تدبیر و خروج او تصور کنند در کم از هزار سال خیال ننمایند و آن همه پیش خدای تعالی در یک روز تمام می شود غرض آن است که او هام ایشان به قدرتش اونی رسند والله اعلم .

الَّذِي فِي كُلِّ يَوْمٍ تَعْرَالِي رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُرْسَلُونَ تَأْتُوا مَحْبُوسِينَ مِمَّنْ بَعْدَ رَبِّكُمْ رَبَّنَا ابْتِزْنَا
وَتَمَعَّنَا فَأَوْجَعْنَا لَعَلَّ صَالِحًا إِذَا مَرُّوْنَ ﴿١٢﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًى وَلَٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾

فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا
عَذَابَ الْعَلَدِ بِمَا كُنتُمْ تَعْبَثُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا
بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾

تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾

فَلَا تَسْأَلُهُمْ فِي مَا أُنْفِقُوا إِنَّمَا يَسْأَلُهُمْ فِي مَا كُفِّرُوا عَنْهُ

که گماشته شده است بر شما بازسوی
پروردگار خویش گردانیده شوید (۱۱) .
و تعجب کنی اگر درنگری وقتی که
گناهگاران نگویند سرخویش باشند
نزد پروردگار خویش گویند ای پروردگار ما
دیدیم و شنیدیم پس بازگردان ما را تا بکنیم
کارشائسته هر آینه مایقین کننده ایم
(۱۲) .

و اگر می خواستیم البته می دادیم
هر شخصی را هدایت او ولیکن ثابت
شده است وعده از جانب من که هر آینه
پُرکنم دوزخ را از جنیان و آدمیان همه يك
جا (۱۳) .

پس بچشید این عذاب بسبب آنکه
فراموش کردید ملاقات این روز خود را
هر آینه مانیز فراموش کرده ایم شمارا
و بچشید عذاب دائم بسبب آنچه می
کردید (۱۴) .

جز این نیست که ایمان می آرند بآیات ما
آنانکه چون پند داده می شوند بآن
نگویند افتند سجده کنان بپاکی یاد کنند
باستائش پروردگار خویش را و ایشان
تکبر نمی کنند (۱۵) .

دور می مانند پهلوهایی ایشان از خوابگاهها
میخوابند پروردگار خود را بترس
و امیدواری و از آنچه روزی داده ایم
ایشانرا خرج میکنند (۱۶) .

پس نمیدانند هیچ نفس چه چیز پنهان
داشته شد برای ایشان از خنکی چشم

جَوَارِثًا كَانُوا يَعْلَمُونَ ⑩

أَلَمْ يَكُنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَكُونُ ⑪

أَتَا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ

تُزَلَّجُ بِهَا كَانُوا يَعْلَمُونَ ⑫

وَأَمَّا الَّذِينَ فَتَنُوا قَتَلُوا نَفْسَهُمُ النَّارُ كَلَّمَتْهُمُ أَنَّ يُخْرَجُوا

وَمِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي

كُنْتُمْ فِيهَا تَكْفُرُونَ ⑬

وَلَمَّا يُنْفَخُ مِنَ الْعَذَابِ الْأُولَىٰ فِي دُونَ الْعَذَابِ

الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ⑭

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ دُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا

إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِبُونَ ⑮

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ

مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّلْبَنِي إِسْرَءِيلَ ⑯

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ إِبْرَاهِيمَ إِهْدُونِ يَا مَرْيَمُ النَّاصِرُونَ ⑰

وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ⑱

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُم يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا

فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ⑲

پاداش داده شد بآنچه می کردند (۱۷) .

آیا کسی که مومن باشد مانند کسی هست

که فاسق باشد بگوبرابر نمی شوند (۱۸) .

اما آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته

کردند پس ایشان راست بهشت ها جای

ماندن بطریق مهمانی بسبب آنچه

میکردند (۱۹) .

واما آنکه فاسق بودند پس جای ایشان

دوزخ است هرگامی که خواهند که بیرون

آیند از آنجا بازگردانیده شوند در آن گفته

شود بایشان بچشید عذاب آتشی را که آن

را دروغ می پنداشتید (۲۰) .

والبته بچشانیم ایشان را عذاب نزدیک

(یعنی درد دنیا) غیر از عذاب بزرگ بود که

ایشان بازگردند (۲۱) .

و کیست ستمگارترا از کسی که پند داده شده

بآیات پروردگار خویش بازرو بگردانید

از آن هر آینه ما از گناه گاران انتقام کشنده

ایم (۲۲) .

و هر آینه دادیم موسی را کتاب پس مباش

در شبهه از ملاقات آن و ساختیم موسی را

هدایت برای بنی اسرائیل (۲۳) .

و پیدا کردیم از ایشان پیشوایان که راه

نمودند به فرمان ما و قتیکه صبر کردند

و بآیات ما یقین می آوردند (۲۴) .

هر آینه پروردگار تو فیصله کند میان

ایشان روز قیامت در آنچه اندران اختلاف

میکردند (۲۵) .

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمَا هَلَكَ نَارِثِينَ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَكُونُوا
فِي مَسْكِدِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ ﴿۳۵﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَتَأَلَّى إِلَى الْإَرْضِ خِزْفًا وَمِنْهُمْ
زُرْعًا تَأْكُلُ وَبَنَاتُهُ الْأَعْمَىٰ وَانْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصَرُونَ ﴿۳۶﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنَّا صَادِقِينَ ﴿۳۷﴾

قُلْ يَوْمَ الْقِيَامِ لَا تَصِفُهُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّمَا أَنَّهُمْ وَلَاقُهُمْ
يُنْقَرُونَ ﴿۳۸﴾

فَاعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرُوا أَنَّهُمْ مُنْتَظَرُونَ ﴿۳۹﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُطِيعُوا الْكُفْرَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿۱﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُكْرِهُوا مِنْكُمْ لَا جُنْدٍ لَهُمْ إِنَّا
نُجِيرُكُمْ ﴿۲﴾

آیا واضح نه شد ایشان را که چه قدر
هلاک کردیم پیش از ایشان از قرنها میروند
ایشان در خانه های آن جماعت هر آینه
درین کار نشانه هاست آیا نمی شنوند
(۲۶).

آیا نه دیدند که ما روان می کنیم آب را
بسوی زمین بی گیاه پس بیرون آریم بسبب
آن زراعت را که میخورند از آن زراعت
چهار پایان ایشان و خود ایشان نیز آیاتی
بینند (۲۷).

و میگویند کی خواهد بود این فتح اگر شما
راست گوئید (۲۸).

بگو روز فتح سود ندهد کافران را ایمان
آوردن ایشان و نه ایشان مهلت داده شوند
(۲۹).

پس روگردان از ایشان و انتظار نکن
هر آینه ایشان نیز منتظرند (۳۰).

سورة احزاب مدنی است و آن هفتاد و سه
آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشنانده مهربان .

ای پیغامبر بترس از خدا و فرمانبرداری
مکن کافران را و منافقان را هر آینه خدا
هست دانای با حکمت (۱).

و پیروی کن چیزی را که وحی فرستاده
میشود بسوی تو از جانب پروردگار
تو هر آینه خدا هست بآنچه میکنید
خبردار (۲).

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ⑤

نَا جَعَلَ اللَّهُ لِلرَّجُلِ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ وَنَا جَعَلَ أَرْوَاحَكُمْ
إِنِّي تُظهِرُونَ مِنْهُنَّ أَمْهَاتِكُمْ وَنَا جَعَلَ لَكُمْ آيَاتَكُمْ أَهْبَاءَكُمْ
ذَلِكَ قَوْلُكُمْ يَا قَوْمِ اللَّهِ يَكُونُ الْحَقُّ وَهُوَ
يَهْدِي السَّبِيلَ ⑥

أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا
أَبَاءَهُمْ فَأُولَاؤُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ وَكَيْفَ عَلَيْكُمْ
حُتْمًا فِيمَا أَخْطَأْتُم بِهِ وَلَكِنْ نَتَعَمَّدُ قُلُوبَكُمْ وَكَانَ
اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ⑦

الَّذِي أُولَى بِالْكُفْرَانِ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَرْوَاحَهُ أَمْهَاتُهُمْ
وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ

وَتوکل کن بر خدا و خدا وکیل بس ست
(۳)

نیافریده است خدای تعالی برای هیچ
مردی دودل در داخل بدن او^(۱) و نه
گردانیده است آن زنان شمارا که ظاهر
میکنید بایشان مادران شما و نه ساخته
است پسر خواندگان شمارا پسران شما
این سخن شماست که میگوئید بدهان
خویش و خدا می گوید سخن راست
واودالت میکند بر راه (۴) .

نسبت کنید پسر خواندگان را به پدران
ایشان این راست ترست نزد خدا پس
اگر ندانید پدران ایشانرا پس برادران شما
اند در دین و آزاد کردگان شما اند^(۲)
و نیست بر شما گناهی در لفظی که خطا کرده
باشید به تکلم آن ولیکن گناه آن ست که
قصد کرد دل های شما و هست خدا آمرزنده
مهربان (۵) .

پیغامبر سزاوار ترست به تصرف در امور
مسلمین از ذات های ایشان و زنان پیغامبر
مادران ایشانند^(۳) و خویشاوندان بعض
ایشان نزدیک تر اند به بعض در حکم خدا از

(۱) مترجم گوید که درین آیات رد است بر قول کافری که مرا دو دل داده اند و بر آنچه
اهل جاهلیت مقرر کرده بودند که مظاهره مثل مادر حرام موبدی شود و تعریض
ست بجواب طعن کافران و منافقان به نسبت حضرت صلی الله علیه وسلم چون
زینب را تزوج فرمود که زن پسر خواندنی را بزنی گرفت .

(۲) یعنی پس باین لقب بخوانید .

(۳) یعنی در حرمت نکاح .

الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا
كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ①

سائر مسلمانان و هجرت کنندگان لیکن آنکه بکنید بسوی دوستانِ خود رعایتی جائز بود این حکم هست در لوح محفوظ نوشته شده (۱) (۶) .

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ بَيْعًا قَهْرًا وَمِنْكُمْ وَمِنْ قَوْمِكُمْ
وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ وَآخُذْنَا بَیْعًا فَأَعْلَيْنَا ②

و یادکن چون گرفتیم از پیغامبران عهد ایشان را و از تو بگیرتیم و از نوح و ابراهیم و موسی و عیسی پسر مریم و گرفتیم از ایشان عهد محکم (۷) .

لِيَشْهَدَ الشَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ③

تا خدای تعالی بپرسد آن راست گویان را از راستی ایشان و مهیا کرده است برای کافران عذاب درد دهنده (۲) (۸) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودُهُ
فَأَنصَلْنَا عَلَيْهِمْ وَرَمَيْنَا جُنُودَهُمُ الْقَوْمَ ثُمَّ أَنزَلْنَا مِنَ الْمُعِصَةِ
بَصِيرًا ④

ای مسلمانان یاد کنید نعمت خدا را بر خویش وقتی که آمد بر سر شما لشکرها پس فرستادیم برایشان باد را و لشکرها که نه دیدید آنها را و هست خدا بآنچه می کنید بینا (۹) .

إِذْ جَاءَ زُكْرُومٌ فَوَقَّكُمْ مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ وَزُكْرُومٌ زُلْزِلَتْ
الْأَنْصَارُ وَهَلَكَ الْقُلُوبُ السَّاجِدُونَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
الْكَاثِرُونَ ⑤

چون آمدند بر شما از جانب بالای شما و از جانب پائین شما و چون خیره ماندند دیدهها و برسید دلها بچنبر گردن و گمان میکردید به نسبت خدا گمانهای مختلف (۱۰) .

(۱) یعنی صلۀ ارحام واجب است و توارث هجرت و اسلام منسوخ شد به توارث به قرابت و ارحام .

(۲) مترجم گوید کفار در غزوة احزاب بر مدینه هجوم کردند و آن حضرت صلی الله علیه و سلم به خندق متحصن شدند و از منافقان سخنانِ نفاق سرزد شد و مخلصان استقامت ورزیدند و آخر فتح اسلام واقع شد خدای تعالی در دم آنان و مدح آنان و منت نهادن برایشان نازل ساخت .

هَٰذَاكَ ابْنُ الْمُؤْمِنِينَ وَلَوْلَا إِزْلَازِلُنَا ⑩

آنجا امتحان کرده شد مسلمانان را
و جنبانیده شد ایشان را جنبانیدن سخت
(۱۱).

وَأَذِيقُوا الشُّعْقُونَ وَالَّذِينَ فِي كُلِّ بَعْدٍ مَرَضٍ مَا وَعَدْنَا
اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا عُرُودًا ⑪

و چون می گفتند منافقان و آنانکه در دل
های ایشان بیماریست وعده نه داد مارا
خدا و رسول او مگر بطریق فریب دادن
(۱۲).

وَأَذِيقُوا لَعْنَةَ اللَّهِ مِنْهُمْ يَأْهَلُ يَغْرِبُ لِمَقَامِكُمْ
فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ يَقُولُونَ إِنَّ
يَبُوءُنَا عُورَةً وَنَآيَ بَعُورَةً إِنْ يَرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ⑫

و چون گفتند طائفه ای از ایشان ای اهل
مدینه سرای ماندن نیست شمارا پس باز
گردید و دستوری می طلبند گروهی از ایشان
از جناب پیغمبر می گویند هر آئینه خانه های
ما نامضبوط است و نیستند آن خانه های
نامضبوط نمی خواهد مگر گریختن
(۱۳).

وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَفْئَادِهِمُ السُّبُورُ الْفِتْنَةُ
لَأَتَوْهَا وَمَاتَتْ بَيْنَ يَدَيْهَا الْأَشْيُرَا ⑬

و اگر در آمده میشد بر سر ایشان از نواحی آن
پس طلب کرده می شد از ایشان خانه
جنگی البته میدادند آن را و توقف نمی
کردند در آن فتنه مگر اندکی^(۱) (۱۴).

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُدْخِلَ الْأَدْبَارَ وَكَانَ
عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُورًا ⑭

و هر آئینه عهد بسته بودند با خدا پیش ازین
که برنگردانند پشت هارا و هست عهد
خدا پرسیده شده (۱۵).

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْقِرَاءَانُ قَدْ رَزَقْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوْ الْقَتْلِ وَلَئِنْ
لَأَنْتُمْ قَوْمٌ لَا تَعْلَمُونَ إِلَّا قَلِيلًا ⑮

بگو سود نه دهد شمارا گریختن اگر برگریزید
از مرگ یا از کشته شدن و آن هنگام بهره
مند ساخته نه شوید مگر اندکی (۱۶).

(۱) مترجم گوید حاصل کلام آنست که در جهاد توقف می کنند و اگر جنگ در مقدمه
نفسانی می شد توقف نمی کردند .

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِيكُمْ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا تَعْلَمُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَئِنْ أَرَادَ اللَّهُ بِكُمُ الْفِتْنَةَ لَا يُغْنِي عَنْكُمْ كُفْرُكُمْ شَيْئًا ۝

وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا ۝

أَشْجَعُ عَلَيْهِمْ إِذَا جَاءَ الْخَوْفُ وَآيُهُمْ يُظَاهِرُونَ إِلَيْكَ
ثُمَّ أَعْيَنَهُمْ عَلَى الْيَمِّ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفُ الْأُولَى وَأَوَلَّتْ
الْأَعْيُنُ عَنْ آلِ الْيَمِّ جَدًّا إِذْ أَشْجَعَهُ عَلَى الْخَيْلِ أُولَئِكَ
كُفَرُوتُهُمْ فَلَمَّحَ اللَّهُ أَعْيُنَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۝

يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابَ يَوَدُّوا
لَوْ أَنَّ هُمُ الْبَادُونَ فِي الْأَحْزَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَأِكُمْ
وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَسَمُوا إِلَّا قَلِيلًا ۝

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا

بگو کیست آنکه نگاه دارد شمارا از تصرفِ
خدا اگر بخواهد در حق شما سختی یا
بخواهد در حق شما نعمتی و نه یابند
برای خویش بجز خدا دوستی و نه یاری
دهنده (۱۷) .

هر آینه خدا میداند بازدارندگان را از شما
و گویندگان را به برادرانِ خویش که بیایید
بسوی ما و حاضر نمی شوند بکارزار
مگر اندکی (۱۸) .

بخل کنان به نسبت شما^(۱) پس چون
بیاید ترس بینی که ایشان درمی نگرند
بسوی تو می گردد چشم های ایشان مانند
کسی که بیهوش کرده شود از سختی
موت پس چون برود ترس زبان درازی
کنند بر شما بزبان های تیز بخل کنان
برمال این جماعت ایمان نیاوردند پس
خدا نابود ساخت کردار های ایشان را
و هست این کار بر خدا آسان (۱۹) .

می پندارند که لشکرهای کفار نه رفته اند
و اگر بیایند لشکرها تنها کنند کاش ایشان
صحرا نشین بودندی در میان اعراب سوال
می کردند از اخبار شما^(۲) و اگر
باشند در میان شما کارزار نه کنند مگر
اندکی (۲۰) .

هر آینه هست شمارا به پیغامبر خدا پیروی

(۱) یعنی در سوار شما .

(۲) یعنی از هر آینده و رونده .

اللَّهُ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهُ كَثِيرًا ﴿٦١﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا الْمُؤْمِنِينَ الْأَخْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٦٢﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَبِمَهُمْ
مَنْ قَضَىٰ نَجْوَاهُمْ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا بَدِيلًا ﴿٦٣﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ
إِنْ شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٦٤﴾

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِوَعْدِهِمْ لَمَنَّا الْوَاحِدُونَ وَكَفَى اللَّهُ
الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ يَوْمَ الْعُرُوفَةِ ﴿٦٥﴾

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ مِصْرَاصِهِمْ
وَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا قَرِيبًا تَقْتُلُونَ وَتَأْبِرُونَ
قَرِيبًا ﴿٦٦﴾

نیک کسی را که توقع می داشت ثوابِ خدا و توقع می داشت روزِ آخر و یاد کرد خدا را بسیاری (۲۱) .

و چون دیدند مسلمانان لشکر هارا گفتند این ست آنچه وعده داده بود مارا خدا و پیغامبر او و راست گفت خدا و رسول او و این ماجرا نه افزود در حق ایشان مگر باور داشتن و گردن نهادن (۲۲) .

از مسلمانان مردانی اند که راست کردند آنچه عهد بسته بودند با خدا بر آن پس از ایشان کسی هست که بانجام رسانید قرار داد خود را^(۱) و از ایشان کسی هست که انتظار می کند و تبدیل نکردند هیچ وجه تبدیل کردنی (۲۳) .

تاجرا دهد خدا راست گویان را در مقابله راستی ایشان و عذاب کند منافقان را اگر خواهد یا برحمت باز گردد برایشان هر آئینه خدا هست آمرزنده مهربان (۲۴) .

و باز گردانید خدا کافران را باخشم ایشان نیافتند هیچ منفعتی و کفایت کرد خدا از طرف مسلمانان در مقدمه جنگی و هست خدا توانا غالب (۲۵) .

و فرود آورد آنانرا که مددگاری این لشکر ها کرده بودند از اهل کتاب^(۲) از قلعه های ایشان و افکند در دل های ایشان

(۱) یعنی شهید شد .

(۲) یعنی بنی قریظه را فرود آورد .

وَأَوْزَعُوا أَرْضَهُمْ وَيَا رَهُمُ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضَهُمْ تَقَطَّوْهَا
وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ قُلْ لَا زَوَاجَ لَكُمْ إِن كُنْتُمْ تَرْضَوْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمِّمُكُنَّ وَأَسْرَحُكُنَّ بِرَاحِلٍ جَبِيلًا ۝

وَلَنْ كُنْتُمْ تَرْضَوْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْآخِرَةَ فَإِنَّ
اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُفْسِدِينَ مِنْكُمْ أَجْرًا عَظِيمًا ۝

يُنِسَاءَ الَّذِينَ مِنْ يَأْتِ مِنْكُمْ بِفَاحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ
يُضَاعَفُ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَبِيرًا ۝

خوف طائفه ای را می گشتید و اسیر می
گرفتید طائفه ای را (۲۶) .

وعاقبت کار به شما داد زمین ایشان را
و خانه های ایشان را و مال های ایشان را
و نیز عاقبت کار بشما داد زمینی را که
نفرسوده اید آنرا^(۱) و هست خدا بر همه
چیز توانا (۲۷) .

ای^(۲) پیغامبر بگو بزرگان خود اگر خواسته
باشید زندگانی دنیا و آرائش آن پس بیایید
تا چیزی مناسب دهم شمارا و رها کنم
شمارا رها کردن نیک (۲۸) .

و اگر می خواهید خدا و پیغامبر او را و سرای
آخرت را پس هر آینه خدا آماده ساخت
برای زنان نیکوکاری کننده از شما مزد
بزرگ (۲۹) .

ای زنان پیغامبر هر که به عمل آرد از شما
بدکاری ظاهر^(۳) دوچند کرده شود وی
را عذاب دوچندان و هست این مقدمه
بر خدا آسان (۳۰) .

(۱) یعنی خیبر .

(۲) مترجم گوید ازواج آنحضرت چیزی که نزد آنحضرت نه بود از زینت دنیا طلب می
کردند خدای تعالی ایشانرا پندداد و زجر فرمود و احکام معاشرت با ایشان نازل
ساخت و زینب رضی الله تعالی عنها در عقد زید بود در میان ایشان ناساگاری پدید
آمد و رفته رفته بطلاق منجر شد و بعد انقضای عدت خدای تعالی او را داخل
ازواج طاهرات گردانید منافقان زبان طعن کشادند که زنِ پسر خود را بزنی گرفت
خدای تعالی در میان آنکه پسر خوانده حکم پسر ندارد نازل ساخت .

(۳) مترجم گوید مراد این جا ایذای پیغامبر است بزبان درازی .

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُمُ دِينَهُ وَرَسُولَهُ وَتَعَمَلْ صَالِحًا
تُؤْتِنَهَا أَجْرًا مَتَرَاتِينَ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مَا

يَنْبَغُ الَّذِينَ لَمْ يَلِدُوا مِنْ النِّسَاءِ إِنَّ الْقَائِلِينَ
فَلَا تَحْضَنْ أُولَئِكَ فَتَكُونَ مِنْهُمْ فَتَكُونَ
مِنْهُمْ كَمَا تَعْرِفُونَ ۝

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى
وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ۝

وَاذْكُرْنَ مَا يُكَلِّفُ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنَ الْإِبْتِغَاءِ
وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ۝

إِنَّ السُّلَيْمِيْنَ وَالْمُسْلِمِيْنَ وَالْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْمُنِزِّلِيْنَ وَالْمُنِزَّلَاتِ وَالْمُحْسِنِيْنَ وَالْمُحْسِنَاتِ
وَالْمُتَّقِيْنَ وَالْمُتَّقَاتِ وَالْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْمُتَّقِيْنَ وَالْمُتَّقَاتِ وَالْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْمُتَّقِيْنَ وَالْمُتَّقَاتِ وَالْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَالْمُتَّقِيْنَ وَالْمُتَّقَاتِ ۝

وهر که فرمانبرداری کند از شما خدا
وپیغامبر او را و بکند کار نیک بدهیم او را
مزد او دوبار و مهیا کنیم برای او روزی
نیک (۳۱) .

ای زنان پیغامبر نیستید شما مانند هر کدام
از سایر زنان اگر پرهیز گاری کنید پس
ملائمت مکنید در سخن گفتن که آنگاه
طمع کند کسی که در دل او بیماریست
و بگوئید سخن نیکو (۳۲) .

و بمانید در خانه های خویش و اظهار تجمل
مکنید مانند اظهار تجمل که در جاهلیت
پیشین بود و برپادارید نماز را و بدهید زکوة
را و فرمانبرداری خدا و رسول او کنید
جزاین نیست که می خواهد خدا تا
دور کند از شما پلیدی را ای اهل بیت
و تا پاک کند شمارا پاک کردن (۳۳) .

و یاد کنید آنچه خوانده می شود در خانه های
شما از آیت های خدا و از حکمت هرائینه
خدا هست لطف کننده خبردار (۳۴) .

هرائینه مردان مسلمان و زنان مسلمان
و مردان باوردارنده و زنان باور دارنده
و مردان اطاعت کننده و زنان اطاعت
کننده و مردان راست گوینده و زنان راست
گوینده و مردان شکیبائی کننده و زنان
شکیبائی کننده و مردان فروتنی نماینده و
زنان فروتنی نماینده و مردان صدقه دهنده
و زنان صدقه دهنده و مردان روزه دارنده
و زنان روزه دارنده و مردان محافظت کننده
شرمگساه خود را و زنان

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي
الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَرَادَ اللَّهُ فَلَا مَقْدَرًا ۝

وَالَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا
اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا ۝

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ
وَحَاتِمَ السِّمِينِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ۝

وَسَيُخَوِّذُكُمْ بِكَرَّةٍ وَاصْبِلَا ۝

هُوَ الَّذِي يُصَلِّىْ عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ۝

يَعِيتُهُمْ يُومَرُ يَلْقَوْنَهُ سُلَوةً وَأَمَّا لَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمًا ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝

نیست برپیغامبر هیچ تنگی در آنچه حلال
ساخته است خدا برای او مانند آئین خدا
در حق آنانکه گذشتند پیش ازین وهست
کار خدا اندازه مقرر کرده شده (۳۸) .

(پیش از وجود مانند آئین خدا در حق) آنانکه
میرسانند پیغام های خدا را و می ترسند از
وی و نمی ترسند از هیچکس مگر از خدا
و پس ست خدا حساب کننده (۳۹) .

نیست محمد پدر هیچ کس از مردان شما
ولیکن پیغامبر خداست و مظهر پیغامبران
ست^(۱) وهست خدا هر چیز دانا (۴۰) .
ای مسلمانان یاد کنید خدا را یاد کردن
بسیار (۴۱) .

و به پاکی بخوانید او را صبح و شام (۴۲) .
اوست آنکه رحمت میفرستد بر شما و دعای
رحمت میکند بر شما فرشتگان او را برآورد
شمارا از تاریکی ها بسوی روشنی
وهست خدا به مسلمانان مهربان (۴۳) .

دعای خیر ایشان^(۲) روزیکه ملاقات کنند
بخدا سلام ست و آماده کرده است برای
ایشان مُزْدَنِيكَ (۴۴) .

ای پیغامبر هر آئینه ما فرستادیم ترا گواهی
دهنده و مرثده دهنده و ترساننده (۴۵) .

= در سَلِّكَ ازواج طاهرات داخل نمایند لیکن برای رعایت مراسم نیکو خواهی

محسن معاشرت دلالت می فرمود .

(۱) یعنی بعد از وی هیچ پیغامبر نباشد .

(۲) یعنی از جانب خدا و فرشتگان .

وَدَاعِيَا إِلَى اللَّهِ بِأَذْنِهِ وَيَرْجَأُ يُثِيرُوا ⑤

وَيُبَيِّنُ الْمُؤْمِنِينَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ⑥

وَلَا تُطِيعُوا الْكُفْرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعُوا أَرْوَاحَكُمْ وَتَوَكَّلُوا عَلَى اللَّهِ
وَكُنْ بِاللَّهِ وَكِيلًا ⑦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَكَدَّثُوا الْوُفُودَ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَّخِذُوا فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ
تَعْتَدُونَ لَهَا قَتَلْتُمُوهُنَّ وَأَنْتُمْ أَخْبَاهُكُمْ سَرَاحًا جَبِيلًا ⑧

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ الَّتِي آتَيْتَ
أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِنْمَا آتَاكَ اللَّهُ عَلَيْكَ
وَبَدَلْتَ هُنَّ بِهِنَّ وَبَدَلْتَ عَنْتُكَ وَبَدَلْتَ خَالِكَ وَبَدَلْتَ
خَلْدِكَ الَّتِي مَا جَرَّ مَعَكَ وَأَمْرًا مُؤَمَّنَةً
إِنْ وَفَّيْتُ أَنْفُسَهَا لِلَّذِي إِنْ أَرَادَ الشَّيْءُ أَنْ
يَسْتَكْبِرَ حَتَّى تَخَالَصَهُ لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ
عَلِمْنَا مَا قَرَضْنَا عَلَيْكُمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَحِيمًا ⑨

وخواننده بسوی خدا بحکم او وپ چراغ
روشن (۴۶) .

و بشارت ده مسلمانان را بآنکه ایشانرا
باشد از جانب خدا بخشایش بزرگ (۴۷) .

و فرمان مبرک کافران را و منافقان را و از نظر
اعتبار بگذار رنجانیدن ایشانرا و توکل کن
بر خدا و پس ست خدا کار ساز (۴۸) .

ای مسلمانان چون نکاح کنید زنان
مومنان را باز طلاق دهید ایشان را پیش
از آنکه دست برسانید بایشان پس نیست
شمارا بر این زنان هیچ عدتی که به
شمارید آن را پس متعه دهید این مطلقات
را و بگزارد آن ها را گذاشتن نیک (۴۹) .

ای پیغامبر هر آینه ماحلال کردیم برای
تو آن زنان تو که داده ای مهرایشان را و کنیز
کافی که مالک ایشان شده است دست
تو از آنچه خدا عائد ساخته است بر تو (۱)
و حلال کردیم دختران عم ترا و دختران
عمتهای ترا و دختران خالوی ترا و دختران
خاله های ترا آنانکه هجرت کرده
اند با تو و حلال کردیم برای تو زن مسلمان
را اگر به بخشد خود را برای پیغامبر (۲) اگر
خواهد پیغامبر به زنی گیرد آن را خاص
برای تو بجز مسلمانان هر آینه دانستیم
آنچه فرض ساخته ایم بر ایشان در حق

(۱) یعنی از کفار بتورسانیده است .

(۲) یعنی بغیر مهر در نکاح آید .

زنان ایشان و در حق گنیز گانی که مالک آنست دستهای ایشان (سهل کردیم) تانه باشد بر توهیج تنگی و هست خدا آمرزنده مهربان^(۱) (۵۰).

موقوف داری هرکرا خواهی از ایشان و جای دهی نزدیک خویش هرکرا خواهی و اگر خواهش کنی زنی را از آنجمله که یکسو کرده ای آنها را پس نیست هیچ گناهی بر تو این رخصت دادن قریب تراست از آنکه خنك شود چشم های ایشان و اندوه نخورند و خوشنود شوند بآنچه بدهی ایشان را همه ایشان و خدا می داند آنچه در دل های شماست و هست خدا دانا پُردهار (۵۱).

حلال نیستند ترا زنان بعد ازین^(۲) و نه حلال ست آنکه بدل کنی بجای ایشان زنان دیگر را و اگر چه به شکفت آرد ترا حسن ایشان مگر آنچه مالک شد دست تو و هست خدا بر همه چیز نگهبان^(۳) (۵۲).

ای مسلمانان در نیائید به خانه های پیغامبر مگر وقتی که دستوری داده شود شمارا برای طعامی نه انتظار کنان بخته شدن طعام را ولیکن چون خوانده شود شمارا در آئید پس چون طعام خورید پراکنده شوید و نه آرام گیران برای سخنی هراینه

كُرْبَىٰ مَنْ كُنَّامُومُهُمْ وَيُثْبِتُ إِلَيْكَ مَنْ تُنَازِلُ مِنْ بَنَاتِ
مَعْنُ عَزَلْتُ لَكَ حَبَاتٍ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَذَىٰ أَنْ تَعْرَأَ عَيْنُهُمْ
وَلَا يَحْزَنَ وَيَرْتَضِينَ بِمَا أَنفَعَهُمْ كُلُّهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ⑤

لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ
مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْبَبَكَ حَسَنَهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ
يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ⑥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ
يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَبِيٍّ إِنَّهُ وَلَكِنْ إِذَا
دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْكَبُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ
بِحَدِيثِ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذَى النَّبِيَّ فَيَسْتَعْجِلُ مِنْكُمْ
وَاللَّهُ لَا يَسْتَعْجِلُ مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا

- (۱) یعنی در باب نکاح چیزها ست که بر امت فرض شده نه بر آنحضرت .
- (۲) یعنی بعد ازین دو صنف قرشیه مهاجره مهیره یا واهبه نفس غیر مهیره .
- (۳) مترجم گوید که این آیت ناسخ آیت سابقه است .

فَسَلُّوا لَهُمْ مِنْ دَرَاهِمٍ يَغَافِرُ بِهَا ذُنُوبَهُمْ وَلَقَدْ بَعَثْنَا
مُوسَىٰ بِالْحَقِّ وَرَسُولُ اللَّهِ يُدْعَىٰ إِلَىٰ الْغِيَاثِ
مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ لَكُنْ عِلْمًا ۝

این کار میرنجانند پیغامبر را پس شرم
میداشت از شما و خدا شرم نمیدارد
از سخن راست و چون طلب کنید از زنان
پیغامبر رختی پس طلب کنید آنرا از ایشان
از پس پرده این خصلت پاک ترست برای
دل‌های شمسو دل‌های ایشان
و سزاوار نیست شما را که برنجانید
پیغامبر خدا را و نه آنکه نکاح کنید زنان
اورا پس از وی هرگز، هر آئینه این کار
هست نزدیک خدا گناه بزرگ (۵۳) .

إِنْ تُبْدُوا شَيْئًا أَوْ تَخْفَوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝

اگر آشکار کنید چیزی را یا پنهان دارید
آنرا پس هر آئینه خدا هست بهر چیز دانا
(۵۴) .

لَا حَرَّ عَلَيْكُمْ فِي آبَائِهِمْ وَلَا أَبْنَائِهِمْ وَلَا
أَخْوَانِهِمْ وَلَا أَبْنَاءَ أَخَوَاتِهِمْ وَلَا
مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ ۚ وَالَّذِينَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدًا ۝

نیست هیچ بزه بر زنان در پرده نپوشیدن
پیش پدران خویش و نه پیش پسران
خویش و نه برادران خویش و نه پسران
برادران خویش و نه پسران خواهران
خویش و نه زنان هم جنس خویش^(۱)
و نه آنچه مالک آن شده دست‌های ایشان
و بترسید ای زنان از خدا هر آئینه
خدا هست بر همه چیز گواه (۵۵) .

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝

هر آئینه خدا و فرشتگان او درود می‌فرستند
بر پیغامبر ای مسلمانان درود فرستید
بر وی و سلام گوئید سلام گفتمی (۵۶) .

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ۝

هر آئینه آنانکه می رنجانند خدا و پیغامبر
اورا لعنت کرد خدا ایشان را در دنیا

وآخرت و مهیاساخت برای ایشان عذاب
خوارکننده (۵۷) .

وآنانکه میرنجانند مردان مسلمان و زنان
مسلمان را بغیرگناهی که بعمل آورده
باشند پس هرآئینه برداشتند پارهتانی را و
گناه ظاهر را (۵۸) .

ای پیغامبر بگو به زنان خود و دختران
خود و پسران مسلمانان که فروگذارند
برخود چادرهای خود را این نزدیک
ترست بآنکه شناخته شوند پس ایشان را
ایذا داده نه شود و هست خدا آمرزنده
مهربان (۱) (۵۹) .

اگر باز نایند منافقان و آنانکه در دل های
ایشان بیماری است و خبر بد فاش کنندگان
در مدینه (۲) البته برگماریم ترا برایشان
باز هم سایه نه باشند باتو در مدینه مگر
زمانی اندک (۳) (۶۰) .

لعنت کرده شدگان هرچاکه یافته شوند
اسیر گرفته شود ایشان را و کشته شود
ایشانرا کشتن بسیار (۶۱) .

مانند روش خدا در آنانکه گذشتند پیش
ازین و هرگز نه یابی در روش خدا تغییر را
(۶۲) .

سوال می کنند ترا مردمان از قیامت

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغْيًا ظَاهِرًا
يَحْتَمِلُوا الْعَذَابَ أَقْرَبًا ۚ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ
وَالْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِئِبِهِنَّ ذَلِكَ
أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ ۚ فَلَا يُؤْذِينَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ الْمُفْسِدُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ وَالرَّجُلُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَتُغْرِيَنَّكُمْ
لَأَجَابُورُنَّكَ فَمِنَ الْأَوَّلِينَ ۝

مُؤْمِنِينَ ۚ أَيْمَانُكُمْ أَجْدُ وَأَوْفَىٰ لَكُمْ تَبِيلًا ۝

سُعَّةٌ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ
لِسُعَّةِ اللَّهِ تَبِيلًا ۝

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عَلَيْهَا بَعْدُ اللَّهُ وَمَا

(۱) یعنی عفت ایشان ظاهر شود و فاسقی تعرض ایشان نکند والله اعلم .

(۲) یعنی از کردار های خود .

(۳) یعنی جلاوطن کرده شوند .

يُذَرِّبُكَ لَعْلُ السَّاعَةِ تَكُونُ قُرْبَى ۝

بگوجزاین نیست که معرفت آن نزد خداست و چه چیز خبرداد ترا شاید که قیامت موجود شود در زمان نزدیک (۶۳).

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكُفْرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ۝

هرآئینه خدا لعنت کرده است کافران را و آماده ساخته است برای ایشان آتش (۶۴).

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ فِيهَا وَلًا وَلَا نَصِيرًا ۝

جاویدان آنجا همیشه نه یابند هیچ دوستی و نه یاری دهنده (۶۵).

يَوْمَ تَقُصُّهُمْ ذُنُوبُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ۝

روزی که گردانیده شود روهای ایشان در آتش گویند ای کاش ما هرآئینه فرمان می بردیم خدا را و فرمان می بردیم پیغامبر را (۶۶).

وَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا سَادَاتَنَا كُتُبًا فَاضْلُونا السَّبِيلَ ۝

و گویند ای پرورد گار ما هرآئینه فرمانبردیم مهتران خود را و بزرگان خود را پس گمراه ساختند ما را از راه (۶۷).

رَبَّنَا إِنَّهُمْ مِصْرَتَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَافُ لَغَائِبُونَ ۝

ای پرورد گار ما بده ایشان را دوچند از عذاب و لعنت کن ایشان را لعنتی بزرگ (سخت) (۶۸).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا كَالَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى الْفِتْنَةِ قُلُوبُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ مُتَوَكِّلًا ۝

ای مسلمانان مباشید مانند آنانکه رنجانیدند موسی را پس پاك ساخت خدا تعالی او را از آنچه گفته بودند و بود موسی نزدیک خدا با آبرو^(۱) (۶۹).

(۱) مترجم گوید یعنی موسی وقت غسل ستر میکرد چهار بنی اسرائیل گفتند که او درست روزی بحسب اتفاق برکناره آب غسل میکرد و جامه های خود بر سنگ نهاده بود بفرمان خدای تعالی آن سنگ روان شد موسی عقب سنگ دوید تا آنکه جماعتی از بنی اسرائیل عریان دیدند و گفتند ادرت ندارد و ادرت انتفاع خصیه را گویند والله اعلم.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ①

يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ②

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ
كَأَبِيْن أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ
إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ③

لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ
وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ④

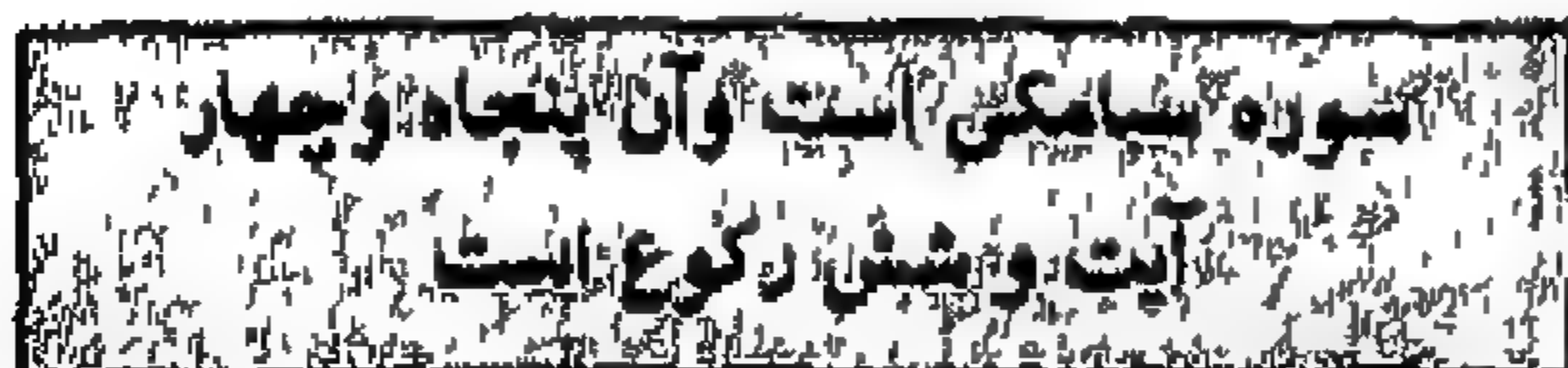
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ
الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ①

ای مسلمان بترسید از خدا و بگوئید سخن
استوار (۷۰) .

تابصالح آرد کردار های شمارا و بیامرزد
برای شما گناهان شمارا و هر که فرمان
برد خدا و رسولِ او را پس هر آئینه مطلب
یاب شد به پیروزی بزرگ (۷۱) .

هر آئینه ما آوردیم امانت را^(۱) بر آسمان ها
و بر زمین و بر کوه ها پس قبول نه کردند که
بردارند آن را و ترسیدند از آن و برداشت
آنها آدمی هر آئینه وی هست ستمگار
نادان^(۲) (۷۲) .

تا شود آخر کار آنکه عذاب کند خدای
تعالی مردان منافق و زنان منافق را و مردان
مشرک و زنان مشرک را و بپرخت رجوع
کند خدا بر مردان مسلمان و زنان مسلمان
و هست خدا آمرزنده مهربان (۷۳) .

بنام خدای بخشاینده مهربان .
همه ستایش خدای راست که بدست
اوست آنچه در آسمان هاست و آنچه
در زمین ست و مرا و راست ستایش
در آخرت و اوست با حکمت آگاه (۱) .

(۱) یعنی استعداد و تکلیف به او امر و نواهی و الله اعلم .

(۲) یعنی بالفعل عدالت و علم ندارد و قابلیت آنها دارد و الله اعلم .

يَعْلَمُ مَا يَلِيهِ فِي الْأَرْضِ وَمَا خُفِيَ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ
مِنَ السَّمَاءِ وَيَا عَزِيزُ فَبِهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ⑤

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلْ وَدِدِّي
لَتَأْتِيَ لَكُمْ عَلِيمُ الْغَيْبِ لَا يَمُوتُ عَنْهُ وَنُفُوتُ ذُرِّيَّتِي
السَّابِقِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا
فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ⑥

لَيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ⑦

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُفْجِرِينَ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مِّنْ رَّجْزٍ أَلِيمٌ ⑧

وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ⑨

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَى رَجُلٍ يُفْتِنُكُمْ
إِذَا مِرْقَتُكُمْ كُلِّ سُبْرَةٍ إِلَيْكُمْ لَقِيَ خَلْقٌ جَدِيدٌ ⑩

أَفَتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جُنَّةٌ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالْقُلُوبِ الْبُيُوتِ ⑪

میدانند آنچه درمی آید بزمین و آنچه برمی
آید ازوی و آنچه فرود می آید از آسمان
و آنچه بالا میرود در وی و اوست مهربان
آمرزنده (۲) .

وگفتند کافران نخواهد آمد پیش ماقیامت
بگواری قسم پروردگار من البته خواهد
آمد به شما پروردگاری که داننده پوشیده
است غائب نمی شود ازوی هم وزن
ذره ای در آسمان ها و نه در زمین و نه
خرد تر از آن و نه بزرگ تر مگر ثبت ست
در کتاب ظاهر (۳) .

تاجزا دهد آنان را که ایمان آوردند و
عمل های شائسته کردند آن جماعت ایشان
راست آمرزش و روزی گرامی (۴) .

و آنانکه سعی کردند در رد آیات ماقابله
کنان آن جماعت ایشان راست عذاب
از عقوبت درد دهنده (۵) .

و می بینند آنانکه داده شده است ایشانرا
علم چیزی را که فرود آورده شد بسوی
تو از جانب پروردگار تو راست و دلالت
کنده بسوی راه خدای غالب ستوده کار
(۶) .

وگفتند کافران بایکدیگر آیا دلالت کنیم
شمارا بر مردی که خبر میدهد به شما که
چون پاره پاره کرده شوید تمام پاره پاره
شدن هرائینه شما در آفرینش نوباشید (۷) .

آیا پرسته است بر خدا دروغ را یا باوجنونی
هست بلکه آنانکه ایمان نمی آرند با آخرت
در عقوبت باشند و در گمراهی دور (۸) .

أَقْلَمُ يَرْوَالِي مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَيَا خَلْقَهُمْ مِنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ إِنَّ كُنْهَ غَيْفٍ بِهِمُ الْأَرْضِ أَوْ نَسِطَ عَلَيْهِمْ كُنْهًا
مِنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ①

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا مَقْصُودًا يُجِبُّ آلَ آدَمَ مَعَهُ وَالطَّيْرَ
وَالنَّكَّالَةَ الْحَدِيدَ ②

إِنْ أَغْمَلَ سِبْغَتِ وَقَدَّرَ فِي الشَّرِّ وَاعْمَلُوا صَالِحًا
إِلَى بِمَاتُومُونَ بِصَيْرٍ ③

وَلَسْلِمِينَ الرِّبِّ عَدُوًّا شَهْرُ رَدَّ أَحْمَاشَهُ وَاسْتَنَالَهُ
عَيْنَ الْقَطْرِ وَمِنْ الْجَنِّ مَنْ يَفْعَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِأَذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ
تَزِيغُهُ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نَذِيرُهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ④

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُونَ مِنْ عَمَلٍ رَيبٍ وَتَبَايَاهُ وَجْهَانِ كَالْجَوَابِ
وَقَدْ وَرِثِيَّتِ رَاعِمُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَنَبْلًا مِنْ
عِبَادِي الشُّكْرِ ⑤

آیا نه دیدند بسوی آنچه پیش روی
ایشانست و آنچه پس پشت ایشانست
از آسمان و زمین اگر خواهیم فروبریم
ایشان را به زمین یا بافکنیم برایشان پارها
از آسمان هر آینه درین کار نشانه است
هر بنده رجوع کننده را (۹).

و هر آینه دادیم داود را از نزد خود بزرگی
گفتیم ای کوه ها بزیرویم تسبیح گوئید
همراه او و مسخرش ساختیم مرغان را
و نرم گردانیدیم برای او آهن را (۱۰).

فرمودیم که بساز زره های کشاده و اندازه
نگاه دارد در یافتن حلقه ها وای اهل بیت
داود به عمل آرید کردار شائسته هر آینه
من بآنچه میکنید بینام (۱۱).

و مسخر ساختیم برای سلیمان باد را
سیراؤل روزی او یکماهه راه بود و سیر آخر
روزی او نیز یکماهه راه بود و روان
ساختیم برای او چشمه مس و مسخرش
ساختیم از دیوان کسی را که کار میکرد
پیش او به حکم پروردگار خویش و هر که
کجی کند از دیوان از حکم ما بپشانیم او را
پاره ای از عقوبت دوزخ (۱۲).

می ساختند برای او آنچه میخواست از قلعه
ها و صورت ها و کاسه ها بقدر حوض ها
و دیگر های ثابت در جاهای خود گفتیم به
عمل آرید ای آل داود سپاسداری را
و اندک کسی ست از بندگان من شکر
گذارنده (۱۳).

فَلَمَّا أَفْضَيْنَا عَلَيْهِ الْهَوْتَ مَا ذَلُّهُمْ عَلَى سُورَةِ إِلَّا ذَاكُمُ
الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَاتَهُ فَلَمَّا حُزَّتْ بِصَيِّتِ الْجَحْرِ أَنَّ كُوكَاؤُوا
يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لِيَكُلُوا الْعَذَابِ الْهَيْئِ ⑤

لَقَدْ كَانَ لِسَبَّأٍ فِي مَسْكِنِهِمْ آيَةٌ جِئْنِي مِنْ يَمِينٍ وَيُسْأَلُهُ
كُلُّ امْرِئٍ رِزْقَ رَبِّكَ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ هَلْ دَلَّ عَلَى طَبِيعَةِ وَرَبِّ
عَفْوٍ ⑤

فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِيرِ وَلَدُنَّكُمْ يُجْتَنُّهُمْ
جَنَّاتٍ دَافِيٍّ أَكْلِ خَبْطٍ وَأَشَلِّ وَشَيْءٌ مِنْ سَدْرٍ قَلِيلٍ ⑤

ذَٰلِكَ جَزَاءُ يَكْفُرُوا بِالْأَقْلَ وَفَلَّ فُجُورِي إِلَّا الْكُفُورَ ⑤

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمُ الْوَادِيَّ الْفَرَىٰ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا فَرْسًا ظَاهِرَةً

پس چون مقرر کردیم بروی موگ را
دلالت نه کرد ایشان را بر موت او
مگر کرم چوب خواره که میخورد عصای
سلیمان را پس چون بافتاد واضح شد
پیش دیوان که اگر میدانستند غیب را
درنگ نمی کردند در عذاب خوارکننده
(۱۴)

هرآینه بود قوم سبأ را در جای ماندن
ایشان نشانه مرایشانرا بود دو بوستان از
جانب راست و از جانب چپ گفتیم
بخورید رزق پروردگار خویش و شکر
گوئید اورا شمارا شهری هست پاکیزه
و پروردگار آمرزنده (۱۵)

پس روگردانیدند^(۱) پس فرستادیم
برایشان سیلی تند^(۲) و عوض دادیم ایشان
را بجای دو بوستان ایشان دو بوستانی
دیگر خداوند میوه های بدمزه و خداوند
درخت گز و چیزی اندک از درخت کنار
(۱۶)

این سزا دادیم ایشان را بسبب ناسپاسی
ایشان و سزای بدنمیدهم مگر ناسپاس را
(۱۷)

و پیدا کردیم میان ایشان و میان آن ده ها
که برکت نهاده ایم در آن^(۳) ده ها متصل

(۱) یعنی از شکر .

(۲) یعنی سیلی که به پشت ها بتدک کرده بودند .

(۳) یعنی شام .

وَقَدْ رَأَوْهَا الْبَعِيدَ يُرَوِّفُ فِيهَا لِيَالِي وَإِنَّمَا الْإِمْشِينَ ①

قَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيْنِ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ
أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مَسْرُوقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ②

وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَلَمَهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ③

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِم مِّن سُلْطَانٍ إِلَّا لَنَعْلَمَنَّ يَوْمًا
بِالْخِطْبَةِ مِمَّنْ هُمْ أَتَىٰ شَاقُّهُ وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ حَفِيظٌ ④

قُلِ ادْعُوا إِلَٰهَ رَبِّكُمْ مِمَّن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ
ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن نُّصِيرٍ
وَمَا لَهُمْ مِّنْهُم مِّن ظَلِيمٍ ⑤

وَلَا تَتَّبِعُوا الشَّعَاةَ عِندَ الَّذِينَ إِذْنُ لَهُ حَقُّ إِذَا فِرَعٌ

بایکدیگر و مقرر کردیم در آن ده ها
آمد رفت را گفتیم سیر کنید درین ده ها
شب ها و روزها ایمن شده (۱۸) .

پس گفتند^(۱) ای پروردگار ما دوری پیدا
کن در میان سفر های ما وستم کردند
برخویش پس گردانیدیم ایشان را افسانه ها
و پاره پاره ساختیم ایشان را تمام پاره
پاره ساختن هر آئینه درین ماجرا نشانه
هاست هر صبر کننده شکرگوینده را
(۱۹) .

وهر آئینه راست یافت شیطان در حق
ایشان اندیشه خود را پس پیروی او کردند
مگر گروهی اندك از مسلمانان (۲۰) .

ونه بود شیطان را برایشان هیچ غلبه
لیکن مبتلا گردانیدیم تا بدانیم کسی را که
ایمان می آرد بآخرت از آن که وی در
شبهه است از وی و پروردگار تو بر هر چیز
نگاهبان ست (۲۱) .

بگو بخوانید آنان را که گمان میکنند بجز
خدا مالک نیستند هم وزن يك ذره
در آسمان ها و نه در زمین و نیست ایشان را
در آسمان و زمین هیچ شرکتی و نیست
خدا را از ایشان هیچ یاری دهنده (۲۲) .

و سود نکند سفارش نزد خدای تعالی
مگر برای کسیکه دستوری داده باشد

عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ﴿۲۱﴾

قُلْ مَنْ يَرْفُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْيَاكُمْ
لَعَلْ قُدَىٰ أَوْفَىٰ صَلَّيْ مُبِينٍ ﴿۲۲﴾

قُلْ لَا تَسْأَلُونَنَا عَمَّا آجُرُونَنَا وَلَا نَسْأَلُكُمْ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۲۳﴾

قُلْ يَجْعَلُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ بَيْنَاتٍ مِّنَ الْحَقِّ وَمَا لَكُم بِالْعِلْمِ ﴿۲۴﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا شُرَكَاءَ لَهُمْ قُلُوبًا مُّوَدَّةَ اللَّهِ
الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿۲۵﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَآلَةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۶﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۷﴾

قُلْ لَّكُمْ مَبْعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً
وَلَا تَسْتَفْتِي مَوْنٌ ﴿۲۸﴾

برای^(۱) اواهل عشر مضطرب شوند
تا آنگاه که اضطراب دور کرده شود
از دلهای ایشان گویند چه چیز فرموده
است پروردگار شما (ملا علی) گویند که
فرموده است سخن راست و اوست بلند
مرتبه بزرگ قدر (۲۳) .

بگو که روزی میدهد شمارا از جانب
آسمان ها و زمین (باز) بگو خدامی دهد و
هر آئینه مایاشما بر هدایتیم یا در گمراهی
ظاهر (۲۴) .

بگو سوال کرده نخواهید شد شما از گناه
ما و سوال کرده نه خواهیم شد ما از آنچه
شما می کنید (۲۵) .

بگو جمع خواهد کرد پروردگار ما میان ما
باز حکم کند میان ما (یعنی میان ما و شما)
براستی و اوست حکم کننده دانا (۲۶) .

بگو بنمائید مرا آنانکه ایشان را لاحق کرده
اید با خدا شریک ساخته نه چنین ست بلکه
خدا اوست غالب با حکمت (۲۷) .

ونه فرستادیم ترا الا برای مردمان همه
مژده دهنده و ترساننده ولیکن اکثر
مردمان نمیدانند (۲۸) .

و می گویند کی بوجود آید این وعده اگر شما
راست گوئید (۲۹) .

بگو شمار است وعده روزیکه باز پس نمائید
از آن ساعتی و نه پیش دستی کنید (۳۰) .

(۱) یعنی اذن شفاعت داد .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُؤْمِنَ بِهِدَ الْقُرْآنَ وَلَا يَكُونُ
بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْتُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْسَلُ
بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ يَقُولُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ اسْتَضِعُّوا الَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا وَلَآ أَنْتُمْ لَكُمُ الْمُؤْمِنِينَ ①

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا الَّذِينَ اسْتَضِعُّوا أَنْتُمْ صَدُّوا عَنْ
الْهُدَى بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بِالْكَفْرِ لَكُمْ مُجْرِمِينَ ②

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضِعُّوا الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ الْإِنْسِ
وَالْهَمَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِآلِهَتِنَا وَمَعْلُومٌ لَنَا أَنَّهُ
وَأَسْرُوا النَّفْسَ لِمَا رَأَوْا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَقْلِلَ فِي
أَعْيُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَهْلُ الْيُجُرُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ③

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا
أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ④

وَقَالُوا هُمْ أَكْثَرُ أَمْوَالِ الْأَوَّلَادِ أَوْ مَا هُمْ بِمُعَذِّبِينَ ⑤

وگفتند کافران یعنی مشرکان
هرگز باور نداریم این قرآن را و نه آن کتاب
را که پیش از وی بود و تعجب کنی ای
بیننده اگر به بینی چون ستمگاران ایستاده
کرده شوند نزد پروردگار خویش باز
میگرداند بعضی ایشان بسوی بعضی سخن
را^(۱) گویند آنانکه ناتوان گرفته شد ایشان را
بآنانکه سرکشی کردند اگر نمی بودید شما
هرآئینه مامسلمان می شدیم (۳۱) .

گفتند سرکشان به ناتوانان آیامابازداشتیم
شمارا از هدایت بعد از آنکه آمد بشما
بلکه بودید شما گناه گاران (۳۲) .

وگفتند ناتوانان سرکشان را نه، بلکه
بازداشت مارا مکر شب و روز^(۲) چون
میفرمودید مارا که کافر شویم به خدا
و مقرر کنیم برای او همتایان را و در دل
دارند همه ایشان پشیمانی چون به بینند
عذاب را و باندازیم طوقها در گردن های
کافران سزا داده نمی شوند مگر بوفق
آنچه می کردند (۳۳) .

و نه فرستادیم در هیچ دهی بیم کننده را
مگر گفتند مُنْعَمَانِ آن ده هرآئینه مابآنچه
فرستاده شدید به آن نا معتقدیم (۳۴) .

وگفتند ما زیاده تریم باعتبار اموال و اولاد
و نیستیم ماعذاب کرده شدگان (۳۵) .

(۱) یعنی سؤال و جواب کنند .

(۲) یعنی مکر شما که پیوسته در سعی آن بودید .

قُلْ إِنْ رَزَقَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَالنَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

بگوهر آئینه پروردگار من کشاده میکند روزی را برای هر که خواهد و تنگ میکند برای هر که خواهد ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۳۶) .

وَمَا أَمْوَالُ الْكَافِرِينَ وَلَا أَوْلَادُهُمْ لَكُمْ نِعْمَةً عَلَيْنَا أُولَئِكَ فِي أَلَمٍ مِمَّنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا قَدْ أَتَىٰ لَكَ لَهُمْ جَزَاءُ الصَّاعِينَ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُوبِ الْمُنُونِ ﴿۳۷﴾

و نیست اموال شما و نه اولاد شما آن چیز که مقرب گردانند شما را نزد ما بمرتبه قربت لیکن مقرب آنست که ایمان آورد و کرد کردار شائسته پس آن جماعت ایشان راست جزای دوچند به مقابله آنکه عمل کردند و ایشان در کوشش های بلند ایمن باشند (۳۷) .

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي آلِهَتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُعَذَّرُونَ ﴿۳۸﴾

و آنانکه سعی میکنند در رد آیات ما مقابله کنان آن جماعت در عذاب حاضر کرده شوند (۳۸) .

قُلْ إِنْ رَزَقَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ غَلِيظُ الرِّزْقِ قَوِيٌّ ﴿۳۹﴾

بگوهر آئینه پروردگار من کشاده می کند روزی را برای هر که خواهد از بندگان خود و تنگ می سازد برای هر که خواهد و هر چه خرج کنید از هر جنس که باشد پس خدا عوض آن دهد و او بهترین روزی دهندگانست (۳۹) .

وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ جَمِيعًا كَمَا يَقُولُ إِلَهُكَ أَهْلَ الْآلِهَةِ إِنَّا كَرِهْنَا لَكُمْ أَنْ يَعْبُدُوا رَبَّنَا ﴿۴۰﴾

و روزی که برانگیزد خدا ایشان را همه یکجا باز بگوید به فرشتگان آیا ایشان شما را عبادت می کردند (۴۰) .

قَالُوا بَشَاطَتُكَ أَنْتَ وَلَكِنَّا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿۴۱﴾

فرشتگان گویند پاکی تراسست تو کارسازمائی سوای ایشان بلکه ایشان عبادت میکردند دیوان را^(۱) اکثر ایشان به

(۱) یعنی عبادت ملائکه بجهت وسوسه شیاطین بود پس گویا عبادت شیاطین کردند .

دیوان اعتقاد داشتند (۴۱) .

پس امروز نمی تواند بعضی شما برای بعضی سود رسانیدن و نه زیان رسانیدن و فرمائیم ستمگاران را بهچشید عذاب آتشی که شما دروغ می پنداشتید آن را (۴۲) .

و چون خوانده می شود برایشان آیات ما روشن آمده گویند بایکدیگر نیست این پیغامبر مگر مردی که میخواهد بازدارد شمارا از آنچه می پرستیدند پدران شما و گویند نیست این قرآن مگر دروغی بر بافته و گویند کافران سخن راست را چون پیامد بدیشان نیست این مگر سحر ظاهر (۴۳) .

و ندادیم مشرکان عرب را کتاب ها که بخوانند آن را و نه فرستادیم بسوی ایشان پیش از توهیج ترساننده (۴۴) .

تکلیب کردند آنانکه پیش از ایشان بودند و این مشرکان نه رسیده اند به يك دهم آنچه داده بودیم به پیشینیان پس بدروغ نسبت کردند پیغامبران مرا پس چگونه بود عقوبت من (۴۵) .

بگو جز این نیست که پند میدهم شمارا بیک کلمه که برخیزید برای خدا دوگان دوگان و يك يك باز تأمل کنید که نیست به یار شما هیچ جنونی، نیست او مگر بیم کننده برای شما پیش از آمدن عذاب سخت (۴۶) .

بگو آنچه سوال کرده باشم از شما جنس

قَالِیَوْمَ لَا تُغْنِیْكَ بَعْضُکُمْ لِبَعْضٍ نَفَعًا وَلَا ضَرًّا وَتَقُولُ
لِلَّذِینَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِیْ کُنتُمْ بِهَا تُکَذِّبُونَ ﴿۴۱﴾

وَإِذَا حُشِلَ عَلَیْهِمْ إِلَٰهُنَا بَیِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَٰذَا إِلَّا رَجُلٌ
یُرِیْدُ أَنْ یُعَذِّبَکُمْ عَمَّا کَانَ یَعْبُدُ آبَاءَکُمْ وَ قَالَوَا مَا هَٰذَا
إِلَّا إِفْکٌ مُفْتَرًی وَ قَالَ الَّذِینَ کَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا
جَاءَهُمْ هَٰذَا إِلَٰهٌ مُّشَبِّهٌ ﴿۴۲﴾

وَمَا آتَیْنَاهُمْ مِنْ کُتُبٍ یَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَیْهِمْ قَبْلَکَ
مِنْ نَذِیرٍ ﴿۴۳﴾

وَكَذَّبَ الَّذِینَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَآبَلَقُوا بِمِثْلِ مَا آتَیْنَاهُمْ
فَلَمَّا بَرَأَ سُلَیْمٌ فَکَیْفَ کَانَ تَکْذِیرٌ ﴿۴۴﴾

قُلْ إِنَّمَا أَعِظُکُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ
وَقَرَادٍ تُکْمَرُ تَتَلَفَّکُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُصَاحِبُکُمْ مِنْ جَنَّةٍ
إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِیرٌ لَّکُمْ بَیِّنٌ یَدَىْ عَذَابٍ شَدِیدٍ ﴿۴۵﴾

قُلْ مَا سَأَلُکُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجَرْتُمُوهُ إِلَّا عَلَى اللَّهِ

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿۴۷﴾

مژد پس آن شماراست نیست مژدمن
مگسبرخدا وار بر همه چیزگواه است
(۴۷).

قُلْ إِنْ رَبِّي يَتَذَكَّرُ بِالْحَقِّ عِلْمُ الْغُيُوبِ ﴿۴۸﴾

بگو هرآئینه پروردگار من برمی تابد از علم
غیب و حی راست را آن پروردگار، دانای
پوشیده هاست (۴۸).

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبَدِّلُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿۴۹﴾

بگو آمد سخن راست، و آفرینش نونمیکند
معبود باطل و نه دیگر بار آفریند (۴۹).

قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ لَأَلْتَمِ الْأَرْضَ عَلَى نَفْسِي وَإِنِ اهْتَدَيْتُ

بگواگر گمراه شدم پس جزاین نیست که
گمراه شوم بر نفس خویش و اگر راه یابم
پس بسبب آنست که وحی فرستد بسوی
من پروردگار من هرآئینه وی شنوای
نزدیک ست (۵۰).

فِيمَا بَيْنَ يَدَيْ إِلَهِ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿۵۰﴾

و تعجب کنی اگر بینی چون مضطرب
شوند پس نباشد از عذاب خلاص شدن
گرفته شوند از جایی نزدیک^(۱) (۵۱).

وَلَوْ تَرَى إِذْ يَرْفَعُونَ الْكُوفُوتَ وَأُخِذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿۵۱﴾

و گویند آنگاه ایمان آوردیم بقرآن
واز کجا بود ایشان را بدست آوردن ایمان
از جای دور یعنی محال شد (۵۲).

وَقَالُوا مَتَابِ اللَّهِ وَآلِ الْأَعْرَافِ لَنُتَنَادَنَّ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿۵۲﴾

و حالانکه کافر بودند به قرآن پیش ازین
ومی اندازند^(۲) نادیده از مکان دور (۵۳).

وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقَظُّونَ بِالْغَيْبِ

مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿۵۳﴾

و جدائی افکنده شده میان ایشان و میان
آنچه می خواستند چنانچه کرده شد
بامثال ایشان پیش ازین هرآئینه ایشان
بودند در شك قوی (۵۴).

وَجِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُضِّلَ بِالْأَشْيَاءِ مِنْ قَبْلُ

إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُزِيدٍ ﴿۵۴﴾

(۱) یعنی گرفته شوند باسانی .

(۲) یعنی حدس میزنند .

سوره فاطر مکی است و آن چهل و پنج
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكِةِ نُسًا
أُولَىٰ أَجْنَعَةٍ مَّتَنَّى وَكَذَٰلِكَ وَرَدُّهُ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَكْفِيكَ اللَّهُ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ فَمَا بِهِ عَلَىٰ لَكُمْ أَن تَدْعُوا اللَّهَ وَرُسُلَهُ
فَلَا تُرْسِلْ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ②

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا أَنَّمَا اللَّهُ عَلَّمَكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ
يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ قَالُوا تَوْفِقُونَ ③

وَمَنْ يَكْذِبْ بُوْهُ فَقَدْ كَذَّبَ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ④

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَلَا تَغُرَّنَّكُمُ بِاللَّهِ الْفُرُورُ ⑤

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا

بنام خدای بخشاینده مهربان .

همه ستایش خدای راست آفریننده آسمان
ها و زمین سازنده فرشتگان را فرستاد
گانی دارای بازوهای دوگان دوگان و سه
گان سه گان و چهارگان چهارگان زیاده
میکند در آفرینش هر چه خواهد هر آئینه
خدا بر هر چیز تواناست (۱) .

آنچه کشاده سازد خدا برای مردمان
از رحمت پس هیچ بازدارنده نیست آن را
و آنچه بازدارد پس هیچ گشا ینده نیست
آنها بعد از وی (یعنی غیروی) و اوست
غالب با حکمت (۲) .

ای مردمان یاد کنید نعمت خدا را
بر خویش آیا هیچ آفریننده هست غیر خدا
روزی میدهد شمارا از جانب آسمان
و زمین نیست هیچ معبود بر حق مگر وی
پس از کجا برگردانیده می شوید (۳) .

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس هر آئینه
بدروغ نسبت کرده شدند پیغامبران پیش
از تو و پسوی خدا بازگردانیده میشود کارها
(۴) .

ای مردمان هر آئینه وعده خدا راست است
پس فریفته نکند شمارا زندگانی دنیا و نه
فریب شمارا به نسبت خدا شیطان فریب
دهنده (۵) .

هر آئینه شیطان شماراست دشمن پس

مِنْ أَهْلِ الشَّجَرَةِ ①

الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الطَّيَّحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ②

أَفَمَنْ يَتَّبِعْ لَهُ سَوْءٌ عَلَيْهِمْ قَوْلًا حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبُ عَنْكَ عَلَيْهِمْ حَرَجٌ إِنَّ
اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ③

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَثَوَّيْرُ مَعَابٍ أَلْقَيْنَاهُ إِلَى بَلَدٍ مَقْدُونٍ
فَإِخْتِنَاهُ الْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ ④

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْغُرَّةَ فَلِلَّهِ الْغُرَّةُ جَمِيعًا إِلَهُ يَصْعَدُ الْكُومُ الْغَلَقِبُ
وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ
لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَلَكُمْ أُولَئِكَ هُوَ يُنَزِّلُ ⑤

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا
وَمَا تُقِيلُ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَّا يَبْصُرُهَا نُورٌ وَمَا يُعْمِرُ مِنَ الْعُمْرِ

دشمن گیرید اورا جزاین نیست که می
خواند تابعان خود را تاباشند از اهل
دوزخ (۶) .

آنانکه کافر شدند ایشان راست عذاب
سخت و آنانکه ایمان آوردند و عمل های
شائسته کردند ایشان راست آمرزش و
مزد بزرگ (۷) .

ایاکسی که آراسته کرده شد برای او عمل
زشت او پس نیک دید آنرا (مثل مومن
صالح باشد) پس هر آئینه خدا گمراه می
کند هر کرا خواهد و راه می نماید
هر کرا خواهد پس باید که هلاک نه شود
نفس تو برایشان از روی دریغ هر آئینه
خدادانا ست بآنچه می کند (۸) .

و خدا آنست که فرستاد بادهارا پس
برانگیختند آن بادهها ابررا پس روان
کردیم ابررا بسوی شهر مرده پس زنده
ساختیم بآن ابر زمین را بعد مرده بودن آن
همچنین خواهد بود برانگیختن مردگان
(۹) .

هر که خواهد ارجندی پس خدای راست
ارجندی همه یکجا بسوی او بالا میرود
سخن پاکیزه و عمل صالح را بلند می
گرداند خدا و آنانکه می اندیشند فتنه
هایشان راست عذاب سخت و
بداندیشی ایشان همون نابود شود (۱۰) .

و خدا آفرید شمارا از خاک باز از نطفه باز
گردانید شمارا جفت مرد و زن و در شکم
برنمیدارد هیچ ماده ای و نمی زاید مگر به

وَلَا يَنْفَعُ مِنْ ظُلْمِهِ إِلَّا إِلَهُ الْكَافِرِينَ ۝ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَٰذَا عَذَابٌ قَرِيبٌ سَاءَ لِمُتْرَاهِ
وَهَٰذَا بِلَحْمٍ أَحْجَاجٍ وَمِنْ كُلِّ تَاكُوتٍ لَحْمَاطٌ وَإِذَا تَشْتَرُجُونَ
جَلِيَّةٌ تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاجِرَ لَا تَصِفُوهَا مِنْ
قَضِيَّةٍ وَأَمَلَكُمْ تَتْلُونَ ۝

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ
وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْمَعُونَ دَعْوَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۝

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دَعْوَكُمْ وَهُمْ كَمَا سَبَّحُوا مَا اسْتَجَابُوا
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشِيرَ كُفْرٍ وَلَا يَكْفِيكَ
وَمِثْلَ خَيْرٍ ۝

علم خدا وزندگانی داده نمی شود هیچ
دراز عمری را و کم کرده نمی شود
از عمری الاثبت ست در کتاب هراتیه
این کار بر خدا آسان ست (۱۱) .

و برابر نیستند^(۱) دودریا این يك شیرین
در نهایت شیرینی ست خوش گوار ست آب
اووآن دیگر شور به تلخی مائل ست
وازهریکی میخورید گوشت تازه و برمی
آرید زیوری که می پوشید آن را و می
بینی کشتی هارا در دریا شکافنده آب تا
روزی طلب کنید از فضل او و تا بود که
شما شکر گوئید (۱۲) .

درمی آرد شب را در روز و درمی آرد
روز را در شب و رام ساخت خورشید
و ماه را هریکی میرود بمیعادی معین
اینست خدا پروردگار شما مراوراست
پادشاهی و آنانکه می پرستید بجزوی
مالك نمی شوند مقدار پوست خسته خرما
(۱۳) .

اگر بخوانید ایشان را نه شنوند خواندن
شما را و اگر بفرض بشنوند قبول نه کنند
گفته شما و روز قیامت منکر شوند شريك
مقرر گردن شمارا و خبر ندهد تراهیچ کس
مانند دانا^(۲) (۱۴) .

(۱) یعنی یکسان نمی شوند باختلاط .

(۲) مترجم گوید "لاینبک مثل خیر" بمثله مثل است چون سخن بلیغ گویند و تحقیق
بنهایت رسانند این کلمه گویند .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ
الْمَعْنِي ①

إِنْ يَشَاءْ يُدْهِمَكُمْ رَبَّانِيَّتِي خَلْقِي جَدِيدًا ②

وَمَا ذَاكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ③

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِلْمِهَا
لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُنذِرُ
الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ④

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ⑤

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ⑥

وَلَا الظُّلُمُتُ وَلَا النُّورُ ⑦

وَيَا أَيُّهَا الرُّجِيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يُشَاءُ

وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَّنْ فِي الْقُبُورِ ⑧

إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ⑨

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ

إِلَّا خَلَّافِيهَا نَذِيرٌ ⑩

وَإِنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ

ای مردمان شماستید محتاج بسوی خدا
و خدا همونست بی احتیاج ستوده کار
(۱۵) .

اگرخواهد نابود سازد شمارا و بسیار
آفرینش نو (۱۶) .

و نیست این کار بر خدا دشوار (۱۷) .

و بر نمی دارد هیچ بردارنده بار دیگری را
و اگر بخواند گران بار کسی را بسوی
بار خویش برداشته نه شود از آن بار
چیزی اگرچه آن کس خویشاوند باشد
جز این نیست که بیم میکنی آنان را که می
ترسند از پروردگار خویش غائبانه و
برپاداشته اند نماز را و هر که پاک شد پس
جز این نیست که پاک میشود برای نفع
خویش و بسوی خداست بازگشت (۱۸) .

و برابر نیستند نابینا و بینا (۱۹) .

و نه تاریکی ها و نه روشنی (۲۰) .

و نه سایه و نه باد گرم (۲۱) .

و برابر نمی شوند زنده گان و مردگان هر آینه
خدا می شنواند هر کراخواهد و نیستی
تو شنوانده کسی را که در گور باشد (۲۲) .

و نیستی تو مگر ترساننده (۲۳) .

هر آینه ما فرستاده ایم ترا بدین راست
بشارت دهنده و بیم کننده و نیست هیچ
امتی مگر گذشته است در آن بیم کننده
(۲۴) .

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس هر آینه
بدروغ نسبت کردند آنانکه پیش از ایشان

رُسُلَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ⑩

كَمْ أَخَذْتُ الْكَافِرِينَ كَلْعًا وَكَفَيْتُ كَانَ يَكْذِبُونَ ⑪

الَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّهِ أَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنْهَا زَكَاةٌ يُغْنِي عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهَا مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودَ ⑫

وَمِنَ النَّاسِ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ ⑬
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ⑭

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ
تِجَارَةً لَّنْ تَبْثُورَ ⑮

لِيُوفِيَهُمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ
شَكُورٌ ⑯

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ⑰

كَمْ أَرْسَلْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا

بودند آمدند بدیشان پیغامبران ایشان به
نشانهای واضح وبنامه های الهی و بکتاب
روشن (۲۵) .

باز گرفتار کردم کافران را پس چگونه بود
عقوبت من (۲۶) .

آیندیدی که خدا فرود آورد از آسمان آب
را پس برآوردیم بسبب آن میوه های گونا
گون رنگهای آنها و از کوه قطعاتی است
برنگ های گوناگون، سفید و سرخ و نهایت
سیاه (۲۷) .

و از مردمان و جانوران و چهار پایان گوناگون
ست رنگ او همچنان جزاین نیست که می
ترسند از خدا عالمان از بندگان او هر آئینه
خدا غالب آمرزنده است (۲۸) .

هر آئینه آنانکه تلاوت می کنند کتاب
خدارا و برپا داشته اند نماز را و خرج کرده
اند از آنچه روزی دادیم ایشان را پنهان
و آشکارا امید دارند دادوستدی را که هرگز
هلاک نه شود (۲۹) .

تا بتمام رساند بسوی ایشان مژدایشان را و
زیاده دهد ایشان را از فضل خود هر آئینه
او آمرزنده قدر دان ست (۳۰) .

و آنچه وحی فرستادیم بسوی تراز قرآن
اوست حقیقت باوردارنده آنچه پیش
از وی ست هر آئینه خدابه بندگان خود
خبردار بیناست (۳۱) .

باز میراث دادیم قرآن را کسانی را که
برگزیدیم ایشان را از بندگان

فَعَلَمُ طَالِمُ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ

بِالْخَيْرِ يَأْذِنُ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿۳۱﴾

جَعَلْتُ عَذِينَ يَدُ خُلُوتِهَا يُحَلُونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرٍ مِنْ

ذَهَبٍ زُلُوفًا أَوْ لِبَاسًا فِيهَا خَيْرٌ ﴿۳۲﴾

وَقَالُوا الْحَبْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا

لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿۳۳﴾

إِلَّا الَّذِي أَحْكَمَ دَارَ الْمَعَادَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَسْتَنَافِيهَا

نَصَبٌ وَلَا يَسْتَنَافِيهَا الْغُرَبُ ﴿۳۴﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فِيمَوتُوا

وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي

كُلَّ كَفُورٍ ﴿۳۵﴾

وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا

غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلْ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ

مَنْ تَذَكَّرُ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ

تَصِفُونَ ﴿۳۶﴾

خود^(۱) پس بعضی ایشان ستمگارست
بر نفس خود و بعضی ایشان میانه رواست
و بعضی ایشان سبقت کننده است به نیکی
ها بحکم خدا این ست فضل بزرگ (۳۲).

به بوستان های همیشه ماندن در آیند آن جا
زیور داده شود ایشان را آنجا از قسم النگو
های طلا و زیور داده شوند مروارید و لباس
آنها جامه ابریشمی باشد (۳۳).

و گفتند همه ستایش خدای راست که
دور کرد از ما اندوه راهرآینه پروردگار
ما آمرزنده قدر شناس ست (۳۴).

آنکه فرود آورد مارا به سرای همیشه ماندن
از فصل خود نه رسد بما آنجا هیچ رنجی
ونه رسد بما آنجا هیچ ماندگی (۳۵)

و آنانکه کافر شدند ایشان راست آتش
دوزخ نه حکم کرده شود برایشان
تاب میرند و نه سبک کرده شود از ایشان
چیزی از عذاب دوزخ همچنین سزا
میدهیم هر ناسپاس را (۳۶)

و اهل دوزخ فریاد کنند در آنجا که ای
پروردگار ما بیرون آرمارا تا بکنیم کار
شائسته بجز آن که می کردیم گوئیم آیا
زندگانی نه دادیم شمارا آنقدر که پند پذیر
شود در آن هر که پند پذیرفتن خواهد و آمد
بشما ترساننده پس بچشید پس نیست
ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۳۷).

(۱) یعنی از پیغامبر صلی الله علیه وسلم به امت محمدیه رسید والله اعلم .

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمُ غَيْبِ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمُ ذُنُوبِكُمُ
الْقُدُورِ ۝

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ لَا
يُؤْمِرُ بِنِعْمَتِ الْكَفَرِينَ كَفَرُوا هُمْ عَنْ رَبِّهِمْ لَا يَتَذَكَّرُونَ
الْكَافِرِينَ كَفَرُوا هُمْ الْإِخْسَارُ ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَنْزَلْنَاهُمْ مَائِدًا مِّنَ السَّمَاءِ فِي الْفَجْرِ ثُمَّ جَاءَهُمْ
الْمَوْتُ مِنْ أَنْ لَمْ يَشْعُرُوا وَبِئْسَ الْمَوْتُ الَّتِي هُمْ فِيهَا
يَكُونُونَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ أَغْوًى ۝

إِنَّ اللَّهَ يُنَزِّلُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ
كَانَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءٌ نَّزَلَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ إِنَّهُ كَانَ
مَحْشُورًا ۝

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ
لَّيَكُونُنَّ أَهْدَى مِنْ إِخْدَى الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ
قَالُوا هَذَا هُمُ الْغَوَّارُ ۝

يَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ السُّيِّئِ لَا يَبْجِئُ الْمَكْرُ

هرآئینه خداداننده پنهان آسمان ها و زمین
ست هرآئینه وی داناست به مکنون سینه
ها (۳۸) .

وی آنست که گردانید شمارا جانشینان
در زمین پس هر که کافر شود پس برویست
ضرر کفر او و نمی افزاید در حق کافران
کفر ایشان نزد پروردگار ایشان مگر غضب
را و نمی افزاید در حق کافران کفر ایشان
مگر زیان را (۳۹) .

بگو آیا دیدید شریکان مقرر کرده خود را
آنانکه می پرستید بجز خدا بنمائید مرا چه
چیز آفریده اند از زمین آیا ایشانرا ست
شرکتی در آسمان ها نه بلکه دادیم ایشان
را کتابی پس ایشان بر حجت اندازان
بلکه وعده نمیدهند ستمگاران بعض
از ایشان بعض را مگر بطریق فریفتن (۴۰) .

هرآئینه خدا نگاه میدارد آسمان ها و زمین
را از آنکه از جای خود بلغزند و اگر بلغزند
نگاه نه دارد آنها را هیچ کس بعد از خدا (۱)
هرآئینه اوست بر دبار آمرزگار (۴۱) .

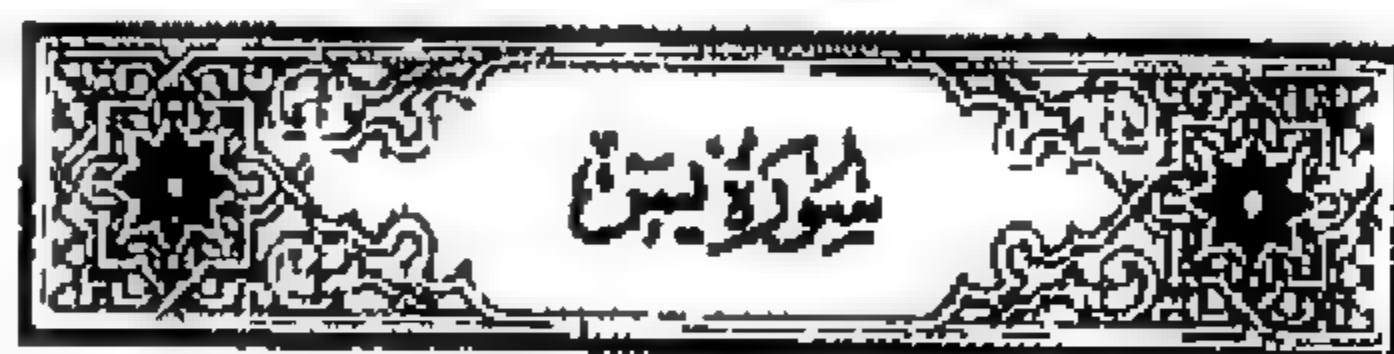
و قسم خوردند بخدا سخت ترین قسم
های خود که اگر بیاید بایشان ترساننده
البته خواهند بود راه یافته تر از هر یک
امت پس چون آمد بایشان ترساننده زیاده
نکرد در حق ایشان مگر رمیدن را (۴۲) .

بسبب سرکشی در زمین و زیاده نه کرد مگر

الَّتِي إِلَّا بِأَهْلِهِ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سِتًّا تَلَاينَ
فَلَنْ تَجِدَ لِسِتِّ اللَّهِ بُدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسِتِّ
اللَّهِ تَحْوِيلًا ﴿٣٦﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿٣٧﴾

وَلَوْ يُوَاجِدُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرٍهَا
مِنْ دَآئِبَةٍ وَالْكَسْبُ يُؤْخِرُهُمْ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى
وَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَأْنِ لِلَّهِ أَنْ يَبَدِّلَ بَصِيرًا ﴿٣٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسَّ ﴿١﴾

وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

إِنَّكَ لَعِنَ الْمُؤْسِفِينَ ﴿٣﴾

مَنْ عَصَا مَوْثِقَهُمْ ﴿٤﴾

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٥﴾

لَمَنْذِرًا وَمَا تَنْذِرُ إِلَّا أَبْصَارًا وَمَا أَغْنَاهُمْ عَنْهَا

بداندیشی قبیح را و فرود نمی آید و بال
بداندیشی قبیح مگر باهل او پس منتظر
نیستند مگر آئین عقوبت پیشیان را پس
نخواهی یافت بآئین خدا را تبدیلی
ونخواهی یافت بآئین خدا تغییری (۴۳).

آیا سیر نکرده اند در زمین تا ببینند چگونه
شد انجام کار آنانکه پیش از ایشان بودند و
آنجماعت بودند زیاده تر از ایشان در قوت
و هرگز نیست که عاجز کند خدا را چیزی
در آسمان ها و نه در زمین هر آینه اوست
داناتوانا (۴۴).

و اگر گرفتار کردی خدا مردمان را به
سزای آنچه میکردند نگذاشتی بر پشت
زمین هیچ جانوری را ولیکن موقوف
میدارد ایشانرا تا میعاد معین پس چون
آید میعاد ایشان پس هر آینه خدا هست به
بندگان خود پنا (۴۵).

سوره یس مکی است و آن هشتاد و سه
آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

یس (۱) .

قسم به قرآن با حکمت (۲) .

هر آینه تو از پیغامبرانی (۳) .

بر راه راستی (مراد دارم) (۴) .

فرو فرستادن غالب مهربان (۵) .

تا بترسانی قومی را که ترسانیده نه شده
اند پدران ایشان پس ایشان غافلان

اند^(۱) (۶) .

هرآئینه ثابت شد وعده عذاب بر اکثر ایشان پس اکثر ایشان ایمان نمی آرند (۷) .
هرآئینه قراردادیم در گردن های ایشان طوق ها پس آن طوقها تا زنج باشند پس ایشان سر بالا کردند (۸) .

وساختیم پیش روی ایشان دیواری وپس پشت ایشان دیواری باز پوشیدیم ایشان را پس ایشان هیچ نه بیند^(۲) (۹) .

وبرابرست برایشان که بیم کنی ایشانرا یا بیم نکنی ایشان را ایمان نیارند (۱۰) .

جزاین نیست که می ترسانی کسی را که پیروی بندکند و برسد از خدا غائبانه پس بشارت ده اررا بامرزش و مزدگرمی (۱۱) .

هرآئینه ما زنده می گردانیم مردگان را و می نویسیم آنچه پیش فرستادند^(۳) و می نویسیم نقش اقدام ایشان را و هر چیزی را احاطه کردیم در کتاب ظاهر^(۴) (۱۲) .

و بیان کن برای ایشان داستانی قصه اهل ده چون آمدند بآن ده پیغامبران (۱۳) .

آنگاه که فرستادیم بسوی ایشان دو کس را پس به دروغ نسبت کردند ایشان را پس قوت دادیم به سومی پس هر سه کس

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ①

إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ②

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ③

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ④

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنََ الْغَيْبِ فَجَزَاهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ⑤

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتِ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ ⑥

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ⑦

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اشْنِينَ فَنكَذَّبُوهُمَا فَعُزِّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَهُكُم مُّرْسَلُونَ ⑧

(۱) یعنی در بنی اسماعیل هیچ پیغمبری مبعوث نشده بود .

(۲) مترجم گوید این هردو آیت تمثیل و تصویرست یاس ایشان را از شناختن حق .

(۳) یعنی از اعمال خیر و شر .

(۴) یعنی لوح محفوظ .

گفتند هر آئینه مابسوی شما فرستادگانیم (۱۴).

اهل ده گفتند نیستید شما مگر آدمی مانند ما و فرونه فرستاده است رحمن هیچ چیز نیستید شما مگر دروغ میگوئید (۱۵).

گفتند پروردگار مامیداند که هر آئینه مابسوی شما فرستادگانیم (۱۶).
و نیست بر ما مگر پیغام رسانیدن ظاهر (۱۷).

گفتند هر آئینه ماشگون بد گرفتیم به شما اگر باز نائید البته سنگ سارکنیم شمارا و البته برسد به شما از جانب ماعقوبت درد دهنده (۱۸).

گفتند شگون بد شما همراه شما ست آیا اگر پند داده شود شمارا بر شگون بد حمل کنید بلکه شما گروهی از حد گذشته اید (۱۹).

و آمد از دور ترین محل های آن شهر مردی شتابان گفت ای قوم من پیروی کنید آن پیغامبران را (۲۰).

پیروی کنید کسی را که نمی طلبد از شما هیچ مزدی و ایشان راه یافتگانند (۲۱).

و چیست مرا که عبادت نه کنم معبودی را که بیافرید مرا و بسوی وی بازگردانیده خواهید شد (۲۲).

آیا بجزوی معبودانی گیرم اگر بخواهد خدای تعالی در حق من زیانی دفع نه کند از من شفاعت ایشان چیزی را

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا كَذِبُونَ ⑩

قَالُوا رَبَّنَا عَلِّمْنَا لَنَا لِكُلِّ شَيْءٍ حَقًّا ⑪

وَمَا عَلَّمْنَاهُ إِلَّا الْبَلَاغَ الْمُبِينُ ⑫

قَالُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا لَكُمْ كُفْرٌ كَذَّبْتُمْ عَنْهَا وَالرَّحْمَنُ لَكُمُ وَلِيٌّ مَتَاعًا عَذَابُ الْيَوْمِ ⑬

قَالُوا طَائِفُكُمْ مَعَكُمْ آخَرُ أَهْلُكُمْ قَدْ كُفِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِئُونَ ⑭

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَنْصُرُ الْقَوْمَ الَّذِينَ كَفَرُوا يَنْسِفُ اللَّهُ أَصْنَافَهُمْ أَجْرًا ⑮

وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ⑯

مَا أَجْنَحُ مِنَ دُونِ اللَّهِ إِنْ يُرِيدِ الرَّحْمَنُ يَصْرِفْ لَنَا نَارًا مِنْ عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونِ ⑰

إِنِّي إِذْ أَلَيْتُ ضَلِيلٌ مُّبِينٌ ﴿۲۳﴾

و از ایشان خلاص نکشند مرا (۲۳) .
هر آینه من آنگاه در گمراهی ظاهر باشم
(۲۴) .

إِنِّي أَمِنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿۲۴﴾

هر آینه من ایمان آوردم به پروردگار شما
پس بشنوید از من^(۱) (۲۵) .

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَلِيَّتِي قَوْمِي يَعْكُفُونَ ﴿۲۵﴾

گفته شد او را در آی به بهشت گفت ای کاش
قوم من میدانستند (۲۶) .

يَسْتَغْفِرُ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمَكْرُمِينَ ﴿۲۶﴾

که به چه چیز بیا مرزید مرا پروردگار من
و ساخت مرا از نواختگان (۲۷) .

وَمَا أَنْزَلْنَاهُ عَلَى قَوْمٍ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُثَّةٍ مِنَ السَّمَاءِ
وَيَا أَهْلَ الْاِثْمِ زَلَلْتُمْ ﴿۲۷﴾

و فرود نیارورديم بر قوم او بعد از او هيچ
لشکری از آسمان ونیستيم ما فرود آورنده
لشکر (۲۸) .

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خِلْدُونَ ﴿۲۸﴾

نه بود عقوبت ایشان مگر يك فریاد تند
پس ناگهان ایشان چون آتش فرو مرده
شدند (۲۹) .

يَحْسُرُ أَهْلُ الْجِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۲۹﴾

ای وای بر بندگان نمی آید بدیشان هيچ
فرستاده مگر با او تمسخر می کردند (۳۰) .

أَلَمْ يَرَوْا كَرَاهِيَّتَنَا لِقَابِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ
لَا يَرْجِعُونَ ﴿۳۰﴾

آیا نه دیدند چه قدر هلاک ساختيم پیش
از ایشان طبقات مردمان را که آنجماعت
بسوی ایشان باز نمی آیند (۳۱) .

وَأَنْ كُلُّ شَيْءٍ جَدِيدٌ كَدَيْتًا مَحْضَرُونَ ﴿۳۱﴾

و نیست هر طبقه مگر جمع آورده نزد
ما حاضر کرده شده (۳۲) .

وَأَيُّكُمْ أَلْأَرْضُ الْبَيْتَةِ أَحْيَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا
وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿۳۲﴾

و نشانه هست برای ایشان زمین مرده
زنده گردانیدیم آن را و برآوردیم از آن دانه
پس از آن دانه میخورند (۳۳) .

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرْنَا فِيهَا مِنْ

و آفریدیم در زمین بوستان ها از درختان

الْعُيُونِ ۱۰

لِيَاكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِٗٓ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَذَلَّا يَشْكُرُونَ ۝

سُبْحَنَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُخْبِتُ الْأَرْضُ وَوَيْنَ

الْفُجِيِّمِ وَمَا لَا يَعْلَمُونَ ۝

وَايَةَ الْكُهْمِ الْبَيْلِ ۖ تَسْلَعُ رُبُّنَهُ الْبَهَارَ قَادًا هُمْ مُظْلِمُونَ ۝

وَالنَّجْمِ الثَّوْنِ لِيَسْتَقِرَّ لَهُاَ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۝

وَالْعَمَرِ قَدَرُهُ سَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ الْعُرُجُونَ الْتَدْيِيمِ ۝

لَا الشَّمْسُ يَنْتَفِي لَهَا أَنْ تَذَرِكَ الْقَبْرَ وَلَا الْبَيْلُ سَابِقُ الْبَهَارِ

وَكُلٌّ فِي فَلَاحٍ يَبْتَحِرُونَ ۝

وَايَةَ الْكُهْمِ أَفَاحَصَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْهُورِ ۝

وَحَلَقْنَا لَهُم مِّنْ مَّثَلِهِ بَايَرَ كَيُونَ ۝

خرما ودرختان انگور وروان ساختیم
در آن بوستان چشمه ها (۳۴) .

تابخورند از میوه آنچه مذکور شد و نه
ساخته است میوه را دست های ایشان آیا
پس شکر نمی کنند (۳۵) .

پاکست آنکه آفرید اجناس را تمام آن
از آنچه میرویانندش زمین و از جنس آدمیان
و از آنچه ایشان نمی دانند (۳۶) .

و نشانه هست ایشانرا شب مانند پوست
می کشیم از وی روز را پس ناگهان ایشان
در تاریکی آیندگان باشند (۳۷) .

و آفتاب میرود براهی که قرارگاه و پست
اینست اندازه خدای غالب دانا (۳۸) .

و ماه مقرر کردیم برای او منزل ها تا آن
که بازگردد مانند چوب کهنه خوشه خرما
(۳۹) .

نه خورشید می سزدش که دریابد ماه را
و نه شب سبقت کننده است بر روز^(۱)
و هر یکی از خورشید و ماه و ستاره
ها در آسمانی سیر میکنند (۴۰) .

و نشانه هست ایشانرا که ما برداشتیم
قوم بنی آدم را در کشتی پُر کرده شده
(۴۱) .

و آفریدیم برای ایشان مانند کشتی آنچه
سوار می شوند بر آن^(۲) (۴۲) .

(۱) یعنی پیش از انقضای روز نمی آید .

(۲) یعنی شتر و فیل .

وَأَنْ تَشَاخَرَهُمْ فَلَا صِرَافَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يَنْقُذُونَ ﴿۳۷﴾

و اگر خواهیم غرق کنیم ایشان را پس هیچ فریاد رس نه باشد برای ایشان و نه ایشان رها کرده شوند (۴۳).

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿۳۸﴾

لیکن رحمت کردیم از جانب خود و بهره مند ساختیم تا مدتی (۴۴).

وَلَا إِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَتَأْخُذُكُمْ لَعَنَةُ تَرْحُمُونَ ﴿۳۹﴾

و چون گفته شود بایشان که بترسید از عقوبتی که پیش دستهای شما باشد و از عقوبتی که پس پشت شما باشد بُود که بر شما رحم کرده شود (۴۵).

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿۴۰﴾

اعراض کنند و نمی آید بدیشان هیچ نشانه از پروردگار ایشان الا از آن روگردان باشند (۴۶).

وَلَا إِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا رَبَّ الَّذِي لَهُ قَالَ الْيَوْمَ تُعَذَّبُ الَّذِينَ آمَنُوا أَطَاعُوا مِنْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ أَطَعَمَهُ تَبَانِ أَنْهُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۴۱﴾

و چون گفته شود بایشان که خراج کنید از آنچه روزی داده ست شما را خدای تعالی گویند کافران به مسلمانان آیات طعام دهیم کسی را که اگر خدای تعالی می خواست طعام دادی او را نیستید شما مگر در کمراهی ظاهر (۴۷).

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۲﴾

و می گویند کافران کی باشد این وعده اگر راست گوئید (۴۸).

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿۴۳﴾

انتظار نمی کشند مگر يك نعره تند را که بگیرد ایشان را و ایشان خصومت کنان باشند (۴۹).

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ نَوْصِيَّةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿۴۴﴾

پس نتوانند وصیت کردن و نه باهل خود بازگردند (۵۰).

وَلْيَعْرِفِي الصُّورِ فَلَا لَهُمْ مِنَ الْكُفْدِ ابْتِثَالٌ يَلْعَلُونَ ﴿۴۵﴾

و دمیده شود در صور پس ناگهان ایشان از قبرها بسوی پروردگار خویش

بشتابند (۵۱) .

گویند ای وای بر ما که برخیزانید ما را
از خواب گاه ما آری این همه نیست که
وعده داده بود خدای تعالی و راست گفتند
پیغامبران (۵۲) .

نباشد این واقعه مگر نعره تندی پس
ناگهان ایشان جمع آورده نزد ماحاضر
کرده شده باشند (۵۳) .

پس امروزستم کرده نخواهد شد بهر هیچ
کس هیچ ستمی و جزا داده نه خواهید
شد الا بحسب آنچه میکردید (۵۴) .

هر آئینه اهل بهشت امروز در کاری هستند
شادانند (۵۵) .

ایشان و زنان ایشان در سایه ها بر تخت
هانشینده اند (۵۶) .

ایشان راست در بهشت میوه و ایشان
راست آنچه طلب کنند (۵۷) .

گفته شود سلام باد از جانب پروردگار
مهربان (۵۸) .

و بگوئیم جدا شوید امروز ای گناه گاران
(۵۹) .

ایا حکم نه فرستاده بودم بسوی شما ای
اولاد آدم که پرستید شیطان را هر آئینه
وی شمارا دشمن آشکار است (۶۰) .

و آنکه پرستید مرا این ست راه راست
(۶۱) .

و هر آئینه گمراه ساخت شیطان از قوم

قَالُوا يُونُسُ مَن نَّبَعْنَا مِنْ مُّرْقَدَاتِنَا هَذَا نَاوَعَدَ
الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥١﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مَخْفُونُونَ ﴿٥٢﴾

فَالْيَوْمَ لَا نَخَافُ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَلَا نُخْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ لَّيْسَ لَهُمْ

هَمٌّ وَلَا دَاوَجُهُمْ فِي ظُلُمٍ عَلَى الْأَرْيَافِ مُتَمَكِّنُونَ ﴿٥٤﴾

لَهُمْ فِيهَا مَا أَفَاءَهُمْ وَلَهُمْ تَايِدُهُمْ ﴿٥٥﴾

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّكَ رَجِيؤُكُمْ ﴿٥٦﴾

وَأَمَّا تِلْكَ الْأَمْثَلُ أَلَمْ تَرَ أَنَّهَا الَّتِي كُفِّرُوا

عَنْهَا عَمَلَهُمْ بَلَىٰ أَوَّلَ مَا لَنَا بَلَاءٌ وَأَوَّلُ مَا كُنَّا فِيهِ إِذْ كُنَّا نَدْعُو
تُفْسِيرُ ﴿٥٧﴾

وَأَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٥٨﴾

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَتَوْا آلَ ثَوَلٍ فَأَنْغَبُوا ﴿٥٩﴾

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۝

إِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ۝

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَنَنصِتُهُمْ لِيُحْجِزَ بَيْنَهُمُ الْوَسْطَاءُ الَّتِي كَانُوا يُكْسِبُونَ ۝

وَلَوْ كُنَّا ظَاهِرِينَ لَأَبْلَعْنَا مَا تَجَنَّبُوا فَالْتَا بَيْنَهُمُ الْعَيْنُ الْغَوَّاصُونَ ۝

وَلَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُّصَفًّيًا وَلَا يَرِجْهَؤُنَ ۝

وَمَنْ يُضْلِلْهُ رَبُّهُ فَلَيْسَ لَهُ شَافِعٌ عِنْدَ رَبِّهِ إِلَّا الَّذِي وَضَعْنَا لِمَنْ شَاءَ مِنْ عَذَابِنَا مَذِينًا ۝

وَمَا كُنَّا بِمُعْجِزِينَ لَهُ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا مُّبِينًا ۝

لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيُحِقَّ الْقَوْلَ عَلَى الْكَافِرِينَ ۝

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ لَدُنْهُمْ نَافِثًا لَّهُمْ لَهَا مَلَكُوتٌ ۝

شما خلقی بسیار را آیانی دانستید (۶۲) .

این آن دوزخ ست که وعده داده می شد شمارا (۶۳) .

درآئید بآن امروز به سبب کافر بودن خود (۶۴) .

امروز مهرنیم بردهان های ایشان و سخن گوید باما دست های ایشان و گواهی دهد پاهای ایشان بآنچه می کردند (۶۵) .

و اگر خواهیم نابود کنیم چشم های ایشان را پس سبقت کنند بسوی راه پس از کجاییتند (۶۶) .

و اگر خواهیم مسخ کنیم ایشان را بر جای ایشان پس نه توانند گذشتن از آن جا و باز نه کردند (۶۷) .

و هر که را عمر دراز میدهم نگویند می کنیمش در آفرینش آیا در نمی یابند (۶۸) .

و بیاموختیم این پیغامبر را شعر و لائق نیست او را نیست این مگر پند و قرآن آشکارا (۶۹) .

تا بترساند هر که زنده باشد (۱) و ثابت شود حجت بر کافران (۷۰) .

آیانه دیدند که ما آفریدیم برای ایشان از آنچه ساخته است دست های ما چهار پایان

وَذَلَّلْنَاهَا لِهَمٍّ لَّيْنَةٍ تَارِكُوهُنَّ مَتْنَانًا يَأْكُلُونَ ﴿٥١﴾

وَلَهُنَّ فِي مَا تَنَاقَرْنَ وَشَارِبًا أَفْلا يَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

وَأَعْتَدُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهَةً لَعَلَّهُمْ يُخْضَرُونَ ﴿٥٣﴾

لَا يَسْتَوِي مَنْ أَنْصَرَهُمْ وَلَمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُنْقِضُونَ ﴿٥٤﴾

قُلْ لَا يَخْزِيكَ تَوَلَّيْتُ الْإِسْلَامَ نَارِيَّةً يُرْوَنَ وَيَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِنْ أَنَا خَلَقْتُهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا أَنَا خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٥٦﴾

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا رِيسَى خَلَقَهُ قَالُ مِنْ نَحْنُ الْعِظَامُ وَهِيَ رَئِيمَةٌ ﴿٥٧﴾

قُلْ يُبَيِّنُهَا اللَّهُ لِيَ أَتَسْمَعُوا أَوَّلَ نَزْوَةٍ وَهُوَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ﴿٥٨﴾

لِلَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِّنْهُ

تُوقِدُونَ ﴿٥٩﴾

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِشَدِيدٍ عَلَىٰ أُنْ يَخْلُقُ

را پس ایشان آنرا مالکانند (۷۱) .

ورام ساختیم چهار پایان را برای ایشان
پس بعض از آن سواری ایشانست و بعض
از آن را میخورند (۷۲) .

وایشانراست در چهار پایان منفعت
ها و آشامیدنیهایشکر نمی گزارند (۷۳) .
و گرفتند سوای خدا معبودان را تا بگویند که
ایشان یاری داده شوند (۷۴) .

نه توانند یاری کردن ایشان و این بتان
برای ایشان لشکری حاضر کرده شده اند
(۷۵) .

پس اندوه گین نکند ترا سخن ایشان
هر آئینه مامیدانیم آنچه پنهان میکنند
و آنچه آشکار می نمایند (۷۶) .

آیاندانسته است آدمی که ما آفریدیم او را
از نطفه پس ناگهان وی خصومت کننده
آشکار شد (۷۷) .

زد برای ما مثالی و فراموش کرد آفرینش
خود را گفت که زنده کند استخوان هارا
در حالتی که آن کهنه شده باشند (۷۸) .

بگوزنده کندش آن که آفرید او را اول بار
و او هر قسم آفرینش دانا است (۷۹) .

آنکه پیدا کرد برای شما از درخت سبز
آتش را پس ناگهان شما از آن درخت آتش
می افروزید (۸۰) .

آیا نیست آنکه آفرید آسمان ها و زمین را

مِثْلَهُمْ بَلَىٰ ذَٰلِكُمْ فَجَعَلْنَاهُ عِلْمًا ۝

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۝

فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالصَّفَّاتِ صَفًّا ۝

قَالِ زُجْرَتِ زُجْرًا ۝

قَالِ ثَلَاثِلِثٍ وَكُرًّا ۝

إِنَّ إِلَهُكُمْ لَوَاحِدٌ ۝

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشْرِقِ ۝

لَا تَزِينُ السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ ۝

توانا برآنکه بیافریند مانند ایشان بلی
واوست آفریننده دانا (۸۱) .

جزاین نیست فرمانِ خدا چون بخواهد
آفریدن چیزی را که بگویدش بشو پس می
شود (۸۲) .

پس پاک ست آنکه بدستِ اوست
پادشاهی هرچیز و بسوی او باز گردانیده
شوید (۸۳) .

سوره صفت مکی است و آن یک صد و هشتاد
ودو آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بجماعتی از ملائکه که صف میکشند
صف کشیدنی^(۱) (۱) .

پس قسم بجماعتی میراثند راندنی^(۲)
(۲) .

پس قسم بجماعتی که تلاوت میکنند
تلاوت کردنی (۳) .

هرآئینه معبود شمایکی ست (۴) .

اوپروردگارِ آسمان هاو زمین ست و آنچه
درمیان این هاست و اوپروردگارِ مشرق
هاست^(۳) (۵) .

هرآئینه ماآرائش دادیم آسمانِ دنیا را

(۱) مترجم گوید یعنی نزدیک پروردگار خود .

(۲) مترجم گوید یعنی شیاطین را والله اعلم .

(۳) یعنی و مغرب هائیز .

وَجَفَلَاتِنَ كُلِّ شَيْطَانٍ تَلْدُو ①

لَا يَتَمَنَّوْنَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ وَيَقْدُتُونِ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ②

دُخْرًا وَهُمْ عَذَابٌ وَأَصْب ③

إِلَّا مَنْ غَطَّتِ الْخَطْفَةُ فَأَتْبَعَهُ فُتَاهٌ ثَابِتٌ ④

فَلَسْتُ بِمُحَرِّمٍ أَمْرَ آسَدٍ خَلَقْنَا مِنْ خَلْقِنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ
طِينٍ لَّازِبٍ ⑤

بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ⑥

وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ⑦

وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخَرُونَ ⑧

وَقَالُوا إِنَّا مِلَّةُ الْأَوَّلِينَ ⑨

بزیشت ستاره ها (۶) .

و نگاهداشتیم آنرا از هر شیطان سرکش
(۷) .

مقصد آنکه گوش نه نهند شیاطین بسوی
ملاء اعلیٰ وزده میشوند از هر جانب
(۸) .

بجهت راندن ایشان و ایشان راست عذاب
دائم (۹) .

مگر کسی که برباید^(۱) ربودنی پس از پی
اوافتد شعله سوزنده (۱۰) .

پس استفسار کن از ایشان آیا ایشان سخت
تر اند در آفرینش یا کسیکه ما آفریده ایم^(۲)
هر آینه ما آفریدیم ایشانرا از گل چسبده
(۱۱) .

بلکه تعجب کردی^(۳) و ایشان تمسخر
میکنند (۱۲) .

و چون پند داده شود ایشان را پند نمی گیرند
(۱۳) .

و چون ببینند نشانه ای را تمسخر کنند
(۱۴) .

و گفتند نیست این قرآن مگر سحر
ظاهر (۱۵) .

(۱) یعنی کلمه را از کلمات ملاء اعلیٰ یکبار ربودن .

(۲) یعنی ملائکه و جن و سموات و غیر آن .

(۳) یعنی از حال کافران .

مَا دَامَتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَهَاجَ الْوَيْدَانِ السَّعُودُونَ ﴿١٥﴾

أَوَابًا لِّمَا أَكَلْتُمْ ﴿١٦﴾

قُلْ تَعْمَرُوا أَلْعُمَ فَتَعْمَرُونَ ﴿١٧﴾

فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٨﴾

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ النَّارِ ﴿١٩﴾

هَذَا يَوْمُ الْقِيَامِ الَّذِي كُنْتُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢١﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ نَاهِئُوهُمْ إِلَى وَرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿٢٢﴾

وَقَهُوهُمْ إِنَّهُمْ مُسْتَوِلُونَ ﴿٢٣﴾

مَا لَكُمْ لَا تَنصَحُونَ ﴿٢٤﴾

بَلْ هُمُ الْيَوْمُ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٥﴾

وَأَقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٦﴾

قَالُوا لَكُمُ اللَّهُ تَالُوتُ نَاغِي الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾

قَالُوا بَلْ لَوْ كُنَّا نَعْلَمُ مَا كُنَّا لَمُؤْمِنِينَ ﴿٢٨﴾

آیا چون بمیریم و باشیم خاک و استخوانی
چند آیامابرانگیخته شویم (۱۶) .

آیا پدران نخستین ما برانگیخته شوند (۱۷) .

بگو آری و شما خوار باشید (۱۸) .

پس جزاین نیست که آن برانگیختن يك
نعره تند باشد پس ناگهان ایشان بنگرند
(۱۹) .

وگویند ای وای بر ما اینست روز جزا (۲۰) .

گفته شود این ست روز فیصله کردن قضایا
که آنرا به دروغ نسبت می کردید (۲۱) .

گفته شود برانگیزید ای ملائکه ستمگاران را
با همراهان ایشان^(۱) و با آنچه می پرستیدند
(۲۲) .

بجز خدا پس دلالت کنید ایشان را بسوی
راه دوزخ (۲۳) .

و باز دارید ایشان را هر آینه ایشان سوال
کرده خواهند شد (۲۴) .

چيست شمارا بایکدیگریاری نمی کنید
(۲۵) .

بلکه ایشان امروز گردن نهاد گانند (۲۶) .

و رو آوردند بعضی ایشان بر بعضی
بایکدیگر سوال کنان (۲۷) .

گویند هر آینه شما می آمدید پیش
ما از جانب راست^(۲) (۲۸) .

گویند بلکه شما نه بودید مسلمانان (۲۹) .

(۱) یعنی با شیاطین و الله اعلم .

(۲) یعنی از جانب چپ نیز بجهت گمراه کردن و الله اعلم .

وَمَا كُنَّا لَكُمْ عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَنِ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا ظَافِرِينَ ﴿۳۰﴾

حَقِّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا الَّذِي لَا يَبُتُونَ ﴿۳۱﴾

فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى ﴿۳۲﴾

فَأَنَّهُمْ يُؤَيِّدُ بِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿۳۳﴾

إِنَّا كُنَّا لَنَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿۳۴﴾

إِنَّمَا كُنَّا لَكُمْ دَارَ قَبِيلٍ لَّهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿۳۵﴾

وَيَقُولُونَ إِنَّا نَأْتِيكُم بِآيَاتِنَا فَانظُرُون ﴿۳۶﴾

بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۳۷﴾

إِنَّمَا لَكُمْ لَدَىٰ آلِهَتِكُمُ الْعَذَابُ الْإِزِيدُ ﴿۳۸﴾

وَيَا حِجْرُونَ إِنَّمَا لَكُمْ لَدَىٰ آلِهَتِكُم مَّا كُنْتُمْ فاعْمَلُونَ ﴿۳۹﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۴۰﴾

أُولَٰئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿۴۱﴾

فَوَاكِهُ وَهُمْ مُكْرَمُونَ ﴿۴۲﴾

فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿۴۳﴾

ونه بود مارا بر شما هیچ تسلطی بلکه شما بودید گروهی از حد گذشته (۳۰).

پس لازم شد بر ما سخن پروردگار ما که البته ما چشیده عذاب باشیم (۳۱).

پس گمراه کردیم شما را هر آینه ما گمراه بودیم (۳۲).

پس تحقیق همه ایشان آن روز در عذاب با هم شریک باشند (۳۳).

هر آینه ما همچنین می کنیم با گناه کاران (۳۴).

هر آینه ایشان چون گفته می شد بدیشان که نیست هیچ معبود بر حق مگر خدا سرکشی میکردند (۳۵).

و می گفتند آیاماترک کننده معبودان خود باشیم برای گفته شاعری دیوانه (۳۶).

بلکه آورد پیغامبر سخن درست را و باور داشت سائر پیغامبران را (۳۷).

هر آینه شما چشیده عذاب درد دهنده باشید (۳۸).

و حزا داده نخواهید شد مگر بحسب آنچه می کردید (۳۹).

مگر بندگان خالص ساخته خدا (۴۰).

این جماعت ایشان راست روزی مقرر (۴۱).

انواع میوه ها و ایشان نراختگاند (۴۲).

در بهشت های نعمت (۴۳).

(۱) یعنی آنانکه پاک ساخته شدند از شرک و غیره .

عَلَّ سُرُورٍ مُتَقِلِينَ ①
يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِمِائِينَ مِّنْ مَّوْبِقٍ ②

بَيْضَاءَ لَدَّةٍ ③ لِشَرِبَانٍ ④
لَا يَمَسُّهُنَّ أَفْعَالٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَلُونَ ⑤

وَعِنْدَهُمْ قُفُوسٌ الظُّرَبِ عَيْنٌ ⑥

كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مُّكُونٌ ⑦

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ⑧

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَوْمٌ ⑨

يَقُولُ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُضِلِّينَ ⑩

إِذْ آمَنَّا وَلَكُنَّا تُرَابًا وَعِطَافًا مَّا مَرَّآ لَمَّا يُتُونَ ⑪

قَالَ هَلْ أُنتُمْ مُّظْلِعُونَ ⑫

فَأَنظَرْتَهُ فَرَاخًا ⑬ سَوَاءً وَالْجَحِيمُ ⑭

قَالَ تَاللَّهِ إِن كُنتَ لَتَتَّبِعُنِي ⑮

وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنتُ مِنَ الْخَاسِرِينَ ⑯

بر تخت ها روبروی یکدیگر (۴۴) .
گردانیده می شود برایشان جامی ارشرب
جاری (۴۵) .

سفید رنگ لذت دهنده نوشندگان را (۴۶) .
نه در آن شراب تباه کاری باشدونه ایشان
از آن شراب مست کرده شوند (۴۷) .

و نزدیک ایشان زنان فرواندازنده چشم
فراخ چشمان باشند (۴۸) .

گویاییشان بیضه های (شتر مرغ) در پرده
پوشیده اند (۴۹) .

پس روی آرند بعضی اهل بهشت بر بعضی
بایکدیگر استفسار کنان (۵۰) .

گفت گوینده ای از ایشان هرائینه بود
مراهم نشینی (۵۱) .

که بانکاری گفت آیاتر از باوردارند
گانی (۱) (۵۲) .

آیا چون بمیریم و شویم خاک واستخوانی
چند آیاماجزا داده خواهیم شد (۵۳) .

بازگفت آیاشما در می نگرید (۲) (۵۴) .

پس در نگریمست پس دید آن همنشین خود
را در وسط دوزخ (۵۵) .

گفت بخدا هرائینه نزدیک بودی بآنکه
هلاک کنی مرا (۵۶) .

و اگر نبودى بخشایش پروردگار من
هرائینه شدمی از حاضر کردگان

(۱) یعنی حشر را .

(۲) یعنی دوزخیان را .

أَقْمَانَهُنَّ يَنْتَبِهِنَّ ①

إِلَّا مَوْتَنَا الْأَوَّلَى وَنَاغْنُ بَعْدَ بَيْنِ ②

إِنْ لَدَا لَهْرَ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ ③

لِيُثَلِّلَ لَدَا قَلْبِ الْعَمَلُونَ ④

أَذْلَكَ خَيْرٌ نَزْلًا أَمْ شَجَرَةُ الزُّقُومِ ⑤

إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ⑥

إِنَّمَا شَجَرَةُ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ⑦

كُلَّمَا كَانَ رِيسُ الشَّيْطَانِ ⑧

فَأَنَّهُمْ لَظَالُونَ وَمِنْهَا الْقَالُونَ وَمِنْهَا الْبُطُونَ ⑨

ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا شَوَابِقًا مِنْ حَبِيرٍ ⑩

تَعْرَانِ مَرْجِعُهُمْ إِلَى الْجَحِيمِ ⑪

إِنَّهُمْ أَتَوْا آبَاءَهُمْ ضَالِّينَ ⑫

فَهُمْ عَلَى آخِرِهِمْ يُهْرَعُونَ ⑬

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ⑭

در عذاب (۵۷) .

آیا پس مانخواستیم مرد (۵۸) .

مگر مردن اول مان و نیستیم ماعذاب کرده شدگان (۵۹) .

هرآئینه این ست پیروزی بزرگ (۶۰) .
برای این چنین نعمت پس باید که عمل کنند عمل کنندگان (۶۱) .

آیا آنچه مذکور شد نیکوتر است از نگاه مهمانی یاد رخت زقوم (۶۲) .

هرآئینه ماساختیم زقوم را عقوبتی برای ستمگاران (۶۳) .

هرآئینه وی درختیست که برمی آید در قعر دوزخ (۶۴) .

خوشه آن مانند سرهای شیاطین است (۶۵) .

پس هرآئینه دوزخیان بخورند از آن درخت پس پُر کنند از آن شکم هارا (۶۶)

پس هرآئینه ایشانرا بر آن طعام آمیختنی باشد از آب گرم (۶۷) .

باز هرآئینه بازگشت ایشان بسوی دوزخ بود (۱) (۶۸) .

هرآئینه ایشان گمراه یافتند پدران خود را (۶۹) .

پس ایشان بر پی پدران خود بسرعت رانده میشوند (۷۰) .

و هرآئینه گمراه شده بودند پیش از ایشان اکثر پیشینیان (۷۱) .

(۱) یعنی بعد خوردن و نوشیدن ایشان را به دوزخ باز برند .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ ①

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذِرِينَ ②

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ③

وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوْحًا فَلْيَعْمَلْ مِجْتَبِئًا ④

وَيُحْيِيْنَهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ⑤

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ⑥

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ⑦

سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ⑧

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ⑨

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ⑩

لَقَدْ أَخْرَجْنَا الْآخِرِينَ ⑪

وَلَئِنْ مِنْ شَيْعَرَةٍ أَلْزَمْنَاهُ ⑫

إِذْ جَاءَ رَبُّكَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ⑬

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ⑭

أَلَمْ تَكُنْ آلِهَةً دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ ⑮

فَمَا تَعْلَمُونَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ⑯

فَنَظَرَ نَظْرًا فِي الْفُجُورِ ⑰

وهرآئینه فرستادیم در میان ایشان ترسانند
گان (۷۲) .

پس به بین چگونه شد انجام بیم کرد گان
(۷۳) .

مگر بند گان خالص ساخته خدا (۷۴) .

وهرآئینه آواز داد مارا نوح پس نیک قبول
کننده دعائیم ما (۷۵) .

ورهانیدیم اورا واهلِ اورا از اندوه بزرگ
(۷۶) .

وساختیم اولاد اورا، ایشان را فقط باقی
مانده (۷۷) .

وگذاشتیم بروی ثنای نیک در پس ماند
گان (۷۸) .

سلام باد بر نوح در عالم ها (۷۹) .

هرآئینه ما همچین جزا میدهم نیکوکاران
را (۸۰) .

هرآئینه اواز بند گان گرویده ماست (۸۱) .

باز غرق ساختیم دیگران را (۸۲) .

وهرآئینه از اتباع نوح بود ابراهیم (۸۳) .

چون آمد پیش پروردگار خود بدل مبرا از عیب
(یعنی ازدوده شرك وشك) (۸۴) .

چون گفت به پدر خود وبقوم خود چه
چیز را عبادت می کنید (۸۵) .

آیا به رای فاسد خود معبودان را بجز
خدای جوئید (۸۶) .

پس چیست گمان شما به پروردگار عالم ها
(۸۷) .

پس درنگر پست ابراهیم یکبارنگریستن

درستاره ها (۸۸) .

پس گفت هرآئینه من بیمارم (۸۹) .

پس بازگشتند از وی پشت گرداننده (۹۰) .

پس پنهان متوجه شد بسوی معبودان

ایشان پس گفت آیا نمی خورید (۹۱) .

چیست شمارا که سخن نمی گوئید (۹۲) .

پس متوجه شدبرایشان می زد زدنی به

قوت (۹۳) .

پس روآوردند به ابراهیم شتاب کنان

(۹۴) .

ابراهیم گفت آیامی پرستید چیزی را که

خود می تراشید (۹۵) .

و خداپیدا کرد شمارا و آنچه می کنید (۹۶) .

گفتند بایکدیگر بنا کنید برای ابراهیم

عمارتی پس بافکنید او را درآتش بسیار

(۹۷) .

پس قصد کردند باوی توطئه را پس

ساختیم ایشان را زیرترین (۹۸) .

وگفت ابراهیم که هرآئینه من رونده ام

بسوی پروردگار خود راه خواهد نمود مرا

(۹۹) .

ای پروردگار من عطاکن مرا از شائسته

کاران (۱۰۰) .

پس بشارت دادیم او را به نوجوانی

بُردباری (۱۰۱) .

پس چون رسید آن طفل بآن سن که سعی

تواند کرد همراه والد خود ابراهیم گفت ای

پسرک من هرآئینه من می بینم در خواب

قَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ①

فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ②

فَوَاعِدُوا إِلَى اللَّهِ قَالُوا أَأَلَاتُكُلُونَ ③

مَا لَكُمْ لَا تَنطِقُونَ ④

فَوَاعِدُوا عَلَيْهِمْ صُرُبًا يُنتَهِونَ ⑤

فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ ⑥

قَالَ اتَّبِعُونِ مَا كُنْتُمْ ⑦

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ⑧

قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْفُوهُ فِي الْجَحِيمِ ⑨

فَإِذَا دُأْبِ بِهِ كُتِبَ فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْلَفِينَ ⑩

وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَيَهْدِينِ ⑪

رَبِّ صَبْرِي مِنَ الظَّالِمِينَ ⑫

فَبَشِّرْهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ⑬

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَؤُ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي

أَذْبَحُكَ فَانْظُرْنَا ذَا تَرَى قَالَ يَا بَتِ الْعَلَّ مَا تُؤْمَرُ

سَيَعْدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۱۱﴾

که من ذبح میکنم ترا پس درنگر تاچه
چیز بخاطر تو میرسد گفت ای پدر من
بکن آنچه فرموده میشود ترا خواهی
یافت مرا اگر خدا خواسته است از
شکیبائی کنندگان (۱۰۲).

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿۱۲﴾

پس چون منقاد شدند هردو و پدر بافگند
فرزند خود را بر جانب پیشانی (۱۰۳).
و آواز دادیم ابراهیم را که ای ابراهیم
(۱۰۴).

وَوَدَّيْنَاهُ أَنْ يَأْتِزَّهُمْ ﴿۱۳﴾

هر آئینه راست تعبیر کردی خواب را
هر آئینه ما همچنین جزا میدهیم نیکوکاران
را (۱۰۵).

قَدْ صَدَّقْتَ الرُّمَى إِنْ آتَاكَ لِشَتَّى الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۴﴾

هر آئینه این ماجرا امتحان ظاهرست
(۱۰۶).

إِنْ هَذَا إِلَّا أَلْهَاءٌ يَلْمُونَ ﴿۱۵﴾

و عوض اودادیم گوسفندی مهیا برای ذبح
بزرگ جثه (۱۰۷).

وَوَدَّيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿۱۶﴾

و گذاشتیم بروی ثنای نیک در پس ماند
گان (۱۰۸).

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿۱۷﴾

سلام باد بر ابراهیم (۱۰۹).

سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ﴿۱۸﴾

هم چنین جزا میدهیم نیکوکاران را
(۱۱۰).

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۹﴾

هر آئینه وی از بند گان گرویده ماست
(۱۱۱).

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۰﴾

و بشارت دادیم او را باسحق پیغامبری از
شائستگان (۱۱۲).

وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿۲۱﴾

و برکت دادیم بر ابراهیم و بر اسحق و از اولاد
ایشان بعضی نیکوکارست بعضی ستم
کننده آشکاراست پر خویشتن (۱۱۳).

وَبَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا الْحُسَيْنُ وَظَالِمٌ
لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿۲۲﴾

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ۝

وَبَيَّضْنَاهُمَا وَوَدَعْنَاهُمَا مِنَ الْكُرْبِ الْعَظِيمِ ۝

وَنَقَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ۝

وَأَنبَأْنَاهُمَا الْكِتَابَ الشَّعِيرَ ۝

وَمَدَنَيْنَاهُمَا الْقِرَاطَ الْمُسْتَوِيمَ ۝

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْيَرَيْنِ ۝

سُلُوكًا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ۝

إِنَّا كَذَّلْنَا لِقَافِي الْمُحْسِنِينَ ۝

إِلَهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۝

وَإِنِ الْيَاسَ لَيَبْنَوَنَّ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَأَتَقْتُلُونَ ۝

أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ۝

اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ ۝

لَكَدُّ بَوَّةٌ فَالْتَمَسُوا لَكُمْ حُفْرُونَ ۝

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ۝

وهرائینه ما احسان کردیم بر موسی و هارون (۱۱۴) .

و نجات دادیم ایشان را و قوم ایشان را از اندوه بزرگ (۱۱۵) .

و نصرت دادیم ایشانرا پس ایشان بودند غالبان (۱۱۶) .

و دادیم ایشان را کتاب واضح (۱۱۷) .

و دلالت کردیم ایشانرا براه راست (۱۱۸) .

و باقی گذاشتیم برایشان ثنای نیک در پس ماندگان (۱۱۹) .

سلام باد بر موسی و هارون (۱۲۰) .

هرائینه ما همچنین جزا میدهیم نیکوکاران را (۱۲۱) .

هرائینه ایشان از بندگان گرویده مایند (۱۲۲) .

وهرائینه الیاس از فرستادگان بود (۱۲۳) .

چون گفت بقوم خود آیا پرهیزکاری نمی کنید (۱۲۴) .

ایا پرستش می کنید بعل را (و بعل نام بتی ست) و ترك میکنید نیکوترین آفرینندگانرا (۱۲۵) .

ترك می کنید خدا را پروردگار شما و پروردگار پدران نخستین شما (۱۲۶) .

پس دروغگو پنداشتند او را پس هرائینه آنجماعت حاضر گردگانشند^(۱) (۱۲۷) .

مگر بندگان خالص کرده خدا (۱۲۸) .

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٦١﴾

سَلَّمَ عَلَىٰ آلِ يَاسِينَ ﴿٦٢﴾

إِنَّا كُنَّا لَنَجْزِي الْمُخْسِرِينَ ﴿٦٣﴾

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٤﴾

وَإِنَّ لَوْطًا لَّمِنَ الرُّسُلِينَ ﴿٦٥﴾

إِذْ جَعَلْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْنَعِينَ ﴿٦٦﴾

إِلَّا نَجُوزَ إِلَى الْغَيْرِينَ ﴿٦٧﴾

كَمْ دَمَرْنَا الْأَمْرِينَ ﴿٦٨﴾

وَاللَّهُ يَتَسَوَّىٰ عَلَيْهِمْ مُفْصِحِينَ ﴿٦٩﴾

وَبِأَيِّ آلِ اللَّهِ تُعْلَوْنَ ﴿٧٠﴾

وَإِنَّ يُوسَىٰ لَمِنَ الرُّسُلِينَ ﴿٧١﴾

إِذْ أَتَىٰ إِلَى الْفُلِّكَ الْمَشْخُونِ ﴿٧٢﴾

فَسَاهَوْا فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿٧٣﴾

فَالْتَمَتَهُ الْحَوْتُ وَهُوَ مُدْمِئٌ ﴿٧٤﴾

فَقُلْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٧٥﴾

لَكَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٦﴾

فَكَبَّدْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿٧٧﴾

وگذاشتیم بر الیاس ثنای نیک در پس ماند
گان (۱۲۹) .

سلام باد بر الیاس (۱۳۰) .

هر آئینه ماهم چنین جزا میدهم نیکوکاران
را (۱۳۱) .

هر آئینه وی بود از بند گان گرویده ما
(۱۳۲) .

وهر آئینه لوط بود از فرستادگان (۱۳۳) .
یادکن چون نجات دادیم او را و اهل خانه
او را همه یک جا (۱۳۴) .

مگر پیرزنی که بود از باقی ماند گان
(۱۳۵) .

باز هلاک ساختیم آن دیگران را (۱۳۶) .
وهر آئینه شما گذر میکنید بر مساکین آن
قوم صبح کنان (۱۳۷) .

و بوقت شب نیز آیا در نمی یابید (۱۳۸) .
وهر آئینه یونس بود از فرستادگان (۱۳۹) .
چون گریخت بسوی کشتی پُر کرده شده
(۱۴۰) .

پس قرعه انداخت باهل کشتی پس
شد از مغلوبان (۱۴۱) .

پس فرو برد اوراماهی و او کننده بود کاری
را که موجب ملامت باشد (۱۴۲) .

پس اگر نه آنست که وی از تسبیح کنند
گان می بود (۱۴۳) .

البته باقی می ماند در شکم ماهی تاروزیکه
مردمان برانگیخته شوند (۱۴۴) .

پس پرتافتیم او را به زمین بی گیاه و او

وَأَبْتَنَّا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ نَّحِيلٍ ۝

وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ آلَافٍ أَوْ يُزِيدُونَ ۝

فَأَمَّا نِسْوَةٌ فِي الْبِلَادِ ۝

فَأَسْتَفِيزُهُنَّ الرِّبَاكِ الْبَنَاتُ وَلَهُنَّ الْبَنُونَ ۝

أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ۝

أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ أَفْكَهٍ يُعْمَلُونَ ۝

وَلَدَّ اللَّهُ قَوْلَهُمْ لَكَدُبُّونَ ۝

أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ۝

مَا لَكُمْ سَكُنَ تَحْكُمُونَ ۝

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝

أَمْ لَكُمْ سُلْطٰنٌ مُّبِينٌ ۝

فَاتُوا بِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نَهَابًا ۝

إِنَّهُمْ لَكَاخِبُونَ ۝

بیمار بود (۱۴۵) .

ورو یانیدیم بر سر او درختی از قسم کدو
(۱۴۶) .

و فرستادیم او را بسوی صدهزار یا
بیشتر از آن باشند (۱۴۷) .

پس ایمان آوردند پس بهره مند ساختیم
ایشان را تا مدتی (۱۴۸) .

پس استفسار کن از مشرکان آیا پرورد
گار ترا دخترانست و ایشان را پسران
(۱۴۹) .

آیا آفریدیم فرشتگان را زنها و ایشان حاضر
بودند (۱۵۰) .

آگاه باش هر آئینه ایشان از دروغ گوئی
خود می گویند (۱۵۱) .

که بزادخدای تعالی هر آئینه ایشان دروغ
گویانند (۱۵۲) .

آیا اختیار کرد دختران را بر پسران (۱۵۳) .
چيست شمارا چگونه حکم می کنید
(۱۵۴) .

آیا نمی اندیشید (۱۵۵) .

آیا شمارا حجتی واضح است (۱۵۶) .
پس بیارید کتاب خود را اگر هستید
راست گو (۱۵۷) .

و مقرر کردند کافران میان خدای تعالی و میان
جنیان خویشی را و هر آئینه دانسته اند جنیان
که ایشان البته حاضر گرد گانند^(۱) (۱۵۸) .

سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۵۱﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۵۲﴾

وَأَنكُم مَّا تَعْبُدُونَ ﴿۵۳﴾

مَا أَكْثَرُ عَلَيْهِمُ بَغْيُنِينَ ﴿۵۴﴾

إِلَّا مَنْ هُوَ صَالٍ الْجَحِيمِ ﴿۵۵﴾

وَمَا مِثْلُ آلِهِ قَامِرٌ مَعْلُومٌ ﴿۵۶﴾

وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّالُونَ ﴿۵۷﴾

وَإِنَّا لَنَحْنُ السَّيِّدُونَ ﴿۵۸﴾

فَإِنْ كَانُوا يَقُولُونَ ﴿۵۹﴾

لَوَ أَنَّا عِنْدَ نَادٍ ذِكْرٍ مِنَ الْآفَلِينَ ﴿۶۰﴾

لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۶۱﴾

فَلَنُفَرِّقَنَّ بَيْنَهُمُ يَوْمَ الْقِيَامِ ﴿۶۲﴾

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿۶۳﴾

إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿۶۴﴾

وَأَنَّ جُنُودَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿۶۵﴾

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ ظُلُمَاتٌ جِدِينَ ﴿۶۶﴾

پاک‌یست خدای را از آن چه بیان میکنند
(۱۵۹) .

مگر بندگان خالص کرده خدا^(۱) (۱۶۰) .

پس هر آئینه شما ای کافران آنچه می
پرستید^(۲) (۱۶۱) .

نیستید همه گمراه کننده برای عبادت آن
معبود باطل (۱۶۲) .

مگر کسی را که اودر آینده دوزخ ست
در علم الهی (۱۶۳) .

و فرشتگان گفتند نیست هیچکس از ما
مگر اورا جائیست مقرر (۱۶۴) .

و هر آئینه ما صاف کشند گانیم (۱۶۵) .

و هر آئینه ما تسبیح گویند گانیم (۱۶۶) .

و هر آئینه کافران عرب میگفتند (۱۶۷) .

اگر بودی پیش ما خبری از پیشینیان (۱۶۸) .

البته می شدیم بندگان خالص ساخته
خدا (۱۶۹) .

باز کافر شدند بآن قرآن پس خواهند
دانست عاقبت کار را (۱۷۰) .

و هر آئینه سابقاً صادر شده وعده ما برای
بندگان فرستاده خویش (۱۷۱) .

هر آئینه پیغامبران ایشانند نصرت دادگان
(۱۷۲) .

و هر آئینه لشکر ما البته ایشانند غالب (۱۷۳) .

پس روگردان از ایشان مدتی (۱۷۴) .

(۱) یعنی بیان مخلصان موافق واقع ست .

(۲) یعنی بتان .

وَابْصُرْهُمْ فَرَوْقَ يَبْصُرُونَ ﴿۱۱﴾

أَفَبَعْدَ إِبْرَائِيلَ تَجْعَلُونَ ﴿۱۲﴾

كَأَظَانِزَلِ بِسَاحَتِهِمْ نَسَاءُ صِهْرِهِمُ الْمُنْتَدِرِينَ ﴿۱۳﴾

وَقَوْلِ عَنْهُمْ عَلَى حُبِّي ﴿۱۴﴾

وَأَبْصُرْ كُفُوفَ يَبْصُرُونَ ﴿۱۵﴾

سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿۱۶﴾

وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۷﴾

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۸﴾

وینگر ایشان را پس ایشان نیز خواهند دید (۱۷۵) .

آیا این کافران عذاب مارا بشتاب می طلبند (۱۷۶) .

پس چون فرود آید عذاب بمیدان ایشان بد باشد بامداد بیم کردگان (۱۷۷) .

ورو بگردان از ایشان تا مدتی (۱۷۸) .

و بگر پس ایشان نیز خواهند دید (۱۷۹) .

پاکی ست پروردگار ترا خداوند غلبه از آنچه این جماعت بیان می کنند (۱۸۰) .

و سلام باد بر فرستادگان خدا (۱۸۱) .

و سپاس خدای راست پروردگار عالم ها (۱۸۲) .

سوره ص مکی است و آن نود و نه
آیت و پنج رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بقرآن خداوند پند (که آنچه بآن دعوت میکنی راست است) (۱) .

بلکه کافران در سرکشی و مخالفت اند (۲) .

چقدر هلاک کردیم پیش از ایشان قرنهارا پس فریاد برآوردند و نبود آن وقت خلاصی (۳) .

و تعجب کردند از آنکه پیامد بایشان بیم کننده از قوم ایشان و گفتند این کافران این شخص جادو گرد و غگوئیست (۴) .

آیا گردانید معبودان معتدد را یك معبود

بُيُورَةُ حِرَاءَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ص وَالْقُرْآنِ ذِي الْبَلَاءِ ﴿۱﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ﴿۲﴾

كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ نَدَادُوا وَلَآتٍ حِينٍ مَتَّاسٍ ﴿۳﴾

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا صِرَاطٌ
كَذَابٌ ﴿۴﴾

لَتَجَمَلَ إِلَٰهَاتُهُمْ وَأَجْنَاءُ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ﴿۵﴾

وَأَطِيعُوا أَمْرًا مِّنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ هَذَا
لَفِي تَوَارِدٍ ①

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمَلَايِكَةِ إِنَّ هَذَا لَأَلْف
الْحَقْلَانِ ②

أَنزِلْ عَلَيْهِ الْكِتَابَ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ لَمْ يَكُن فِي شَكٍّ مِّنْ
ذِكْرِ بَلٍّ لَّمَّا يَكُونُ أَمْرًا عَذَابٍ ③

أَمْرًا مِّنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحْمَةً مِّنَ الرَّحْمَنِ ④

أَمْرًا مِّنْ أَمْرِ اللَّهِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا
فِي الْأَسْبَابِ ⑤

جُنْدًا مِّنَ الْكَلْبِ مَهْرُومٍ مِنَ الْإِحْرَابِ ⑥

كَذَّبَتْ قُلُوبُهُمْ قَوْمَ نوحٍ وَعَادَ وَهَارُونَ ذُلًّا وَبَدَا ⑦

وَنُوحًا وَقَوْمَ لوطٍ وَآصْحَابَ الْكَافَّةِ أُولَئِكَ الْإِحْرَابُ ⑧

هرآئینه این چیزی ست عجیب (۵) .
ورفتند اشراف از ایشان بایکدیگرگویان
که بروید و شکیبائی کنید بر عبادت
معبودان خود هرآئینه این دین نرفته
است که اراده کرده شده است (۶) .

نه شنیدیم این قول را در دین پسین (۱)
نیست این مگرافتراء (۷) .

آیا فرود آورده شد برین شخص قرآن
از میان ما بلکه این کافران در شک انداز
پندمن بلکه هنوز نچشیده اند عذاب مرا
(۸) .

آیا نزد ایشانست از خزانه های رحمت
پروردگار غالب بخشاینده تو (۹) .
آیا ایشانراست پادشاهی آسمان ها و زمین
و آنچه در میان آنها ست پس باید که
بالا روند آویخته بریسمانها (۱۰) (۱۱) .

لشکری هست آنجا شکست داده شده
از جمله گروه ها (۱۲) (۱۳) .

دروغ داشتند پیش از ایشان قوم نوح و عاد
و فرعون خداوند میخها (۱۴) (۱۵) .

و ثمود و قوم لوط ساکنان ایکه (تکذیب
کردند) ایشان بودند گروه های بسیار

(۱) یعنی قرآن آخر که ما آن را دریا فتمیم واللہ اعلم .

(۲) یعنی بریسمان آویخته هم نمی توانند که با آسمان روند پس چطور پادشاهی واللہ اعلم .

(۳) یعنی از جنس گروه ها که با انبیاء مخالفت کردند .

(۴) یعنی بچه هارا به میخ تعلیب می کرد .

إِنْ كُلُّ الْكَاذِبِ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابُ ۝

وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مِّمَّا هِيَ
مِنْ قَوْلَاتِ ۝

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْعَانًا بَلَّ يَوْمَ الْحِسَابِ ۝

إِصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَادْخُلْ عِبْدًا دَاوُدَ
الْأَيْبَاءَ إِنَّهُ أَقَابُ ۝

إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحُنَ بِالْعَمِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ۝

وَالظَّيْرِ فَشُرَّةً كُلُّ لَكَاةٍ أَقَابُ ۝

وَسَدَّدْنَا لَهُ الْبَابَ وَأَقْبَلَتِ الْكُفَّةُ وَفَضَّلَ الْإِنطَابِ ۝

وَهَلْ أَشْكُ نَبَأَ الْخَصِيمِ إِذْ سُورَ الْغُرَابِ ۝

إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَعْثَبْ خَصْمِينَ بَلَىٰ

وقوی (۱۳) .

نیست هیچ کس از ایشان مگر تکذیب
کرد پیغامبران را پس حتمی شد عقوبت
من (۱۴) .

وانتظار نمی برند کفار این عصر مگریک
نعره تند را یعنی نفخه قیامت که نه باشد
آنها هیچ توقف (۱۵) .

وگفتند (بطریق استهزا) ای پروردگار
ماشتاب ده مارا سرنوشت ما از عقوبت
پیش از روز حساب (۱۶) .

صبر کن بر آنچه میگویند و یادکن بنده
ماداود خداوند قوت را هرائینه اورجوع
کننده بود (۱) (۱۷) .

هرائینه رام ساختیم همراه اوکوه هارا
تسبیح میگفتند به وقت شام و صبح (۱۸) .

ورام ساختیم مرغانرا بهم آورده هریکی
برای او فرمانبردار بود (۱۹) .

و محکم کردیم پادشاهی او را و دادیمش
حکمت و سخن واضح (۲۰) .

و (۲) آیا آمده است پیش تو خبر گروه
خصومت کننده بایکدیگر چون از دیوار
جسته داخل شدند بمسجد (۲۱) .

چون درآمدند برداود پس بترسید از ایشان

(۱) یعنی بسوی خدا .

(۲) مترجم گوید که داود علیه السلام نودونه زن داشت مع هداون دیگر که در خطبه
شخصی یا در نکاح او بود درخواست کرد خدای تعالی فرشتگان را بجهت تنبیه
داود بشکل خصوم متمثل ساخت اشارت باین قصه است درین آیات والله اعلم .

بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ فَأَخْلَمَ بَيْنَهُمُ الْيَقِينَ وَالْأَشْطَطُ وَأَهْدَىٰ إِلَىٰ
سَوَاءِ الصِّرَاطِ ⑩

إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَجْعَةً إِلَىٰ نَجْعَةٍ وَاحِدَةٍ ۖ
فَقَالَ الْفُلَيْنِيَّاهُ وَعَزَىٰ فِي الْإِخْطَابِ ⑪

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَجْعِكَ إِلَىٰ تَعَايُهِ وَإِنْ كُنَّا مِنْ
الْخُلَطَاءِ لَمَنْ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَلَئِنْ تَأْتَمُرُوا بِدَاوُدَ أَلَمْ نَكُنْهُ فَاستَكْبَرْتَهُ
وَفَزَّارِكُمْ وَأَنَّا بَ ⑫

فَقَعَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنْ لَهُ عُذَّةٌ أَلْزَمْنِي وَحَسَنَ مَا بَ ⑬

يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ
بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۚ إِنَّ
الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ لِّمَا نَسُوا
يَوْمَ الْحِسَابِ ⑭

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَبَيْنَهُمَا بَابِلًا ۚ ذَٰلِكَ ظَنُّ

گفتند مترس ما دوخصومت کتنده ایم
ستم کرده است بعض مابر بعض پس
حکم کن میان مابراستی وجور مکن
ودلالت کن مارا براه راست (۲۲) .

این برادر من ست بدست اوست نودونه
میش وپیش من يك میش ست پس گفت
این شخص بمن سپاراین يك میش را
ودرستی کرد بامن درسخن گفتن (۲۳) .

گفت داود هرآئینه ستم کرد بر تو بخواستن
میش تو تا بهم آرد بمیشهای خود وهرآئینه
بسیاری ازشریکان ستم می کنند بعض
ایشان بر بعضی مگر آنانکه ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند واندک اندایشان
وشناخت داود که ما آزموده ایم او را
پس طلبِ آمرزش کرد از پرورد
گار خود و بیفتاد سجده کنان و بازگشت
بخدا (۲۴) .

پس بیامرزیدیم او را آن لغزش او وهرآئینه
اورانزد ما قربت ست و نیکو بازگشت ست
(۲۵) .

گفتیم ای داود وهرآئینه ساختیم
ترا جانشین (پادشاه) در زمین پس حکم
کن میان مردمان براستی و پیروی مکن
خواهش نفس را که آن گمراه کند ترا
از راه خدا هرآئینه آنانکه گمراه می شوند
از راه خدا ایشان راست عذاب سخت
بسبب آنکه فراموش کردند روز حساب را
(۲۶) .

و نیافریدیم آسمان و زمین را و آنچه

الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَّ الْغَارِ ۝

درمیان این هاست بیهوده این گمان
کافران ست پس وای کافران را از عقوبت
آتش (۲۷) .

أَمْ يَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ
أَمْ يَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ۝

آیامیساژیم آنان را که ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند مانند فساد
کنندگان در زمین آیامی سازیم پرهیزگاران
رامانند بدکاران (۲۸) .

كُتِبَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكًا لِّذِكْرِ الَّذِينَ هَدَىٰ وَإِلْتَدَكَّرُ
أُولَئِكَ الْأَنْبَاءُ ۝

این قرآن کتابیست بابرکت که فرود
آوردیم اورا بسوی توتا مردمان تأمل کنند
در آیات او تا پند گیرند خداوندان خرد
(۲۹) .

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۝

وعطا کردیم داود را فرزندی سلیمان نام
نیکوبنده بود سلیمان هرآینه اوراجوع
کننده بود بخدا (۳۰) .

إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعِثِّ الصُّفُفُ الْحِجَادُ ۝

یادکن چون نموده شد اورا وقت شامگاه
اسپان تیزرو (۳۱) .

فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّىٰ
تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ۝

پس گفت هرآینه دوست داشتم این
اسپان را از قبیل رغبت بمال اعراض کنان
از ذکر پروردگار خود تا آنکه پنهان شد
آفتاب در پرده^(۱) (۳۲) .

رُدُّوهُمَا عَزَّ ذِی الْعَرْشِ مَسْعَايَ التَّوْبِ وَالْإِعْتَابِ ۝

بازگردانید این اسپانرا بر من پس شروع
کرد دست رسانیدن بساقها و گردن ها^(۲)
(۳۳) .

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَی كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَدْبَابَ ۝

وهرآینه آزمودیم سلیمان را و انداختیم
بر تخت او کالبدی بساز رجوع

(۱) یعنی نماز عصر فوت شد .

(۲) یعنی ذبح کرده ساق آنها را بریده از جهت غیرت بر ذکر خدای تعالی والله اعلم .

کرد بخدا^(۱) (۳۴) .

گفت ای پروردگار من پیامرزمرا وعطا کن
مرا آن پادشاهی که راست نیاید هیچکس
را غیر از من هر آئینه توئی بخشاینده (۳۵) .

پس مسخر گردانیدیم برای او باد را
میرفت به فرمان او بآهستگی روان شده
هر جا که خواسته باشد (۳۶) .

و مسخر گردانیدیم دیوان را هر عمارت
بناکننده و هر فرورونده بدریا (۳۷) .

و مسخر گردانیدیم دیوان دیگر رادست
و پاهم بسته در زنجیرها (۳۸) .

گفتیم این ست بخشش ما پس عطا کن
یا نگاهدار بغیر آنکه باتو حساب کرده شود
(۳۹) .

و هر آئینه اورا نزد ما قربت ست
و نیکو بازگشت ست (۴۰) .

و یاد کن بنده ما ایوب را چون ندا کرد به
پروردگار خود که دست رسانیده است
مرا شیطان برنجوری و درد (۴۱) .

گفتیم بزن زمین را به پای خود نا گهان آن
چشمه باشد که مهیا برای غسل سرد بود
و آشامیدنی باشد (۴۲) .

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَّيْسَ لِي الْبَقِيَّةُ
بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿۳۵﴾

فَنَحْنُ إِلَهُ الْيَوْمِ وَنَحْنُ يَوْمَئِذٍ رَّحِيمٌ ﴿۳۶﴾

وَالشَّيْطَانُ كُلُّ يَوْمٍ فِي غَوَاٍ ﴿۳۷﴾

وَالْآخِرِينَ مَعْرَيْنَيْنِ فِي الْأَصْفَادِ ﴿۳۸﴾

هَذَا عَطَاؤُنَا أَنْ مَنَ الْأَمْسِ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۳۹﴾

وَإِنْ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْزِلٌ وَحُسْنٌ مَّآبٍ ﴿۴۰﴾

وَإِذْ نَادَىٰ يُوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَثْقَلٌ الشَّيْطَانُ
يَنْصُبْ عَلَيَّ مِائِدًا ﴿۴۱﴾

أَرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا غُغْسَلٌ مُّارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿۴۲﴾

(۱) مترجم گوید سلیمان علیه السلام از امراء خود منقص شد و بخاطر آورد که امشب با صدف زن جماع کنم و هرزنی پسری زاید و هریکی شهسواری باشد جهاد کننده مرا احتیاج متعلق امرا نافتد فرشته گفت انشاء الله بگو سلیمان سهو کرد پس هیچ زن حامله نشد الا یک زن طفل ناقص الخلق زاده و آن طفل را بر تخت سلیمان انداختند سلیمان علیه السلام متنبه شد و رجوع به رب العزت کرد و الله اعلم .

وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرًا
لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿۴۳﴾

وَحَذِّرْ بِيَدِكَ ضَعْفًا فَاصْرِبْ بِهِمْ وَلَا تَجْنُثْ إِنَّهُ وَحْدَنُهُ صَابِرًا
نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿۴۴﴾

وَأَذْكُرْ عَبْدًا نَّارِيًّا يَزِيْرُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي
وَالْأَبْصَارِ ﴿۴۵﴾

إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ﴿۴۶﴾

وَأَنَّهُمْ عِنْدَنَا مِنَ الْمُصْطَفَيْنِ الْآخِيَارِ ﴿۴۷﴾

وَأَذْكُرْ إِسْمَاعِيلَ وَ الْيَسَعَ وَذَو الْكِفْلِ وَكُلَّ مِّنَ الْآخِيَارِ ﴿۴۸﴾

هَذَا ذِكْرُنَا وَإِن لِّلْبَشَرَيْنِ لِحُسْنِ بَابٍ ﴿۴۹﴾

جَدَّتْ عَدْنٌ مُّفْتَحَةً لَهُمُ الْبُؤَابُ ﴿۵۰﴾

مُتَكِبَيْنِ فِيهَا يَدُ غُورٍ يَنْهَابُكَ كَهْمٌ كَثِيرَةٌ وَشَرَابٌ ﴿۵۱﴾

و عطا کردیم اورا اهل خانه او و مانند ایشان
همراه ایشان بخشایشی از نزد خود و پندی
خداوندانِ خرد را (۴۳) .

و گفتیم بگیر بدست خود دسته شاخها پس
بزن بآن^(۱) و خلاف سوگند مکن هر آئینه
ما و را یافتیم شکوبا نیک بنده بود ایوب
هر آئینه او رجوع کننده بخدا بود^(۲) (۴۴)
و یاد کن بندگان ما ابراهیم و اسحق
و یعقوب را خداوندان دست ها و چشم
ها^(۳) (۴۵)

هر آئینه ما یگرو ساختیم ایشانرا برای
خلصتشی پاک که یاد کردن آخرت
ست (۴۶) .

و هر آئینه ایشان نزد ما از برگزیدگان نیکان
بودند (۴۷) .

و یاد کن اسماعیل و الیسع و ذوالکفل را
و هر یکی از نیکان بودند (۴۸) .

این قرآن پندی هست و هر آئینه پرهیزگاران
را نیک بازگشت ست (۴۹) .

بوستانهای دائم ست کشاده کرده برای
ایشان دروازه ها (۵۰) .

تکیه کنان در آنجا می طلبند آنجامیوه
بسیار و شراب را (۵۱) .

(۱) یعنی زن خود را .

(۲) یعنی ایوب علیه السلام سوگند خورده بود که زن خود را صد ضربه بزند خدای تعالی
بر وی سهل ساخت .

(۳) یعنی علم و عمل هر دو بکمال داشتند و الله اعلم .

وَعِنْدَهُمْ قَصْرِتُ الطُّرُقِ أَتْرَابٌ ⑤

هَذَا مَا أَوْعَدُونَ لِكُلِّ يَوْمٍ الْحِسَابُ ⑥

إِنَّ هَذَا الْبَرْدَ مَتَا مَالَهُ مِنْ تَفَادٍ ⑦

هَذَا وَإِنْ لِلظَّالِمِينَ كَثْرَتُهُمْ ⑧

جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَيَكْسِرُونَ الْبِهَادُ ⑨

هَذَا فَلْيَذوقُوا حَيْثُ وَغْتَأَى ⑩

وَالْآخَرِينَ سَكَلَهُ أَزْوَاجُ ⑪

هَذَا قَوْلُهُمْ مُتَشَجِّعُونَ لَمْ يَرْجَبُوا لَهُمْ صَالُوا النَّارَ ⑫

قَالُوا نَلِ أَنْتُمْ لَمْ يَرْجَبُوا أَنْتُمْ قَدْ مَمُوءَ لَنَا قِيَسُ الْقَرَارِ ⑬

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدْ مَرَّ كُنَّا هَذَا فِرْدُةً عَدَا بَا ضَعْفُ فِي النَّارِ ⑭

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا تَرَى رَجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ⑮

ونزد ایشان باشند زنان فرودآورنده چشم هم عمر بایکدیگر (۵۲) .

این ست آنچه وعده داده میشود شمارا برای روز حساب (۵۳) .

هرآئینه این رزق ماست نباشد آنرا هیچ زوال (۵۴) .

این ست جزا و هر آئینه از حد گذشتگان را بدبازگشتی باشد (۵۵) .

که دوزخ است درآیند آنچاپس بدآرام گاه است (۵۶) .

این عذاب آب گرم ست و زرداب ست پس باید که بچشید آنرا (۵۷) .

وعذابی دیگرست مانند این انواع مختلف (۵۸) .

این^(۱) قومیست درآینده باتش همراه شما متبوعان گویند زمین کشاده مباد برایشان هرآئینه ایشان درآیندگان آتش اند (۵۹) .

تابعان گویند بلکه بر شمازمین کشاده مباد شماپیش آوردید عذاب را برای ما پس بدقرارگاهی ست دوزخ (۶۰) .

گویند ای پرورد گارماهرکه آئین قدیم ساخته باشد برای ماکفر پس زیاده بکن درحق او عقوبت درآتش (۶۱) .

وگفتند اهل دوزخ چیست مارا که نمی بینیم مردانی را که می شمردیم ایشانرا

(۱) چون تابعان خواهند که بدوزخ درآیند متبوعان را گفته شود .

از بدان^(۱) (۶۲) .

آیا مسحره می‌گرفتیم ایشان را یا برگشته
است از ایشان دیده‌ها (۶۳) .

هرآئینه این راست ست مراد از آن
خصومت کردن اهل دوزخ ست
بایکدیگر (۶۴) .

بگو جز این نیست که من ترساننده ام
و نیست هیچ معبود بر حق مگر خدای
یگانه زیاد قوتند (۶۵) .

پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه میان
این‌هاست غالب آمرزگار (۶۶) .

بگو این خبری بزرگ ست (۶۷) .

شما زوی روگرداننده اید (۶۸) .

نیست مرا هیچ دانش بحال این جماعت
بلند قدر از فرشتگان چون بایکدیگر
سوال و جواب میکنند (۶۹) .

وحی فرستاده نمی‌شود بسوی من مگر
آنکه من ترساننده آشکارم (۷۰) .

و یادکن چون گفت پروردگار توبه
فرشتگان هرآئینه من آفریننده ام آدمی را
از کُل (۷۱) .

پس چون راست کنم او را و بدمم دروی
روح خود را پس درافتید او را سجده
کنان (۷۲) .

پس سجده کردند فرشتگان تمام ایشان
همه يك جا (۷۳) .

أَتَخَذُ لَهُمْ بَعْثًا أَمْ أَرْأَيْتَ عَنْهُمْ الْإِنْبَارَ ۝

إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَافُهُمُ أَهْلُ النَّارِ ۝

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِّنْ إِلَهِ إِلَّا اللَّهُ
الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَنَّارُ ۝

قُلْ قَوْلُوا عِظِيمٌ ۝

أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ۝

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالشَّيْءِ الْغَيْبِ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ۝

إِنْ يُؤْتَىٰ إِلَىٰ إِلَّا أَنَا أَنْذِرُ مُنِيرٌ ۝

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي مَالِكٌ بَشَرًا مِّنْ طِينٍ ۝

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِن رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ يَسْجُودٌ ۝

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ۝

إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ①

مگر شیطان سرکشی کرد و شد از کافران (۷۴).

قَالَ إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيدِي
اسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ②

گفت خدای شیطان چه چیز بازداشت
ترا از آنکه سجده کنی چیزی را که
آفریدم بدو دست خود آیاتکبر کردی یا
بحقیقت هستی از بلند قدران (۷۵).

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ③

گفت من بهترم از وی آفریدی مرا از آتش
و آفریدی او را از گِل (۷۶).

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَاذْهَبْ إِنَّكَ رَجِيمٌ ④

گفت بیرون شوازهشت هرائینه تورانده
شده ای (۷۷).

وَأَن عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ⑤

و هرائینه بر تو لعنت من باد تا روز جزا
(۷۸).

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرُنِي إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ ⑥

گفت ای پروردگار من پس مهلت ده مرا
تا آنروز که برانگیخته شوند مردمان (۷۹).
گفت هرائینه توازمهلت داد گانی (۸۰).
تا روز آن وقت معین (۸۱).

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ⑦

گفت شیطان پس قسم بعزت تو که البته
گمراه کنم ایشانرا همه (۸۲).

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ⑧

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَا أُخَوِّدُهُمْ أَجْمَعِينَ ⑨

الآبندگان خالص کرده توازایشان (۸۳).
فرمود پس سخن راست ست این و
سخن راست میگویم (۸۴).

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ⑩

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَكُولٌ ⑪

البته پرکنم دوزخ را از تو و از آنکه پیروی
تو کنند از ایشان همه یکجا (۸۵).

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَتَّبِعُ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ⑫

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّمِينَ ⑬

بگو سوال نمی کنم از شما برتبلیغ قرآن
هیچ مزدی را و نیستم از تکلف کنند
گان (۱) (۸۶).

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ⑤
وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ⑥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا
لَهُ الدِّينَ ②

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ
مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلُمًا إِنَّ اللَّهَ يَخْلُقُ
بَيْنَهُمْ فِي نَافِثِهِمْ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ
هُوَ كَذِبٌ كَكَرٌ ③

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَىٰ بِيَّتًا خَلَقَ مَا يَشَاءُ
سُبْحَنَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ④

نیست قرآن مگر پندی عالم هارا (۸۷) .
والبتّه خواهید دانست صدق آنرا بعد
زمانی (۸۸) .

سوره زهر مکی است و آن هفتاد پنج
آیت و هشت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
فروفرستادن این کتاب از جانب خدای
غالب با حکمت ست (۱) .

هر آئینه ما فروفرستادیم بسوی تو کتاب را
براستی پس عبادت کن خدا را خالص
کرده برای او پرستش را (۲) .

آگاه باش مر خدا را است (۱) پرستش
کردن خالص (۲) و آنانکه دوستان گرفتند
بجز خدا (و گفتند) عبادت نمی کنیم
ایشان را مگر برای آنکه نزدیک سازند ما را
بخدا در مرتبه قرب هر آئینه خدا حکم
میکند میان ایشان در آنچه ایشان در آن
اختلاف دارند هر آئینه خدا راه نمی
نماید کسی را که او دروغگو
بسیار ناسپاس است (۳) .

ا گر خواستی خدا که فرزند گیرد البتّه
برگزیدی از آنجمله که خلق کرده ست
چیزی را که میخواست پاکی او را ست
اوست خدای یگانه با قوت (۴) .

(۱) یعنی مقبول نزد اوست .

(۲) یعنی بغیر شرك .

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يَكُونُ اللَّيْلُ عَلَى النَّهَارِ
وَيَكُونُ النَّهَارُ عَلَى اللَّيْلِ وَسَوَّاهُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي
إِلَاجِلٍ مُّسَمًّى ۖ أَلَمْ يَعْلَمُوا الْعِقَارُ ①

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زُجَجًا أَنْزَلَ لَكُمْ
مِنْهَا الْأَنْعَامَ كُنُوزًا أَزْوَاجًا يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا تَبَعًا
بَعْدَ خَلْقٍ ۖ فَبَلَغَتْ تِلْكَ ذَلِكُمْ وَاتَّخَذَ اللَّهُ رُكُوعَهُ السَّجْدِ لِلَّهِ إِلَّا
هُوَ فَإِنْ تَصَرَّفُونَ ②

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِبِعَادِهِ الْكُفْرَ
وَلَنْ تَكُونُوا يَرْضَاهُ لَكُمْ وَلَا يَزِدُّكُمْ دَارًا ۚ وَنَدَّ أُخْرَىٰ تُدْعَىٰ
رَبُّكُمْ ثُمَّ جَعَلَكُمْ قِيَمَتَكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ③

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ مُذْذِرًا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ
نِعْمَةً مِنْهُ لَبِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلٍ وَجَعَلَ لَهُ

آفرید آسمان ها و زمین بتدبیر درست می
پیچاند شب را بر روز و می پیچاند روز را
بر شب و رام ساخت خورشید و ماه را
هر یکی می رود در زمان معین آگاه باش
اوست غالب آمرزنده (۵) .

آفرید شمارا از یک شخص باز پیافرید از آن
شخص زنش را و فرو فرستاد برای شما
از چهار پایان هشت قسم^(۱) می آفریند
شمارا در شکم های مادران شما یک نوع
آفریدن بعد از آفریدن دیگر در تاریکی های
سه گانه^(۲) این ست خدا پروردگار شما
اوراست پادشاهی نیست هیچ معبود
برحق مگر او پس از کجا گردانیده
میشوید (۶) .

اگر ناسپاسی کنید پس هر آئینه خدا بی
نیازست از شما و نمی پسندد در حق بندگان
خود ناسپاسی را و اگر سپاسداری کنید
پسند کند او را برای شما و پرنده دارد هیچ
بردارنده بار دیگر را باز بسوی پروردگار
شما بازگشت شماست پس خبر دهد شمارا
بآنچه می کردید هر آئینه اوداناست
بمکنون سینه ها (۷) .

و چون برسد آدمی را رنجی دعا کند
بجانب پروردگار خود رجوع کرده بسوی
او باز چون عطا کندش نعمتی از نزد

(۱) یعنی تروماده از شیر گاو و گوسفند و بز و الله اعلم .

(۲) یعنی مشیمه و رحم و بطن و الله اعلم .

أَنذَادُ الْبُضْلِ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا
إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ①

خود فراموش سازد آنچه دعا میکرد
بجهت اوپیش ازین ومقرر کند برای خدا
همسران راتاگمراه کند ازراه خدا بگوهره
مندیباش بکفر خود اندك زمانی هراثینه تو
ازاهل دوزخی (۸) .

أَمَّنْ هُوَ قَائِلٌ أَنَا الْبَلَّ سَاجِدًا وَقَالُوا مَا نَجِدُكَ إِلَّا خَرَّةً
وَيَرْجُوا رَحْمَةً مِنَّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ
وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ②

(آیا آن ناسپاس مشرك بهترست) یا کسیکه
اوعبادت کننده است درساعتهائی ازشب
سجده کنان وایستاده شده می ترسد
ازآخرت وامیدمیدارد رحمت پروردگار
خودرا بگوآیا برابر میشوند آنانکه می
دانند وآنانکه نمیدانند جزاین نیست که
پندپذیر میشوند خداوندان خرد (۹) .

قُلْ يُعْبَادُوا الَّذِينَ آمَنُوا أَتَعْبَادُوا رَبَّكُمْ الَّذِينَ أَحْسَنُوا
فِي هُدًى الدِّينِ أَحْسَنُ وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى
الضَّالُّونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ③

بگو(یا محمد) ازطرف من ای بندگان من
که ایمان آورده اید بترسید ازپروردگار
خودمرآنراکه نیکوکاری کردند درین دنیا
حالت نیک باشد وزمین خدا کشاده است
جزاین نیست که تمام داده میشودصابران
را مزدایشان پیشمار^(۱) (۱۰) .

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ④

بگو هراثینه فرموده شده مرا که عبادت
کنم خدای را خالص ساخته برای
اوپرستش (۱۱) .

وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ⑤

وفرموده شد مرا بآنکه باشم نخستین
مسلمانان (۱۲) .

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑥

بگو هراثینه من میترسم اگر نافرمانی پرورد
گار خود کنم ازعذاب روزبزرگ (۱۳) .

قُلْ اللَّهُ أَعْبُدْهُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ⑦

بگو خدا را عبادت میکنم خالص ساخته

قَالْعِبْدُ مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَيْرَ مِنَ الدِّينِ
خَيْرٌ وَأَنْفُسُهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَٰلِكَ
هُوَ الْخَيْرُ مِنَ الْيَمِينِ ⑩

لَهُمْ مِنْ دُونِهِمْ طُلُوقٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ دُونِهِمْ طُلُوقٌ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ
اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ يَعْبَادُ قَالُوا قُلْ ⑪

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ
لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي بَيْتٍ مُمَجَّدٍ ⑫

الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَٰئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ⑬

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كُتُبَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُقَدِّمُ
فِي النَّارِ ⑭

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا لَهُمْ عُزْبَتُنْ قُوَّتُهُمْ عَزَبَتْ لَهُمْ جَزَائُهُمْ
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَّ اللَّهُ لَا يُلْفِ اللَّهُ الْيَعْقَادَ ⑮

برای اوپرستش خود را^(۱) (۱۴) .

پس عبادت کنید هر کرا خواهید بغیر از
خدا بگوهر آئینه زیان کاران آنانند که
در زیان دادند خویشتن را و اهل خود را
روز قیامت^(۲) آگاه باش این مقدمه
همانست زیان ظاهر (۱۵) .

ایشان را از بالای ایشان سایبانها باشد از آتش
و از زیر ایشان نیز سایبانها این عذاب
میتراشد خدا بآن بندگان خود را ای بند
گان من بترسید از من (۱۶) .

و آنانکه احتراز کردند از بت از آنکه عبادت
کنند او را و رجوع کردند بسوی خدا
ایشانراست مژده پس مژده ده آن بندگان
مرا (۱۷) .

کسانی که می شنوند سخن پس پیروی می
نمایند نیکوترین آن را ایشانند آنانکه
هدایت کرده است ایشانرا خدا و ایشانند
خداوندان خرد (۱۸) .

پس کسی که ثابت شد بروی وعده
عذاب آیات و خلاص توانی کرد آن دوزخی
را (۱۹) .

لیکن آنانکه ترسیدند از پروردگار
خود ایشانراست عمل های بلند بالای آن
محل های دیگر عمارت کرده شده، میرود
زیر آن جویها و عده کرده است خدا

(۱) یعنی از شرک .

(۲) یعنی هلاک کردند خود را و اهل خانه خود را بضلال و اضلال .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعَ فِي الْأَرْضِ
فَنُفِخَ بِهِ فِي نَارِجُودٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ نَخِيلًا مُّسَيَّرًا وَلَهُ أُغْتَصَلَتْ
حُطَايَا أُنْثَىٰ فِي ذَلِكَ لَئِنْ كُنْتُمْ إِلَّا ذُلًّا لِّلْآلِبَابِ ۝

أَفَمَنْ شَرَعَ اللَّهُ مَدِينَةَ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَىٰ نُفُوسٍ كَثِيرٍ قَوِيلٌ
لِّلشَّيْطَانِ أَكْثَرُ مِنْ دِكْرِ اللَّهِ أَذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝

اللَّهُ سَزَّلَ لَهَا خَسَنَ الْعَبْدِثِ كَيْسًا مِّمَّا تَزَانُ وَتُسْوَرُ مِنْهُ
جُلُودُ الَّذِينَ يَفْسُقُونَ رِجَالُهُمْ تُدْرِلُ الْأُفُفُ فَهُمْ هَدُودٌ
إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكِ هَدَى اللَّهُ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝

أَفَمَنْ يَتَّبِعْ يَوْجَهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ قَوِيلٌ

خلاف نمی کند خدا وعده را (۲۰) .
آبانه دیدی که خدافرو فرستاد از آسمان
آب پس درآورد آن را به چشمه هادوزمین
باز برمی آرد بسبب آن کشت را گوناگون
اقسام اویاز خشک میشود پس می بینی
آنها زرد شده باز میکند آنرا ریزه ریزه
هرآئینه دراین مقدمه پندی هست
خداوندانِ خرد را (۲۱) .

آیا کسی که کشاده کرده است خدا سینه
آنها برای دین اسلام پس او بر روشنی
باشد از جانب پروردگار خود (مانند سخت
دلان ست) پس وای آنها که سخت
ست دل ایشان از یاد کردن خدا ایشانند
در گمراهی ظاهر (۲۲) .

خدا نازل ساخت بهترین سخن، کتابی
که بعضی اوماندند دیگر ست آیات
دوستو^(۱) موسی خیز میشود از شنیدن آن
پوست های آنانکه میترسند از پروردگار
خود بعد از آن نرم میشود پوست های
ایشان و دل های ایشان هنگام ذکر خدا
این ست هدایت، خدا راه می نماید بآن
هر کرا خواهد و هر کرا گمراه کند خدا پس
نیست او را هیچ راه نماینده (۲۳) .

آیا کسی که احترازمی کند بروی خود
از سختی عذاب روز قیامت^(۲) و گفته شود

(۱) یعنی وعده یا وعید و انداز یا بشارت .

(۲) یعنی بجز روی چیزی نباید که عذاب را بآن نگه دارد و مانند اهل نجات باشد .

لِلظَّالِمِينَ دُفُّوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿۲۴﴾

ستمگاران را بپخشید و بال آنچه میکردید
(۲۴) .

كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاتَّسُمُ الْعَذَابُ
مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۲۵﴾

بدروغ نسبت کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند پس بیامد بدیشان عذاب از آنجاکه
نمی دانستند (۲۵) .

فَإِذَا أَقْبَمُوا لَهُ الْحِزْبَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ
أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۲۶﴾

پس چشاندایشانرا خداخواری
درزیدگانی دنیا و هرآئینه عقوبت آخرت
سخت ترست اگر می دانستند (۲۶) .

وَلَقَدْ قَرَّبْنَا الْبَاقِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۲۷﴾

وهرآئینه بیان کردیم برای مردمان درین
قرآن از هر نوع داستان بود که ایشان پند
گیرند (۲۷) .

قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۲۸﴾

فرودآوردیم قرآن عربی بی عیب بود که
ایشان پرهیزکاری کنند (۲۸) .

قَرَّبَ اللَّهُ مَثَلًا لِرَجُلٍ فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا
سَلَّمَ الرَّجُلُ قُلُوبَ يَسْتَوِينَ مَثَلًا لِمَنْ دَلَّ عَلَى الْكُفْرِ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۹﴾

بیان کرد خدا مثال بنده ای که دروی
شریکان مختلف اند و بنده خالص برای
مردی آیا برابرند در صفت ستایش خدای
راست بلکه یشترایشان نمیدانند^(۱)
(۲۹) .

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ يَمُوتُونَ ﴿۳۰﴾

(یا محمد) هرآئینه تو خواهی مُرد و
هرآئینه ایشان خواهند مُرد (۳۰) .

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿۳۱﴾

بازالبته شماروز قیامت نزد پروردگار
خویش بایکدیگر خصومت خواهید کرد
(۳۱) .

(۱) یعنی يك بنده که چند کس مالک او باشند ضائع شود هم چنین کسی که معبودان
بسیار را پرستش میکند ضائع ست و بنده ای که خالص برای يك کس ست آن يك
کس متولی جمیع امور او باشد همچنین کسیکه موحده باشد و مخلص، خدا کارساز
اوست والله اعلم .

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالْصِّدْقِ
إِذْ جَاءَهُ الْبَيِّنَاتُ بَيِّنَاتٍ لِّبُجْهَتِهِ لِيُكْفِرَ ۚ ۝

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَٰئِكَ
هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ
جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ۝

لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَ لَهُمْ
أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّتُكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ
ذِي انْتِقَامٍ ۝

وَلَقَدْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لِيَقُولُنَّ
اللَّهُ قُلْ أَكْرَهْتُمْ مَاتَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ
أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّي أَوْ أَرَادَنِي
بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِي قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ
عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ۝

قُلْ لِيَقُومِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ

پس کیست ستمگارت از کسی که دروغ
بربست برخدا و دروغ پنداشت دین
راست را چون پیامدباو آیانست در دوزخ
جائی برای کافران (۳۲) .

وآنکه آورد دین راست را و باورداشت آن
را آنجماعت ایشانند متقیان (۳۳) .

ایشان راست آنچه خواهند نزد پروردگار
ایشان اینست جرای نیکو کاران
(۳۴) .

تا زائل کند خدا از ایشان بدترین آنچه
کردند و بدهد ایشان را مزد ایشان بحسب
نیکوترین آنچه می کردند (۳۵) .

آیا نیست خدا کارسازبنده خود را و می
ترسانند ترا بآنانکه غیر خدا یند و هرکرا
گمراه کند خدا پس نیست اورا هیچ راه
نماینده (۳۶) .

وهرکرا راه نماید خدا پس نیست اورا
هیچ گمراه کننده آیانست خدا غالب
خداوند انتقام (۳۷) .

و اگر به بررسی ایشان را که آفرید آسمان
ها و زمین را البته بگویند خدا آفرید
بگویدید آن را که می پرستید بغیر از خدا
اگر خواهد در حق من خدای تعالی سختی
را آیا این بتان دفع کننده سختی او هستند
یا اگر خواهد در حق من بخشاشی آیا این
بتان بازدارنده بخشاش او هستند بگویند
ست مرا خدا بروی توکل می کنند توکل
کنندگان (۳۸) .

بگوای قوم من عمل کنید بروضع

تَعْلَمُونَ ﴿۳۹﴾

مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿۴۰﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَتَمِيزْ أَهْلَهُ
 لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهِ يَوَّيْنِ أَنْتَ عَلَيْهِمْ
 بِوَكِيلٍ ﴿۴۱﴾

أَلَمْ يَتَوَلَّ الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ كُتِبَتْ
 فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ
 الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
 يَعْتَكِرُونَ ﴿۴۲﴾

أَمْ تَتَّخِذُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلْ أَوْلُواكَ أَتُونَا
 لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿۴۳﴾

قُلْ إِنَّ الشُّفَعَاءَ جُوعِيَاءُ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۴۴﴾

وَإِذَا دُكِرَ اللَّهُ وَجِدَ الشَّارِكُ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
 بِالْآخِرَةِ وَإِذَا دُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ
 يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۴۵﴾

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِيمُ الْغَيْبِ

خودهرآئینه من نیز عمل کننده ام بوضع
 خود پس خواهید دانست (۳۹) .

کسی را که بیایدش عذابی که رسواکنش
 فرودآید بروی عذاب دائم (۴۰) .

هرآئینه مافروود آوردیم بر تو کتاب را برای
 مردمان براستی پس هرکه راه یاب شد
 پس نفع اوراست وهرکه گمراه شد پس
 جزاین نیست که گمراه میشود به ضرر
 خود ونیستی برایشان نگهبان (۴۱) .

خدای تعالی قبض ارواح میکند هنگام
 موت آن ها وآن روح که نه مرده است
 قبض آن میکند در خواب آن پس نگاه
 میدارد آن را که حکم موت کرده است
 بروی ومی گذارد آن دیگررا تاوقتی معین
 هرآئینه درین مقدمه نشانه هاست برای
 قومی که تأمل می کنند (۴۲) .

آیا شفاعت کنندگان گرفته اند بغیراز خدا
 بگو(ایشان را که گرفتید)ا گرچه نمی
 توانستند هیچ کاری ونمی دانستند (۴۳) .

بگو دراختیار خداست شفاعت همه يك
 جا مر اوراست پادشاهی آسمان ها وزمین
 بازبسوی اوگردانیده خواهید شد (۴۴) .

وچون یادکرده شود خداتنها متفرشود
 دل های آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت
 وچون یادکرده شوند آنانکه بجزاوهستند
 ناگاه ایشان شادمان می شوند (۴۵) .

بگو بارخدایا ای پیداکننده آسمان ها
 وزمین داندۀ نهان وآشکار تو حکم کنی

وَالشَّهَادَةُ أَنْتَ عَشْكُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا
فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۴۶﴾

وَلَوْ أَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ
مَعَهُ لَدَفَعْنَا بِهِ عَنْهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَبَدَّلَ اللَّهُ مِنْ آثَرِهِمْ مَا لَمْ يَكُونُوا يَعْتَبِرُونَ ﴿۴۷﴾

وَبَدَّلَ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۴۸﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا نَشْرًا إِذَا خَوْلَاهُ نِعْمَةٌ
بِمَا قَالَ إِنَّمَا أَقْبَلْتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ رَبِّي يُنَنِّتُهُ
وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۹﴾

فَقَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۵۰﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ
قَوْلِهِمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَبَاءَهُمْ بِمَعْزِرَتِهِمْ ﴿۵۱﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۲﴾

میان بندگان خود در چیزیکه ایشان در آن
اختلاف میکردند (۴۶) .

و اگر باشد آنرا که ستم کردند آنچه
در زمین ست همه يك جا و مانند آن همراه
آن البته عوض خود دهند آن را بسبب
سختی عذاب روز قیامت و ظاهر شد برای
ایشان از جانب خدا آنچه گمان نمی
داشتند (۴۷) .

و ظاهر شد برای ایشان جزای بد آنچه کرده
بودند و درگیرد ایشان را آنچه بدان
استهزاء میکردند (۴۸) .

پس چون برسد آدمی را سختی
بخواند ما را باز چون بدهیم او را نعمتی
از طرف خود گوید جزاین نیست که داده
شده است این نعمت مرا بنابر دانشی که
در متست بلکه این نعمت آزمایشی ست
ولیکن اکثر ایشان نمی دانند (۴۹) .

هر آئینه گفتند این سخن را آنانکه پیش از
ایشان بودند پس دفع نه کرد از ایشان
بلار آنچه میکردند (۵۰) .

پس رسید بدیشان عقوبت های آنچه
کردند آنانکه ستم کردند ازین جماعت
خواهد رسید بدیشان عقوبت های آنچه
کردند و نیستند ایشان عاجز کننده (۵۱) .

آیانه دانسته اند که خدا کشاده میسازد
رزق را برای هر که میخواهد و تنگ
میکند برای هر که خواهد هر آئینه درین
کارنشانه هاست قومی را که ایمان می
آرند (۵۲) .

قُلْ يُعْبَادِي الَّذِينَ اسْرِفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا
مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا
إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۵۳﴾

وَأَنذِرُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْأَلُوهُ مَنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ
كَمْ لَا تُنصَرُونَ ﴿۵۴﴾

وَأَتِمُّوا الْحَسَنَ مَا أَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْثَةً وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿۵۵﴾

أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ لِّحَسْرَتِي عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنبِ اللَّهِ
وَلَنْ كُنْتُ لِمِنَ الشَّاعِرِينَ ﴿۵۶﴾

أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿۵۷﴾

أَوْ تَقُولَ لَئِنْ تَرَىٰ الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةٌ فَاكُونَنَّ مِنَ
الْمُخْسِرِينَ ﴿۵۸﴾

بَلَىٰ قَدْ جَاءَ ثَلَاثُ الْبَيِّنَاتِ لَكَذَّبْتَهُنَّ وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ
مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۵۹﴾

وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَىٰ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ اللَّهِ وُجُوهُهُمْ

بگو (از طرف من) ای آن بندگان من که
تجاوز از حد کردند برخود ناامید مشوید
از رحمت خدا هر آینه خدا می‌آمرزد
گناهان را همه هر آینه خدا اوست
آمرزگار مهربان (۵۳) .

و رجوع کنید بسوی پروردگار خویش
و منقاد شوید اورا پیش از آن که بیاید بشما
عقوبت باز مدد کرده نه شوید (۵۴) .

و پیروی کنید نیکوترین آنچه را که فرو
فرستاده شد بسوی شما از جانب پروردگار
شما پیش از آن که بیاید به شما عذاب
ناگهان و شما خبردار نباشید (۵۵) .

(رجوع بخدا کنید و اتباع قرآن نمائید)
بجهت ترس از آنکه گوید شخصی وای
پشیمانی من بر تقصیر کردن من در حق
خدا و هر آینه من بودم از تمسخر کنندگان
(۵۶) .

یا گوید اگر خدا هدایت کردی مرا البته
می‌شدم از متقیان (۵۷) .

یا گوید وقتی که معاینه کند عذاب را
کاش مرا رجوعی باشد^(۱) تا باشم
از نیکوکاران (۵۸) .

(آنگاه خدا فرماید) آری آمد پیش تو آیات
من پس دروغ پنداشتی آنرا و تکبر کردی
و بودی از کافران (۵۹) .

و روز قیامت بینی آنان را که دروغ بستند

مُسَوِّدَةً أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ۝۱۱

وَيُخَيِّلُ اللّٰهُ الَّذِينَ اتَّعَوْا اِبْرٰهٖمَ زُرِّيْعَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُ التَّوْبَةُ
وَلَا هُمْ يُعْزَلُونَ ۝۱۲

اللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۝۱۳

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيٰتِ اللّٰهِ
اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ۝۱۴

قُلْ اَتَعْبُدُ اللّٰهَ تَأْمُرُوْنِيْ اَعْبُدُ اَيْهَا الْجٰهِلُوْنَ ۝۱۵

وَلَقَدْ اَوْحٰى اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكَ اَلَيْسَ
اَسْرَکَاتٍ لِّحَبْطِ النَّفْسِ مِنْهَا وَلَتَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۝۱۶

بَلِ اللّٰهُ فَاعْبُدْهُ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِيْنَ ۝۱۷

وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهٖ ۚ وَالْاَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَالتَّمٰوِثُ مَطْوِيٰتًا يَّسِيْرَةً سُبْحٰتُهُ وَتَعٰلٰى
عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۝۱۸

وَنُقِصِّرُ فِي النَّوْرِ فَصَيِّقْ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ

بر خدا چهره های ایشان سیاه شده است
آیانست در دوزخ جای برای متکبران
(۶۰) .

ونجات دهد خدا متقیان را قرین
رستگاری خویش شده نه رسد بدیشان
سختی و به اندوهگین شوند (۶۱) .

خدا آفریننده هر چیز است و او بر هر چیز خبر
گیرنده است (۶۲) .

مراوراست کلید های آسمان ها و زمین^(۱)
و آنانکه کافر شدند به آیت های خدا این
جماعت ایشانند زیان کاران (۶۳) .

بگو آیا می فرمائید بمن که پرستش کنم
غیر خدا را ای نادانان (۶۴) .

وهرائینه وحی فرستاده شد (یا محمد)
بسوی تو و بسوی آنانکه پیش از تو بودند
که اگر شریک خدا مقرر کنی البته نابود گردد
عمل تو و البته شوی از زیان کاران (۶۵) .

بلکنه خدا را فقط عبادت کن و بشو
از سپاسداران (۶۶) .

ونه شناختند خدا را حق شناختن او
و زمین همه یک جا درمشت او باشد
روز قیامت و آسمان ها پیچیده شوند در
دست راست او پاکی او راست و برتر است
از آنکه شریک او مقرر میکنند (۶۷) .

و دمیده شود در صور پس بمیرد هر که
در آسمان ها و هر که در زمین ست

(۱) یعنی مختار و متصرف اوست .

إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ يُغْلِبُهُمْ فِي الْآخِرَةِ فَإِذَا هُمْ فِي أُمَمٍ يَتَّبِعُونَ ﴿٦٨﴾

مگر آنکه خدا خواسته است بازدمیده شود در صور بار دیگر پس ناگهان ایشان ایستادگانند می نگرند (۶۸) .

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَحِثِيَ بِالَّذِينَ فِي الْأَشْهُدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقُمْ فِي أَعْيُنِنَا ﴿٦٩﴾

وروشن شود زمین به نور پروردگار خود و نهاده شود نامه اعمال و آورده شود پیغامبران را و گواهان را و حکم کرده شود میان آدمیان بر راستی و ایشان ستم کرده نه شوند (۶۹) .

وَوُضِعَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ بِأَعْيُنِنَا يُسْأَلُونَ ﴿٧٠﴾

تمام داده شود هر شخصی را جزای آنچه کرده است و خدا دانا ترست بآنچه می کنند (۷۰) .

وَيَسْأَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ مَرَّةً ثَانِيَةً إِذَا جَاءُواهَا يُخْبِتُ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُوكُم لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾

و روان کرده شود کافران را بسوی دوزخ گروه گروه تا وقتی که بیایند نزدیک دوزخ باز کرده شود دروازه های آن و گویند ایشان را نگهبانان دوزخ آیا نیامده بودند به شما پیغامبران از جنس شما می خواندند بر شما آیات پروردگار شما را و می ترسانیدند شما را از ملاقات این روز شما گفتند آری ولیکن متحقق شد حکم عذاب بر کافران (۷۱) .

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فِيمَا نُحِثُ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾

گفته شود درآئید به دروازه های دوزخ جاویدان در آنجا پس بدجائیت متکبران را دوزخ (۷۲) .

وَيَسْأَلُ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَىٰ الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُواهَا وَقُبِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾

و روان کرده شوند آنانکه ترسیدند از پروردگار خویش بسوی بهشت گروه گروه تا وقتی که بیایند نزدیک بهشت و باز کرده شود دروازه های آن و گویند ایشانرا نگهبانان بهشت سلام بر شما باد خوشحال شدید پس درآئید به بهشت

جاویدان (۷۳) .

وگویند سپاس خدای راست که راست کرد با ما وعده خود را و عطا کرد ما را زمین جای میگیریم از بهشت هرچاکه خواهیم پس نیک مزد کارکنندگان ست بهشت (۷۴) .

و بیینی فرشتگان را گردا گرد شده حوالی عرش تسبیح میگویند همراه ستایش پروردگار خویش و حکم کرده شود میان ایشان بر راستی (۱) و گفته شود ستایش خدای راست پروردگار عالم ها (۷۵) .

سوره طافه - مؤمن مکن است و آن هشتاد و پنج آیت و نه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدُ (۱) .

فروفرستادن کتاب از جانب خدای غالب داناست (۲) .

آمرزنده گناه و پذیرنده توبه سخت کننده عقوبت خداوند توانگری، نیست هیچ معبود برحق مگر او بسوی اوست بازگشت (۳) .

مکابره نمی کنند در آیت های خدا مگر کافران پس در فریب نیندازد ترا آمدورفت ایشان در شهر ها (۴) .

تکذیب کردند پیش از ایشان قوم نوح و

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقْتَنَا وَعْدَهُ وَأَوْفَّقَنَا
الْأَمْرَ ۚ مَنْ نَتَّبِعُ مِنَ الْغَيْبِ حَيْثُ نَشَاءُ ۚ لَئِنْ
أَجْرُ الْمُبِيلِينَ ۝

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَتُفْصِي بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحَمْدُ ۝

تَلْوِيْلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۝

عَالِمِ الْغَيْبِ وَقَائِلُ الْكُوفِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطُّلُوعِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهُ الْمُبِينِ ۝

مَا يَجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَنْصُرُهُمْ
تَقَاتُهُمْ فِي الْإِلَاحِ ۝

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهُمْ قَوْمُ ثَمُودَ وَ الْأَنْحَارِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ

وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوا وَجَادِلُوا
بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتَهُمْ فَمَنْ أَظْلَمُ ۚ ⑤

وَذَلِكَ حَقَّتْ مَوَاسِدُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّهُمْ
أَصْحَابُ النَّارِ ⑥

الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا
وَسِعَتْ كُلُّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا
وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ⑦

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ مَدِينٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
مِنْ آبَائِهِمْ وَازْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ
الْعَلِيمُ ⑧

وَقِهِمُ السَّيَّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيَّئَاتِ يَأْخُذْ بِهَا
لَقَدْ رَجَمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑨

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُتَادَوْنَ لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ

جماعت های دیگر بعد از قوم نوح و قصد
کرد هر جماعتی به پیغامبر خود تابگیرند
آنها و مکابره کردند به شبهات یهوده تا
ناچیز سازند بآن سخن درست را پس
گرفتیم ایشان را پس چگونه بود عقوبت
من (۵) .

وهم چنین ثابت شد حکم پروردگار تو
بر کافران که ایشان اهل دوزخ اند (۶)
آنانکه بر میدارند عرش را و آنانکه گرداگرد
عرش اند تسبیح میگویند همراه ستایش
پروردگار خویش و ایمان می آرند
با و و آمرزش میخواهند برای مومنان
میگویند ای پروردگار ما فراگرفتی همه
چیز را به بخشایش و دانش پس پیامرزانان
را که توبه کردند و پیروی راه تو نمودند
و نگاهدار ایشان را از عذاب دوزخ (۷) .

ای پروردگار ما و در آرایش آنها به بوستا
نهای جاودان که وعده کرده ای بایشان
و در آرنیز هر که شائسته کار باشد از پدران
ایشان و زنان ایشان و فرزندان ایشان
هر آئینه تویی غالب با حکمت (۸) .

و نگاهدار ایشان را از عقوبت ها و هر گز آنگاه
داری از عقوبت ها در آن روز پس هر آئینه
رحم کرده ای بروی و این مقدمه
نگاهداشتن همانست پیروزی بزرگ (۹) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند آواز داده شود
ایشان را که به تحقیق دشمن داشتن خدا

تَشْتَكِرُ أَنْفُسُكُمْ إِذْتُمْعُونَ إِلَى الْإِيمَانِ
لَتَكْفُرُوا ۝

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا أَفَتُخَذَتْنَا الْأَتَّاتِينَ فَاغْتَرَفْنَا
بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجِنَا سَبِيلٌ ۝

ذَلِكَ بِمَا كَفَرُوا إِذْ دَعَى إِلَهُهُ وَخَذَهُ كَفَرْتُمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا بِهِ
تُؤْمِنُوا قَالُوا لَعَنَهُ اللَّهُ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ۝

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا
وَمَا تَشْكُرُونَ إِلَّا مَنْ يُتِيبُ ۝

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ۝

رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ۝

يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِمَنِ

شمارا وقتیکه خوانده می شدید در دنیا
بسوی ایمان پس کافر می ماندید زیاده
ترست از دشمن داشتن شما خود را (۱۰).
گویند ای پروردگار ما میراندی ما را دوبار
زنده گردانیدی ما را دوبار پس اعتراف
کردیم به گناهان خود پس آیا بسوی
بیرون رفتن راهی هست یعنی حيله ای
هست (۱۱).

این عذاب بسبب آنست که چون یاد کرده
میشد خداتنها انکار میکردید و اگر شریک
او مقرر کرده میشد باور میداشتید پس
فرمان خدای بلند قدر و بزرگوار راست
(۱۲).

اوست آنکه مینماید شمارا نشانه های
خود و فرو میفرستد برای شما از آسمان
رزق را و پندپذیر نمی شود مگر کسیکه
رجوع میکند بخدا (۱۳).

پس یاد کنید خدا را، يك جهت ساخته
برای اعبادت را اگرچه ناخوش دارند
کافران (۱۴).

اوست بلند کننده مرتبه ها خداوند
عرش، می اندازد روحی را از فرمان خود
بر هر که خواهد از بندگان خود تا بفرساند آن
بنده از روز ملاقات (۱۵).

روزی که ایشان بیرون آیند (۲) پوشیده نباشد

(۱) یعنی گویند با خدا و فرشتگان .

(۲) یعنی از قبور .

الْمَلِكُ الْيَوْمَ يَدْعُ الْوَاحِدَ الْقَهَّارَ ⑩

الْيَوْمَ تُعْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ⑪

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَذْقَانِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاطِبِينَ ۚ
مَّا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَسَبٍ وَلَا شَفِيعٍ إِلَّا طَاغٌ ⑫

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ⑬

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
لَا يَفْضُلُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ⑭

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً
وَأَثَارًا فِي الْأَرْضِ فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ
لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ⑮

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَنكَرُوا

برخدا از ایشان چیزی (خدا فرماید)
کِراست پادشاهی امروز (باز خود جواب
دهد) مر خدا یگانه غالب را (۱۶) .

امروز پاداش داده شود هر شخصی بحسب
آنچه کرده است هیچ ستم نیست امروز
هر آئینه خدا زود حساب گیرنده است
(۱۷) .

و بترسان ایشان را از روز قیامت آنگاه که
دلها نزدیک چنبر گردن باشند پُر شده از غم
نیست ستمکاران را هیچ دوستی و نه
شفاعت کننده ای که سخن او قبول کرده
شود (۱۸) .

میدانند خدا خیانت چشم هارا و آنچه پنهان
میدارند سینه ها (۱۹) .

خدا حکم میکند بر راستی و آنانکه کافران
می پرستند ایشان را بجز خدا حکم نمی
کنند به چیزی هر آئینه خدا همونست
شنواینا (۲۰) .

آیا سیر نه کرده اند در زمین تا نبینند
چگونه بود آخر کار آنانکه پیش از ایشان
بودند، بودند زیاده تر از ایشان به قوت
و به نشانه هادر زمین^(۱) پس گرفتار کرد
ایشانرا خدا بگناهان ایشان و نه بود ایشان
را از خدا هیچ پناه دهنده (۲۱) .

این عقوبت بسبب آن بود که می آمدند
بایشان پیغامبران ایشان به نشانه هاپس

(۱) یعنی محل ها و قلعه ها بسیار بنا کردند .

فَاتَّخَذَ هَرَأْيِينَهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

ایشان کافر شدند پس گرفتار کرد ایشانرا
خدا، هرآئینه خداتوانا سخت عقوبت
ست (۲۲).

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ۝

وهرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های
خویش و حجت ظاهر (۲۳).

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ۝

پسوی فرعون و هامان و قارون پس گفتند
جادوگری دروغگو ست (۲۴).

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ
الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْضُوا نِسَاءَهُمْ فَهَرُومًا كَذِبًا ۝
إِلَّا لِيُصَلِّيَ ۝

پس چون آمد بدیشان به پیغام راست
از نزدیک ما گفتند بکشید فرزندانِ آنانکه
ایمان آوردند همراه او زننده گذارید زنان
ایشان را و نیست حيله سازي کافران مگر
در تباهی (۲۵).

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ رَبَّهُ ۝
إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي
الْأَرْضِ الْفَسَادَ ۝

وگفت فرعون ای یاران بگذارید
مراتبکمشم موسی را و باید که دعا کند
پروردگار خویش را هرآئینه من می ترسم
از آنکه بدل کند دین شمارا یا پدید آرد در
زمین فساد را (۲۶).

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ
مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ۝

وگفت موسی هرآئینه من پناه گرفتم به
پروردگار خود و پروردگار شما
از شر هر متکبری که باور نمیدارد
روز حساب را (۲۷).

وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ
 أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ وَإِنَّ إِلَّكَ كَاذِبٌ أَعْلَىٰ كَذِبِهِ
وَأَنَّ إِلَّكَ صَادِقٌ يُصِيبُكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِئٌ كَذَّابٌ ۝

وگفت مردی مسلمان از خویشان فرعون
که پنهان میداشت ایمان خود را آیامی
کشید مردی را بسبب آنکه میگوید پرورد
گار من خداست وهرآئینه آورده است
پیش شما نشانه ها از جانب پرورد
گار شما و اگر بفرض دروغگو باشد پس
و بای دروغگوئی او پراوست و اگر راست
گو باشد البته برسد به شما بعض آنچه

وعده میدهد شمارا هرآئینه خدا راه نمی نماید کسی را که باشد از حد گذرنده دروغ گو (۲۸) .

ای قوم من شماراست پادشاهی امروز غالب شده در زمین پس که نصرت دهمارا از عذاب خدا اگر بیاید بما گفت فرعون مصلحت نمی دهم شمارا مگر آنچه ادراك میکنم ودلالت نمی کنم شمارا مگر براه راستی (۲۹) .

وگفت شخصی که ایمان آورده بود ای قوم من هرآئینه من می ترسم بر شما از مانند روز جماعت های پیشین (۳۰) .

مانند صورت حال قوم نوح وعادو ثمود وآنانکه بعد از ایشان بودند وخدا اراده ستم نمی کند بر بندگان (۳۱) .

وای قسوم من هرآئینه می ترسم بر شما از روز آواز دادن بایکدیگر (۳۲) .

روزی که روبگردانید پشت داده، نبود شمارا از خدا هیچ نگاه دارنده وهرکرا گمراه سازد خدا پس نیت او را هیچ راه نماینده (۳۳) .

وهرآئینه آمده بود پیش ازین بشما یوسف به نشانه ها پس همیشه در شك بودید از آنچه آورده بود پیش شما آنرا تساوقتیکه بمرد چون گفتید نخواهد فرستاد خدا بعد از وی پیغامبری را همچنین گمراه میکند خدا کسی را که هست او از حد درگذرنده شك آورنده (۳۴) .

آنرا که مکابره می کنند در آیات خدا بغیر

يَقُولُ لَكُمْ الْمَلَكُ الْيَوْمَ ظَهَرْنَا فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ۝

وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا يَقُولُوا بِيْٓ أَحَافٌ عَلَيْكُم مِّثْلُ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ۝

مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَشُودٍ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلْمًا لِلْعِبَادِ ۝

وَيَقُولُوا بِيْٓ أَحَافٌ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ۝

يَوْمَ تُولَوْنَ مُدْبِرِينَ مِمَّا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝

وَلَقَدْ جَاءَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلِ الْبَيْتِ لَمَّا رَلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِئٌ مُّرْتَابٍ ۝

الَّذِينَ يَجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ وَيُرْسِلُونَ أَسْفَافًا كَذَرْنَا

عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُّتَكَبِّرٍ ۝۳۵

حجتی که آمده باشد پیش ایشان سخت ناپسند شداین مکابره ایشان نزدیک خدا و نزدیک آنانکه ایمان آوردند همچنین مهرمی نهد خدا بر هر دل متکبر سرکش (۳۵).

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمُنُ ابْنِي بِي صِرَاطٍ عَلَيَّ أَلَيْسَ الْأَسْبَابُ ۝۳۶

وگفت فرعون ای همامان بساز برای من کو شکی تاباشد که برسم باین راه ها (۳۶).

أَسْبَابُ السَّمَوَاتِ فَأَطْلِمَ إِلَى الْوُجُوهِ فَأَنَّى لَكَ طَبَقُهَا ۚ وَكَذَلِكَ يُبَيِّنُ لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَهُدًى عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ۝۳۷

راه های آسمان ها تادرنگرم بسوی پروردگار موسی وهرآئینه دروغگو می پندارمش و همچنین آراسته شد در نظر فرعون عملی بد او و بازداشته شد از راه صواب و نبود حیلـه سازی فرعون مگردرتباهی (۳۷).

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَوْمَئِذٍ يُؤْمِرُ الْمُؤْمِنُونَ أَمْ لَكُمْ مَسِيلُ الرَّشَادِ ۝۳۸

وگفت آنکه ایمان آورده بود ای قوم من پیروی من کنید تا دلالت کنم شمارا براه راست (۳۸).

يُؤْمِرُ أَمَّا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ۝۳۹

ای قوم من جزاین نیست که این زندگانی اندک بهره است وهرآئینه آخرت همونست سرای همیشه بودن (۳۹).

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُخْزِي إِلَّا نَفْسَهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ وَأُنْثِيَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْرُونَ فِيهَا بِمَسِيرٍ ۝۴۰

هرکه بعمل آرد کار بد جزا داده نخواهد شد الا مانند آن وهرکه بجاء آرد کارشائسته خواه از جنس مرد خواه از جنس زن و او مومن بود پس درآیند آنجماعت به بهشت رزق داده شود ایشان را آن جایی شمار (۴۰).

وَيُؤْمِرُ مَنَآلٍ أَدْعُوهُمْ إِلَى الْجَهَنَّمَ وَتَذَعُوبِي إِلَى النَّارِ ۝۴۱

و ای قوم من چیست مرا که میخوانم شمارا بسوی نجات و شما میخوانید مرا بسوی دوزخ (۴۱).

قَدْ غَوَّيْنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَاشْرِكُ بِهِ مَا لَيْسَ بِهِ عِلْمٌ
وَأَنَا أَدْعُوكُمُ إِلَى الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۴۰﴾

لَا حَرَمَ أَنَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا
وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَإِن مَّرَكْنَا إِلَى اللَّهِ وَإِنَّا لِلَّهِ شَرِيفُونَ
هُوَ أَضْعَفُ النَّارِ ﴿۴۱﴾

فَسَدُّ لُزُومٍ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَقْرُبُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ وَإِن
اللَّهُ بِصِيرٍ بِالْجَبَادِ ﴿۴۲﴾

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ سَيِّئَاتٍ مَا مَسَّكُمْ وَأَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ
سُوءُ الْعَذَابِ ﴿۴۳﴾

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ
السَّاعَةُ سَدُّوا لَهَا فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿۴۴﴾

وَلَا يَتَخَفَتُهُنَّ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضَّالُّونَ الَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا أَنَا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَمَا هِيَ أَنْتُمْ تُعْتَوْنَ
عَمَّا نَصِيبًا مِنَ النَّارِ ﴿۴۵﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا فِيهَا آلَ اللَّهِ وَدُعَا
بَيْنَ الْجَبَادِ ﴿۴۶﴾

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ

میخوانید مرابسوی آن که کافر شوم
بخدا و شریک او مقرر کنم چیزی که نیست
مرا بحقیقت آن علم و من میخوانم شمارا
بسوی خدا غالب آمرزگار (۴۲).

بی شبهه چیزی که شما میخوانید مرا
بسوی آن نیست آن چیزی را قبول کردن دعا
نه در دنیا و نه در آخرت و بی شبهه بازگشت
مابسوی خداست و بی شبهه از حد
گذشتگان ایشان اندا هل دوزخ (۴۳).

پس یادخواهید کرد آنچه می گویم به شما
و می سپارم امر خود را بخدا هر آئینه خدا
بیناست باحوال بندگان (۴۴).

پس نگاهداشت او را خدا از سختی های
آنچه مکر کرده بودند ایشان و فراگرفت
بخویشان فرعون عذاب سخت (۴۵).

آتش که حاضر کرده میشوند بر آن بامداد
و شام و روزی که قائم شود قیامت گوئیم
بخویشان فرعون را در آید در سخت ترین
عذاب (۴۶).

و یادکن چون با هم مجادله میکنند در دوزخ
پس گویند ناتوانان سرکشان را هر آئینه
ما تابع بودیم شمارا پس آیا شما دفع
کننده هستید از سرمایک حصه از عقوبت
آتش (۴۷).

گویند سرکشان هر آئینه ما همه در آتشیم
هر آئینه خدا فیصله کرده است در میان بند
گان (۴۸).

و گویند آنانکه در آتش اند نگاهبانان دوزخ
را دعا کنید بجناب پروردگار خویش

يُخَفِّفُ عَنْكُم مِّنَ الْعَذَابِ ۝

قَالُوا وَلَمْ نَكُ تَابِعِيكُمْ رَسُولًا بِالْهُدَىٰ قَالُوا
بَلَىٰ قَالُوا فَادْعُوا عُرْوَةً مِّنْ عُرْوَةِ الْعُكْبَرِينَ
إِلَّا لَّيْلٌ ۝

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يُقُومُ الشَّهَادَةُ ۝

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ
وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ۝

وَلَمَّا اتَّخَذْنَا مُوسَىٰ الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ
الْكِتَابَ ۝

مُذَىٰ ذُرِّيَّتِي لِأُولَى الْأَلْبَابِ ۝

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ۝

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِمَكْرٍ سُلْطَنٍ
أَكْثَرُهُمْ أَن فِي صُدُورِهِمْ أَكْبَرُ مِمَّا هُمْ بِهَا يَعْبَهُ
فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝

تاسبک کند از ما حصهٔ یک روزی از عذاب
(۴۹) .

گویند نگاهبانان آیا نمی آمدند بشما
پیغمبران شما به معجزه ها گویند آری ،
نگاهبانان گویند پس شما دعا کنید و
نیست دعای کافران مگر در تباهی (۵۰) .

هر آئینه ما نصرت دهیم پیغامبران خویش
را و آنان را که ایمان آوردند در
زندگانی دنیا و نیز روزیکه قائم شوند
گواهان^(۱) (۵۱) .

روزی که سودنه دهد ستمگران را
عذر آوردن ایشان و ایشانراست لعنت
و ایشانراست عقوبت آن سرای (۵۲) .

و هر آئینه دادیم موسی را هدایت و وارث
کتاب ساختیم بنی اسرائیل را (۵۳) .

برای راه نمودن و پند دادن خداوندان
خرد را (۵۴) .

پس صبر کن هر آئینه وعدهٔ خدا راست
است و آمرزش طلب کن برای گناه خود
و تسبیح گو با ستایش پروردگار خود به
شام و بامداد (۵۵) .

هر آئینه آنانکه مکابره میکنند در آیت های
خدا بغیر حاجتی که آمده باشد بایشان
نیست در سینه های ایشان مگر ارادهٔ غلبه
که نیستند ایشان رسنده بآن پس پناه
طلب کن از خدا هر آئینه خدا اوست

(۱) یعنی فرشتگان گواهی دهند .

شنواینا (۵۶) .

هرآئینه آفریدن آسمان ها و زمین بزرگ ترست از آفریدن آدمیان^(۱) ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۵۷) .

و برابر نیستند نابینا و بینا و برابر نیستند آنانکه ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند با بدکار، اندکی پندپذیرمی شوید (۵۸) .

هرآئینه قیامت آمدنی ست نیست شك در آن ولیکن اکثر مردمان باورنمیدارند (۵۹) .

وگفت پروردگار شما دعا کنید بهجناب من تا قبول کنم دعای شما را هرآئینه آنانکه تکبر می کنند از عبادت من داخل خواهند شد به دوزخ خوار شده (۶۰) .

خدای آنست که آفرید برای شما شب را تا آرام گیرید در آن و آفرید روز را بوجهی که در آن دیدن یکدیگر باشد هرآئینه خدا خداوند فضل ست بر مردمان ولیکن اکثر مردمان شکر نمی کنند (۶۱) .

اینست خدا پروردگار شما آفریننده هر چیز نیست هیچ معبود برحق بجزوی پس چگونه برگردانیده میشوید (۶۲) .

همچنین برگردانیده می شوند آنانکه بآیات خدا انکار میکردند (۶۳) .

خدای آنست که ساخت برای شما زمین را قرارگاه و آسمان را سقف و صورت

لَخَلَقُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ اَكْبَرَ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلٰكِنْ اَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝

وَمَا يَسْتَوِی الْاَعْمٰی وَالْبَصِیْرَةُ وَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَلَا الَّذِیْنَ قَلِیْلًا مَّا تَذَكَّرُوْنَ ۝

اِنَّ السَّاعَةَ لَا رَیْبَ فِیْهَا وَلٰكِنْ اَكْثَرُ النَّاسِ لَا یُؤْمِنُوْنَ ۝

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُوْنِیْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ اِنَّ الَّذِیْنَ یُسْتَکْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِیْ سَیَدْخُلُوْنَ جَهَنَّمَ ذٰلِیْقَوْمٌ ۝

اِنَّ الَّذِیْ جَعَلَ لَكُمْ اٰیٰتٍ لَّتَسْكُنُوْا فِیْهَا وَالنَّهَارَ مَبْهُرًا اِنَّ اِلٰهَ الْدُّنْیَا وَفَضَّلَ عَلَی النَّاسِ وَلٰكِنْ اَكْثَرُ النَّاسِ لَا یَشْكُرُوْنَ ۝

ذٰلِكُمْ اِلٰهٌ رَبُّكُمْ خَالِیْ مِنْ شَیْءٍ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاَنْتُمْ تُؤْفَكُوْنَ ۝

كَذٰلِكَ یُؤَفِّكُ الَّذِیْنَ كَانُوْا بِآیٰتِ اللّٰهِ یَجْحَدُوْنَ ۝

اِنَّ الَّذِیْ جَعَلَ لَكُمْ الْاَرْضَ قَرَارًا وَ السَّمَاءَ بِنَآءٍ

(۱) یعنی اعاده ایشان .

وَصَوِّرْكُمْ لَأَحْسَنَ صُورِكُمْ وَرَزَقْكُمْ مِنْ
الْطَّيِّبَاتِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۰﴾

مَوَاحِشٍ لِّلْأَلِهَةِ إِلَّا لَهُمُ مَا دَعَوْهُ مُؤْمِنِينَ
لَهُ الدِّينُ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۱﴾

قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ
أَسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۲﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوعًا
وَمِمَّنْ مَنْ يَتَوَلَّى مِنْ قَبْلُ وَلِيَبْلُغُوا أَجَلَ مُّسَمًّى وَلَكُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿۷۳﴾

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قُضِيَ أَمْرُنَا إِنَّا يَقُولُ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ ﴿۷۴﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُعَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَى
يُفَصَّرُ قُورُنُ ﴿۷۵﴾

بست شمارا پس نیکو ساخت صورت
های شما و روزی داد شمارا از پاکیزه ها
این ست خدا پروردگار شما پس بسیار
بابرکت ست خدای پروردگار عالمها
(۶۴).

اوست زنده نیست هیچ معبود پر حقی
مگر او پس عبادت کنید او را یک جهت
ساخته برای اوعبادت ستایش خدای
پروردگار عالمها راست (۶۵).

بگوهر آئینه من منع کرده شدم از آنکه
عبادت کنم آنان را که شمامی پرستید
بجز خدا و قتیکه آمد بمن نشانه ها از جانب
پروردگار من و فرموده شد مرا که
منقاد شوم پروردگار عالمها را (۶۶).

اوست آنکه آفرید شمارا از خاک باز از نطفه
منی باز از خون بسته باز بیرون می
آرد شمارا کودک شده باز باقی میگذارد
تا برسید به نهایت قوت خود باز باقی
میگذارد تا شوید پیر کلان سال و بعضی
از شما کسی هست که قبض روح او کرده
شود پیش ازین و باقی میگذارد تا برسید
بمدتی معین و تا بود که بفهمید (۶۷).

اوست آنکه زنده می کند و می میراند پس
چون بخواهد (پیدا کردن) چیزی را پس
جزاین نیست که می گویدش بشو پس می
شود (۶۸).

آیا نه دیدی بسوی آنانکه مکابره میکنند
در آیات خدا چگونه گردانیده می شوند
(۶۹).

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِهَذَا أَرْسَلْنَاهُمْ رَسُولًا
ثُمَّ قَتَلُوا مَعْكُونَ ۝

إِذَا الْأَهْلُ فِي أَهْوَائِهِمْ وَالسَّيْلُ يَسْعَبُونَ ۝

فِي الْحَيَاةِ كُفَّوْا النَّارَ يَسْعَرُونَ ۝

لَعَنَ قِيلَ لَهُمْ آيِنَ مَا كُنْتُمْ تُكْفِرُونَ ۝

مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَعَنْتَكَ وَتَكُنْ مِنَ الْهَٰوِينَ
مَنْ شِئْنَا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ۝

فَالْكُمْ هَذَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِهَذَا
لَعَنَكُمْ تَرْضَوْنَ ۝

ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فِيهَا قِيلَ مَثْوَى
الْمُتَكَبِّرِينَ ۝

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ اللَّهِ وَحَدَّثِ الْقَوْمَ بِمَا يَكْفُرُونَ بِغَيْرِ الْحَقِّ
ثُمَّ أَوَلَيْتُمْ بِكُفْرِكُمْ قَالَ إِنَّا يَرْجِعُونَ ۝

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا مِنْ قَبْلِكَ وَمِنْهُمْ مَنْ نَقَصْنَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ
بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فَكُفْ بِالْحَقِّ وَخَرَّ
لِقَوْلِ الْمُرْسَلِينَ ۝

آنانکه دروغ شمردند کتاب را و آنچه را
که فرستادیم بآن پیغامبران خود را خواهند
دانست حقیقت حال (۷۰) .

و تئیکه طوقها درگردن های ایشان باشند
و زنجیر هانیز کشیده شوند (۷۱) .

در آب گرم باز در آتش پرتافتند شوند
(۷۲) .

باز گفته شود ایشان را کجاست آنچه
شریک مقرر میکردید (۷۳) .

بغیر از خدا گویند کم شدند از نظر ما بلکه
هرگز نمی پرستیدیم پیش ازین چیزی را
همچنین گمراه میکند خدا کافران را
(۷۴) .

این عقوبت بسبب آنست که شادمان می
شدید در زمین به ناحق و بسبب آنست که
می نازیدید (۷۵) .

در آئید به دروازه های دوزخ جاویدان آنجا
پس بد جای متکبران ست دوزخ (۷۶) .

پس صبر کن (ای محمد) هر آینه وعده
خدا راست ست پس اگر بنمائیم ترا بعض
آنچه وعده میدهیم ایشان را (فبها) یا اگر
قبض روح تو کنیم پس بسوی
ما بازگردانیده شوند کافران (۷۷) .

و هر آینه فرستادیم پیغامبران را پیش از تو
از ایشان کسی هست که قصه اش را
خوانده ایم بر تو و از ایشان کسی هست که
قصه اش را نخوانده ایم بر تو و نه بود هیچ
پیغامبر را که پیاردنشانه ای مگر بفرمان
خدا پس و تئیکه آمد فرمان خدا فیصله

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَكُونُوا مِنْهَا
وَرِثَةً تَأْكُلُونَ ﴿٧٨﴾

وَلِكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَإِسْبَاطُهَا عَلَيْهَا حَاجَةٌ
فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٧٩﴾

وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ كَأَنِّي إِلَهُ شَاكِرُونَ ﴿٨٠﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ حَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرُ مِنْهُمْ وَأَشَدُّ قُوَّةً
وَإِذَا رَأَوْا فِي الْأَرْضِ قُتُلًا عَنَّا غُلَّتْ عَنْهُمْ مَنَاكِبُهَا كَانُوا يُكْسَبُونَ ﴿٨١﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُسَلِّمِينَ بِالْوَيْلِ قَالُوا بَلْ هُمْ بَشَرٌ مِثْلُكُمْ
وَيَحْسَبُ إِلَهُكُمْ مَا كَانُوا يُحْسَبُونَ ﴿٨٢﴾

فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحَدَّاهُ وَكَفَرْنَا بِمَا
كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٣﴾

کرده شود پرستی و زیان کار شدند
آنجا پیورده گویان (۷۸) .

خدا آنست که بیافرید برای شما حیوانات
را تا سوار شوید بر بعضی آنها و بعضی آنها را
میخورید (۷۹) .

و شمارا در چهارپایان منفعت هاست
و تا برسید سوار شده بر آنها به مقصدی که
در سینه های شما مستقر شده است
و بر چهارپایان و نیز بر کشتی ها برداشته
میشوید (۸۰) .

و خدا مینماید شمارا نشانه های خود پس
کدام يك از نشانه های خدا را انکار میکنید
(۸۱) .

آیا سیر نکرده اند در زمین تا بنگرند چگونه
بود آخر کار آنانکه پیش از ایشان بودند
بودند بیشتر از ایشان و زیاده تر به قوت
و به نشانه ها در زمین پس دفع نکرد
از ایشان آنچه میکردند (۸۲) .

پس وقتی که آمدند بسوی ایشان
پیغامبران ایشان بامعجزه ها شادمان
شدند بآنچه نزدیک ایشان بود از دانش^(۱)
و در گرفت ایشان را آنچه بآن استهزاء می
کردند (۸۳) .

پس وقتی که دیدند عقوبت ما را گفتند
باور داشتیم خدای را تنها و منکر شدیم
بآنچه که آنرا شریک می کردیم (۸۴) .

قُلْ لَكُمْ يَنْفَعُهُمْ إِنَّمَا كُنَّا بَيْنَهُمْ وَابْنًا سُنَّتَ اللَّهِ
الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَاكَ الْكَافِرُونَ ﴿٥٥﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خَمْر ۱

تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٦٠﴾

كُتِبَ بُعْدَتْ إِلَهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٦٢﴾

وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي الْكِبَرِ مِمَّا نَدْعُوهُ وَلَوْ أَنَّ قُلُوبُنَا
وَرُسُلَنَا بَشِيرَاتٌ وَنَذِيرَاتٌ فَاعْمَلْ إِنَّا خِلَقْنَا

قُلْ إِنَّمَا آتَاكُمْ بِهِ رُوحُيُوحِي إِلَى أَنْبَاءِ الْهَكْمَةِ وَالْوَاحِدِ
فَأَسْتَفِيدُوا إِلَهُ وَاسْتَفِيدُوا دَوْرِي الشَّرِيعَةِ ﴿٦٣﴾

پس هرگز نفع نمیداد ایشان را ایمان ایشان
وقتی که دیدند عقوبت ما را آئین خدا که
گذشته است در بندگان او و زیان کار
شدند آنجا کافران (۸۵) .

سورة فصلت - حم سجده مکی است و آن
پنجاه و چهار آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حم (۱) .

این فرو فرستادن است از جانب خدای
بخشاینده مهربان (۲) .

این کتابیست واضح ساخته شد آیات
او در حالیکه قرآن عربی است برای قومی
که میدانند (۳) .

در حالیکه مرده دهنده و ترساننده است
پس روگردان شدند اکثر مردمان پس
ایشان نمی شنوند (۴) .

و گفتند دل های ما در پرده هاست از آنچه
میخوانی ما را بسوی آن و در گوش های ما
گرانی است و میان ما و میان تو حجابی
است پس کارکن هر آینه ما کارکننده
ایم (۱) (۵) .

بگو جز این نیست که من آدمی ام مانند
شما و وحی کرده میشود بسوی من اینکه
معبود شما معبود یگانه است پس راست

متوجه شوید بسوی او و طلب آمرزش کنید از او، و وای آن مشرکان را (۶) .

آنانکه نمیدهند زکوة را و ایشان بآخرت نامعتقدند (۷) .

هرآینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند ایشانراست مزد غیر مقطوع (۸) .

بگو آيا شما مانا معتقد می شوید به کسی که آفرید زمین را در دو روز و مقرر میکند برای او همسران را، اینست پروردگار عالمها (۹) .

و پیدا کرد در زمین کوه ها بالای آن و برکت نهاد در آن و اندازه کرده اندر آن قوت اهل آن را در همه چهار روز بیان واضح کرده شد برای سوال کنندگان (۱۰) .

باز متوجه شد بسوی آسمان و او مانند درد بود گفت او را و زمین را نیز بیاید بخوشی یا ناخوشی^(۱) گفتند هر دو آمدیم بخوشی (۱۱) .

پس ساخت آنها را هفت آسمان در دو روز دیگر و وحی فرستاد در هر آسمانی تدبیر آن را و پیار استیم آسمان دنیا را به چراغ ها^(۲) و نگاهداشتیم^(۳) این ست

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُضِلُّونَ سُبُلَ اللَّهِ ۚ ①

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ قَدِيمٌ ۖ ②

قُلْ إِنِّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَندَادًا ذَٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ③

وَجَعَلَ فِيهَا زَوَاجًا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَبَرَكًا فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَامًا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلنَّاسِ لَيْلُهَا ④

كُلُّهُ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ⑤

فَقَضَيْنَا سَبْعَ سُوْرَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَرْوَاقَ رَبِّنَا السَّمَاءِ الذِّبَابُ يَمْصَأُ يَمْصَأُ لَوْنُهَا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ⑥

(۱) یعنی منقاد حکم من شوید والله اعلم .

(۲) یعنی ستاره ها .

(۳) یعنی از شیاطین .

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ ضِيقَ ضِيقَةٍ مِثْلَ ضِيقَةِ
عَادٍ وَثَمُودَ ۝

إِذْ جَاءَهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
أَلَّا يَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً
فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَاذِبُونَ ۝

فَأَمَّا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا
مَنْ أَشَدُّ قُوَّةَ أَوْلَئِكَ بِرَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ
وَهُمْ قُوَّةٌ وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ۝

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ مَقْصُوتٍ لِنُنْذِرَهُمْ
عَذَابَ الْعَذَابِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ
لَا يُصْزُونَ ۝

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعُلَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ فَآخَذَ نَهْمُ
ضِيقَةِ الْعَذَابِ الْهُونَ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

وَبَجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَنْجُونَ ۝

وَيَوْمَ يُخْسِرُونَ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ۝

تدبیرِ خدای غالب دانا (۱۲) .

پس اگر روگردان شوند بگوئرسائیدم
شمارا از عقوبتی مانند عقوبتِ عاد و ثمود
(۱۳) .

وقیثکه آمدند بدیشان پیغامبران ازپیش
روی ایشان و از پس پشتِ ایشان که
عبادت مکنید مگر خدای را گفتند اگر
خواستی پروردگار ما فرو فرستادی
فرشتگانرا پس هرآئینه ما بآنچه فرستاده
شدید همراه آن نامعتقدیم (۱۴) .

اما قوم عاد پس تکبر کردند در زمین به
ناحق و گفتند کیست زیاده تراز ما به قوت
آیانه دیدند که آن خدای که بیافرید ایشان
را او زیاده ترست از ایشان به قوت
و ایشان بآیاتِ ما انکار می کردند (۱۵) .

پس فرستادیم برایشان بادی تند در
روزهای شوم تابِ چشمانیم ایشانرا عذاب
رسوائی در زندگانی دنیا و هرآئینه عذاب
آخرت رسواکننده ترست و ایشان نصرت
داده نه شوند (۱۶) .

واما ثمود پس راه نمودیم ایشان را پس
اختیار کردند نابینائی را بر راه یابی پس در
گرفت ایشان را عقوبتِ سخت عذابِ
خواری بسبب آنچه میکردند (۱۷) .

و نجات دادیم آنان را که ایمان آوردند و
پرهیزگاری میکردند (۱۸) .

و آن روز که برانگیخته شوند دشمنانِ خدا
روان ساخته بسوی آتش، پس ایشان باین

حال باشند^(۱) که بعض را تا بر سیدن بعض ایستاده کرده میشود (۱۹) .

تا وقتی که چون بیایند نزدیک دوزخ گواهی دهد برایشان گوش ایشان و چشمهای ایشان و پوست های ایشان بآنچه می کردند (۲۰) .

و گفتند پوست های خود را چرا گواهی دادید بر ما گویند گویا کرد ما را آن خدای که گویا کرده است هر چیز را و او بیافرید شمارا اول بار و بسوی او باز گردانیده شوید (۲۱) .

و پنهان نمی شدید (هنگام ارتکاب معاصی از خوف)^(۲) آنکه گواهی دهد بر شما گوش شما و چشم های شما و پوست های شما ولیکن پنداشتید که خدا نمیداند بسیاری از آنچه می کنید (۲۲) .

و این گمان شما که به غلط اندیشه کردید در حق پروردگار خویش هلاک کرد شمارا پس زیان کارگشتید (۲۳) .

پس اگر صبر کنند پس آتش خوابگاه ایشان ست و اگر عفو طلبند پس نیستند ایشان عفو کرده شدگان (۲۴) .

و برگماشتیم برای ایشان هم نشینان^(۳) پس آراسته کردند آن هم نشینان برای

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ
وَجُلُودُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾

وَقَالُوا الْجُلُودُ هِيَ شَهِدَتْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْظِقْنَاهُ
الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَآلِهَهُ
تُزْجَعُونَ ﴿۲۰﴾

وَمَا كُنْتُمْ تُسْتَعِيرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ
وَأَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ
لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۲۱﴾

وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَأَيْتُمْ فَاصَبَتْكُمْ
مِنَ الْخَيْرِينَ ﴿۲۲﴾

إِنَّا يَصْطَرُفُّونَ أَلْئِنْ مَتَّوْنَاهُمْ وَإِنْ يُسْتَعْيَبُوا فَمَا هُمْ
مِنَ الْمُعْتَبِينَ ﴿۲۳﴾

وَمَقِضْنَا لَهُمْ تَرْجَاؤَهُمْ فَأَنشَوْنَاهُمْ سَائِرِينَ آيَاتُ يَوْمٍ وَمَا

(۱) که بعض را تا بر سیدن بعض اشاره کرده می شود .

(۲) یعنی درین دارخوف آنکه .

(۳) یعنی از شیاطین والله اعلم .

خَلَفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أَمْرٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْغَيِّ وَالْإِثْمِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿۲۵﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۶﴾

قُلْ لِيَقْرَأَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَذَا بِأَشْيِدًّا وَلَنُحْزِيَنَّهُمْ أَشْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۲۷﴾

ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ الَّذِينَ لَعَنُوا فِيهَا دَارَ الْخُلْدِ جَزَاءُ لِمَا كَانُوا يَأْتِيَنَا بِجَحْدُونَ ﴿۲۸﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرَبِاَ الَّذِينَ أَضَلْنَا مِنَ الْغَيِّ وَالْإِثْمِ نَجْعَلُهَا نَحْتًا أَقْدَامَنَا لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿۲۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَا سَوَاءٌ تَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ

ایشان آنچه پیش روی ایشانست و آنچه پس پشت ایشانست^(۱) و ثابت شد برایشان وعده عذاب داخل شده در امتنانیکه پیش از ایشان گذشته اند از جن و آدمیان هر آینه ایشان زیان کار بودند (۲۵).

و گفتند کافران مشنویید این قرآن را و سخن بیهوده گوئید در اثناء خواندن آن بود که شما غالب شوید (۲۶).

پس البته بچشائیم کافران را عذاب سخت و البته جزا دهیم ایشانرا بحسب بدترین آنچه می کردند (۲۷).

این ست جزای دشمنان خدا که آتش ست ایشان را، در آنجا منزل علی الدوام باشد پاداش دادیم بر حسب آنکه بآیات ما انکار میکردند (۲۸).

و گویند کافران ای پروردگار ما بنما مارا آن دو کس^(۲) که گمراه ساختند مارا از جنس جن و از جنس انس تا در آریم آن هر دو را زیر قدم های خود تا شوند از فروتر ماندگان (۲۹).

هر آینه آنانکه گفتند پروردگار ما خداست باز قائم ماندند فرود می آیند برایشان فرشتگان^(۳) که مترسید و انسوده

(۱) یعنی وسوسه انداختند که دنیا قابل رغبت است و آخرت قابل رغبت نیست والله اعلم .

(۲) یعنی آن دو فریق .

(۳) یعنی نزدیک موت .

تَوَعَّدُونَ ۝

تَعْنُ أُولَئِكَ كُفْرًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلِي الْأُخْرَىٰ وَلَكُمْ فِيهَا
نَافَعَتٌ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ۝

تِلْكَ آيَاتُ الْغُورِيِّينَ ۝

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ
إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ۝

وَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىَٰ الْهَسَنَةَ وَلَا السَّيِّئَةَ لَأَن تَهْتَكُوا بَالِغِي فِي أَحْسَنِ نَدَا
الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ۝

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ۝

وَمَا يَنْزِلُ عَلَيْكَ مِنَ السَّيِّئِينَ لَزُورٌ فَاسْتَوِ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا السَّيِّئِينَ الْعَالِمِينَ ۝

وَمِنْ آيَاتِهِ الْيَلَّ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ
وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ
إِلَّاهًا تَعْبُدُونَ ۝

قُلْ اسْكُتُوا أَنَا ذَرِئَةٌ مِّنْ عِندِ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ

مخورید و خوش حال شوید به بهشتی که
وعده داده می شدید (۳۰) .

ما دوستان شما هستیم در زندگانی دنیا
و در آخرت نیز و شمار است در اینجا آنچه
بطلبد نفس های شما و شمارا ست
آنجا آنچه درخواست کنید (۳۱) .

بطریق مهمانی از جانب خدای
آمرزگار مهربان (۳۲) .

و کیست نیکوتر باعتبار سخن از شخصی
که دعوت کرد مردمان را بسوی خدا
و کار شائسته کرد و گفت هر آینه من
از مسلمانانم (۳۳) .

و برابر نیست نیکی و بدی جواب بازده
بخصلتی که آن بهترست پس ناگاه آن
کس که میان تو و میان وی دشمنی ست
گویاوی دوست قریب است (۳۴) .

و نایل نمی شوند باین خصلت مگر آنانکه
صبر کردند و نایل نمی شود باین خصلت
مگر صاحب نصیب بزرگ (۳۵) .

و اگر باز گرداند ترا و سوسه بازگردانده
آمده از جانب شیطان پس پناه طلب کن
بخدا هر آینه خدا اوست شنو دانا (۳۶) .

و از نشانه های اوست شب و روز
و خورشید و ماه سجده کنید خورشید را
و نه ماه را و سجده کنید برای خدا که
آفرید این چیزها را اگر شما هستید فقط او را
عبادت می کنید (۳۷) .

پس اگر تکبر کنند کافران (چه باک) پس
آنانکه نزدیک پروردگار تواند به پاکی یاد

وَاللَّهُ يَرَوُّهُمْ وَلَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۸﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً إِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ
 اهْتَكَتْ وَرَبَّتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَبِئْسَ الْوَلِيُّ إِنَّهُ عَلَ كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادُونَ فِي الدِّينِ لَا يَخْتَفُونَ عَلَيْكَ الْغَيْبَ يُبْلِغُونَ
 فِي الشَّارِعِ مَنْ يَأْتِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّ
 بِهَا تَسْلُونَ بِصِدْقٍ ﴿۴۰﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَأَنَّهُ لَكُنْزٌ عُزِيزٌ ﴿۴۱﴾

لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ
 حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿۴۲﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ نَزَّلَ الرَّسُولُ مِنْ قِبَلِكُمْ آيَاتٍ
 لِّذِكْرِكُمْ وَأَعْلَافٍ لِّذِكْرِكُمْ ﴿۴۳﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَجَبًا لَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ آيَاتُهُ
 عَجَبًا وَفَرِحُوا قُلُوبُهُمْ لَئِنْ آمَنُوا هُدًى وَنُفْعًا لَّ

می کنند او را شب و روز و ایشان مانده
 نمی شوند (۳۸) .

وازنشانه های او آنست که می بینی زمین
 را فرسوده پس وقتی که فرود آورديم
 بر سر آن آب به جنبش آمد و بلند شد
 هر آینه آنکه زنده کرده است زمین را
 البته زنده کننده مرد گانست هر آینه
 او بر همه چیز تواناست (۳۹) .

هر آینه آنانکه کج روی میکنند در آیات ما
 پوشیده نیستند از ما آیا کسی که انداخته
 شود در آتش بهترست یا کسی که بیاید
 ایمن شده روز قیامت بکنید هر چه
 خواهید هر آینه خدا بآنچه می کنید
 بیناست (۴۰) .

هر آینه آنانکه کافر شدند بقرآن وقتی که آمد
 بدیشان (پوشیده نیستند از ما) و بتحقیق
 آن کتابیست گرامی قدر (۴۱) .

راه نمی یابد بدو باطل از پیش روی او
 و نه از پس پشت او فرستاده شده است
 از خدای داناستوده (۴۲) .

(یا محمد) گفته نمی شود ترا مگر آنچه
 گفته شده بود پیغامبران را پیش از تو
 هر آینه پروردگارتو خداوند آمرزش ست
 و خداوند عقوبت درد دهنده است (۴۳) .

و اگر می کردیم این کتاب را قرآنی بزبان
 عجم هر آینه می گفتند کافران عرب
 چرا واضح کرده نه شد آیات او آیا قرآن
 عجمی ست و مخاطب عربی بگو قرآن
 مسلمانان را هدایت و شفاست و آنانکه

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِيَوْمِ الْحِسَابِ
أُولَٰئِكَ يَنْزَعُ اللَّهُ مِنْهُمْ أَصْلَهُمْ وَيُخَذِّبُ لَهُمْ
سَعِيرًا ۝

ایمان نمی آرند درگوش های ایشان گرانی
ست و قرآن برایشان کوریست این
جماعت (بمثلی چنانند) که آواز داده
میشوند از جای دور (۴۴) .

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاسْتَلَفَ فِيهِ ۖ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ
سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُتِنَ بِهِمْ وَلَهُمْ لَعْنٌ شَدِيدٌ
فِيهِ مُرِبٌّ ۝

وهرائینه دادیم موسی را کتاب پس
اختلاف کرده شد در آن واگر نه بودی کلمه
تقدیر سابق صادر شده از پرورد گارتو
البته فیصله کرده شدی در میان ایشان
وهرائینه ایشان در شک قوی اند از طرف
قرآن (۴۵) .

مَنْ يَمَلِكُ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۚ وَمَا رَبُّكَ
بِظَالِمٍ لِلْعَالَمِينَ ۝

هر که بکند کار نیک پس نفع او راست
و هر که بدکاری کند پس وبال برویست
و نیست پرورد گارتو ستم کننده بر بندگان
(۴۶) .

إِلَيْهِ يُرْجَعُ عِلْمُ السَّاعَةِ ۚ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ
الشَّجَرِ إِلَّا يُفْصِلُ مِنْهُ أُثْفًى ۚ وَلَا تَضَعُ الْأَيْدِيَّ
يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَاءُئِيَ قَالُوا أَلَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ۚ شَهِيدٌ ۝

بسوی خدا حواله کرده میشود معرفت
قیامت و پیرون نمی آید اجناس میوه
از غلاف های خود و در شکم بار نمی گیرد
هیچ ماده و نمی نهد بار شکم را مگر
بدانست خدا و روزیکه خدا آواز دهد
ایشان را که کجایند شریکان من گویند
خبر دادیم ترا که نیست از ما هیچ کس
اثبات کننده شریکان (۴۷) .

وَقُلْ عَنْهُمْ تَالِكَا لَوِ اٰیِدُعُوْنَ مِنْ قَبْلِ وَاَلَا لَهُمْ مِنْ
عِیْبٍ ۝

وگم شد از نظر ایشان آنچه می پرسید ند
پیش ازین و دانستند که نیست ایشان را
هیچ مخلصی (۴۸) .

لَا يَسْمَعُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَلَا يُنْصَرُ
فِي شَيْءٍ ۚ قُلُوبٌ ۝

مانده نمی شود آدمی از طلب خیر و
اگر برسدش سختی پس ناامید طمع
برنده است (۴۹) .

وَلَمَّا أَتَيْنَاهُ رَحْمَةً وَنَادَىٰ مِنْ بَيْنِ عُتْرَتَيْنِ ۖ لَئِمَّا لَمَعَتْ
هَٰذَا إِلَىٰ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَىٰ
رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْخُسْفَىٰ ۖ فَلَنْتَبِتَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِمَا عَمِلُوا وَلَئِنْ يَفْقَهُمُ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ①

وَلَمَّا أَتَيْنَاهُ عَلَى الْإِنْسَانِ عُرْصًا وَنَادَىٰ بِهَيْبَةٍ ۖ وَإِذَا مَتَّهَ
السُّمُوكُ قَدْ وُضِعَ غَرِيضٌ ②

قُلْ أَرَأَيْتُمْ لَكُمْ كَانٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مِنْ
أَفْضَلُ مِنْهُ وَمَنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ③

سَأَرْبِهِمُ الْيَتَامَى الْإِنْفَاقِ ۖ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ
أَنَّهُ الْحَقُّ ۖ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ④

أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِّقَاءِ رَبِّهِمْ ۖ أَلَا أَنَّهُمْ
بِشَيْءٍ غَلِيظٍ ⑤

اگر بچشانیم اورا بخشاشی از جانب خود
بعد از سختی که رسیده باشد بوی البته
گوید که این برای من ست^(۱) و نمی پندارم
که قیامت قائم شود و اگر بالفرض
باز گردانیده شود مرا بسوی پروردگار من
هرآئینه مرا نزدیک او حالت خوش باشد
پس البته خبردار کنیم کافران را بآنچه
میکردند و البته بچشانیم ایشان
را از عقوبت سخت (۵۰) .

و چون انعام کنیم بر آدمی روگرداند و
دور شود بطرف خود رفته و چون برسدش
بلاى پس صاحب دعای بسیارست (۵۱) .
بگو آیا دیدید که اگر باشد قرآن از جانب
خدا باز کافر شوید بآن کیست گمراه تراز
شخصی که باشد درین مخالفت
دور از صواب (۵۲) .

خواهیم نمود ایشان را نشانه های خود
در اطراف عالم و در نفس های ایشان
نیز تا آنکه واضح شود برایشان که این
سخن راست ست آیا بس نیست
پروردگار تو آنکه او بر هر چیز مطلع
است (۵۳)

آگاه شو هرآئینه ایشان در شبهه انداز
ملاقات پرور کار خویش آگاه شو هرآئینه
خدا بهر چیز درگیرنده است (۵۴) .

(۱) یعنی خاطر جمع کند و خوف از دلی اوزائل شود والله اعلم .

سوره شوری مکی است و آن پنجاه و سه
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ①

عَسَقَ ②

كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ ذَٰلِكِ الْدِّينَ مِنَ قِبَلِكِ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ③

لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ④

تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَقَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنْ اللَّهُ هُوَ الْعَفُوفُ
الرَّحِيمُ ⑤

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ ذُرِّيَةِ أَوْلِيَآءِ اللَّهِ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ
عَلَيْهِمْ بِرَكِيفٍ ⑥

وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّنُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى
وَمَنْ حَوْلَهَا وَنُنذِرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ الَّذِينَ فِيهِ لَافِرِقٌ فِي الْجَنَّةِ
وَالَّذِينَ فِي الشَّرْعِ ⑦

بنام خدای بخشاینده مهربان

حَمْدٌ (۱) .

عَسَقَ (۲) .

همچنین وحی میفرستد بسوی تو و بسوی
آنانکه پیش از تو بودند خدای غالب
باحکمت (۳) .

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین ست و اوست بلند مرتبه بزرگ
قدر (۴) .

نزدیک ست که آسمان هایشگافند از جانب
بالای خود (۱) و فرشتگان تسبیح میگویند
همراه حمد پروردگار خویش و آمرزش
طلب می کنند برای آنانکه در زمین اند
آگاه شوهر آئینه خدا و اوست آمرزگار
مهربان (۵) .

و آنانکه دوستان گرفتند بجز خدا، خدا
نگهبان ست برایشان و نیستی ثوابشان
متعهد (۶) .

و همچنین وحی فرستادیم بسوی تو قرآن
عربی تا بترسانی اهل مکه را و آنان را که
گردا گرد آن هستند و بترسانی از روز قیامت
هیچ شبهه نیست در آن گروهی در بهشت
باشند و گروهی در دوزخ (۷) .

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ
يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ نَفْعٍ وَلَا نَاصِرٍ ①

لَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۚ قَالَتْهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي
الْمَوْتِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ②

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكِّمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ③

فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّ لَكُمْ مِنْهُ لَبَنًا طَيِّبًا
شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ④

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ
يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑤

نَرْفَعُ لَكُمْ مِنَ الَّذِينَ مَا وَطَعِي بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا
إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا
الَّذِينَ وَلَا تَتَمَنَّوْا فِتْنَةَ كِبَرِ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا
تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي إِلَى اللَّهِ مَنْ يُنِيبُ ⑥

واگرخواستی خدا گردانیدی ایشان را يك
امت وليكن درمی آرد هرکرا خواهد
دررحمت خود و ستمگاران نيست ایشان
را هيچ کارساز و نه ياری دهنده (٨) .

آيا دوستان گرفتند بهجز خدا پس
خداهمونست کارساز وهمون زنده ميکند
مردگان را واو بر هرچيز تواناست (٩) .

وآنچه اختلاف کرديد درآن هرچه باشد
پس فيصله کردن احواله بخدا ست اين
ست خدا پروردگار من براوتوکل کردم
وبسوی اورجوع می.کنم (١٠) .

آفريننده آسمان ها وزمين ست پيداکرد
برای شما ازجنس شما زنان را وپيداکرداز
جنس چهار پايان اقسام چند پراکنده
ميکند شمارا باین تدبير، نيست مانند
اوپيزی واوست شنوا پينا (١١) .

اوراست کلید های آسمان ها وزمين
کشاده ميکند روزی را برای هرکه خواهد
وتنگ ميکند برای هرکه خواهد هرائينه
اوبهر چيز داناست (١٢) .

مقرر کرد برای شما ازآئين آنچه امر کرده
بود باقامت آن نوح را وآنچه وحی
فرستاديم بسوی تو وآنچه امرکرديم
باقامت آن ابراهيم وموسى وعيسى را
باين مضمون که قائم کنيد دين را
ومتفرق نه شويد درآن دشوار آمد
برمشركان آنچه ميخوانی ایشان را بآن،
خدا برمی گزيند بسوی خود هرکه را

وَمَا تَقْرَأُوا مِنَ الْآيَاتِ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْيَا إِلَيْنَاهُمْ
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِّى
بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكُتُبَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ
بِمَنَّةٍ مِّنْ رَبِّهِ ۝

خواهد و راه مینماید بسوی خود هر که
رجوع میکند^(۱) (۱۳) .

و پراگنده نه شدند امتها مگر بعد از آن که
آمد بدیشان دانش از روی حسد در میان
خود و اگر نبودى سخنى که سابقا صادر
شد از پروردگار تو که مهلت داده شوند تا
زمانى معين البته فيصله کرده میشد میان
ایشان و هر آئینه آنانکه داده شد ایشان را
کتاب بعد از انبیاء در شبهه قوی اند از دین
(۱۴) .

فَلَوْلَاكَ قَادِرٌ وَأَسْتَقَرُّ كَمَا أَمَرْتُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ
وَقُلْ أَمَّا بُنَاتُهَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كُتُبٍ وَأَمَرْتُ لِأَعْمَلِ
بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبَّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُ الْكُفَرِ لَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ اللَّهُ يَجْتَبِى بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْمَوَظِئُ ۝

پس بسوی دین دعوت کن و قائم باش
بحسب آنکه فرموده شد ترا و پیروی مکن
خواهش این کافران را و بگوایمان آوردم
بآنچه فرود آورد خدا هر کتاب که هست
و فرموده شد مرا که انصاف کنم میان
شما خدا پروردگار ماست و پروردگار
شماست ما را عملهای ماست و شما را
عملهای شماست گفتگو نیست میان
ما و میان شما خدا جمع کند میان ما و میان
شما^(۲) و بسوی اوست بازگشت (۱۵) .

وَالَّذِينَ يُضَاهُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُغْيِبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ
دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ عَذَابٌ وَثِيمٌ ۝

و آنانکه مکابره می کنند در دین خدا بعد
از آنکه قبول کرده شد فرمان او^(۳) مکابره
ایشان باطل است نزدیک پروردگار ایشان

(۱) یعنی بسوی حق حاصل آن است که انبیاء علیهم السلام در اصول دین متفق
اند و اختلاف شرائع در فروع است و بس والله اعلم .

(۲) یعنی روز قیامت .

(۳) یعنی جمعی در اسلام داخل شدند والله اعلم .

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْيِزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ۝

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا
مُتَحَفِّظُونَ بِهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّ الْحَقَّ الْأَنَّ الَّذِينَ
يُنَادُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ۝

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْفَعُ مَنْ يَشَاءُ وَلَهُ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ۝

مَنْ كَانَ يُرِيدْ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ
كَانَ يُرِيدْ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ شَيْءٍ ۝

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ
بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُتِنَ بِهِمْ
وَأِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

تَرَى الظَّالِمِينَ مُتَشَفِّعِينَ مِنْكَ سَبِيًّا وَهُوَ وَاقِعٌ
بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْحٍ
الْجَنَّةِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ

وبرایشان است خشم وایشان راست
عذاب سخت (۱۶) .

خدا آنست که فرود آورد کتاب را براستی
و ترازو را نیز و چه چیز مطلع ساخت ترا
بر حقیقت امر شاید که آمدن قیامت نزدیک
باشد (۱۷) .

زود طلب میکنند قیامت را آنانکه ایمان
ندارند بآن و آنانکه باورداشته اند
ترسانند از آن و میدانند که آن راست ست
آگاه شو هر آئینه آنانکه مکابره می کنند
در آمدن قیامت هر آئینه در گمراهی دور اند
(۱۸) .

خدا مهربان ست بر بندگان خود روزی
میدهد هر کرا خواهد و اوست توانای
غالب (۱۹) .

هر که خواسته باشد کشت آخرت را بیفزائیم
برای او در کشت او و هر که خواسته باشد
کشت دنیا را بدهیم او را بعض دنیا نیست
او را در آخرت هیچ نصیبی (۲۰) .

آیا کافران را شریکان هستند که
مقرر کردند برای ایشان از دین آنچه نه
فرموده است آن را خدا و اگر نه بودی
و عده فیصله کردن البته فیصله کرده
میشد میان ایشان و هر آئینه ستمگاران
ایشان راست عذاب درد دهنده (۲۱) .

بینی ستمگاران را ترسان از جزای آنچه
به عمل آورده اند و آن البته رسنده است
بایشان و آنانکه ایمان آورده اند و کارهای
شایسته کرده اند در سبز زارهای بوستان

هُوَ الْقَطْلُ الْكَبِيرُ ⑩

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهَ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
قُلْ لَا أَتْلُو عَلَيْكُمْ أَجْرًا إِلَّا الْهُدَىٰ فِي الْقُرْآنِ وَمَنْ يَتَذَكَّرْ
حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ ذَكَّورٌ ⑪

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنَّ يَسِّرَ اللَّهُ يَخْتِمَ عَلَىٰ
قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُخَوِّضُ الْحَقَّ يَخْلُبْتُمْ إِلَّاهُ
عَلَيْكُمْ نَذَاتُ الصُّدُورِ ⑫

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ
وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ⑬

وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِّنْ
فَضْلِهِمْ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ⑭

وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَّوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُنَزِّلُ

ها باشند، ایشان را باشد آنچه
درخواست کنند نزدیک پروردگار خویش
این ست فضلِ بزرگ (۲۲) .

این آن ثواب ست که مرده میدهد خدا بآن
بندگان خود را که ایمان آورده اند
وکارهای شائسته کرده اند بگوئیم طلبم
از شما برتبلیغ قرآن هیچ مزدی لیکن باید
که پیش گیرید درستی در میان
خویشاوندان^(۱) و هر که بکند نیکی
بفزاییم برای او در آن نیکی حُسن را هر آینه
خدا آمرزگار قدرشناس است (۲۳) .

آیا میگویند پیغامبر افترا کرده است بر خدا
دروغ را پس اگر خواهد خدا مهنهد
بر دل تو و نابود می سازد خدا پیهوده را
و اثبات می کند دین درست را به سخن
های خود هر آینه خدا داناست بآنچه
در سینه هاست (۲۴) .

واوست آنکه قبول میکند توبه را از
بندگان خود و درمی گذرد از جرمها
و میداند آنچه می کنید (۲۵) .

و قبول می کند دعای آنانکه ایمان آورده
اند و کارهای شائسته کرده اند و زیاده
میدهد ایشان را از فضل خود و کافران
ایشان راست عذاب سخت (۲۶) .

و اگر فراخ کردی خدا رزق را بر بند
گان خود البته فساد میکردند در زمین

(۱) یعنی بامن صله رحمی کنید و ایدانرسانید .

يَقْدِرُ تَأْيِثًا أَنْ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ نَصِيرٌ ①

ولیکن فرود می آرد با اندازه آنچه خواهد
هرآئینه خدایه بندگان خود دانا بیناست
(۲۷).

وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قُنُطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ
وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ②

واوست آنکه فرود می آرد باران را
بعد از آنکه ناامید شدند و پراکنده میسازد
رحمت خود را واوست کارساز ستوده
کار (۲۸).

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ③

وازشانه های او آفریدن آسمان ها و زمین
است و آفریدن آنچه پراکنده کرده است
در این هردواز جانوران و او بر بهم آوردن
ایشان وقتیکه بخواهد تواناست (۲۹).

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْلَمُ
عَنِ الْغَيْبِ ④

وهرچه برسد به شما از مصیبت ها پس
بسبب گناهی است که بعمل آورد دستهای
شما و در میگذرد از بسیاری (۳۰).

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
قُدْرَةٍ وَلَا نَصِيرٍ ⑤

و نیستید شما عاجز کننده در زمین و نیست
شمارا بجز خدا هیچ کارسازی و نه
نصرت دهنده (۳۱).

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ⑥

وازشانه های او کشتی های روان است
در دریا مانند کوه ها (۳۲).

إِنْ يَشَاءْ يُجْعَلِ الْيَمُّ مَوْبِلًا يُغْلَبُ عَلَى ظُهُورِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّلْحَالِ صَبَّارٍ شَكُورٍ ⑦

ا گر خواهد باز دارد باد را پس ایستاده
شود کشتی ها بر پشت دریا هرآئینه درین
مقدمه نشانه هاست هر صبر کننده شکر
گذارنده را (۳۳).

أَوْ يُوقِعْهُنَّ يَمًا كَسْبًا وَيَعْتَ عَنْ كَثِيرٍ ⑧

یا اگر خواهد هلاک کند اهل کشتی هارا
بسبب آنچه کردند و در میگذرد از
تقصیرات بسیار (۳۴).

وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ نَجْوَى ⑨

(تا انتقام کشد از ایشان) و تابد اند آنانکه
خصومت می کنند در آیات ما که نیست
ایشان راهیچ فرارگاه (از عذاب) (۳۵).

فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ
خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَيْبٍ مِّمَّنْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا
غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ
بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٣٨﴾

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا لَمَنْ عَقَا وَأَصْلَحَ
كَافَّرَهُ عَلَىٰ آلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنَ
سَبِيلٍ ﴿٤٠﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَىٰ الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَ يَتَّبِعُونَ فِي
الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤١﴾

پس آنچه داده شد شما را از هر جنس که
باشد اندك بهره ایست از زندگانی دنیا
و آنچه نزدیک خداست بهترست و پائنده
ترست برای آنانکه ایمان آورده اند و بر
پروردگار خود توکل می کنند (۳۶) .

و آنانکه پرهیز می کنند از گناهان کبیره و از
بی حیائی ها و چون بخشم می آیند ایشان
می آمرزند (۳۷) .

و آنانکه قبول کردند فرمان پروردگار خود
را و برپا داشتند نماز را و کارایشان از سر
مشورت باشد پایکدیگر و از آنچه روزی
دادیم ایشان را خرج می کنند (۳۸) .

و آنانکه چون برسد بدیشان تعدی، ایشان
انتقام می کشند^(۱) (۳۹) .

و سزای بدی بدی ست مانند آن پس هر که
درگذرد و قضیه را باصلاح آرد پس
مزد او بر خداست هر آینه خدا دوست نمی
دارد ظالمان را (۴۰) .

و هر آینه کسی که انتقام کشد بعد مظلوم
شدن خود پس آنجماعت نیست برایشان
هیچ راه ملامت (۴۱) .

جز این نیست که راه ملامت بر آن جماعت
است که ظلم می کنند بر مردمان و فساد می
طلبند در زمین به ناحق آن جماعت ایشان
راست عذاب درد دهنده (۴۲) .

(۱) مترجم گوید یعنی اگر بر ضعیفی ظالم تعدی کند بزرگان قبیله متفق شوند و انتقام
کشند والله اعلم .

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٣٧﴾

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ دَلِيلٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَيُضِلِلِ اللَّهُ
لِقَارِئِهِ الْعَذَابَ يَنْقُلُونَ فَلْإِلَىٰ مَرْكَزٍ مِنْ سَبِيلِ ﴿٣٨﴾

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعَتٍ مِنَ الدِّثَالِ يَنْظُرُونَ مِنْ
طَرْفٍ حَقِيٍّ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَبِيرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ
فِي عَذَابٍ مُتَقَبِرٍ ﴿٣٩﴾

وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ
اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٠﴾

إِسْتَجِيبُوا لِلرَّبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ
فَالْكَافِرِينَ مَلَاجِلَ يُوقِظُونَ وَالْكَافِرِينَ لَكِبَرٍ ﴿٤١﴾

وَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا إِنَّ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغَ وَإِنَّا
إِذَا آذَيْنَا الْإِنْسَانَ بِضَارِحَةٍ فَرِحَ بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ
بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ﴿٤٢﴾

وهر که صبر کند و بیامرزد هر آئینه این
صفت^(۱) از کارهای مقصود است (۴۳) .

وهر که گمراه کند خدا پس نیست او را هیچ
کار سازی بعد از وی و بی بینی ستمگاران را
چون معاینه کنند عذاب را گویند آیا
هست بسوی بازگشتن هیچ را هی (۴۴) .

و بی بینی ایشان را پیش آورده شوند نزدیک
دوزخ متواضع شده از خواری می نگرند
به گوشه چشم نیم کشاده و گفتند اهل
ایمان هر آئینه زیان کاران آنانند که در زیان
دادند خویشانشان را و خویشاوندان خود را
روز قیامت آگاه شو هر آئینه ستمگاران
در عذاب دائم باشند (۴۵) .

و نه باشند ایشان را کار سازان که نصرت
دهند ایشان را بجز خدا و هر که گمراه
کند خدا نیست او را هیچ را هی (۴۶) .

قبول کنید فرمان پروردگار خود را پیش
از آنکه بیاید روزیکه بازگشت نیست آن
را از جانب خدا نیست شمارا هیچ پناهی
آن روز نیست برای شما هیچ بازخواست
کننده (۴۷) .

پس اگر رو بگردانند پس نه فرستاده ایم
ترا برایشان نگهبان، نیست بر تو مگر پیغام
رسانیدن و هر آئینه ما چون بپشانیم آدمی
را از جانب خود رحمتی شادان شود بآن

(۱) مترجم گوید مغفرت در حق خود عزیمت است و انتقام رخصت و در حق ضعیفاء
قوم انتقام لازم است مگر آن که ضعیفاء در گذارند و الله اعلم .

يَلَهُ تِلْكَ السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَهْبِئُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَّا لَهُ قَائِلُونَ ﴿٤٨﴾

واگر برسد بآدمیان مصیبتی بسبب آنچه فرستاده است دست های ایشان پس هرآئینه آدمی ناسپاس است (٤٨) .

أَوَلَمْ يَرَوْهُمْ ذُكُرًا ثَوًّا وَإِنَّا لَتَجْعَلُنَّ مِنْ ثَمَارِهِمْ عِزًّا إِنَّهُمْ عَلَيْهِ قَائِدُونَ ﴿٤٩﴾

خدای راست پادشاهی آسمان ها و زمین می آفریند هرچه خواهد عطا می کند دختران هرکرا خواهد و عطامی کند پسران هرکرا خواهد (٤٩) .

وَمَا كَانَ لِمَنْ يَكْفُرُ بِاللَّهِ الْإِلَاحِيًّا أَنْ يَرْآى عِجَابَ أَنْزِيلِ رَسُولٍ يَهْدِيهِ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾

یا جمع کند برای ایشان پسران و دختران و میسازد هرکرا خواهد نژائنده هرآئینه اودانا است (٥٠) .

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا تَكَتُّرُ مَا لِكَتَابٍ وَلَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ لَوْلَا إِلهٌ مَّعَهُ لَفَسَدَتِ السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ وَمَن فِيهِنَّ لَئِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّهٗ هُدًى لَّنْ كُنَّا كَافِرِينَ ﴿٥١﴾

و ممکن نیست هیچ آدمی را که سخن گوید با او خدا مگر باشارت یا از پس پرده یا بفرستد فرشته را پس نازل کند بحکم خدا آنچه خدا خواسته است هرآئینه خدا بلند مرتبه باحکمت است (٥١) .

صَرَاطُ اللَّهِ الَّذِي لَهٗ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ الْآلَافُ اللَّهُ يُصِيرُ الْأُمُورَ ﴿٥٢﴾

و همچنین وحی فرستادیم بسوی تو قرآن را از کلام خود نمیدانستی تو که چیست کتاب و نمیدانستی که چیست ایمان و لیکن ساخته ایم وحی را روشنی راه مینائیم بآن هرکرا میخواستیم از بندگان خویش و هرآئینه تو هدایت کنی بسوی راه راست (٥٢) .

راه خدا که او راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است آگاه شو بسوی خدا باز میروند کارها (٥٣) .

(١) مترجم گوید اشارت عبارت از دیدن خواب است و از القای علم در خاطر بطریق الهام و از پس پرده عبارت از آن است که آواز شنود و کسی را نه بیند و قسم ثالث آنست که فرشته بصورت آدمی متمثل شود و سخن گوید والله اعلم .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ①

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ③

وَلَا تَكُن مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَلَقَدْ لَبِثُكَ فِي الْكَلْبِ لَدَىٰ نِعَالِ الْعَلِيِّ حَكِيمٌ ④

أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمُ الذِّكْرَ الَّتِي تُرْسُهَا إِن كُنْتُمْ قَوْمًا مُّشْرِقِينَ ⑤

وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِي فِي الْأَوَّلِينَ ⑥

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ⑦

لَقَدْ كُنَّا أَشَدَّ بِكُمْ نَشْطًا وَمَضَىٰ مِثْلُ الْأَوَّلِينَ ⑧

وَلَقَدْ سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ يَقُولُونَ ⑨

خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ⑩

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لِكُرْسِيِّهَا سُبُلًا كَالْعَلَمِ

سوره زخرف مکی است و آن هشتاد و نه
آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشننده مهربان .

حَمْدٌ (۱) .

قسم به کتاب واضح (۲) .

که هر آینه ما ساختیم این کتاب را کلام
عربی بُود که شما بفهمید (۳) .

و هر آینه این کتاب ثبت ست در لوح
محفوظ نزدیک ما هر آینه این کتاب بلند
قدر با حکمت ست (۱) (۴) .

آیا باز داریم از شما پند را اعراض کرده
برای آن که هستی گروهی از حد رفته (۵) .

و بسیار فرستادیم پیغامبران را در پیشینیان
(۶) .

و نمی آمد بایشان هیچ پیغامبری الا باو
استهزا میکردند (۷) .

پس هلاک کردیم سخت تراز قریش را (۲)
باعبار دست درازی و مذکور شد داستان
نخستینیان (۸) .

و اگر سوال کنی از ایشان که چه کس
بیافرید آسمان ها و زمین را البته گویند
بیافرید آنها را خدای غالب دانا (۹) .

وی آنست که ساخت برای شما زمین را

(۱) مترجم گوید قسم خوردن به چیزی برای اثبات همان چیز یا لازم آن چیز کنایت

است بآنکه آن چیز خود دلیل خود است چنانکه گویند "قسم بلب میگویند تو وزلفَتِ
شَبِکُونِ تو که تو معشوقِ دلربائی" والله اعلم .

(۲) یعنی عاد و ثمود که از قریش قوی تر بودند .

تَهْتَدُونَ ①

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يُقَدِّرُ أَنْ نَنْفِرَ تَابِهِ بِكَذِّبَ الْأَمِّيَّةَ
كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ②

وَالَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ الْإِنْسَانَ مَا جَعَلَ لَهُ مِنَ الْخَلْقِ وَالْأَنْعَامِ
مَنْزُكُونَ ③

لِيَكُونَ عَلَى ظُهُورِهِمْ تَقَرُّوا بِرُوحِهِ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ
عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا
لَهُ مُقْرِنِينَ ④

وَأَنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ⑤

وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادَةٍ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُبِينٌ ⑥

لَمْ يَخْلُقْنَا مِنْ غَيْرٍ بَدَلٍ وَأَصْفَكُمْ بِالْحَمْدِ ⑦

وَإِذَا الْبُشْرَى أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ
مُسْوَدًّا أَوَّلَ الْوُجُوهِ ⑧

بساط و ساخت برای شما در زمین راه ها
تا بود که شماره یابید (۱۰) .

ووی آنست که فرود آورد از آسمان آب
باندازه پس زنده کردیم بآن شهر مُرده را
همچنین برآورده خواهید شد (۱۱) (۱) .

ووی آنست که بیافرید اقسام حیوانات
تمام آن و ساخت برای شما از کشتی ها
واز چهار پایان چیزی را که بر آن سوار
شوید (۱۲) .

تاراست بنشینید بر پشت های مرکوب
باز یاد کنید نعمت پروردگار خود را وقتی
که راست نشستید بر آن و بگوئید پاکست
آن ذاتی که مسخر ساخت برای ما این
مرکوب را و ما نه بودیم بر آن توانا (۱۳) .

وهر آئینه مابسوی پروردگار خویش رجوع
کنند گانیم (۱۴) .

و مقرر کردند برای خدا از بندگان او اولاد
را هر آئینه آدمی ناسپاس ظاهرست (۱۵) .

آیا فرا گرفت خدا از مخلوقات خود
دختران را و برگزیده است شمارا به
پسران (۱۶) .

و چون مُرده داده شود یکی از ایشان بتولد
آنچه مثل ساخته است برای رحمن (۲)
روی او سیاه گردد و او پُراز غم باشد
(۱۷) .

(۱) یعنی از قبور .

(۲) یعنی به تولد دختری والله اعلم .

أَوْ مَنْ يُنْشِئُ فِي الْحَيَاةِ وَهُوَ فِي الْخَصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ⑤

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبْدُ الرَّحْمَنِ إِنَاءً لَا يَشْهَدُونَ

خَلَقَهُمْ سَتَكْتُبُ شَهَادَتَهُمْ وَيَسْأَلُونَ ⑥

وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ

إِنَّ هُمْ إِلَّا عَرِصُونَ ⑦

أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَعْصِمُونَ ⑧

بَلْ قَالُوا لَوْ لَا جِدْنَا آبَاءَنَا عَلَى أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَى آثَرِهِمْ

مُقْتَدُونَ ⑨

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ

مُتْرَكُونَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَى أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَى آثَرِهِمْ

مُعْتَدُونَ ⑩

قُلْ أَوَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ يَهُدَىٰ وَمَا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ إِلَّا جُتَا لَوْلَا إِنَّا

بِمَا أَنْزَلْنَا بِهِ كَفَرُونَ ⑪

فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ كَيْفَ كَانَ مَآجِبَةُ الْمَلَكَيْنِ ⑫

آیا آنرا که پرورده میشود در زیور و او در صنفِ خصومت ظاهر نمی گردد (۱۸).

و قرار دادند فرشتگان را که آنان بندگانِ رحمن اند زن ها آیا حاضر بودند نزدیکِ آفرینش ایشان نوشته خواهد شد این گواهی ایشان و پرسیده خواهند شد (۱۹).

یگفتند کافران اگرخواستی رحمن پرستش نمی کردیم این فرشتگان را نیست ایشان را باین ادعا دانش نیستند ایشان مگر دروغ گو (۲۰).

آیا داده ایم ایشانرا کتابی پیش از قرآن پس ایشان بآن کتاب چنگ زننده اند (هرگز) (۲۱).

بلکه گفتند هر آینه مایافتیم پدرانِ خود را بردینی و هر آینه ما برپی ایشان راه یافتگانیم (۲۲).

و همچنین نه فرستادیم پیش از تو در هیچ دیهی ترساننده ای را مگر گفتند منعمان آن ده هر آینه مایافتیم پدرانِ خود را بردینی و هر آینه ما برپی ایشان متابعت کنندگانیم (۲۳).

گفت پیغامبر آیا بر متابعتِ پدران مقرر مینمائید اگرچه آورده ام بشما دینی که زیاده تر راه نمائنده است از آنچه بر آن یافتید پدرانِ خود را گفتند هر آینه ما بآنچه فرستاده شد شمارا همراهِ آن نامعتقدیم (۲۴).

پس انتقام کشیدیم از ایشان پس درنگر چگونه بود عاقبت دروغ داران لکان (۲۵).

وَلَاذَقَالِإِبْرَاهِيمُ لَأُبَيِّنَنَّ قَوْمِي وَتَأْتِي بَرَاءَتُنَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٦﴾

إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٢٧﴾

وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ لَعَلَّهُمْ يُحْجَرُونَ ﴿٢٨﴾

بَلْ كُذِّبَتْ هَؤُلَاءِ وَأَبَاءَهُمْ حَتَّى جَاءَهُمُ الْحَقُّ

وَرَسُولٌ يُبَيِّنُ ﴿٢٩﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ قَدَانَا بِهِ كُفِرُوا ﴿٣٠﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْقَرْيَتَيْنِ

عَظِيمٍ ﴿٣١﴾

أَلَمْ يَقْرَأُوا رَحْمَتَ رَبِّكَ مَنْ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَهِمَّاتِهِمْ

الْأُولَىٰ دَلِيلًا وَرَعَيْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيُخَوِّدَ

بَعْضُهُمْ بَعْضًا سَخِرَ لَكَ مِنْهُمُ رَبُّكَ أَيُّهَا الْمُنِجُّونَ ﴿٣٢﴾

وَلَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لَكُمْ

و یادکن چون گفت ابراهیم پدر خود را
و قوم خود را هرائینه من بیزارم از آنچه
شما پرستش می کنید (۲۶) .

الا آن کسی که بیافرید مرا پس هرائینه
او هدایت خواهد کرد مرا (۲۷) .

و قرارداد حدای تعالی کلمه توحید را
سخنی باقی مانده در فرزندانش اوتابود که
کافران رجوع کنند (۲۸) (۱) .

بلکه بهره مند ساختیم ایشان را و پدران
ایشان را تا وقتی که آمد بدیشان دین راست
و پیغامبر ظاهر (۲۹) .

و آنگاه که آمد بدیشان دین راست گفتند
این جادوست و هرائینه مابدان نامعتقدانیم
(۳۰) .

و گفتند چرا فرو فرستاده نه شد این قرآن
بر مردی بزرگ از اهل این دوده (۳۱) (۲) .

آیا ایشان قسمت می کنند رحمت
پروردگار ترا ما قسمت کرده ایم میان
ایشان گزران ایشان را درزند گانی دنیا
و بلند مرتبه ساختیم بعض ایشان را بر
بعض تا که خدمتگذار گیرد بعض ایشان
بعضی را (۳) و رحمت پروردگار تو
بهترست از آنچه جمع میکنند (۳۲) .

و اگر احتمال آن نه می بود که میشوند

(۱) یعنی انبیاء و اولیا در اولاد حضرت ابراهیم علیه السلام پیدا شدند .

(۲) یعنی یکی از متمولان مکه و طائف والله اعلم .

(۳) یعنی به چشم حقارت نگرد والله اعلم .

يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُذِخَهُمْ مِنَ الْعَذَابِ وَمَعْلَمٍ
عَلَيْهَا يُظَاهَرُونَ ﴿۳۳﴾

مردمان همه يك گروه البته ساختيم برای
کسيکه نا معتقد ست بخدا برای
خانه های ایشان سقفهای از نقره
و نردبانهايز که بر آن بالا برآيند (۳۳) .

وَلَيُؤْتِيَهُمُ ابْوَابًا وَسُرُورًا عَلَيْهَا يُسْكُونُ ﴿۳۴﴾

و برای خانه های ایشان دروازه ها
نيز از نقره و تخت ها که بر آن تکیه زده
بنشينند (۳۴) .

وَزُخْرُفًا فَإِنَّ كُلَّ ذَلِكِ لَبَنَاءٌ مِّمَّا عَمِلُوا الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ
عِنْدَ رَبِّكَ إِلَهُ مَتَّعَتَيْنِ ﴿۳۵﴾

و می ساختيم تجمل بسیار، و نيست همه
این مگر اندك بهره مندی زندگانی دنیا،
و آخرت نزد يك پروردگار تو متقيان
راست (۳۵) .

وَمَنْ يُفْسِدْ عَنِ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ يَقْبِضْ لَهُ شَيْطَانُ أَهْوَاهُ قَرِينٌ ﴿۳۶﴾

و هر که غافل شود از یاد رحمن برگماريم
برای او شیطانی پس آن شیطان او را
همنشین بُود (۳۶) .

وَاللَّهُمَّ كَيْدُهُمْ وَعَنْ الشَّيْطَانِ وَتَعَبُونَهُمْ أَهْوَاهُ قَرِينٌ ﴿۳۷﴾

و هراينه شياطين باز میدارند آدميان را
از راه و آدميان می پندارند که ایشان راه
یافتگانند (۳۷) .

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَكُنْتُمُ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الشَّرِيقَيْنِ
فِي شَرْقٍ الْقَرِينِ ﴿۳۸﴾

تا آنوقت که چون آدمی بیايد پیش ما گوید
باشیطان خود ای کاش در میان من
و در میان تو مسافت مشرق و مغرب بودی
پس بدهمنشینی تو (۳۸) .

وَلَنْ يَنْفَعَكُمْ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَتَمُرُّوا فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿۳۹﴾

و (گوئيم) سود نه دهد شمارا امروز از پس
که ستم کرده ايد آنکه شما در عذاب با هم
شريك باشيد (۳۹) .

أَفَأَنْتُمْ تُسِيرُ الْقَوْمَ أَوْ قَهْدَى الْعَنَى وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ
مُجِينٍ ﴿۴۰﴾

(يا محمد) آیا تو ميتوانی شنوايدن کران
را يا راه ميتوانی نمودن کوران را و آن
کس را که در گمراهی ظاهرست (۴۰) .

فَأَمَّا نَذْرٌ هَبْنِي بِكَ فَأَنَا مَدْمُكُمْ مُنْتَوُونَ ﴿۴۱﴾

پس اگرازين عالم ببريم ترا پس البته
ما ازین جماعت انتقام کشند گانيم (۴۱) .

أَوْ يَرْثِكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلِيمٌ مُّقْتَدِرُونَ ﴿٣٥﴾

فَلَنَسْأَلَنَّكَ يَا الَّذِي آتَى إِلَيْكَ إِنَّا نَكُنُّ عَلَى عِزِّ طَرْفٍ مُّسْتَعِينُونَ ﴿٣٦﴾

وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقْوُكَ وَسَوْفَ يُسْأَلُونَ ﴿٣٧﴾

وَسُئِلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا يُعْبَدُونَ ﴿٣٨﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٩﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ إِذَا لَهُمْ مِنْهُمْ بَاطِلٌ يُفْسِدُونَ ﴿٤٠﴾

وَمَا تُرِيهِمْ مِنَ آيَةِ الْإِلَهِ الْكُبْرَىٰ أَلَمْ يَأْخُذْهُمْ
بِالْعَذَابِ لَعَنَهُمُ الرَّسُولُ ﴿٤١﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الشَّاحِدُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ
إِنَّا لَنُؤْمِنُ بِكَ ﴿٤٢﴾

فَلَمَّا كَفَلْنَا عَلَيْهِمُ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤٣﴾

یا اینست که بنمائیم ترا آنچه وعده دادیم
بایشان پس هرآئینه ما برایشان توانائیم
(٤٢).

پس چنگ زن بآنچه وحی فرستاده شد
بسوی تو هرآئینه تو بر راه راستی (٤٣).
وهرآئینه قرآن پندست ترا و قوم ترا
و شما سوال کرده خواهید شد (٤٤).

و پسر احوال آنانکه فرستاده بودیم پیش
از تو از پیغامبران خود آیا قرارداده بودیم
بجز خدا معبودان دیگر که پرستش کرده
شود آنها را (٤٥).

وهرآئینه فرستادیم موسی را به شانه های
خود بسوی فرعون و اشراف قوم او پس
گفت هرآئینه من پیغامبر پروردگار
عالمهایم (٤٦).

پس آن هنگام که آمد به ایشان پانثانه های
ما نا گهان بآن نشانه هائی خندیدند (٤٧).

و نه می نمودیم بایشان هیچ نشانه
مگروی بزرگ تربود از قرین خود و گرفتار
کردیم ایشانرا به عقوبت بُود که ایشان
رجوع کنند (٤٨).

و گفتند ای جادوگر دعا کن برای
ما پروردگار خود را به عهدی که با
تو دارد هرآئینه ما راه یافتگانیم^(١) (٤٩).

پس آن هنگام که دور کردیم از ایشان عقوبت
را ناگهان ایشان عهدی شکند (٥٠).

وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ
وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ بِجُنُودِي أَلَا تَنصُرُونِ ۝۵۱

و آواز داد فرعون در میان قوم خود گفت
ای قوم من آیا نیست برای من پادشاهی
مصر و این جویها می رود از زیر کوشک من
آیا نمی بینید (۵۱) .

أَمْ آتَاخِذُ مِنْ هَذَا الَّذِي كُنتُمْ تَعْبُدُونَ ۝۵۲

(نی) بلکه من بهترم ازین شخص که وی
خوارست و نزدیک نیست که سخن
واضح گوید (۱) (۵۲) .

قَالُوا أَلَيْسَ عَلَيْهِ آيَاتُ مِنْ رَبِّهِ أَوَجَاءُ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ
مُتَنَزِّلِينَ ۝۵۳

پس چرا فرود آورده نه شد برین شخص
دست بندهائی از زر یا چرا نیامدند
همراه او فرشتگان مجتمع شده (۵۳) .

فَأَسْتَحَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ۝۵۴

پس بی عقل کرد قوم خود را پس قبول
کردند فرمان او را هر آینه ایشان بودند
گروه فاسق (۵۴) .

فَلَمَّا أَسْمَوْا نَاثَقْنَا بِمُؤْمِنِهِمْ فَانْقَرَضَتْ أَجْمَعِينَ ۝۵۵

پس آن هنگام که بخشم آوردند ما را
انتقام کشیدیم از ایشان پس غرق ساختیم
ایشانرا همه یکجا (۵۵) .

فَجَعَلْنَاهُمْ سُلَاطِنًا وَمَثَلًا لِلْآخِرِينَ ۝۵۶

پس ساختیم ایشانرا پیش رو و داستانی
برای آیندگان (۵۶) .

وَلَمَّا طَغَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ مَكَلًا إِذَا اقْوَمُكَ مِنهُ يَصْدُقُونَ ۝۵۷

و آنگاه (۲) که داستان زده شد به پسر مریم
تا گهان قوم توازین داستان بخوشوقتی
آواز بلند می کنند (۵۷) .

وَقَالُوا إِنَّا خَيْرٌ أَمْرًا نَاصِرُونَ لَكَ الْإِسْلَامُ لَا إِلَهَ إِلَّا

و گفتند آیا معبودان ما بهترند یا عیسی ، آن

(۱) یعنی در زبان حضرت موسی علیه السلام لکننت بود والله اعلم .

(۲) مترجم گوید براین مسئله که هیچکس غیر خدای تعالی معبود نیست مشرکان ایراد
کردند که ترسایان عیسی را می پرستند و اگر وی نیز معبود نه بود ما راضی شدیم
که اله ما با عیسی باشند و گمان کردند که بحجت غالب آمدند خدای تعالی کشف
شبهه فرمود والله اعلم .

فَمُؤْمِنُونَ ⑤

إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا
لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ ⑥

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ تِلْكَ الْأَرْضَ يَحْتَلُونَ ⑦

وَأَنَّهُ لَعَلُّهُ الْفِتْنَةُ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَالْيَعْقُونَ هَذَا صِرَاطٌ
مُسْتَقِيمٌ ⑧

وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ⑨

وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ
لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا ⑩

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ⑪

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ
عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ⑫

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ⑬

الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ⑭

حرف نزدند باتومگر بمکابره بلکه ایشان
قومی خصومت کننده اند (۵۸) .

نیست عیسی مگر بنده ای که انعام کرده
ایم بروی و ساختیم او را نشانه برای بنی
اسرائیل (۵۹) .

و اگر میخواستیم البته قرار می دادیم بدل
شما فرشتگان را که در زمین خلیفه شوند
(۶۰) .

و هر آینه عیسی نشانه است قیامت را پس
شبهه مکنید در قیامت (پگر یا محمد)
پیروی من کنید اینست راه راست (۶۱) .
و باز ندارد شمارا شیطان هر آینه او در حق
شما دشمن ظاهرست (۶۲) .

و آنگاه که آمد عیسی بامعجزه ها گفت
آورده ام به شما حکمت را و آمده ام
تا بیان کنم برای شما بعضی آنچه اختلاف
می کنید در آن پس بترسید از خدا و فرمان
من برید (۶۳) .

هر آینه خدا پروردگار من و پروردگار
شماست پس پرستید او را این ست راه
راست (۶۴) .

پس اختلاف کردند جماعت ها در میان
خویش پس وای آنان را که ستم کردند
از عقوبت روز درد دهنده (۶۵) .

انتظار نمی کنند مگر قیامت را که بیاید
بدیشان ناگهان و ایشان خبردارنه باشند
(۶۶) .

دوستان آنروز بعضی ایشان بابعض دشمن
باشند مگر پرهیزگاران (۶۷) .

يَعْبَادُ الْأَعْوَفِ عَلَيْكُمْ إِلَهُمُّوَلَا أَنْتُمْ تَعْبُدُونَ ١٥

گفته شود ای بندگان من نیست هیچ ترس بر شما امروز نه شما اندوهگین شوید (٦٨).

الَّذِينَ آمَنُوا بِالْآيَاتِ وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ١٦

آن کسانی که ایمان آوردند بآیت های ما و مسلمان بودند (٦٩).

ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ١٧

گفته شود درآئید به بهشت شما و زنان شما خوشحال ساخته (٧٠).

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَائِدَتُهُمْ بِالنَّفْسِ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ١٨

گردانیده شود برایشان کاسه های پهن از زر و گوزها نیز در بهشت باشد آنچه خواهش کنند نفس ها و لذت ببرند از دیدن او چشم ها و شما در آنجا جاویدان باشید (٧١).

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ١٩

و این آن بهشت است که عطا کرده شد شما را بسبب آنچه عمل می کردید (٧٢). شماراست در آنجا میوه بسیار که از آن میخورید (٧٣).

لَكُمْ فِيهَا نِكَاحٌ كَثِيرٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ٢٠

هر آئینه گنهگاران در عذاب دوزخ جاویدان اند (٧٤).

إِنَّ الْمُبْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ٢١

سست کرده نه شود از ایشان عقوبت و ایشان در آن عذاب ناامید شده خاموش باشند (٧٥).

لَا يَنْفَعُهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْسَوُونَ ٢٢

و ستم نکردیم بر ایشان ولیکن بودند ایشان ستمگاران (٧٦).

وَمَا كُنْتُمْ لَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمْ الظَّالِمِينَ ٢٣

و آواز دهند که ای مالک باید که بمرگ حکم کند بر ما پروردگار تو مالک گوید هر آئینه شما همیشه باشندگانید (٧٧).

وَنَادُوا إِلَيْكَ لِنَقِضَ عَلَيْكَ ذُنُوبَكُمْ قَالُوا إِنَّمَا تَمَكِّنُون ٢٤

هر آئینه آوردیم بشما سخن راست را ولیکن اکثر شما سخن راست را ناخواهانید (٧٨).

لَقَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحَقِّ وَالْكَافِرُ أَكْثَرُكُمْ لِلْحَقِّ كَرِهُونَ ٢٥

أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿۱۱﴾

أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سُرُسُورَهُمْ وَيَخْتَرُونَ بَيْنَ أَيْدِي رَسُولِنَا الَّذِي يَهُدَى
بِكُتُبِنَا ۖ ﴿۱۲﴾

قُلْ إِن كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَبْدِينَ ﴿۱۳﴾

مُبَشِّرِ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَظِيمٍ ﴿۱۴﴾

فَذَرِهِمْ يَفْضَحُونَ ۚ وَيَعْبُوهَا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يَوعَدُونَ ﴿۱۵﴾

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ ۖ فِى الْأَرْضِ إِلَهٌ ۚ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْعَلِيمُ ﴿۱۶﴾

وَقَبْلَ ذَلِكَ بَدِئَ لَهُ مِثْلُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
وَعِندَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ ۚ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۱۷﴾

وَلَا يَلِيكَ الْكَافِرِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ الشَّامَةِ الْإِمْنِ
شَهِدًا بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۱۸﴾

آیا عزم مصمم کرده اند برکاری پس
هر آینه مانیز عزم مصمم کنند گانیم (۷۹).
آیامی پندارند که مانمی شنویم و از گو
سرگوشی ایشانرا آری می شنویم
و فرستادگان ما نزدیک ایشان می نویسند
(۸۰).

بگو اگر بفرض باشد رحمن را فرزندی
پس من نخستین عبادت کنندگان باشم
(۸۱).

پاکست پروردگار آسمان ها و زمین
خداوند عرش از آنچه بیان می کنند (۸۲).
پس بگذار ایشان را تا در باطل بحث کنند
و بازی پیش گیرند تا آنکه ملاقات کند بان
روز خود که وعده داده میشود ایشان را
(۸۳).

واوست آنکه در آسمان فرمان رواست
و در زمین فرمان روا و اوست با حکمت
دانا (۸۴).

و بسیار پرست ست آنکه او راست
پاشاهی آسمان ها و زمین و آنچه در میان
هر دو است و نزد اوست علم قیامت
و بسوی او بازگردانیده شوید (۸۵).

و نمی توانند آنانکه کفار پرستش می کنند
ایشان را شفاعت کردن بغیر از خدا لیکن
کسی که گواهی راست داده باشد و ایشان
میدانند (۱) (۸۶).

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَلَّىٰ يُؤْتِكُونَّ ﴿٥٥﴾

وَقِيلَ لِمَ يَدْعُونَ هَؤُلَاءَ قَوْمًا لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٦﴾

فَأَصْحَارُ عَنْهُمْ وَهُمْ قُلٌّ سَأَلُوكَ مُتَوَلِّينَ ﴿٥٧﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ﴿١﴾

وَالشَّيْبِ الْمُنِينِ ﴿٢﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَرَّكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ﴿٣﴾

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿٤﴾

أَمْ أَمْرًا مِنْ غَيْبٍ نَأْيًا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٥﴾

رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنُوزَ مُّوَقِنِينَ ﴿٧﴾

واگر سوال کنی از ایشان که کدام کس بیافرید ایشانرا البته گویند خدا آفریده است پس چگونه برگردانیده میشوند (از عبادت خدا) (۸۷) .

وبسا دعای پیغامبر که ای پروردگار من هر آئینه ایشان گروهی هستند که ایمان نمی آرند (۸۸) .

پس (فرمودیم) روگردان از ایشان و بگو سلام وداع پس خواهند دانست (۸۹) .

سوره دخان مکی است و آن پنجاه و نه آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدٌ (۱) .

قسم به کتاب واضح (۲) .

که هر آئینه ما فرود آوردیم این کتاب رادر شب مبارك^(۱) هر آئینه ما بودیم ترساننده (۳) .

در آن شب مبارك فیصله کرده میشود هر کار با حکمت (۴) .

فرود آوردیم آنرا بوحی کردن از نزدیک خویش هر آئینه ما بودیم فرستنده^(۲) (۵) .

بسبب بخشایش از نزدیک پروردگار تو هر آئینه اوست شنو ادانا (۶) .

پروردگار آسمانها و زمین و آنچه در میان این هردو است اگر هستید شما یقین کننده (۷) .

(۱) یعنی لیلۃ القدر .

(۲) یعنی بر پیغامبر فرود آوردیم آن را .

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۚ لِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ أَقَامَ مَثَلًا لِلْأَوَّلِينَ ۝

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ۝

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ ۝

يَغْشى النَّاسَ الْمَدَّاءُ ۚ إِنَّ عَذَابَ الْبُغْرِ ۝

رَبَّنَا الثَّوِثُ عَلَيْنَا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ۝

أَلَمْ نَكُنْ لَكُمْ بَرَكَةً ۖ وَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُبِينٌ ۝

فَقَرَأُوا عَلَيْهِ ۖ وَقَالُوا مَعَهُ هَـٰؤُلَاءِ نَجْمُونَ ۝

إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ ۖ أَلَيْسَ لَكُمُ عَذَابٌ ۝

يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبَىٰ إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ۝

نیست هیچ معبود برحق مگر او زنده
میکنند و می میراند پروردگار شماست
و پروردگار پدران پیشین شماست (۸) .

بلکه کافران در شبهه ای بازی می کنند
(۹) .

پس منتظر باش روزی را که بیارد آسمان
دودی ظاهر (۱۰) .

که فروگیرد مردمان را این عذاب درد
دهنده است (۱۱) .

(گویند) ای پروردگار ما در رکن ازما عذاب
هرآئینه مسلمان می شویم (۱۲) .

چگونه بودایشان را پند گرفتن و بشحقیق
آمده بود بدیشان پیغامبر ظاهر (۱۳) .

باز روگردانیدند از او و گفتند این شخص
آموخته شده دیوانه است (۱۴) .

هرآئینه ما دورکننده عذابیم اندکی هرآئینه
شما عود کننده اید در کفر (۱۵) .

روزی که در گرفت کنیم آن در گرفت کردن
بزرگ هرآئینه ما انتقام کشنده ایم
(۱۶) (۱)

(۱) مترجم گوید این وعده متحقق شد خدای تعالی در قریش قحط انداخت تا آنکه
از شدت جوع یساز کثرت بخار جَو چون دودی محسوس می شد و ایشان
بخدای تعالی رجوع کردند خدای تعالی قحط را دور فرمود باز بر کفر اصرار
کردند خدای تعالی روز بدر از ایشان انتقام کشید که هفتاد کس را از رؤساء ایشان
کُشت و هفتاد کس را اسیر ساخت والله اعلم .

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ﴿٥٥﴾

أَن أَدُلُّهُ إِلَىٰ جَنَادِ اللَّهِ وَإِلَىٰ لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿٥٦﴾

وَأَن لَّا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ وَإِلَىٰ أَيْدِيكُمْ سُلْطَانٌ مُّبِينٌ ﴿٥٧﴾

وَإِلَىٰ صُفْدٍ مِّنَ رَبِّي فَتَوَلَّوْا نَارَ جَهَنَّمَ ﴿٥٨﴾

وَإِن لَّكُمْ نُذُورٌ إِلَىٰ مَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٥٩﴾

فَدَعَا رَبِّي أَن تُلَاقَ قَوْمَهُ مُمْجِرُونَ ﴿٦٠﴾

فَأَنصَرَفُوا إِلَىٰ آلِهِمْ طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ ؕ إِنَّهُمْ مُّسْتَبْعُونَ ﴿٦١﴾

وَأُتْرِكَ الْكَافِرُ هَوًىٰ ؕ إِنَّهُمْ عِبَدٌ مَّغْرُورُونَ ﴿٦٢﴾

كَمْ تَرَكُوا مِثْلَ حَبِثٍ وَعُيُونٍ ﴿٦٣﴾

وَدُرُّوهُم مَّقَامَ كُورٍ ﴿٦٤﴾

وَتَعْنَبَةُ كَالْوَأْدِيقَةِ الْكَاهِنِ ﴿٦٥﴾

كَذَٰلِكَ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ الْخَوِينَ ﴿٦٦﴾

وهرآئینه مامتحان کردیم پیش از ایشان قوم فرعون را و آمد بدیشان پیغامبری گرامی قدر (۱۷) .

باین سخن که تسلیم کنید بمن بندگان خدا را^(۱) هرآئینه برای شما پیغامبر بامانتم (۱۸) .

وسرکشی مکنید برخدا هرآئینه من بیارم پیش شما حجت ظاهر را (۱۹) .

وهرآئینه من پناه گرفتم به پرورد کار خود و پرورد کار شما از آنکه سنگسار کنید مرا (۲۰) .

و اگر باور نمی دارید مرا پس یکسو شوید از من (۲۱) .

پس دعا کرد بجناب پرورد کار خود که اینجماعت قوم گنهگارا نند (۲۲) .

(پس گفتیم) ببرند گان مرا وقت شب هر آئینه شمارا تعاقب کرده شود (۲۳) .

و بگذار دریارا آرامیده هرآئینه این جماعت لشکری هست غرق شده (۲۴) .

بسیار گذاشتند از بوستان ها و چشمه ها (۲۵) .

و کشته ها و محل گرامی (۲۶) .

و گذران با رفاهیت که در آن محظوظ بودند (۲۷) .

همچنین شد و عطا کردیم این چیزها را به گروهی دیگر (۲۸) .

(۱) یعنی بنی اسرائیل را بمن حواله کنید و بنده مگیرید .

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٨﴾

وَلَقَدْ كَذَّبْنَا بُنَىٰ إِسْرَآءِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٢٩﴾

مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣٠﴾

وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ﴿٣١﴾

وَأَنبِئُهُم بِآيَاتِنَا الَّتِي نُلْقِي فِي بُلُوغِ الْبَيْنِ ﴿٣٢﴾

إِنْ أَهْلَآءَهُ لَيَقُولُنَّ ﴿٣٣﴾

إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ الْأُولَىٰ وَمَا عَنَّا بِشَيْءٍ ﴿٣٤﴾

فَأَنذَرْنَا نَارَيْنَا أَنْ كُنْتُمْ مُصْرِقِينَ ﴿٣٥﴾

أَهْرَاقُوا رِقْمَ قَوْمِ قَبِيلٍ مِنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ
(أَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ) ﴿٣٦﴾

وَمَا تَخَفُنَا أَشْرَقَتِ السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ وَمَا بَيْنَهُمَا يَوْمَئِذٍ ﴿٣٧﴾

مَا تَخَفْنَاهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِنَّمَا لَّهُمَا جَمْعِينَ ﴿٣٩﴾

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْتِي عَنْ قَوْمِي شَيْئًا وَلَا يُنصَرُونَ ﴿٤٠﴾

پس نگریست برین قوم (فرعون) آسمان
وزمین و نه شدند مهلت داده شده (۲۹).

وهرآئینه ما خلاص کردیم بنی اسرائیل
را از عذاب خوارکننده (۳۰).

که از جانب فرعون بود هرآئینه فرعون بود
سرکشی از تعدی کنندگان (۳۱).

وهرآئینه برگزیدیم بنی اسرائیل را دانسته
برعالم ها (۳۲).

و دادیم ایشان را از قسم معجزات آنچه
در آن امتحان ظاهر بود (۳۳).

هرآئینه این جماعت می گویند (۳۴).

که نیست عاقبت کار مگر همین موت
نخستین ما و نیستیم ما برانگیخته شده
(۳۵).

پس بیارید پدران ما را گوهستید راست
گویان (۳۶).

آیا این جماعت بهتراند یا قوم تبع (حمیری)
و آنانکه پیش از ایشان بودند هلاک ساختیم
آنها را هر آئینه آنها گنه کار بودند (۳۷).

و نیافریدیم آسمان ها وزمین را و آنچه
در میان هردو است بازی کتان (۳۸).

نیافریدیم این هردو را مگر بتدبیر درست
ولیکن اکثر ایشان نمیدانند (۳۹).

هرآئینه روز قیامت مبعاد ایشانست همه
یک جا (۴۰).

روزی که دفع نه کند هیچ دوستی
از دوست دیگر چیزی را و نه ایشان را
نصرت داده شود (۴۱).

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

إِنَّ شَجَرَتَ الزُّقُورِ ﴿٣٨﴾

طَعَامُ الْغُورِ ﴿٣٩﴾

كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٠﴾

كَغَلِي الْحَمِيمِ ﴿٤١﴾

لَخَذْرَةٌ أُنْصِلُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٢﴾

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٣﴾

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٤﴾

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تُكْفَرُونَ ﴿٤٥﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٤٦﴾

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٧﴾

يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَلِبِينَ ﴿٤٨﴾

كَذَلِكَ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٤٩﴾

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ ﴿٥٠﴾

لَهُنَّ وَفُورٌ فِيهَا الْمَوْتُ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَى وَوَقَعَهُمْ

عَذَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾

فَضْلًا مِّنْ رَبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٢﴾

مگر آنکه رحم کرد پرورد خدا هر آئینه
خدا غالب مهربان ست (٤٢) .

هر آئینه درخت زقوم (٤٣) .

طعام گنهگارست (٤٤) .

مثلِ مسِ گداخته شده بجوشد در شکم
ها (٤٥) .

مانند جوشیدن آب گرم (٤٦) .

(گوئیم ای فرشتگان) بگیرید این گنه کار را
پس به سختی بکشیدش بسوی میانه
دوزخ (٤٧) .

بازبریزید بالای سراواز آب گرم که
عقوبت ست (٤٨) .

(گوئیم) بپاش هر آئینه توئی بزعم خود
بزرگوار گرامی قدر (٤٩) .

هر آئینه این ست آنچه در آن شبهه
می کردید (٥٠) .

هر آئینه متقیان در جایگاه با امن باشند
(٥١) .

در بوستان ها و چشمه ها (٥٢) .

پوشند از حریر نازک و حریر لک و بر روی
یکدیگر شده (٥٣) .

این چنین باشد حال و جفت کنیم ایشان
را با حور کشاده چشم (٥٤) .

بطلبند آنجا هر میوه را ایمن شده (٥٥) .

نه چشند آنجا مرگ لیکن چشیده بودند

مرگ نخستین را و نگاه داشت ایشان را

خدا از عذاب دوزخ (٥٦) .

بسبب بخشایش از جانب پروردگار تو این

فَأَمَّا يَسِّرْنَاهُ بِإِسَائِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ⑤

فَارْتَقِبْ إِلَهُمُّ يُزَيِّقُونَ ⑥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ①

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ②

إِنَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْأَنْبَاءِ لِلْهُدَى ③

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُذُّ مِنْ دَابَّةٍ إِلَيْكُمْ يُؤْمِنُونَ ④

وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ
زُرْقٍ فَالْحَيَاةِ الْآرِضِ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَعْرِيفِ الرِّبِّ إِلَيْكُمْ
لِقَوْمٍ يُعْقِلُونَ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ قُبَايَ حَدِيثٍ بَعْدَ
اللَّهِ وَإِلَيْهِ يُؤْمِنُونَ ⑥

وَرَبُّ كُلِّ أَقْلٍ أَيْتُهُ ⑦

ست پیروزی بزرگ (۵۷) .

جزاین نیست که آسان ساختیم قرآنرا بر زبان
تو تا بود که ایشان پندپذیر شوند (۵۸) .

پس منتظر باش هرآینه ایشان نیز منتظر
انند (۵۹) .

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدٌ (۱) .

فروفرستادن این کتاب از جانب خدای
غالب با حکمت ست (۲) .

هرآینه در آسمانها و زمین نشانه هاست
باوردارندگان را (۳) .

و در آفرینش شما و در آفرینش آنچه پراکنده
میسازد از جانوران نشانه هاست قومی را
که یقین میکنند (۴) .

و در آمد و رفت شب و روز و در آنکه
فرود آورد خدا آسمان روزی (۱) پس
زنده کرد بسبب باران زمین را بعد مرده
بودن آن و در گردانیدن بادهای نشانه هاست
قومی را که درمی یابند (۵) .

این نشانه های خداست میخوانیم آن را
بر تو برآستی پس بکدام سخن بعد پند
خدا و آیت های او ایمان آرند (۶) .

وای هر دروغگوی گنهگار را (۷) .

يَسْمَعُ رَبُّكَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْكُمْ يُعَذِّبُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

عَذَابِ الْيَوْمِ ⑤

وَأَذِيعُ لَكُمْ مِنَ الْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ مَا هُمْ بِأُولَٰئِكَ لَهُمْ

عَذَابٌ مُّهِينٌ ⑥

مِنْ دُونِ الْيَوْمِ جَهَنَّمَ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ تَأْكِبُوتُ أَيْتَانِ وَلَا مَا اتَّخَذُوا

مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ⑦

هَٰذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ

رََّحِيمٌ ⑧

أَلَمْ يَكُنِ الْأَرْضُ مَحْرُومًا الْمَرْءُ لِقَوْمٍ أُولَٰئِكَ فِيهَا بُرْءٌ وَلَتَبْتَغُوا

مِنْ قَضِيَّةٍ وَأَعْلَكُ تَبْعُكُمُونَ ⑨

وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جُيُوعًا مِّنْهُ لَئِنْ

فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ⑩

قُلْ لِّلَّذِينَ آمَنُوا وَفَعَلُوا الصَّالِحَاتِ أَجْرٌ جَدِيدٌ أَيَّامَ اللَّهِ يُخَوِّضُ

قَوْمًا لِّمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ⑪

که می شنود آیاتِ خدا را که خوانده میشود بروی باز لازم می گیرد کفر را تکبر کرده گویا نشنیده است آنرا پس مرده ده او را به عذاب درد دهنده (۸) .

و چون واقف شد بر چیزی از آیاتِ ما به تمسخر گردان را آنجماعت ایشان راست عذاب خوارکننده (۹) .

آن طرف ایشان دوزخ ست و دفع نکند از ایشان آنچه کسب کردند چیزی را و دفع نه کنند نیز آنکه دوستان گرفته اند بغیر از خدا و ایشانرا ست عذاب بزرگ (۱۰) .

این قرآن هدایت ست و آنانکه کافر شدند بآیاتِ پروردگار خویش ایشانرا ست عذاب درد دهنده از جنس عقوبتِ سخت (۱۱) .

خدای آنست که مُسَخَّر کرد برای شما دریا را تا روان شود کشتی ها در آن بفرمانِ او و تا طلبِ معیشت کنید از فضلِ او و بود که شما شکر گذاری کنید (۱۲) .

و مسخر کرد برای شما آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست همه یکجا پدید آورده از جانبِ خود هر آینه درین مقدمه نشانه هاست گروهی را که تفکر میکنند (۱۳) .

بگو مسلمانان را که در گذر کنند از آنجماعت که توقع روزهای خدا نه دارند^(۱) تا سزا دهد خدا گروهی را بحسب

(۱) یعنی معتقد نیستند که حوادث جزای اعمال ایشان باشد .

آنچه میکردند (۱۴) .

هر که بکند کارشائسته پس نفع او راست
و هر که بدکاری کند پس وبال بر اوست
باز بسوی پروردگار خویش بازگردانیده
خواهید شد (۱۵) .

و هر آئینه دادیم بنی اسرائیل را کتاب
و دانش مندی و پیغامبری و روزی دادیم
ایشان را از نعمت های پاکیزه و فضیلت
دادیم ایشان را بر عالم ها (۱۶) .

و دادیم ایشان را نشانه های واضح در باب
دین پس اختلاف نکردند مگر بعد از آنکه
آمد بدیشان دانش از روی تعدی بایکدیگر
هر آئینه پروردگار تو فیصله کند میان
ایشان روز قیامت در آنچه اختلاف می
کردند در آن (۱۷) .

باز ساختیم ترا بر راه ظاهر از دین پس
پیروی کن آنرا و پیروی مکن خواهشات
آنانرا که نمیدانند (۱۸) .

هر آئینه ایشان دفع نخواهند کرد از
تو چیزی از عقوبت خدا و هر آئینه
ستمگاران بعضی ایشان کارسازان بعضی
اند و خدا کارساز متقیانست (۱۹) .

این قرآن دلیل های واضح ست مردمان
را و هدایت ست و بخشایش گروهی را که
یقین می کنند (۲۰) .

آیا پنداشتند آنانکه کردند جرمها که
قرار دهیم ایشان را مانند آنانکه ایمان
آوردند و کارهای شائسته کردند، یکسان

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلْتَنَفَعْ بِهِ وَمَنْ سَاءَ ثَقُلَتْ هُمُ إِلَىٰ
رَبِّكَ تُرْجَعُونَ ⑤

وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَزَكَّرْنَاهُمْ
مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَقَضَّيْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ⑥

وَأَنبَيَيْنَاهُم بِذِكْرِ الْأَمْْرِ فَاخْتَلَفُوا الْأَوَّلَ بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ
الْعِلْمُ لَقَدْ أَنبَأَيْنَاهُمْ إِن رَّبُّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَمَةِ فَمَا كَانُوا بِآيَاتِهِ يَحْتَمِلُونَ ⑦

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ⑧

إِنَّهُمْ لَن يَغْنَوْا عَنْكَ مِنْ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ
أَوْلَىٰ بَعْضٌ وَاللَّهُ وَلَى الْمُتَّقِينَ ⑨

هَٰذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ⑩

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَن نَّجْعَلَهُم كَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً لَّهُمْ وَمَا أُولَٰئِكَ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ⑪

وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلَئِنْ لَكُنْ مِنْهُ
كُتُبٌ وَهُمْ لَا يَظُنُّونَ ①

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَوَّلَهُ عَلَى
سَعْيِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصِيرَتِهِ أَشْوَاقًا لَنْ يُعْجِبِيَهُ مِنْ
بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ②

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا
الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ③

وَإِذَا نُفِثَ عَلَيْهِمْ إِلَهُتُنَا بُيُوتُهُمْ مَا كَانَ حُجَّةً لَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا
إِنَّا نَارِبَابُنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ④

قُلِ اللَّهُ يُجِيبُكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ⑤

وَذَلِكُمْ تِلْكَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضُ وَبَيْنَهُمَا سَاعَةٌ يَوْمَ يُنْفَخُ
الْبُيُوتُونَ ⑥

وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةٍ فِي كُلِّ آتَةٍ تَأْتِيهِمْ إِلَى كَيْفَ هَادَ الْيَوْمَ يُعْزَوْنَ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ⑦

باشد زند گانی ایشان و مُردن ایشان
بد حکیم ایشان ست این حکم (۲۱) .

و آفرید خدا آسمان ها و زمین را بتدبیر
درست و تا عاقبت کار جزا داده شود هر
شخصی بحسب آنچه عمل کرده است
و برایشان ستم کرده نشود (۲۲) .

آیا دیدی کسی را که معبود خود گرفته
است خواهش نفس خود را و گمراه کرد
او را خدا با وجود دانش و مهر نهاد برگوش
او و دل او و پیدا کرد بر چشم او پرده پس
کیست که راه نماید او را بعد خدا
آیا پند نمی گیرید (۲۳) .

و گفتند نیست زندگانی مگر همین زند
گانی این جهانی مایه میریم و زنده
میشویم و هلاک نمی کند ما را مگر زمانه
و نیست ایشان را باین مقدمه هیچ دانش
نیستند ایشان مگر گمان می کنند (۲۴) .
و چون خوانده شود برایشان آیت های
ما واضح آمده نه بُود شبهه ایشان مگر آنکه
گویند بیارید پدران ما را اگر هستید راست
گو (۲۵) .

بگو خدا زنده میکند شمارا باز می میراند
شمارا باز جمع کند شمارا بروز قیامت هیچ
شبهه نیست در آن ولیکن اکثر مردمان
نمی دانند (۲۶) .

و خدای راست پادشاهی آسمان ها و زمین
و روزی که قائم شود قیامت آن روز زیان
کار شوند تباه کاران (۲۷) .

و بینشی هر گروهی را بزانو در آمده،
هر گروهی را خوانده شود بسوی نامه

اعمال او (یعنی برای سوال و جواب مهیاشده گوئیم) امروز جزا داده شود شمارا بهحسب آنچه میکردید (۲۸).

گوئیم این نامه ماست که اظهار حقیقت میکند بر شما براستی هرائینه ما می نوشتیم آنچه شما عمل می کردید (۲۹).

پس اما آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس در آرد ایشان را پروردگار ایشان در رحمت خود این ست پیروزی ظاهر (۳۰).

و اما آنانکه کافر شدند (ایشانرا گوئیم) آیاخوانده نمی شد بر شما آیات من پس تکبر کردید و قوم گنهگار بودید (۳۱).

و چون گفته شد که وعده خدا راست است و قیامت هیچ شبهه نیست در آن گفتید نمیدانیم چیست قیامت تصور نمی کنیم آن را مگر با احتمال ضعیف ونیستیم ما یقین کنندگان (۳۲).

و ظاهر شد ایشانرا عقوبت های آنچه بآن عمل کرده بودند و در گرفت ایشان را آنچه بآن استهزای کردند (۳۳).

و گفته شود امروز فراموش کنیم شمارا چنانکه فراموش کردید ملاقات این روز خود را و جای شما دوزخ ست و نیست شمارا هیچ نصرت دهنده (۳۴).

این عذاب بسبب آنست که شما به تمسخر گرفتید آیات خدا را و فریفته کرد شمارا زندگانی دنیا پس امروز بیرون کرده نشوند از دوزخ و نه از ایشان رضامندی خدا طلب کرده شود (۳۵).

هَذَا كَيْفَ نُنَاطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٢٩﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَكُنْتُمْ آلَ إِبْرَاهِيمَ الَّذِينَ تَتْلُو آيَاتِهِمْ فَأَنْتُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٠﴾

وَلَا تَقِيلُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُتَّبِعِينَ ﴿٣١﴾

وَبَدَأَ لَهُمْ فِيهَا مَا عَمِلُوا وَأَخَافُ يَوْمَ مَا كَانُوا فِيهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٢﴾

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَخَسِفُكُمْ كَمَا نَخَسِفُ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَا وَكُنَّا إِلَّا نَارًا وَمَا لَكُمْ مِنْ مُهْرَجٍ ﴿٣٣﴾

ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَتَّخِذُونَ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَعَلَيْكُمْ الْعَذَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَا يَخْرُجُونَ مِنْهَا وَلَا لَهُمْ فِيهَا مُعْتَمِدُونَ ﴿٣٤﴾

پس خدای راست ستائش پروردگار
آسمانها و پروردگار زمین پروردگار عالم ها
(۳۶) .

اوراست بزرگی در آسمان ها و زمین
واوست غالب با حکمت (۳۷) .

سوره احقاف مکی است و آن سی و پنج
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَم (۱) .

فرو فرستادن کتاب از جانب خدای غالب
با حکمت ست (۲) .

نیافریدیم آسمان ها و زمین را و آنچه
در میان هر دوست مگر به تدبیر درست
و بمیعادی معین و آنانکه کافر شدند از آنچه
ترسانیده شد ایشان را و گردانند (۳) .

بگو آیا دیدید آنچه می پرستید بجز خدا
بنمائید مرا چه چیز آفریده اند از زمین
یا ایشانرا شرکتیست در آسمان ها بیارید
بمن کتابی که آمده باشد پیش ازین یا بقیه
از علم اگر هستید راست گو (۴) .

و کیست گمراه تر از کسی که بخواند بجز
خدا کسی را که قبول نکند نخواندنش
تا روز قیامت و این معبودان باطل
از خواندن ایشان غافل اند (۵) .

و چون جمع کرده شوند مردمان باشند این
معبودان ایشانرا دشمن و باشند به عبادت
ایشان منکر (۶) .

چون خوانده شود برایشان آیات
ما واضح آمده گویند این کافران سخن

قُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

وَلَهُ الْكِبَرُ يَوْمَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

حَم ۱

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۝

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَقِيلِ
لنَّاسٍ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أَنْذَرُوا مُعْرِضُونَ ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ تَتَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا
مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَرَأَيْتُمُ يَكْتُمُونَ
قِيلَ هَٰذَا أَشْرَاءُ مِنْ عِلْمِهِمْ أَنْ كُتِبَ صُورُ قِيلٍ ۝

وَمَنْ أَسْلَمَ مِنْهُمْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ
لَهُمْ فِي يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَلَمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غُفْلُونَ ۝

وَإِذَا حُيِّرَ النَّاسُ كَالَّذِي هُمْ أَعْدَاءُ وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ
كَفَرِينَ ۝

وَإِذَا نُفِثَ عَلَيْهِمُ الْيَتْنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْحَقُّ

وَلَا تُسِرُّ بِعَزَائِرِهِمْ ۝۱۳

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝
يَعْمَلُونَ ۝۱۴

وَوَهَبْنَا لِلْإِنْسَانِ إِذْ دَارَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا
وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِضْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّى إِذَا بَلَغَ
اَشُدَّاهُ وَنَلَكَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَأَصْلِحْ لِي فِي دِينِي النَّبِيُّ إِنَّكَ إِنَّكَ إِلَهِ الْوَالِدِينَ ۝۱۵

أُولَئِكَ الَّذِينَ تَقْبَلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ نَافِلًا وَأَوَّضَاءُ مِنْ سِتْرِهِمْ
فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَّ الصَّدَقَاتِ الَّتِي كَانُوا يَعْتَدُونَ ۝۱۶

وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ إِفْكًا لَمَّا اتَّبَعْنِي أَنْ أَخْرِجْهُ وَقَدْ خَلَّ

باوقایم ماندند پس هیچ ترس نیست
برایشان و نه ایشان اندوه خورند (۱۳) .
این جماعت اهل بهشت اند جاویدان
آنجا پاداش داده شوند بحسب آنچه می
کردند (۱۴) .

وامر کردیم آدمی را در حق پدر و مادر او
نیکوکاری در شکم برداشته است او را
مادر او به دشواری و زاده است او را به
دشواری و مدت بارگرفتن اوواز شیر باز
کردن او سی ماه ست وزنده ماند
تا وقتی که رسید بکمال قوت خود و رسید
به چهل سال گفت ای پروردگار من الهام
کن مرا تا شکرگویم در مقابله نعمت تو
که اعام کرده ای بر من و بر پدر و مادر من
و تا کار نیک کنم که خوشنود شوی از آن
و صلاح پیدا کن برای من در فرزندان من
هر آئینه من رجوع کردم بسوی تو
و هر آئینه من از مسلمانانم (۱۵) .

این جماعت آنند که قبول می کنیم از ایشان
نیکوترین آنچه عمل کرده اند و در گذریم
از جریمهای ایشان در اهل بهشت باشند به
وفق وعده راستی که وعده داده می
شوند (۱۶) .

و آن شخص که گفت به پدر و مادر خود دل
تنگ شدم به نسبت شما آیا وعده می دهید
مرا که بر آورده شوم^(۱) و هر آئینه گذشته اند

الْقُرُونُ مِنْ قَبْلُ، وَهَاسَتَيْنِ اللَّهُ وَبَيَّكَ أَمِنْ أَنْ وَعَدَ اللَّهُ
حَتَّى، قَيِّقُولُ نَاهَذَا الْأَسَاطِيرُ الْأَدْلِيَّةُ ⑤

أُولَئِكَ الَّذِينَ عَلَى عِيْلِهِمُ الْقَوْلُ فِي أَسْمَرْتَدَّخَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ
بَيْنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَيْرِينَ ⑥

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مَعَالِمُهَا وَلِيُفِيَّهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ
لَا يَظْلَمُونَ ⑦

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلْهَبْتُمْ طِبْنَكُمْ
فِي حَيَاتِكُمْ الدُّنْيَا وَاسْتَبَعْتُمْهَا قَالُوا نَحْنُ نَحْزُونَ عَذَابَ
الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ⑧

وَأَذْكُرَ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَّى

طبقه های مردم پیش از من^(۱) و آن هردو فریاد
میکنند بهجناب خدا میگویند وای
برتو مسلمان شوهر آئینه وعده خدا راست
ست پس گوید نیست این وعده
مگر افسانه های پیشینیان (۱۷).

این جماعت آمانند که ثابت شد برایشان
وعده عذاب از جمله امت ها که گذشته اند
پیش از ایشان از جنیان و آدمیان هر آینه
ایشان بودند زیان کاران (۱۸).

وهریکی را مرتبه هاست بحسب آنچه
عمل کردند و تا بتمام دهد خدا ایشان را
جزای اعمال ایشان و ایشان ستم کرده نه
شوند (۱۹).

و روزیکه پیش آورده شوند کافران بر آتش
(گفته شود) ضائع کردید نعمت های
خود را درزندگانی دنیاوی خویش و بهره
مند شدید بآن پس امروز جزا داده
شود شما را عذاب خواری بسبب آنکه
تکبر می کردید در زمین ناحق و بسبب
آنکه بدکاری میکردید^(۲) (۲۰).

و یادکن برادر قوم عاد را چون بترسانید
قوم خود را بسرزمین احقاف وهر آینه

(۱) یعنی هیچکس از ایشان بازنده نه شد والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این تصویر است حال سعید و شقی را پس سعید حق خدای تعالی و
حق ابوبن بهجامی آورد و بانواع نعم محظوظ میشود در جمیع امور بحق تعالی رجوع
میکند و شقی جمع می کند میان کفر و بحقوق والدین و انکار معاد و صورت سعید
منطبق است بر حضرت ابوبکر صدیق و غیر ایشان نیز والله اعلم .

الْمُذْرِبِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا
اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑪

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِكَنَّكَ مِنَ الْإِيمَانِ فَكُنْ مِثْلَ بَنِي إِسْرَءِيلَ
إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ⑫

قَالَ إِنَّمَا اتَّبَعْتُ أَمْرَ اللَّهِ وَابِلَعْتُكُمْ مِمَّا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي
أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ⑬

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِفًا لِتَمْيِيلِ آيَاتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ
مُنْظَرُنَا بَلْ قَوْمًا اسْتَعْجَلُوا بِهِ رِجْزًا فِيهَا عَذَابٌ
أَلِيمٌ ⑭

ثُمَّ مَرَّ عَلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ فَأَمَرَهُمْ بِأَعْيُنِهِمْ إِلَّا
مَنْ كُنْتُمْ كَذَلِكَ تَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ⑮

وَلَقَدْ مَكَّنَّهُمْ فِيهَا أَنْ مَلَكَكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ
سَبْعًا وَابْصُرًا وَفَهْدَةً لَهَا أَغْلَى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ
وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْهَدُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا

گذشته بودند ترسانندگان پیش روی وی
و پس از وی^(۱) کسه عبادت مکنید
مگر خدا را هر آینه من میترسم بر شما
از عقوبت روز بزرگ (۲۱) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا باز داری ما را
از پرستش معبودان خود پس بیار آنچه
و عده میدهی ما را اگر هستی از راست گویان
(۲۲) .

گفت جز این نیست که علم نزدیک
خداست و می‌رسانم بشما آنچه فرستاده
شدم همراه او ولیکن می بینم که شما
گروهی هستید که نادانی میکنید (۲۳) .

پس چون دیدند آن عقوبت را بصورت
ابری رو آورده به میدان های ایشان گفتند
این ابر است باراننده بر ما بلکه بحقیقت آن
ابر چیز است که بشتاب طلب کردید آنرا
بادیست که دروی عقوبت درد دهنده
است (۲۴) .

برهم زنده هر چیز را بفرمان پرورد
گار خویش پس گشتند باین صفت که دیده
نمی شد به جز خانه های ایشان همچنین
جزا میدهم گروه گناهکاران را (۲۵) .

و هر آینه جاداده بودیم قوم عاد را
در آنچه جای نه داده ایم شمارا در آن
وساخته بودیم برای قوم عاد گوش
و چشمها و دل هاپس دفع نکرد از ایشان

(۱) یعنی از هر جانب باین مضمون .

يَجْعَدُونَ يَأْتِي اللَّهُ وَحَاقٌ بِهِمْ مَّا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۲۱﴾

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا خَلَقْنَا مِنْ الْقُرَىٰ وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۲۲﴾

قَالُوا لَا تَصْرَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا
إِلَهًا بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكَ أَفْكَهَرُ مِمَّا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿۲۳﴾

وَأَذْصَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجَنِّ يَسْمَعُونَ الْقُرْآنَ
فَلَمَّا حَقَّوهُ قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
مُنْذِرِينَ ﴿۲۴﴾

قَالُوا لَقَوْمٌ مَنَّا نَسْمِعُكَ لَهَا نَزَلَ مِنْ رَبِّكَ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۲۵﴾

يَقُومَتَا إِذْ يَدْعُو إِلَى اللَّهِ وَآيَاتِهِ يَغْفِرُ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ
وَيُجِزُّكُمْ مِنْ عَذَابِ الْعَذَابِ ﴿۲۶﴾

گوشِ ایشان ونه چشمهای ایشان ونه
دل‌های ایشان چیزی را از بسکه انکار می
کردند به نشانه های خدا و فرا گرفت
بایشان آنچه بآن استهزای کردند (۲۶) .

وهرآئینه هلاك كردیم آنچه دوروبر
شماست از دپه ها وگوناگون پدید آوردیم
نشانه ها بود که ایشان بازگردند (۲۷) .

پس چرا نصرت نه دادند ایشان را آنانکه
معبودان گرفتند بغیر از خدا قرب خداجویان
بلکه گم شدند از نظر ایشان و همین ست
دروغ ایشان و آنچه برمی بافتند (۲۸) .

و یادکن چون متوجه ساختیم بسوی
تو جماعتی را از جن می شنیدند قرآن را پس
چون حاضر شدند پیش پیغمبر بایکدیگر
گفتند خاموش باشید پس چون تمام کرده
شد بازگشتند بسوی قوم خود بیم کثان^(۱)
(۲۹) .

گفتند ای قوم ما هرآئینه ما شنیدیم کتابی
را که فرود آورده شد بعد از موسی باور
دارنده آنچه پیش از او بود راه می نماید
بسوی دین راست و بسوی راه راست
(۳۰) .

ای قوم ما قبول کنید سخن دعوت کننده
را بسوی خدا و ایمان آرید بوی تا بیا مرزد
خدا برای شما بعض گناهان شمارا و پناه

(۱) مترجم گوید چند کس از جن پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمدند و آنحضرت
صلی الله علیه وسلم در آن حالت نماز فجر می گذارد در بطن نخله قرآن استماع کردند
چون بازگشتند قوم خود را انداز نمودند اشارت باین قصه است درین آیات .

وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعِيزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ
مِنْ دُونِهِ إِلَهٌ أُولَٰئِكَ فِي سُلَالٍ لَّيِّدٍ ﴿٣١﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْزُقْهُ
بِعَلَّتِهِمْ يَتَدَبَّرُ عَلَىٰ أَنْ يُغِيثَ الْمُؤْمِنِينَ وَلَا يُلَاقَهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَابِضٌ ﴿٣٢﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَٰذَا إِلَّا الْحَقُّ قَالُوا
بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٣﴾

فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرْنَا وَلَوْ الْعَزِيزِينَ الرُّسُلَ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ
كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبِسُوا إِلَّا السَّمَاعَةَ مِن
تَهَارٍ بَلَاءٌ قَهْلٌ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ ﴿٣٤﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْبِرُوا هَتَفْتِلُ اللَّهُ أُمَّةً غَالِمَةً ﴿٣٥﴾

دهد شمارا از عذاب درد دهنده (۳۱) .
وهر که قبول نکند گفته دعوت کننده
بخدارا پس نیست عاجز کننده در زمین و
نیست او را بجز خدا دوستان آنجماعت
درگمراهی ظاهرند (۳۲) .

آیا ندانستند اینکه خدا آفریده است
آسمان ها و زمین را و مانده نه شد در آفریدن
اینها تواناست بر آنکه زنده کند مردگان را
آری چنین ست هر آئینه او بر هر چیز
تواناست (۳۳) .

و روزی که پیش آورده شوند کافران
بر آتش (گفته شود) آیا نیست این وعده
درست، گویند آری قسم به پروردگار
ما در تست گوید پس بچشید عقوبت را
بسبب آنکه کافر بودید (۳۴) .

پس صبر کن چنانکه صبر کرده بودند
خداوندان همت عالی از پیغامبران و شتاب
طلب مکن عقوبت را برای ایشان
روزی که ببینند آنچه وعده داده میشود
ایشانرا چنانستی که ایشان نمانده بودند (۱)
مگر یکساعت از روز این پیغام رسانیدن
است پس هلاک کرده نخواهند
شد مگر قوم بدکاران (۳۵) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْبِرُوا هَتَفْتِلُ اللَّهُ أُمَّةً غَالِمَةً ﴿٣٥﴾

راه خدا ثباه و برباد کرد خدا اعمالِ ایشانرا (۱) .

و آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند و معتقد شدند بآنچه فرود آورده شد بر محمد صلی الله علیه وسلم و آن راستست آمده ار پروردگار ایشان دور ساخت از ایشان جرمهای ایشانرا و بصلاح آورد حال ایشان را (۲) .

این بسبب آنست که کافران پیروی از باطل کردند و مومنان پیروی دین راست کردند که از جانب پروردگار ایشانست همچنین بیان میکند خدا برای مردمان داستانهای ایشان را (۳) .

پس چون مصاف کنید با کافران پس بزنید گردن هارا تا وقتی که چون خونریزی بسیار کردید در ایشان پس محکم کنید قید را پس با احسان خلاص کردن است بعد ازین و یا مالی بعموض گرفتن تا آنکه بنهد جنگ سلاح خود را^(۱) اینست حکم و اگر خواستی خدا خود انتقام کشیدی از ایشان ولیکن میخواهد که امتحان کند بعضی شمارا با بعضی و آنانکه کشته شدند در راه خدا پس برباد نخواهد کرد عمل ایشان را (۴) .

راه خواهد نمود ایشانرا و نیک خواهد کرد حال ایشانرا (۵) .

و در خواهد آورد ایشان را به بهشتی که

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ
وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ①

ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا
اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ أَمْثَالَهُمْ ②

وَإِذَا الْقِيَامُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضْرَبَ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا أَنتَبَسُوا
فَشَدَّ وَالْوُكَايَ قَامَ مَثَابَعُهُمْ وَإِنَّا فِدَاءٌ حَتَّى تَضَعَ الْعُرُوبُ
أُذُنَهَا ذَلِكُمْ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَنُنَصِّرَهُمْ مِنْهُمْ وَلَوْ سَاءَ
لَهُمْ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا قُلُوبُهُمْ مُسْكِنَةٌ
فَلَنُيَجِّلَ أَعْمَالَهُمْ ③

سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ④

وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ نَزَقَهَا لَهُمْ ⑤

(۱) یعنی جنگ موقوف شود و احتیاج سلاح نماند والله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا نَتَصَرُّوهُمُ اللَّهُ يَنْصُرُكُمْ وَيُخَيِّتُ
أَعْدَاءَكُمْ ①

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمُ الْوَاضِلُ ②

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أُنْزِلَ اللَّهُ فَاحْبَطُوا أَعْمَالَهُمْ ③

أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَنَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَرَّةً عَلَيْهِمْ يُسَيِّرُ لِلْكَافِرِينَ أَصْنَائَهُمْ ④

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَإِنَّ الْكَافِرِينَ
لَأَعْدَاءُ لَهُمْ ⑤

إِنَّمَا اللَّهُ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا
تَأْكُلُ الْإِبْهَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ ⑥

وَكَايْنُ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجْنَاكَ
أَهْلَكْنَاهُمْ فَلَا تَاصِرُ لَهُمْ ⑦

أَقْسَنَ كَانَ عَلَى بَيْتِهِ مِنْ قَبْلِهِ كَمَنَّ لِلَّذِينَ لَهُ سُوءُ عِلْمٍ
وَإَتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ⑧

شناسا کرده است ایشان را به آن (۶) .
ای مسلمانان اگر نصرت دهید دین خدا را
نصرت دهد خدا شما را و ثابت کند
قدمهای شما را (۷)

و آنانکه کافر شدند پس هلاک باد ایشان را
و برباد کرد خدا اعمال ایشان را (۸) .

این بسبب آنست که ایشان ناپسند کردند
چیزی را که فرود آورده است خدا پس
برباد کرد خدا اعمال ایشان را (۹) .

آیا سیرنه کرده اند در زمین تا بنگرند چگونه
بود انجام آنانکه پیش از ایشان بودند نابود
ساخت خدا ایشان را و کافران را است
مانند این عقوبت (۱۰) .

این بسبب آنست که خدا کار ساز
مسلمانان ست و بسبب آنست که کافران
را هیچ کار ساز نیست ایشان را (۱۱) .

هر آینه خدا در آرد آنان را که ایمان آورده
اند و کارهای شائسته کرده اند به
بوستانهایی که می رود زیر آن ها جویها
و آنانکه کافر شدند بهره بر میگیرند و
میخورند چنانکه میخورند چهارپایان
و آتش جای ایشانست (۱۲) .

و بسیار از ده که قوی تر بود از ده تو که
جلا وطن کرد ترا هلاک ساختیم ایشان را
پس نبود هیچ نصرت دهنده برای ایشان
(۱۳) .

آیا کسیکه باشد بر طریقه روشن از
پروردگار خویش مانند آن کس است که

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي دُخِلَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ نَارٍ غَيْرِ
إِسْنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذِي
لٍ لَشَرِيبٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ
الشَّجَرِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا
مَاءً حَمِيمًا فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُطَهَّرُونَ ⑤

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِندِكَ قَالُوا
لِلَّذِينَ أَتَوْا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ الْأِنْفَاءُ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ
اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ⑥

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَآزَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ ⑦

فَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ
أَشْرَاطُهَا قَالُوا لَوْ كُنَّا نِلَا جَاءَ تَوْحِيدٌ لَكُمُ ⑧

آراسته کرده شد در نظر اوبدکاری و پیروی
کردند خواهش های خود را (۱۴).

صفت بهشتی که وعده داده شد متقیانرا
اینست در آن بهشت جویها ست از آب که
بدیرماندگی متغیر نشده وجویهاست از شیر
که مزه او پخته گشته وجویهاست از می
لذت دهنده آشامندگان را وجویهاست
از عسل صاف کرده شده و ایشانرا ست آن
جا از هر جنس میوه ها و ایشانرا ست
آمزش از پروردگار ایشان (آیا اینجماعت)
مانند آنست که همیشه باشد در آتش
و نوشانیده شوند آب گرم پس پاره پاره
ساخت روده های ایشانرا (۱۵).

و (۱) از مردمان کسی هست که گوش می
نهد بسوی تو تا وقتی که چون پیرون
روند از نزد تو گویند بآنانکه عطا کرده شد
ایشانرا علم چه چیز گفت پیغامبرالحال
آنجماعت آنانند که مهر نهاده است
خدا بر دل های ایشان و پیروی کردند
خواهش نفس خود را (۱۶).

آنانکه راه یاب شدند زیاده کرد خدا
ایشانرا هدایت و عطا کرد بدیشان تقوای
ایشانرا (۱۷).

پس منتظر نیستند مگر قیامت را که بیاید
بدیشان نا گهان پس هرآنچه آمده است
علامات قیامت پس از کجا باشد برای

(۱) مترجم گوید از این جاتا آخر سوره در باب تهدید مردم ضعیف الایمان نازل شد.

ایشان پند گرفتن ایشان و قتیکه بیاید
قیامت ایشان (۱۸) .

پس یقین کن که نیست هیچ معبود برحق
مگر خدا و آمرزش طلب کن برای گناهان
خود در حق مردان مسلمان و زنان
مسلمان نیز و خدا میداند جای آمدورفت
شما و جای ماندن شما (۱۹) .

و میگویند مسلمانان چرا فرو فرستاده نه
شد سورتی پس چون فرستاده شود
سورتی واضح المعنی و ذکر کرده شود
در آن قتال بینی آنان را که در دل های
ایشان بیماری ست می نگرند بسوی
تو مانند نظر کردن کسیکه او را بیهوشی
رسیده باشد بسبب حضور موت پس وای
ایشانرا (۲۰) .

حال ایشان بحسب ظاهر فرمانبرداریست
و سخنی نیکو گفتن پس چون مصمم
شود کار، اگر وعده خود راست کردند
با خدا بهتر بودی برای ایشان (۲۱) .

پس ای ضعیف ایمانان اگر متولی امور
مردمان شوید البته نزدیک اید از آنکه تباه
کاری کنید در زمین و قطع قبیلہ داری
نمائید (۲۲) .

این جماعت آنانند که لعنت کرد ایشانرا

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿١٨﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ
مُّعَلِّمَةً تَذَكَّرُ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ خَافُوا السَّيِّئَ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ
قَالُوا لَوْلَا لَهُمْ ﴿١٩﴾

طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْصَدَّقُوا اللَّهَ لَكَانَ
خَيْرًا لَهُمْ ﴿٢٠﴾

قَهْلُ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقْتُلُوا
الْأَنفُسَ ﴿٢١﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ ﴿٢٢﴾

(۱) حاصل این آیات ذم آن شخص است که بمجلس علم درآید و بفهم حقیقت آن
نرسد بسبب هجوم هوای نفس بردل او محتاج استفسار دیگران گردد و تخویف
است بقیامت مثل این شخص را والله اعلم .

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْإِنشَاءَ أَمْرًا عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ⑩

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدَّوْا عَلَى أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى
الْهَيْظُنْ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَنْلَى لَهُمْ ⑪

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَاطِطُكُمْ فِي بَعْضِ
الْأُمُورِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَسْرَارَهُمْ ⑫

فَكَيْفَ إِذَا تَوَلَّيْتُمْ سَلَكُوكُمُ الْيَقْرُونَ وَجُوهَهُمْ وَأَدْبَارُهُمْ ⑬

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا سَخَطَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَانْحَبَطُ
أَعْمَالُهُمْ ⑭

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ
اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ ⑮

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَنبَتْكُمْ فَأَعْرَفْتُمُ بَيْنَهُمْ وَلَتَبَرَّكُمْ فِي لَحْنٍ

خدا پس کرساخت ایشانرا وکورکرد
چشمهای ایشانرا (۲۳) .

آیاتأمل نمی کنند درقرآن یابردل هاقفل
های آن دل هاست (۲۴) .

هرآئینه آنانکه برگشتند برجانب پشت های
خویش پس ازآنکه ظاهر شد ایشان را راه
هدایت شیطان آراسته کرده است برای
ایشان ومهلت داده است ایشانرا (۲۵) .

این همه بسبب آنست که ایشان گفتند
باآنانکه ناپسند کرده اند چیزی را که
خدا فرستاده است^(۱) فرمانبرداری شما
خواهیم کرد در بعض کارها وخدامیداند
سخن پنهان گفتن ایشانرا (۲۶) .

پس چگونه باشد حال وقتی که قبض
روح ایشان کنند فرشتگان میزنندروی
های ایشانرا و پشتهای ایشانرا (۲۷) .

این عقوبت بسبب آنست که ایشان پیروی
چیزی کردند که بخشم آورد خدا را
وناپسند کردند خوشنودی اورا پس ضائع
ساخت خدا اعمال ایشانرا (۲۸) .

آیا پنداشته اند آنانکه دردلهای ایشان
بیماریست که ظاهر نخواهد کردخدا
کینه های ایشانرا (۲۹) .

وا گرمیخواستیم می نمودیم ایشان را
بتوپس می شناختی ایشانرا به قیافه ایشان^(۲)

(۱) یعنی منافقان یا یهود .

(۲) یعنی ظلمت نفاق بر روی ایشان هویدا می شد والله اعلم .

الْقَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ③

وَلَتَكُونَنَّ خَشْيَ كَعْمِ الْهُدَىٰ مِنْكُمْ وَالْخَيْرِ مِنْكُمْ
وَنَبَلُوا الْخَيْرَ ④

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَسَاقُوا
الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يُغْفِرَ اللَّهُ
شَيْئًا وَنَسِيطُ أَعْمَالِهِمْ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا
أَعْمَالَكُمْ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ
كُفَّارٌ فَلَنْ يُغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ⑦

فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامَةِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ
مَعَكُمْ وَلَنْ يَتْرُكَكُمْ أَعْمَالَكُمْ ⑧

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُدَىٰ إِنْ تُوْبُوا وَتَتَّقُوا يُوْثِقْكُمْ
أَجُورَكُمْ وَلَا يَسْأَلَكُمْ أَمْوَالَكُمْ ⑨

والبته بشناسی ایشانرا در اسلوب سخن
و خدا میداند اعمال شمارا (۳۰) .

والبته امتحان کنیم شمارا تابشناسیم
مجاهدان را از شما و صابران را و بیازمائیم
احوال شمارا (۳۱) .

هر آینه آنانکه کافر شدند و بازداشتند
از راه خدا و مخالفت کردند با پیغامبر
بعد از آنکه واضح شد ایشانرا راه هدایت
هیچ زیان نه رسانند خدا را و تباه خواهد
کرد خدا عملهای ایشانرا (۳۲) .

ای مسلمانان فرمان برید خدا را فرمان
برید پیغامبر را و باطل مکنید عملهای
خود را (۱) (۳۳)

هر آینه آنانکه کافر شدند و بازداشتند
از راه خدا باز میزدند و ایشان کافر بودند
پس هرگز نخواهد آمرزید خدا ایشان را
(۳۴) .

پس مستی مکنید و بسوی صلح بخوانید
و شماستید غالب و خدا باشماست
و هرگز ضائع نخواهد ساخت عملهای
شمارا (۳۵) .

جزاین نیست که زندگانی دنیا بازیست و
بیهودگی است و اگر ایمان آرید و پرهیزکاری
کنید بدهد شمارا مزد های شمارا و نه
طلبد از شما مال های شمارا (۲) (۳۶) .

(۱) یعنی به ارتداد و به ریا و سمعه .

(۲) یعنی جمیع مال را .

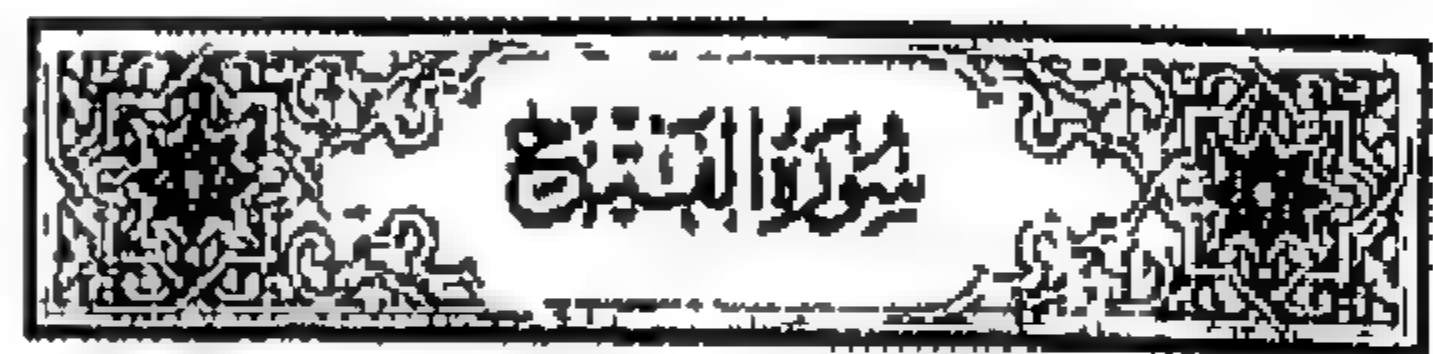
إِنْ يَسْأَلُوكُمْ لِیُؤْتُواکُم مِّنْ بَّخْلٍ لَّوْاْ بِهِمْ أَضْعَافًا ۝۱۰

اگر بطلبید از شما مال های شمارا پس مبالغه کند در سوال آنگاه بخل کنید و بر روی کارآرد آن بخل کینه های شمارا (۳۷) .

لَا تَأْتُواکُم مِّنْ بَّخْلٍ لَّوْاْ بِهِمْ أَضْعَافًا ۝۱۰
لَا تَأْتُواکُم مِّنْ بَّخْلٍ لَّوْاْ بِهِمْ أَضْعَافًا ۝۱۰
لَا تَأْتُواکُم مِّنْ بَّخْلٍ لَّوْاْ بِهِمْ أَضْعَافًا ۝۱۰
لَا تَأْتُواکُم مِّنْ بَّخْلٍ لَّوْاْ بِهِمْ أَضْعَافًا ۝۱۰

آگاه شوید شما ای جماعت که خوانده میشود شمارا تا خرج کنید در راه خدا پس از شما کسی هست که بخل میکند و هر که بخل کند جزاین نیست که بخل میکند از خویش^(۱) و خدا توانگر است و شما محتاج اید و اگر روگردان شوید بدل آرد گروهی دیگر را غیر شما باز نیا شد آن جماعت مانند شما (۳۸) .

سوره فتح مدنی است و آن بیست و نه آیت و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝۱
إِنَّا أَنشَأْنَاكَ لَهَا فَبَيْنَا ۝۱

بسم خدای بخشاینده مهربان .
هر آئینه ما حکم کردیم برای تو بفتح ظاهر^(۲) (۱) .

- (۱) یعنی متفعت اتفاق از خود باز میدارد .
- (۲) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم به خواب دیدند گویا آنحضرت با اصحاب در مکه داخل شدند و باطمینان خاطر بحلق و قصر مشغول اند پس آن سال بقصد عمره متوجه کعبه شدند و چون بحدیبیه رسیدند کفار قریش از وصول بکعبه مانع آمدند و بعد تشویش بسیار با کفار صلح کرده بغیر از وصول بکعبه بازگشتند خدای تعالی آن عمل را از ایشان قبول فرمود از آن بیعت که در اثنای تشویش بجهت تاکید عزم بآنحضرت صلی الله علیه وسلم کرده بودند راضی شده بشواب آن عمل فتوح بسیار نصیب ایشان گردانید تخصیص فتح خیر که بعد ازین سفر بلا تراخی واقع شده غنائیم خیر را مخصوص بحاضران بیعت گردانید و غیرایشانرا از آن غزوه منع نمود و مضمون رؤیای سال آینده بظهور رسید پس دریابید

لِيُفَرِّقَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكُمْ وَرِثَاقَ الْخُرُوفِ يُصِيبُكُمْ عَلَيْهِمْ
وَيَهْدِيكُمْ صِرَاطًا تُسْتَوِيًّا ①

وَيَنْصُرْكَ اللَّهُ تَمَرًا عَزِيزًا ②

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ
لِيُزِيدَهُمْ إِيمَانًا بِمَا بَرَأَهُمْ وَلِلَّهِ جُودُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ③

لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَلَّتِ بَعْرَى مِنْ تَوْبَتِهَا
الَّذِينَ خَلَدُوا فِيهَا وَكَفَرُوا عَنْهُمْ نَسِيئَتُهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ
عِنْدَ اللَّهِ قُورًا عَظِيمًا ④

وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ
الْكَاذِبِينَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْ تَقْرُوا الْقُرْآنَ وَتَعْلَمُوا
اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ وَأَعْلَمُ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَكَنُ مَصِيرًا ⑤

وَلِلَّهِ جُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ⑥

عاقبت فتح آنست که پیامرزد ترا خدا آنچه
که سابق گذشت از گناه تو و آنچه پس
مانده و تمام کند نعمت خود را بر تو
و تابنماید ترا راه راست (۲) .

و تانصرت دهد ترا خدا به نصرت قوی
(۳) .

اوست آنکه فرود آورد اطمینان را در دل
های مسلمانان تا زیاده شود ایمان ایشان
با ایمان سابق ایشان و خدای راست لشکر
های آسمان ها و زمین و هست خدا دانای
باحکمت (۴) .

عاقبت نزول سکینه آنست که درآرد
مردان مسلمانرا و زنان مسلمانرا
بیوسستانی که می رود زیر آن
ها جویها جاویدان آنجا و زائل کند از ایشان
جرمهای ایشان را و هست این مقدمه نزد
خدا پیروزی بزرگ (۵) .

و تا عذاب کند مردان منافق را و زنان منافق
را و مردان مشرک را و زنان مشرک را که
گمان کننده اند بر خدا گمان بد برایشان باد
مصیبت بد و ببخشم آمد خدا برایشان
و لعنت گردایشانرا و آماده ساخت برای
ایشان دوزخ را و بد جای ست دوزخ (۶) .

و خدای راست لشکر های آسمان ها

= وعده فتوح و رد شبهه منافقان بسبب تعویق مضمون رؤیا و بیان حکمت تعویق
و تهدید متخلفان از سفر حدیبیه و بیان خوشنودی خود باهل بیعت این سوره نازل
فرمود واللہ اعلم .

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ⑤

إِنَّمَا يُنَادِي بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ مُعَذِّبُوا وَتُؤْفَقُوا وَلَسِيَّخُوتًا
بُكْرًا وَأَمِثْلًا ⑥

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ
لَمَنْ نَكَتَ فَإِنَّمَا يَكُفُّ عَنْ نَفْسِهِ رَمَّنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ
اللَّهُ فَمَنْ يَبْدُلْ أَجْرًا عَظِيمًا ⑦

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا
وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي
فُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ
ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نِعْمًا بَلْ كَانَ اللَّهُ يَتْلُو مَا تَعْمَلُونَ خَيْرًا ⑧

بَلْ كُفِّرْتُمْ أَنْ لَنْ يَتَغَلَّبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَى أَهْلِيهِمْ أَبَدًا
وَزُيِّنَ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَّتُمْ أَنْ السَّعَاءَ ⑨

وزمین و هست خدا غالب با حکمت (۷).
هر آئینه ما فرستادیم ترا اظهار حق کننده
و بشارت دهنده و ترساننده (۸).

تا ایمان آرید ای مسلمانان ب خدا و رسول
او و تا نصرت دهید دین خدا را و به بزرگی
اعتقاد کنید او را و بپاکی یاد کنید او را
بامداد و شامگاه (۹).

هر آئینه آنانکه بیعت میکنند با توجزاین
نیست که بیعت میکنند با خدا دست
خداست بالای دست ایشان پس هر که
بشکند عهد پس جزاین نیست که می
شکند بضرر نفس خود و هر که تمام کند
آنچه بر آن با خدا عهد کرده است پس
خواهد داد او را مزد بزرگ (۱۰).

خواهند گفت باتو پس ماندگان
از اعراب^(۱) مشغول کرد ما را اموال
ما و فرزندان ما پس طلب آمرزش کن برای
ما میگویند به زبان های خود آنچه نیست
در دل های ایشان بگو که می تواند برای
شما از خدا چیزی اگر خواهد زیان
رسانیدن بشما یا خواهد در حق شما سود
دادن بلکه هست خدا با آنچه می کنید
خبردار (۱۱).

نی بلکه گمان کردید که باز نخواهد گشت
پیغامبر و مسلمانان بسوی اهل خانه
خویش هرگز و آراسته کرده شد این گمان

(۱) یعنی آنانکه در سفر حدیبیه موافقت نه کردند و الله اعلم .

وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ⑫

وَمَنْ لَّمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
سَعِيرًا ⑬وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ
مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ⑭سَيَقُولُ الْمُشْكِكُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَى مَغَارِلِنَا خُنْتُمْ
وَمَا كُنَّا بِنِعْمَتِكُمْ مَبْرُورِينَ أَن يَذَّكَّرُوا لَهُمُ اللَّهُ قَوْلَ لَنْ
تُغَيِّرُوا كَذِبًا كَذَّبُوا قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ
بَلْ تَحَسَدُ وَمَنْ آلَ هَٰؤُلَاءِ يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ⑮قُلْ لِلْمُشْكِكِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتَدْعُونَ إِلَى قَوْمٍ أُولِي نَأْيٍ
شَدِيدٍ يُقَالُوا لَهُمْ أَوْ قَاطِبُونَ فَإِنْ تُطِيعُوا يُؤَيِّدْكُمُ اللَّهُ فَيُجْرِمَنَّكُمْ
حَسَنًا وَإِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ⑯

در دل های شما وگمان کردید گمان بد
وگشتید قومی هلاک شده (۱۲) .

وهرکه ایمان نیاورد بخدا و پیغامبر او پس
هرآئینه ما آماده کرده ایم برای این کافران
آتش را (۱۳) .

و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین
می آموزد هرکرا خواهد و عذاب میکند
هرکرا خواهد و هست خدا آمرزگار مهربان
(۱۴) .

خواهند گفت باتو پس ماندگان و قتیکه
روانه شوید بسوی غنیمت ها (۱) تا بدست
آرید آنرا بگذارید مارا تا از پی شمارویم
میخواهند که مخالفت کنند وعده خدا را
بگوپیروی مانخواهید کرد همچنین فرموده
است خدا پیش ازین پس خواهند گفت
نی بلکه حسد میکنید باما بلکه همیشه
نمی فهمیدند مگر اندکی (۱۵) .

بگو (یا احمد) پس ماندگان را از اعراب که
شما خوانده خواهید شد بسوی کارزار
قومی جنگجوی نیرومند (۲) که جنگ کنند
بایشان یا آنکه مسلمان شوند پس اگر
فرمانبرداری کنید بدهد خدا شمارا مُزِد
نیک و اگر روگردان شوید چنانکه روگردان
شده بودید پیش ازین عقوبت کند شمارا

(۱) یعنی غنیمت های خیر .

(۲) یعنی فارس و روم و این معنی در زمان حضرت ابوبکر و حضرت عمر رضی الله
عنهما متحقق شد والله اعلم .

يَسَّ عَلَى الْأَعْلَى حَرِّمْ وَلَا عَلَى الْأَعْوَجِ حَرِّمْ وَلَا عَلَى الْوَرِغِيِّ
حَرِّمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَّبِعْ يَتَّبِعْهُ عَذَابُ الْإِيمَانِ ۝

لَقَدْ رَفَعَى اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَبَايَعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ
لَعَلَّكُمْ مَافِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْكُمْ وَآثَابَهُمْ
فَتَأْتِيهِمْ ۝

وَمَقَامُ كَثِيرَةٍ يَأْخُذُ وَتَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝

وَعَدَاكُمْ اللَّهُ مَقَامُ كَثِيرَةٍ يَأْخُذُ وَتَهَا فَتَجَلَّ لَكُمْ هُنَا
وَكَفَّ أَيْدِي النَّاسِ عَنْكُمْ وَلَمْ يَكُنْ أَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ
وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۝

وَأَخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ

خدا عقوبتِ درد دهنده (١٦) .

نیست بر نابینا گناهی و نه بر لنگ گناهی و نه
بر بیمار گناهی^(۱) و هر که فرمان بُرد خدا
و رسولِ او را در آردش به بوستانهایی که
می رود زیر آن ها جویها و هر که روگردان
شود عقوبتِ کندش بعقوبتِ درد دهنده
(١٧) .

هر آئینه خوشنود شد خدا از مسلمانان
و قتی که بیعت میکردند با توزیر درخت
پس دانست آنچه در دل های ایشانست
پس فرود آورد اطمینانِ دل برایشان و ثواب
داد ایشان را فتحی نزدیک (١٨) .

و غنیمت های بسیار که بدست آرند آنها^(۲)
و هست خدا غالب با حکمت (١٩) .

و عده داده است شمارا خدا غنیمت های
بسیار که بدست آرید آنها را پس
زود عطا کرد برای شما این غنیمت^(۳)
و باز داشت دست های مردمان را از شما^(۴)
تا باشد این مقدمه نشانه مسلمانان را
و تا بشماید خدا شمارا راه راست^(۵) (٢٠) .

و وعده داد خدا غنیمت های دیگر نیز که

(١) یعنی در تخلف از مثل این سفر و الله اعلم .

(٢) یعنی غنائم خیبر و غیره .

(٣) یعنی غنائم خیبر .

(٤) یعنی در حدیبیه .

(٥) یعنی کفار قریش جمع شدند که آنحضرت صلی الله علیه وسلم را تشویشی رسانند
خدای تعالی دست ایشان را از قتال باز داشت و قضیه بصلح انجامید .

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ①

وَلَوْ تَأَنَّى الْإِذِينَ كَفَرُوا وَالْوَلَاكَ الْإِذِينَ لَا يُهْدُونَ
وَلَا يَأْتِيهِمْ نَصِيرًا ②

سُئِلَ اللَّهُ الْوَلَّى قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلُ وَلَكِنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ
اللَّهِ تَبْدِيلًا ③

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ
مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ④

هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ
مَعْلُوفًا إِنَّ يَبْلُغُ مَوْلَاهُ كُرْهُ لَرِجَالٍ مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءً مُؤْمِنَاتٍ
لَهُنَّ أَمْوَالُهُنَّ أَنْ تَطَّوُّهُنَّ مُتَوَلِّيَاتٍ وَمِنْهُمْ نَعْمَةٌ وَمِنْهُمْ أَفْعَالُ

هتوزدست نیافته اید برآن به تحقیق
خدادانسته است آنها را وهست خدا بر همه
چیز توانا^(۱) (۲۱) .

وا گر جنگ میکردند باشما کافران البته
بسوی شما میگردانیدند پشتها را باز نمی
یافتند کارسازی و نه نصرت دهنده (۲۲) .

مانند آئین خدا که گذشته است پیش ازین
ونخواهی یافت آئین خدا را تبدیلی (۲۳) .

واوست آنکه بازداشت دست های کافران
را از شما و دست شمارا از کافران در میان
مکه بعد از آنکه پیروزمند ساخت شمارا
برایشان وهست خدا بآنچه می کنید بینا^(۲)
(۲۴) .

این کفار قریش آناند که کافر شدند
و بازداشتند شمارا از مسجد حرام
و بازداشتند قربانی را موقوف داشته از آنکه
برسد بجای خود و اگر نبودندی مردان
مسلمان و زنان مسلمان که نمیدانید ایشان
را (اگر نبودی خوف آنکه) پامال و هلاک
سازید ایشانرا پس برسد بشما گناهی بغیر
دانست^(۳) (فتح را مؤخر کرد) خدا تا که در

(۱) یعنی غنائیم فارس و روم .

(۲) تعریض است بآن قصه که بعد انعقاد صلح هفتادتن از او باش قریش خواستند که
بیخبر بر صحابه هجوم آرند صحابه همه را اسیر کرده پیش آنحضرت صلی الله علیه
وسلم آوردند آنحضرت عفو فرمود ظاهراً نزدیک بنده ضعیف ست و صحیح آنست
که این آیت بشارتست بفتح مکه و آوردن لفظ ماضی از جهت تحقیق وقوع
بشارتست والله اعلم .

(۳) یعنی تصدیق رؤیا بالفعل متحقق شدی و فتح عاجلاً میسر گشتی والله اعلم .

لِيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوُ تَرَكُوا الْعِدَّ بَنَاءَ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ هَذَا بَأْسُ اللَّهِ ۝

لِيُدْخِلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَبِيَّةَ حَبِيَّةَ
الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى
الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ
بِهَا وَأَهْلُهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝

لَقَدْ صَدَّقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الْبَرِّيَّ بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ السَّجْدَ
الْحَرَامَانِ شَاءَ اللَّهُ إِيَّيْنِ فَيَلْبَسُنَّ ذُوسُكُمُ وَمَقْصُرِينَ
لَتَمَنَّوْنَ أَنْ تَعْلَمُوا مَا تَفْعَلُونَ فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ لَعْنًا
قَرِيبًا ۝

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ
عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ۝

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

آرد هر کرا خواهد بر رحمت خود اگر از هم
جدامی بودند (این هردو فریق) البته
عقوبت میکردیم کافران را عقوبت درد
دهنده (۲۵) .

آنگاه که مصمم کردند کافران دردل های
خویش غیرت را از جنس غیرت جاهلیت
پس فرود آورد خدا اطمینان خود را
بر پیغامبر خود و بر مسلمانان وثابت کرد
برایشان سخن پرهیزگاری و بودند
سزاواربان و اهل آن و هست خدا بهر
چیز دانا (۱) (۲۶) .

هر آئینه تحقق بخشید خدا خواب
پیغامبر خود را مطابق واقع باین مضمون
که البته داخل خواهید شد بمسجد حرام
اگر خدا بخواهد ایمن شده و تراشیده موی
سرهای خود را و کوتاه کرده بدون ترس
پس دانست آنچه ندانستید شما پس میسر
کرد پیش ازین فتحی نزدیک را (۲۷) .

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به
هدایت و دین راست تا غالب کندش
بر ادیان همه و پس ست خدا اظهار حق
کننده (۲۸) .

محمد (صلی الله علیه وسلم)
پیغامبر خداست و آنانکه همراه اویند

(۱) یعنی جماعتی از مسلمانان این صلح را کاره بودند آخر الامر خدای تعالی اطمینان
را بدل ایشان انداخت تا بر مرضی آنحضرت صلی الله علیه وسلم رضادادند والله
اعلم .

تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا لِّيَبْلُوهُمْ فِي
 دُعَائِهِمْ رَبَّنَا تُرَى السُّجُودَ ذَلِكَ مِثْلَهُمْ فِي التَّوْبَةِ وَشَاءَ اللَّهُ فِي
 الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ الْحَرَجَ شَطَاءً قَارِرَةً فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى
 عَلَى سُوْقِهِ يُعْطِي الرِّزْقَ لِيُعْظِمَ بِهِمُ الْكُفْرَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ
 آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

سخت اند بر کافران مهربان اند در میان
 خود می بینی ایشان را رکوع کننده
 و سجده نماینده می طلبند فضل
 را از خدا و خوشنودی را نشانه صلاح
 ایشان در چهره های ایشان ست از اثر
 سجده آنچه مذکور میشود داستان
 ایشانست در تورات و داستان ایشانست
 در انجیل ایشان مانند زراعتی هستند که
 بر آورد شاخهای خود را پس قوی گردان
 را پس سطر شد پس بایستاد بر ساقهای
 خود پیشگفت می آرد زراعت کنندگان
 را^(۱) تا بخشم آرد بسبب دیدن ایشان
 کافران را وعده داده است خدا آنرا که ایمان
 آوردند و کارهای شایسته کردند از ایشان
 آمرزش و مزد بزرگ (۲۹).

سوره حجرات مدنی است و آن هیجده
 آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان^(۲).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) حاصل مثل آنست که اسلام در اول حال ضعیف بود و مسلمانان کم بودند رفته
 رفته غالب و بسیار شدند عاقبت حال غلبه اسلام آن ست که به خشم آرد خدای
 تعالی کافران را.

(۲) مترجم گوید خدای تعالی این سورت برای تعلیم آداب فرود آورد که از حضرت
 پیغامبر صلی الله علیه وسلم در امرونی پیشدستی نکنند و بآنحضرت باواز بلند
 خطاب نکنند و اگر فاسق چیزی گوید بغیر تفتیش حال امضای عزیمت نه نمایند
 در صورتی که میان ایشان خانه جنگی واقع شود اصلاح آن چگونه کنند و از استهزاء
 بایکدیگر و لقب بدنهادن و غیبت کردن و ظن بد کردن و بعلو نسب بر دیگران فخر
 کردن منع کرد و ضعیف الایمان را بر ضعیف الایمان تنبیه فرمود و الله اعلم.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْصُرُوا بِيَدِي اللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ
وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ
أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ②

إِنَّ الَّذِينَ يَفْعَلُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِندَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ
الَّذِينَ امْتَنَّ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَعْرِفَةٌ
وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ③

إِنَّ الَّذِينَ يَنَادُونَكَ مِن وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ④

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن
تُبَشِّرُوا قَوْمًا بِجَهَنَّمَ فَتُكْفِرُ بَكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ⑥

وَأَعْلَمُوا أَن فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ

ای مسلمانان پیش دستی مکنید رو بروی
خدا و رسول او و بترسید از خدا هر آئینه خدا
شنو ادا نا است (۱) .

ای مسلمانان بلند مکنید آوازهای خود را
بالای آواز پیغامبر و بلند مگوئید با او
سخن را مانند بلند گفتن بعض شما
با بعضی برای احتراز از آنکه نابود شود
عمل های شما و شما حیردار نه باشید (۲) .

هر آئینه آنانکه پست میکنند آوازهای
خود را نزدیک پیغامبر خدا آنجماعت آناند
که آزموده است خدادل های ایشانرا برای
ظهور تقوی ایشانراست آمرزش و مُزِد
بزرگ (۳) .

هر آئینه آنانکه آواز میدهند ترا از پس
حجرها اکثر ایشان نمی فهمند (۴) .

و اگر ایشان صبر کردند تا وقتی که بیرون
آئی بسوی ایشان بهتر بودی برای ایشان
و خدا آمرزگار مهربانست (۵) (۱) .

ای مسلمانان اگر بیارد پیش شما فاسق
خبری را پس تحقیق کنید برای احتراز
از آنکه ضرر رسانید قومی را بنادانی پس
پشیمان شوید بر آنچه عمل کردید (۶) .

و بدانید که در میان شما رسول خدا است
اگر فرمانبرد شما را در بسیاری

(۱) مترجم گوید این تعریض است بحال قومی از بنی تمیم که بجهت مهمی پیش آنحضرت
صلی الله علیه وسلم آمدند و چون در مسجد نیافتند و نمیدانستند که در کدام حجره
تشریف دارند نزدیک حجره ها با آواز بلند کردن شروع کردند والله اعلم .

لَعَنَهُمُ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ۝۱۸
وَكَذَرْنَا إِلَيْكُمْ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْأَعْيَانَ أُولَٰئِكَ
هُمُ الرَّاشِدُونَ ۝۱۹

فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝۲۰

وَلَا تَأْمَنُوا مَن يَزَعِيكُمُ الْإِيمَانَ ۚ فَفِي الْيَمِينِ
وَلَا تَأْمَنُوا مَن يَزَعِيكُمُ الْإِيمَانَ ۚ فَفِي الْيَمِينِ
إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ ۚ فَإِنْ فَاتَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ۝۲۱

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۝۲۲

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ السُّبُلَ الَّتِي
مِنْكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ السُّبُلَ الَّتِي مِنْكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا
وَلَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ السُّبُلَ الَّتِي مِنْكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ
بَعْدَ الْإِيمَانِ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَتَّبِعْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۝۲۳

از کارها پرنج در افتید ولیکن خدا دوست
گردانید نزدیک شما ایمان را و آراسته کرد
آنرا در دل‌های شما و ناخوش گردانید پیش
شما کفر و فسق و نافرمانی را این جماعت
ایشانند راه یافتگان (۷) .

باحسان از نزد خدا و به نعمت و خدا دانای
باحکمت ست (۸) .

و اگر دو گروه از مسلمانان بایکدیگر جنگ
کنند پس صلح کنید میان ایشان پس
اگر تعدی کرد یکی ازین دو بر دیگری پس
جنگ کنید با آن گروه که تعدی میکند
تا آنکه رجوع کند بسوی حکم خدا پس
اگر رجوع کرد پس صلح کنید میان ایشان
با انصاف و داد دهید هر آئینه خدا دوست
میدارد داد دهندگان را (۹) .

جز این نیست که مسلمانان برادران یک
دیگرند پس صلح کنید میان دو برادر
خویش و بترسید از خدا تا بر شما رحم کرده
شود (۱۰) .

ای مسلمانان تمسخر نکنید گروهی با
گروهی احتمالست که آن گروه بهتر باشد
از ایشان در نفس الامر و نه زنان تمسخر
کنند با زنان دیگر احتمالست که آن زنان
بهتر باشند از ایشان و عیب مکنید در میان
خویش و یکدیگر را به لقب‌های
بدخوانید بدنامی ست فاسقی بعد از ایمان
آوردن و هر که توبه نکرد پس آن جماعت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
إِشْرَؤُا وَنَجَسٌ وَلَا يَجْتَنِبُ بَعْضُكُم بَعْضًا يَكِبُونَ فِي الْمُلْكِ
لَتَعْلَمَنَّهُ إِنِ اللَّهُ يُفَتِّتُهُمْ وَأَلْفُوا لَهُ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ①

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ
لِتَعَارَفُوا إِنَّ الْكُفْرَ عِنْدَ اللَّهِ أَثَمٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ②

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا
يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِفْ لَكُمْ
مِّنْ أَمْرِ الْكُفْرِ شَيْءٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ رَّحِيمٌ ③

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ لَمْ يَرْتَابُوا
وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ
هُمُ الصِّدِّيقُونَ ④

ایشانند ستمگاران^(۱) (۱۱).

ای مسلمانان احتراز کنید از بسیاری گمان بد هر آئینه بعضی بد گمانی گناه است و جاسوسی مکنید و غیبت نکنید بعضی شما بعضی را آیا دوست میدارد کسی از شما که بخورد گوشت برادر خود که مرده باشد پس متنفر شوید از وی و برسید از خدا هر آئینه خداتوبه پذیرنده مهربانست (۱۲).

ای مردمان هر آئینه آفریدیم شما را از یک مرد و یک زن و ساختیم شما را جماعت ها و قبیله ها تا با یکدیگر شناسا شوید هر آئینه گرامی ترین شما نزد خدا پرهیزگار ترین شماست هر آئینه خدا دانای خبردارست (۱۳).

گفتند اعراب ایمان آوردیم بگوایمان بحقیقت نیاوردید ولیکن بگوئید منقاد شده ایم و هنوز در نیامده است ایمان به دل های شما و اگر فرمانبرداری خدا و رسول او کنید کم نه دهد شما را از جزای اعمال شما چیزی هر آئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۴).

جزاین نیست که مومنان بحقیقت آنانند که ایمان آوردند بخدا و پیغامبر او باز شبهه نه کردند و جهاد نمودند باموال خود و جان های خود در راه خدا آنجماعت

(۱) یعنی بگناهی که در جاهلیت کرده باشند بعد از اسلام نشانِ سندنیا بد ساخت .

ایشانند راست گویان (۱۵) .

بگو آیا خبردار می کنید خدا را به دین خود
و خدا میداند آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین است و خدا بهر چیز داناست (۱۶) .
منت می نهند بر تو بآنکه مسلمان شده اند
بگو منت منهد بر من به اسلام خود بلکه
خدا منت می نهد بر شما بآنکه هدایت
کرد شمارا بایمان اگر راست گوهستید
(۱۷) .

هر آینه خدا میداند پنهان آسمان ها و زمین
را و خدا بیناست بآنچه می کنید (۱۸) .

سوره ق مکی است و آن چهل و پنج
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ق و قسم بقرآن بابرگی (که تو پیغامبر
خدائی) (۱) .

بلکه تعجب کردند کافران از آنکه آمد
بدیشان ترساننده از قوم ایشان پس گفتند
آن کافران این چیزی ست عجیب (۲) .

آیا چون بمیریم و خاک شویم (حشر کرده
شویم) این بازگردانیدن دور از عقل است
(۳) .

هر آینه دانسته ایم آنچه کم میکند زمین
از ایشان^(۱) و نزدیک ماکتابیست
نگاهدارنده^(۲) (۴) .

قُلْ أَعْمَلُونَ لِلَّهِ يَدِيرُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ①

يَعْمَلُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَبُوا قُلْ لَا تَتَّبِعُوا عَلَّاسًا مَكْرَهُ بَلِ
اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ②

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ لِكُلِّ
تَعْمَلُونَ ③

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ④

بَلْ يَحْسِبُونَ أَنَّ جَارَهُمْ يُنذِرُهُمْ قَالُوا الْكُفْرُورَن
هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ⑤

مَا لَآؤُمْتُنَا وَكُنَّا مُرَابِّاهُ ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ⑥

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيفٌ ⑦

(۱) یعنی آنچه میخورد از جزو ایشان .

(۲) یعنی لوح محفوظ .

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ نَرَاهُ ⑤

أَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَمَا هِيَ رَبَّتْ بِهِمْ وَآرَافَتْهَا وَمَا لَهَا
مِنْ قُوَّةٍ ⑥

وَالْأَرْضِ مَدَدُهَا وَالْغَيْثَ إِذَا رَوَاهُ وَالْجِبَالَ نِشَابًا ⑦
فَرَأَوْهُمُ الْغُورُ ⑧

تَبَصَّرَهُ وَرُؤُوسُ الْكَلْبِ عَبْدًا مُنِيبًا ⑨

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جِبِلَّاتٍ وَجَمْعَ الْحَبِيدِ ⑩

وَالنَّخْلَ بَيْضَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ ⑪

رِئَاقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ ⑫

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَوَافٍ هُودٍ وَأَصْحَابُ الْرَّيْسِ وَشُعُوبٌ ⑬

وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَآخُوتَانُ لُوطٌ ⑭

وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ
فَلَحِقَ وَعِيدًا ⑮

أَفَحَسِبْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ⑯

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَكَلَّمْنَاهُ نُوحًا مِنْ أَمْرِ رَبِّهِ وَمِنْ أَقْرَبٍ

بلکه به دروغ نسبت دادند سخن راست
را وقتی که پیامد بدیشان پس ایشان درکاری
شوریده اند (۵).

آیندیده اند بسوی آسمان بالای خود
چگونه بنا کرده ایم آن را و آراسته کرده
ایم آنرا نیست در آن هیچ شکافی (۶).

و زمین را گسترديم و افگندیم در آن کوه ها
و رویانیدیم در آن از هر نوع خوش آینده
(۷).

برای راه نمودن و پند دادن هر بنده رجوع
کننده (۸).

و فرود آوردیم از آسمان آب بابرکت پس
رویانیديم بسبب آن بوستانها و دانه که درو
میکنند آن را (۹).

و درختان خرما بلند بالا برآمده آنرا میوه
است تودرتو (۱۰).

روزی برای بندگان وزنده ساختیم
بآن شهر مرده را همچنین باشد برآمدن
از گور (۱۱).

بدروغ نسبت کردند پیش از ایشان قوم
نوح و اهل رَس و ثمود (۱۲).

و عاد و فرعون و برادران لوط (۱۳).

و اهل آیکه و قوم تبع هر یکی بدروغ
نسبت کردند پیغامبران را پس ثابت شد
و عده عذاب من (۱۴).

آیا عاجز شده بودیم در آفرینش نخستین بلکه
ایشان در شبهه اند از آفرینش نو (۱۵).

و هر آینه آفریدیم آدمی را و میدانیم چیزی

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ①

که بخاطر میگذراندش نفس او ومانزدیک
تریم باوی از شاه رگ (یعنی رگ گردن)
(۱۶) .

إِذْ تَتْلَى الْمُتَلَقِّينَ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ②

آنگاه که فراگیرید دوفراگیرنده به پهلوی
راست نشیننده و به پهلوی چپ نشیننده^(۱)
(۱۷) .

لَا يُلَاقِيهِمْ فِي تَقْوَى الْإِلَهِ رَقِيبٌ عَقِيدٌ ③

بزبان نمی آرد آدمی هیچ سخنی مگر
نزدیک او نگهبانیست مهیا^(۲) (۱۸) .

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ④

وبیامد سختی موت برآستی اینست آنچه
از آن کناره گیری میکردی (۱۹) .

وَلَدَعَزَّيْ الْقُورُ فِي ذَلِكَ يَوْمَ الْوَعِيدِ ⑤

ودمیده شود درصور این ست روز وعده
عذاب (۲۰) .

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَ مَا كَسَبَتْ وَرُفِيقُهَا ⑥

وبیامد هر شخصی همراه او روان کننده
است وگواهی دهنده^(۳) (۲۱) .

لَقَدْ كُنْتُمْ فِي عَمَلَةٍ مِّنْ هَٰذَا فَتَنَّاكُم بِفَوَاحِشٍ مِّمَّا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ⑦

(گوئیم) هرآئینه بودی دربی خبری ازین
مقدمه پس برداشتیم از تو پرده ترا پس
چشم تو امروزتیزبین ست (۲۲) .

فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ⑧

وگفت فرشته همنشین او اینست آنکه
نزدیک من بود حاضر کرده شده (۲۳) .

وَقَالَ قَرِينُهُ هَٰذَا أَنَا الَّذِي عَتَيْتُكَ ⑨

(گوئیم) بافکنید ای دوفرشته دردوزخ
هر ناسپاس سرکش را^(۴) (۲۴) .

الْقِيَاءِ فِي جَهَنَّمَ كُلٌّ كَقَدَرِ عَمَلِهِ ⑩

(۱) یعنی کراماً کاتبین واللہ اعلم .

(۲) یعنی اگر کلمه حق باشد فرشته دست راست مینویسد و اگر کلمه باطل باشد فرشته دست چپ می نویسد واللہ اعلم .

(۳) مراد جنس روان کننده وگواهی دهنده است .

(۴) مترجم گوید عادت پادشاهانست که اسیر را پیش ایشان دو کس گرفته می آرند ازین جهت دو فرشته را خطاب شود .

مَنْ أَمَرَ الْغَيْرَ بِمَعْصِيَةٍ فَمُرِّبٌ ۝

منع کننده مال درگذرنده از حدشك آرنده را (۲۵) .

وَالَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَأَلْقِيَهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ۝

آنکه مقرر کرد با خدا معبودی دیگر پس بافکنید او را در عذاب سخت (۲۶) .

قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْعَمْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ۝

گفت همنشین او^(۱) ای پروردگار من گمراه نکردم این شخص را ولیکن وی بود در گمراهی دور (۲۷) .

قَالَ لَا تَحْصُوا الدَّيْنَ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعْدِ ۝

فرمود خصومت مکنید پیش من حال آنکه پیش ازین فرستاده بودم بسوی شما وعده عذاب (۲۸) .

يَا بَنِيَّ اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي وَاتَّ أَتَا بِظُلُمٍ لِّلْعَالَمِينَ ۝

تغیر داده نمی شود وعده نزد من ونیستم من ستم کننده بر بندگان (۲۹) .

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَّزِيدٍ ۝

روزی که بگوئیم دوزخ را آیا پرشدی ودوزخ گوید آیا هیچ زیاده ازین هست^(۲) (۳۰) .

وَأَلْقَيْتُ الْجَنَّةَ لِلْمُتَشَكِّكِينَ فَايْتَنَبِعُوا ۝

ونزدیک گردانیده شود بهشت برای متقیان نه دورمانده (۳۱) .

هَذَا مَا تَعْبُدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيفٌ ۝

(گوئیم) این ست آنچه وعده داده میشد شمارا نزدیک کرده شده برای هر رجوع کننده ادب نگاهدارنده (۳۲) .

مَنْ جِئَ التَّوْحَمَنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ ۝

برای هر کسیکه نترسد از خدا نادیده وپیش آمد بدل متوجه شده (۳۳) .

إِذْ خُلِقُوا مِن طِينٍ ذَلِكِ يَوْمَ الْخُلُودِ ۝

(گوئیم) داخل شوید در بهشت همراه سلامتی اینست روز همیشه جاویدان (۳۴) .

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ۝

ایشانراست آنچه خواهند در بهشت و

(۱) یعنی شیاطین از انس و جن والله اعلم .

(۲) یعنی هر چند درواندازند زیاده طلب کند والله اعلم .

وَكَمْ أَمَلْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي
الِأَرْضِ مِمَّنْ يَحْيَى ⑤

إِن فِي ذَلِكَ لَذِكْرَى لِمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ
شَهِيدٌ ⑥

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ
آيَاتٍ وَنَاثِلِينَ لِّلْعُرُوبِ ⑦

فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ
الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ⑧

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ النُّجُودِ ⑨

وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِي الْمُنَادُ مِن مَّكَانٍ قَرِيبٍ ⑩

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ⑪

إِنَّا نَحْنُ غَنِيٌّ وَنُعِيتُكَ وَاللَّهُ الْمُغِيرُ ⑫

يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَٰلِكَ خَشَرٌ لِّمَا يُبَيِّرُ ⑬

عَنْ أَعْلَمَ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ

نزدیک مازیاده است از آن (۳۵) .

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان امت ها
که قوی تر بودند ایشان از این جماعت
در دست درازی پس جستجو کردند
در شهرها که هیچ گریزگاهی هست (۳۶) .
هر آئینه درین مقدمه پندست کسی را که
دلی دارد یا گوش نهد متوجه شده (۳۷) .
و هر آئینه آفریدیم آسمان ها و زمین را
و آنچه در میان هر دوهست درشش روز
و نرسید ب ماهیچ ماندگی (۳۸) .

پس صبر کن ب آنچه میگویند و بیپاکی
یاد کن همراه ستائش پروردگار خویش را
پیش از برآمدن آفتاب و پیش از غروب
(۳۹) .

و در بعض اوقات شب به پاکی یاد کن
خدا را و عقب نماز نیز (۴۰) .

و بشنواین قصه روزیکه آواز دهد
آواز دهنده از جای نزدیک^(۱) (۴۱) .

روزیکه بشنوند نعره تند بغیر تردد و آن
روز روز برآمدن است (۴۲) .

هر آئینه ما زنده می کنیم و می میرانیم
و بسوی ماست بازگشت (۴۳) .

روزیکه بشکافد زمین از سرایشان بیرون
آیند شتابان، این برانگیختن ست آسان
بر ما (۴۴) .

مأمیدانیم آنچه می گویند و نیستی تو

(۱) این تصویر هست آنرا که همه در اجتماع ندا مساوی باشند والله اعلم .

بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَيَعْبُدُ ﴿۵۱﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالذَّارِیَاتِ ذُرُوءًا ﴿۱﴾

فَالْجِبَالِ وَفُرَا ﴿۲﴾

فَالْجِبَالِ یُسْرًا ﴿۳﴾

فَالْقَمَرِ امْرًا ﴿۴﴾

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٍ ﴿۵﴾

فَإِنَّ الدِّینَ لَوَاقِعٌ ﴿۶﴾

وَالسَّمَاءَ ذَاتِ الْحُبُكِ ﴿۷﴾

إِنَّا كُنَّا قَوْلٍ مُتَنَبِّلِينَ ﴿۸﴾

يُؤْتِيكَ عَنْهُ مِنْ أَمَلٍ ﴿۹﴾

فَبِالنَّارِ تُنصَبُونَ ﴿۱۰﴾

الَّذِينَ كُفِرُوا عَنْهَا سَاهُونَ ﴿۱۱﴾

يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّینِ ﴿۱۲﴾

یَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ یُقْتَلُونَ ﴿۱۳﴾

برایشان قهر کننده پس پندده به قرآن
هرکرا میترسد از وعده عذاب من (۴۵).

سورة ذاریات مکی است و آن شصت
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به بادهای پراکنده کتندۀ خاک
و جزآن پراکنده کردنی (۱) .

پس قسم به ابرهای بردارندۀ بارِ آب (۲) .
پس قسم بکشتی های روان شونده
بسهولت (۳) .

پس قسم بفرشتگان تقسیم کنندۀ کار (۴)
(۴) .

هرآئینه وعده که کرده میشود بشماراست
(۵) .

وهرآئینه جزای اعمال بودنیست (۶) .
قسم بآسمان دارای راه ها (۷) (۷) .
هرآئینه شماردرسخنی باهم اختلاف دارنده
هستید (۸) .

بازگردانیده میشود ازقرآن هرکه درعلم
الهی ازخیر مطرود است (۹) .

لعنت کرده شد دروغگویانرا (۱۰) .
آنانکه ایشان دربی خبری اندفراموش
کننده اند (۱۱) .

می پرسند کی خواهد بود روزجزا (۱۲) .
(آری) آنروزکه ایشانرا درآتش عذاب داده

(۱) یعنی ارزاق و بلادهارا .

(۲) یعنی صورتهای مختلف دارند مانند شکل شیر و شکل بره و شکل عقرب والله اعلم .

میشود (۱۳) .

(گوئیم) بهچشیداین عقوبت خودرا اینست آنچه آنرا بشتاب طلب میکردید (۱۴) .

هرآئینه متقیان دربوستانها وچشمه هاباشند (۱۵) .

بدست آورنده آنچه دادایشانرا پروردگار ایشان هرآئینه ایشان بودند پیش ازین نکوکار (۱۶) .

بودند باین صفت که اندکی ازشب می خوابیدند (۱۷) .

و بسوقت سحر ایشان طلب آمرزش می نمودند (۱۸) .

ودراموال ایشان حصّه مقرر بود برای سوال کننده ویرای تشگدست کم سوال (۱۹) .

ودرزمین نشانه هاست یقین کنندگان را (۲۰) .

ودرذات شما نشانه هاست آیانی نگرید (۲۱) .

ودرآسمان است رزق شما وآنچه وعده داده میشود شمارا^(۱) (۲۲) .

پس قسم به پروردگارآسمان وزمین هرآئینه این خبرراست است مانند آنکه شما سخن میگوئید^(۲) (۲۳) .

ذُوقُوا عَذَابَ هَذَا الَّذِي كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ⑭

إِنَّ التَّوَكِّلَ فِي جَلَّتْ وَيَحْيُونَ ⑮

الْخَلْقِ إِنَّ مَا أَتَاهُمْ رُؤُوسُهُمْ كَأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَخْبِرُونَ ⑯

كَأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَخْبِرُونَ ⑰

وَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ يُكْفَرُونَ ⑱

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَغْرُورِ ⑲

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ⑳

وَفِي السَّمَاءِ آيَاتٌ لِّبُحْرَائِهِمْ ㉑

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ㉒

قُورِبَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّكُمْ تَرْجِعُونَ ㉓

(۱) یعنی پیش ازوجود خارجی درعالم ملکوت رزق وعقوبت وامثال آن متصور میشود والله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه درگفتن خود یقین دارید که ماالبته میگوئیم همچنین باین خبریقین باید

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثٌ ضَلَّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الْمَكْرُمِیْنَ ①

آیا آمده است پیش تو خبر مهمانان گرامی
ابراهیم (۲۴) .

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُّنتَكِرُونَ ②

چون درآمدند برابر ابراهیم پس سلام گفتند
حواب سلام داد (به دل گفت) ایشان
گروهی هستند ناشناخته (۲۵) .

فَرَاغَ آلَ إِهْرَافَةَ فَجَاءَ بِرَجُلَیْنِ ③

پس متوجه شد بسوی اهل خانه خود پس
آورد کباب گوساله فربه (۲۶) .

فَمَنْعَهُ إِيَّاهُمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ④

پس نزدیک ساخت آنرا بایشان گفت آیا نه
میخورید (۲۷) .

فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَمُوتُنَا فَبُشِّرُوا بِعِلْمِهِ ⑤

پس (چون نخوردند) درخاطر خود یافت
از ایشان ترسی گفتند مترس و بشارت
دادندش بفرزندی دانا (۲۸) .

فَأَمَلَتْ أُمُّ رَأْسِهِ فِي حَائِلَةٍ فَصَلَّتْ رُجْعَهَا وَقَالَتْ هُوَ عَقِيمٌ ⑥

پس پیش آمد زن ابراهیم باوازی و طپانچه
زد روی خود را (یعنی به تعجب) و گفت
(آیا بزاید) پیرزنی نازاینده (۲۹) .

قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَجُلٌ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ⑦

فرشتگان گفتند همچنین فرمود پرورد گارتو
هر آینه اوست باحکمت دانا (۳۰) .

(۱) یعنی چنانکه در گفتن خود یقین دارید که مالمته میگوئیم همچنین باین خبر یقین باید
آورد والله اعلم .

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۳۱﴾

ابراهیم گفت پس چیست مقصد شما ای فرستادگان (۳۱) .

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿۳۲﴾

گفتند هر آینه ما فرستاده شدیم بسوی گروهی گناهکار (۳۲) .

لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ جُلُودًا مِنْ طِينٍ ﴿۳۳﴾

تا بفرستیم بر سر ایشان سنگ باری از گل (۳۳) .

مُتَوَلِّينَ عَمَّا ذُرِّئَتْ لَهُمْ أَنْثَىٰ لِلشُّرَكِيِّينَ ﴿۳۴﴾

که نشانمند کرده شده است نزدیک پروردگار تو برای آنانکه از حد بیرون شده اند (۳۴) .

فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۵﴾

پس برآوردیم هر کس بود در آن دیه از مومنان (۳۵) .

لَمَّا وَجَدْنَا فِيهَا قَبَرَاتٍ مِنْ الْمُتَّبِعِينَ ﴿۳۶﴾

پس نیافتیم در آنجا غیر یک خانه از مسلمانان^(۱) (۳۶) .

وَوَرَّكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْكَبِيرَ ﴿۳۷﴾

و گذاشتیم در آن دیه نشانه برای آنانکه می ترسند از عذاب درد دهنده^(۲) (۳۷) .

وَلِي مُّوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿۳۸﴾

و در قصه موسی نشانه است چون فرستادیم بسوی فرعون به دلیل واضح (۳۸) .

فَقَتَلْهُ بِرَأْيِهِ وَقَالَ لِيُفْرَاوَيْنُونَ ﴿۳۹﴾

پس روگردان شده همراه قوت خود^(۳) و گفت جادوگریست یا دیوانه (۳۹) .

فَلَاخَذَ لَهُ رَجُومًا فَهَذَا الَّذِي كُفِّرُوا عَنْهُ ﴿۴۰﴾

پس گرفتیم او را و لشکر های او را پس افکندیم ایشان را در دریا و او کشته بود کاری را که موجب ملامت باشد (۴۰) .

وَلِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيلَةَ ﴿۴۱﴾

و در قصه عاد نشانه است چون فرستادیم

(۱) یعنی خانه حضرت لوط والله اعلم .

(۲) یعنی آثار آن سنگباران موجود است والله اعلم .

(۳) یعنی لشکر خود .

مَا تَذَكَّرُ مِنْ شَيْءٍ أَمِتْتُ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْنَاهُ كَالْزَيْلِ ۝

فَإِنِّي مُوَدِّدُ الرِّقْلِ إِيَّاهُمْ تَمَتُّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ۝

فَعَتُّوا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَاخْتَدَتْهُمْ السُّفُوفُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ۝

فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَهَاجُوا كَالَّذِينَ هُمْ يُرَىٰ ۝

وَقَوْمٌ كَرُّوا مِنْ قَبْلِ الْهَرَمِ كَالَّذِينَ هُمْ يُرَىٰ ۝

وَالسَّمَاءُ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ۝

وَالْأَرْضُ قَرَّبْنَاهَا فَبَعَثْنَا الْبَهِيمُونَ ۝

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝

فَقَرَأْ إِلَى الْكُرْآنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِلَٰهَ الْكُفْرَةِ تَذَكَّرُونَ ۝

كَذَٰلِكَ مَا آتَى الْبَاطِلِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ كُتُوبٍ إِلَّا

برایشان بادی بی منفعت (۴۱) .

نه گذارد هیچ چیز را که برسد بوی مگر سازد
آن را مانند استخوان پوسیده (۴۲) .

ودرقصه نمود نشانه است چون گفته
شد ایشاقرا بهره مند باشید تا مدتی (۴۳) .

پس سرکشیدند از فرمان پروردگار خویش
پس درگرفت ایشان را نعره تند و ایشان
میدیدند (۴۴) .

پس نتوانستند برحاستن و نه بودند انتقام
کشندگان (۴۵) .

وهلاك ساختیم قوم نوح را پیش ازین
هرآئینه ایشان بودند گروهی بدکار (۴۶) .

وآسمان را بنا کردیم به قوت وهرآئینه ما
توانائیم (۴۷) .

وزمین را گسترانیدیم پس نیکو گستراننده
ایم (۴۸) .

واز هر چیزی آفریدیم دو قسم
تا شما پندپذیر شوید^(۱) (۴۹) .

(پیغامبر گوید) پس بگریزید بسوی خدا
هر آئینه من برای شما ازجانب
اوترساننده آشکارم (۵۰) .

و مقرر مکنید با خدا معبودی دیگر را
هرآئینه من برای شما ازجانب اوترساننده
آشکارم (۵۱) .

همچنین نیامده است نزدیک آنانکه پیش
از ایشان بودند هیچ پیغامبری مگر گفتند

قَالُوا سَاهِرًا وَهُمْ يُؤْمِنُونَ ۱۷

اتوا صواباً بل هم قوم طاعون ۱۸

قَتَلْنَا عَنْهُمْ آلَآلَآئِكَ بِسُلُوكِهِمْ ۱۹

وَذُرُّوْاكَ الْبَلَّآءُ شَتَّىٰ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ۲۰

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِعِبَادَتِي ۲۱

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ۲۲

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ۲۳

قَالَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُكِّرُوا بِمِثْلِ ذُنُوبِهِمْ

لَا يَشْعُرُونَ ۲۴

قَوْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوْعَدُونَ ۲۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالطُّورِ ۱

وَكُتَيْبٍ مِّنْطُورٍ ۲

جادوگریست یا دیوانه است (۵۲) .

آیا بایکدیگر وصیت کرده اند باینکار بلکه ایشان گروه سرکش اند (۵۳) .

پس روی بازکش از ایشان پس نیستی تو ملامت کرده شده (۵۴) .

و پندده هر آینه پند دادن سود میدهد مومنان را (۵۵) .

و نیافریده ام جن و انس را مگر برای آنکه پرستند مرا (۵۶) .

نمی خواهم از ایشان رزق را و نمی خواهم که مرا طعام دهند (۵۷) .

هر آینه خدا همونست رزق دهنده خداوند توانای زور آور (۱) (۵۸) .

پس هر آینه آنان را که ستم کرده اند نصیبی است (یعنی از عقوبت) مانند نصیب یاران گذشته ایشان پس باید که شتاب طلب نکنند از من (۵۹) .

پس وای کافران را از آن روز ایشان که وعده داده میشوند (۶۰) .

سوره طور مکی است و آن چهل
ونه آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به کوه طور (۱) .

و قسم به کتاب نوشته شده (۲) .

(۱) یعنی آدمیان بنده می گیرند تا در مآكل و مشرب معاونت کنند بخلاف خدا و الله اعلم .

فَارْقَى تَالُوتَ ۝

وَالْبَيْتَ الْمَعْمُورَ ۝

وَالشَّقِيقَ الْمُرْفُورَ ۝

وَأَمِيرَ الْمُسْجُودِ ۝

إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ۝

فَالَهُ مِنْ دَافِعٍ ۝

يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مُمْرِرًا ۝

وَتُسْفَرُ السَّيِّدَاتُ سِيرًا ۝

قَوْلِي يَٰيُوسُفُ إِنَّكَ لَكَلِيمٌ ۝

الَّذِينَ هُمْ فِي غَوْضٍ يَلْعَبُونَ ۝

يَوْمَ يَدْعُوتُ إِلَىٰ تَارِيحِهِمْ دَعَا ۝

هَٰذَا النَّارُ الَّتِي كُنتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ۝

أَلَمْ يَخْرُجْ هَٰذَا أَمْرًا نَمُورًا لَّا تُصِيرُونَ ۝

إِصْلَاحًا قَاصِدًا وَاللَّانَصِيرُ ۝ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ

مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

إِنَّ الشَّقِيقَ فِي جُلَّتِ وَأَعْيِمَ ۝

لَمَّا هَمَّ بِمَا لَبَّيْكُمْ وَوَهَّيْكُمْ رَبُّهُمُ عَذَابَ الْحَجِيرِ ۝

در کاغذ کشاده^(۱) (۳) .

وقسم بخانه معمور^(۲) (۴) .

وقسم به سقف برا فراشته شده^(۳) (۵) .

وقسم به دریا پر کرده شده (۶) .

هر آینه عذاب پروردگارتو بود نیست (۷) .

نیست اورا هیچ دفع کننده (۸) .

روزی که جنبش کند آسمان جنبش کردنی (۹) .

وروان شود کوه ها روان شدنی (۱۰) .

پس وای آنروز دروغ شمارندگان را (۱۱) .

آنانکه ایشان به بیهوده گوئی بازی می کنند (۱۲) .

روزی که به سختی روان کرده شوند

بسوی آتش دوزخ روان کردنی (۱۳) .

اینست آتشی که شما آن را دروغ می شمردید (۱۴) .

آیا سحرست این یا شما در نمی نگرید (۱۵) .

در آئید باین آتش پس صبر کنید یا نه کنید

برابرست بر شما جزاین نیست که جزا

داده خواهید شد بحسب آنچه می کردید

(۱۶) .

هر آینه متقیان در پوستانها ونعمت

ها باشند خوشحال شده (۱۷) .

بسبب آنکه نعمت داد ایشانرا پروردگار

(۱) یعنی تورات یا قرآن .

(۲) یعنی آنکه در آسمان است .

(۳) یعنی آسمان .

ایشان و بسبب آنکه نگهداشت ایشانرا
از عذاب دوزخ (۱۸) .

بخورید و بنوشید گوارا به سبب آنچه
میکردید (۱۹) .

تکیه زده بر تخت های برابر یکدیگر گسترده
وجفت کنیم ایشانرا بحوران کشاده چشم
(۲۰) .

و آنانکه ایمان آوردند و پیری ایشان رفت
اولاد ایشان در ایمان برسانیم بدیشان
اولاد ایشانرا و نقصان نه کنیم ایشانرا
از جزای عمل ایشان چیزی هر مردی
بآنچه عمل کرد درگرو باشد (۲۱) .

و بی دربی عطا کنیم ایشانرا میوه و گوشت
از جنسی که طلب کنند (۲۲) .

از دست یکدیگر می گیرند آنچاپیاله شراب
نه پیهوده گوئی باشد در آن و نه بزه کاری
(۲۳) .

و آمدورفت کنند برایشان نوجوانانی چند
از ایشان گویا آن نوجوانان مروارید در پرده
پنهان اند (۲۴) .

و روی آورد بعضی ایشان بر بعضی از یک
دیگر سوال کنان (۲۵) .

گفتند هر آئینه ما پیش ازین در میان اهل
خانه خود ترسان بودیم (۲۶) .

پس نعمت فراوان داد مسارا خدا
و نگاهداشت مارا از عذاب باد گرم (۲۷) .

هر آئینه ما پیش ازین عبادت میکردیم
اورا هر آئینه اوست احسان کننده مهربان
(۲۸) .

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

مُتَكِبِينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصْلُوقَةٍ وَلَذِجْتُم بِخُورِجِينَ ﴿١٩﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ
ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ
كُلُّ أُمْرٍ إِلَىٰ إِنَّا نَسَبَ رَهِينَ ﴿٢٠﴾

وَأَمْدَدْنَاهُمْ بِغُلَامَةٍ دَارِعِينَ مَبَاشَتَهُمْ ﴿٢١﴾

يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَّا لَوْفُفٍ فِيهَا وَلَا تَأْنِيهٍ ﴿٢٢﴾

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ زُمُرَانٌ لَهُمْ كَأَلَهُمُ لُؤْلُؤًا مَّكُونٌ ﴿٢٣﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٤﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُفْتَتِنِينَ ﴿٢٥﴾

قَمَرٌ إِنَّهُ عَلَيْنَا وَفُتِنَا عَذَابَ السُّورِ ﴿٢٦﴾

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدُخُّوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿٢٧﴾

قَدْ كَرِهْنَا أَنْتَ بِمَنْصَبِ رَبِّكَ يَكَاهِنَ وَلَا مَجْنُونَ ﴿٥١﴾

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ مِثْلَ بَعْضِ رِجَالِ الْأَنْثَوْنَ ﴿٥٢﴾

قُلْ تَرَكْتُ مَا قَالُوا مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَهَيْنِ ﴿٥٣﴾

أَمْ أَمْرُهُمْ أَحْلَاهُمْ بِهِذَا أَمْ لَهُمْ قُوَّةٌ كَالْقَوْنِ ﴿٥٤﴾

أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُ الْبَلَّ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

قُلْ يَا آلَ إِصْرَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِنَّ كَأْسُ الْوَادِعَيْنِ ﴿٥٦﴾

أَمْ يَحْضُرُونَ خَيْرٌ مِنْ أَمْرِ الْغُلَامِ الْفَوْنِ ﴿٥٧﴾

أَمْ يَمْلِكُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلَّ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ لَهُمُ الْمَكِيُّهُرُونَ ﴿٥٩﴾

أَمْ لَهُمْ سُلَاطِمُ يُسَبِّحُونَ فِيهِ قُلُوبُ قُلُوبٍ مُسْتَعْمِلُونَ سُلَاطِمِ

مُبِينِ ﴿٦٠﴾

أَمْ لَهُ الْبَلَدُ وَالْكَرْبُ الْبَنُونَ ﴿٦١﴾

أَمْ كَسَلَتْهُمْ أَجْرُ أَهْلِهِمْ مِنْ مَعْرُومٍ مُتَقَلِّبُونَ ﴿٦٢﴾

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٦٣﴾

أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ الْمُرِيدُونَ ﴿٦٤﴾

(یا محمد) پس پندده پس نیستی توبفضل
پروردگار خود کاهن و نه دیوانه (۲۹) .

بلکه آیامیگویند شاعرست انتظار کشیم
در حق او حوادث زمانه را (۳۰) .

بگو انتظار بکشید هر آینه من باشما
از انتظار کشندگانم (۳۱) .

آیا میفرماید باین عقیده عقل های ایشان
یا ایشان گروهی سرکش اند (۳۲) .

آیامیگویند بر بسته است قرآن را نی بلکه
ایمان نمی آرند (۳۳) .

پس باید که بیارند سخنی مانند این اگر
راست گو هستند (۳۴) .

آیا ایشان آفریده شدند بغیر آفریننده
یا ایشان خود آفریدگار اند (۳۵) .

آیا آفریده اند آسمان ها و زمین را بلکه
ایشان باور نمی کنند (۳۶) .

آیا نزدیک ایشان خزانه های پروردگار است
یا ایشانند چیره دست (۳۷) .

آیا ایشان رانندگان هست که بر آن بالا
رفته می شنوند پس باید که بیارد شنونده
ایشان دلیل ظاهر را (۳۸) .

آیا خدا را دختران پیدامی شوند و شمارا
پسران (۳۹) .

آیا سوال میکنی از ایشان مزدی بر رسالت
پس ایشان از غرامت گرانبار شده اند (۴۰) .

آیا نزدیک ایشان علم غیب است پس
ایشان مینویسند (۴۱) .

آیامی خواهند بداندیشی پس کافران ایشانند

أَمْرُهُمْ إِلَهُ فَيَرَاهُ مُبْهَمٌ اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۳۷﴾

فَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ﴿۳۸﴾

فَكَذَّبُوهُمُ عَلَىٰ بُلُوغِ آيَاتِهِمْ هُمْ أَلَذُّ لِي بِهِمْ يُصْعَقُونَ ﴿۳۹﴾

يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۴۰﴾

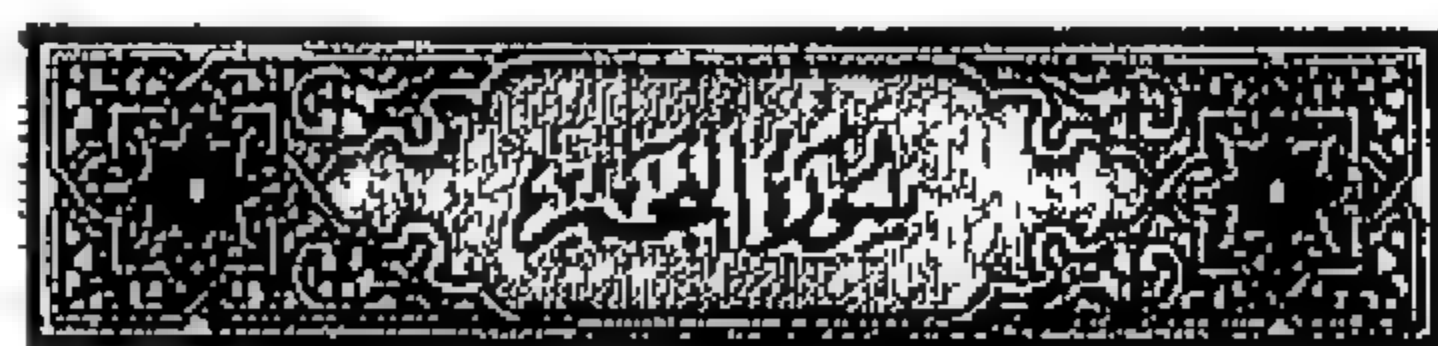
وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ

لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۱﴾

وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ

رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿۴۲﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿۴۳﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْقُبُورِ إِذَا هُمْ فِيهَا ﴿۴۴﴾

تَافُلًا صَاحِبُكُمْ وَنَافُؤِ ﴿۴۵﴾

در ضرر بداندیشی گرفتار شده (۴۲) .

آیا ایشان را معبودی هست بجز خداپاکی
خدا راست از آنکه شریک مقرر میکند
(۴۳) .

و اگر ببینند يك پاره را از آسمان افتاده
گویند این ابريست برهم نشسته (۴۴) .

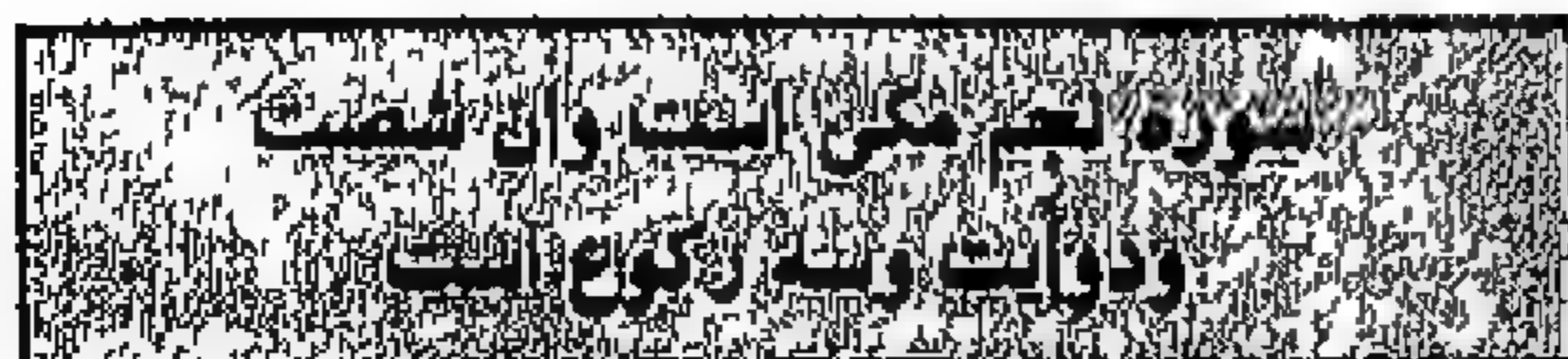
پس بگذار ایشان را تا آنکه ملاقات کنند
بآن روز خود که در آن بیهوش کرده شوند
(۴۵) .

روزی که دفع نکنند از ایشان مکر ایشان
چیزی را و نه ایشان نصرت داده شوند
(۴۶) .

و هر آینه ستمگاران را عذابيست غير اين
وليكن اكثر ایشان نمیدانند (۴۷) .

و صبر کن بانتظار حکم پروردگار خود
هر آینه تو بحضور چشم مائی و بپاکی
یاد کن باستائش پروردگار خود را و قتیکه
بصبح برخیزی (۴۸) .

و بعض اوقات شب بپاکی یاد کن خدا را
و عقب غائب شدن ستاره هائیز (۴۹) .

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بستاره چون فرو افتد (۱) .

گمراه نشد این یارشما^(۱) و غلط نکرده

است راه را (۲) .	وَيَأْتِيَهُمْ مِنَ الْهَوَى ۝۴
وسخن نمی گوید از خواهش نفس (۳) .	إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى ۝۵
نیست قرآن مگروحی که بسوی او فرستاده میشود (۴) .	عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى ۝۶
آموخته است او را فرشته بسیار باقوت (۵) .	ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَى ۝۷
صاحب حسن پس راست ایستاد آن فرشته (۶) .	وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى ۝۸
و او بکناره بلند آسمان بود (۷) .	ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى ۝۹
باز نزدیک شد و فرود آمد (۸) .	كَأَنَّ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى ۝۱۰
پس رسید بمسافت درکمان یا نزدیک تراز آن (۹) .	فَأَدْنَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَدْنَىٰ ۝۱۱
پس پیغام رسانید بسوی بنده خدا آنچه رسانید (۱۰) .	مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ۝۱۲
دروغ داخل نکرد دل پیغامبر در آنچه معانیه کرد (۱۱) .	أَلَمْ تَرَوْهُ عَلَىٰ حَائِطٍ ۝۱۳
آیا شما گفتگو میکنید بپیغامبر در آنچه بیند (۱۲) .	وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ۝۱۴
و هرائینه دیده بود او را (این فرشته را) يك بار دیگر (۱۳) .	عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ۝۱۵
نزدیک سدره المنتهی (۱۴) .	عِنْدَ مَجْئِئِهَا الْمَآوَىٰ ۝۱۶
نزدیک آن سدره است بهشت آرامگاه (۱۵) .	إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ۝۱۷
فرشته را دید وقتی که می پوشید سدره را آنچه می پوشید ^(۱) (۱۶) .	مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ۝۱۸
که جروی نکرد چشم پیغامبر و از مقصد	

(۱) یعنی وقتی که انوار الهی از هر جانب سدره را احاطه کرد در این در شب معراج بود والله اعلم .

لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى ۝

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ۝

وَمَنْوَةَ الْكَافَّةِ الْأُخْرَىٰ ۝

أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ۝

تِلْكَ إِذْ قَسَمَ خُزَيُّ ۝

إِنَّ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَإِنَّا وَكُمُ مَا نُنْزِلُ
اللَّهُ بِهِمَا مِنْ سُلَاطِينَ إِنَّ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى
الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ الْهُدَى ۝

أَمَّا الْإِنْسَانُ مَا أَشَقَّى ۝

فُلِلَّهُ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ ۝

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ
بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُرْفَى ۝

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْتَوُونَ السَّائِمَةَ

تَمِيمَةً الْأُنثَىٰ ۝

وَالْتَهْمِيهِ مِنْ جَلَدٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ

لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ۝

تجاوز نه نمود (۱۷) .

هرآئینه معائنه کرد بعض نشانه های بزرگ
پروردگار خود را (۱۸) .

آیادیدید لات را وعزی را (۱۹) .

منات سومی بی قدر را (۲۰) .

آیا شمارا فرزند باشد و خدا را دختر (۲۱) .

این قسمت آنگاه قسمت بی انصاف باشد
(۲۲) .

نیست این مگر نامه های چند که مقرر
کرده اید آنرا شما و پدران شما فرود
نیاورده است خدا بر ثبوت آنها هیچ دلیلی
پیروی نمی کند مگر و هم فاسد را و چیزی
را که خواهش می کند نفسها و هرآئینه
آمده است ایشان را از پروردگار ایشان
هدایت (۲۳) .

آیا میسرست آدمی را آنچه که آرزو میکند
(۲۴) .

پس خدا تراست آنجهان و این جهان (۲۵) .

و بسیار فرشته اند در آسمان ها که نفع
نمی کند شفاعت ایشان چیزی را مگر
بعد از آنکه دستوری دهد خدا و رضامند
شود برای هر که خواهد (۲۶) .

هرآئینه آنانکه باور نمیدارند آخرت را
مسمی میکنند فرشتگان را بنام دختران (۲۷)
و نیست ایشانرا بثبوت این مقدمه هیچ
دانش پیروی نمی کنند مگر و هم را و هر
آئینه و هم نفع نمیدهد از شناخت حقیقت
چیزی را (۲۸) .

فَاَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ اَعْنَ ذُكْرُنَا وَلَمْ يُدْرِ اِلَّا الْعِبَادَةَ
الدُّنْيَا ﴿۲۸﴾

ذَٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ اِنَّ رُؤْكَ هُوَ اَعْلَمُ بِهِمْ
صَلَّ عَنْ سَبِيلِهِمْ وَهُوَ اَعْلَمُ بِهِمْ اِهْتَدَىٰ ﴿۲۹﴾

وَلَهُمْ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لَیَجْزِي الَّذِیْنَ
اَسَاءُوا وَاِیْمَا عَمِلُوا وَیَجْزِی الَّذِیْنَ اَحْسَنُوا بِالْحُسْنٰی ﴿۳۰﴾

الَّذِیْنَ یَسْتَبِیْهَوْنَ كَثِیْرًا اِلَّا اِلَّا الْمَعْرٰنَ رُؤْكَ
وَاِسْعٰ الْمَقُورَ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ اِذْ اَنْشَاَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ فَلَا اَنْتُمْ اَرْجٰءُ
رَبِّیْ بَطُوْنٌ اَمْ هُنَا اَفْکَرُوْا اَنْفُسَكُمْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ اَتٰتٰی ﴿۳۱﴾

اَفَرَمِیَّتَ الَّذِیْ تَوَلٰی ﴿۳۲﴾

وَاَعْطٰی قُلُوبًا وَاَكْذٰبٰی ﴿۳۳﴾

اَعِنْدَ لَا اَعْلَمُ الْغِیْبِ فَهُوَ یَرٰی ﴿۳۴﴾

اَمْ لَكُمْ یٰۤاٰیُّهَا النَّبِیُّ بِنَاقٍ ضَعِیْفٌ مُّؤْتٰی ﴿۳۵﴾

پس اعراض کن از کسیکه روگردان ،
از یاد کردن ما و طلب نه کرد مگر زندگیا
این جهانی را (۲۹) .

اینست نهایت ایشان از روی دانش
هر آئینه پروردگار تو داناست هر که غ
کرد راه خدا و اوست دانا هر که راه یا
(۳۰) .

و خدا تراست آنچه در آسمان ها و آ
در زمین ست عاقبت کار جزا دهد آنانرا
بدکاری کردند بحسب آنچه عمل نمو
جزا دهد آنان را که نیکوکاری کر
بخصلت نیک (۳۱) .

آنانکه پرهیزگاری می کنند از کبائر گنا
وبی حیثی هاسوای گناهان ص
هر آئینه پروردگار تو بسیار آمرزش ا
اوست دانا باحوال شما وقتی که پیدا
شمارا از زمین و وقتی که شما بچه
بودید در شکم های مادران خویش
ستایش مکنید خویشتن را خدا
ترست بکسیکه پرهیزگاری کرد (۳۲)
آیا دیدی کسی را که روگردان شد (۳۳)
و داد اندکی ارمال و سخت دل شد (۳۴)
آیا نزدیک اوست علم غیب پس گویا
چیز را بچشم می بیند (۳۵) .
آیا خبر داده نشد بآنچه در صحیف
موسیٰ (۳۶) .

وَابْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى ۝

و ابراهیم که وفادار بود (۳۷) .

أَلَّا تَسْجُدَ لِوَالِدَيْهِ إِذِ احْتَمَىٰ ۝

(مضمونش آنکه) برنخواهد داشت هیچ بردارنده بارِ گناهِ دیگر را (۳۸) .

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ۝

و آنکه نرسد آدمی را مگر آنچه عمل کرده است (۳۹) .

وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُؤْتِي ۝

و آنکه سعی آدمی دیده خواهد شد (۴۰) .

لَهُ جِزَاءٌ الْجَزَاءَ الْكَافِي ۝

باز داده خواهد شد بحسب آن سعی جزای تمام (۴۱) .

وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ أُنْتَهَىٰ ۝

و آنکه بسوی پروردگار تست باز گشت (۴۲) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَضْعَافٌ عَشْرًا ۝

و آنکه او خندانید و گریانید (۴۳) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا ۝

و آنکه او میرانید و اوزنده کرد (۴۴) .

وَأَنَّهُ خَلَقَ الرُّوحَيْنِ الْأَنثَىٰ ۝

و آنکه خدا آفرید دو قسم نروماده را (۴۵) .

مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تَأْتَىٰ ۝

از نطفه چون ریخته شود در رحم (۴۶) .

وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشَأَ الْأُخْرَىٰ ۝

و آنکه بر خدا لازم ست آن پیدا کردن دیگر (۴۷) .

وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ۝

و آنکه او توانگر ساخت و سرمایه داد (۴۸) .

وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَىٰ ۝

و آنکه همونست پروردگار ستاره شعری (۴۹) .

وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ۝

و آنکه او هلاک ساخت عاد نخستین را (۵۰) .

وَنُوحًا إِذْ نَاقَىٰ ۝

و هلاک کرد نوح را پس هیچ کس را باقی نگذاشت (۵۱) .

وَقَوْمَ لُوطٍ إِذْ تُهَمَّكَاهُم ظُلُمَ الْأَعْيُنِ ۝

و هلاک کرد قوم نوح را پیش ازین هر آئینه ایشان بودند ستمگارتر و از حد گذشته تر (۵۲) .

وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَىٰ ۝

و شهر موفتکه را بر زمین افکند (۵۳) .

فَتَشْتَبِهًا خَشَىٰ ۝

پس پوشانید بروی آنچه

پوشانید^(۱) (۵۴).

پس در کدام يك از نعمت های پروردگار خود ای آدمی شبهه میکنی (۵۵).

این پیغامبر ترساننده است از جنس ترسانندگان پیشین (۵۶).

نزدیک آمد قیامت (۵۷).

نیست* اورا سوای خدا هیچ ظاهر کننده (۵۸).

آیا ازین سخن تعجب می کنید (۵۹).

و خنده می نمائید و نه می گریید (۶۰).

و شما بازی کننده هستید (۶۱).

پس سجده کنید خدا را و پرستش نمائید (۶۲).

سوره قمر مکی است و آن پنجاه و پنج آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِقْرَأْ بِالسَّاعَةِ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ①

وَأَنْ يَّرْزُقَ الْيَتِيمَ أَتَىٰ بِتِلْكَ الْأَيَّةِ وَخَرَّمَهُمْ ②

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أُمْرٍ مُّتَقَرَّرٌ ③

(۱) یعنی سنگباران کرد .

(۲) اشارتست بآن قصه که کافران از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم معجزه طلب کردند خدای تعالی ماه رادو قطعه ساخت یکی برکوه ابوقیس و دیگر برکوهی قیقمان والله اعلم .

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ۝

كَلِمَةٌ بَالِغَةٌ لِّمَا تُغْنِي التَّنْذِيرُ ۝

فَقُولْ عَنْهُمْ يُبْرِكُ الدَّاعِ إِلَىٰ تَعْلَمُ تُكْرِمُ ۝

مُسْمَعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْإِبْطَارِ ۚ كَأَنَّمْ جَرَأْتُمْ بُرُودًا تُنْفِرُ ۝

تُطِيعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمَ يُعَذِّبُ ۝

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا
بَجْنُونُ وَآذَوْا يُوحَىٰ ۝

فَلَمَّا دَارَبَتْهُ أَوَّلَىٰ مَغْلُوبٌ فَاتَّخَذَ ۝

فَلَمَّا الْوَابِ السَّمَاءُ وَبَاءَ مِنْهُم مِّنْهُم ۝

وَلَمَّا الْوَابِ الْأَرْضِ عِوَانًا فَالتَّقَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَرْسِ قُدْرٍ ۝

وَصَلَّاهُ عَلَىٰ ذَاتِ الْوَابِ وَدُفِرَ ۝

نَحْوِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءُ لِّمَن كَانَ كُفِرَ ۝

وهر آئینه آمده است بدیشان از خبرها
آنچه در آن پندست (۴) .

وآمده است دانش تمام پس فائده
نمیدهد ترسانیدنها (۵) .

پس اعراض کن از ایشان آنروز که بخواند
خواننده بسوی چیزی ناخوش آیند (۶) .
درحالی که فرورفته چشمهای ایشان برآیند
(آن روز) از قبورگویاییشان ملخ پراکنده
اند (۷) .

شتاب کنان بسوی آن خواننده گویند
کافران این روزی ست دشوار (۸) .

دروغ شمردند پیش از ایشان قوم نوح پس
دروغگو پنداشتند بنده ما را وگفتند دیوانه
است و با او سخن درشت گفته شد (۹) .

پس دعا کرد بجناب پروردگار خود که من
مغلوب شده ام پس انتقام بکش (۱۰) .
پس کشادیم درهای آسمان را بآب
سیارریزنده (۱۱) .

وروان کردیم از زمین چشمه ها پس جمع
شد آب از هر جانب بنابرکاری که مقدر
شده بود (۱) (۱۲) .

و سوار کردیم نوح را برکشتی خداوند
تحت هاو میخها (۱۳) .

میرفت بحضور چشم های ما بجهت
انتقام برای کسی که باور نداشته بودند

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا آيَةً قَبْلَ مِنْ مُدْكِ ⑩

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ⑪

وَلَقَدْ يَمُرُّ الْقُرْآنُ لِلَّذِي كَرَّمْنَا قَبْلَ مِنْ مُدْكِ ⑫

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ⑬

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ نِعَاصِرًا فِي يَوْمٍ نَحْشُ مُنْتَمِرًا ⑭

تَذِئَةُ النَّاسِ كَالْهَمَّاعِجَارَةِ حُلِي مُنْقَبِرًا ⑮

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ⑯

وَلَقَدْ يَمُرُّ الْقُرْآنُ لِلَّذِي كَرَّمْنَا قَبْلَ مِنْ مُدْكِ ⑰

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذْرِ ⑱

فَقَالُوا ابْنُوا لَنَا ذُرُوعًا وَنَحْمِصْهَا إِنْ آتَانَا مِنْ سُلْبِ وَاسِعٍ ⑲

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي نَابِلٍ هُوَ كَذَابٌ أَمِيرٌ ⑳

اورا^(۱) (۱۴) .

وهرائینه گذاشتیم این عقوبت را نشانه پس هیچ پندگیرنده است (۱۵) .

پس چگونه بُود عقوبت من و ترسانیدن های من (۱۶) .

وهرائینه آسان کردیم قرآن را تا پندگیرند پس آیا هیچ پندپذیرنده هست (۱۷) .

دروغ شمردند قوم عاد پس چگونه بود عذاب من و ترسانیدن های من (۱۸) .

هرائینه ما فرستادیم برایشان باد تند را در روز شوم بعایت سخت (۱۹) .

بر می کند مردمان را گویا ایشان تنهای درختان خرمای از بیخ برکنده اند (۲۰) .

پس چگونه بود عقوبت من و ترسانیدن های من (۲۱) .

و هرائینه آسان کرده ایم قرآن را تا پند بگیرند پس آیا هیچ پندپذیرنده است (۲۲) .

دروغ شمر دند قوم ثمود ترسانندگان را (۲۳) .

پس گفتند آیایک آدمی را از قوم خویش پیروی کنیم هرائینه ما آنگاه در گمراهی و دیوانگی باشیم (۲۴) .

آیا نازل کرده شد بمردی وحی از میان ما نی بلکه او دروغگوئی خود پسنداست (۲۵) .

سَيَقْلَمُونَ عَنَّا مِنَ الْكُتَابِ الْكَثِيرِ ⑤

إِنَّا مُرْسِلُوا النَّاقَةِ فِي تِلْكَ لَكُمْ قَارِعٌ بَيْنَهُمْ وَاصْطَبِرْ ⑥

وَبَيْنَهُمْ آيَةُ الْبَاءِ قَسَمًا بَيْنَهُمْ عَلَى يَمِينٍ فَمَنْ أَضَلُّ ⑦

فَتَادُوا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ⑧

فَلَيَقِفَنَّ كَأَن عَدْلًا وَتَذُكِّرْ ⑨

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَيْئَةِ الْهَاجِلِ ⑩

وَلَقَدْ يَمْرَأُ الْقُرْآنَ الَّذِي قُرْءَ مِنْهُ تُكْرِمُ ⑪

كَذَلِكَ قَوْمُ لُوطٍ بِالْأَذَى ⑫

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّمَا إِنَّمَا بَعَثْنَاهُمْ لِنُجِّيَهُمْ ⑬

فَصْنَعْنَا مِنَ عَادٍ نَارًا كَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِنُجِّيَهُمْ ⑭

خواهند دانست فردا کیست دروغگوی خود پسند (۲۶) .

هرآئینه ما فرستنده ایم ماده شتر را به جهت آزمائش ایشان را پس ای صالح منتظر ایشان باش و صبر پیش گیر (۲۷) .

و خبردار کن ایشان را که آب مقسوم ست در میان ایشان هر حصه آب، حاضر شود بدان آنکه نوبت وی است (۲۸) .

پس آواز دادند یار خود را پس دست درازی کرد و مجروح ساخت (۲۹) .

پس چگونگی نه بود عقوبت من و ترسانیدن های من (۳۰) .

هرآئینه ما فرستادیم برایشان یک نعره پس شدند مانند حظیره^(۱) درهم شکسته که حظیره سازد آنرا بنا کرده باشد (۳۱) .

و هرآئینه آسان ساختیم قرآن را برای آنکه پند گیرند پس آیا هیچ پند گیرنده است (۳۲) .

دروغ شمردند قوم لوط ترسانندگان را (۳۳) .

هرآئینه فرستادیم برایشان باد سنجبار مگراهل خانه لوط که خلاص ساختیم ایشان را وقت سحر (۳۴) .

بمهربانی از نزدیک خویش همچنین

(۱) مترجم گوید حظیره احاطه است که از شاخهای نعلشک و خار برای گوسفند بنا کنند و آن بهر روزمان پائمال مویشی میگردد خدای تعالی بآن پائمال شده تشبیه داد .

وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ ۝

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ هَيْفَةٍ فَظَمُّنَا إِلَيْهِمْ فَنَلُّوا
عَنَّا إِيَّاهُ وَنُذِرُ ۝

وَلَقَدْ مَنَنَّا بِهِمْ بِالْمَاءِ الَّتِي لَا يُنْزِلُونَ إِلَّا الْغَاسِقُ ۝

فَنُذِرُوا عَنَّا إِيَّاهُ وَنُذِرُ ۝

وَلَقَدْ يَمْرَأُ الْعِمْرَانُ لِلَّذِي هُوَ مِن تَدَكِيرِ ۝

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ۝

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاحْذَرُوا ۝

الْقَارِعُ خَيْرٌ مِّنْ أُولَئِكَ أَمْ لَهُمْ بَرَاءةٌ فِي الزُّبُرِ ۝

أَمْ يَقُولُونَ هُمُ الْبَاقُونَ وَالْآخِرُونَ ۝

سَيَعْلَمُ أُولُو الْعِلْمِ وَالْأُولُونَ ۝

بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذَىٰ رَّامِقٍ ۝

جزا می‌دهیم هر کراشکر گذاری کرد (۳۵).

وهر آئینه لوط ترسانیده بود ایشانرا
از عقوبت مایس مکابره کردند در آن
ترسانید نها (۳۶).

وهر آئینه سخن گفتند تا غفلت دهند لوط
را از حفظ مهمانان او پس محو کردیم چشم
های ایشانرا پس (گفتیم) بهچشید عذاب
مرا و ترسانید نه‌ای مرا (۳۷).

وهر آئینه غارت کرد ایشانرا بامداد عقوبتی
جائی گیرنده (۳۸).

پس (گفتیم) بهچشید عذاب مرا و ترسانید نه‌ای
مرا (۳۹).

وهر آئینه آسان ساختیم قرآن را برای آنکه
پند گیرند پس آیا هیچ پند گیرنده هست
(۴۰).

وهر آئینه آمدند خویشاوندان فرعون
را ترسانندگان (۴۱).

دروغ شمردند نشانه های مارا همه آنرا
پس گرفتیم ایشانرا مانند دو گرفتن غالب
قوی (۴۲).

آیا کافران شما ای قریش بهتراند ازین
جماعت ها آیا شمارا حکم خلاصی ست
در کتابهای پیشین (۴۳).

آیامی گویند ما جماعتی انتقام گیرنده ایم
(۴۴).

شکست داده خواهد شد این جماعت را
و بگردانند ایشان پشت (۴۵).

بلکه قیامت وعده گاه ایشانست و قیامت

إِنَّ الْغَافِلِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ⑤

يَوْمَ يُسْعَوُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِِهِمْ ذُوقُوا عَذَابَ سَعِيرٍ ⑥

إِلَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلْقُهُ بِقَدَرٍ ⑦

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بَصِيرٍ ⑧

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاءَ عَمَلُوا قَهْلًا مِنْ مُذَكِّرٍ ⑨

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ⑩

وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ⑪

إِنَّ الْتَّائِبِينَ فِي صَحَابٍ وَتَهْرٍ ⑫

فِي مَقْعَدِ صَدِيقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُتَّقِدٍ ⑬

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ ①

عَلَّمَ الْقُرْآنَ ②

سخت تر و تلخ ترست (۴۶) .

هرآئینه گنهگاران درگمراهی دیوانگی اند (۴۷) .

یادکن روزی که کشیده شودایشان رادر دوزخ برروی های ایشان (گوئیم) بهچشید دست رسانیدن دوزخ را (۴۸) .

هرآئینه ماهر چیزرا پیداکردیم باندازه مقرر (۴۹) .

و نیست حکم ما مگر یک کلمه مانند گردانیدن چشم (۱) (۵۰) .

وهرآئینه هلاک ساختیم امثال شمارا پس آیهیچ پندگیرنده است (۵۱) .

وهرچیزی که کرده اند مکتوب ست درنامه های اعمال (۵۲) .

و هرخوردویزرگ نوشته شده است (۲) (۵۳) .

هرآئینه پرهیزگاران درپوستانهاوچشمه هاباشند (۵۴) .

در مجلس راستی باشند نزدیک پادشاه توانا (۵۵) .

سوره رحمن مدنی است و آن هفتاد و هشت آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

خدا (۱) .

آموخت قرآن را (۲) .

(۱) یعنی در سرعت وجود مراد آسان بودن ست .

(۲) یعنی در لوح محفوظ .

خَلَقَ الْإِنْسَانَ ۝

مَكَّمَهُ الْبَيَانَ ۝

الْأَنفُسَ وَالْقُرُوبِ ۝

وَالْقُبُورِ ۝

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ۝

أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ۝

وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ۝

وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ۝

فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ۝

وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ۝

وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّاءٍ مَلِينٍ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ۝

آفرید آدمی را (۳) .

آموختش سخن گفتن (۴) .

خورشید و ماه بحساب مقرر میروند (۵) .

و گیاه و درخت سجده میکنند (۶) .

و آسمان را برافراشت و فرود آورد ترازو را (۷) .

بمقصد آنکه از حد تجاوز نکنید در ترازو (۸) .

و راست سنجید بانصاف و نقصان نکنید در ترازو (۹) .

و زمین را گسترده برای آدمیان (۱۰) .

در آن زمین میوه است و درختان خرماسه خداوند غلافها (۱۱) .

و در آن زمین دانه خداوند برگه ست و گل خوشبوئیست (۱۲) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمريد (۱۳) .

آفرید آدمی را از گِل خشك مانند سفال (۱۴) .

و آفرید جن را از شعله آتش (۱۵) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمريد (۱۶) .

پروردگار دو مشرق ست و پروردگار دو

(۱) مترجم گوید اشاره بآنست که برگه حبوب غازیّه علف در آب ایشان میشود پس این علاوه نعمت است .

(۲) جن و انس .

قُلْنَا اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ

مَرِيْجَةِ الْبَحْرِ يَنْتَقِلُ

بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْرُخُ

قُلْنَا اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ

يَعْرُورِهِمَا اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ

قُلْنَا اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ

وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنَکَرَاتُ فِي الْبَحْرِ كَالْاَعْلَامِ

قُلْنَا اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ

كُلِّ مَنْ عَلَيْهَا فَاِنْ

وَيَسْتَعِيْذُ بِكَ دُوَّ الْجَلْدِ وَالْاَنْوَارِ

قُلْنَا اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ

يَسْتَلْهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ

قُلْنَا اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ

مغرب ست^(۱) (۱۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۱۸) .

گذاشت دودریار تا بهم جمع شوند (۱۹) .
میان این هر دو حجابیست که یکی
بر دیگری تعدی نمیکند (۲۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۱) .

برآید ازین دودریا مروارید و مرجان (۲۲) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۳) .

خدا را است کشتی های روان شونده
برافراشته در دریا مانند کوه ها (۲۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۵) .

هر که هست بر زمین فانی شود (۲۶) .
و باقی ماند روی پروردگار تو خداوند
بزرگی و انعام (۲۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۲۸) .

سوال میکند از خدا هر که در آسمانهاست
و زمین ست هر روزی خدا در حالتی
ست^(۲) (۲۹) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۰) .

(۱) یعنی در زمستان آفتاب مشرق و مغرب دیگر دارد و در تابستان مشرق و مغرب دیگر .

(۲) یعنی تنعیم یا تعدیب، اسعاد یا اشقاء، احیایا اماتت واللہ اعلم .

سَكَّرُ لُكَايَةِ الْعَقْلِ ①

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ②

يَعْتَصِرُ الْجَنِّ وَالْإِنْسَ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْتَفِعُوا مِنْ أَقْطَارِ
الْعُتُوبِ وَالْأَرْضِ فَأَنفُذُوا لَأَمْلَأَنَّ دُونِ الْإِسْطِطِينَ ③

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ④

يُرْسِلُ عَلَيْكُمْ مُوَاطِنًا مِنْ ظُلُمَاتٍ وَهَامِسًا كَلَّا تَتَنَصَّرِينَ ⑤

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ⑥

وَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدًا كَالدِّهَانِ ⑦

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ⑧

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ عَنْ ذُنُوبِهِمْ إِنْ شَاءَ إِلَّا جَانٌّ ⑨

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ⑩

يَعْرِفُ الْمَجْرُمُونَ بِسَيِّئَاتِهِمْ فَيُؤْخَذُ بِالتَّوَابِ
وَالْإِقْدَارِ ⑪

فَيَأْتِي الْآءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ⑫

از همه فارغ شده برای شما متوجه شویم
ای جن و انس (۳۱) .

پس کدام یکرا از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۳۲) .

ای قوم جن و انس اگر می توانید که
بيرون روید از کناره های آسمان ها و زمین
پس بیرون روید بیرون نخواهد رفتن مگر
بقوتی (۱) (۳۳) .

پس کدام یکرا از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۳۴) .

فرستاده خواهد شد بر شما شعله از آتش
و دود نیز پس مقابله نتوانید کرد (۳۵) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۳۶) .

پس چون بشکافد آسمان پس شود مثل گیل
سرخ مانند اديم سرخ (۳۷) .

پس کدام یکرا از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۳۸) .

پس آن روز سوال کرده نه شود اگر نه خود
هیچ آدمی و نه جني (۳۹) .

پس کدام یکرا از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمريد (۴۰) .

شناخته شوند گنهگاران به قیافه خود پس
گرفته شود به موی پیشانی های و به پای
هانیز (۴۱) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار

هَذَا جَمَاهُ الَّذِي يَكْذِبُ بِمَا الْغَبْرِيُّونَ ﴿٣٧﴾

يَطْلُقُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَبِيبٍ ﴿٣٨﴾

يَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبُ ﴿٣٩﴾

وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّ ﴿٤٠﴾

يَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبُ ﴿٤١﴾

وَوَاتَا أَهْلَانِ ﴿٤٢﴾

يَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبُ ﴿٤٣﴾

فِي مَاءٍ عَيْنٍ فَهَبْ ﴿٤٤﴾

يَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبُ ﴿٤٥﴾

فِي مَاءٍ كُلِّ نَافِثَةٍ زَوْجٍ ﴿٤٦﴾

يَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبُ ﴿٤٧﴾

مُسْتَبِينَ عَلَى رُءُوسِ بَطَائِنِهِمْ إِنْ تَبَرَّيْ وَجَنَّا

الْمَكْتَبِينَ دَانِ ﴿٤٨﴾

يَأْتِي الْآلَ رَبُّكُمْ تَكْذِبُ ﴿٤٩﴾

دروغ می شمیرید (۴۲) .

این است آن دوزخ که دروغ شمرده بودند آن را گنهگاران (۴۳) .

آمدورفت کنند میان آن آتش و میان آب گرم جوشیده (۴۴) .

پس کدام يك را از نعمت های پروردگار خویش دروغ می شمیرید (۴۵) .

وکسی را که ترسیده است از ایستادن بحضور پروردگار خویش دوبوستان است (۴۶) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرید (۴۷) .

دو بوستان دارای شاخه های بسیار (۴۸) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرید (۴۹) .

در آن دوبوستان دو چشمه میروند (۵۰) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرید (۵۱) .

در آن دوبوستان از هر میوه دو قسم باشد (۵۲) .

پس کدام را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمیرید (۵۳) .

تکیه زده بر فرش های که آستر آن از حریر ضخیم باشد و میوه آن دوبوستان نزدیک بود^(۱) (۵۴) .

پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار

يُؤَيِّنُ قِصَرَ الْكَرْبِ لِيُظْهِرَ لِنَاسٍ قَبْلَهُمْ وَلَا جُنَّ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا ۝

كَذَّبْتُمُ الْيَقُوتَ وَالزَّجْنَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا ۝

مَنْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا ۝

وَمِنْ دُونِهَا جَهَنَّمُ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا ۝

مُدَّ مَا تَكُنُّ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا ۝

فِيهَا عَيْنٌ نَضَّالَتْنِ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا ۝

فِيهَا نَارٌ كَمَا وَكُنْ وَرُتَانُ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا ۝

خویش دروغ می شمرد (۵۵) .

در آن کوشکها حوران باشند فرواندازنده چشم جماع نکرده است بآنها هیچ آدمی پیش از ایشان ونه هیچ جنی (۵۶) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۵۷) .

گویا آن حوران یاقوت و مرجان اند (۵۸) . پس کدام را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۵۹) .

نیست جزای نیکوکاری مگر انعام بسیار (۶۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۶۱) .

و غیر از این دبوستان دبوستان دیگر باشند (۶۲) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۶۳) .

دبوستان سبز که از غایت سبزی بسیاهی میزنند (۶۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۶۵) .

در آن دبوستان دو چشمه جوشنده باشند (۶۶) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۶۷) .

در آن دبوستان میوه و درختان خرمای و انار باشند (۶۸) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار

فِيَوْمٍ خَيْرٌ وَجَنَّةٌ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝

خُذُوا صُورَتِي فِي الْيَوْمِ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝

لَتَرْيَاهُنَّ مِنَ النَّاسِ قَبْلَهُمْ وَلَبَّائًا ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝

مُنْجِبِينَ عَلَى رُفُوفٍ مُّخْتَلِفٍ وَأَعْلَىٰ مِنِّي سُلٰمٰنٌ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ۝

تَبٰرَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۝

لَئِنْ لَوْفَعَهَا كَاذِبَةٌ ۝

خَالِصَةٌ تَأْتِي ۝

خویش دروغ می شمیرید (۶۹) .

در آن کوشکها زنان برگزیده جمال باشند
(۷۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرید (۷۱) .

حوران نگاهداشته شده درخیمها (۷۲) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار

خویش دروغ می شمیرید (۷۳) .
جماع نکرده است بآنها هیچ آدمی پیش

از ایشان و نه هیچ جنی (۷۴) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار

خویش دروغ می شمیرید (۷۵) .
تکیه زده باشند بر بالشهای سبز و بساط

های نیک (۷۶) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار

خویش دروغ می شمیرید (۷۷) .
با برکت ست نام پروردگارتو خداوند بزرگی

وانعام (۷۸) .

سورة الواقعة مکی است وان بود
و نسی است و سوره واقعه است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

یادکن آنگاه که متحقق شود قیامت (۱) .

نیست وقت بودن آن را هیچ نفس دروغ
گوینده (۱) (۲) .

پست کننده است جماعتی رابلند کننده

است طائفه ای را (۳) .
 آنگاه که جنبانیده شود زمین را جنبانیدن
 سخت (۴) .
 وریزه ریزه کرده شود کوه هارا ریزه ریزه
 کردن بسیار (۵) .
 پس شود مانند غبار پراکنده (۶) .
 و شوید شما سه قسم (۷) .
 پس اهل سعادت چه حال دارند اهل
 سعادت (۸) .
 و اهل شقاوت چه حال دارند اهل شقاوت
 (۹) .
 و پیش روندگان خود ایشانند پیش روندگان
 (۱۰) .
 آن پیش روندگان ایشانند نزدیک کردگان
 (۱۱) .
 در بوستانهای نعمت باشند (۱۲) .
 سابقان جمعی بسیاراند از پیشینیان^(۱) (۱۳) .
 و اندکی انداز پسینیان^(۲) (۱۴) .
 بر تخت های زربافته نشسته باشند (۱۵) .
 تکیه زده بر آن روبروی یکدیگر شده (۱۶) .
 آمدورفت میکنند برایشان نوجوانان
 جاویدان (۱۷) .
 با آب خوره ها و بریق ها و پیالها از شراب
 جاری (۱۸) .

إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ۝
 وَبُتَّتِ الْبُحَالُ بُتًّا ۝
 فَكَانَتْ مَبَازِئُهُنَّ ۝
 وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ۝
 فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ۝
 وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ۝
 وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ۝
 أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ۝
 فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ۝
 ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ ۝
 وَقَلِيلٌ مِّنَ الْآخِرِينَ ۝
 عَلَى سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ ۝
 مُتَحَكِّمِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ ۝
 يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ۝
 بِأَنْوََابٍ وَأَنْبَارٍ زُكَاةٍ مِّنْ مَّحِينٍ ۝

(۱) یعنی از امام سابقه .

(۲) یعنی از امت محمدیه .

لَا يَصْدَعُونَ عَنْهَا وَلَا يَنْزِفُونَ ①

وَقَالَهُ بِنَمَا يَخْتَارُونَ ②

وَلَحَوْ طَائِرِيهَا يَشْمُونَ ③

وَيُحَوِّرُونَ ④

كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ⑤

جَزَاءُ رَيْبٍ كَانُوا يَعْمَلُونَ ⑥

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْيِماً ⑦

إِلَّا قِيلَ اسَلَامًا ⑧

وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ ۖ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ⑨

فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ ⑩

وَطَلْحٍ مُنْقُودٍ ⑪

وَطِلٍّ مُمْدُودٍ ⑫

وَمَا مَسْكُودٍ ⑬

وَقَالَهُ كَثِيرٌ ⑭

لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ ⑮

وَالْفُرُشِ مَرْفُوعَةٍ ⑯

إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنشَاءً ⑰

فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ⑱

عُرْيَانًا لَّغَرًّا ⑲

نه دردسرداده شود ایشانرا از آن شراب
ونه بیهوش شوند (۱۹) .

وآمد ورفت کنند بامیوه ازهرجنس که
اختیار کنند (۲۰) .

وباکوشت مرغان ازهر جنس که پسندکنند
(۲۱) .

وایشانراست حوران کشاده چشم (۲۲) .

مانند مروارید پوشیده کرده شده (۲۳) .

پاداش دهیم بحسب آنچه میکردند (۲۴) .

نه شنوند دربهشت سخن بیهوده و نه حرفی
که گناه باشد (۲۵) .

لیکن بشنوند این سخن که هریکی سلام
میگوید (۲۶) .

واهل سعادت چه حال دارند اهل
سعادت (۲۷) .

ودر درختان کنار بیخار (۲۸) .

ودر درختان موز تو بر تو ثمره آن (۲۹) .

ودر سایه دراز (۳۰) .

ودر آب ریخته شده (۳۱) .

ودر میوه بسیار (۳۲) .

نه به پایان رسد و نه از آن منع کرده
شود (۳۳) .

و فرش های برا فراشته شده (۳۴) .

هر آئینه ما آفریدیم حوران را یک نوع
افریدن (۳۵) .

پس ساختیم ایشانرا دوشیزه (۳۶) .

محبوب شونده نزدیک شوهران^(۱) هم عمر

بایکدیگر (۳۷) .

برای اصحاب یمین (۳۸) .

جماعتی بسیارند از پیشینیان (۳۹) .

و جماعتی بسیارند از پسینیان (۴۰) .

واهل شقاوت چه حال دارند اهل

شقاوت (۴۱) .

دربادگرم و آبگرم باشند (۴۲) .

و در سایه دود سیاه (۴۳) .

که نه خنک باشد و نه باعزت بود (۴۴) .

هر آئینه ایشان بودند پیش ازین بنابرورده

(۴۵) .

و مداومت میکردند بگناه بزرگ (یعنی

شرك) (۴۶) .

و می گفتند آیا چون بمیریم و خاک شویم

و استخوانی چند باشیم آیاما برانگیخته

شویم (۴۷)

آیا پدران نخستین ما برانگیخته شوند (۴۸) .

بگوهر آئینه پیشینیان و پسینیان (۴۹)

البته جمع کرده شوند در میعاد روز مقرر

(۵۰) .

باز هر آئینه شمای گمراهان دروغ

شمارندگان (۵۱) .

خواهید خورد از درختان زقوم (۵۲) .

پس پر خواهید کرد از آن شکم هارا (۵۳) .

پس خواهید آشامید بر آن طعام از آب گرم

(۵۴) .

پس خواهید آشامید مانند آشامیدن شتران

مبتلا به بیماری تشنگی (۵۵) .

لَا خَصْبَ الْيَمِينِ ۝

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ۝

وَسَلَاةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ۝

وَأَصْحَابُ الْيَمَانِ إِذَا أَصْحَابُ الْيَمَانِ ۝

فِي تَحْتِهِمْ وَجَعِلْهُمُ

وَقَطْلٌ مِّنْ يَّحْتُمُومٍ ۝

لَا يَارِدُهُمُ الْوَادِيُّ ۝

إِنَّهُمْ كَانُوا أَتَمَلْ ذَلِكَ مُتَرَفِّعِينَ ۝

وَكَاذِبُونَ عَلَى الْكِبَرِ الْعَظِيمِ ۝

وَكَاذِبُونَ يَقُولُونَ هَآئِلًا مِّنَّا وَكُنَّا ثَرَابًا وَعِظَامًا إِنَّ الْبَعْثُونَ ۝

أَوَابًا إِنَّ الْأَوَّلِينَ ۝

قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ۝

لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ۝

لَهُمْ فِيهَا أَنْصَابٌ مِنَ الْمَكْدُوبُونَ ۝

لَا يَكُونُ مِنْ شَجَرٍ مِّنْ زُقُومٍ ۝

فَمَا الشُّوْنُ مِنْهَا الْبَطُونُ ۝

فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ۝

فَشَرِبُونَ شُرْبَ الْهَيْمِ ۝

هَذَا يَوْمَ يَوْمِ الدِّينِ ①

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَلُّونَ ②

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ ③

أَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ④

نَحْنُ قَدْ زَيَّنَّا لَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ⑤

عَلَى أَنْ يُبَدِّلَ أَمْرًا لَكُمْ وَتُنْشِئَ لَكُمُ فِي مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ⑥

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَتَذَكَّرُونَ ⑦

أَلَمْ يَتَّبِعُوا مَا هُكِّيَ لَهُمْ ⑧

وَأَنْتُمْ تَرْفَعُونَ أُمُورًا ⑨

لَوْ شَاءَ لَجَعَلْنَاهُ حُطًا مَّا تَلْكُمُ تُفْكُهُمْ ⑩

إِنَّا لَنَعْلَمُ الْمُؤْمِنِينَ ⑪

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ⑫

أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْهَاءُ الَّتِي تُشْرُونَ ⑬

وَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ ⑭

اینست مهمانی ایشان روز جزاء (۵۶) .

ما آفریدیم شمارا پس چرا باور نمی کنید
(یعنی اعاده را) (۵۷) .

آیامی دیدید آنچه میریزید در رحم زنان^(۱)
(۵۸) .

آیاشما می آفرینید آن را یا ما آفریننده
ایم^(۲) (۵۹) .

ما معین کردیم در میان شما مرگ را
و نیستیم ما عاجز کرده شده (۶۰) .

از آنکه عوض شما آریم قومی مانند شما
و بیافرینیم شمارا در عالمی که نمیدانید
(۶۱) .

و هر آینه دانسته اید آفرینش نخستین را
پس چرا پند نمی گیرید (۶۲) .

آیا دیدید آنچه می کارید (۶۳) .

آیاشما میرویانید آن را یا ما رویاننده ایم
(۶۴) .

اگر خواهیم بگردانیم آن زراعت را گیاهی
درهم شکسته به تعجب مانده گوئید
(۶۵) .

هر آینه ما غرامت کشندگانیم (۶۶) .

بلکه ما محروم ماندگانیم (۶۷) .

آیا پس دیدید آن آب را که می آشامید
(۶۸) .

آیاشما فرود آورده اید آن را از ابر یا ما
فرود آرندگانیم (۶۹) .

(۱) یعنی منی را .

(۲) یعنی تقلیب میکنیم منی را از حالی به حالی تا آدمی پیدامی شود والله اعلم .

لَوْ تَنَادَّ جَعَلْنَاهُ أَجَا فَلَوْلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿۶۰﴾

أَكْرَمَ يَتْلُو الْتَارَ الَّتِي تَتْلُونَ ﴿۶۱﴾

وَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا مِنْهُنَّ الْمَطَّيُونَ ﴿۶۲﴾

مَنْ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَمَتَاعًا لِلْمُعْوِينَ ﴿۶۳﴾

مَسِيحًا بِأَسْمَاءِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿۶۴﴾

فَلَا أَقْبِرُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ ﴿۶۵﴾

وَرَأَيْتَهُ لَقَمَةً وَلَوْ عَلِمُونَ عَظِيمًا ﴿۶۶﴾

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿۶۷﴾

رَفِيعٌ ثَلَاثُونَ ﴿۶۸﴾

لَا يَشْفَعُ إِلَّا الْبَاطِلُونَ ﴿۶۹﴾

تُحْمَلُهُ الْمَلَائِكَةُ ﴿۷۰﴾

أَفَرَأَيْتَ لَكَ الْخَبِيثَ إِذْ يَقُولُ أَتَذَكَّرُونَ ﴿۷۱﴾

وَيَجْعَلُونَ رِزْقَهُمْ أَكْثَرًا لِّكَالِ بُيُوتٍ ﴿۷۲﴾

لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿۷۳﴾

اگر خواهیم شور بگردانیم آنرا پس چرا
شکر نمی گوئید (۷۰) .

آیا پس دیدید آن آتش را که روشن می
کنید از میان شاخ درخت برمی آید (۷۱) .
آیا شما آفریده اید درخت آن را یا ما آفریننده
ایم (۷۲) .

ما ساختیم آن درخت را برای پند و منفعت
برای مسافران (۷۳) .

پس به پاکی یاد کن پروردگار بزرگ خود را
(۷۴) .

پس سوگند میخورم بافتادن ستارها (۱)
(۷۵) .

وهرآئینه این قسمی ست بزرگ اگر بدانید
(۷۶) .

هرآئینه این کتاب قرآنی است گرامیقدر
(۷۷) .

نوشته شده است در کتاب پوشیده (۷۸) .
که دست نمی رسانند بآن مگر پاک
کردگان (۲) (۷۹) .

فرستاده شده است از جانب پروردگار
عالمها (۸۰) .

آیا باین سخن شما انکار کننده اید (۸۱) .
و می سازید نصیب خود آنکه شما به دروغ
نسبت می کنید (۸۲) .

پس آنگاه که رسد روح شخصی نزد

(۱) یعنی شهب والله اعلم .

(۲) یعنی در لوح محفوظ .

گلو (۸۳) .

و شما آنگاه می بینید (۸۴) .

و ما نزدیک تریم باو به نسبت شما ولیکن
نمی نگرید (۸۵) .

پس اگر هستید خیر مقهور حکم الهی (۸۶) .
چرا باز نگردانید روح را اگر راست گوئید (۱)
(۸۷) .

پس اما اگر باشد مرده از نزدیک کردگان
بارگاه الهی (۸۸) .

پس اوراست راحت و گل خوشبو و بوستان
نعمت (۸۹) .

و اما اگر باشد از اهل سعادت (۹۰) .

پس سلامت ست ای مخاطب خاطر
ترا از اهل سعادت (۹۱) .

و اما اگر باشد از دروغ شمارندگان گمراهان
(۹۲) .

پس اوراست مهمانی از آب گرم (۹۳) .

و اوراست در آوردن به دوزخ (۹۴) .

هر آینه این خبر درست بی شبهه است
(۹۵) .

پس پاکی یادکن پروردگار بزرگ خود را
(۹۶) .

سوره حدید مدنی است و آن بیست و یک
وله آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

به پاکی یاد کرد خدا را هر چه در آسمان ها

وَأَنْتُمْ جِيئْتُمْ تَنْظُرُونَ ۱۰

وَعَنْ أَقْرَبَ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْهَرُونَ ۱۱

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ ۱۲

فَتَجْعَلُوا آيَاتِهِ أَنْ تَقْرَأُوا ۱۳

لَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۱۴

فَسُوءٌ زَيْنَانٌ لَخَبَلَاتُ الْبَعِثِ ۱۵

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُصَلِّينَ ۱۶

فَسُوءٌ زَيْنَانٌ لَخَبَلَاتُ الْبَعِثِ ۱۷

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكْفِيينَ ۱۸

فَسُوءٌ زَيْنَانٌ لَخَبَلَاتُ الْبَعِثِ ۱۹

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُصَلِّينَ ۲۰

فَسُوءٌ زَيْنَانٌ لَخَبَلَاتُ الْبَعِثِ ۲۱

فَسُوءٌ زَيْنَانٌ لَخَبَلَاتُ الْبَعِثِ ۲۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۲

(۱) مترجم گوید لفظ لولا داخل است بر ترجمه و اعاده آن برای تاکید است .

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْأَنْبِيَاءُ وَبِهِتٌ وَهُوَ عَلَى كُلِّ

شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ②

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى

عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلْفِظُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ

مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَخْرُجُ فِيهَا وَهُوَ سَعَكُمُ الْإِنِّ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا

تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ③

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ④

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ

بِدَايَةِ الصُّدُورِ ⑤

أَمَّا يَا اللَّهُ وَيَسْأَلُهُ وَأَنْفَعُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلِفِينَ فِيهِ

فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَعُوا لَهُمْ أَجْرُ كَيْدٍ ⑥

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ يَا اللَّهُ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ

وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ⑦

وزمین ست و اوست غالب دانا (۱) .

اوراست پادشاهی آسمانها وزمین زنده
میکنند و می میراند و او بر هر چیز تواناست
(۲) .

اوست نخستین همه و اوست آخرین همه
و اوست آشکارا و اوست پنهان و او بر هر چیز
دانا است (۳) .

اوست آنکه آفرید آسمان ها وزمین را
در شش روز باز مستقر شد بر عرش می
داند آنچه در می آید به زمین و آنچه بر می
آید از آن و آنچه فرود می آید از آسمان
و آنچه بالا می رود اندر آن و او با شماست
هر جا که باشید و خدا بآنچه می کنید
بیناست (۴) .

اوراست پادشاهی آسمان ها وزمین و بسوی
خدا باز گردانیده میشود کارها (۵) .

در می آرد شب را در روز و در می آرد روز را
در شب و او دانا است بمکنون سینها (۶) .
ایمان آرید بخدا و رسول او و خرج کنید
از جمله آن مال که قرار داده است شمارا
جانشین دیگران در وی پس آنانکه ایمان
آوردند و خرج کردند از شما ایشانراست
مزد بزرگ (۷) .

و چیست شمارا که ایمان نمی آرید بخدا
و رسول در حالیکه دعوت می کند شمارا
که ایمان آرید پروردگار خویش و هرائینه
عهد گرفته است از شما^(۱) اگر هستی
باوردارنده (۸) .

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدٍ آيَاتٍ يَبَيِّنُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَارْءُوفٌ رَحِيمٌ ①

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُقِيمُوا وَبَيِّنَ اللَّهُ مِثْرَاتِ التَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتِلْ
أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ آتَوْا مِنْ بَعْدِ وَقَاتِلُوا
وَكَلَّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ②

مَنْ ذَا الَّذِي يُقِيضُ اللَّهُ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعُّهُ لَهُ وَلَهُ
أَجْرٌ كَثِيرٌ ③

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَبِأَنْفُسِهِمْ بَطَارِكُمْ الْيَوْمَ جَبَلٌ مَبْرُورٌ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خُلِدِينَ
فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ④

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا

واوست آنکه فرو میفرستد بر بنده خود آیات واضح تا بیرون آرد شما را از تاریکی ها بسوی روشنی هر آینه خدا بر شما بخشاینده مهربان است (۹) .

وچيست شما را که خرج نه کنید در راه خدا و خدای راست واپس گذاشته آسمان ها و زمین^(۱) برابر نیست از شما آنکه خرج کرد پیش از فتح مکه و قتال کرد (بآنکه این چنین عمل بعد از فتح مکه کرده باشد) آنجماعت در مرتبه بزرگ ترند از آنانکه خرج کردند بعد از فتح و قتال کردند و هر يك را وعده داده است خدا حالست نيك و خدا بآنچه می کنید خبردار است (۱۰) .

کیست آنکه قرض دهد خدا را قرض دادن نيك پس دوچند ادا کند آن قرض را برای او و او راست مزد گرامی قدر (۱۱) .

یادکن روزیکه بینی مردان مسلمانان را و زنان مسلمانان را باین صفت که می شتابد نور ایشان پیش دست های ایشان و بجانب های راست ایشان (گفته شود) مرده باد شما را امروز شما را ست بوستان های می رود زیر آن جویها جاوید باشید آنجا اینست مطلب یابی بزرگ (۱۲) .

روزی که گویند مردان منافق و زنان منافق

(۱) یعنی هر کسی که بگذارد ملك خدا باشد پس بآن بخل کردن نهایت شنيع است .

نَقَّيْتُ مِنْ لُؤْلُؤِكُمْ قَيْلًا ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ قَالَتِ سُبْحَانُورُ
فَقُرِيبَ بَيْنَهُمْ بِمُورِلِهِ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ
مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ①

بامسلمانان بنظر شفقت نگرید بسوی
ماتساروشنی گیریم از نور شما گفته
شود بازگردید پس پشت خویش پس
بعوئیدروشنی را^(۱) پس بناکرده شود
در میان ایشان دیواری که او را دروازه
باشد اندرون آن دیوار در آنجا رحمت ست
وبیرون آن دیوار بجانب پیش او عذاب
ست (۱۳) .

يُنَادُوهُمْ أَلَمْ تَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
وَتَمَيَّضْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَعَرَّيْتُمُ الْأَمَانَ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ
وَعَذَابُ اللَّهِ غَرُّورٌ ②

آواز دهند منافقان مسلمانان را ایامانبودیم
همراه شما گفتند آری ولیکن شما در بالا
افگنیدید خویشتن را و انتظار کردید^(۲)
و شك آوردید و فریفته کرد شمارا آرزوها
تا آنکه برسید فرمان خدا^(۳) و فریب
داد شمارا در فرمانبرداری خدا شیطان
فریبنده (۱۴) .

قَالُوا مِمَّا لِي بِذُنُوبِكُمْ بَلَىٰ وَإِنَّ الْبُغْيَاءَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَا لَكُمْ
بِئْسَ مَا لَكُمْ مَوْلَاكُمْ وَيَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ دُخَانًا
وَتَكُونُ الْبُغْيَاءُ كَالْهَيْبَةِ ③

پس امروز فرا گرفته نه شود از شما فدیة
ونه از کافران گرفته شود جای شما آتش
ست همان آتش لائق شماست و بد باز
گشت ست وی (۱۵) .

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ
مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَتَّبِعُوا أَكْثَرَ الَّذِينَ أَوْثَرُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِ قَطَالِ

آیا وقت نرسیده است مسلمانان را که
نیایش کند دل های ایشان آن وقت یاد
کردن خدا و وقت یاد آوردن آنچه آمده
ست از وحی الهی و نباشند مانند آنانکه

(۱) مترجو گوید یعنی در دنیا روید تحصیل نور کنید که این جا تحصیل نور نیست والله اعلم .

(۲) یعنی هزیمت مسلمانان را .

(۳) یعنی اجل .

عَلَيْهِمُ الرِّمَادُ فَنَسَبْتُ قُلُوبَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ⑮

داده شده است ایشان را کتاب پیش ازین پس درازگشت برایشان مدت پس سخت شد دل های ایشان و بسیاری از ایشان بدکاران اند (۱۶) .

إِذْ عَلَّمْنَا ابْنَ آدَمَ الْأَرْضَ لَمَّا بَعَثْنَاهُ فَإِذَا هِيَ كَالْحُمُرِ تَتَقَبَّلُونَ ⑯

بدانید که خدا زنده میکند زمین را بعد از مرده بودن آن هرآینه بیان کردیم برای شما نشانها بود که شما دریابید (۱۷) .

إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لِيُضَاعَفَ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ⑰

هرآینه مردان خیرات دهنده و زنان خیرات دهنده و آنانکه قرض داده اند خدا را قرض نیک دو چند داده شود ایشان را و ایشانراست مزدگرمای قدر (۱۸) .

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ⑱ وَالشَّهَادَةُ بَيْنَهُمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ⑲

وآنانکه ایمان آوردند بخدا و پیغمبران او آنجماعت ایشانند صدیقان و شهیدان نزدیک پروردگار خویش ایشانراست مزدایشان و نورایشان و آنانکه کافر شدند و دروغ شمردند آیات ما را آنجماعت اهل دوزخ اند (۱۹) .

إِذْ عَلَّمْنَا الْاِنْسَانَ الْخَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ وَلَمَّا خَرَّ سُوءُهُمْ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ⑳ وَكَانَ شَرُّ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ لِمَنْ كَانَ فِي عَيْنِكَ الْحَبْلَ الْكَافِرَ ㉑ نَبَاتُهُ تَعْرَاهُ يَجْعَلُ قَعْرَهُ مُصْفًى لِمَنْ يُؤْتِي الْأَمْوَارَ حَدَابُ شَدِيدٌ مِّنْهُ ㉒ مِنَ اللَّهِ وَرِثَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ ㉓

بدانید که زندگانی دنیا بازیست و بیهودگی ست و آرائش ست و خودستایی ست در میان شما و از یکدیگر زیاده طلبی ست در مال ها و فرزندان مانند بارانی که به شکفت آورد زراعت کنندگان را رُستنی او باز خشک شود پس زرد به بینی آن را باز درهم شکسته گردد و در آخرت عذاب سخت ست و نیز آمرزش ست از جانب خدا و خوشنود است و نیست زندگانی دنیا مگر بهره ای که باعث فریب باشد (۲۰) .

سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ حَرُورًا مِّنَ النَّارِ ㉔

سبقست کنید بسوی آمرزش از جانب پروردگار تا آن بسوی بهشتی که پهنائی

وَالْأَرْضِ أَعْدَتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۲۱﴾

او مانند پهنائی آسمان و زمین باشد آماده کرده شد برای آنانکه ایمان می آرند بخدا و پیغامبران او اینست فضل خدا میدهدش بهر که خواهد و خداوند صاحب فضل بزرگ است (۲۱) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا جَعَلْنَا لَكُمْ فِي الْأَرْضِ حُرُوبًا لَّئِيْلَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ الْخَوَّارِ ﴿۲۲﴾

نه رسید هیچ مصیبتی در زمین و نه در جان های شما مگر نوشته شده است در کتابی پیش از آنکه بیا فرینیم آن مصیبت را هر آینه این کار بر خدا آسان است (۲۲) .

لَا تَتَّبِعُوا الْاَوَّلَ وَلَا الْآخِرَ وَلَا مَنَاحِيْرَ ۚ وَمَا يَكْفُرُ بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ الْخَوَّارِ ﴿۲۳﴾

(خبر داده ایم) تا اندوه نخورید بر آنچه رفت از دست شما و تا شادمان نه شوید بآنچه عطا کرد شمارا و خدای تعالی دوست نمیدارد هر تکبر کننده خود ستاینده را (۲۳) .

الَّذِينَ يَخْلَفُونَ بَيْنَ يَدَيْكَ وَيَتْلُونَ الْقُرْآنَ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۚ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿۲۴﴾

(دوست نمیدارد) آنانرا که بخل میکنند و مردمان را به بخل می فرمایند و هر که روگردان شود هر آینه خدا اوست بی نیاز ستوده (۲۴) .

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُ الْكِتَابَ وَالْحِزْمَ ۚ إِنَّا لَنُقَوِّمُ النَّاسَ بِالْقِسْطِ ۚ وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿۲۵﴾

هر آینه فرستادیم پیغامبران خود را به نشانه های واضح و فرود آوردیم همراه ایشان کتاب و ترازو را تا عمل کنند مردمان با انصاف و فرود آوردیم آهن را در آن جنگ سخت است و منفعت های دیگر برای مردمان و تا بدانند خدا کسی را که نصرت دهد خدا و پیغامبران او را غائبانه هر آینه خدا توانای غالب است (۲۵) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِهِمُ الْبُكُورَ

وهر آینه فرستادیم نوح را و ابراهیم را و نهادیم در اولاد ایشان پیغامبری و کتاب

وَالْكِتَابَ فِيهِمْ مُنْتَهَى وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿۲۶﴾

ثُمَّ قَلْبَنَا عَلَىٰ أَنَّا كَرِهْنَا مِمَّا كَتَبْنَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَّا رُحْمًا وَأَنَّا بِنَا
الْإِنجِيلَ لَوَجَّهْنَاهُ لِقُلُوبِ الَّذِينَ أَكْبَرُوا رَأْيَهُ وَرَحْمَةً
وَمَهَابَاتٍ لِّمَا بَدَأَ عَزَمَ مَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمُ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ
اللَّهِ فَمَنْ عَمَّا هَٰذَا خَلْقَ رِعَابٍ يَتَّبِعُهُمُ الْفَاكِهُنَّ أَفَكُتَبُوا لَهُمْ
أَجْرُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿۲۷﴾

پس بعض ایشان راه یابنده است
و بسیاری از ایشان بدکارانند (۲۶) .
باز فرستادیم از پی ایشان پیغامبران خود را
و از پی آوردیم عیسیٰ پسر مریم را
و دادیمش انجیل و نهادیم در دل های
تابعان او مهربانی و بخشایشش و گوشه
نشینی که خود پیدا کرده بودند آن را ما
فرض نه ساخته بودیم برایشان لیکن
اختراع کردند بطلب خوشنودی خدا پس
نگاهداشتی آن نکردند حق نگهداشتن آن
پس عطا کردیم آنان را که ایمان آوردند
از ایشان^(۱) مزدایشان را و بسیاری از ایشان
بدکارانند (۲۷) .

لِيَأْتِيَهُمُ الْآيَةُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ يُؤْتِيكُمْ
كُلَّ شَيْءٍ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلُ لَكُمْ نُورًا تَتَشَوَّنُ بِهِ وَيَغْفِرَ لَكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲۸﴾

ای آنانکه ایمان آورده اید به پیغمبران
سابق برسید از خدا و ایمان آرید به
پیغامبر او^(۲) تا بدهد شمارا دوحصه
از رحمت خود و بدهد شمارا نوری که راه
روید بآن و تا بیا مرزد شمارا و خدا آمرگار
مهربان ست (۲۸) .

لِيَأْتِيَ عِلْمَ أَهْلِ الْكِتَابِ الْإِسْلَامُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مِنَ
كُفْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۲۹﴾

(خدا باین مقدمه خبر داد) تا بدانند اهل
کتاب که ایشان قادر نیستند بر چیزی
از فضل خدا و بدانند که فضل بدست
خداست میدهد آن را هر که خواهد و خدا
صاحب فضل بزرگ ست (۲۹) .

(۱) یعنی به محمد صلی الله علیه وسلم .

(۲) یعنی به محمد صلی الله علیه وسلم .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَ تَشْكُرُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ مَا نُزَكِّمُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ①

الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِمْ مَا مِنْ أَهْلِهِمْ إِن لَّهُمْ مَا فِي بَيْتِهِمْ وَآلِهِمْ وَإِلَىٰ وَلَدِهِمْ وَآلِهِمْ لَمَنْعُونَ مِمَّا قُلْتُمْ وَقُلْتُمْ لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرْبِ قُلْ لَّيْسَ بِالْأَنْفِرِ الْغَنَاءُ لِلَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم بَلِ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَنَّاتٍ ②

وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ قُلْ أُولَٰئِكَ قَوْلُكُمْ لَا تَعْلَمُونَ بِهِمُ وَاللَّهُ يَمُنُّ بِمَا تَعْلَمُونَ خَيْرٌ ③

كُلُّنَا لَكُمْ أَوْسِيَاءُ شَهَدَتْ بَيْنَنَا بَيْنَكُمْ بَيْتَاتُ أُولَٰئِكَ مَكِّنًا

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) هر آئینه شنید خدای تعالی سخن آن زن که گفتگو میکرد با تو درباره شوهر خود و شکایت میکرد پیش خدا و خدامی شنود گفتگو کردن شمارا هر آئینه خدا شنواییناست (۱) .

آنانکه از شما ظاهر میکنند بازنان خود (۲) نیستند آن زنان مادران ایشان نیستند مادران ایشان، الا آنانکه زاده اند ایشان را هر آئینه این ظاهر کنندگان می گویند سخن نامعقول و میگویند دروغ و هر آئینه خدا عفوکننده آمرزگارست (۲) .

و آنانکه ظاهر می کنند بازنان خود باز رجوع میکنند در مخالفت آنچه گفتند پس واجب ست آزاد کردن برده ای پیش از آنکه زن و مرد بایکدیگر دست رسانند (۳) این حکم پند داده میشود شمارا بآن و خدا بآنچه میکنید خبردارست (۳) .

پس هر که نه یابد برده را پس بروی واجب

(۱) زنی را شوهر او گفت " انت علی کظهر امی " تو بر من مانند پشت مادر منی آن زن پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم این ماجرا عرض کرد فرمودند که حرام شدی آن زن کثرت خیال و قلت مال عرض کرد خدای تعالی این آیت فرستاد .

(۲) یعنی تشبیه می دهند زنان خود را به پشت مادر .

(۳) یعنی جماع کنند .

فَمَنْ لَمْ يَسْطِعْ فِطْرًا يَسْتَتِرْ بِشَيْءٍ مِنْكُمْ يَتْرِكُوا فِطْرَتَهُمْ
وَسُئْلُهُ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ④

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كِتُوبًا كُتِبَتْ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتِنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ⑤

يَوْمَ يَجْعَلُ اللَّهُ جَنَّتَيْنَ لَهُمْ بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ
وَسُئْلُهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑥

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ
لَجْوَى ثَلَاثَةِ الْأَمْوَاجِ أَعْلَاهُمْ وَلَا خِصَاةِ الْأَمْوَاجِ سَوَاءٌ لَهُمْ وَلَا أَدْنَى
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرُ الْأَمْوَاجِ إِنَّ مَا كَانُوا يَنْشُرُونَ لَكُمْ يُجَازِلُكُمْ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑦

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ الْجَوَى فَوَعَدُوا لِلنَّارِ هُمْ أَعْلَاهُ

ست روزه داشتن دوماه پی در پی پیش
از آنکه هر دو بایکدیگر دست رسانند پس
هر که نتواند این را پس طعام دادن شصت
فقر لازم است، این حکم برای آنست
که منقاد شوید به خدا و پیغامبر او و این
احکام حد مقرر کرده خداست و کافران
را عذاب درد دهنده باشد (۴).

هر آئینه آنانکه مخالفت میکنند با خدا و
رسول او خوار کرده شد ایشانرا چنانکه
خوار کرده شد آنان را که پیش از ایشان
بودند و هر آئینه فرود آوردیم آیات واضح
و کافران را عذاب خوار کننده است (۵).

روزی که برانگیزد ایشانرا خدایم يك چا
پس خبر دهد ایشان را بآنچه کرده بودند
یادداشت کرد آنرا خدا و ایشان فراموش
کردند آن را و خدا بر همه چیز مطلع است
(۶).

آیانه دیدی که خدا میداند آنچه در آسمان
هست و آنچه در زمین است نمی باشد
بایکدیگر گفتن سه شخص را مگر
خدا چهارم ایشان است و نمی باشد گفتن
پنج شخص را الا خدا ششم ایشان است
و نه کمتر ازین و نه زیاده ازین مگر
خدا با ایشانست هر کجا باشند باز خبر دهد
ایشان را روز قیامت به آنچه کرده اند
هر آئینه خدا بهر چیز داناست (۷).

آیاندیدی بسوی آنانکه منع کرده شد ایشان

وَيَتَذَكَّرُونَ بِالْآيَةِ وَالْعَذَابِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءَ وَكَ
حَيُّوكُمْ بِمَا لَمْ يُعْيَلِك بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا
اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَتَّىٰ نَمُوتَ بِهِمْ يَصْلَوْنَهَا فَيُفْسِدُ الصِّبْغَ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَنَاجُوا بِالْآيَةِ
وَالْعَذَابِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَنَاجُوا بِالْإِزْوَةِ الثَّقَوِيَّ
وَأَقْوَمُ إِلَهُ الَّذِي إِلَيْهِ تُعْشَرُونَ ①

إِنَّمَا التَّوْبَىٰ مِنَ التَّحِيلِ لِيَعْرِزَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ
بِطَارِهِمْ شَيْءٌ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ
فَاتَفَسَّحُوا فَيَسِّرَ اللَّهُ لَكُمْ ذِكْرَهُ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانْشُرُوا يَرْفَعِ
اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ①

را از بایکدیگر رازگفتن^(۱) باز عود میکنند
در آنچه از آن منع کرده شد ایشان را
و بیکدیگر راز میگویند در باب گناه و تعدی
و نافرمانی پیغامبر و چون بیایند پیش
تو دعا کنند ترا بآن کلمه که دعا نکرده
است ترا خدا بآن^(۲) و میگویند در دل های
خویش چرا عذاب نه میکند ما را خدا بسبب
آنچه میگوئیم^(۳) پس ست ایشانرا دوزخ
در آیند آن جا پس بدجائست دوزخ (۸).

ای مسلمانان چون بایکدیگر راز گوئید
پس باید که راز گوئید در باب گناه و تعدی
نا فرمانی پیغامبر و راز گوئید در باب
نیکوکاری و پرهیزگاری و بترسید از خدائی
که بسوی او حشر کرده خواهید شد (۹).

جز این نیست که رازگفتن بد از کار شیطان
ست تا اندوهگین کند مسلمانان را
و نیست هیچ زیان رساننده بایشان مگر
باراده خدا، و برخدا باید که توکل کنند
مسلمانان (۱۰).

ای مسلمانان چون گفته شود شمارا که
گشاده بنشینید در مجلس ها پس گشاده
کنید جای را تا بگشاید خدا برای شما
(هر مشکلی را) و چون گفته شود برخیزید
پس برخیزید تا بلند کند خدا مرتبه ها برای

(۱) یعنی یهود که راز ایشان در ایادی مسلمین بود والله اعلم .

(۲) یعنی بجای السلام عليك السام عليك گویند یعنی مرگ بر تو باد .

(۳) یعنی ا گر پیغامبر راست است بایستی که ما را عذاب رسیدی والله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الرَّسُولُ فَقَدْ مُوَابَقِنَ يَدَيْ
تُحِبُّكُمْ صَدَقَ ذَلِكَ حَيْثُ لَكُمْ وَأَطَعُوا فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ ذَكِيٌّ ①

وَأَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاهُمْ صَدَقَتْ قَوْلُكُمْ
تَفْعَلُوا وَتَأْتِيَنَّ اللَّهُ عَمَلُكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرِسُولَهُ وَاللَّهُ يَخْتَارُ لِمَنْ يَنْصَلُّهُ ②

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا
مِنْهُمْ يَعْلَمُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ③

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ④

إِنَّمَا وَآيَاتِهِمْ حُجَّةٌ نَصَرُوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَهُمْ عَذَابٌ
لَهُمْ ⑤

آنانکه ایمان آورده اند از شما و آنانکه عطا
کرده شده است ایشانرا علم و خدا بآنچه
میکنید خبردارست (۱۱) .

ای مسلمانان چون خواهید که راز گوئید
با پیغامبر پس نخست بدهید پیش از راز
گفتن خود خیرات را این کار بهترست
شمارا و پاکیزه تر پس اگر نیابید هر آینه
خدا آمرزگار مهربانست (۱) (۱۲) .

آیا ترسیدید از آنکه نخست دهید پیش از
راز گفتن خود خیرات هارا پس چون
نکردید و درگذشت خدا از شما پس باری
برپادارید نمازرا و بدهید زکوة را
و فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را
و خدا خبردارست بآنچه می کنید (۱۳) .

آیانه دیدی بسوی آنانکه دوستی کردند
با قومی که غضب کرده است خدا
برایشان (۲) نیستند این منافقان از شما و نه
از یهود و سوگند میخورند بر دروغ و ایشان
میدانند (۱۴) .

آماده ساخته است خدا برای ایشان عذاب
سخت هر آینه بد است آنچه میکردند
(۱۵) .

سپر گرفته اند سوگندان خود را پس
بازداشتند مردم را از راه خدا پس برای
ایشانست عذاب خوارکننده (۱۶) .

(۱) مترجم گوید این حکم منسوخ است بآیتی که می آید والله اعلم .

(۲) یعنی منافقان با یهود دوستی کردند والله اعلم .

لَنْ تُعْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۱۷﴾

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُونَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ كَانُوا
فَعَلُوا ۚ إِنَّهُمْ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿۱۸﴾

رَسَّخُوهُ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنزَلَهُمْ وَلِلَّهِ الْوَلَايَةُ
الشَّيْطَانُ الْآنَ ۚ جُزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَائِرُونَ ﴿۱۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿۲۰﴾

كَتَبَ اللَّهُ لِلْعَلِيِّ أَنَا وَرَسُولِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿۲۱﴾

لَا يَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ
أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحِهِ وَيُخْلِلْهُمْ
جَلَّتْ قُرْبَىٰ مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ ۚ فَيُخْرِجُهُم مِّنْ فِيهَا رِضَىٰ اللَّهِ عَلَيْهِمْ
وَرِضْوَانُهُ ۚ أُولَئِكَ جُزْبُ اللَّهِ ۚ الْآنَ ۚ جُزْبُ اللَّهِ هُمُ
الْمُخْلِقُونَ ﴿۲۲﴾

دفع نخواهد کرد از ایشان اموال ایشان
و اولاد ایشان از عذاب خدا چیزی را این
جماعت اهل دوزخ اند، ایشان
آنجا جاویدان باشند (۱۷).

روزی که برانگیزد ایشانرا خدا همه يك جا
پس سگند سگند خورند بحضور او چنانکه سگند
میخورند بحضور شما و می پندارند که
ایشان بر چیزی هستند آگاه شوهر آئینه
ایشانند دروغگو (۱۸).

غالب آمده است برایشان شیطان پس
فراموش ساخت از خاطر ایشان یاد کردن
خدا را این جماعت لشکر شیطان اند آگاه
شوهر آئینه لشکر شیطان ایشانند
زیان کاران (۱۹).

هسر آئینه آنانکه مخالفت میکنند
با خدا و رسول او این جماعت در جمله
خوارترین مردم اند (۲۰).

حکم کرد خدا البته غالب شوم من و
پیغامبران من هر آئینه خدا توانای غالب
ست (۲۱).

نخواهی یافت قومی را که ایمان دارند
بخدا و روز آخر باین صفت که دوستی
کنند با کسی که خلاف کرده است
با خدا و رسول او و اگر چه آن جماعت
باشند پدران ایشان یا پسران ایشان
یا برادران ایشان یا خویشانند این ایشان آن
مومنان که با کافران دوستی ندارند نوشته
است خدا در دل های ایشان ایمان را
و قوت داده است ایشان را بفیض غیبی

از جانب خود و در آردایشان را به بوستان
ها می‌رود زیرا آن جویها جاویدان آنجا
خوشنود شد خدا از ایشان و خوشنود
شدند ایشان از خدا ایشانند لشکر
خدا آگاه شو هر آینه لشکر خدا ایشانند
رستگاران (۲۲) .

سوره حشر مدنی است و آن بیست
و چهار آیه و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ تَأْتِي الْأَرْضُ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

لَمَّا أَتَى الْأَحْزَابَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ
لِأَوَّلِ الْحَرْبِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَ ظَنُّوا أَنَّهُمْ لَا عِلْمَ لَهُمْ بِشَيْءٍ
مِنَ اللَّهِ وَ كَذَّبُوا اللَّهَ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَشَاءُوا وَ قَدْ تَفَرَّقَ
قُلُوبُهُمْ الرُّعْبَ يَخْرُجُونَ بِيَوْمٍ هُمْ يَتُوبُونَ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْفُرْقَانِ ②

بنام خدای بخشاینده مهربان .
(۱) به پاکی یاد کرد خدای را آنچه در
آسمان هاست و آنچه در زمین است
و اوست غالب با حکمت (۱) .
اوست آنکه بیرون راند آنان را که
کافر شدند از اهل کتاب از خانه های
ایشان در اول جمع کردن لشکر ، گمان نه
داشتید شما ای مسلمانان که بیرون روند
و گمان میکردند آن کافران که نگاهدارنده
ایشان باشند قلعه های ایشان از عقوبت

(۱) مترجم گوید که آن حضرت صلی الله علیه وسلم چون بمدینه آمدند بابنی نصیر
صلح کردند و ایشان بسبب شقاوت ازلی سعی عداوت آنحضرت صلی الله علیه
وسلم پیش گرفتند آنحضرت صلی الله علیه وسلم اراده فرمود که آنجماعت را
جلاوطن فرماید منافقان آن ملاعین را پیغام فرستادند که شما قتال کنید و در جنگی
استواری ورزید که ما رفیق شما ایم خدای تعالی برخلاف اراده منافقان در اول
جمع کردن لشکر بر یهود القا رُصب فرمود تا عاجز آمدند و جلاوطنی اختیار کردند و
سخن اهل نفاق را نشنیدند و بقتال و تکرار جمع رجال اتفاق نیفتاد و اموال ایشان
فیء شد و فیء آنرا گویند که بغیر قتال بدست مسلمانان افتد خدای تعالی منت بر
مسلمانان نهاد حکم فیء بیان فرمود و از اراده منافقان خبر داد و الله اعلم .

خدا پس پیامد بایشان عقوبتِ خدا از آن
جاکه گمان نمی کردند و افکند در دل های
ایشان ترس را خراب میکردند خانه های
خود را بدست های خویش و بدست های
مسلمانان پس عبرت گیرید ای خداوندانِ
بصیرت (۲) .

و اگر نه آن بود که نوشت خدا برایشان
جلاوطنی را هر آئینه عقوبت میکردایشان را
در دنیا^(۱) و ایشان راست در آخرت عذابِ
آتش (۳) .

این عذاب بسبب آنست که ایشان
مخالفت کردند با خدا و رسول او و هر که
مخالفت کند با خدا پس هر آئینه خدا سخت
عقوبت ست (۴) .

آنچه بریدید از درختِ خرما یا گذاشتید آن
را ایستاده بر بیخ و ریشه های آن پس به
فرمان خدا بود و تا خوار کند بدکاران را^(۲)
(۵) .

و آنچه عائد گردانید خدا بر پیغامبر خود از
اموال (بنی نضیر) پس نتاخته بودید بر آن
اسپان را و نه شتران را ولیکن خدا غالب
میگرداند پیغامبران خود را بر هر که خواهد
و خدا بر هر چیز تواناست (۶) .

آنچه عائد گردانید خدا بر پیغامبر خود
از اموال ساکنان ده ها خدای راست و

وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَازَ لَعَذَّبَهُمُ فِي الدُّنْيَا
وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ⑤

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ
شَدِيدُ الْعِقَابِ ⑥

مَنْ قَطَعَ شَجَرًا مِنْ لَبْنَةٍ أَوْ مَرَّتَ بِهَا فَأَيَّمَهُ عَلَى أَصُولِهَا فَمَرَّدَ اللَّهُ
وَالْيُحْرِي الْقَبِيلَيْنِ ⑦

وَمَا أَقَامَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ حَيْلٍ
وَلَا رِيَاظٍ وَلكِنْ اللَّهُ يَسْطُرُ سُلَّةً عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑧

مَا أَقَامَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ
وَالَّذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالسُّكِينِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ لَا

(۱) بنوعی دیگر والله اعلم .

(۲) یعنی قطع درخت میوه دار وقت جهاد جائز است و ترك آن نیز جائز والله اعلم .

يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ وَبَيْنَ الْفُقَرَاءِ فَخُذْهُ وَمَا نَكُمُ عَنْهُ فَإِنَّهُ لَمُؤْمَرٌ وَاقِعٌ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ①

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصَرُّونَ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ②

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُخْرَجُونَ مِنْ هَاجَرٍ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُرَكَاءَ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ③

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَاجَرِنَا

پیغامبر را و خویشاوندان را^(۱) و یتیمان را و فقیران را و راه گذر را (بیان فرمودیم) تا نباشد آن دستگردان میان توانگران از شما و هرچه بدهد شمارا پیغامبر بگیرد آن را و هرچه منع کند شمارا از آن بازایستید و بشیرسید از خدا هر آئینه خدا سخت عقوبت است (۷) .

آن قبیله فقیران هجرت کننده راست آنانکه بیرون کرده شدایشان را از خانه های ایشان و اموال ایشان می طلبند نعمت را از پروردگار خویش و خوشنودی را و نصرت میدهند خدا و پیغامبر را این جماعت ایشانند راست وعده (۸) .

و نیز آنان راست که جای گرفتند بدارالاسلام^(۲) و جای پیدا کردند در ایمان پیش از مهاجران دوست میدارند هر که هجرت میکند بسوی ایشان و نه می یابند در خاطر خود دغدغه از طرف آنچه داده شد مهاجران را و دیگران را اختیار میکنند بر خویشان و اگر چه باشد ایشانرا احتیاج و هر که نگاهداشته شد از حرص نفس خویش پس آنجماعت ایشانند رستگاران (۹) .

و نیز آنان راست که آمدند بعد مهاجران و

(۱) یعنی خویشاوندان پیغامبر را .

(۲) یعنی به مدینه .

الَّذِينَ سَبَقُوا بِالْإِيمَانِ وَلَا يَحْمِلُونَ فِي ثُلُوبِهِمْ غِلًّا لِلَّذِينَ
آمَنُوا رَبُّكَ يَقْضِي قَضَايَهُ ۖ

انصار می‌گویند ای پروردگار ما پیامر
مارا و برادران مارا که سبقت کردند بر ما
به ایمان آوردن و پیدامکن در دل های ما
هیچ کینه نسبت به آنانکه ایمان آوردند
ای پروردگار ماهرآئینه تو بخشاینده
مهربانی^(۱) (۱۰) .

الَّذِينَ آمَنُوا يَقُولُونَ لِأَخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ لَيْسَ أَخْرُجْتُمْ كَتَبْتُمْ مَعَكُمْ وَلَا تُطِيعُوا
فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرْكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ۖ

آیندیدی بسوی آنانکه منافق شدند
میگویند آن برادران خود را که کافرن
از اهل کتاب اگر جلاوطن کرده شود
شمارا البته بیرون شویم نیز همراه شما
و فرمان قبول نه کنیم در مقدمه شما
هیچکس را هرگز و اگر جنگ کرده شود با
شما البته نصرت دهیم شمارا و خدا گواهی
میدهد که ایشانند دروغگویان (۱۱)

لَيْسَ أَخْرُجُوا لَنَنْصُرْكُمْ مَعَكُمْ وَلَكِنْ قُوتِلُوا لَنَنْصُرْكُمْ وَلَكِنْ
تَصَرُّوهُمْ لِيُؤْتُوا الْأَرْبَابَ نَصْرًا ۚ

اگر جلاوطن کرده شوند جلاوطن نه
شوند همراه ایشان (منافقان) و اگر جنگ
کرده شود با ایشان نصرت ندهند ایشانرا
و اگر بفرض نصرت دهند ایشانرا را البته
بازگردانند پشت های خود را بعد از آن
مدد کرده نشود ایشانرا (۱۲) .

لَا تُمْسِكُوا رُحْبَةَ الْحَبْلِ فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ۖ

هرآئینه شما ای مسلمانان با رعب ترید
در خاطر های ایشان از خدا این بسبب
آنست که ایشان قومی هستند که نمی
فهمند^(۲) (۱۳) .

(۱) مترجم گوید ازین آیت معلوم شد که در قیء هر مسلمان را حق ست پس احوج
فالا حوج را باید داد تا آنکه مال قیء کفایت کند والله اعلم .
(۲) یعنی از عذاب خدا که مؤجل ست پرواندارند والله اعلم .

لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قَوْمٍ مُحْصَنَةٍ أَوْ مِنْ دَرَاءٍ
جَدْرٍ يَأْتِيهِمْ بَيْنَهُمْ تَدْبِيرٌ يَنْصِبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ
شَتَّىٰ ذَٰلِكِ يَأْتِيهِمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿۱۴﴾

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمٌ أَذْأَقُوا وَبَالَ أَمْرِهُمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۵﴾

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ النَّفْسُ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي
بِرَبِّي مُنْكَرٌ إِنَّ أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۶﴾

كَانَ عَاقِبَتُهُمَا إِلَهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ
جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿۱۷﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرَ نَفْسٌ مِمَّا قَدْ مَتَّ
لِعَمَلٍ وَالْعَمَلُ لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۸﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ

جنگ نکنند با شما یکجا شده مگر در ده
هائی که بر آن حصار ساخته باشند یا
از پس دیوار، جنگ ایشان در میان خویش
سخت است می پنداری ایشان را همه
یکجا مجتمع شده و دلهای ایشان پراکنده
است این بسبب آنست که ایشان قومی
هستند که در نمی یابند^(۱) (۱۴).

داستان ایشان مانند داستان آنانست که
پیش از ایشان بودند در نزدیکی چشیدند
وبال گناه خود را و ایشانراست عذاب
در دناک^(۲) (۱۵).

داستان منافقان با اهل کتاب مانند داستان
شیطان ست چون گفت آدمی را کافر
شو پس چون کافر شد گفت هر آینه من بی
تعلقم از تو هر آینه من میترسم از خدا
پروردگار عالمها (۱۶).

پس شد عاقبت کار این شیطان و این آدمی
آنکه ایشان در آتش باشند جاویدان آن جا
و این ست جزای ستمگاران (۱۷).

ای مسلمانان بترسید از خدا و باید که تأمل
کند هر شخص که چه چیز پیش فرستاده
است برای فردا^(۳) و بترسید از خدا هر آینه
خدا خبردارست بآنچه می کنید (۱۸).

و مباشید مانند آنانکه فراموش کردند

(۱) یعنی بایکدیگر خانه جنگی ها دارند مصلحت ایشان یکی نیست والله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه اهل بدر مغلوب و منهزم شدند ایشان نیز منهزم گشتند والله اعلم .

(۳) یعنی برای روز قیامت .

هُرُ الثَّيْتُونَ ⑩

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ⑩

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْنَاهُ خَائِشِعًا
مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ⑪

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ⑫

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ
الَّذِي لَا يُؤْخَذُ بِالْهَيْبَةِ الْعِزُّ الْجَبَّارُ الْمُنِيبُ سُبْحَنَ اللَّهِ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ⑬

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى
يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ⑭

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا دَعْوَى الْفِتْنَةِ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَذَكِّرُوا وَلِيَّاءُ تَقُولُونَ

خدارا پس خدا فراموش گردانید از خاطر
ایشان تدبیر حال ایشانرا این جماعت
ایشانند بدکاران (۱۹) .

برابر نیستند اهل دوزخ و اهل بهشت، اهل
بهشت ایشانند بمطلب رسندگان (۲۰) .

اگر فرود می آوریم این قرآن را بر کوهی
هر آئینه میدیدی آترانیایش کرده پاره پاره
شده از خوف خدا و این داستان هارا بیان
می کنیم برای مردمان تا ایشان تأمل کنند
(۲۱) .

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود
برحق مگر او داننده نهان و آشکارا و اوست
بخشاینده مهربان (۲۲) .

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود برحق
مگر او پادشاه نهایت پاک سلامت از همه
عیب امن دهنده نگاهبان غالب خود
اختیار بزرگوار پاکای خدای راست
از شریک مقرر کردن ایشان (۲۳) .

اوست خدا آفریدگار نوپدید آرنده
نگارنده، اوراست نامهای نیک به پاک
یاد میکند اورا هر چه در آسمان ها و زمین
ست و اوست غالب با حکمت (۲۴) .

سوره ممتحنه مکی است و آل سید آمده
آیت و دور کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
(۱) ای مسلمانان دوستان مگیرید دشمنان

(۱) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم خواستند که بفتح مکه متوجه شوند =

إِلَيْهِمْ بِالْهُدَىٰ وَوَقَدْ كَفَرُوا إِذْ جَاءَهُمْ مِنَ الْمُنِيعَةِ الرِّسَالُ
وَأَيُّكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ جَهَادًا فِي سَبِيلِ
الْبَيْتِ الْمَقَامِ تَعْرِفُونَ إِلَهُكُمْ بِالْهُدَىٰ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا كَفَيْتُمْ وَنَا
أَعْلَمُكُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ①

إِنْ يَتَّبِعْكُمْ يَكُونُ أَلْفًا مَدَّاءً وَيَسْتَظِرَّ إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ
وَأَلْسِنَتُهُمْ بِالشُّومِ دُونَ ذَاكَ تَكْفُرُونَ ②

لَنْ تَنفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ③

لَقَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا
لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَّةٌ وَإِمْئَانُكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كُفَرًا
بِكُمْ وَبِدِينِنَا وَيَتَّبِعْكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

مرا و دشمنان خود را می افکنید بسوی ایشان پیغام بسبب دوستی و هرآئینه ایشان کافر شده اند بآنچه آمده است بشما از دین راست جلاوطن میکنند پیغامبر را و شمارا نیز برای آنکه ایمان آوردید به خدا پروردگار خویش، (دوست مگیرید) اگر برآمده اید از اوطان خود برای جهاد در راه من و بطلب رضامندی من پنهان میفرستید بسوی ایشان پیغام دوستی و من میدانم آنچه پنهان میکنید و آنچه آشکار می نمائید و هرکه از شما بکند این کار هرآئینه گم کرد راه هموار را (۱).

اگر کافران بیابند شمارا دشمن باشند در حق شما و بگشایند بسوی شما دستهای خود را و زبان های خود را بایدا و دوست دارند که کافر شوید (۲).

سود نخواهند داد شمارا خویشاوندان شما و فرزندان شما روز قیامت فیصله خواهد کرد خدا در میان شما، و خدا بآنچه میکنید بیناست (۳).

هرآئینه هست شمارا الگوی نیک با ابراهیم و آنانکه همراه او بودند چون گفتند قوم خود را هرآئینه ما بی تعلیم از شما و از آن

ومی خواستند کسی اهل مکه را بقصد آنحضرت مطلع نکند تا ناگهان بر سرایشان رسند یکی از صحابه بطرف ایشان نامه نوشت و بر قصد آنحضرت مطلع ساخت خدای تعالی آنحضرت صلی الله علیه وسلم را اطلاع داد تا آن نامه را از راه باز آوردند و خدای تعالی در باب منع از دوستی کفار نازل ساخت.

يَا اللَّهُ وَحْدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَا تُشْفِرْ لَكَ وَمَا
أَنْتَ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ
أَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ①

چه می پرستید بجز خدا نامعتقد شدیم
بشما و پدید آمد میان ما و میان شما دشمنی
و ناخوشی همیشه تا وقتی که ایمان آرند
به خدای تنها (شمارا الگوی نیک ست
با ابراهیم) مگر در قول ابراهیم پدر خود را
که آمرزش طلب نخواهم کرد برای
تو نمی توانم برای تو از خدا چیزی^(۱)
گفت ابراهیم ای پروردگار ما بر تو توکل
کردیم و بسوی تو رجوع نمودیم و بسوی
تست بازگشت (۴) .

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مِمَّنْ يَنْتَحِیْنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْتَرَفُوا بِآلِهَتِهِمْ أَتْلُكَ أَمْ
الْعِزُّ الْكَبِيرُ ②

ای پروردگار ما قرار مده مارا زیر دست
کافران و پیامرزی برای ما ای پروردگار ما
هر آئینه توئی غالب با حکمت (۵) .

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهَا آسَ وَ سَاوَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ
الْآخِرَ وَ مَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْعَلِيمُ ③

هر آئینه هست شمارا بجماعت مذکوره
اقتداء نیک کسی را از شما که امید دارد
ملاقات خدا و روز آخرت را و هر که
روگردان شود پس هر آئینه خدا بی نیاز
ستوده کارست (۶) .

عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ كَذَبْتُمْ عَنْهُم مَّوَدَّةً
وَاللَّهُ قَدِيرٌ ④

نزدیک ست خدا از آنکه پیدا کند در میان
شما و در میان آنان که دشمنی داشته اید با آنها
دوستی را^(۲) و خدا تواناست و خدا آمرزگار
مهربانست (۷) .

لَا يَجْعَلُ اللَّهُ لَكُمْ فِي الدِّينِ فِتْنَةً لِّمَا كُفَرْتُمْ فِي الدِّينِ
وَلَكُمُ الْفِتْنَةُ وَ كُفَرْتُمْ بِآيَاتِهِ وَ كُفَرْتُمْ بِآيَاتِهِ وَ كُفَرْتُمْ بِآيَاتِهِ

منع نمی کند خدا شمارا از مواصبت
آنانکه جنگ نه کرده اند با شما در مقدمه

(۱) یعنی درین قول اقتداء با ابراهیم نه شاید کردن و استغفار برای کافر درست نیست
والله اعلم .

(۲) یعنی ایشان را توفیق اسلام دهد .

إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُخَيِّطُ الشَّيْطَانِ ①

إِنَّمَا يَسْكُنُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوا مِنَ دِينِهِمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِهِمْ أَن تَكُونُوا مِنْ يَتَوَلَّوْهُمْ
قَالُوا لَيْكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ①

لَا يَتَّخِذُ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ إِذَا جَاءَهُمُ الْمُؤْمِنَاتُ فَهُمْ رِبَا فَأَمْسُوا مَن
أَلَّاهُ أَعْلَمُ بِأِيمَانِهِمْ فَمَنْ أَعْلَمُ مَوَدَّةَ الْمُؤْمِنَاتِ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ
إِلَى الْكَافِرِ لَأَهْنَّ جِلَّ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُعْلَمُونَ لَهُنَّ وَاتَّوهُمَنَّا
أَنفَعُوا وَإِلْمَانَهُمْ عَلَيْكُمْ أَن تَنْكَحُوهُنَّ إِذَا أَتَيْتُوهُنَّ آجُورَهُنَّ
وَلَا تَسْكُنُوا بِهِمْ الْكَافِرُ سَأَلُوا مَا أَنْفَعُهُمْ وَلَيْسَ لَهُمْ مَالٌ
أَنفَعُوا أَلَيْسَ حُكْمُ اللَّهِ بِحُكْمٍ عَلَيْكُمْ بَنِيكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ①

دین و بیرون نه کرده اند شمارا از خانه های شما (منع نمیکنند) از آنکه احسان کنید بایشان و انصاف کنید در حق ایشان هر آینه خدا دوست میدارد انصاف کنندگان را (۸) .

جز این نیست که منع میکند شمارا خدا از مواصفت آنانکه جنگ کرده اند با شما در مقدمه دین و بیرون کرده اند شمارا از خانه های شما و معاونت دیگران کردند در بر آوردن شما (منع میکند) از آنکه دوستی کنید با ایشان و هر که دوستی کند با ایشان پس آنجماعت ایشانند ستمگاران (۹) .

ای (۱) مسلمانان چون بیایند پیش شما زنان مسلمان هجرت کرده پس امتحان کنید ایشانرا (۲) خدا دادنا ترست بایمان ایشان پس اگر مسلمان دانید ایشان را باز نه فرستید ایشان را بسوی کافران نه این زنان حلال اند کافران را و نه آن کافران حلال اند این زنان را و بدهید بشوهران آنچه خرج کردند (۳) و نیست گناه بر شما که نکاح کنید بایشان چون بدهید

(۱) مترجم گوید در صلح حدیبیه بعض نساء کفار هجرت کرده بمدینه می آمدند و بعض نساء مسلمین مرتد گشته بکفار ملحق میشدند خدای تعالی حکم این جماعت بیان فرمود واللہ اعلم .

(۲) یعنی قسم دهید ایشان را که به سبب ناخوشی شوهران خود یا بسبب عشق مردان دیگر نیامده اند واللہ اعلم .

(۳) یعنی مهری که شوهران کفار داده بودند باز گردانید واللہ اعلم .

خویش^(۱) و نافرمانی نکنند ترا در کارنیک پس بیعت قبول کن از ایشان و طلب آمرزش کن برای ایشان از خدا هر آینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۲) .

ای مسلمانان دوستی نه کنید با گروهی که خشم گرفته است خدا بر آن ها آنجماعت ناامید شده اند از ثواب آخرت چنانکه ناامید شده اند کافران از اهل کور^(۲) (۱۳) .

سوره صف مدنی است و آن چهارده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

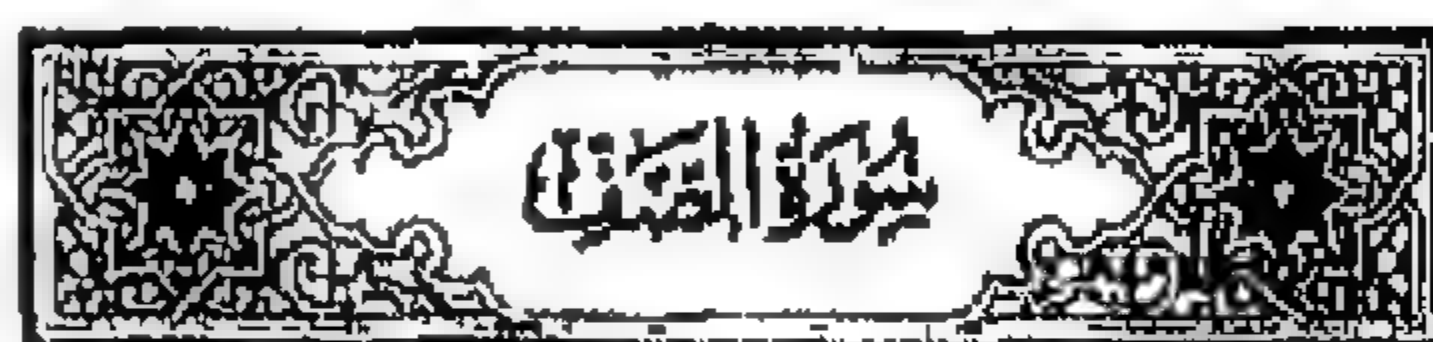
به پاکی یاد کرد خدا را آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین ست و او ست غالب با حکمت (۱) .

ای مسلمانان چرامی گوئید آنچه نمی کنید (۲) .

بسیار ناپسندیده شد نزد خدا آنکه بگوئید چیزی که نه کنید^(۳) (۳) .

هر آینه خدا دوست میدارد آنان را که جنگ میکنند در راه خدا صف بست کویا ایشان عمارتی هستند محکم بایکدیگر چسپیده (۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
قَدْ يَكْسِبُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَكْسِبُ الْكَافِرِينَ أَصْحَابُ
الْقُبُورِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَعْمَلُونَ ②

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَعْمَلُونَ ③

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُمْ
بُنْيَانٌ أَمْصُوصٌ ④

(۱) یعنی فرزند کسی را به دیگری منسوب نکنند والله اعلم .

(۲) یعنی خدای تعالی حکم بعذاب ایشان کرده است پس هرگز ایمان نیارند و ثواب نیابند چنانچه کافران بعد مردن بر کفر توقع ثواب ندارند والله اعلم .

(۳) یعنی با خدا عهد کنید به وفارسانید .

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنِّي أَنَا رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ فَأَتُوا أَنَا وَابْعَثُوا قَوْمًا مِّنْكُمْ يَدْعُوا إِلَى اللَّهِ وَابْعَثُوا قَوْمًا مِّنْكُمْ يَدْعُوا إِلَى اللَّهِ وَابْعَثُوا قَوْمًا مِّنْكُمْ يَدْعُوا إِلَى اللَّهِ ⑤

و یادکن چون گفت موسی قوم خود را ای قوم من چرا میرنجائید مرا و هر آئینه می دانید که من فرستاده خدایم بسوی شما پس وقتی که کجروی کردند کج ساخت خدادل های ایشان را خدا راه نمی نماید قوم بدکاران را (۵) .

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا فَكَّرُوا هَٰذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ⑥

و یادکن چون گفت عیسیٰ پسر مریم ای بنی اسرائیل هر آئینه من پیغمبر خدایم بسوی شما باور دارنده آنچه پیش دستان من است از تورات و بشارت دهنده به پیغامبری که بیاید بعد از من نام او احمد باشد پس چون آمد احمد (صلی الله علیه وسلم) پیش ایشان با معجزه ها گفتند این سحر ظاهرست (۶) .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَنْ يُدْعِ إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑦

و کیست ستمگارت تر از کسی که بر بست برخدا دروغ را وا و خوانده می شود بسوی اسلام و خدا راه نمی نماید گروه ستمگران را (۷) .

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُرِيدُ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ⑧

میخواهند این کافران که فرو نشانند نور خدا را به دهن های خویش و خدا تمام کننده نور خودست ا گرچه ناخوش دارند کافران (۸)

لَمَّا أَدْبَىٰ أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ⑨

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر همه ادیان ا گرچه ناخوش دارند مشرکان (۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تَجَارِبِكُمْ مِنَ الْعَذَابِ ⑩

ای مسلمانان آیا دلالت کنم شمارا به تجارتنی که پرهاند شمارا از عذاب درد دهنده (۱۰) .

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ
وَأَنْفُسِكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۱﴾

يَعِزُّ لَكُمْ وَلِيَّكُمْ وَيُذْهِبُ عَنْكُمْ غَلَبَتَ يُجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
وَمُسْكِنٌ مَلَأْتَهُ فِي جَلَّتْ عَدْنٌ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۲﴾

وَأُخْرَىٰ يُجِيبُهَا نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَكَفَرٌ قَرِيبٌ وَبِئْسَ الْتَوَكُّلُونَ ﴿۱۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كُنَّا أَنْصَارًا لَدَوْكُمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ
لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ مَنْ أَنْصَارُ
اللَّهِ مَا مَنَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ
فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿۱۴﴾

ایمان آرید بخدا و رسول او و جهاد کنید
در راه خدا با اموال خود و به جان های خود
این بهترست برای شما اگر میدانید (۱۱).

(اگر این چنین کنید) پیامرزد برای شما
گناهان شمارا و درآرد شمارا به بوستانها
میرود زیر آن جویها و به محل های پاکیزه
در بهشت های همیشه ماندن اینست
پیروزی بزرگ (۱۲).

و (بدهد) نعمتی دیگر که دوست میدارید
آنرا آن نعمت نصرت از جانب خدا و فتح
قریب الحصول است و مرده بده مسلمانان
را (۱۳).

ای مسلمانان باشید نصرت دهندگان خدا
چنانکه گفت عیسیٰ پسر مریم بایاران
خاص خود کیستند نصرت دهندگان من
بسوی خدا متوجه شده گفتند آن یاران
خاص ما نیم نصرت دهندگان خدا (۱) پس
ایمان آوردند جمعی از بنی اسرائیل
و کافر ماندند جمعی پس قوت دادیم
مومنان را بر دشمنان ایشان پس شدند
غالب (۱۴).

سوره جمعه مدنی است یازده
آیه و در دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بپاکی یاد کند خدا را هر آنچه در آسمان
هست و آنچه در زمین است پادشاه نهایت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْمِعُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِلَهِكَ الْقُدُّوسُ
الْعَزِيزُ الْكَوَكِبُ ①

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ⑤

وَالْآخَرِينَ مِنْهُمْ لَنَأْتِيَهُمْ حَقُّهَا إِنَّهُمْ وَهُمْ الْأَوَّلُونَ وَالْآخِرُونَ ⑥

ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ⑦

مَثَلُ الَّذِينَ خَسِرُوا الْقُرْآنَ لَعَنُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَعْنُهُمْ كَمَثَلِ الْيَهُودِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَمْشُونَ عَلَى الْأَعْقَابِ بِحُفَّتَيْهِمْ أَدِيمَتُهُمْ كَمَثَلِ الْغُورِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَنْتَظِرُونَ الْيَوْمَ الْظَلِيلِينَ ⑧

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّا نُكَلِّمُكُمْ بِأَوَّلِيَّةٍ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَكُتِبُوا الْمَوْتُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑨

وَلَا يَمْلِكُونَ إِلَّا الْإِمْقَادَ مَتَّيِّدِيَهُمْ وَأَنَّهُ عَلَيْهِمُ الْغُلِيلِينَ ⑩

پاك، غالب باحکمت (۱) .

اوست آنکه برانگیخت درنا خواندگان^(۱) پیغامبری از قوم ایشان میخواند برایشان آیات اورا وپاك می کند ایشان را و می آموزدایشان را کتاب و دانش و هراثینه ایشان بودند پیش ازین درگمراهی ظاهر (۲) .

و نیز مبعوث کرد آن پیغامبر را در قومی دیگر از بنی آدم که هنوز نه پیوسته اند با مسلمانان^(۲) و اوست غالب باحکمت (۳) .

اینست فضل خدا میدهدش بهر که خواهد و خدا صاحب فضل بزرگست (۴) .

مثال آنانکه نهاده شد برایشان تورات باز برنداشتند آن را^(۳) مانند مثال خرسست که بردارد کتاب هارا بداست داستان قومی که دروغ می شمردند آیات خدا را و خدا را نه نمی نماید گروه ستمگاران را (۵) .

بگوای یهود اگر گمان دارید که شما دوستان خدائید بجز سائر مردمان پس آرزو کنید مرگ را اگر هستید راست گویان (۶) .

و آرزو نخواهند کرد آنرا هرگز بسبب آنچه پیش فرستاده است دست های ایشان

(۱) یعنی عرب .

(۲) فارس یعنی سائر عجم .

(۳) یعنی به وفق آن عمل نه کردند .

قُلْ إِنَّ الْغَيْثَ الَّذِي تَنْتَظِرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَقًّى لَكُمْ ثُمَّ يَرْزُقُكُمْ
إِلَىٰ ظِلِّ الْعَرْشِ وَالشَّهَادَةُ بَيْنَ يَدَيْكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ
فَاذْكُرُوا اللَّهَ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ①

وَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ
اللَّهِ وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ②

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ وَأَلْقُوا إِلَيْهَا وَتَرْكُوكَ قَائِمًا
قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الْكَفْرِ وَ مِنَ الْبَغْيِ ۚ وَاللَّهُ
خَيْرُ الرَّازِقِينَ ③

و خدا دادناست به ستمگاران (۷) .

بگوهر آئینه مرگی که می گریزید از آن البته
وی رسنده است بشما گردانیده خواهید
شد بسوی داننده نهان و آشکارا پس
خبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۸) .

ای مسلمانان چون اذان داده شود برای
نماز در روز جمعه پس سعی کنید بسوی
یاد کردن خدا و بگذارید خرید و فروش را
این بهتر است شمارا اگر می دانید (۹) .

پس چون تمام کرده شود نماز متفرق
شوید در زمین و طلب کنید از فضل خدا
و یاد کنید خدا را بسیار تا شما رستگار
شوید (۱۰) .

(و آن مسلمانان) چون ببینند کاروانی یا
بازی را متفرق شده متوجه میشوند
بسوی آن و بگذارند تورا ایستاده^(۱) بگو
آنچه نزد خداست بهتر است از بازی و از
سوداگری و خدا بهترین روزی دهند
گناست^(۲) (۱۱) .

(۱) یعنی در خطبه .

(۲) مترجم گوید این آیت عتاب است بر بعضی اصحاب و اشارت است بآن قصه که
کاروانی از شام آمد در اثناء خطبه ایشانرا دیده متفرق شدند و در خدمت آنحضرت
صلی الله علیه وسلم نمالند مگر دوازده شخص که حضرت ابوبکر و عمر
از آنجمله بودند والله اعلم .

سوره منافقون مدنی است و آن
یازده آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ①

إِن تَخُذُوا أَلْيَاءَهُمْ جُنُوهٌ فَضِدُّوا عَنْ بَيْتِ اللَّهِ إِنَّهُمْ
سَاءُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ②

ذَلِكَ بِأَنَّهُم آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطَمَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَأَنزَلَهُمْ لَيْسَتْ لَهُمْ

وَأَذَانُ يَوْمَ يُنْفَخُ أَصْفَادُهُمْ ذَانِ قُلُوبِهِمْ يُقُولُوا نَحْنُ قُلُوبُهُمْ كَانَتْ لَهُمْ
لِشَيْءٍ مِّنْهُم مَّيْمَنَةٌ فَيُسَبِّحُونَ كُلٌّ مِّنْهُمْ هُوَ الْعَدُوُّ فَأَخَذَهُمُ
فَأَنزَلَهُمُ اللَّهُ إِلَى يَوْمِ الْقَوْلِ ③

وَأَذَانُ قُلُوبِهِمْ لَمْ يَسْمَعْهُمْ كَلِمَ رَسُولِ اللَّهِ لَوْ وَارَوْا بِهَا
وَأَيُّكُمْ يُضِلُّونَ وَهُمْ يُسْتَكْبَرُونَ ④

بسم خدای بخشاینده مهربان .

(۱) چون بیایند پیش تو منافقان گویند
گواهی میدهیم که تو پیغامبر خدائی و خدا
میداند که تو پیغامبر اوئی و خدا گواهی
میدهد که منافقان دروغ گویند (۱)

سپهر گرفته اند قسم های خود را پس
بازماندند از راه خدا هر آئینه ایشان بد است
آنچه می کردند (۲) .

این بسبب آنست که ایشان ایمان آوردند
باز کافر شدند پس مهر نهاده شد بر دل
های ایشان نمی فهمند (۳) .

و چون ببینی ایشان را متعجب کند
ترا بدان ایشان و اگر بگویند گوش نهی
بر سخن ایشان گویا ایشان چوبهای به
دیوار تکیه داده اند، می پندارند هر آواز
تند را هلاکی بر خود ایشانند دشمنان پس
بترس از ایشان لعنت کرد ایشانرا
خدا از کجا گردانیده میشوند (۴) .

و چون گفته شود منافقان را بیایید تامل
آمزش کند برای شما پیغامبر خدا می پیچانند
سرهای خود را و ببینی ایشان را که رو می

(۱) مترجم گوید رئیس منافقان در سفری سخنان نفاق انگیز بر زبان آورد آن را شخصی
از انصار به عرض آنحضرت صلی الله علیه وسلم رسانید منافقان بمجلس شریف
آمده قسم خورده بودند که مرتکب آن کلمات نشده اند این سوره در حکایت آن اقوال
و تهدید و تکذیب ایشان نازل شد .

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ①

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِندَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ
يَنْفَضُّوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ
لَا يَفْقَهُونَ ②

يَقُولُونَ لَيْسَ تَجْعَلَنَا إِلَىٰ الْمَدِينَةِ كَيْفَ مِمَّنْ الْأَعْرَابِ مِنْهَا الْأَذَلُّ
وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ
لَا يَعْلَمُونَ ③

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا أَمْوَالَكُمْ وَلَا أَوْلَادَكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ④

وَأَنْفِقُوا مِنْ ثَمَرِ ثَمَرِهِمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
لِيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ لَّفَاصَّدْتَنِ
وَأَنْتَ مِنَ الصَّاحِحِينَ ⑤

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ

گردانند تکبر کتان (۵) .

یکسانست درحق آنجماعت که آموزش
طلب کنی برای ایشان یا آموزش نه طلبی
برای ایشان نخواهد آمرزید خداایشان را
هرآئینه خدا راه نمی نماید گروه فاسقان
را (۶) .

ایشانند آنان که میگویند (یاران خود را)
خرج مکنید برآنانکه که نزد رسول
خدایند (۱) تا پراکنده شوند و خدای راست
خزانه های آسمانها و زمین ولیکن منافقان
نمی دانند (۷) .

میگویند اگر بازرسیم به مدینه البته
برآرد بزرگ تر خوارتر از مدینه (۲) و خدای
راست بزرگی و پیغامبر او را و مسلمانان را
و لیکن منافقان نمیدانند (۸) .

ای مسلمانان مشغول نگرداند شمارا
اموال شما و نه فرزندان شما از یاد خدا
و هر که چنین کند پس آنجماعت ایشانند
زیان کاران (۹) .

و خرج کنید از آنچه عطا کرده ایم شمارا
پیش از آن که بیاید به یکی از شما مرگ
پس بگوید ای پروردگار من کاش موقوف
میگذاشتی مرا تا مدتی اندک تا صدقه دادمی
و شدمی از صالحان (۱۰) .

و هرگز مهلت ندهد خدا هیچکس را چون

(۱) یعنی برفقراى مهاجرین .

(۲) یعنی توانگرانِ اهلِ نفاقِ فقراءِ مسلمین را .

يَمَّا تَعْمَلُونَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

يَسْتَعِزُّ بِاللَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ
يَمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ②

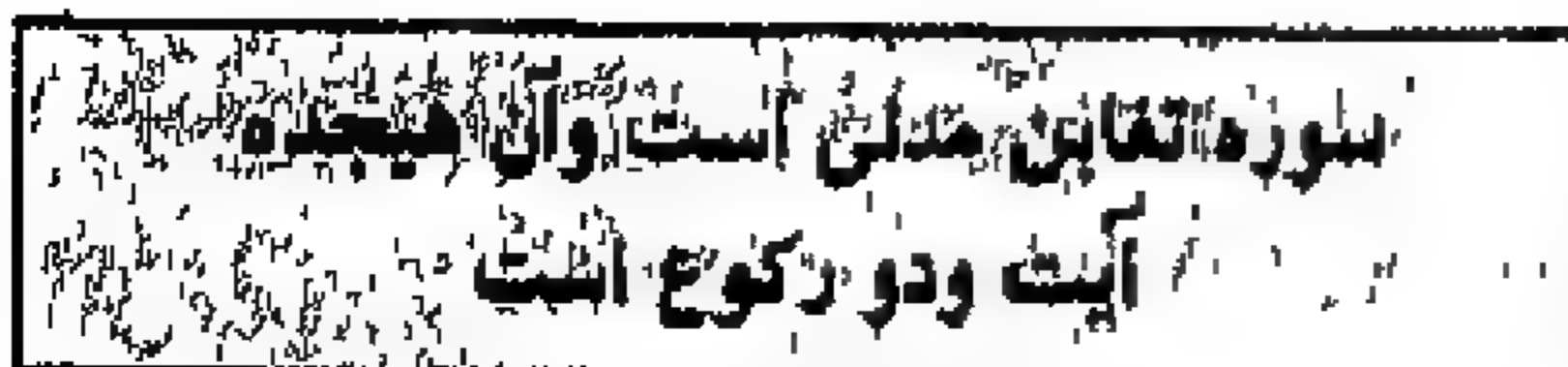
خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ
وَاللَّهُ الْمُبْدِي ③

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُكْتُمُونَ
وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِدَاتِ الصُّدُورِ ④

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُوءُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ⑤

ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا
أَبَرُّكُمْ ذُنُوبًا فَكُفُّوا أَوْتَرَكُوا أَاسْتَعْجِلُ الْاَللَّهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَمِيدٌ ⑥

بیاید اجل او و خدا خبردارست بآنچه
میکنید (۱۱) .

بنام خدای بخشاینده مهربان .

به پاکی یاد میکند خدا را آنچه در آسمان ها
و آنچه در زمین ست ، او راست پادشاهی
و او راست ستایشش و او بر همه چیز
تواناست (۱) .

اوست آنکه آفرید شمارا پس بعض
از شما کافر است و بعض از شما مومن
و خدا بآنچه می کنید بیناست (۲) .

آفرید آسمان ها و زمین را به تدبیر درست
و صورت بست شمارا پس نیک ساخت
صورت های شمارا و بسوی اوست باز
گشت (۳) .

میداند آنچه در آسمان ها و زمین ست
و میداند آنچه پنهان میدارید و آنچه
آشکار می کنید و خدا داناست بمکنون
سینه ها (۴) .

آیا نیامده است بشما خبر آنکه کافر بودند
پیش ازین پس چشیدند و بال کار خود را
و ایشانراست عذاب درد دهنده (۵) .

این عذاب بسبب آنست که می آمدند
پیش ایشان پیغامبران ایشان با معجزه ها
پس گفتند آیا آدمیان راه نمایند مارا پس
کافر شدند و روگردانیدند و بی نیاز است

وَمَعَرَالَّذِينَ كَفَرُوا أَن لَّنْ يُجْعَلُوا ثَلَبًا وَلَا
لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتَأْتِيَنَّكُمْ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ④

قَالُوا يَا اللَّهُ رَسُولُهُ وَالْقَوْمُ الَّذِينَ أُنْزِلْنَا وَاللَّهُ
بِمَا نَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ⑤

يَوْمَ جَمَعُوا لِيَوْمِ الْجُمُعَةِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفَرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَتَىٰ ذَٰلِكَ الْقَوْمَ الْعَظِيمُ ⑥

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا
وَهُمْ فِيهَا مُنَبِّئُونَ ⑦

مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑧

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا
الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ⑨

خدا و خدا بی نیاز ستوده شده است (۶).
پنداشتند کافران که برانگیخته نخواهند
شد بگواری و قسم به پروردگار من البته
برانگیخته شوید باز خبر داده شود شمارا
بآنچه می کردید و این پر خدا آسان ست
(۷).

پس ایمان آرید بخدا و رسول او و بنوری
که فرو فرستاده ایم^(۱) و خدا بآنچه
می کنید خبردارست (۸).

(خبر داده شود شمارا) و قتی که بهم
آرد شمارا در روز قیامت آن روز ظهور
غبن بعضی به نسبت بعضی باشد و هر که
ایمان آرد بخدا و بکند کارشائسته دور کند
ازو بدی های او را و در آردش به بوستان
ها می رود و بر آن جویها جاویدان آنجا
همیشه اینست پیروزی بزرگ (۹).

و آنانکه کافر شدند و به دروغ نسبت کردند
آیات ما را آن جماعت اهل دوزخ اند
جاویدان آنجا و بد جائیست دوزخ (۱۰).

نه می رسد هیچ مصیبت مگر به حکم
خدا و هر که رجوع کند بخدا راه نماید دل
او را و خدا بهر چیز داناست (۱۱).

و فرمانبرداری کنید خدا را و فرمانبرداری
کنید رسول را پس اگر روگردان شوید
پس جز این نیست که بر پیغامبر ما پیغام
رسانیدن آشکارا است (۱۲).

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلَيتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿۱۲﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَدْرَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ فَتَدَاوَلَكُمُ
تَأَخَذُوا مِمَّنْ تَعْتَمِدُوا وَتَعْتَمِدُوا مِنْكُمْ وَأَقْرَابًا
اللَّهُ عَمُّوكمُ الْعَبْدُ ﴿۱۳﴾

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَ أَجْرٍ عَظِيمٍ ﴿۱۴﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْرِعُوا وَاطَّيِّبُوا أَنْفُسَكُمْ
خَيْرٌ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ وَمَنْ يُوَفِّي شُعْرَ نَفْسِهِ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۱۵﴾

إِنْ تَقْرَضُوا مِنَ اللَّهِ قَرْضًا حَسَنًا فَاذْكُرُوهُ لَكُمْ وَيَذْكُرْ لَكُمْ
وَاللَّهُ شَكُورٌ عَلِيمٌ ﴿۱۶﴾

عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْمُكَرِّمُ ﴿۱۷﴾

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست مگر او
و بر خدا باید که توکل کنند مومنان (۱۳).
ای مسلمانان هر آئینه بعض ازواج شما
و بعض اولاد شما دشمنان اند در حق شما
پس بترسید از ایشان^(۱) و اگر در گذر کنید
و روبگردانید و بیامرزد پس هر آئینه خدا
آمرزگار مهربانست (۱۴).

جزاین نیست که اموال شما و اولاد شما
امتحان ست و خدا نزد اوست مزد بزرگ
(۱۵).

پس بترسید از خدا آن قدر که توانید
و سخن شنوید و فرمانبرداری کنید و خرج
کنید بهتر باشد برای جان های شما و هر که
نگاه داشته شود از بخل نفس خود پس
آنجماعت ایشانند رستگاران (۱۶).

اگر قرض دهید خدا را قرض نیکو و چند
دهدش شمارا و بیامرزد شمارا و خدا
قدر شناس بر دبارست (۱۷).
داننده پنهان و آشکارا غالب با حکمت
(۱۸).

سوره طلاق مدنی است و آن دوازده
آیه و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان
ای پیغامبر (بگوامست خود را) چون
اراده کنید طلاق دادن زنان را پس
طلاق دهید ایشانرا در اول عدت

سورة الطلاق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ مِنْ أَعْدَتِهِنَّ وَأَحْصُوا
الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ

(۱) یعنی آنکه بر بخل حمل کنند.

إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِدَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ
حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ
ذَلِكَ أَمْرًا ①

وَإِذَا بَلَغَ الْأَجَلُ مِنْ قَامِسَكُم مِّن مَّعْرُوفٍ أَوْ قَارِئُكُمْ
يَمْعُرُوفٍ وَاشْهَدُوا ذَوِي عَدْلٍ مِّنكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ
فَلَكُمْ يَوْعَظُ بِهِ مَن كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَن يَشَقِّقْ
اللَّهُ يَجْعَلْ لَهُ عَذَابًا ②

وَيُؤْزِقُهُ مَن حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ
إِنَّ اللَّهَ بِأَلْمِ أَمْرُهُ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ③

وَأَن يَكُن مِّنَ النِّحَافِ مَن نَّسَأَلُكُمْ إِن رَّبَّنَا قَوْلًا تُفْهِمُ
تَلْدُهُ أَشْهُرًا وَأَن لَّمْ يَخْشَ فَرَأَلَتْ الْأَحْمَالُ أَجَلُهُنَّ لَن يَفْصَحْنَ

ایشان^(۱) و شمار کنید عدت را و بترسید
از خدا، پروردگار خویش بیرون مکنید
ایشان را از خانه های ایشان و باید که
ایشان بیرون نه روند مگر آنکه بعمل آرند
کار بی حیائی آشکارا و این
حدها مقرر کرده خداست و هر که تجاوز
کند از حدهای خدا پس ستم کرد بر جان
خویش تو نمیدانی شاید که خدا پیداکند
بعد از طلاق کاری را^(۲) (۱).

پس چون نزدیک رسند مطلقات
بمیعاد خود پس نگاهدارید ایشان را بوجه
پسندیده یا جدا شوید از ایشان بوجه
پسندیده و گواه گیرید دو کس صاحب تقوی
را از قوم خود و راست ادا کنید شهادت
را برای خدا این حکم پند داده می شود
بآن هر که مومن باشد بخدا و پرور آخر
و هر که بترسد از خدا پدید آرد برای او
مخلصی^(۲).

و رزق دهدش از آنجا که گمان ندارد
و هر که توکل کند بر خدا پس خدا بس
ست او را هر آئینه خدا رسنده است
بمراد خود هر آئینه ساخته است خدا
هر چیز را به اندازه^(۳).

و آنانکه نومید شدند از حیض از جمله زنان
شما^(۳) اگر به شبهه افتاده آید پس عدت

(۱) یعنی در طهری که مساس نکرده باشید.

(۲) یعنی موافقت پدید آید و مراجعت کند والله اعلم.

(۳) یعنی از مطلقات.

خَلَمُنَّ وَمَنْ يَلْبِثْ يَلْبِثْ اللَّهُ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِ نَسْرًا ⑤

ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَلْبِثْ يَلْبِثْ اللَّهُ يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ

وَيُعْطَى لَهُ أَجْرًا ⑥

أَسْكِنُواهُمْ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَا تُلْقُوا مِنْهُمْ لُحْمًا يُخَيَّرُوا

عَلَيْهِمْ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ أُولَئِكَ تَحْمِلْ قَاتِلُكُمْ عَلَيْهِمْ حَتَّى تَمُوتَ عَنْ خَلْفِهِمْ

وَإِنْ أَرْضُكُمْ لَكَافٍ فَإِنَّهُمْ يَكْفُرُونَ بِالْآيَاتِ لَكُمْ بَرَكَاتٌ أُنْزِلَتْ

فَعَسَى أَنْ تَكُونُوا مِنْ الْخَاسِرِينَ ⑦

لِيُفْقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعِيهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُفْسَقْ بِمَا أَنشَأَ

اللَّهُ لِيُفْكَرَ اللَّهُ نَفْسًا إِنْ أَنشَأَهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بِهَذَا

عَسَى نَسْرًا ⑧

وَكَايِنَ مَنْ قَرَّبَ بَطْنُ عَنْ أَرْبَابِهِمْ وَأَرْبَابُهُمْ لَهَا حَسَابًا

سَيُنَادِ عَدُوَّهُمْ عَدَاةً أَبَا شَكْرًا ⑨

ایشان سه ماه است و آنانکه پس حیض
نرسیده اند نیز عدت ایشان سه ماه است
و خداوندان حمل عدت ایشان آن است
که بنهند حمل خود را و هر که بترسد از خدا
پدید آرد برای او در کار او آسانی را (۴).

این حکم خداست که فرود آورد آن را
بسوی شما و هر که بترسد از خدا دور کند
از وی بدیهای او زیاده دهد و او را مزد (۵).

ساکن کنید زقان مطلقه را جایی که
شما سکونت دارید قدر طاقت خود
و ایذا مرسانید ایشان را قاتنگ گیرید
برایشان و اگر باشند خداوندان حمل
پس خرج کنید برایشان تا آنکه بنهند حمل
خود را پس اگر شیر دهند بفرمان شما پس
بدهید ایشان را مزد ایشان و بایکدیگر
کار فرمائی کنید در میان خویش بوجه
پسندیده اگر مضائقه کردید شیر خواهد
داد بفرموده اوزنی دیگر (۶).

باید که خرج کند صاحب وسعت
از وسعت خود و آنکه تنگ کرده شد بروی
رزق او را پس باید که خرج کند از آنچه
عطا کرده است او را خدا، تکلیف نمی
کند خدا هیچ کس را مگر بحسب آنچه
داده است او را پدید خواهد آورد خدا بعد
از تنگ دستی آسایش را (۷).

و بساده که تجاوز کرد از فرمان پروردگار
خویش و از فرمان پیغامبران او پس حساب
کردیم باو حسابی سخت و عقوبت کردیم
او را عقوبتی دشوار (۸).

قَدْ أَقَمْتُ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خَيْرًا ①

أَمَّا اللَّهُ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا أَوْلِيَ الْأَلْبَابِ
الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ②

رُسُلًا يَلْقَوْنَ عَلَيْهِمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّتُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ
صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ③

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِائَتُنَ يَسْتَأْذِنُ
الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الْأَمْرَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَعَلَّمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ
أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مَا تَحْلِلُ اللَّهُ لَكُمْ فَتَتَّبِعُونَ مَرْفُوعَاتٍ

پس چشید سزای عمل خود و شد سرانجام
کار او زیان کاری (۹) .

مهیا کرده است خدای تعالی برای ایشان
عذاب سخت پس بتر سید از خدا ای
خداوندان خرد ای مسلمانان هرآینه
فرودآورده است خدایسوی شما کتابی
(۱۰) .

(فرستاده است) پیغامبری که میخواند بر شما
آیاتِ خدا واضح آمده تا برآرد آنان را که
ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند
از تاریکی ها بسوی روشنی و هر که ایمان
آرد بخدا و بکند کار شایسته درآردش به
بوستان ها می رود زیر آن جویها جاویدان
آنجا همیشه هرآینه بوجه نیک ساخته
است خدای برای او رزق را (۱۱) .

خدا آنست که آفرید هفت آسمان و
آفرید از زمین مانند آن فرودمی آید تدبیر
کار در میان آسمان ها و زمین تابد انید که
خدایر همه چیز تواناست و نیز بدانید که
خدا احاطه کرده است هر چیز را باعتبار
علم (۱۲) .

سوره تحریم مدنی است و آن
دوازده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
(۱) ای پیغامبر چرا حرام می کنی چیزی

أَزْوَاجِكُمْ وَاللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ①

را که حلال ساخته است خدا برای تومی طلبی خوشنودی زنان خود را و خدا آمرزگار مهربان ست (۱) .

قَدْ قَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَجَارَةً يَأْتِيَكُمُ مِنَ اللَّهِ مَوْلَاهُ ۖ
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ②

هرآئینه مشروع ساخته است خدا برای شما گشادن سوگند شمارا (۱) و خدا کارساز شماست و اوست دانای باحکمت (۲) .

وَإِذَا سَرَ إِلَيْنَا إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا بَيَّنَّاتُ بِهِ
وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ
فَلَمَّا تَبَيَّنَّاهُ قَالَتْ مَنْ أَتَاكَ هَذَا قَالَ بَيَّنَّانِ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ③

و یاد کن چون پنهان گفت پیغامبر با بعضی ازواج خود سخنی را پس چون افشاء کرد آن سخن را و مطلع ساخت خدای تعالی پیغامبر را بر افشای آن سخن، شناسا کرد پیغامبر به بعضی آن سخن و اعراض کرد از بعضی پس و قتیکه خبردار کرد آن را با افشای راز آن زن گفت که خبر داد ترا باین افشای راز پیغامبر فرمود خبر داد مرا خدای دانای خبردار (۳) .

إِنْ تَوَلَّوْا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَعَتْ قُلُوبُكُمُ ۚ وَإِنْ تَلَّوْهُمَا
عَلَيْهِمْ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَخِزْيَانُ صَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ④

ای دوزن پیغامبر (۲) اگر رجوع کنید بسوی خدا خوش باشد هرآئینه کج شده ست دل های شما و اگر با هم متفق شوید براو (برنجاندن پیغامبر) پس هرآئینه

= و ازواج آنحضرت غیرت کردند آنحضرت صلی الله علیه وسلم برای خاطر داشت ایشان ماریه را بر خود حرام گردانید و آنحضرت سِرِّی از اسرارِ خود با بعضی ازواج اظهار فرموده در کتمانِ آن مبالغه کرد آن زوج به دیگری اظهار نمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بطریقِ وحی بر افشای آن سر مطلع شدند و بنوعی اررمزان قصه در میان نهادند و عتاب فرمودند خدای تعالی در بابِ پند ازواج طاهرات و تهدید ایشان نازل ساخت و الله اعلم .

(۱) یعنی بادای کفاره .

(۲) یعنی حفصه و عائشه رضی الله عنهما و الله اعلم .

خداکار ساز اوست و جبرئیل و مردمان شائسته از مسلمانان و نیز فرشتگان بعد ازین مددگارند اگر طلاق دهد پیغامبر شمارا (۴) .

نزدیک ست که پروردگارا و عوض دهد برای او زنان دیگر بهتر از شما کردن نهادگان باور دارندگان دعا کنندگان توبه نمایندگان عبادت بجا آرندگان روزه دارندگان شوهر دیدگان و شوهر نادیدگان (۵) .

ای مسلمانان نگاهدارید خویشتن را و اهل خانه خود را از آتشی که هیزم آن مردمان باشند و سنگ ها، بر آن آتش موکل اند فرشتگان درشت خو سخت رونا فرمانی نمی کنند خدا را در آنچه فرموده است ایشانرا و می کنند هر چه حکم میشود ایشانرا (۶) .

(آروزگوئیم) ای کافران عذر پیش میارید امروز جزاین نیست که جزا داده میشود شمارا بحسب آنچه میکردید (۷) .

ای مسلمانان رجوع کنید بسوی خدا رجوع خالص امید هست از پروردگار شما که زایل کند از شما گناهان شمارا و در آورد شمارا به بوستانها میرود زیر آن جویها روزیکه رسوانه کند خدا پیغامبر را و آنان را که ایمان آورده اند همراه او نورایشان میرود پیش دستهای ایشان و بجانب های راست ایشان میگویند ای پروردگار ما تمام ده برای ما نور ما را

عَنِ رَبِّكَ إِن مَّا كُنْتُمْ أَنْ تُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِّنْكُمْ
مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَنَاطٍ تَبَدَّلَتْ عِبَادَتِ سَبِيحَتِ
تَبَدَّلَتْ وَأَبْكَارًا ⑤

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَفَرَأَيْتُمْ أَن تَأْخُذُوا
النَّاسَ وَالْحَارَّةَ عَلَيْهَا سَلْبَةً فَلَا ظِلِّ لَكُمْ
فِيهَا وَلَا أَمْرٌ لَّكُمْ وَتَفْعَلُونَ مَا يَأْمُرُونَ ⑥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ⑦

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوَلَّوْا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَنِ رَبِّكُمْ
أَنَّ يُكَفِّرَ عَنْكُمُ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ يَوْمَ
يُصْطَلَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَيَأْتِيهِمْ تَوَلَّوْنَ رَبَّنَا أَنُؤْمِنُ لَكَ
نُورًا وَاعْفُ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑧

وپیامرزمارا، هرائینه تو برهرچیز توانائی
(٨) .

ای پیغامبر جهاد کن باکافران وبامنافقان
نیز ودرشت شو بر ایشان وجای ایشان
دوزخ ست ووی بدجائی ست (٩) .

اورد خدامثالی را برای آنانکه کافر شدند
زن نوح را و زن لوط را بودند زیر نکاح
دوبنده شایسته از بندگان ما پس خیانت
کردند بآن دوبنده پس دفع نکردند ایشان
ازآن دوزن چیزی را ازعذاب خدا رگفته
شد درآئید هردوتا درآتش دوزخ با در
آیندگان (١٠) .

وآوردخدا مثالی را برای آنانکه ایمان
آوردند زن فرعون را چون گفت ای
پروردگار من بیاکن برای من نزد
خودخانه ای دربهشت وخلاص کن مرا
ازفرعون وکاراو وخلاصی ده مرا ازقوم
ستمگاران (١١) .

ومریم دختر عمران را آنکه نگاهداشت
فرج خودرا پس دمیدیم درفرج او روح
خودراوباورداشت سخنان پروردگار
خودرا وکتاب های او را وپسود از
فرمانبردارندگان (١٢) .

سوره ملک حکم است وآن سوره
آیت وودو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
بسیار بابرکت ست آنخدا که بدست

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
وَمَا لَهُمْ بِهِمْ جَاهٌ وَيْلٌ لِلْبَصِيرِ ①

هَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتُ نُوحٍ وَامْرَأَتُ
لُوطٍ كَانَتَا تَتْلِيَانِ مِن حِجَابٍ مَا هُمَا بِعَالِمَيْنِ
بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ②

وَهَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ
رَبِّ اسْرِ بِلِي عِنْدَ الْبَيْتَانِي الْبَيْتَ الْيَمِينِ وَفِرْعَوْنُ وَهَارُونُ
وَمُوسَى مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ③

وَمَرْيَمُ ابْنَتُ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَيْنَا فَرْجَهَا نَنفَخُنَّ فِيهِ
مِن رُّوحِنَا وَصَدَقْنَا بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا
مِنَ الْقُرْآنِ ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ ①

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ
عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ②

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ
مِن تَفَوتٍ فَأَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُتُورٍ ③

لَعَلَّكَ الْبَصَرُ كَرِهْتَ لِمَا يَقُولُ الْكَافِرُ تَوَّاسًا
وَهُوَ خَبِيرٌ ④

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا
رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ⑤

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ⑥

إِذَا الْفُتُورُ فُتِيَ ⑦

لَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنَ الْغَيْظِ كَلِمَاتٍ لَهَا قُوَّةٌ فَأُتِيَ سَائِلُهُمْ خَرَّتْهَا
الْعُرْيَانُ ⑧

قَالُوا بَلْ نَدَّبَانَا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ فَنُنَادِيكُمْ فِيهِ لَمَّا نُنَادِيكُمْ فِيهِ
لَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا مِثْلَ قُلُوبِ الْأَنْبِيَاءِ ⑨

اوست پادشاهی و او بر همه چیز تواناست
(۱)

آن خدا که آفرید موت و حیات را تا بپایانماید
شما را که کدام یک از شما نکوترست
در عمل و اوست غالب آمرزگار (۲)

آن خدا که آفرید هفت آسمان را تو در تو نه
بینی ای بیننده در آفرینش خدا هیچ بی
ضابطگی پس بازگردان چشم را آیا می
بینی هیچ شکستگی (۳)

پس بازگردان چشم را دوباره تابان
بجانب تو چشم خوار شده مانده گشته
(۴)

و هر آینه زینت دادیم آسمان نزدیک را به
چراغ ها و ساختیم آن چراغ ها را آلات
رجم شیاطین و آماده کردیم برای شیاطین
عذاب دوزخ (۵)

و برای آنانکه کافر شدند به پروردگار خود
عذاب دوزخ است و آن بدجائیست (۶)

و قتی که افکنده شود ایشان را بدوزخ
بشنوند آن را آوازی مانند آواز خر و آن
دوزخ جوش میزند (۷)

نزدیک ست پاره پاره شود از خشم، هرگاه
افکنده شود به دوزخ گروهی را سوال
کنند از آن گروه نگاهبانان دوزخ آیا آمده
بود شمارا هیچ پیغامبر ترساننده (۸)

گویند آری آمده بود بپا ترساننده پس
دروغ پنداشتیم و گفتیم فرود نیاورده است
خدا هیچ چیز را نیستید شما مگر

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑩

فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحِّقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ⑪

إِنَّ الَّذِينَ يَخْتَفُونَ مِنْهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَقْرَرٌ
وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ⑫

وَأَمَّا تِلْكَ الْأَمْثَلُ أَوَّلَ حَرَّةٍ وَأَوَّلَ يُدَا
الضُّدُورِ ⑬

الْأَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ⑭

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَاسْتَوْفُوا مَتَاعَهَا
وَكُلُوا مِنْ ثَمَرِهَا وَالْيَاكُورِ ⑮

وَأَمَّا تِلْكَ الْأَمْثَلُ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخِفَّتْ بِكُمْ الْأَرْضُ
فَإِذَا هِيَ تَنُورُ ⑯

أَمَّا تِلْكَ الْأَمْثَلُ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا
فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ⑰

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ⑱

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الظَّالِمِ قُوَّتَهُمْ ضَعِيفَةً وَيَقِظُنَّ

درگمراهی بزرگ (۹) .

وگویند اگر ما می شنیدیم یا ما می فهمیدیم
نمی شدیم داخل درزمره اهل دوزخ (۱۰) .
پس اقرار کردند بگناه خویش پس لعنت
باد اهل دوزخ را (۱۱) .

هرآئینه آنانکه می ترسند از پروردگار
خویش غائبانه ایشانراست آمرزش
و مزد بزرگ (۱۲) .

و پنهان کنید سخن خود را یا آشکارا گوئید
آن را هرآئینه خدا داناست بآنچه در سینه ها
باشد (۱۳) .

آینداند کسی که آفرید و اوست باریک
بین خبردار (۱۴) .

اوست آنکه رام ساخت برای شما زمین را
پس راه روید در نواحی آن و بخورید
از رزق خدا و سوی اوست برانگیختن
(۱۵) .

آیا ایمن شده اید از کسی که در آسمان ست
از آنکه فروبرد شمارا به زمین پس
نا گهان زمین می جنبد (۱۶) .

آیا ایمن شده اید از کسی که در آسمان ست
از آنکه بفرستد بر شما بادِ سنگبار پس
خواهید دانست چگونه است ترسانیدن
من (۱۷) .

و هرآئینه دروغ پنداشتند آنانکه پیش
از ایشان بودند پس چگونه شد عقوبت
من (۱۸) .

آیندیده اند بسوی مرغان بالای خود

تَابِعِيكُمْ إِلَّا لَمَنْ رَضِيَ إِلَهُ كُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ⑩

(در پروازندو) گاهی بالهای خود را گسترده و گاهی جمع می کنند // نگاه نمیدارد ایشان را مگر خدا هر آئینه او بهر چیز بیناست (۱۹) .

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدُكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ

آیا کیست آنکه وی لشکر ست برای شما نصرت میدهد شمارا بجز خدا نیستند کافران مگر در فریب (۲۰) .

الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكَافِرِينَ لَآلِئِي غُرُورٍ ⑪

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَرِيءُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِيقَهُ بَلْ لَجُّوا

آیا کیست آنکه روزی دهد شمارا اگر باز گیرد خدا رزق خود را بلکه محکم پیوسته اند در سرکشی و رمیدگی (۲۱) .

فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ⑫

أَمَّنْ يَمِشُ مِمَّ مَشْيٍ وَجْهَهُ أَهْدَىٰ أَمَّنْ

آیا کسیکه برود نگونسار افتاده بر روی خود راه یافته ترست یا کسی که می رود راست ایستاده بر راه راست (۲۲) (۱) .

يَمْشِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ⑬

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ

بگو او است آنکه بیافرید شمارا و پدید آورد برای شما شنوائی و چشم ها و دل ها اندکی شکر می کنید (۲۳) .

وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ⑭

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ⑮

بگو او است که پراکنده ساخت شمارا در زمین و بسوی او برانگیخته خواهید شد (۲۴) .

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑯

و میگویند کافران کی باشد این وعده اگر راست گوئید (۲۵) .

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ⑰

بگو جز این نیست که علم نزد خداست و جز این نیست که من بیم کننده آشکارم (۲۶) .

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ

و آنگاه که ببینند آن وعده را نزدیک شده ناخوش کرده شود (۲) روی آنانکه

هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ ⑱

(۱) مترجم گوید این مثل ست کافر و مومن را والله اعلم .

(۲) یعنی سیاه کرده شود .

کافر شدند و گفته شود این ست آنچه او را می طلبیدید (۲۷) .

بگو آیادیدید اگر هلاک کند مرا خدا و آنان را که همراه من اند یا رحمت کند بر ما (بهر حال) که خلاصی دهد کافران را از عذاب درد دهنده (۲۸) .

بگو او ست بخشاینده باوایمان آوردیم و بروی توکل نمودیم پس خواهید دانست که کیست در گمراهی ظاهر (۲۹) .

بگو آیادیدید اگر شود آب شما فرو رفته پس که بیارده شما آب روان را (۳۰) .

سوره قلم مکی است و آن پنجاه
ودوایت و دور کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ن ، قسم بقلم اعلی و بآنچه می نویسند فرشتگان (۱) .

نیستی تو به فضل پروردگار تو دیوانه (۲) .

و هر آینه تُو است مزدبی نهایت (۳) .

و هر آینه تو برخوی بزرگی (۴) .

پس خواهی دید و ایشان نیز خواهند دید (۵) .

که بکدام يك از شما دیوانگی ست (۶) .

هر آینه پروردگار تو داناترست به کسیکه خطا کرد راه او را و او نیز داناترست به راه یافتگان (۷) .

پس فرمان مبر دروغ دارندگان را (۸) .

آرزو کردند که ملائمت کنی تا ایشان نیز

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَمَنْ عَمِيَ أَوْ جَعَلَنِي
لِجُورِ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ①

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّنٌ عَلَيْهِ وَتَوَكَّلْنَا فَتَعْلَمُونَ
مَنْ هُوَ ضَلَّلَ شَيْئِينَ ②

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَا زَكَاةً أَوْ كُفُورًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِهِ
مَعِينٌ ③

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ④

مَا أَنْتَ بِرَبِّكَ بِمَعْنُونَ ⑤

وَإِنْ لَكَ لَأَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ⑥

وَأَنْتَ لَعَلَّ خَلْقٍ عَظِيمٍ ⑦

فَسُبِّحْهُ وَبُحِّدْهُ ⑧

بِأَكْبَرِ الْمَقْنُونِ ⑨

إِنْ رَبُّكَ هُوَ أَكْبَرُ مِنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ

وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ⑩

فَلَا يُطِيعُ الْكَافِرِينَ ⑪

وَكُذِّبُوا الْوَسْطُونَ ⑫

وَلَا تُطْعَمُ كُلُّ خَلْقٍ مَعِينٍ ⑩

هَتَا مَشَاءُ بِنَعِيمٍ ⑪
مَتَاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ ⑫

عُثِّلَ بِمَدَدِ ذَٰلِكَ رَيْبُ ⑬

أَن كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ⑭

إِذَا شِئِلَ عَلَيْهِ الْيُسْنُ قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ⑮

سَتَبُحُّهُ عَلَى الْخُرُوطِ ⑯
إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَتَوْا
لِيُصْرِفُوا مَتَاعَهُمْ ⑰

وَلَا يَسْتَعْتُونَ ⑱
قَطَافٍ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ⑲

فَأَصْبَحَتْ كَالْعَارِي لَرِيمٍ ⑳
فَتَنَادَوْا مُصْرِعِينَ ㉑

ملائمت کنند (۹) .

و اطاعت مکن هر بسیار سوگند خورنده
بحقرا (۱۰) .

هر عیب جوهر رونده بسخن چینی (۱۱) .
هر بخل کننده به مال از حد گذشته گناهکار
(۱۲) .

هر سخت روی بعد ازین همه ملحق بقوم
نه از اصل ایشان^(۱) (۱۳)

بسبب آنکه هست صاحب مال و فرزندان
(۱۴)

(تکذیب کرد) چون خوانده شود بروی
آیات هاگوید افسانه پیشینیان ست (۱۵) .
داغ خواهیم نهاد او را بر بینی^(۲) (۱۶) .
هر آئینه ما آزمودیم ایشانرا چنانکه آزموده
بودیم صاحبان بوستان را چون قسم
خوردند که البته درو کنند بوستان را
بوقت بامداد (۱۷) .

وانشاء الله نمی گفتند (۱۸) .

پس بگردآمد برآن بوستان بسلائی
از پروردگار تو^(۳) وایشان خفته بودند
(۱۹) .

پس شد مانند زراعت پریده شده (۲۰) .
پس بایکدیگر آواز دادند هنگام صبح
(۲۱) .

(۱) یعنی سنت خدا آنست که مردم بداصل غالباً متصف باین صفات رذیله باشند .

(۲) کنایت ست از رسوا کردن .

(۳) یعنی آتش در گرفت .

أَنْ أَتَدْرَأَ عَلَیَّ حَرْجُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۱﴾

فَأَنطَلَقُوا وَهُمْ يَخْشَوْنَ ﴿۲۲﴾

أَنْ لَا يَخْلُقَ الْيَوْمَ عَلَيْنَا مَسَكِينٌ ﴿۲۳﴾

وَعَدَ ذَا عَلَیَّ حَرْجُ قَدِيرِينَ ﴿۲۴﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُمُ الْوَاقِلُ الْأَضْلَکُونَ ﴿۲۵﴾

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿۲۶﴾

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسْمَعُونَ ﴿۲۷﴾

قَالُوا بَلْ لَمْ يَمِزْ رِبًّا أَتَانَا لَطِيفِينَ ﴿۲۸﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَلَوْا وَمُؤَن ﴿۲۹﴾

قَالُوا يَٰوَيْكُنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۳۰﴾

عَلَى رَبِّنَا أَنْ تُبَيِّدَ لَنَا خَيْرَ أَمْتِنَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿۳۱﴾

كَذَٰلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرُ أَكْبَرُ

لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۳۲﴾

که بامداد روید بکشت خود ا گر
دروکنده اید (۲۲) .

پس رفتند بایکدیگر سخن پنهان گویان
(۲۳) .

باید که داخل نه شود دربوستان امروز
بر شما هیچ فقیری (۲۴) .

وبامداد رسیدند برنیت بخل توانا بزعم
خود (۲۵) .

پس آنگاه که دیدند آن بوستانرا گفتند
هرآئینه ما خطا کننده راهیم^(۱) (۲۶) .

نه بلکه محروم گرد گانیم (۲۷) .

گفت بهترین ایشان آیانه گفته بودم شمارا
که چرا تسبیح نمی گوئید^(۲) (۲۸) .

گفتند به پاکی یادمی کنیم پروردگار
خودرا هرآئینه ماستمگار بودیم (۲۹) .

پس رو آوردند بعضی ایشان بر بعضی
بایکدیگر ملامت کنان (۳۰) .

گفتند ای وای مارا هرآئینه ما بودیم از
حد گذشته (۳۱) .

امیدست که پروردگار ما عوض دهد مارا
بوستانی بهتر ازین هرآئینه ما بسوی
پروردگار خود توقع دارند گانیم (۳۲) .

همچنین ست عذاب و هرآئینه عذاب
آخرت بزرگ ترست کاش می دانستند
(۳۳) .

(۱) یعنی این بوستان دیگر است بوستان ما نیست .

(۲) یعنی رجوع بخدا کنید .

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۝۳۴

هرآئینه متقیان را نزد پروردگار ایشان بوستانهای نعمت باشند (۳۴) .

أَفَتَجْعَلُ الْبُسْلِينَ كَالْأَجْرَمِينَ ۝۳۵

آیا گردانیم مسلمانان را مانند گناه کاران (۳۵) .

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَقُولُونَ ۝۳۶

چیست شمارا چگو نه حکم می کنید (۳۶) .

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ۝۳۷

آیا نزد شما کتابی هست که دروی تلاوت میکنید (این مضمون را) (۳۷) .

إِنْ لَكُمْ مِنْهُ لَمَّا تَذَكَّرُونَ ۝۳۸

که هرآئینه شمارا باشد در آن آنچه اختیار میکنید (۳۸) .

أَمْ لَكُمْ آيَاتُنَا بِالْعَذَابِ أَنْ يَتُرَقَّ الْقِيَمَةُ ۚ إِنَّ لَكُمْ لِمَا تَعْمَلُونَ ۝۳۹

آیا شمارا عهدهای محکم ست بر ذمه ما که حکم آن تابه قیامت باقی باشد (باین مضمون) که هرآئینه شمارا است آنچه که مقرر کنید (۳۹) .

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ۚ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ عَنِ الْإِيمَانِ ۝۴۰

پرس از مشرکان کدام يك از ایشان باین مقدمه متعهد ست (۴۰) .

أَمْ لَكُمْ شِرْكَاءُ فَلْيَتَّخِذُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ۝۴۱

آیا این مشرکان را شریکان هستند پس باید که پیارند شریکان خود را اگر راست گویند (۴۱) .

يَوْمَ يَكُونُ عَنْ سَائِقٍ وَ يَدْعُونَ إِلَى الشُّجُودِ فَلَا يَسْتَوْطِعُونَ ۝۴۲

روزی که جامه برداشته شود از ساق و خوانده شود ایشان را بسوی سجده پس نتوانند (۴۲) .

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُقُهُمْ ذُلُّهُمْ وَقَدْ كَانُوا يَدْعُونَ

نیایش^(۱) ظاهر باشد بر چشمهای ایشان

(۱) در صحیحین است و لفظ حدیث اربخاری است که ابو سعید خدری رضی الله عنه روایت می کند از رسول الله صلی الله علیه وسلم که شنید او را که می فرمودند که روز قیامت ظاهر نماید پروردگار ماساق خود را پس سجده کنان افتند تمام اهل ایمان از مرد و زن و سجده نتواند کسی که در دنیا بجهت ریا و سمعه سجده =

إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ ﴿٣٩﴾

فروگردایشان را خوارى وهرآئینه خوانده مى شد ایشان را بسوى سجده حالانكه ایشان بى علت بودند (٤٣) .

قَدْ رَنَى وَمَنْ يُكَلِّبُ بِهِدَا الْعُودِ يَسْتَسْتَدِرُّ جُهُورَيْنِ
حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

پس بگذار مرا باکسیكه دروغ مى شمرد اين سخن را پايه پايه خواهيم کشيد اين جماعت را از آن راه كه نمیدانند (٤٤) .

وَأَمِلْ لَهُمُ الرِّكَابَ كَيْدَى مَتَيْنٍ ﴿٤١﴾

و مهلت خواهيم دادایشان را هرآئینه حيله من محکم ست (٤٥) .

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ يَنْفُرُونَ كُنُفَرٍ مُّثْقَلُونَ ﴿٤٢﴾

آيا مى طلبى از اين جماعت مزد پس ایشان از تاوان گرانبارند (٤٦) .

أَمْ عِنْدَ هُوَ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤٣﴾

آيا نزد اين جماعت علم غيب ست پس ایشان مينويسند (٤٧) .

فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ
إِذْ نَادَىٰ رُومًا مَّكَظُومٌ ﴿٤٤﴾

پس صبر كن بانتظار حكم پروردگار خود و مباش مانند صاحب ماهى^(١) چون دعا كرد و او پُرازغم شده بود (٤٨) .

لَوْلَا أَنْ تَدْرِكُهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ
وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٥﴾

ا گرنه آنست كه دريافت اورا رحمتى از جانب پروردگار اوابته افكنده ميشد بر زمين بى گياه و او بدحال بودى^(٢) (٤٩) .

فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الْمُنْجِينَ ﴿٤٦﴾

پس برگزيدش پروردگار او پس ساخت او را از جمله صالحان (٥٠) .

وَأَنْ يَّجَادَ الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ قَوْلُكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَتَنَسَوُا اللَّهَ كُرْ

وهرآئینه نزديك اند كافران كه بلغزانند ترا به چشم هاى تيز خود چون شنيد ند قرآن

ميكرد پس كوشش مى كند كه سجده كند ولى بآن قادر نميشود زيرا كه پشت او يك طبق مثل تخته راست ميشود .

(١) يعنى يونس عليه السلام .

(٢) ليكن رحمت در رسيد و بد حال نه شد .

وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ①

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ②

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ①

مَا الْحَاقَّةُ ②

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ③

كَلَّهَتْ سُحُودًا وَعَادٍ بِالْقَارِعَةِ ④

فَأَمَّا سُحُودُ فَاهْلِكُوا ⑤ وَأَمَّا الْفَالِغِيَّةُ ⑥

وَأَمَّا عَادُ فَاهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ⑦

سَخَّرَ مَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَلَاثِينَ أَيَّامًا مَخْسُومًا ⑧

فَنَظَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَوْعًا كَانَهُمْ أَشْجَارُ تَلَعَلَلُوا ⑨

را^(۱) و می گویند هر آینه این پیغامبر دیوانه است (۵۱) .

و بحقیقت نیست این قرآن مگر پندی عالمهارا (۵۲) .

سوره حاقه مکی است و آن پنجاه و دو آیه و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قیامت (۱) .

چیست آن قیامت (۲) .

و چه چیز خبردار کرد ترا که چیست آن قیامت^(۲) (۳) .

دروغ شمرد قبیله ثمود و عاد قیامت را (۴) .
اما ثمود پس هلاک کرده شد ایشانرا به نعره تند (۵) .

و اما عاد پس هلاک کرده شد ایشانرا به باد سخت از حد گذشته (۶) .

خدا بگماشت آن باد را بر عاد هفت شب و هشت روز نهایت نحس پس می بینی ای بیننده آن قوم عاد را در آن شب ها و روزها بزمین افتاده گویا ایشان تنه های درختان خرمای از کهنگی برهم شده اند (۷) .

(۱) و این کنایه است از شدت عداوت ایشان .

(۲) مترجم گوید ظاهر نزدیک بنده آنست که معنی آیت ست عقوبت ثابت چیست آن عقوبت ثابت و هر چیز مطلع ساخت ترا که چیست آن عقوبت ثابت بعد از آن چند عقوبت گذشته را بیان فرمود .

قُلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ①

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ ②

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخَذَةً رَابِيَةً ③

إِنَّا لَنَّا ظَلَمْنَا الْبَنَاءَ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَايِغَةِ ④

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكُرَةً وَتُوعِبًا أَذُنٌ وَأَعْيَةٌ ⑤

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ⑥

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ⑦

لِيَوْمَ يُدْفَعُ الْوَعْدُ ⑧

وَالشَّعَبِ النَّامِ فِيهِ يَوْمَئِذٍ وَرَامِيَةٌ ⑨

وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهِ وَيَحْمِلُ عَرْشُ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ

كَلْبِيَّةٌ ⑩

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْلُ مِنْكُمْ غَائِبَةٌ ⑪

فَاتَّخَذَ مِنْ أُولَىٰ كِتَابِهِ نَبِيًّا قِيْلَ مَا أَذْمُرُكُمْ بِهَا

كَلْبِيَّةٌ ⑫

إِلَىٰ ظَنَنْتُكَ إِلَىٰ مُلْقٍ حَسْبِيَّةٌ ⑬

تَهْمَنِي عَيْشَةُ رَافِيَّةٌ ⑭

پس آیامی بینی از ایشان هیچ اثری (۸) .
و بعمل آورد فرعون و آنانکه پیش از وی
بودند و اهل موتفکات نیزگناه را (۹) .

پس نافرمانی کردند فرستاده پروردگار
خود را پس در گرفت خدا آنجماعت را
در گرفتن عظیم (۱۰) .

هر آئینه ما وقتیکه از محد گذشت آب
سوار کردیم شمارا بر کشتی روان (۱۱) .
تا بکنیم این مقدمه را برای شما پندی و یاد
دارد آن را گوش یاد دارنده (۱۲) .

پس چون دمیده شود در صوریک بار
دمیدن (۱۳) .

و برداشته شود زمین و کوه هارا پس
کوفته شود ایشان را یکبار کوفتن (۱۴) .
پس آنروز متحقق شود قیامت (۱۵) .
و بیشگافد پس آسمان آنروز سست شده
باشد (۱۶) .

و فرشتگان برکناره های آسمان باشند
و بردارند تخت پروردگار ترا بالای
خویش آنروز هشت کس (۱۷) .

آنروز پیش آورده شود شمارا پنهان
نماند از حال شما هیچ سری (۱۸) .

اما آنکه پس داده شدش نامه اعمال او به
دست راست او پس گوید بگیری بخوانید
نامه اعمال مرا (۱۹) .

هر آئینه من معتقد بودم که من بهم خواهم
رسید بحساب خود (۲۰) .

پس آن شخص در زندگانی پسندیده

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿۲۱﴾

تَطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿۲۲﴾

كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ ثَمَرِهَا أَسْلَفْتُ فِي الْأَنْوَارِ

الْعَالِيَةِ ﴿۲۳﴾

وَأَمَّا مَنْ أَدْبَىٰ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ ۖ يَقُولُ يُلْزِمُنِي كَر

أَوْتُ كِتَابِي ﴿۲۴﴾

وَلَعَرَّادِي مَا حَسَابِيَّةٌ ﴿۲۵﴾

يَلِيَّتَهَا كَانَتْ الْقَاهِيَّةُ ﴿۲۶﴾

مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَّةٌ ﴿۲۷﴾

هَلَاكَ عَنِّي سُلْطَانِيَّةٌ ﴿۲۸﴾

خُدُودُهُ قَعْلُوهُ ﴿۲۹﴾

ثُمَّ الْبَحِيمُ صَلَوهُ ﴿۳۰﴾

ثُمَّ فِي رُسُلِهِ دَرْعُهُا سَبْعُونَ ذَرَامًا فَأَسْلُكُوهُ ﴿۳۱﴾

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿۳۲﴾

وَلَا يَخْصُ عَلَى طَعَامِ السُّكِينِ ﴿۳۳﴾

قَلْبِي لَهُ الْيَوْمَ هَهَا حَبِيمُ ﴿۳۴﴾

وَلَا طَعَامُ إِلَّا مِنْ غُسْلَيْنِ ﴿۳۵﴾

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطُونَ ﴿۳۶﴾

باشد (۲۱) .

در بهشتی بلند (۲۲) .

که میوه آن قریب الحصول ست (۲۳) .

(گفته شود) بخورید و بیاشامید خوردن و آشامیدن گوارا بسبب آنچه پیش فرستاده بودید در روز های گذشته (۲۴) .

و اما آنکه داده شدش نامه اعمال او بدست چپ او پس گوید ای کاش داده نمی شد مرانامه اعمال من (۲۵) .

ای کاش نمیدانستم چیست حساب من (۲۶) .

ای کاش مرگ آخر کننده کار بودی (۲۷) .

هیچ نفع نه کرد از من مال من (۲۸) .

زائل شد از من پادشاهی من (۲۹) .

(گفته شود ای فرشتگان) بگیری دش پس طوق به گردن کنیدش (۳۰) .

باز در دوزخ داخل کنیدش (۳۱) .

باز در زنجیری که درازی آن هفتاد گز باشد در آیدش (۳۲) .

هر آینه این شخص ایمان نمیداشت بخدای بزرگ (۳۳) .

و رغبت نمیداد مردمان را بر طعام دادن فقیر (۳۴) .

پس نیست این شخص را امروز اینجا خویشتاوندی (۳۵) .

و نیست (این شخص را) هیچ طعامی مگر از چرك و خون (۳۶) .

که نخورند آنرا مگر گناهکاران (۳۷) .

لَا أَفْهَمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿۳۸﴾

وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿۳۹﴾

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿۴۰﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ﴿۴۱﴾

وَلَا يَقُولُ كَايِنْ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿۴۲﴾

تَأْوِيلُ مَنْ تَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۳﴾

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ﴿۴۴﴾

لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿۴۵﴾

لَمْ نَقْطَعْ مِمَّنْهُ الْوَتِينَ ﴿۴۶﴾

فَبَايُنْغُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿۴۷﴾

وَأَنَّهُ لَتَذَكُّرَةُ الْإِثْقِينَ ﴿۴۸﴾

وَأَنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ ﴿۴۹﴾

وَأَنَّهُ لَحَسْبُ عَلَ الْكَافِرِينَ ﴿۵۰﴾

وَأَنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿۵۱﴾

پس قسم میخورم بآنچه می بینید (۳۸) .

وآنچه نمی بینید (۳۹) .

هرآئینه این (قرآن) گفتار فرشته بزرگوار
ست (۴۰) .

و نیست آن گفتار شاعر، اندکی ایمان
می آرید (۴۱) .

و نیست گفتار کاهن، اندکی پند می پذیرید
(۴۲) .

فرودا آورده شده است از جانب پروردگار
عالمها (۴۳) .

و اگر می بست پیغامبر بر ما بعض سخن
هارا (۴۴) .

هرآئینه می گرفتیم از دست راست او را
(۴۵) .

باز می بریدیم رگ دل او را (۱) (۴۶) .

پس نیست از شما هیچکس ازو
بازدارنده (۲) (۴۷) .

و هرآئینه قرآن پندی ست پرهیزگاران را
(۴۸) .

و هرآئینه مامیدانیم که بعض شما دروغ
پندارنده اید (۴۹) .

و هرآئینه قرآن حسرت ست بر کافران
(۵۰) .

و هرآئینه قرآن حقیقت درست ست (۵۱) .

(۱) مترجم گوید عادت سیاف آنست که دست راست اسیر را بدست چپ خود بگیرد و شمشیر بگردن او حواله کند لهذا باین اسلوب گفته شد .

(۲) یعنی عقوبت ما را .

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ۝

لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ۝

مِّنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ۝

تَعْرِجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مَقْدَارُهُ

خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ۝

فَاصْبِرْ صَبْرًا جَدِيدًا ۝

إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ۝

وَيُشْرَبُونَ قُرْبًى ۝

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَيْلِ ۝

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعُفْرِ ۝

وَلَا يَسْأَلُ خَافِعٌ خَافِعًا ۝

يُبْقَرُونَ لَهُمُ يَوْمَ الْمُجْرَمِ كُوفَتَتِي مِنْ عَذَابٍ يَوْمِي ۝

پس به پاکی یادکن پروردگار بزرگوار
خود را (۵۲) .

سوره معارج مکی است و آن چهل
و چهار آیت و دو رکوع است .

بنام خدای بخشاینده مهربان .

طلب کرد طلب کننده عقوبتی فرودآینده
(۱) .

برکافران فرودآینده، نیست اورا هیچ
بازدارنده^(۱) (۲) .

فرودآینده ازجانب خدا، خداوند مرتبه
ها که (۳) .

برآن صعود کرده شود بالامی روند
فرشتگان و روح نیز^(۲) پسوی خدا
درروزی که هست مقدارآن پنجاه هزار
سال (۴) .

پس صبر کن صبر نیک (۵) .

هرآینه کافران دورمی بینند آن روز را (۶) .

و مانند یک می بینمش (۷) .

روزی که شود آسمان مانند مس گذاشته
(۸) .

و شوند کوه ها مانند پشم رنگین (۹) .

و نپرسد هیچ خویشاوند خویشاوند
دیگرا (۱۰) .

و نموده شودایشان را قرابتیان ایشان آرزو

(۱) یعنی گفتند "متی هذا الوعد ان كنتم صادقين" .

(۲) یعنی جبرئیل علیه السلام .

يَكْفُرُ بِهِ ۝

کند گنهگار که عوض دهد از عذاب
آنروز فرزندان خود را (۱۱) .

وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ ۝

و نیز زن خود را و برادر خود را (۱۲) .

وَفِيهِ لَآئِي تُوْفًى ۝

و نیز قبیله اش را که جای می دهد او را
(۱۳) .

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا لَا تُهْمُ بِهِ ۝

و نیز هر که در زمین ست همه يك جاپس
بر هاند این عوض دادن خودش را (۱۴) .

كَلَّا إِنَّهَا لَأَنْظٰى ۝

هرگز، هر آئینه دوزخ آتشی ست (۱۵) .

نَرَاةٌ لِلشَّوٰى ۝

شعله زننده پوست سر را برکشنده (۱۶) .

تَذْعُوٰنَ أَدْبَرَ وَتَوَلٰى ۝

میخواهد کسی را که اعراض کرد و
روگردان شد (۱۷) .

وَجَمَعَ قَاوُى ۝

و جمع مال نمود پس نگاهداشت (۱۸) .

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَاوٍ ۝

هر آئینه آدمی آفریده شده است ناشکیبنده
(۱۹) .

إِذَا مَسَّهُ الشُّرُوءُ ۝

چون برسدش مصیبت اضطراب کننده
(۲۰) .

وَإِذَا مَسَّهُ الْغَارُ ۝

و چون برسدش رفاهیت بخل نماینده
(۲۱) .

إِلَّا الْمُصَلِّينَ ۝

مگر نماز گذاران (۲۲) .

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝

آنانکه ایشان بر نماز خویش همیشه پایبندند
(۲۳) .

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مِّمَّا مَسْرُومٌ ۝

و آنانکه در اموال ایشان حصه هست مقرر
(۲۴) .

لِلنَّاسِ أَيْلٍ وَالْمَعْرُومِ ۝

برای سائل و محروم (۲۵) .

وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بَيِّنَاتٍ ۝

و آنانکه باور میدارند روز جزاء را (۲۶) .

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ عَذَابٍ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ۝

و آنانکه ایشان از عذاب پروردگار خود
ترسند گانند (۲۷) .

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَا تُوعَدُونَ ۝

هر آئینه عذاب پروردگار ایشان چنان ست

وَالَّذِينَ هُمْ يُرْجَوْنَ خَلْقُونَ ﴿٢٨﴾

إِلَّا عَمَلُ الْوَاجِهَةِ أَوْ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ
مُلُومِينَ ﴿٢٩﴾

فَمَنْ ابْتَغَى وَرَأَىٰ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَدُّونَ ﴿٣٠﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعُونَ ﴿٣١﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ كَافِرُونَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٣٣﴾

أُولَٰئِكَ فِي جَذَبٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٤﴾

قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّكَ مُهْطِئِينَ ﴿٣٥﴾

عَنِ الْيَسِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٦﴾

أَيُظَنُّ كُلُّ شَيْءٍ مِنْهُمْ أَنْ يَدْخُلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٧﴾

كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَتْلُونَ ﴿٣٨﴾

فَلَا أَقْسَرُ مِنْهُ الشِّمَالُ وَالْمَشْرِيقُ إِنَّ الْقَادِرِينَ ﴿٣٩﴾

که از آن ایمن نتوان شد (۲۸) .

وآنانکه ایشان اندام نهانی خود را
نگاهدارند گانند (۲۹) .

مگر برزنان خود یا کنیز کانی که مالک
آنها شده است دستهای ایشان پس
هرآئینه این فریق ملامت کرده شده
نیستند (۳۰) .

پس هرکه که طلب کند سوای این، پس
آنجماعت ایشانند از حد گذشتگان (۳۱) .

آنانکه ایشان امانت های خود را وعهد
های خود را رعایت کنند گانند (۳۲) .

وآنانکه ایشان به گواهی های خود متعهد
شوند گانند (۳۳) .

وآنانکه ایشان بر نماز خود محافظت
کنند گانند (۳۴) .

ایشجماعت در بوستان ها باشند گرامی
کرد گانند (۳۵) .

پس بچيست کافران را که بسوی توشتابان
اند (۳۶) .

از جانب راست و از جانب چپ گروه گروه
شده (۳۷) .

آیا طمع میکند هر شخصی از ایشان که
در آورده شود به بوستان نعمت (۳۸) .

هرگز، هرآئینه ما آفریده ایم ایشانرا
از آنچه میدانند^(۱) (۳۹) .

پس قسم میخورم به پروردگار مشرق ها

عَلَى أَنْ تُبَيِّنَ خَيْرَاتَهُمْ وَمَنْ حُنَّ بِمَسْئُورَيْنِ ⑥

فَذَرَهُمْ يَخْرُجُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلْقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي

يُوعَدُونَ ⑦

يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْآبَادَاتِ وَإِذْ كَانُوا فِي نَصِيبِ

يُؤْتُونَ ⑧

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْفَعُهُمْ ذِلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا

يُوعَدُونَ ⑨

و مغرب ها که هر آئینه ماثوانائیم (٤٠) .
برآنکه عوض آریم بهتر از ایشان ونیستیم
ما عاجز (٤١) .

پس بگذار (یا محمد) ایشان را به
بیهودگی درآیند و بازی کنند تا آنکه
برخورند بآنروز خود که وعده داده
میشود ایشان را (٤٢) .

روزیکه برآیند از قبور شتابان گویا ایشان
بسوی نشانه میدوند (٤٣) .

ترس ظاهر شده باشد بردیده های ایشان
درگیرد ایشانرا خواری اینست آن روز که
وعده داده میشد ایشان را (٤٤) .

سوره نوح مکی است و آن بیست
و هشت آیت و دور کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هر آئینه ما فرستادیم نوح را بسوی قوم او
که بترسان قوم خود را پیش از آنکه بیاید
بدیشان عقوبتی درد دهنده (١) .

گفت ای قوم من هر آئینه من برای
شماتر سائنده ظاهر ام (٢) .

(باین مضمون) که عبادت کنید خدا را
و برسید از او فرمان من برید (٣) .

تا پیامرزد برای شما گناهان شمارا و موقوف
دارد شمارا تا وقتی مقرر هر آئینه وقت
مقرر کرده خدا چون بیاید هرگز موقوف
داشته نه شود آنرا اگر میدانید (٤) .

گفت ای پروردگار من هر آئینه من
خواندم قوم خود را شب و روز (٥) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ

يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ①

قَالَ يٰ قَوْمِ إِنِّي كُنْتُ نَذِيرٌ مُبِينٌ ②

إِنْ أَهْبَدُ وَاللَّهُ تَعَالَى وَأَطِيعُوا ③

يُخَذِّرْكُمْ مِنْ دُنُوبِكُمْ وَيُوخِّرْكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى

إِنْ أَجَلَ اللَّهُ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ④

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ⑤

فَلَمْ يَزِدْهُمْ عِلْمًا إِلَّا فِرَارًا ⑥

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ
فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَعْصَمُوا بِأَنبِيَائِهِمْ وَاصْرُؤْ
وَاسْتَكَبَرُوا اسْتِكْبَارًا ⑦

تَمَرِّقِي دَعْوَتَهُمْ جَهَارًا ⑧

لَعَلَّيْ أَصْلَحْتُ لَهُمْ وَاسْرُوتْ لَهُمْ سِرًّا ⑨

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا ذُنُوبَكُمْ إِنِّي كَانُ غَفَّارًا ⑩

يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ⑪
وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ ذَبِيحَةٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّةً
وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ⑫

سَأَلَكُمْ لَا تُرْجُونَ إِلَهًا وَفَارًا ⑬

وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ⑭

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ
طَبَاقًا ⑮
وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ
سِرَاجًا ⑯

وَاللَّهُ أَتَعْلَمُ مِنْ الْأَرْضِ نَبَاتًا ⑰

پس زیاده نکرد در حق ایشان خواندن من
مگر گریختن را (۶) .

وهرآئینه من هرگاه که دعوت کردم ایشانرا
تا پیامرزی برای ایشان درآوردند انگشتان
خودرا در گوش های خویش و بخود
در پیچیدند جامه های خویش را
و مداومت کردند بر کفر و سرکشی نمودند
سرکشی تمام (۷) .

بازهرآئینه من دعوت کردم ایشان را باواز
بلند (۸) .

بازهرآئینه من آشکار گفتم بایشان و پنهان
گفتم ایشان را نیز پنهان گفتمی (۹) .

پس گفتم طلب آمرزش کنید از پروردگار
خود هرآئینه اوهست آمرزنده (۱۰) .

تا بفرستد بر شما باران را ریزنده (۱۱) .

و بی در پی دهد شمارا اموال و فرزندان
و بدهد شمارا بوستان ها و پدیدآرد برای
شما جویها (۱۲) .

چيست شمارا که اعتقاد نمی کنید برای
خدا بزرگی را (۱۳) .

حال آنکه آفریده است شمارا بطور های
مختلف (۱۴) .

آیا ندیدید چگونه آفرید خدا هفت آسمان
را تودرتو (۱۵) .

و ساخت ماه را در میان اینها فروزنده
و ساخت خورشید را چراغ درخشانده
(۱۶) .

و خدا رویانید شمارا از زمین نوعی

از رویانیدن (۱۷) .

سپس باز در آرد شمارا به زمین و بیرون
آرد نیز طوری از بیرون آوردن (۱۸) .

و خدا ساخت برای شما زمین را فراش
(۱۹) .

تا بروید در آن زمین پراه های کشاده (۲۰) .
گفت نوح ای پروردگار من هر آئینه
این جماعت نافرمانی من کردند و پیروی
نمودند کسی را که زیاده نکرده است در
حق وی مال وی و فرزند وی مگر
زیانرا^(۱) (۲۱) .

و حيله کردند رئیسان حيله ای عظیم
(۲۲) .

و گفتند هرگز ترك مکنید معبودان خود را
و هرگز ترك مکنید و دوسواع و یغوث
و یعوق و نسر را^(۲) (۲۳) .

و هر آئینه گمراه کردند بسیاری را و زیاده
میده خدایا ستمگاران را مگر گمراهی (۲۴) .

بسبب گناهان خود غرق کرده شد ایشان را
پس آورده شد ایشان را بآتش پس نیافتند
برای خویش به جز خدا هیچ نصرت دهنده
(۲۵) .

و گفت نوح ای پروردگار من مگذار
بر زمین از کافران هیچ ساکن شونده
(۲۶) .

لَنُرِيَنَّكَ كَرِيمًا وَيُخْرِجَكُمُ اخْرَاجًا ⑤

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَنَاطًا ⑥

لَتَسْكُنُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ⑦

قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنِّي مَعْصُومٌ وَأَتَّبِعُ أُمَّنٌ كَرِيذَةً مَّالَهُ
وَوَلَدًا الْأَفْسَارَا ⑧

وَمَكُونَا مَكْرًا لِّبَنَارَا ⑨

وَقَالُوا لَا تَدْرِكُ الْيَمَّكُمْ وَلَا تَدْرِكُ وَدَّاءُ وَلَا سَوَاعَا
وَلَا يَعْوُثُ وَيَعْوُثُ وَلَسْرَا ⑩

وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ⑪

مَتَّاعًا حَقِيقَتِهِمْ أَغْرَقُوا فَأَنَقُوا أَنَارًا فَكَلِمٌ يَجِدُوا الْهَمَّ
مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارَا ⑫

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارَا ⑬

(۱) یعنی بر و سائی کفار .

(۲) و این پنج بت بودند .

إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ قُلُوبُهُمْ أَبَدًا وَلَا يَلَيْدُ إِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا ⑤

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا
تَبَارًا ⑥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أُتِيَ الْإِلَٰهُ اسْمَعُوا قُرْآنَ الْجَنِّ قَالُوا لَا تَسْمَعُونَ إِلَّا نَجْوَا نَجَّيْنَا

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ لَا مَكَابِرَ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ①

وَأَنَّهُ تَعَلَّى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ②

وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَنِيهَةً عَلَى اللَّهِ سُطْرًا ③

وَأَنَّا ظَلَمْنَا أَنْ تَنْ تَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ
كَذِبًا ④

هرآئینه تو اگر بگذاری ایشان را گمراه
سازند بندگان ترا و نه زایند مگر بدکار
ناسپاس را (۲۷) .

ای پروردگار من بیامرزمرا و پدر و مادر مرا
و هرکرا درآید بخانه من ایمان آورده
و جمیع مؤمنین و مومنات را و زیاده مده
ستمگاران را مگر هلاکی (۲۸) .

سوره جن مکی است و آن بیست
و هشت آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) بگو وحی فرستاده شد بسوی من که
گوش نهادند جماعتی از جن پس گفتند
هرآئینه ما شنیدیم قرآنی عجیبی (۱) .

که دلالت میکند بسوی راه راست پس
ایمان آوردیم بآن و شریک مقرر نخواهیم
کرد با پروردگار خویش هیچ یک را (۲) .
و بتحقیق (بیان کردند آن جنیان) که بلند
ست بزرگی پروردگار ما فرانگرفته است
زنی و نه فرزندی (۳) .

وآنکه افترا می کرد جاهل ما بر خدا دروغ
(۴) .

وآنکه ما پنداشتیم که هرگز نه گویند بنی
آدم و جنیان بر خدا سخن دروغ را (۵) .

(۱) مترجم گوید روزیکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم نماز صبح بیرون مکه
میخواندند جماعتی از جن آنرا استماع کردند و ایمان آوردند خدای تعالی از ایمان
ایشان و گفتگوی ایشان با قوم خود درین سوره خبر داد تا قوله و ان لو استقاموا
والله اعلم .

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ
فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ۝

وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ۝

وَأَنَّا الْمُسْنَوْنَ السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا لَهُاُ مَلَكًا حَرَسًا مُّذِيبًا
رَّشَهُبًا ۝

وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِالنَّارِ كُلَّمَا تَطَفَّرَ
الدَّخانُ يَجْعَلُ لَهُ شُهَابًا مَّا رَصَدًا ۝

وَأَنَّا لَا تَدْرِي أَشَرُّ أَرِيدَ يَمْنُنَ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَزَادَ
بُيُوتَهُمُ بُعْدًا رَّشَدًا ۝

وَأَنَّا مِمَّا الضَّالِّينَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ
قَدَدًا ۝

وَأَنَّا خُلِدْنَا أَن لَّنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ نُعْجِزُهُ
هَهُنَا ۝

آنکه مردان بنی آدم پناه می‌گرفتند بمردان
جن پس زیاده کردند درحق آن جنیان
سرکشی را^(۱) (۶) .

و آنکه آدمیان گمان کردند چنانکه شما
گمان کرد یدکه هرگز نفرستد خدا
هیچکس را^(۲) (۷) .

و آنکه مادیست رسانیدیم باسماں پس
یافتیم که آسماں پرکرده شده ست به
پاسبانان محکم و بستاره های فرودآینده
(۸) .

و آنکه مامی نشستیم پیش ازین به جای
هائی از آسماں برای شنیدن^(۳) پس هرکه
گوش بنهد الآن بیاید برای خودستاره ای
مهییا ساخته (۹) .

و آنکه مائمی دانیم آیابلائی اراده کرده شد
درحق آنانکه در زمین اند یا اراده کرده
است درحق ایشان پروردگار ایشان
خیر را (۱۰) .

و آنکه ازماجمعی شایسته کاران اند و
جمعی ازما سوای اینند بودیم فرقه های
مختلف (۱۱) .

و آنکه مادانستیم که هرگز عاجز نه توانیم
کرد خدا را در زمین و عاجز نه توانیم کرد
او را از جهت گریختن (۱۲) .

(۱) اشارت است بآنکه در جاهلیت چون بجائی فرودمی آمدند میگفتند اعوذ بسید
هذا الوادی من سفهاء قومه .

(۲) یعنی پیغامبر نفرستد .

(۳) یعنی برای شنیدن کلام ملائکه .

وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ امْتَكَيْتُمْ ثُمَّ تُلَاقُونَ يَوْمَهُ لَا
يَخَافُ يَحْشَاؤُا وَلَا يُرْهَقُ ۝

وَأَنَّا مَتَّيْنَّا الْمُسْلِمُونَ مِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمِنْ أَسْمَاءَ فَالَّذِيكَ تَعْرِضُ
رَيْثُا ۝

وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ۝

وَأَن لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ غَدَقًا ۝

لَنَقُصَّنَّ عَنْهُمْ وَلَنَعْرِضُ عَنْ ذِكْرِ رَيْثِهِ يَسْلُكُهُ
عَذَابًا صَعَدًا ۝

وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ۝

وَأَنَّهُ لَمَّا دُعِيَ الْبَنِيُّ يُدْعَىٰ عَوًّا كَأَدْوَانِكُمْ وَلَوْ لَوْنٌ عَلَيْهِ
لَبَدَأَ ۝

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ۝

وآنکه ما چون شنیدیم هدایت را ایمان
آوردیم بآن پس هرکه ایمان آورد به
پروردگار خویش پس اونه ترسد از هیچ
نقصانی و نه از هیچ ستمی (۱۳) .

وآنکه جمعی از مسلمانند و جمعی از ما
گنهکارانند پس هرکه مسلمان شده پس
آنجماعت قصد کردند راه راست را (۱۴) .
و اما گنهگاران پس باشند هیزم برای
دوزخ (۱۵) .

(و نیز بگویا محمد که وحی فرستاده شده
است بسوی من که) بنی آدم اگر راست
می ایستادند بر راه راست البته
مینوشانیدیم ایشانرا آب بسیار (۱۶) .

تا امتحان کنیم ایشانرا بآن^(۱) و هرکه
اعراض کند از یاد کردن پروردگار
خود در آردش بعدابی سخت (۱۷) .

وآنکه مسجد ها مخصوص برای خداست
پس عبادت مکنید با خدا هیچکس را
(۱۸) .

وآنکه چون ایستاد بنده خدا^(۲) که عبادت
کند خدا را نزدیک بودند جنیان که بر آن
بنده یکی بر دیگری چسبیده شوند^(۳) (۱۹) .

بگو جزاین نیست که عبادت میکنم
پروردگار خود را و شریک مقرر نمی کنم

(۱) یعنی ارزانی می شد و قحط نمی آمد .

(۲) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم .

(۳) یعنی از حرص بر استماع قرآن .

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ قِصْرًا وَلَا بَعْثًا ①

قُلْ إِنِّي لَنْ يُخَفِّرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِ
مُلْتَحَدٍ ②

إِلَّا بِلَاغٍ مِنَ اللَّهِ وَبِإِذْنِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
قَالَ لَهُ كَارِجُهُمْ خُلْدٌ فِيهَا أَبَدًا ③

حَتَّىٰ إِذَا دَاوَا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضَعَتْ
نَاصِرًا وَأَقْلَمَتْ ④

قُلْ إِنِّي أَذَرْتِي أَقْرَبَ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ
لَهُ رَبِّي أَمَدًا ⑤

عِلْمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ⑥

إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ ذَمًّا مِنْ خَلْقِهِ رَصَدًا ⑦

لِيَعْلَمَ أَنْ تَدَّ ابْنُ بَنِي إِسْرَءِيلَ رَيْبَهُمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ

باو هیچ کس را (۲۰) .

بگو هر آئینه من نمی توانم در حق
شما ضرر رسانیدن و نه لازم کردن طریق
راستی (۲۱) .

بگو هر آئینه پناه نه دهد مرا از عقوبت
خدا هیچکس و هرگز نیابم بجزوی پناهی
(۲۲) .

ولیکن (بجا آرم) خبر رسانیدن از جانب
خدا و تبلیغ پیغامهای او و هر که نافرمانی
کند خدا را و پیغامبر او را پس هر آئینه
اوراست آتش دوزخ جاویدان در آنجا
همیشه (۲۳) .

(در غفلت خود باشند) تا وقتی که چون
بینند آنچه وعده داده میشود ایشانرا پس
خواهند دانست کیست ناتوان تر باعتبار
نصرت دهنده و کمتر از روی شمار (۲۴) .

بگو نمیدانم آیا نزدیک است آنچه وعده
داده میشود شمارا یا مقرر کند برای
او پروردگار من میعاد (۲۵) .

داننده پنهان است پس مطلع نمی
سازد بر علم غیب خود هیچکس را (۲۶) .

مگر کسی که پسند کرد او را از پیغامبری
پس هر آئینه خدا روان میکند پیش دست
های وی و پس پشت وی فرشتگان
نگاهبان را (۲۷) .

تا بداند خدا که بتحقیق رسانیده اند
پیغامهای پروردگار خود را (۱) و خدا

(۱) یعنی تا تبلیغ در خارج معحق گردد زیرا که آن علم است والله اعلم .

وَأَخْطَى كُلَّ نَمَى عَدَدًا ﴿٢٨﴾

از هر جهت احاطه کرده است بر آنچه نزد ایشانست و فرا گرفته است هر چیز را از روی شمار (٢٨) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ﴿١﴾

قُورَائِلَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢﴾

يُصَفِّةَ أَوْ أَنْقَضَ مِنْهُ قَلِيلًا ﴿٣﴾

أَوْ رَدَّ عَلَيْهِ وَدَقَلَ الْقُرْآنَ تَرْثِيلًا ﴿٤﴾

إِنَّا سَأَلْنِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَلَاثِيلاً ﴿٥﴾

إِنْ تَأْتِيَنَّكَ اللَّيْلُ مِنْ أَشَدِّ وَطْأٍ وَأَقْوَمُ قِيلًا ﴿٦﴾

إِنَّ لَكَ فِي اللَّهِ مَرْسَبًا طَيِّبًا ﴿٧﴾

وَإِذْ كُنَّا نَسْتَنْتِ نَبِيَّكَ وَنَسْتَلُ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ﴿٨﴾

سُورَةُ الْمُزْمَلِ مَكِّيٌّ اسْتِ وَأَنَّ هِيَ اسْتِ
آيَاتِ وَدُورِ كَوْعِ اسْتِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(١) ایمر دجامه بر خود پیچیده (٢) (١) .

قیام لیل کن مگر اندکی (٣) (٢) .

قیام نیم شب کن یا اندکی از نیم شب کم نما (٣) .

یا اندکی بر نیم شب بیفزای و ترتیل کن قرآن را بواضح خواندن (٤) .

هر آئینه ما نازل خواهیم کرد بر تو فرمانی دشوار (٤) (٥) .

هر آئینه قیام شب زیاده ترست در موافقت زبان بادل و درست ترست در تلفظ الفاظ (٦) .

هر آئینه ترا در روز شغلی ست بسیار (٧) .
و یاد کن نام پروردگار خود را و از همه

(١) مترجم گوید در ابتدای اسلام خدای تعالی قیام لیل بر آن حضرت صلی الله علیه وسلم و بر مسلمانان موکد گردانید و چون این معنی بر ایشان نهایت دشوار آمد بعد يك سال رخصت نازل فرمود ان ربك يعلم الى آخر السورة تا هر که خواهد قیام کند و هر که خواهد نکند و هر قدر که خواهد بخواند والله اعلم .

(٢) یعنی بسبب هیبت و حی .

(٣) یعنی اگر شبها نکتی گناه نه باشد والله اعلم .

(٤) یعنی دعوت کفار باسلام .

جهت گسسته شود متوجه شده بسوی
اونوعی گسسته شدن (۸) .

پروردگار مشرق و مغرب ست نیست هیچ
معبود برحق مگر او پس کار ساز گیر او را
(۹) .

وصبر کن بر آنچه می گویند و ترك كن
ایشان را ترك کردن نیکو (۱۰) .

و بگذار مرا باد روغ شمارندگان خداوندان
رفاهیت و مهلت ده ایشانرا اندکی (۱۱) .
هر آئینه هست نزد ماقیده های گران و آتش
افروخته (۱۲) .

و طعام گلوگیر و عذاب درد دهنده (۱۳) .
روزی که بجنب زمین و کوه ها و شود کوه
هامانند تل ریگی از هم پاشیده شده (۱۴) .

هر آئینه ما فرستادیم بسوی شما پیغامبری
گواهی دهنده بر شما چنانکه فرستاده
بودیم بسوی فرعون پیغامبری را (۱۵) .
پس نافرمانی کرد فرعون آن پیغامبر را پس
در گرفتیم او را در گرفتن سخت (۱۶) .

پس اگر کافر شوید چگونه در پناه شوید
از روزی که اطفال را پیر گردانند (۱۷) .
آسمان شکافته باشد در آن روز هست
و عده خدا البته شدنی (۱۸) .

هر آئینه این پندست پس هر که خواهد راه
بگیرد بسوی پروردگار خویش (۱۹) .

هر آئینه پروردگار تو میداند که
تو بر میخیزی نزدیک به دوثلث شب و نیم
شب و ثلث شب و نیز میخیزند جماعتی

رَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ ذِكْرًا ۝

وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ۝

وَذُنِّبُوا وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِ الثُّعْمَةِ وَمَهْلِكُمْ قَلِيلًا ۝

إِنَّ لَدَيْنَا الْأَكْلَاقَ وَجَعِيمًا ۝

وَكَلَّمَ آدَامَ الْغَصَّةَ وَعَادَ آبَا النَّبَا ۝

يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيرًا مِّنَ الْمُهَيْلَا ۝

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
رَسُولًا ۝

فَقَضَىٰ فِرْعَوْنُ الرُّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخَذًا وَهِيلًا ۝

فَكَيْفَ تَسْفُتُونَ إِنْ كُنْتُمْ يُومِنُونَ يَوْمًا يُجْمَلُ الْوِلْدَانُ
بِشِمَائِهِمْ ۝

إِلَىٰ السَّمَاءِ مُنْقَطِرِينَ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ۝

إِنْ هَلَوْنَ تَدْعُوا رَبَّهُ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ
سَبِيلًا ۝

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُورُ أَدْنَىٰ مِن ثُلَاثِ إِلِيلٍ
وَنِصْفَهُ وَثُلَاثَهُ وَطَائِفَهُ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ
يُقَدِّرُ الْإِيلَ وَالنَّهَارَ عَلِيمٌ أَنْ تَنْ تُحْصُوهُ فَتَابَ

عَلَيْكُمْ فَأَقْرءُوا مَا تَشَاءُونَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلَيْهِمْ أَنْ
 سَمِعُوا مِنْكُمْ مَرْضًى وَالْعُرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ
 يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَالْحُرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي
 سَبِيلِ اللَّهِ فَأَقْرءُوا مَا تَشَاءُونَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
 وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَأَقْبِلُوا
 لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ بِحَدِّهِ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ
 وَأَعْظَمَ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ﴿٢٩﴾

از آنانکه همراه تواند و خدا اندازه میکند
 شب و روز را، دانست خدا که شما
 احاطه نمی توانید کرد قیام لیل را^(۱) پس
 (برحمت) بازگشت بر شما پس بخوانید
 آنچه آسان باشد از قرآن، دانست خدا که
 خواهش بود بعضی از شما بیماران
 و دیگران که سفر می کنند در زمین طلب
 روزی می نمایند از فضل خدا و دیگران
 که کارزار میکنند در راه خدا پس بخوانید
 آنچه آسان باشد از قرآن و برپادارید نماز را
 و بدهید زکوة را و وام دهید خدا را و وام
 دادن نیک^(۲) و آنچه پیش میفرستید برای
 خویشان از عمل نیک آنها بهتر خواهید
 یافت نزد خدا و بزرگ تر باعتبار مزد
 و طلب آموزش کنید از خدا هر آینه خدا
 آمرزگار مهربانست^(۳) (۲۹) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾

قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾

سوره مذکر مکی است و آن پنجاه
 و شش آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 ای مرد جامه بر خود پیچیده^(۴) (۱) .
 برخیز پس ترسان (۲) .

(۱) یعنی مواظبت نمیتوانید کرد .

(۲) یعنی صرف مال کنید در جهاد بتوقع ثواب آخرت والله اعلم .

(۳) مترجم گوید این آیت بعد يك سال نازل شد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم
 در همین سوره لاحق کردند بجهت مناسبت و لهذا با سائر سوره در اسلوب نمی
 ماند والله اعلم .

(۴) یعنی از هیبت وحی .

وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ﴿۳﴾

و پس پروردگار خود را به بزرگی یاد کن
(۳).

وَنَسِيتُكَ فَطَهِّرْ ﴿۴﴾

و جامه‌های خود را پاک ساز (۴).

وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿۵﴾

و پلیدی را دور کن (۵).

وَلَا تَمْنُنْ تَسْكَرُ ﴿۶﴾

و نباید که چیزی بدهی زیاده طلب
کنی^(۱) (۶).

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿۷﴾

و برای حکم پروردگار حویش پس
شکیبائی ورز (۷).

قَادًا لِّمَنَ فِي النَّافِرِ ﴿۸﴾

پس وقتی که دمیده شود در صور (دشوار
شود حال) (۸).

قَدْ لَكَ يَوْمَئِذٍ عَسِيرٌ ﴿۹﴾

پس آنوقت آنروز روز دشوار باشد (۹).

عَلَى الْكَافِرِينَ عَذِيبٌ عَسِيرٌ ﴿۱۰﴾

بر کافران نه وقت آسان (۱۰).

ذُرِّيٌّ وَمَنْ خَلَقْتُ وَجِيْدًا ﴿۱۱﴾

بگذار مرا پاکسیکه آفریدم تنها (۱۱).

وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَّمْدُودًا ﴿۱۲﴾

و دادم او را مال فراوان (۱۲).

وَبَيْنَ شُهُودًا ﴿۱۳﴾

و فرزندان حاضر شونده بمجالس (۱۳).

وَمَهْدًا لَهُ تَمْهِيْدًا ﴿۱۴﴾

و وسعت دادم او را وسعت دادنی (۱۴).

ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ ﴿۱۵﴾

باز طمع می کند که زیاده دهم (۱۵).

كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ﴿۱۶﴾

هرگز، هر آئینه او هست بآیات ماستیزنده
(۱۶).

سَارِبَةً صَعُوْدًا ﴿۱۷﴾

تکلیف خواهم داد او را مشقت غیر قابل
تحمل (۱۷).

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿۱۸﴾

هر آئینه وی تأمل کرد و اندازه مقرر نمود
(۱۸).

فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿۱۹﴾

پس لعنت باد او را چگونه اندازه کرد
(۱۹).

(۱) یعنی هدیه بردن به رئیس تاوی زیاده از قیمت هدیه رعایت کند، از اخلاق ردیله است.

ثُمَّ لَعَلَّ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿۱﴾

بارنگر لعنت بادبرو چگونه اندازه کرد
(۲۰) .

ثُمَّ نَظَرَ ﴿۲﴾

باز درنگریست (۲۱) .

ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿۳﴾

باز روترش کرد و پیشانی درهم کشید
(۲۲) .

ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿۴﴾

باز پشت گردانید و تکبر کرد (۲۳) .

فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَهِ غُرِّيُّوهُ ﴿۵﴾

پس گفت نیست قرآن مگر جادویی که
از ساحران نقل کرده میشود (۲۴) .

إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿۶﴾

نیست این قرآن مگر کلام آدمی (۲۵) .

سَاءَ مَا يَحْكُمُكُمْ ﴿۷﴾

درخواهم آورد او را به دوزخ (۲۶) .

وَمَا آذُنُكُمْ مَأْسُورٌ ﴿۸﴾

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
دوزخ (۲۷) .

لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ ﴿۹﴾

باقی نمی گذارد و ترک نمی کند (۲۸) .

لَوْ آخِذٌ بِالْبَشَرِ ﴿۱۰﴾

سوزنده است آدمیان را (۲۹) .

عَلَيْهَا تِسْعَةُ عَشْرَ ﴿۱۱﴾

بر دوزخ موکل اند نوزده گس (۳۰) .

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ

إِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ

وَيَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا

الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ

وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ

ونه ساختیم موکلان دوزخ مگر فرشتگان
را و نه ساخته ایم شمارایشان را مگر بلا
در حق کافران تایقین کنند اهل کتاب و تا
زیاده شوند مسلمانان در ایمان خود
و تاشک نه کنند اهل کتاب و مسلمانان
و تابگو یند آنانکه در دل های ایشان

(۱) مترجم گوید این تصویرست حال کافرا که خدای تعالی اورا نعمت هاداده باشد
و او مصر باشد بر کفر و عبس و بسر ثم ادبر و استکبر تصویر حال تأمل و تردداست
والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این آیت اشارت ست به شبهه کفار در عدد تسعة عشر آنحضرت صلی
الله علیه وسلم آنرا در همین سوره لاحق فرمودند بجهت مناسبت و لهذا
باسائر سورنمی ماند در اسلوب والله اعلم .

اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾

كَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾

وَالْيَلِ إِذَا أَدْبَرَ ﴿٣٣﴾

وَالضُّحَىٰ إِذَا أَسْفَرَ ﴿٣٤﴾

إِنَّمَا الْإِنشَادُ الْكَبِيرُ ﴿٣٥﴾

نَذِيرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾

إِلَّا أَصْحَابَ الْإِيمَانِ ﴿٣٩﴾

فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٤٠﴾

عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾

مَا سَأَلُوكُمْ فِي شَيْءٍ ﴿٤٢﴾

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾

وَلَمْ نَكُ نَطُوعُ الْمُسْكِينِ ﴿٤٤﴾

وَكُنَّا مُنْصِفُونَ مَعَ الْخَائِضِينَ ﴿٤٥﴾

وَكُنَّا نَكْذِبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٤٦﴾

حَتَّىٰ أَتَيْنَا الْيَقِينَ ﴿٤٧﴾

فَمَا نَنْقُصُهُمْ شَفَاعَةَ الشُّفْعَاءِ ﴿٤٨﴾

فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكِيرِ مُغْرِبِينَ ﴿٤٩﴾

بیماریست و کافران چه چیز اراده کرده است خدا باین داستان همچنین گمراه می کند خدا هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد و نمی داند لشکرهای پروردگار ترا مگر او تبارک و تعالی و نیست این مگر پندی برای بنی آدم (۳۱).

هرگز، و قسم بماه (۳۲).

و قسم به شب چون پشت برگرداند (۳۳).

و قسم به صبح چون روشن شود (۳۴).

هر آئینه دوزخ یکی از چیزهای بزرگست (۳۵).

ترساننده بنی آدم (۳۶).

(ترساننده است) برای هر که خواهد از شما پیشتر آید یا باز پس ماند (۳۷).

هر شخصی بآنچه کرد در گروست (۳۸).

مگر اهل (سعادت و) راست (۳۹).

در بوستانها باشند سوال کنند (۴۰).

از گنهگاران (۴۱).

چه چیز در آورد شمارا در دوزخ (۴۲).

گویند نه بودیم از نماز گذاران (۴۳).

و نمی دادیم طعام فقیر را (۴۴).

و بانکار در می آمدیم با درآیندگان (۴۵).

و دروغ می شمردیم روز جزاء را (۴۶).

تا وقتی که آمد بماموت (۴۷).

پس سودنه دهد ایشانرا شفاعت شفاعت

کنندگان (۴۸).

پس چیست ایشان را از پند و گردان

شده گان (۴۹).

كَأَنَّهُمْ خَمْرٌ مُسْتَنْفِرَةٌ ۝

فَرَّتْ مِنْ قَبْرَةٍ ۝

بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَى صُحُفًا مُنْقَرَةٌ ۝

كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ۝

كَلَّا إِنَّكَ تَذَكِّرُهُ ۝

فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرَهُ ۝

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى

وَأَهْلُ الْغَفْرِ ۝

گویا ایشان خران رم کرده اند (۵۰) .

که گریخته باشند از شیر (۵۱) .

بلکه میخواهد هر شخصی از ایشان که داده شود نامه های کشاده^(۱) (۵۲) .

هرگز، بلکه نمی ترسند از آخرت (۵۳) .

هرگز، هر آینه قرآن پندست (۵۴) .

پس هر که خواهد بخواند آن را (۵۵) .

و یاد نمی کنند بندگان مگر وقتی که خواسته باشد خدا و است سزاوار آنکه از وی بترسند و است سزاوار آن که بیمارزد (۵۶) .

سوره قیامت مکی است و آن چهل

آیت و دوازده کلمه است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم میخورم بروز قیامت (۱) .

و قسم میخورم به نفس بسیار ملامت کننده^(۲) (۲) .

آیامی پندارد آدمی که جمع نه کنیم استخوانهای او را (۳) .

آری می کنیم توانائیم بر آنکه هموار کنیم سرانگشت های او را (۴) .

بلکه میخواهد آدمی که معصیت کند در پیش روی خود^(۳) (۵) .

سُورَةُ الْقِيَامَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُقْسِرُ بِبُورِ الْقِيَمَةِ ۝

وَلَا أُقْسِرُ بِالنَّفْسِ الْكَوَامَةِ ۝

أَيَعَسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ تَجْمَعَ عِظَامَهُ ۝

بَلْ يُدِيرِينَ عَلَى أَنْ تُسَوَّى بَنَاتُهُ ۝

بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ۝

(۱) یعنی می گویند باید که کتاب پرهیز نازل شود .

(۲) که آدمی البته مبعوث خواهد شد .

(۳) یعنی آمدنی ست .

يَسْأَلُ آيَاتَ يَوْمِ الْقِيَمَةِ ۝

فَإِذَا ابْرَأَ الْبَصَرُ ۝

وَخَسَفَ الْقَمَرُ ۝

وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۝

يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَقَرُّ ۝

كَلَّا لَا وَكَرَ ۝

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ۝

يُنَبِّئُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ۝

بَلَىٰ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ۝

وَلَوْ أَنَّهُ لَمَعَ نُورُهُ ۝

لَا تُخَوِّدُ بِهِ إِسَانُكَ لِيَتَعَجَّلَ بِهِ ۝

إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ ۝

می پرسد کی خواهد بود روز قیامت (٦).

پس وقتی که خیره شود چشم (٧).

وتیره گردد ماه (٨).

و یکجا جمع کرده شود خورشید و ماه (٩).

بگوید آدمی آتروز که کجاست گریز گاه (١٠).

هرگز، نیست هیچ پناه (١١).

بسوی پروردگار تست امروز قرارگاه (١٢).

خبر داده شود آدمی را آن روز به حقیقت حال آنچه پیش فرستاده بود و پس گذاشته (١٣).

بلکه هست آدمی برای الزام خود حجتی (١٤).

اگرچه در میان آرد عذرهای خود را (١٥).

(٢) مجنبان (یا محمد) به تکرار قرآن زبان خود را تازود بدست آری یاد کردن آنرا (١٦).

هوائینه وعده است بر ما در سینه تو جمع کردن و آسان کردن خواندن او را (١٧).

(١) مثل صدقه جاریه و علم باقی .

(٢) مترجم گوید چون جبرئیل پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم وحی آوردی آنحضرت صلی الله علیه وسلم به حفظ آن اهتمام تمام فرمودی و هم بحضور جبرئیل قبل انقضاء وحی تکرار نمودی تا از خاطر مبارك نرود خدای تعالی باین معنی اشارت فرمود .

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْمِعْ سَمْعَكَ ۝

كُفْرَانَ عَيْنَيْكَ ۝

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ الْعَاجِلُ ۝

وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ۝

وَجُودٌ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ ۝

إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۝

وَجُودٌ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ ۝

تَنْظُرُ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ۝

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ الْقَرْنَى ۝

فَقِيلَ مَنْ عَرَّى ۝

وَكُلٌّ أَتَاهُ الْإِرْأَى ۝

وَالطَّلَبُ السَّاقِ بِالسَّاقِ ۝

پس چون بخوانیم آنرا دل خود را در پی
خواندن او کن (۱۸) .

باز هر آئینه وعده برماست واضح کردن
آن^(۱) (۱۹) .

هرگز، بلکه ای کافران دوست میدارید
دنیا را (۲۰) .

وترک می نمائید آخرت را (۲۱) .

يك پاره چهره ها آن روز تازه باشند (۲۲) .
بسوی پروردگار خود نظر كننده باشند
(۲۳) .

ويك پاره چهره ها آنروز پيشانی درهم
كشيده باشند (۲۴) .

توقع كنند كه آورده شود بایشان مصیبتی
(۲۵) .

هرگز، وقتیكه برسد روح به چنبر گردن
(۲۶) .

وگفته شود كيست افسون كنده (۲۷) .
ويقين دانست اينوقت وقت جدا شدن
روح ست (۲۸) .

وبه پيچيد يكساق مُحْتَضِرِ سَاقِ ديگر^(۲)
(۲۹) .

(۱) مترجم گوید ظاهر نزدیک بنده آنست که معنی آیت چنین باشد هر آینه وعده لازم است بر ما جمع کردن قرآن در مصاحف و حفظ و قرائت آن عصراً بعد عصر و ایضاً به تفسیر معانی آن خدای تعالی بردست شیخین رضی الله عنهما جمع آن کرده در هر زمانی قاریان را توفیق داد که حافظ شوند به تجوید بخوانند و در هر زمانی مفسران را توفیق داد که در تفسیر آن سعی نمایند و الله اعلم .

(۲) یعنی دریای حرکت نماند .

إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقِيُّ ۝

فَلَا صَدَقَ وَلَا أَصْلَى ۝

وَلَا حِجْنَ كَذَبٍ وَتَوَلَّى ۝

نُكْرًا مَدْبَأً إِلَى أَهْلِهِ يَنْتَقِلَى ۝

أَوَّلُ لَكَ قَاوُلٍ ۝

نُكْرًا أَوَّلُ لَكَ قَاوُلٍ ۝

أَيَّ حَسَبِ الْإِنْسَانِ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ۝

أَلَمْ يَكْ لَكُمْ نَفْثَةٌ مِنْ تَمِيمٍ يُنْمِتُ ۝

نُكْرًا كَانَ حَلْفُهُ فَخَلَقَ مَسْأَى ۝

فَجَعَلَ مِنْهُ الرُّوحَيْنِ الذَّاكِرَ وَالْأُنْثَى ۝

أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَّ أَنْ يُنْفِخَ السُّوْفَى ۝

بسوی پرورد گارتست آن روز روان کردن
(۳۰) .

پس نه باور داشت آدمی و نه نماز گذارد
(۳۱) .

ولیکن دروغ شمرد و روگردان گشت
(۳۲) .

بازیرفت بسوی اهل خانه خود خرامان
شده (۳۳) .

وای بر تو پس وای بر تو (۳۴) .

باز (دیگر میگوئیم) وای بر تو پس وای
بر تو (۳۵) .

آیامی پندارد آدمی که مهمل گذاشته شود
(۳۶) .

آیانه بود نطفه از منی که ریخته میشد
در رحم (۳۷) .

باز بود خون بسته پس بیافرید خدا پس
درست اندام کرد (۳۸) .

پس ساخت از آن منی دو قسم را مرد را
وزن را (۳۹) .

آیانیست این خداتوانا بر آنکه زنده کند
مردگان را (۴۰) .

سوره دهر منی آیت وَاَنْ سِوَيْكَ
آیت وَاَنْ سِوَيْكَ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هر آئینه آمده است بر آدمی مدتی از زمان
که نبود چیزی ذکر کرده شده (۱) .

سُورَةُ الدَّهْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مِّنْ كُنُوزٍ ۝

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْقَةٍ أَمْشَاةٍ تَبَيَّنَ كَمَعَلَّةٍ
سَبِيْعًا بَعِيْرًا ①

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ②

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَلَاسْعِيرًا ③

إِنَّ الْآبِرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ④

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَ بِهَا تَعْفِيرًا ⑤

يَوْمَئِذٍ يَخْلَعُ الْمُتَّقُونَ الْيَوْمَ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُسَلِّطُوا ⑥

وَالْيَوْمُونَ الظَّالِمُ عَلَىٰ حَيْثُ وَسَّيْنَا فِي يَوْمِئِذٍ أَسِيرًا ⑦

إِنَّمَا نَطْعُمُكُمْ لِيُوقِيَ اللَّهُ لَوْلَا يُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً
وَلَا يَشْكُرًا ⑧

إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمَ عَبُوسًا قَتَطِيرًا ⑨

قَوْلَهُمْ اللَّهُ شَرُّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَدْ هَمُّوا نَفَرًا ⑩ وَسُورًا ⑪

هر آئینه ما آفریدیم آدمی را از یکپاره منی
درهم آمیخته از چند چیز^(۱) که بیازمائیم
اورا پس ساختیمش شنوا بینا (۲) .

هر آئینه ما دلالت کردیم آدمی را بر راه
خواه شکر گوینده و یا ناسپاسدارنده (۳) .

هر آئینه ما آماده ساخته ایم برای کافران
زنجیر ها و طوقها و آتش افروخته (۴) .

هر آئینه نیکوکاران می نوشند از پیاله
شراب که آمیزش وی آب چشمه کافور
باشد^(۲) (۵) .

چشمه که می آشامند از آن بندگان مقرب
خدا روان کنند آن را روان کردنی^(۳) (۶) .

و فامیکنند به نذر و می ترسند از روزیکه
مشقت آن فاش باشد (۷) .

و میدهند طعام با وجود احتیاج بآن فقیر را
و یتیم را و زندانی را (۸) .

میگویند جزاین نیست که طعام میدهیم
شمارا برای رضای خدای طلبیم
از شما مزدی و نه شکری (۹) .

هر آئینه مای ترسیم از پروردگار خود روز
ترش روی نهایت سخت را (۱۰) .

پس نگهداشت ایشان را خدا از سختی
آروز و رسانید ایشانرا تازگی و خوشحالی
(۱۱) .

(۱) یعنی منی مرد منی زن و خون حیض از حالی به حالی میگردانید یمش .

(۲) مراد میدارم از کافور چشمه .

(۳) یعنی جدولی از آن هر جا که خواهند ببرند والله اعلم .

وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَخَيْرًا ۝

مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا
زَهَرًا ۝

وَدَائِبُهُمْ عَلَيْهِمْ ظِلَالٌ وَذَلَّكَ نُظْرُهُمْ كَاللَّيْلِ ۝

وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِأَنْبِيَاءٍ مِنْ فَضْلِهِ وَالْوُاقِعُ كَأَنَّهُ قَوَارِيرٌ ۝

قَوَارِيرٌ مِنْ فُضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ۝

وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ۝

مِثْلًا فِيهَا كَأْسٌ سَلْسَبِيلًا ۝

وَيُطَوَّقُونَ عَلَيْهِمْ وَلَدَانٌ يَنْكُدُونَ إِذَا رَأَىٰ عَنْهُمْ

خَيْرٌ مِّنْهُمُ الْوُاقِعُ ۝

وَإِذَا رَأَىٰتَ كُفْرًا يَتَّبِعُهُمُ الْغَيْمُ ۝

عَلَيْهِمْ شِيَابٌ مُّثَلِّفَةٌ خُضْرًا وَبَيَاضًا مُّثَلِّفَةٌ ۝

مِنْ فَضْلِهِ وَسَنُفَعُهُمْ رَبُّهُمْ يَرَىٰ بِطُهُورٍ ۝

إِنَّ هَذَا كَانَ لَعَنَ جَزَاءً وَكَانَ سَعِيرًا مُّثَلِّفًا ۝

و جزاداد ایشان را بمقابله صبر ایشان
بوستان و جامه ابریشمی (۱۲)

تکیه زده باشند آنجا بر تخت ها نه بینند
آنجا گرمی خورشید و نه سرمای تند را
(۱۳)

و نزدیک شده باشد برایشان سایه های آن
بوستان و سهل الحصول کرده شود
میوه های آن سهل کردنی (۱۴)

گردانده شود برایشان بآوند هائی از نقره
و با جامه های که باشند بلورین (۱۵)

(مراد میدارم) بلورین از نقره اندازه
کرده باشند ساقیان آنرا اندازه کردنی (۱۶)
و نوشانیده شود ایشانرا آنجام شرابی
که هست آمیزش آن آب چشمه زنجبیل
(۱۷)

چشمه ایست در بهشت که نام آن نهاده
میشود سلسبیل (۱۸)

و آمد و شد کنند برایشان نوجوانان جاویدان
چون بینی ایشان را پنداری که ایشان
مرواریدند از رشته افشانده شده (۱۹)

و چون نگاه کنی آنجا بینی نعمت فراوان
و پادشاهی بزرگ (۲۰)

برایشان باشد جامه های سبز از دیبای
نازک و نیز برایشان باشد دیبای ضخیم
و زیور پوشانیده شود ایشان را دست
بندها از نقره و بنوشاند ایشانرا پروردگار
ایشان شراب نهایت پاک (۲۱)

هر آئینه این نعمت هست شمارا جزای

اعمال و هست سعی شما قبول کرده شده
(۲۲) .

هر آئینه مافروود آوردیم بر تو قرآن را
فروود آوردنی (۲۳) .

پس شکیبائی کن بر حکم پروردگار خود
و فرمان مبراز ممره بنی آدم گناهگاری را
ناسپاسی را (۲۴) .

و یاد کن نام پروردگار خود صبح و شام
(۲۵) .

و بعضی ساعات شب نمازگذار برای
اوویاکی یاد کن او را وقت دراز از شب
(۲۶) .

هر آئینه این کافران رغبت میکنند به دنیا
و ترک میکنند پس پشت خود روزگاران را
(۲۷) .

ما فریدیم ایشان را و محکم کردیم رگ
و بندها اندام ایشان را و چون خواهیم
عوض آریم قومی مانند ایشان به طریق
بدل کردن (۲۸) .

هر آئینه این پندست پس هر که خواهد
بگیرد بسوی پروردگار خود راه را
(۲۹) .

و نمی خواهید مگر وقتی که خواهد خدا
هر آئینه خدا هست دانای با حکمت (۳۰) .
داخل میکند هر کرا خواهد در رحمت خود
و برای ستمگاران آماده کرده است
عقوبتی درد دهنده (۳۱) .

إِنَّا نَعْنُ تِلْكَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ۝

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آيَةً أَوْ كَلِمَةً ۝

وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَمِيلًا ۝

فَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ۝

إِنَّ أَهْلَ الْبُيُوتِ الْعَاطِلَةَ وَيَكَذُّونَ وَرَاءَهُمْ
يَوْمَئِذٍ ۝

لَهُنَّ حُلُقُمٌ وَسَدَدُ دَنَائِهِمْ وَإِذَا شِئْنَا بِكَ لَتًا
أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا ۝

إِنْ هَذَا إِلَّا كَذِبٌ قَتْلُ شَاءَ الْفَحْدُ إِلَى رَبِّهِمْ سَبِيلًا ۝

وَمَا كُنَّا مِنَ الْإِلَهِ إِتْقَانًا إِنْ الْإِلَهُ كَانَ عَلِيمًا
حَكِيمًا ۝

يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلَاتُ مُرْسَلَاتٌ ۝

كَالْفُؤُوسِ عَصْفًا ۝

وَالشَّارِبُ يُشْرَبُ ۝

قَالِفٌ بِرَبِّهِ مُرْسَلٌ ۝

قَالُمُتَّعَاتٍ ذُرًّا ۝

عُذْرًا أَوْ ذُرًّا ۝
إِنَّمَا تُؤْمَدُونَ لَوَاقِعُ ۝

وَإِذَا السَّمَاءُ فُجِّرَتْ ۝

وَلَاذِلْجَالٍ يُفْعَلُ ۝

وَإِذَا الرُّسُلُ أَقْبَلَتْ ۝

لَاذِلْجَالٍ يُفْعَلُ ۝

لِيَوْمِ الْقَضَى ۝

وَمَا أَدْنَاكَ مَا يَوْمُ الْقَضَى ۝

سوره مرسلات مکی است و آن پنجاه
آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم پیادهای فرستاده شده بوجه نیک
(۱) .

پس قسم به بادهای تند و زنده به شدت
(۲) .

و قسم پیادهای منتشر کننده ابریه پراکنده
کردن (۳) .

پس قسم پیادهای ازهم جدا کننده
ابرپاره پاره نمودن (۴) .

پس قسم بجماعات فرشتگان فرودآورنده
وحی (۵) .

برای دفع عذر یا برای ترسانیدن (۶) ،
هرآئینه آنچه وعده داده میشود شمارا البته
بودنی ست (۷) .

پس وقتی که ستارها بی نورکرده شوند (۸) ،
و وقتی که آسمان شکافته شود (۹) .

و وقتی که کوه ها پاره پاره کرده شود (۱۰) ،
و وقتی که پیغامبران را به میعاد معین
جمع کرده شود (۱۱) .

برای کدام روز پیغامبرانرا موقوف داشته
شد (۱۲) .

برای روز فیصله کردن (۱۳) .
و چه چیز خبردادترا که چیست روز

فیصله کردن (۱۴) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۱۵) .
آیا هلاک نه کرده ایم نخستینان را (۱۶) .
بعد از آن در پی ایشان آریم پسینان را
(۱۷) .

همچنین میکنیم با گنهگاران (۱۸) .
وای آنروز دروغ شمارندگان را (۱۹) .
آیا نیافریده ایم شمارا از آب محقر (۲۰) .
پس نهادیم آن آب را در جای محکم (۲۱) .
تا اندازه معین (۲۲) .

پس اندازه کردیم پس نیکواندازه
کننده گانیم ما (۲۳) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۲۴) .
آیا نساخته ایم زمین را جمع کننده آدمیان
(۲۵) .

زندگان و مردگان (۲۶) .

و آفریدیم در زمین کوه های بلند
و نوشانیدیم شمارا آب شیرین (۲۷) .
وای آن روز دروغ شمارندگان را (۲۸) .
گفته شود بروید بسوی چیزی که آن را
دروغ می شمردید (۲۹) .

(گفته شود) بروید بسوی سایه صاحب
سه شعبه (۳۰) .

نه سایه سرد باشد و نه کفایت کند از گرمی
آتش (۳۱) .

هر آینه آن آتش می افکند شررها مانند
قصر (۳۲) .

گویا آن شررها شتران زرداند (۳۳) .

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ الْمَكِيدِينَ ⑩

أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ⑪

ثُمَّ نَتَّبِعُهُمُ الْآخِرِينَ ⑫

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ⑬

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ الْمَكِيدِينَ ⑭

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ⑮

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ⑯

إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ⑰

فَتَقَدَّرْنَا لَهُ نِعْمَ الْقَبْرِوْنُ ⑱

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ الْمَكِيدِينَ ⑲

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ⑳

أَسْيَافًا وَأَمْوَاتًا ㉑

وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَاخِصَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُمْ

مَاءً قُرَاطًا ㉒

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ الْمَكِيدِينَ ㉓

إِنَّا نَطْلُقُ إِلَى مَا كُنتُمْ بِهٖ تَكْفُرُونَ ㉔

إِنَّا نَطْلُقُ إِلَى ظِلِّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ㉕

لَا ظِلُّهُ إِلَّا ظِلِّي وَمِنَ النَّهَبِ ㉖

إِنَّمَا تَمْنَى بَشْرِكَ الْقَصْرِ ㉗

كَأَنَّهُ جَانِدٌ مُنِيرٌ ㉘

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾

هَذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾

وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٦﴾

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾

هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ ۖ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾

فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ﴿٣٩﴾

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّ وَعُيُونٍ ﴿٤١﴾

وَقَوْلَاكِ مَتَّاسِثَهُنَّ ﴿٤٢﴾

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا لَكُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

إِنَّكَ ذَٰلِكَ تُجْزَى الْمُتَعَبِينَ ﴿٤٤﴾

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾

كُلُوا وَكُمُّوا قُلِيلًا إِنَّكُمْ تُجْرَمُونَ ﴿٤٦﴾

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾

وَلَا أَقِيلُ لَهُمُ الزُّكُوفَ الْقَوَاعِ ۖ يَكُونُونَ ﴿٤٨﴾

وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾

فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ الْيَوْمِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۳۴).
این روز روز پست که سخن نه گویند
(۳۵).

ونه اجازه داده شود ایشان را تا عذر پیش
نمایند (۳۶).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۳۷).
این روز روز فیصله کردن ست جمع
کردیم شمارا بایشینان (۳۸).

پس اگر شمارا حيله هست پس حيله كنيد
در حق من (۳۹).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۰).
هرآئینه متقیان در سایه هاباشند و در چشمه
ها (۴۱).

و در میوه ها از جنسی که رغبت کنند (۴۲).
(بگوئیم) بخورید و بنوشید خوردن
و نوشیدن گوارا بسبب آنچه میکردید (۴۳).
هرآئینه ما همچنین جزا میدهم نیکوکاران
را (۴۴).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۵).
(ای دروغ شمارندگان) بخورید و بهره
مند باشید اندکی هرآئینه شما گنهگارید
(۴۶).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۷).
و چون گفته شود ایشانرا نماز گذارید
نماز نمی گذارند (۴۸).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۹).
پس بکدام سخن بعد از قرآن ایمان
خواهند آورد (۵۰).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ۝

عَنِ الْكَبِيرِ الْعَظِيمِ ۝

الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ۝

كَلَّا يَسْأَلُونَ ۝

لَوْ كُنَّا سَمِعُونَ ۝

أَلَمْ نَحْمِلِ الْأَرْضَ وَمِثْلًا ۝

وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ۝

وَنَحْنُ نَكْمُ الْأَوْبَانِ ۝

وَجَعَلْنَا لَكُمْ سُبَاتًا ۝

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ۝

وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ۝

وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ۝

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ۝

وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ۝

لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ۝

وَجَبَّتْ السَّائِبَاتُ ۝

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ۝

سوره نبا مکی است و آن چهل آیت
و دور کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

از چه چیز کافران بایکدیگر سوال میکنند
(۱) .

(آری سوال میکنند) از خبری بزرگ (۲) .

که ایشان در آن خلاف دارند (۱) (۳) .

نی نی ، خواهند دانست (۴) .

باز (میگوئیم) نی نی ، خواهند دانست
(۵) .

آیا ساخته ایم زمین را فرش (۶) .

و ساخته ایم کوه هارا میخها (۷) .

و آفریدیم شمارا نروماده (۸) .

و ساختیم خواب شمارا راحت (۹) .

و ساختیم شب را پرده (۱۰) .

و ساختیم روز را وقت طلب معیشت
(۱۱) .

و بنا کردیم بالای شما هفت آسمان محکم
(۱۲) .

و آفریدیم چراغی درخشانده (۲) (۱۳) .

و فرود آوردیم از ابرها آب ریزان (۱۴) .

تا بر آریم بسبب آن آب دانه گیاه را (۱۵) .

و بوستان های درهم پیچیده را (۱۶) .

هر آئینه روز فیصله کردن هست وقت

(۱) مراد بحث و قیامت است .

(۲) یعنی خورشید .

معین (۱۷) .

روزی که دمیده شود در صور پس می آید
گروه گروه شده (۱۸) .

و شکافته شود آسمان پس باشد
دروازه ها (۱۹) .

وروان کرده شوند کوه ها پس باشند مانند
سراب (۲۰) .

هر آئینه دوزخ ست انتظار کننده (۲۱) .

سرکشانرا هست مرجع ایشان (۲۲) .

در آیند به دوزخ اقسامت کنندگان
در آنجامدت های دراز (۲۳) .

نه چشند آنجا خنکی راونه آشامیدنی
را (۲۴) .

مگر آب گرم و خون و چرك را (۲۵) .

جزا داده شد جزاء موافق (۲۶) .

هر آئینه ایشان توقع نمیداشتند حساب را
(۲۷) .

و تکذیب می کردند آیاتِ مارابه دروغ
پنداشتن (۲۸) .

و هر چیزی را ضبط کردیم بطریق نوشتن
(۲۹) .

پس بچشید پس زیاده نخواهیم داد شمارا
مگر عقوبت (۳۰) .

هر آئینه متقیان را مطلب یابی باشد (۳۱) .

بوستانها باشد و درختان انگور (۳۲) .

و زنان دوشیزه هم عمر بایکدیگر (۳۳) .

و پیاله شراب پر کرده شده (۳۴) .

نشنوند آنجا سخن پیهوده را و نه دروغ

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي السُّورِ كُتَاتُونَ أَهْوَابًا ۝

وُفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ۝

وُتُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ۝

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۝

لِلظَّالِمِينَ مَا بَأْسًا ۝

لِيُثْبِتَنَّ فِيهَا أَجْعَابًا ۝

لَا يَدْرَأُونَ فِيهَا أَرْبَابَ وَلَا شُرَآءَ ۝

إِلَٰهِيًّا وَمَشَاقًا ۝

جَزَاءُ وَكَفَا ۝

إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ۝

وَكَذَّبُوا بِالْآيَاتِ الْكِبَرَىٰ ۝

وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۝

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَ لَهُمُ الْآثَافَ ۝

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۝

حَدَّ آثَرِهِمْ وَآثَنًا ۝

وَوُجُوهَ أَشْرَافًا ۝

وَوُكُوفًا مَقَامًا ۝

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ۝

جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَظِيمًا ﴿۳۵﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ
لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ﴿۳۶﴾

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ
إِلَّا مَن أُوذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿۳۷﴾

ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَن شَاءَ فَلْيُصَدِّ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا يَآءِي ۖ ﴿۳۸﴾

إِنَّمَا أَنْذَرْتُكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا لَا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ
يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلَيْتَنِي كُنْتُ ثَرِيًّا ﴿۳۹﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّازِعَاتِ غُرُقًا ﴿۴۰﴾

وَالشَّاهِدَاتِ شُهَدَاءَ ﴿۴۱﴾

شمر دن را (۳۵) .

پاداش دادن کافی از جانب پروردگارتو
(۳۶) .

پروردگار آسمان هاو زمین و آنچه مابین
اینها ست خدای بخشاینده نه تواند از
(هیبت) وی سخن گفتن (۳۷) .

روزی که بایستد روح و سائر فرشتگان
صف زده سخن نه گویند حاضران محشر
مگر کسیکه دستوری داده باشد او را
خدا و گفته باشد سخن درست (۱) (۳۸) .

این روز متحقق ست پس هر که خواهد
بگیرد بسوی پروردگار خود مرجع (۳۹) .

هر آئینه ما ترسانیدیم شمارا از عقوبت
نزدیک آینده در روزی که ببیند آدمی آنچه
پیش فرستاده بود دو دست وی و بگوید
کافر ای کاش من خاک بودمی (۴۰) .

سوره نازعات مکی است و آن چهل و شش
آیت و دور کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بجماعات فرشتگان که نزع میکنند
بوجه سختی (ارواح کافران را) (۲) (۱) .

قسم بجماعات فرشتگان که بیرون می
آرند بیرون آوردنی (ارواح مؤمنان را) (۳)
(۲) .

(۱) یعنی سخن حق .

(۲) یعنی يك عدة ارواح را به سختی .

(۳) یعنی يك عدة دیگر را بطریق سهولت .

وَالشَّيْءِ سَبْقًا ۝

قسم بفرشتگان که شناسی کنند
شناکردنی^(۱) (۳) .

فَالشَّيْءِ سَبْقًا ۝

پس قسم بفرشتگان که سبقت میکنند
سبقت کردنی^(۲) (۴) .

فَالْمَذْزَبِ أَمْرًا ۝

قسم بهجماعات فرشتگان که تدبیر میکنند
هرکاریرا (آنچه گفته میشود بود نیست)
(۵) .

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاحَةُ ۝

روزی که بهجنب جنبنده (۶) .

تَتَّبِعُهَا الزَّادَةُ ۝

ازپس وی درآیداز پس درآینده^(۳) (۷) .

قُلُوبٌ يُّوسِبُ وَالْجَهَّةُ ۝

يك جمع دلهاآنروزترسان باشد (۸) .

أَبْصَارًا خَاشِعَةً ۝

بر دیده های آنجماعت خواری هویدا شده
باشد (۹) .

يَقُولُونَ مَا نَا لِهَذَا وَدُونِ فِي السَّافِرَةِ ۝

میگویند کافران آیامابازگردانیده شویم
بهحالت نخستین (۱۰) .

مَا أَذَّاكَ عَظْمًا نَغِيرَةً ۝

آیا چون شویم استخوانهای پوسیده
باززنده شویم (۱۱) .

قَالُوا بَلَىٰ إِذَا كُنَّا كَآسِرَةً ۝

گفتند آن رجوع مانگاه رجوع زیان دهنده
باشد (۱۲) .

فَالْمَاهِي زَجْرًا وَاحِدًا ۝

پس جزاین نیست که آن واقعه يك آواز
تندست (۱۳) .

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ۝

پس نا گهان ایشان برروی زمین آمده
باشند (۱۴) .

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ۝

آیا آمده است پیش توخبر موسی (۱۵) .

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُتَدَلِّهِنِ طُوًى ۝

چون آواز دادش پروردگاراو بوادی پاك

(۱) یعنی در هوا شنا کردنی .

(۲) یعنی ازیکدیگر سبقت کردنی .

(۳) یعنی نفخه اولی وپس نفخه ثانیه بوجود آید .

طوی نام (۱۶) .

کہ برویسوی فرعون ہر آئینہ وی از حد گذشتہ است (۱۷) .

پس بگو هیچ مبل ست تر ابا نکہ پاکیزہ شوی (۱۸) .

وراء نمایم ترا بسوی پروردگار تو پس بترسی (۱۹) .

پس بنمود بفرعون آن معجزہ بزرگ را (۱) (۲۰) .

پس دروغ پنداشت و نافرمانی کرد (۲۱) .

پس از آن مجلس بازگشت تدبیرکنان (۲۲) .

پس جمع کرد قوم خود را پس آواز داد (۲۳) .

پس گفت من پروردگار (بزرگوار) شمایم (۲۴) .

پس گرفتار کرد او را خدا بعلذابِ آخرت و دنیا (۲۵) .

ہر آئینہ درین خبر پندی هست برای ہر کہ بترسد (۲۶) .

آیا شما محکم ترید در آفرینش یا آسمان، خدا بنا کرد آن آسمان را (۲۷) .

بلند ساخت ارتفاع او را پس درست ساخت آن را (۲۸) .

وتاریک کرد شب او را و بظہور آورد روشنی روز او را (۲۹) .

وزمین را بعد از آفریدن آسمان ہموار

إِذْ هَبَّ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۝۱۶

قَتْلُ مَنْ لَّكَ إِلَىٰ أَنْ تَزُولَ ۝۱۷

وَأَهْبِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَعْتَبُ ۝۱۸

قَارِئُ الْكِتَابِ ۝۱۹

كَذَّبَ وَعَصَىٰ ۝۲۰

ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ۝۲۱

فَخَسَرَ مَا كَانَتْ تَرَىٰ ۝۲۲

قَالَ أَنَارَ لَوْلَا أَهْلِي ۝۲۳

فَاتَّخَذَ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ ۝۲۴

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ يَفْتَنَىٰ ۝۲۵

أَمْ أَنْتُمْ أَشَدُّ خُلُقًا أَمْ إِنْ تَتَذَكَّرُونَ ۝۲۶

رَفَعَ سَنَكُمَا فَسَوَّيْنَاهُمَا ۝۲۷

وَأَغَطَّشَ لَيْلُهَا وَأُخْرِجَ نَهْرُهَا ۝۲۸

وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ۝۲۹

کرد (۱) (۳۰) .

بیرون آورد از زمین آب اورا و چراگاه اورا (۳۱) .

و کوه هارا استوار نمود (۳۲) .

برای منفعت شما و چهار پایان شما (۳۳) .
پس وقتی که بیاید حادثه بزرگ (یعنی قیامت) (۳۴) .

روزی که یاد کنند آدمی آنچه عمل کرده بود (۳۵) .

و ظاهر کرده شود دوزخ برای هر که دیدنش خواهد (ثواب یا عقاب متحقق گردد) (۳۶) .

اما کسی که از حد گذشته باشد (۳۷) .

و برگزیده باشد زندگانی این جهانی را (۳۸) .

پس هر آینه دوزخ همانست جای او (۳۹) .

و اما کسی که ترسیده باشد از ایستادن بحضور پروردگار خویش و باز داشته باشد نفس را از شهوات (۴۰) .

پس هر آینه بهشت همانست جای او (۴۱) .

می پرسند ترا از قیامت کی باشد تحقق آن (۴۲) .

در چه منزلی تو از علم آن (۴۳) .

بسوی پروردگارتست منتهای علم آن (۴۴) .

أَخْرَجْنَاهَا مَاءً وَ مَرْعَاهَا ﴿٣٠﴾

وَالْجِبَالِ أَرْسَاهَا ﴿٣١﴾

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٢﴾

فَإِذَا جَاءَتْ السَّاعَةُ الْكُبْرَى ﴿٣٣﴾

يَوْمَ يَذَّكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ﴿٣٤﴾

وَبُورِثَ الْجَنَّةَ لِمَنْ تَرَى ﴿٣٥﴾

فَلِلَّذِينَ ظَلَمُوا

وَالْأَشْرَارِ الْمَوَدَّةَ الدُّنْيَا ﴿٣٦﴾

لَوَالِ الْجَهَنَّمَ مِنَ الْمَوْدَى ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِمْ وَ نَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٣٨﴾

فَالِ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَوْدَى ﴿٣٩﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٠﴾

فَلْيَعْلَمَنَّ مَن يُزِيلُهَا ﴿٤١﴾

إِلَىٰ رَبِّكَ مَسْأَلُهَا ﴿٤٢﴾

إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مَّنْ يَهْتَفِلُ ۝

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَأَمْ يَكُنَّ أَزْوَاجًا لِّأَعَشِيَةٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۝

أَن جَاءَهُ الْأَعْيَى ۝

وَمَا يَذْكُرُكَ إِلَّا دُجَى ۝

أَوَيْدُكَ فَتَنْفَعُ الْذَكَرَى ۝

أَمَّا مَنِ اسْتَعْجَلَ ۝

فَأَنَّتْ لَهُ تَصَدَّى ۝

وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا يَرْحَى ۝

وَأَمَّا مَن جَاءَكَ يَتَعَفَى ۝

وَهُوَ يَهْطَى ۝

فَأَنتَ عَنْهُ تَلَهَى ۝

چرا این نیست که تو ترساننده ای کسی را
که بترسد از وی (۴۵) .

روزی که ببینند آن را چنانستی که ایشان
درنگ نکرده بودند به دنیا مگر یک وقت
شام یا یک وقت صبحی که پیش از آن
بود (۴۶) .

سوره عبس مکی است و آن چهل
و دو آیت و یک رکوع است

بسم خدای بخشاینده مهربان .

روترش کرد و اعراض نمود (۱) .

بسبب آنکه پیامد پیش او ناپیدا (۲) .

و چه چیز خبردار کرد ترا شاید وی پاک
می شد (۳) .

یا پندمی شنید پس نفع میدادش آن
پند شنیدن (۴) .

اما کسی که توانگر است (۵) .

پس تو بسوی او اقبال می کنی (۶) .

و زیان نیست بر تو در آن که پاک نه شود
(۷) .

و اما کسی که پیامد پیش تو شتابان (۸) .

و از خدای خود ترسان (۹) .

پس توازوی غفلت میکنی (۱۰) .

(۱) ناینانی از فقراء صحابه بمجلس آنحضرت صلی الله علیه وسلم درآمد
و بسوالهای مکرر تشویش داد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم در آنحالت به
دعوت اشراف عرب مشغول بودند پس آنرا مکروه داشتند و اعراض نمودند
خدای تعالی بر خلق عظیم دلالت فرمود .

كَلَّا اِنَّمَا تَذَكَّرُ ۝۱۱

ئی نی، هرآئینه این آیات قرآن پندست
(۱۱).

فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ۝۱۲

پس هر که خواهد یاد کند قرآن را (۱۲).

فَنُصِصْ لِّلْكَرَمَةِ ۝۱۳

هرآئینه آیات قرآن ثبت است در نامه های
گرامی (۱۳).

تَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝۱۴

بلند قدر پاک کرده شده (۱۴).

يَا أَيُّدِي سَفَرَةٍ ۝۱۵

به دست های نویسندگان (۱۵).

يَكْرَاهِي بَرٍّ ۝۱۶

بزرگ منش نیکو کردار (۱۶).

مُتَلِّئِ الْإِنْسَانَ مَا اكْتُمَاهُ ۝۱۷

لعلت کرده شد آدمی را چقدر ناسپاس
ست (۱۷).

مِنْ أَمْرِ نَسِي خَلْقَهُ ۝۱۸

خدا از چه چیز آفریدش (۱۸).

وَمِنْ لُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ۝۱۹

از لطفه منی آفریدش پس اندازه معین
کردش (۱۹).

ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۝۲۰

باز راه برآمد آسان نمودش (۲۰).

ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۝۲۱

باز بمیراندش پس درگور کردش (۲۱).

ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۝۲۲

باز وقتیکه خواست زنده ساختش (۲۲).

كَلَّا لَئِنْ أَمْسَىٰ أَمْرُهُ ۝۲۳

نی نی، بعمل نیاورد آنچه فرمودش
(۲۳).

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ ۝۲۴

پس باید که درنگرد آدمی بسوی طعام
خود (۲۴).

إِنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۝۲۵

بسوی آنکه ماریختیم آب را ریختنی
(۲۵).

ثُمَّ خَفَّفْنَا الْأَرْضَ كِفًّا ۝۲۶

باز شکافتیم زمین را شکافتنی (۲۶).

فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۝۲۷

پس رویانیدیم در آن زمین دانه را (۲۷).

وَعَبَبًا وَنُفْجًا ۝۲۸

وانگورو سبزی هارا (۲۸).

وَرَبُّنَا عَلَّامٌ

وَحَدَّائِنِ عَلَبَا

فَقَالَهُ وَآبَا

مَتَاعًا لَكُمْ وَلَا نَعَامَكُمْ

فَإِذَا جَاءَتِ الضَّاحَةُ

يَوْمَ يَفِرُّ الْمُرُؤُونَ مِنْ أَخِيهِ

وَأُمِّهِ وَأَبْنَاهُ

وَصَاحِبَتِهِ وَبَيْنِيهِ

لِكُلِّ امْرِئٍ مِمَّنْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُفْضِيهِ

وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ مُنْقَرَةٌ

ضَاحِكَةٌ مُنْتَبِشَةٌ

وَوُجُودٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ

تَرْهَقُهَا قِذْرَةٌ

أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ

وزیتون را و درختان خرمارا (۲۹) .

و باغها را که درختان بسیار دارد (۳۰) .

و میوه و علف دواب را (۳۱) .

برای منفعت شمار چهار پایان شما (۳۲) .

پس وقتی که بیاید آواز سخت (۳۳) .

روزی که بگریزد مرد از برادر خود (۳۴) .

و از مادر خود و از پدر خود (۳۵) .

و از زن خود و فرزندان خود (۳۶) .

هر مردی را از ایشان آن روز شغلیست که

کفایت میکندش (۳۷) .

یکپاره چهره ها آن روز روشن باشد

(۳۸) .

خندان و شادان باشد (۳۹) .

و یکپاره چهره ها آنروز بر آن غبار باشد

(۴۰) .

غالب آید بروی تاریکی (۴۱) .

این جماعت ایشانند کافران بدکاران

(۴۲) .

سوره تکویر مکی است و آل است

وله آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

و وقتی که خورشید پیچیده شود (۱) .

و وقتی که ستارها تیره شوند (۲) .

و وقتی که کوه ها روان کرده شوند (۳) .

و وقتی که ماده شتران باردار را معطل

گذاشته شود (۴) .

و وقتی که جانوران وحشی را جمع کرده

سورة التکویر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ

وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ

وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ

وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ

وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ

شود (۵) .	وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ۝
و وقتی که دریاها را مثل آتش افروخته شود (۶) .	وَإِذَا الْكُلُوبُ رُفِّجَتْ ۝
و وقتی که ارواح را با اجساد جمع کرده شود (۷) .	وَإِذَا الْمَوْدُ دُفِّسَتْ ۝
و وقتی که دختری را که زنده در گور کرده بودند پرسیده شود (۸) .	يَأْتِي ذَنْبٌ يُؤْتَلَّى ۝
بکدام گناه کشته شد (۹) .	وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ ۝
و وقتی که نامه های اعمال کشاده شوند (۱۰) .	وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ۝
و وقتی که آسمان را پوست برکنده شود (۱۱) (۱۱) .	وَإِذَا الْجَحِيْمُ سُقِرَتْ ۝
و وقتی که دوزخ برافروخته شود (۱۲) .	وَإِذَا الْجِبَّةُ اُزْلِفَتْ ۝
و وقتی که بهشت را نزدیک ساخته شود (۱۳) .	عَلَيْتَ لَقُلْ مَا أَحَقَّرَتْ ۝
بداند هر شخص آنچه حاضر ساخته است (۱۴) .	كَلَّا أَقْبِرُ بِالْحُلِيِّ ۝
پس قسم میخورم بستاره های باز گردنده (۱۵) .	الْجَوَارِ الْكُنِيِّ ۝
سیر نماینده غائب شونده (۱۶) (۲) .	وَالْكَلْبِ إِذَا عَسَسَ ۝
و قسم به شب چون باز گردد (۱۷) .	وَالصُّبْرِ إِذَا تَنَفَّسَ ۝
و قسم به صبح چون بدمد (۱۸) .	إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۝
هر آینه این قرآن گفتار فرستاده ای است	

(۱) یعنی سرخ شود مانند برّه که پوست او سلخ کرده باشند

(۲) مترجم گوید زحل و مشتری و مریخ و زهره و عطارد پنج ستاره متحیره اند چون سیر کرده بمقامی رسند از آن بازمی گردند و بمقامی که طی کرده بودند اقبال نمایند چون وقت قرآن آید غائب شوند والله اعلم .

وَيُؤَيِّدُ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٌ ﴿١٩﴾

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٌ ﴿٢٠﴾

وَمَا صَاحِبُكُمْ يَمْنُنُ ﴿٢١﴾

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ ﴿٢٢﴾

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِقَنِينٌ ﴿٢٣﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيزٍ ﴿٢٤﴾

فَأَيُّنَ تَدْعُونَ ﴿٢٥﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٢٦﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَوِيَهُ ﴿٢٧﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ﴿١﴾

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انشَكَرَتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾

وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ﴿٤﴾

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا ذُكِّرَتْ وَاعْتُكِتِ ﴿٥﴾

گرامی قدر (۱۹) .

صاحب توانائی باوقار نژاد خداوند عرش
(۲۰) .

فرمانبرداری کرده شده در ملکوتِ آسمان
متصف بامانت (۲۱) .

و نیست این یارِ شما دیوانه (۲۲)

و هر آئینه یارِ شما دیده بود آن فرشته را
بکرانه ظاهر آسمان (۲۳) .

و نیست یارِ شما بر علم پنهان بخل کننده
(۲۴) .

و نیست قرآن گفتار شیطان رانده شده
(۲۵) .

پس کجا میروید (۲۶) .

نیست قرآن مگر پند عالمهارا (۲۷) .

برای هر که از زمره شما بخواهد که
راست کردار شود (۲۸) .

و نمی خواهید مگر وقتی که بخواهد خدا
پروردگار عالم ها (۲۹) .

سوره انفطار مکی است و آن نوزده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

و وقتی که آسمان بشکافت (۱) .

و وقتی که ستارگان از هم بریزد (۲) .

و وقتی که دریاها روان کرده شود بنهایت
شدت (۳) .

و وقتی که گور ها را شکافته شود (۴) .

بداند هر نفسی آنچه فرستاده بود و آنچه
باز پس گذاشته بود (۵) .

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا خَرَقَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ۝

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّبَكَ نُكَاحًا ۝

فِي آتَىٰ صُورَةً مَّا شَاءَ رُبَّكَ ۝

كَذَلِكِ تَكْلِفُونَ بِالذِّينِ ۝

لَنْ عَلَيْكُمْ عُقُوبٌ ۝

كِرَامًا كَتَبْتَنِي ۝

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ۝

إِنَّ الْإِنْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ۝

وَأَنَّ الْفُقَارَ لَفِي جَحِيمٍ ۝

يُصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ ۝

وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ۝

كَمْ مِمَّا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ ۝

يَوْمَ لَا تَنفَعُكَ نَفْسٌ لَّنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ

يَوْمَ مَبْدُودٌ ۝

ای آدمی چه چیز فریفت ترا به پروردگار
بزرگوار تو (۶) .

آنخدای که بیافرید ترا پس درست اندام
کرد ترا پس معتدل قامت کرد ترا (۷) .

در هر صورتی که خواست ترکیب داد ترا
(۸) .

توئی، بلکه دروغ می شمیرید جزای
اعمال را (۹) .

وهر آئینه بر شما گماشته شده اندنگاهبانان
(۱۰) .

نویسندگان گرامی قدر (۱۱) .

میدانند آنچه می کنید (۱۲) .

هر آئینه نیکوکاران در نعمت باشند (۱۳) .

وهر آئینه گناهکاران در دوزخ باشند (۱۴) .

در آیند به دوزخ روز جزای اعمال (۱۵) .

و نباشند از آن جا غائب شده (۱۶) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا ای آدمی که
چیست روز جزا (۱۷) .

باز (میگوئیم) چه چیز مطلع ساخت ترا
که چیست روز جزا (۱۸) .

روز یست که نتواند هیچکس برای
هیچکس هیچ فائده رسانیدن و فرمان آن
روز خدا را باشد (۱۹) .

سوره مطفین مکی است و آن سی

و شش آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَبِئَلَاءِ الْمُطَفِّفِينَ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وای بر حقوق مردم کاهندگان (۱) .

الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا أَهْلَ النَّاسِ يَسْكُفُونَ ﴿۲﴾

وَإِذَا كَالُوا لَهُمْ أَزْوَاجَهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿۳﴾

أَلَا يَكُنْ أُولَئِكَ أَلَمًا مِّمَّنْ يَنْتَفُونَ ﴿۴﴾

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۵﴾

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفَجَارِ لَفِي نَجْوَيْنِ ﴿۷﴾

وَنَآذِرِينَ ﴿۸﴾

كِتَابٌ مُزْمَرٌ ﴿۹﴾

وَلَيْلٌ يُومَدُ فِيهَا الْمُكَذِّبِينَ ﴿۱۰﴾

الَّذِينَ يَكْتُمُونَ بَيِّنَاتٍ مِنَ الدِّينِ ﴿۱۱﴾

وَمَا يَكْتُمُونَ إِلَّا كُلَّ مُعْتَدٍ أَشِيمٍ ﴿۱۲﴾

إِذَا شِئِلَ عَلَيْهِ الشِّتَاءُ قَالَ سَاطِئُ الْأَقْلَمِينَ ﴿۱۳﴾

كَلَّا بَلْ يَتَرَانِ عَلَى قُلُوبِهِمْ نَآكَثُوا يُكْسِبُونَ ﴿۱۴﴾

كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُورُونَ ﴿۱۵﴾

لَهُمْ فِيهَا أَسْوَاقُ الْجَحِيمِ ﴿۱۶﴾

آنانکه چون برای خود پیمانه از مردمان
به سختی تمام بگیرند (۲) .

و چون خواهند که پیمانه بدهند ایشانرا
پاسنجیده بدهند ایشان را زیان رسانند
(۳) .

آیا نمیدانند این جماعت که ایشان
برانگیخته خواهند شد (۴) .
در روز بزرگ (۵)

روزیکه ایستاده شوند مردمان پیش
پروردگار عالم ها (۶) .
حقا هرائینه نامه اعمال گنهگاران داخل
شود در سجین (۷) .

وجه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
سجین (۸) .

کتابیست نوشته شده (۹) .

وای آن روزدروغ شمارندگان را (۱۰) .
آنانکه به دروغ نسبت میکنند روز جزارا
(۱۱) .

ودروغ نمی شمرّد آن را مگر هرستمگار
گنهکار (۱۲) .

چون خوانده شود بروی آیات ما گوید
افسانه های پیشینیان ست (۱۳) .

هرگز، بلکه زنگ بسته است بر دل های
ایشان آنچه می کردند (۱۴) .

ئی ئی، هرائینه ایشان از دیدار پروردگار
خویش آنروز محجوب باشند (۱۵) .

باز هرائینه ایشان در آیندگان دوزخ باشند
(۱۶) .

لَمْ يَخَالْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ مُكَذِّبُونَ ﴿۱۵﴾

كَذَلِكَ يَكُتِبُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُظِلُّونَ ﴿۱۶﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَعْلَمُونَ ﴿۱۷﴾

يَكُتِبُ تَرْقُومًا ﴿۱۸﴾

يَشْهَدُهُ الْمَلَائِكَةُ بِوَرْنٍ ﴿۱۹﴾

إِنَّ الْآيَاتِ لَآيَاتٍ لِّعِمْيَرٍ ﴿۲۰﴾

عَلَى الْأَرْوَاحِ يَنْظُرُونَ ﴿۲۱﴾

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ لَقَمَةً التَّاجِيزِ ﴿۲۲﴾

يُسْقَوْنَ مِنْ لَحِيظٍ مَهْمُومٍ ﴿۲۳﴾

خِيَمَةُ يَسَّكَ قَوْفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ

الْمُتَلَفِّسُونَ ﴿۲۴﴾

وَمَزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿۲۵﴾

مِثْلًا لِّشَرِبٍ بِهَا الْمَعْرُوفُونَ ﴿۲۶﴾

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿۲۷﴾

وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَرُونَ ﴿۲۸﴾

وَإِذَا التَّلَاقُ بَوَّالٍ إِلَىٰ أَهْلِهِمُ الْمُقَلَّبُونَ فَأَكْبَهُونَ ﴿۲۹﴾

باز گفته شود ایشان را اینست آنچه شما آنرا دروغ شمردید (۱۷) .

حقا هرآینه نامه اعمال نیکوکاران داخل شود در علیین (۱۸) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست علیون (۱۹) .

کتابیست نوشته شده (۲۰) .

که حاضر شوند نزدیک آن مقربین بارگاه الهی (۲۱) .

هرآینه نیکوکاران در نعمت باشند (۲۲) .
بر تختها نشسته نظر میکنند بهر جانب (۲۳) .

بشناسی در چهره های ایشان تازگی نعمت (۲۴) .

نوشانیده شود ایشان را از شراب خالص (۲۵) .

سربمهر مگر بجای موم مهر او مشک باشد و بهمین شراب پاک باید که رغبت کنند رغبت کنندگان (۲۶) .

و آمیختنی آن از آب تسنیم باشد (۲۷) .
(مراد میدارم) چشمه ای که می نوشند از آن مقربین خدا (۲۸) .

هرآینه گنه گاران به مسلمانان می خندیدند (۲۹) .

و چون میگذاشتند به مسلمانان بایکدیگر چشم میزدند حقارت کرده (۳۰) .

و چون باز می گشتند باهل خانه خود باز می گشتند شادمان شده (۳۱) .

وَإِذَا رَأَوْهُمُ قَالُوا إِنَّا مُؤَلَّاءُ لِمَنَآلُونُ ﴿٣٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ خِطَابَيْنِ ﴿٣٣﴾

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

عَلَى الْأَرْبَابِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾

مَنْ يُؤَيِّبُ الْكُفَّارَ مَا كَانَ لَوْ أَن يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

وچون میدیدند مسلمانان را می‌گفتند
هرآینه ایشان گمراهانند (۳۲) .

و نگاهبانان فرستاده نه شده بودند
بر سر مسلمانان (۳۳) .

پس امروز مسلمانان بر کافران می‌خندند
(۳۴) .

بر تخت هانشسته نظر می‌کنند بهر جانب
(۳۵) .

آیا جزا داده شد کافران را بحسب آنچه
میکردند (۳۶) .

سوره انشقاق مکی است و آن بیست
و پنج آیه است

سوره الانشقاق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ﴿١﴾

وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿٣﴾

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾

وَأَذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدًا كَمَلٍ فَهَيْتُ ﴿٦﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان
و وقتی که آسمان بشکافت (۱) .

و گوش کند فرمان پروردگار خود را آسمان
سزاوار گوش کردن ست (۲) .

و وقتی که زمین کشیده شود (۳) .
و بیرون اندازد آنچه در آن باشد و خالی
شود (۴) (۱) .

و گوش کند فرمان پروردگار خود را و زمین
سزاوار گوش کردن ست (یعنی حساب
روز آخرت بودن ست) (۵) .

ای آدمی هرآینه تو کار کننده ای تا ملاقات
پروردگار خود بکوشش تمام پس ملاقات
خواهی کرد با پروردگار خود (۶) .

فَأَتَا مَنْ أَوَّلَىٰ كَلْبَةً بِبَيْتِنَا ۝۱

فَسَوْفَ يُحَاسِبُ حَسَابًا بَئِيرًا ۝۲

وَيَنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝۳

وَأَتَا مَنْ أَوَّلَىٰ كَلْبَةً وَرَأَةً ظَهِيرًا ۝۴

فَسَوْفَ يَدْعُوا بِجَبْرًا ۝۵

وَيَقْلُ سَعِيرًا ۝۶

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝۷

إِنَّهُ كَانَ أَنْ لَّنْ يَحُورَ ۝۸

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ۝۹

فَلَا أَقْبِرُ بِالشَّقِيقِ ۝۱۰

وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقِ ۝۱۱

وَالْقَبْرِ إِذَا السَّقِ ۝۱۲

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقِ ۝۱۳

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝۱۴

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْمَعُونَ ۝۱۵

پس اما هر که داده شد اورانامه اعمال
اوبلدست راستش (۷) .

پس باو حساب کرده شود حساب آسان
(۸) .

وباز گردد بسوی اهل خانه خود شادمان
شده (۹) .

واما هر که داده شد اورانامه اعمال اواز
پس پشتش (۱۰) .

پس یاد خواهد کرده هلاک را (۱۱) .

ودر خواهد آمد به دوزخ (۱۲) .

هر آئینه اوبود به دنیا در اهل خانه خود
شادمان (۱۳) .

هر آئینه گمان کرده بود که رجوع نه کند
بسوی خدایتعالی (۱۴) .

آری (رجوع کردن متحقق ست) هر آئینه
پروردگار اوبود باحوال اوینا (۱۵) .

پس سوگند میخورم بسرخی کناره آسمان
اوّل شب (۱۶) .

وقسم میخورم بشب و آنچه شب آنرا جمع
کرده است (۱۷) .

وقسم میخورم بماء چون تمام شود (۱۸) .

خواهید رسید بحالی بعد حالی (۱۹) (۱) .

پس چیست این کافران را که ایمان نمی
آرند (۲۰) .

و چون خوانده شود برایشان قرآن سجده

(۱) یعنی هول موت بعد از آن سوال متکروئیکیر بعد از آن حشر و حساب و مرور بر
صراط بعد از آن دوزخ یا بهشت والله اعلم .

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ ﴿٢١﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٢﴾

قَبَسَ مِنْ عَذَابِ الْنَّارِ ﴿٢٣﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ

أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٤﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾

وَنُجْلِ أَصْحَابِ الْأُخْدُودِ ﴿٤﴾

النَّارِ ذَاتِ الْوُكُودِ ﴿٥﴾

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾

نمی کنند (۲۱) .

بلکه این کافران دروغ می شمرند (۲۲) .

و خدا داناست آنچه در دل خود نگاه

میدارند (۲۳) .

پس خبر کن ایشان را عذاب درد دهنده

(۲۴) .

لیکن آنانکه ایمان آوردند و کردار های

شائسته کردند ایشان راست مزدی نهایت

(۲۵) .

سوره بروج مکی است و آن بیست و دو آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم با آسمان دارای برجها (۱) (۱) .

و قسم به روز موعود (۲) (۲) .

و قسم به روزیکه در هفته (۳) حاضر میشود

(۳) .

هلاک کرده شدند اهل خندق ها (۴) .

از قسم آتش دارای هیزم بسیار (۵) .

و قتیکه ایشان بر کناره آن خندق ها نشسته

بودند (۶) .

و ایشان آنچه میکردند با مسلمانان حاضر

بودند (۷) .

و عیب نکردند از ایشان مگر این خصلت

(۱) یعنی برج دوازده گان .

(۲) یعنی روز قیامت .

(۳) یعنی روز جمعه و قسم بروزیکه حاجیان با آنروز حاضر میشوند یعنی روز عرفه

هر آینه مجازات متحقق است .

را که ایمان آرند بخدا غالب ستوده کار
(۸)

آنکه اوراست پادشاهی آسمان هاوزمین
وخدا بر همه چیز مطلع ست (۹)

هر آئینه آنانکه عقوبت کردند مردان
مسلمانان را وزنان مسلمانان را بازتوبه نه
نمودند پس ایشان راست عذاب دوزخ
وایشان راست عذاب سوختن (۱۰)

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشانراست بوستانها
میروذیر آن جویها اینست پیروزی بزرگ
(۱۱)

هر آئینه گرفت پروردگارتو سخت ست
(۱۲)

هر آئینه اوآفرینش نو میکند و آفرینش
دوباره میکند (۱۳)

واوست آمرز گاردوستدار (۱۴)
او خداوند عرش گرامیقدرست (۱۵)
بسیار کننده است هر چیزی را که خواهد
(۱۶)

آیا آمده است به توخبر لشکر ها (۱۷)
که فرعون و ثمودباشند (۱۸)
بلکه کافران در دروغ شمردن اند (۱۹)
و خدا از گردا گرد ایشان گیرنده

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ لَوَ كُفْرُ يَوْمِيَا
لَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ نَجْمٍ مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ۝

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ۝

إِنَّهُ هُوَ يُدَبِّرُ وَيُعِيدُ ۝

وَهُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ ۝

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ۝

تَعَالَى لَمَّا يُرِيدُ ۝

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ۝

فِرْعَوْنُ وَثَمُودُ ۝

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ۝

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ۝

(۱) مترجم گوید پادشاهی جباری رعیت خودرا تکلیف کفر کرد و چون کافر نشدند
خندقهارا باتش پر کرد و ایشانرا باتش افکند خدای تعالی آن آتش را بر پادشاه وهم
نشینان او مسلط ساخت تا از خندق پریده همه را پاک بسوخت والله اعلم .

است (۲۰) .

بلکه این قرآن گرامیقدرست (۲۱) .

نوشته شده در لوح محفوظ (۲۲) .

سوره طارق مکی است و آن هفده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم با آسمان و قسم به چیزی که وقت شب
پدید می آید (۱) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چه
چیز بوقت شب پدید آینده است (۲) .

آن ستاره درخشانده است (۳) .

نیست هیچ شخص مگر بروی فرشته
نگهبانی کننده است (۴) .

پس باید که ببیند آدمی از چه چیز آفریده
شده (۵) .

آفریده شده است از آب جهنده (۶) .

که برمی آید از میان پشت (مرد)
و استخوان های سینه (زن) (۷) .

هر آینه خدا بر دیگر بار آفریدن آدمی
تواناست (۸) .

روزی که امتحان کرده شود ضمیر های
مردمانرا (۹) .

پس نباشد آدمی را طاقتی و نباشد نصرت
دهنده (۱۰) .

قسم با آسمان خداوند باران (۱۱) .

و قسم بزمین صاحب شکافتن (۱۲) .

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ۝

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ۝

النَّجْمُ الثَّاقِبُ ۝

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّنَا عَلَيْهَا حَافِظٌ ۝

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ۝

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ۝

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ۝

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ۝

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ۝

قَبَالَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا تَأْخِي ۝

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ۝

وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصُّدُورِ ۝

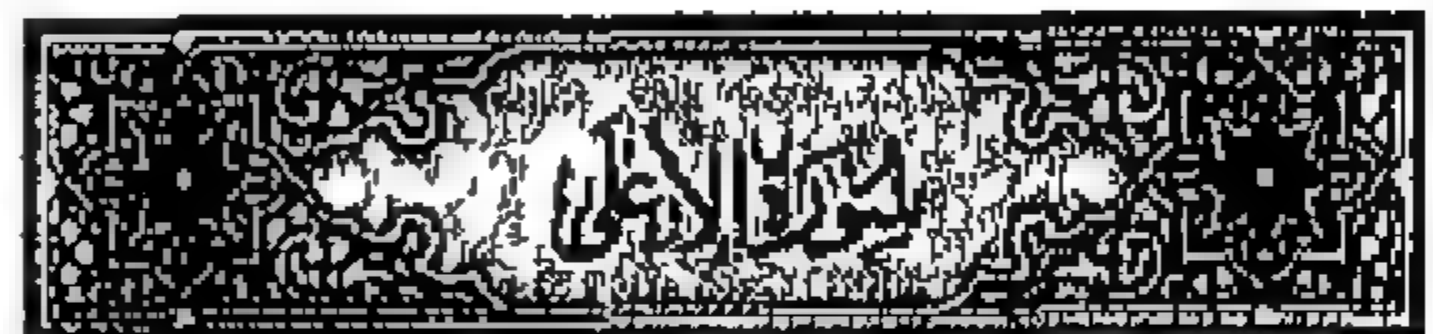
إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ۝

وَمَا مَوْعِدُ الْهَزْلِ ۝

إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ۝

وَأَكِيدُ كَيْدًا ۝

فَتَهْلِكُ الْكُفْرَيْنِ أَهْلَهُمْ مَرْدُودًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اسْمِ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۝

الَّذِي خَلَقَ فَتَوَصَّى ۝

وَالَّذِي تَوَصَّى فَهَدَى ۝

وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ۝

فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى ۝

سَلِّمْ إِلَيْكَ قُلُوبَنَا ۝

إِلَّا نَشَاءُ إِنَّكَ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ۝

هرآئینه قرآن سخن واضح ست (۱۳) .

و نیست قرآن سخن بیهوده (۱۴)

هرآئینه کافران بداندیشی میکنند یکطور
بداندیشی کردنی (۱۵) .

و من نیز تدبیر میکنم یکطور تدبیر
کردنی^(۱) (۱۶) .

پس مهلت ده کافران را فروگذار ایشان
را اندکی (۱۷) .

سوره اعلى مكي است وان نوزده آيت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بپاکی یادکن نام پروردگار بزرگوار خود را
(۱) .

آنکه بیافرید پس درست اندام کرد (۲) .

و آنکه اندازه کرد پس راه نمود^(۲) (۳) .

و آنکه برآورده گیاه تازه را (۴) .

باز ساخت آنرا خشك شده سیاه گشته
(۵) .

قرآن تعلیم خواهیم کرد ترا پس فراموش
نخواهی کرد (۶) .

مگر آنچه خدا خواسته است هرآئینه خدا
میداند آشکار و پنهان را^(۳) (۷) .

(۱) و این وعده روز بدرمتحقق شد .

(۲) یعنی جمیع مخلوقات را اندازه کرده بحسب آن اندازه در مخلوقات تصرف فرمود تا همان
صورت بر روی کارآمد پس این تصرف را بهدایت تعبیر فرمود والله اعلم .

(۳) مترجم گوید فراموش گردانیدن این آیت از خاطر مبارك آن حضرت صلی الله علیه
وسلم نوعی از نسخ ست والله اعلم .

وَنُفِثَ رُوحَهُ فِي لَبَنٍ حَلِيٍّ ۝

فَدَرَجَاتٍ نَقَسَتْ الْأَكُوفُ ۝

سَيِّدًا مِّنْ عِشَّتِي ۝

وَنَجَّيْنَاهَا مِنَ الْآسِقِ ۝

الَّذِي يَقُولُ النَّارُ الْكَافِرُ ۝

فَلَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ۝

قَدْ أَفْلَحَ مَن تَزَلَّ ۝

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّ ۝

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝

وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ لِّمَنِ ابْقَىٰ ۝

إِنَّ هَذِهِ أَلْفَى الْمَقْدُورِ الْأَوَّلِ ۝

صُفِّىٰ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ خَبْرٌ غَاشِيَةٌ ۝

وَجُودٌ يُومِنُ غَاشِيَةٌ ۝

عَالِيَةٌ كَافِيَةٌ ۝

تَصَلَّىٰ نَارًا حَامِيَةً ۝

تُسَلَّىٰ مِنْ عَيْنِ إِبْنَةِ ۝

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَدَرِهِ ۝

و توفیق خواهیم داد ترا بمعرفت شریعت
آسان (۸) .

پس پندیده ا گرسود کند پند دادن (۹) .

پند خواهد گرفت هر که می ترسد (۱۰) .

واجتناب می کنند از آن پند بدبخت ترین
مردمان (۱۱) .

آنکه خواهد درآید بآتش بزرگ (۱۲) .

باز نمیرد آنجا و نه زنده باشد (۱۳) .

هرآئینه رستگار شد هر که پاک شد (۱۴) .

ویاد کرد نام پروردگار خود را پس نماز
گذارد (۱۵) .

بلکه اختیار میکنید زندگانی این جهان را
(۱۶) .

و آخرت بهترست و پاینده تر (۱۷) .

هرآئینه این مقدمه مذکور بود در
صحیفه های نخستین (۱۸) .

صحیفه های ابراهیم و موسی (۱۹) .

سوره غاشیه مکی است و آن بیست
و شش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آیا آمده است به تو خبر قیامت (۱) .

یک عده چهره ها آنروز خوار باشند (۲) .

کار کنند محنت کشنده باشند (۳) .

درآیند بآتش افروخته شده (۴) .

آب نوشانیده شوند از چشمه نهایت
گرم (۵) .

نباشد ایشانرا هیچ طعامی مگر از ضریح
(۶) .

لَا يُخْسِنُونَ وَلَا يَقْنَنُ مِنْ جُنُودِ ۝

وَجُودِ يُؤْمِنُهَا كَارِئَةً ۝

لَسَعِيهَا رَاضِيَةً ۝

فِي جَعَةِ عَالِيَةٍ ۝

لَا تَسْمَعُ فِيهَا لُغِيَةً ۝

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ۝

فِيهَا سُرُورٌ مُرْفُوعَةٌ ۝

وَأَكْوَابُ مُوضُوعَةٌ ۝

وَسَمَاءٌ مَصْلُوكَةٌ ۝

قَلْدَانٌ مَبْنُوكَةٌ ۝

أَقْلَامُ يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ۝

وَالِى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ۝

وَالِى الْإِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ۝

وَالِى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ۝

فَذَكِّرْ ۚ إِنَّهَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ۝

لَسَتْ عَلَيْهِمْ مِنْكُمْ طَائِفَةٌ ۝

إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ۝

فَعَذَابُ اللَّهِ الْعَذَابُ الْأَكْبَرُ ۝

إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ۝

فَعَسَىٰ أَمْرُنَا أَنْ يَنْصُرَهُ ۝

که فربه نکند و دفع گرسنگی نه نماید^(۱)
(۷) .

يك عده چهره ها آنروز تازه باشند (۸) .

به سعی خود رضا مند شده باشند (۹) .

در بهشت عالی (۱۰) .

نه شنوی آنجا هیچ سخن بیهوده (۱۱) .

در آن جا چشمه روان باشد (۱۲) .

در آن جانتخت های بلند باشد (۱۳) .

و کوزه های نهاده شده (۱۴) .

و بالشهای برابر یکدیگر گذاشته (۱۵) .

و فرش های نفیس پهن کرده (۱۶) .

آیانه می نگرند بسوی شتران چگونه

آفریده شدند (۱۷) .

و بسوی آسمان چگونه برداشته شد (۱۸) .

و بسوی کوه ها چگونه برافراشته شد

(۱۹) .

و بسوی زمین چگونه پهن کرده شد (۲۰) .

پس پندده جزاین نیست که تو پند

دهنده ای (۲۱) .

نیستی برایشان گماشته شده (۲۲) .

لیکن هر که رو برگرداند و کافر شود (۲۳) .

پس عذاب کندش خدا به عقوبت بزرگ

(۲۴) .

هر آینه بسوی ماست رجوع ایشان (۲۵) .

باز هر آینه بر ماست حساب ایشان (۲۶) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ ۝

وَلَيَالٍ عَشْرٍ ۝

وَالشُّعْرِ وَالْوُزْرِ ۝

وَالْأَيْلِ إِذَا يَسِرُ ۝

مَلِكٌ فِي ذَلِكَ تَسْعَى بَيْنَ يَدَيْهِ جَبْرِ ۝

أَلَمْ تَكُنْ فَعَلَ رَبُّكَ يَعَادُ ۝

إِذَا رَمَدَ آبِ الْعِمَادِ ۝

الَّذِي لَمْ يُعَلِّمْ بِشَلْهَا فِي الْهَلَاكِ ۝

وَكُفُوَ الَّذِينَ جَاءُوا الْقَهْرَ بِالْوَادِ ۝

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ۝

الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ۝

فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ۝

سوره فجر مکی است و آن سی آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بصبح (۱) .

و شب های ده گانه (۱) (۲) .

و قسم بجفت و طاق (۲) (۳) .

و قسم به شب چون روان شود (۴) .

آبادین مقدمه سوگندی معتبر هست
صاحب خرد را (۳) (۵) .

آیندیدی که چگونه معامله کرد
پروردگار تو با قوم عاد (۶) .

ارم خداوندان قدهای بلند (۷) .

که آفریده نشده است مانند آن در شهرها
(۸) .

و چگونه معامله کرد با قوم ثمود که
تراشیده بودند سنگهای بزرگ را در وادی
قری (۹) .

و چگونه معامله کرد با فرعون صاحب
میخها (۴) (۱۰) .

همه این جماعتها آنانکه سرکشی کردند
در شهرها (۱۱) .

پس بسیار بعمل آوردند در آنجافساد را
(۱۲) .

(۱) یعنی عشرة ذوالحجه .

(۲) یعنی بعض نماز جفت ست و بعض طاق .

(۳) که خدا جزا دهنده بندگان است بر اعمال ایشان .

(۴) یعنی به چهار میخ بسته عقوبت میکند .

فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ﴿۱۳﴾

پس بریخت بر سر ایشان پروردگار تو یک دفعه عذاب (۱۳) .

إِنَّ رَبَّكَ لَیَّالْمُرْصَادُ ﴿۱۴﴾

هرآینه پروردگار توبه کمین‌گاه است (۱۴) .

فَإِنَّمَا الْإِنْسَانُ إِذَا أَنَا أَنْتَلَهُ رَبُّهُ قَاكِرْمَةً وَنَقْبَةً ۖ
فَيَقُولُ رَبِّيَ الْكَرِيمُ ﴿۱۵﴾

پس اما آدمی چون امتحان کندش پروردگار او پس گرامی کندش و نعمت دهدش پس گوید پروردگار من گرامی ساخت مرا (۱۵) .

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ ۖ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانٌ ﴿۱۶﴾

و اما چون امتحان کندش پس تنگ سازد بروی رزق وی را گوید پروردگار من حقارت کرد مرا (۱۶) .

كَذَٰلِكَ يَلُوكَ الْكَرِيمُونَ الْيَتِيمَ ﴿۱۷﴾
وَلَا يَحْضُرُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْيَتِيمِ ﴿۱۸﴾

هرگز، بلکه گرامی نمی‌دارید یتیم را (۱۷) .
و یکدیگر را رغبت نمی‌دهید بر طعام دادن فقیر (۱۸) .

وَتَاكُلُونَ الثَّرَاكَ أَكْلًا ﴿۱۹﴾

و می‌خورید مال میراث را خوردن بسیار^(۱) (۱۹) .

وَيُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ﴿۲۰﴾

و دوست می‌دارید مال را دوست داشتن بسیار^(۲) (۲۰) .

كَذَٰلِكَ إِذَا كُنَّ الْأَرْضُ دُكَّاءَ ۖ ﴿۲۱﴾

نئی نئی، چون پست کرده شود بلندی زمین را پست کردن بعد پست کردن^(۳) (۲۱) .

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ﴿۲۲﴾

و بیاید پروردگار تو و بیایند فرشتگان صف صف شده (۲۲) .

(۱) یعنی زنان و یتیمان را حق ایشان نمید هید و حق ایشان را بمال خود جمع می کنید .

(۲) یعنی اسباب اکرام الهی در اکرام یتیم و اطعام مسکین است آنرا می باید کرد و شما باین صفت هستید که یتیمان را حق ایشان نمی دهید و حق ایشانرا بمال خود جمع میکنید .

(۳) یعنی جبال و اتلال را پاسائر ارض برابر کرده شود .

وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ لَا يَبْصُرُ إِلَّا الْإِنْسَانُ
وَأَلَّ لَهُ الذِّكْرَى ﴿۱﴾

يَقُولُ يَلْبِثُنِي قَدْ مَتَّ لِحَيَاتِي ﴿۲﴾

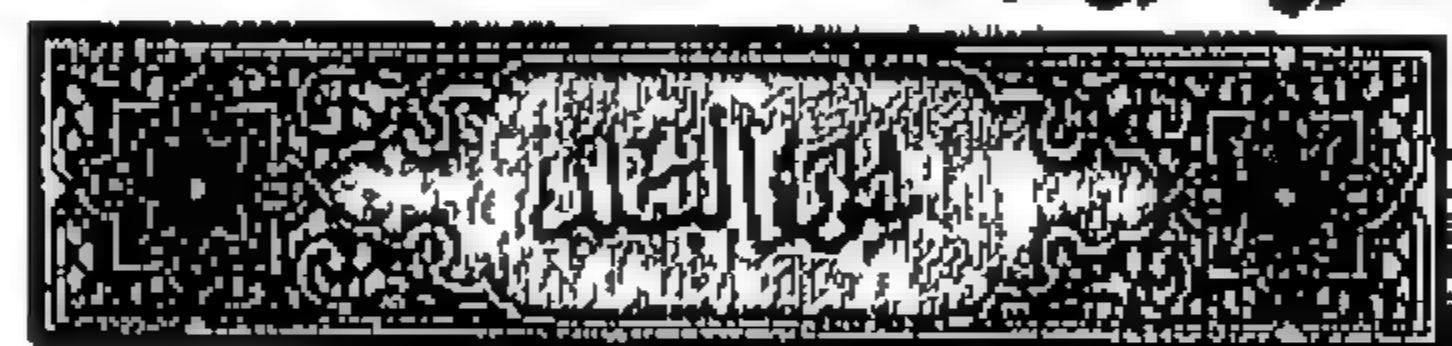
يَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ﴿۳﴾

وَلَا يُؤْخِرُ وَتَأْقَ أَحَدٌ ﴿۴﴾
لَا يَتَّخِذُ النَّفْسُ الْمُنْطَبِقَةُ ﴿۵﴾

اِرْجِعْ إِلَى رَبِّكَ رَاجِعَةً مُّزْفًىةً ﴿۶﴾

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿۷﴾

وَادْخُلِي جَنَّاتٍ ﴿۸﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أَقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿۱﴾

وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿۲﴾

وَوَالِدَاؤُنَا وَلَدٌ ﴿۳﴾

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ﴿۴﴾

وآورده شود آنروز دوزخ را، آنروز
یاد کند آدمی و کجا باشد اورانفع آن
یاد کردن (۲۳) .

گوید ای کاش من می فرستادم عمل نیک
برای این زندگانی جاودانی خویش (۲۴) .
پس آنروز عقوبت نکند مانند عقوبت
خدا هیچکس (۲۵) .

و بزنجیر نبندد مانند بستن او هیچکس (۲۶) (۱)
(گفته شود روح مومن را وقت مرگ) ای نفس
آرام گیرنده (۲۷) .

باز گرد بسوی پروردگار خویش تو خوشنود
شده و از تونیز خوشنود گشته (۲۸) .
پس درآی بزمه بندگان خاص من (۲۹) .
و درآی به بهشت من (۳۰) .

سوره بلد مکن است و آن بهشت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم میخورم باین شهر (یعنی مکه
مبارک) (۱) .

و تو حلال خواهی شد باین شهر (۲) (۲) .
و قسم میخورم بزاینده و بهرچه زاده
است (۳) (۳) .

هر آئینه آفریدیم آدمی را در مشقت (۴) (۴) .

(۱) بوجهی واقع شود که هیچ کس غیر او بر آن قادر نیست والله اعلم .

(۲) یعنی تراقتال در مکه حلال خواهد شد .

(۳) یعنی آدم و جمیع ذریت او .

(۴) یعنی عادت آدمی ست که بقوت خود فخر کند و نه بیند که چه قدر ناتوانی ها =

أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَغْتَابَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ۝

آیا گمان می کند آدمی که قادر نه شود
بروی هیچکس (۵) .

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُبَدًا ۝

میگوید خرج کردم مال توپرتو (۶) .

أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَوْا أَحَدًا ۝

آیامی پندارد که ندیده است او را
هیچکس (۷) .

أَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ۝

آیایا فریده ایم برای اودوچشم را (۸) .

وَلِسَانًا وَزُفْلَيْنِ ۝

وزبان را ودولب را (۹) .

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ۝

ودلالت کردیم او را بردوراه (۱۰) (۱) .

فَلَا اقْصُرْ الْعَقَبَةَ ۝

پس درنیامد گزرگاه سخت (۱۱) .

وَبَاذِرْكَ الْعَقَبَةَ ۝

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
گزرگاه سخت (۱۲) (۲) .

فَكَ رَقَبَةً ۝

خلاص کردن برده (۱۳) .

أَوْ اطْعَمُوهُ يَوْمَ ذِي سَعْفَةٍ ۝

یاطعام دادن بروزگرسنگی (۱۴) .

يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ۝

یتیم صاحب قرابت را (۱۵) .

أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ۝

یافقیر صاحب خاکساری را (۱۶) .

فَكَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالْقُرْبَىٰ وَتَوَاصَوْا

بعدازآن باشد ازآنانکه ایمان آوردند
وبایکدیگر وصیت کردند به شکیبائی
وبایکدیگر وصیت کردند به شفقت
برخلق خدا (۱۷) .

بِالْمَرْحَمَةِ ۝

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْيَمِينَةِ ۝

این جماعت ایشانند اهل نیک بختی (۱۸) .

وَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ۝

وآنانکه کافرشدند بآیاتِ ماایشانند اهل
بدبختی (۱۹) .

عَلَيْهِمْ نَارُ مُّؤَصَّاةٍ ۝

برایشان آتشی گماشته شود ازهرجهت
گردآورده شده (۲۰) .

میکشد و نیز بپذل مال فخر کندونمی داندکه خدا اورامی بیند که بغایت حقیر و

بخیل ست .

(۱) یعنی خیر و شر .

(۲) یعنی بحقیقت قوت آنست که این اعمال بجاآرد .

سوره شمس مکی است و آن پانزده آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ①

وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا ②

وَالنَّهَارُ إِذَا تَجَلَّىٰهَا ③

وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَىٰهَا ④

وَالسَّمَاءَ وَمَا بَنَدَهَا ⑤

وَالْأَرْضَ وَمَا طَعْنَهَا ⑥

وَالنَّفْسَ وَمَا سَوَّاهَا ⑦

فَالْأَنفُسَ الْجُورَىٰ وَمَا نَقَّاهَا ⑧

فَإِذَا فُجِّرَتْ مِنْ رَكْعَتِهَا ⑨

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَلَّهَا ⑩

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ⑪

إِذِ ابْتِغَىٰ أَشْجَاهَا ⑫

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ⑬

فَكَذَّبُوهُ فَعَبَّرْهُمَا فَكُذِّبَتْ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ يَوْمَئِذٍ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به خورشید و روشنی او (۱) .

و قسم به ماه چون از پی آفتاب درآید (۲) .

و قسم به روز چون نمایان کند آفتاب را (۳) .

و قسم به شب چون بپوشاند آفتاب را (۴) .

و قسم به آسمان و بناکردن خدا او را (۵) .

و قسم به زمین و هموار ساختن خدا او را (۶) .

و قسم به نفس آدمی و درست اندام نمودن خدا او را (۷) .

پس انداخت خدا دردش شناخت گناه او را و تقوای او را (۸) .

هرآینه رستگار شد هر که پاک ساخت نفس را (۹) .

و هرآینه زیانکار شد هر که باسفل السافلین برد آنرا (۱۰) .

دروغ شمردند قوم ثمود بسبب سرکشی خود (۱۱) .

و قتی که برخاست بدبخت ترین آن قوم (۱۲) .

پس گفت ایشانرا پیغامبر خدا بگذارید ماده شتر را که آفریده است و متعرض نشوید

آب خوردن او را (۱۳) .

پس دروغگو شمردند پیغامبر را پس

كَتُوبَهَا ۝

بگشتند ماده شتر را پس عقوبت
فروداورد برایشان پروردگار ایشان بسبب
معصیت ایشان پس هموار کرد عقوبت را
بر سرایشان^(۱) (۱۴) .

و خدا نمی ترسد از انجام آن عقوبت (۱۵) .

سوره لیل مکی است و آل بیت وک آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به شب چون بپوشاند (۱) .

و قسم بروز چون ظاهر شود (۲) .

و قسم بذاتیکه آفرید نر و ماده را (۳) .

که هر آینه سعی شما مختلف ست (۴) .

پس اماهر که عطا کرد و پرهیزگاری نمود
(۵) .

و باورداشت پاداش نیک را (۶) .

پس توفیق دهیم اورا برای رسیدن به
سرای آسائش (۷) .

و اماهر که بخل کرد و خود را بی نیاز
شمرد (۸) .

و به دروغ نسبت کرد پاداش نیک را (۹) .

پس توفیق دهیم اورا برای رسیدن به
سرای دشواری (۱۰) .

و هیچ دفع نکند از وی مال او و قتیکه
نگونسار افتد (۱۱) .

هر آینه بر ما لازم ست راه نمودن او (۱۲) .

و هر آینه برای ماست آن جهان و این

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ۝

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَافَى ۝

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ۝

إِنْ سَعَيْكُمْ لَشِقَى ۝

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ۝

وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ۝

فَسَيَسِّرُ اللَّهُ لِيُسْرَى ۝

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ۝

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ۝

فَسَيَسِّرُ اللَّهُ لِيُسْرَى ۝

وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ۝

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَى ۝

وَأَنْ لَّنَا الْآخِرَةُ وَالْأُولَى ۝

فَأَكْدَرْتُهُ نَارًا تَلْقَى ۝

لَا يَصْلُهَا إِلَّا الْأَشْقَى ۝

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝

وَسَوَّيْتُهَا إِلَّا الثَّقَى ۝

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَكْرُمُ ۝

وَمَا يَكْبَهُ خِندَاءُ مِنْ لِقَبَةٍ تُجْزَى ۝

إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ نَبِيِّ الْأَوَّلِ ۝

وَلَسَوْفَ يَرْضَى ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى ۝

وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ۝

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ۝

وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأَوَّلِ ۝

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ۝

جهان (۱۳) .

پس ترسانیدم شمارا از آتشی که شعله
میزند (۱۴) .

درنیا بد آن آتش مگر بدبخت ترین آدم
(۱۵) .

آنکه دروغ شمرد و روگردان شد (۱۶) .
ویکسو داشته خواهد شد از آن آتش
پرهیزگار ترین مردم (۱۷) .

آنکه میدهد مال خود را تپاک نفس گردد
(۱۸) .

و نیست هیچ کس را نزد او نعمتی که
جزاداده شود (۱۹) .

لیکن میدهد به طلب رضای پروردگار
خود (۲۰) .

و هر آینه خوشنود خواهد شد (۲۱) .

سوره ضحیٰ مکی است و آن یازده آیه است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) قسم بوقت چاشت (۱) .

و قسم به شب چون بپوشد (۲) .

فرونگذاشت ترا پروردگار تو و خشم
نگرفته است (۳) .

و هر آینه آخرت بهتر خواهد بود ترا از دنیا
(۴) .

و البته نعمت خواهد داد ترا پروردگارتو
پس خوشنود خواهی شد (۵) .

(۱) مترجم گوید که چند روزی نیامده بود کفار گفتند وَدَّعَاهُ رَبُّهُ وَقَلَاهُ خدای تعالی
برای تسلی این سوره فرو فرستاد .

الْمَرْحُومَ الَّذِي يَتِيمًا قَادِي ۝
وَوَجَدَكَ مَالًا قَهْدِي ۝

وَوَجَدَكَ عَابِلًا قَانَعِي ۝

فَأَنَا الْيَتِيمُ فَلَا تَقْهَرْ ۝
وَأَنَا السَّاهِلُ فَلَا تَشْمَرْ ۝
وَأَمَّا نِعْمَةُ رَبِّكَ فَعَدَّتْ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْمُرْسَلَةَ لَكَ مَدَارَكُ ۝
وَوَهَبْنَا عَنْكَ دَمْرًا ۝
الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝
وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝
فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝
فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝

وَالِإِي رَبِّكَ فَارْجَبْ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالَّتَيْنِ وَالْأُتَيْنِ ۝

آیا یتیم نیافت ترا پس جای داد (۶) .
ویافت تراراه گم کرده (۱) پس راه نمود
(۷) .

و یافت تراتنگدست پس توانگر ساخت
(۸) .

پس اما یتیم را پس ستم مکن (۹) .
واما سائل را پس بسختی مران (۱۰) .
وامابه نعمت پروردگار خود پس خبرده
(۱۱) .

سوره انشراح مکی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آیا کشاده نه کرده ایم برای توسیئه ترا (۱) .
ودور کردیم از تو بارترا (۲) .
آن بار که گران کرده بود پشت ترا (۳) .
وبلند ساختیم برای توشنای ترا (۴) .
پس هر آینه پس از دشواری آسانی ست
(۵) .

البته پس از دشواری آسانی ست (۶) .
پس وقتی که از کار و بار فارغ شوی
در عبادت خدا کوشش کن (۷) .
وبسوی پروردگار خود تفرغ نما (۸) .

سوره تین مکی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بانجیر وزیتون (۱) .

وَلَوْ رَسَيْنِینَ ۝

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۝

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝

تَعَرَّدَ دَنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۝

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝

فَمَا يَكْبَدُ بِكَ بِعَدُوِّكَ يَدِينُ ۝

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَكَمِينَ ۝

وقسم بطور سینا (۲) .

وقسم باین شهر امن (یعنی مکه) (۳) .

هر آینه آفریدیم آدمی را در نیکوترین صورتی (۴) .

پس گردانیدیم آن را فروتر از همه فرومندگان^(۱) (۵) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس ایشانراست اجر بی نهایت (۶) .

پس ای آدمی چه چیز حمل میکند ترا بعد این همه پند بردوخ شمردن در باب جزای اعمال^(۲) (۷) .

آیا نیست خدا حکم کننده ترین حاکمان (۸) .

سوره علق مکی است و آن نوزده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بخوان به برکت نام پروردگار خود که آفرید (۱) .

آفرید آدمی را از خون بسته (۲) .

بخوان و پروردگار تو بزرگوار ترست (۳) .

آنکه علم آموخت بوسیله قلم (۴) .

آموخت آدمی را آنچه نمیدانست^(۳) (۵) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝

اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمُ ۝

(۱) یعنی وقتی که کافر شد فطرت سلیمه را ضایع ساخت .

(۲) و شاید که معنی آیت چنین باشد پس چه چیز باعث تکذیب تو میشود یا محمد در مقدمه جزای اعمال بعد این همه پند .

(۳) مترجم گوید اقرا باسم ربك تا ما لم يعلم اول چیز است که بر آنحضرت صلی الله علیه وسلم نازل شد و معنی اقراء تهیی است برای وحی قرآن و تلاوت آن .

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ ۝

أَنْ رَّاهُ اسْتَفْتَى ۝

إِنْ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ۝

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُبَاهِي

عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ۝

أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ۝

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ۝

أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝

أَتَوَعَّظُ بِآيَاتِ اللَّهِ يُزَىٰ ۝

كَلَّا لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝

نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِلَةٍ ۝

فَلْيَنْصَرِفْ نَادِيَهُ ۝

سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۝

كَلَّا لَا تَطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۝

حقاً هر آینه آدمی از حد میگذرد (۶) .
و تئیه که می بیند خود را توانگر شده (۷) .
هر آینه بسوی پروردگار تست رجوع
(۸) .

آیادیدی شخصی که منع میکند (۹) .
بنده را چون نماز می گذارد (۱۰) .
آیادیدی که چه میشد اگر براه راست
بودی (۱۱) .

یابه پرهیزگاری فرمودی (۱۲) .
آیادیدی که چه میشد اگر دروغ شمرد
وروگردان گشت (۱۳) .
آیا ندانست این روگرداننده که خدا
می بیند^(۱) (۱۴) .

نی نی، اگر باز نه ایستد خواهیم کشید
اورا به موی پیشانی (۱۵) .
بآن موی پیشانی دروغ زن خطاکار (۱۶) .
پس باید که فریاد کند اهل مجلس خود را
(۱۷) .

مانیز خواهیم طلبید پیاده هارا^(۲) (۱۸) .
نی نی فرمان او قبول مکن و نماز گذار و
قرب خدا طلب نما (۱۹) .

سوره قدر مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) یعنی باید دانست که عاقبت اهدا و هدایت بهشت ست و عاقبت ضلال حلال
دوزخ ست پس این مدعارا بنوعی از بلاغت ادا کرده شده .

(۲) یعنی فرشتگان سخت عقوبت کننده را .

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝

هرآئینه مافرود آوردیم قرآن رادرشب قدر (۱) (۱) .

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝

وچه مطلع ساخت ترا که چيست شب قدر (۲) (۲) .

لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلٌ قَدْرٌ ۝

شب قدر بهترست از هزار ماه (۳) (۳) .

تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ غَيْرِ ۝

فرودمی آیند فرشتگان وروح درآن شب بفرمان پروردگار خویش برای سرانجام کردن هرکاری (۴) (۴) .

سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

آن شب تاوقت طلوع فجر محض سلامتی ست (۵) (۵) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُتْلِفِينَ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .
نه بودند کافران (۲) از اهل کتاب و مشرکان جدا شونده (یعنی از آئین خود) تاوقتیکه بیاید بایشان حجت ظاهر (۳) (۱) .

رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۝

پیغمبری ازجانب خدا که میخواند صحیفه های پاک یعنی سور قرآن (۲) (۲) .
درآن صحیفه ها احکامیست راست درست (۳) (۳) .

فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ۝

و متفرق نه شدند اهل کتاب (۴) مگر بعد ازآنکه آمد بایشان حجت ظاهر (۴) (۴) .

وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ الْأُولَىٰ بَعْدَ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ ۝

(۱) یعنی یکدفعه از لوح محفوظ باسمان دنیا .

(۲) یعنی حال ایشان مقتضی ارسال رسول و انزال کتاب بود ازین جهت رسول فرستادیم قرآن فرودآوردیم .

(۳) یعنی ایشان تکلیف نکردیم بترك ادیان خویش مگر بعد اقامت حجت ظاهر .

(۴) یعنی بعضی مقبول شدند و بعضی مردود .

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَحَقَّ الْوَعْدُ
لِذِينَ هُمْ فِيهِ يَحْتَمُونَ ﴿٥﴾

و فرموده نشد ایشان را مگر آنکه عبادت
کنند خدای را خالص ساخته برای
او پرستش را متدین بدین ابراهیم شده
و برپا دارند نماز را و بدهند زکوة را و این
ست احکام دین درست (۵) .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالشُّرَكِيِّينَ فِي النَّارِ هُمْ
أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾

هر آئینه آنانکه کافر شدند از اهل کتاب
و مشرکان در آتش دوزخ باشند جاویدان
آنجا آنجماعت ایشانند بدترین خلق (۶) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿٧﴾

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند آنجماعت ایشانند بهترین
خلق (۷) .

بِجَزَائِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَلَّتْ عَذْرَاءُ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنَ الْآثَمِ خَلِيلِينَ
فِيهَا الْكَافِرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿٨﴾

جزای ایشان نزد پروردگار ایشان
بوستانهای همیشه باقی است می رود
زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه،
خوشنود شد خدا از ایشان و خوشنودند
ایشان از خدا این وعده کسی راست که
بترسد از پروردگار خود (۸) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾

سوره زلزله مدنی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
و قتیکه جنبانیده شود زمین بآن جنبش
خودش (۱) .

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿٢﴾

و بیرون آورد زمین بارهای خودش (۲) .

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ﴿٣﴾

و گوید انسان چه حالتست زمین را (۳) .

يَوْمَئِذٍ يُخَوِّتُ أَصْبَارُهُمْ ﴿٤﴾

آنروز بازگو کند زمین قصه های خود را
(۴) .

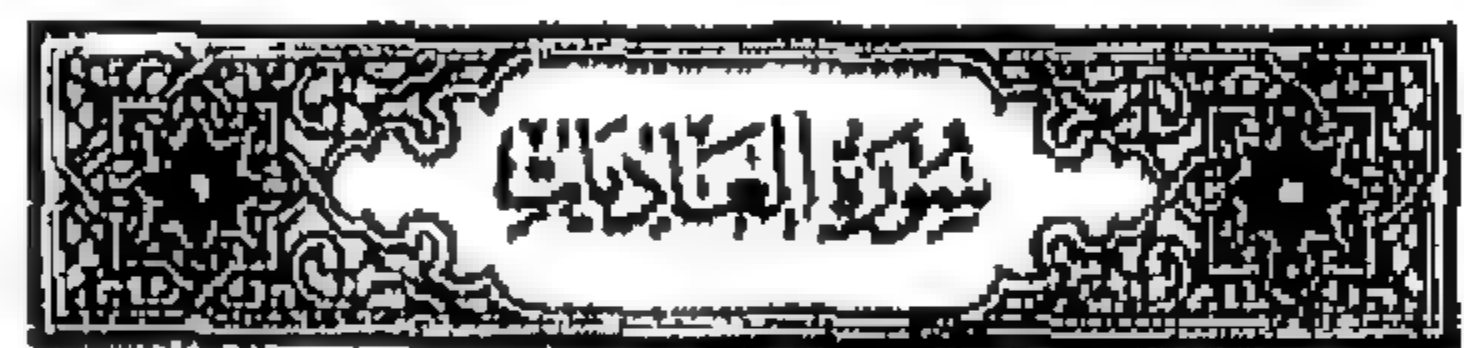

يَا أَيُّهَا رَبِّكَ أَوْخِي لَهَا ۝

يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوَّاهُمْ الْعَمَّا لَهُمْ ۝

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۝

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالْعَدِيبَاتِ خُبْرًا ۝

فَالْمُورِيَّتِ قَدْ حَا ۝

فَالْمُعَاوِيَّتِ خُبْرًا ۝

فَأَثَرُنَّ بِهِ قَقْعًا ۝

فَوْسَطْنَنَ بِهِ جَعْعًا ۝

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ۝

بسبب آنکه پروردگارتو حکم فرستاد
است بسوی زمین (۵) .

آنروز بسازگرددند مردمان بر احوال
مختلف^(۱) تانموده شود بایشان جزای
اعمال ایشان (۶) .

پس هر که کرده باشد هم وزن یک ذره
عمل نیک ببند آن را (۷) .

و هر که کرده باشد هم وزن یک ذره عمل
بد ببند آن را (۸) .

سوره عادیات مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به اسپان تیزدونده بوجهی که از دم
پر شوند (۱) .

پس قسم به اسپان آتش برآورنده به آنکه
بنعل خود سنگ رابزنند (۲) .

پس قسم به اسپان غارت کننده چون
دروقت صبح در آیند (۳) .

پس برانگیزند به آنوقت غبار را^(۲) (۴) .

پس در آیند به آنوقت در میان جماعتی^(۲)
(۵) .

هر آئینه آدمی به نسبت پروردگار خود
ناشکرست (۶) .

(۱) یعنی از جای حساب .

(۲) یعنی بسبب دویدن .

(۳) یعنی از اعداء مترجم گوید این قسم اشارت است بآنکه جهاد مشروع خواهد
شد و رضای الهی با سپان غازیان متعلق خواهد شد والله اعلم .

وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۝

وَأَنَّهُ لَحَبِيبٌ خَبِيرٌ ۝

أَلَّا يَعْلَمَ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۝

وَحُصِّلَ لَنَا فِي الْقُدُورِ ۝

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ خَبِيرٌ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

القَارِعَةُ ۝

مَا الْقَارِعَةُ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۝

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُورِ ۝

وَتَكُونُ الْبِحَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْثُورِ ۝

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۝

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۝

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۝

فَأُمُّهُ هَارِيَةٌ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ۝

وهرآئینه آدمی برناسپاسی خود مطلع
ست (۷) .

وهرآئینه آدمی دردوست داشتن مال
مبالغه کننده است (۸) .

آیا پس نمیداند که چون برانگیخته
شود هرآنچه درگور ها باشد (۹) .

وظاهر ساخته شود هر آنچه در سینه ها باشد
(۱۰) .

هرآئینه پروردگاریشان باحوال ایشان آن
روز خبردارست (۱۱) .

سوره قارعه مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قیامت (۱)

چیست آن قیامت (۲) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست آن
قیامت (قیامت متحقق شود) (۳) .

روزی که باشند مردمان مانند پروانه های
پراکنده ساخته (۴) .

وباشند کوه ها مانند پشم رنگین مخلوج
نموده (۵) .

پس اما هر که گران شد پله های حسنت
او (۶) .

پس آن شخص در معیشتی پسندیده باشد
(۷) .

واما هر که سبک شد پله های او (۸) .

پس جای ماندن آن شخص هارویه باشد (۹) .
وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست

تَارُوعَامِيَّةٌ ①

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْهَكْمُ التَّكْوِيْنُ ①

حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ②

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ③

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ④

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِيْنِ ⑤

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيْمَ ⑥

ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِيْنِ ⑦

ثُمَّ لَتَسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ النَّاسَ عَنِ النَّاسِ ⑧

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ①

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكْفُورٌ ②

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالنَّهْيِ ③

هاویه (۱۰) .

آتشی ست داغ (۱۱) .

سوره تکوین مکی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

غافل کرد شمارا از یکدیگر بسیار طلبی
مال (۱) .

تا وقتی که رسیدید بگورستانها (۲) .

نئی نئی، خواهید دانست (۳) .

باز (میگوئیم) نئی نئی، خواهید دانست
(۴) .

نئی نئی، اگر بدانید حقیقت کار را به علم
یقین (غافل نمی شدید) (۵) .

البته خواهید دید دوزخ را (۶) .

باز البته خواهید دید دوزخ را دیدن ظاهر
بی شبهه (۷) .

باز البته سوال کرده خواهید شد آنروز
از نعمت (۲) (۸) .

سوره عصر مکی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بزمان (۱) .

که هر آینه آدمی در زیان ست (۲) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و عملهای
شائسته کردند و یکدیگر را وصیت کردند

(۱) یعنی مدفون شدید .

(۲) یعنی در مقابله آن شکر کردید یا کفران ورزیدید .

وَكُواصُوا بِالْقَصْرِ ۝

به دین درست و یکدیگر را وصیت کردند
به شکیبائی (۳) .

سوره همزه مکی است و آن نه آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ۝

الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۝

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۝

كَذَلِكَ يَكْتُمُ فِي الْعِصْمَةِ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعِصْمَةُ ۝

ثَارًا لِلْوُقُودِ ۝

الَّتِي تَطَّلِمُ عَلَى الْأُفُقِ ۝

إِنَّمَا عَلَيْكَ خَزَائِنُ الْمُودِ ۝

فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْمُرْكَبُ لَقَدْ رَأَىٰكَ يَا صَاحِبَ الْفِيلِ ۝

الْمُرْ يَجْعَلُ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

رای هر عیب کننده غیبت گوینده را (۱) .

آنکه فراهم آورد مال را و نگاهداشت آن
را (۲) .می پندارد که مال او زندگی جاوید
دهدش (۳) .نی نی، البته انداخته خواهد شد به
حطمه (۴) .و چه چیز مطلع ساخت ترا که پیست
حطمه (۵) .

آتش فروخته شده خدا (۶) .

که غالب شود بر دلها (۷) .

هرآینه آن آتش برایشان گماشته شده
است (۸) .

درستون های دراز درآورده شده است (۹) .

سوره فیل مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) آیانه دیدی چگو نه معامله کرد
پروردگار تو با اهل فیل (۱) .

آیا نه ساخت بداندیشی ایشان را در

(۱) مترجم گوید ابرهه پادشاه یمن عزم هدم کعبه کرد و فیلان بسیار و لشکر بیشمار بهم
آورد چون نزدیک کعبه رسید خدای تعالی ابابیل را حکم فرمود تا هلاک کند .

بی فائدگی (۲) .

و فرستاد برایشان پرندگان فوج فوج می انداختند بسوی ایشان (۳) .

سنگ ریزها از سنگ گِل (۴) .

پس ساخت ایشانرا مانند باقیمانده آخور بعد از خوردن دواب (۵) .

سوره قریش مکی است و آن چهار آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

برای (شکر) الفت دادن قریش (۱) .

(یعنی) الفت دادن ایشان به سفرزمستان و تابستان (۲) .

پس باید که عبادت کنند پروردگار این خانه را (۳) .

آنکه طعام دادایشانرا از بهر آنکه گرسنه بودند و امن دادایشان را از بهر آنکه ترسان بودند (۴) .

سوره ماعون مکی است و آن هفت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آیا دیدی آن شخص را که دروغ می شمرد جزای اعمال را (۱) .

پس آن شخص مردیست که باهانت میراند یتیم را (۲) .

و رغبت نمیدهد بر طعام دادن فقیر (۳) .

پس وای آن نمازگذاران را (۴) .

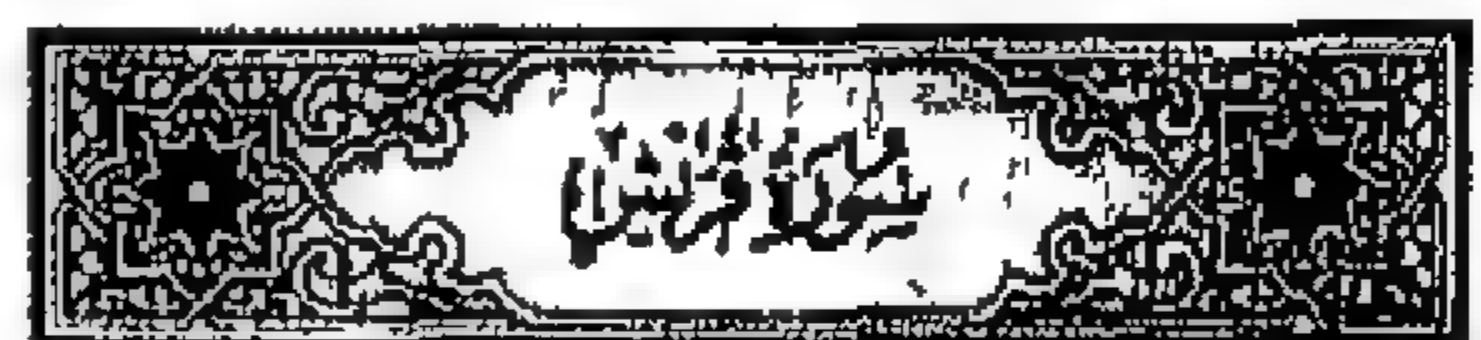
که ایشان از نماز خود غفلت می ورزند (۵) .

آنانکه ایشان ریامی کنند (۶) .

وَأَرْسَلْ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارٍ حَمِيمٍ ۝

فَجَعَلْنَاهُمْ كَصَفِيفٍ لَّاتُكُولُ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَا إِلَهَ إِلَّا قُرَيْشُ ۝

لَهُم رَحِلَةُ الشَّاءِ وَالْكَافِرُ ۝

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝

الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

أَذْهَبَتْ أَلْوَنُ يَكْذِبُ بِالذِّينِ ۝

فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ۝

وَلَا يَعْصِ عَلَى طَعَامِ الْيَتِيمِ ۝

قَوْلِ الْيَتِيمِ ۝

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝

الَّذِينَ هُمْ يَرْمُونَ ۝

وَيَمْنَعُونَ النَّاعُونَ ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنْعَمْنَا عَلَى الْكَوْثَرِ ①

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ②

إِنَّ شَأْنَكُمُ الْكَبِيرُ ③

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ①

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ②

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ③

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ④

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ⑤

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ⑥

وعاريت تمید هند ماعون را ① (۷) .

سوره کوثر مکی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(یا محمد) هر آینه ماعطا کردیم
ترا کوثر ② (۱) .پس نماز گذار برای پروردگار خود و
(شتر را) نحر کن ② (۲) .

هر آینه دشمن تو همانست دم بریده ③ (۳) .

سوره کافرون مکی است و آن شش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بگو ای کافران ① (۱) .

پرستش نمی کنم آنچه شما می پرستید ② (۲) .
و نه شما پرستنده اید آنچه من می پرستم
③ (۳) .و نه من پرستنده ام آنچه شما پرستیدید
④ (۴) .و نه شما پرستنده اید آنچه من می پرستم
⑤ (۵) .شمارادین شماست و مرادین من است
⑥ (۶) .

(۱) یعنی سوزن و دیگ و پیاله و دلوماند آن مترجم گوید نصف این سوره تصویر حال کافرست و نصف تصویر حال منافق والله اعلم .

(۲) کوثر نام حوضی است که در آخرت خواهد بود امت آنحضرت صلی الله علیه وسلم از آن خواهند آشامید .

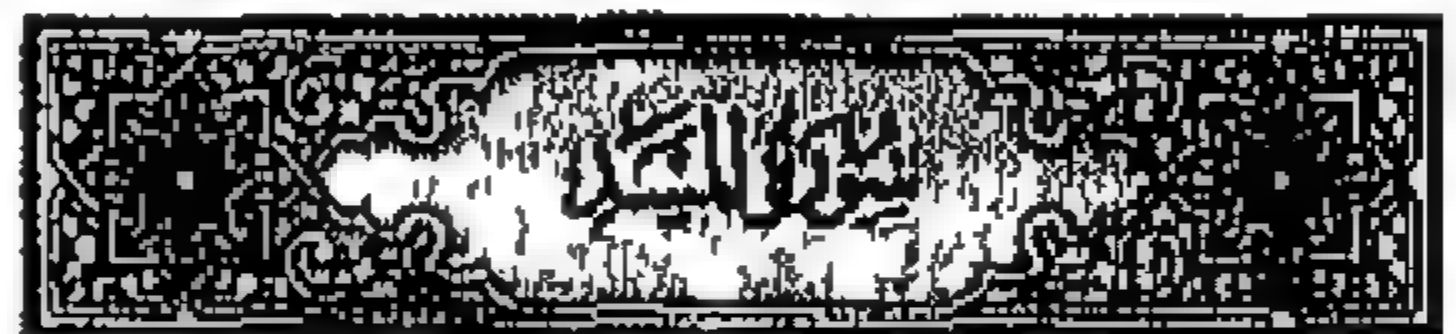

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۝

وَرَأَيْتِ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۝

لَسْتَ بِمُحَمَّدٌ رَبِّكَ وَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ كَانَتْ نَوَابًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَايَ أَلَىٰ لَهَبٍ وَتَبَّتْ ۝

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝

سَيَصِلُ نَارِ أَذَاتِ لَهَبٍ ۝

وَأَمْرَأَةٌ حَمَّالَةٌ الْخَطَبِ ۝

فِي جِيدٍ مَّاحِلٍ مِّنْ مَّسَدٍ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

و قتیکه بیاید نصرت خداو (بظهور) آید
فتح (۱) .

و بینی مردمان را داخل میشوند در دین
خدا فوج فوج (۲) .

پس بپاکی یادکن همراه ستایش پروردگار
خود را و آمرزش طلب کن از وی هر آینه
خدا هست (برحمت) رجوع کننده (۱) (۳) .

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هلاک باد دودست (۲) ابی لهب و هلاک
باد ابولهب (۳) (۱) .

هیچ دفع نه کرد از سر ابو لهب مال او
آنچه پیدا کرده بود (۲) .

در خواهد آمد بآتش صاحب شعله (۳) .

وزن او نیز در آید (مراد) بردارنده هیزم
را (۴) (۴) .

در گردن او ریشمائی است از لیبِ خرما (۵)
(۵) .

(۱) یعنی این همه علامت قرب اجل تست یا محمد پس در استعداد آخرت مقید شو .

(۲) آنحضرت اقارب خود را از آتش دوزخ تخویف فرموده ابی لهب سنگ بطرف
آنحضرت انداخت که آیا برای این کار ما را جمع کرده بودی این سوره نازل شد .

(۳) دودست کنایه از ذات اوست .

(۴) یعنی سخن چینی کننده .

(۵) یعنی بخفه کردن تعذیب کرده شود .

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝

اللَّهُ الصَّمَدُ ۝

لَمْ يَلِدْ ۖ وَلَمْ يُولَدْ ۝

لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

سُورَةُ الْفَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝

وَمِنْ شَرِّ مَا نَزَلَ مِنْ إِذَا وَقَبَ ۝

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

سُورَةُ النَّاسِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝

مَلِكِ النَّاسِ ۝

إِلَهِ النَّاسِ ۝

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝

الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

سوره اخلاص مکی است و آن چهار آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بگو خدا یگانه است (۱) .

خدایی نیازست (۲) .

نه زاد و نه زاده شده (۳) .

و نیست هیچکس او را همانند (۴) .

سوره فلق مدنی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بگو پناه می برم به پروردگار صبح (۱) .

از شر هر چه آفریده ست (۲) .

و از شر شب تاریک چون تاریکی اومتشر شود (۳) .

و از شر زنان سحر کننده در گرهها دم زننده (۴) .

و از شر حاسد چون حسد کند (۵) .

سوره ناس مدنی است و آن شش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بگو پناه می برم به پروردگار مردمان (۱) .

پادشاه مردمان (۲) .

معبود مردمان (۳) .

از شر وسوسه اندازنده چون ذکر گفته شد باز پس رونده (۴) .

آنکه وسوسه می افکند در سینه های مردمان (۵) .

از جنس جن باشد یا از جنس مردمان (۶) .

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۱	سورة الفاتحة	۱	۱
۲	سورة البقرة	۲	۱
۳	سورة آل عمران	۷۱	۳
۴	سورة النساء	۱۱۰	۴
۵	سورة المائدة	۱۵۳	۶
۶	سورة الأنعام	۱۸۶	۷
۷	سورة الأعراف	۲۲۲	۸
۸	سورة الأنفال	۲۵۹	۹
۹	سورة التوبة	۲۷۵	۱۰
۱۰	سورة يونس	۳۰۴	۱۱
۱۱	سورة هود	۳۲۲	۱۱
۱۲	سورة يوسف	۳۴۳	۱۲
۱۳	سورة الرعد	۳۶۲	۱۳
۱۴	سورة إبراهيم	۳۷۱	۱۳
۱۵	سورة الحجر	۳۸۰	۱۳
۱۶	سورة النحل	۳۸۹	۱۴
۱۷	سورة الإسراء (بنی اسرائیل)	۴۰۹	۱۵
۱۸	سورة الكهف	۴۲۶	۱۵
۱۹	سورة مريم	۴۴۳	۱۶
۲۰	سورة طه	۴۵۴	۱۶
۲۱	سورة الأنبياء	۴۷۰	۱۷
۲۲	سورة الحج	۴۸۴	۱۷
۲۳	سورة المؤمنون	۴۹۸	۱۸

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نظام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۲۴	سورة التور	۵۱۰	۱۸
۲۵	سورة الفرقان	۵۲۴	۱۸
۲۶	سورة الشعراء	۵۳۳	۱۹
۲۷	سورة النمل	۵۵۱	۱۹
۲۸	سورة القصص	۵۶۳	۲۰
۲۹	سورة العنكبوت	۵۷۸	۲۰
۳۰	سورة الروم	۵۸۸	۲۱
۳۱	سورة لقمان	۵۹۸	۲۱
۳۲	سورة السجدة	۶۰۳	۲۱
۳۳	سورة الاحزاب	۶۰۷	۲۱
۳۴	سورة سبا	۶۲۲	۲۲
۳۵	سورة فاطر	۶۳۲	۲۲
۳۶	سورة يس	۶۳۹	۲۲
۳۷	سورة الصافات	۶۴۸	۲۳
۳۸	سورة ص	۶۶۱	۲۳
۳۹	سورة الزمر	۶۷۱	۲۳
۴۰	سورة غافر (المؤمن)	۶۸۳	۲۴
۴۱	سورة فصلت (حم السجدة)	۶۹۶	۲۴
۴۲	سورة الشورى	۷۰۵	۲۵
۴۳	سورة الزحرف	۷۱۴	۲۵
۴۴	سورة الدخان	۷۲۴	۲۵
۴۵	سورة الجاثية	۷۲۹	۲۵
۴۶	سورة الاحقاف	۷۳۴	۲۶

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نیم سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۴۷	سورة مُحَمَّد	۷۴۰	۲۶
۴۸	سورة الْفَتْح	۷۴۷	۲۶
۴۹	سورة الْحُجُرَات	۷۵۴	۲۶
۵۰	سورة قَی	۷۵۸	۲۶
۵۱	سورة الذَّارِیَات	۷۶۳	۲۶
۵۲	سورة الطُّور	۷۶۸	۲۷
۵۳	سورة النُّجْم	۷۷۲	۲۷
۵۴	سورة الْقَمَر	۷۷۷	۲۷
۵۵	سورة الرَّحْمٰن	۷۸۲	۲۷
۵۶	سورة الْوَاقِعَة	۷۸۸	۲۷
۵۷	سورة الْحَدِید	۷۹۴	۲۷
۵۸	سورة الْمُحَادَّة	۸۰۱	۲۸
۵۹	سورة الْحَشْرِ	۸۰۶	۲۸
۶۰	سورة الْمُتَحَنِّنَة	۸۱۱	۲۸
۶۱	سورة الصَّف	۸۱۶	۲۸
۶۲	سورة الْجُمُعَة	۸۱۸	۲۸
۶۳	سورة الْمُنَافِقُون	۸۲۱	۲۸
۶۴	سورة التَّغَابُن	۸۲۳	۲۸
۶۵	سورة الطَّلَاق	۸۲۵	۲۸
۶۶	سورة التَّحْرِیم	۸۲۸	۲۸
۶۷	سورة الْمُلْك	۸۳۱	۲۹
۶۸	سورة الْقَلَم	۸۳۵	۲۹
۶۹	سورة الْحَاقَّة	۸۴۰	۲۹

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۷۰	سورة المعارج	۸۴۴	۲۹
۷۱	سورة نوح	۸۴۷	۲۹
۷۲	سورة الجن	۸۵۰	۲۹
۷۳	سورة المزمل	۸۵۴	۲۹
۷۴	سورة المدثر	۸۵۶	۲۹
۷۵	سورة القيامة	۸۶۰	۲۹
۷۶	سورة الإنسان (الدَّهْر)	۸۶۳	۲۹
۷۷	سورة المرسلات	۸۶۷	۲۹
۷۸	سورة النبأ	۸۷۰	۳۰
۷۹	سورة النازعات	۸۷۲	۳۰
۸۰	سورة عبس	۸۷۶	۳۰
۸۱	سورة التکویر	۸۷۸	۳۰
۸۲	سورة الانفطار	۸۸۰	۳۰
۸۳	سورة المطففين	۸۸۱	۳۰
۸۴	سورة الانشقاق	۸۸۴	۳۰
۸۵	سورة البروج	۸۸۶	۳۰
۸۶	سورة الطارق	۸۸۸	۳۰
۸۷	سورة الأعلى	۸۸۹	۳۰
۸۸	سورة الفاشية	۸۹۰	۳۰
۸۹	سورة الفجر	۸۹۲	۳۰
۹۰	سورة البلد	۸۹۴	۳۰
۹۱	سورة الشمس	۸۹۶	۳۰
۹۲	سورة الليل	۸۹۷	۳۰

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره سوره	نام سوره	شماره صفحه	شماره جزء
۹۳	سورة الضحیٰ	۸۹۸	۳۰
۹۴	سورة الشرح	۸۹۹	۳۰
۹۵	سورة التین	۸۹۹	۳۰
۹۶	سورة العلق	۹۰۰	۳۰
۹۷	سورة القدر	۹۰۱	۳۰
۹۸	سورة البینة	۹۰۲	۳۰
۹۹	سورة الزلزلة	۹۰۳	۳۰
۱۰۰	سورة العاديات	۹۰۴	۳۰
۱۰۱	سورة القارعة	۹۰۵	۳۰
۱۰۲	سورة التكاثر	۹۰۶	۳۰
۱۰۳	سورة العصر	۹۰۶	۳۰
۱۰۴	سورة الحمزة	۹۰۷	۳۰
۱۰۵	سورة الفیل	۹۰۷	۳۰
۱۰۶	سورة قريش	۹۰۸	۳۰
۱۰۷	سورة الماعون	۹۰۸	۳۰
۱۰۸	سورة الكوثر	۹۰۹	۳۰
۱۰۹	سورة الكافرون	۹۰۹	۳۰
۱۱۰	سورة النصر	۹۰۹	۳۰
۱۱۱	سورة المسد (الذهب)	۹۱۰	۳۰
۱۱۲	سورة الاخلاص	۹۱۱	۳۰
۱۱۳	سورة الفلق	۹۱۱	۳۰
۱۱۴	سورة الناس	۹۱۱	۳۰

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الشُّهُورُ الْإِسْلَامِيَّةُ وَالْأَوَقَاتُ وَالْأَنْشَاءُ

في المملكة العربية السعودية

المشرفة على مجتمع الملك فهد

لطباعة المصحف الشريف في المدينة المنورة

إذ يسرّها أن يصدر المجتمع هذه الطبعة من القرآن الكريم

وترجمته معانيه إلى اللغة الفارسية

نَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَنْفَعَ بِهِ عُمُومَ الْمُسْلِمِينَ

وَأَنْ يَجْزِيَ

خَالِدًا مِنَ الْجَزَاءِ الشَّرِيفِينَ الْمَلِكَ فِيهِدَنَ عَيْنَ الْعَزِيزِ الْوَسِيلِ

أَحْسَنَ الْجَزَاءِ عَلَى جُودِهِ الْعَظِيمَةِ فِي تَشْرِيعَاتِ اللَّهِ الْكَرِيمِ

وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ

وزارت شئون اسلامی و اوقاف و تبلیغ و ارشاد

کشور عربستان سعودی

و مسئول و ناظر بر مجمع ملك فهد برای چاپ قرآن کریم در مدینه منوره

باکمال مسرت این چاپ قرآن کریم

و ترجمه معانی آنرا بزبان فارسی از مجمع منتشر می کند

وازد در گاه خداوند مشلت دارد که آنرا باعث منفعت عموم مسلمانان قرار داده

وبه خادم حرمین شریفین ملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود

مقابل مساعی فراوان ایشان در نشر کتاب خداوند کریم بهترین جزای خیر عطا

فرماید . والله ولي التوفيق .

حق چاپ مختص چاپخانه مجمع ملك فهد است
ص.ب 6262 مدینه منوره

③ مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤١٧ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

القرآن الكريم وترجمة معانيه إلى اللغة الفارسية - المدينة المنورة .

٩٢٨ ص ، ٨,٥ سم x ١٢,٥ سم

ردمك ٩٩٦٠-٧٧٠-٨٢-٦

١- القرآن - ترجمة - اللغة الفارسية ٢- القرآن - تفسير

١٧/٢٩٤٢

ديوي ٥٥٤٩٠، ٢٢١

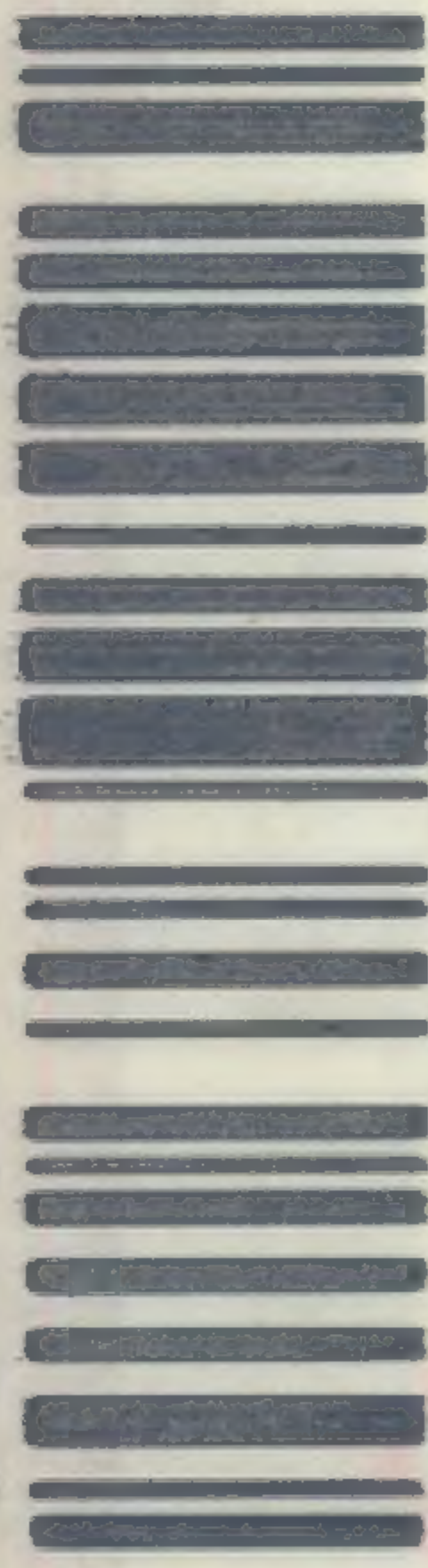
١٧/٢٩٤٢
٩٩٦٠-٧٧٠-٨٢-٦
ردمك : ٩٩٦٠-٧٧٠-٨٢-٦

٩٦

Bibliotheca Alexandrina

0270764

چاپخانه قرآن کریم مجمع ملک فهد

قرآن کریم
ترجمه معانی آن
بزبان فارسی